

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ÆLDRE DANSKE TINGBØGER

SAGREGISTRE
til
AASUM HERREDS
TINGBOG

1640 -1648

Udgivet af

LANDBOHISTORISK SELSKAB

ved

Ole Fenger - Carl Rise Hansen

Ebba Hjorth - John Kousgård Sørensen

LANDBOHISTORISK SELSKAB

KØBENHAVN 1982

ÆLDRE DANSKE TINGBØGER

SAGREGISTRE
til
AASUM HERREDS
TINGBOG

1640-1648

Udgivet af

LANDBOHISTORISK SELSKAB

ved

Ole Fenger – Carl Rise Hansen
Ebba Hjorth – John Kousgård Sørensen

LANDBOHISTORISK SELSKAB

KØBENHAVN 1982

© Landbohistorisk Selskab, 1982
Tryk: JJ trykteknik a-s, København
ISBN 87-7526-048-4

FORORD

I 1979 indledte *Landbohistorisk Selskab* udgivelsen af detaljerede sagregistre til de fire serier tingbogsudgivelser fra 1600-tallet, Selskabet publicerede i årene 1954-1980. Med dette bind *Sagregistre til Aasum Herreds Tingbog 1640-1648* nærmer sig det øjeblik, hvor alle interesserede kan gå direkte til kilden, når de vil studere livet i en dansk landsby i Christian IV's tidsalder.

I den anledning vil Selskabet rette en hjertelig tak til *Statens humanistiske Forskningsråd*, som har bekostet såvel forberedelsesarbejdet som udgivelsen af dette værk. Desuden takkes de fire udgivere *professor, dr.jur. Ole Fenger, arkivar, cand.mag. Carl Rise Hansen, ordbogsredaktør, mag.art. Ebba Hjorth og professor, dr.phil John Kousgård Sørensen* for det store, grundige arbejde, de har nedlagt heri.

Nærum, den 13. september 1982
Erik Helmer Pedersen

I N D L E D N I N G

Rækken af sagregistre til udgaven "Ældre danske Tingbøger" påbegyndtes i 1979 med "Sagregistre til Herlufsholm Birks Tingbog 1616-19 og 1630-33" ved Ole Fenger, C. Rise Hansen og John Kousgård Sørensen. Den fortsattes i 1980 med "Sagregistre til Skast Herreds Tingbøger 1636-1640" udarbejdet af samme personer samt af Ebba Hjorth.

Hermed foreligger tilsvarende registre til Aasum Herreds Tingbog 1640-1648. Herefter mangler der kun sagregistre til Sokkelund Herreds Tingbøger, for at sagregistreringen af hele den foreliggende tingbogsudgave kan afsluttes.

Når sagregistreringsarbejdet er afsluttet, skulle vejen være banet for en egentlig bearbejdelse af det meget omfattende og detaljerede kildemateriale fra Herlufsholm birk samt Skast, Aasum og Sokkelund herreder. Enhver tale om manglende kildemateriale, om den undertrykte bondestands tavshed i sammenligning med de andre stænders kildemæssige veltalenhed, dementeres allerede ved de foreliggende tingbogsudgaver fra de fire, geografisk spredte jurisdiktioner. Enhver frygt for, at dette kildemateriale i sammenkogt og harmoniseret tilstand kan blive gjort til en fællesnævner for alle bønderes vilkår i 1600-tallets Danmark, kan allerede på grundlag af de foreliggende sagregistre betegnes som ubegrundet: Dertil er forskellen imellem de fire sæt tingbøger og de retlige og sociale vilkår, de hver for sig repræsenterer, for iøjnefaldende.

Der er ikke tvivl om, at en grundig kortlægning af det foreliggende kildemateriale vil afføde behov for udgivelse af større dele af tingbogsmaterialet fra herreder og birker.

Arbejdet med sagregistrering, renskrift og trykning er også for Aasum herreds vedkommende muliggjort ved en bevilling fra Statens humanistiske Forskningsråd. Registrene udarbejdes fortsat efter så vidt muligt ensartede principper, som primært er udarbejdet på grundlag af tingbøgers kilde-mæssige afspejling af rettens funktion i samfundet. At bøndernes tilværelse i videste forstand løber med i tingskrive-rens pen, viser det ikke-juridiske register. En anmelder har udtrykt sin bekymring over forekomsten af dobbelte og fler-dobbelte registreringer af samme forhold eller indførsel i en tingbog. Denne bekymring er overflødig. Ikke fordi sådanne gentagelser ikke foretages; de er snarere det normale. Men fordi en betænkelig vurdering i så fald ville snige sig ind i registrering, d.v.s. forud for den bearbejdelse, registreringen lægger op til. Hvis registreringen betød, at en enkelt, fast etikette blev sat på et givet retsfænomen eller retsbrud, ville registrenes værdi være tvivlsom. De ville afspejle den viden, vi allerede har om fortidens retsliv, eller endnu værre: de ville afspejle nutidens retssystem og retssprog. Et enkelt eksempel: "vold" er i vore dage og ifølge straffeloven ensbetydende med legemskrænkelse. Men i tingbøgerne kaldes angreb på liv og legeme for hug, slag o.s.v., ikke vold. Voldssager er sager af en helt anden karakter, som nærmere kan defineres ud fra registreringerne i den gruppe, hvortil henvises i ordlisten under "vold".

Sagregistret falder i tre dele: et juridisk register, et ikke-juridisk register og en ordliste. Mens ordlisten er opstillet alfabetisk, bygger registret iøvrigt på et ti-tals system, hvor nogle åbninger muliggør supplerung og udbygning.

Det juridiske register (grupperne 1 - 199)

Registreringssystemet tager sit udgangspunkt i kilde-materialets juridiske karakter (se den følgende oversigt over

hovedgrupperne): tingbøgerne gengiver forhold af retlig interesse, som afspejler herredstingets hovedfunktioner: den konstaterende-forkyndende funktion (tinglysning, grupperne 20-29), den konfliktløsende-dømmende funktion (grupperne 30-49) og den tvingende-opfyldende funktion (grupperne 50-59). Derfor tager registret sit udgangspunkt i tinget som institution (grupperne 1-19) og i de nævnte funktioner af tinget; det fortsætter med de i tingbogen forekommende eller forudsatte retsforhold, retsbrud og retlige reaktioner (grupperne 60-169). Som sidste del af det juridiske register er medtaget tingbøgernes referater vedrørende de enkelte bylags jurisdiktion på grundlag af vider og vedtægter (grupperne 170-199).

Som nævnt er alt, hvad der foregår og foretages på den enkelte tingdag, registreret løsrevet fra en karakteristik af sagen eller den dom, som kan blive resultatet, men langt fra altid bliver det. Mange omstændigheder ved rettergangen og dens parter kan være af større interesse end sagstypen og den enkelte dom. Retsfænomener og retsskikke er registreret, selvom de ikke synes væsentlige eller afgørende for sagen og dens behandling. Det er ved registreringen tilstræbt, at brugere uden særligt kendskab til tingbogens ordforråd skal kunne finde frem til det eller de relevante afsnit i registret enten ved en gennemgang af hoved- og undergrupper eller ved hjælp af ordlisten, der rummer henvisninger til de grupper, der kommer i betragtning.

Det ikke-juridiske register (grupperne 200 - 699)

Selvom herredstingbøgerne efter deres funktion primært er kilder til belysning af retsregler og deres håndhævelse, er kildeværdien ikke mindre vedrørende andre sider af det samfund, som tinget var en del af. Retsreferaterne afspejler en så stor del af tilværelsen og herredets almindelige liv,

at de sidste grupper af registret, numrene 200-699, hvor dette "tilfældigt" forekommende stof registreres, kun kan karakteriseres ved modsætningen til det juridiske register.

For det ikke-juridiske register er landsbyen og dens forhold udgangspunktet. Der begyndes med de naturgivne ydre forhold (grupperne 200-209) og fortsættes med det dyrkede land (grupperne 210-219) som baggrund for landsbyen, dens beboere og dens boliger (grupperne 220-269). Derefter følger landsbysamfundets overbygning med relationerne mellem jordbesidderne og fæsterne af jorden (grupperne 270-319). De næste hovedgrupper: Udnyttelse af arealet (320-349), Husdyrhold (350-379) og Husholdning og husflid (380-399) er principielt fællesgrupper for by- og landsbysamfund, men med hovedvægt på landbyforhold. I grupperne 400-459 registreres overvejende købstadsforhold, dog finder også landsbyhåndværkere vej ind i hovedgruppen Håndværk (420-439), ligesom landsbyhandel med krohold registreres under hovedgruppe 440-459 Handel og søfart. Efter grupperne vedrørende samfærdsel og transport fortsættes med afhængighedsforhold af verdslig og gejstlig øvrighed og de dertil hørende institutioner (grupperne 470-519). I de næste syv hovedgrupper indordnes sociale forhold af forskellig art (520-609). Grupperne 610-649 omfattende forskelligt inventar, klædedragt, smykker og våben er rene genstandsgrupper. Sidst i systemet (grupperne 650-699) registreres mønt, mål og vægt samt tidsangivelser.

I almindelighed er samtlige forekomster af en genstand eller et forhold registreret, men der er i særlige tilfælde sket en vurdering, således at emnet kun er medtaget, hvis der udsiges noget om det i konteksten. Det gælder f.eks. ord som gård og hus.

Enkelte grupper kræver en nærmere kommentar. Grupperne vedrørende jordens ejere (270-279) registrerer ikke den almindelige ejendomsfordeling inden for området; her må henvi-

ses til indledningerne til de enkelte udgaver. Derimod anføres de enkelte godser og deres besiddere med væsentligere oplysninger om erhvervelse eller afståelse af fæstegårde o.lign.

Hvor emnegrupperne omfatter personer, er der henvist til udgavernes almindelige navneregistre og tilnavneregistre. Det er tilfældet i grupperne vedrørende til- og fraflytninger (238 og 314). Her er medtaget 1) de personer, hvis tilnavne angiver, at de (eller deres slægt) er kommet fra andre lande eller landsdele, 2) tjenestefolk, om hvem det angives, at de har skiftet plads, 3) andre personer, om hvem det oplyses, at de flytter eller er flyttet. Derimod registreres ikke arvtagere, der angives at bo i en anden by end arveladerne, selvom de første er børn af de sidste, og det således kan forudsættes, at de tidligere har boet samme sted. Også for håndværkere henvises til tilnavneregistrene. Der kan her være tilfælde, hvor erhvervsbetegnelsen ikke er angivelse af bærerens profession, men hvor denne har arvet navnet.

For navngivne lokaliteter henvises fra sagregistrene til stednavneregistrene.

Redskaber, der har en fast afgrænset brug, registreres ofte under den funktion, de er knyttet til; bryggekedler og kværne dog under køkken-, bage- og bryggerstøj (614), ambolte under andet værktøj (615). Landbrugsredskaber er samlet i en særlig gruppe (330). Herudover er der to opsamlingsgrupper, hvor genstande, hvis funktion ikke er afgrænset til et enkelt brugsområde, placeres under gruppen for det fælles tilknytningssted; det er gruppe 614 Køkken- og bryggerstøj og gruppe 615 Andet værktøj og andre redskaber i stue- og udhuse.

Oplysningerne i grupperne vedrørende køb og salg af bøndernes egne produkter (331, 368, 369 og 398) må tages med en vis reservation, da det ofte ikke kan afgøres, om der er tale om direkte salg fra producenten eller videresalg.

Varepriser (grupperne 653-660) er medtaget i forbindelse med køb og salg. Vurderingspriser ved skifter og boopgørelser er ikke særskilt registreret, da disse retshandlinger er selvstændige grupper (92, 97, 128), der ligesom gældssager (grupperne 116-119) og bødesager (gruppe 143) ofte vil rumme beløbsangivelser.

Det følger af registrets karakter, at samme emne kan optræde i flere grupper som genstand for retssag eller retshandel og i det ikke-juridiske register blot som genstand eller fænomen. Dobbeltregistrering er i vid udstrækning gennemført, og anvendelsen lettes yderligere ved et henvisningssystem imellem grupperne. Disse henvisninger er anført i gruppens overskrift.

Inden for det juridiske register vil større sager, der behandles over flere tingdage, i reglen kunne følges ved hjælp af henvisninger. Iøvrigt vil navneregistret angive de enkelte parter optræden på tinge.

Ordlisten

Ordlisten har to formål. Den skal dels være en hjælp til forståelsen af teksten for folk, der ikke er specialister i 1600-tallets dansk, dels være en indgang til sagregistret.

Den indeholder derfor ord af følgende kategorier: 1) ord, som ikke kendes eller bruges mere; 2) ord, der bruges i en anden betydning end den nuværende; 3) ord (i et vist omfang), der indgår i sagregistret, og som ikke tilhører 1) og 2).

Ordningen er alfabetisk. Efter opslagsformen, som følger moderne rigssprogsortografi, meddeles for ord af kategorierne 1) og 2) i en parentes tekstens ortografiske form (hvis den afviger fra opslagsformen) samt i et vist omfang den kontekst, i hvilken ordet forekommer. Citater fra teksten er understreget. Dernæst gives en oversættelse. Så følger,

understreget, henvisning til sagregistreringsnummer, hvis ordet forekommer her. Endelig henvisning ved år og sagsnummer til findested i teksten. Der henvises normalt til første forekomst. Hvis øvrige forekomster er uproblematisk, tilføjes kun "o.s.v.". Der gives krydshenvisning til opslagsform fra tekstens form, når de ikke er i umiddelbar alfabetisk følge. Til ord af kategori 3) føjes efter opslagsformen kun henvisning, understreget, til sagregisternummer.

Når hver tingbog forsynes med sit register, skyldes det ikke blot hensynet til overskueligheden, men også muligheden for en markering af lokale særpræg og sædvaner, som ville forsvinde, hvis flere herreder behandledes i samme register.

Det er vort håb, at der med disse registre i kombination med person- og stednavneregistre vil være skabt et redskab for en anvendelse af tingbogsmaterialet, som hidtil har været sparsom, men som forekommer indlysende nødvendig for forståelsen af bøndernes vilkår i det 17. århundredes Danmark.

Ved udarbejdelsen af registreringssystemet har vi haft det videre mål, at dets principper kan anvendes ikke blot vedrørende herredstingbøger, men også på andet kildemateriale af juridisk art: tingbøger iøvrigt, domsmateriale, retsregler og lovtekster, d.v.s. overalt hvor juridiske funktioner er kildematerialets hovedsigte.

Det af Landbohistorisk Selskab i 1974 nedsatte registreringsudvalg bestod af professor, dr.jur. Ole Fenger, professor, dr.phil. John Kousgård Sørensen og arkivar Karen Marie Olsen. Sidstnævnte havde igennem en årrække deltaget i udarbejdelsen af selskabets tingbogsudgaver. Efter udarbejdelsen af registreringssystemet og gennemførelsen af en

omfattende prøveregistrering, som har dannet grundlag for det videre arbejde, afgik Karen Marie Olsen ved døden i 1977. Hendes del af arbejdet er overtaget af arkivar Carl Rise Hansen, som tidligere har været tilsynsførende ved flere af tingbogsudgaverne. I 1979 indtrådte ordbogsredaktør, mag.art. Ebba Hjorth i registreringsudvalget.

Korrespondent Birte Husum, Institut for retslære, retshistorie og retssociologi, Aarhus Universitet, takker vi for stor dygtighed og omhu ved udarbejdelse og renskrift også af dette manuskript.

Ole Fenger

Carl Rise Hansen

Ebba Hjorth

John Kousgård Sørensen

SAGREGISTER TIL HERREDSTINGBØGER

OVERSIGT OVER GRUPPEINDELINGEN

A. HOVEDGRUPPERNE

- 1 - 199 DET JURIDISKE REGISTER: side 1
- 1 - 19 Tinget
- 20 - 59 Tingets funktioner
- 20 - 29 Konstaterende funktioner
- 30 - 49 Dømmende funktioner
- 50 - 59 Tvingende og opfyldende funktioner
- 60 - 64 De af tinget anvendte retskilder
- 65 - 69 Retsskikke og retsterminer
- 70 - 139 De i retssagerne forekommende retsforhold og retsbrud
- 140 - 169 De anvendte reaktioner, sanktioner og straffe
- 170 - 199 Bylagets jurisdiktion, bystævnet, landsbystyret
- 200 - 699 DET IKKE-JURIDISKE REGISTER: side 74
- 200 - 209 Naturforhold
- 210 - 219 Det dyrkede areal
- 220 - 229 Landsbyens område
- 230 - 249 Landsbyens beboere
- 250 - 269 Landsbyens boliger
- 270 - 279 Jordens ejere
- 280 - 299 Hovedgårde
- 300 - 319 Fæstevæsen
- 320 - 349 Udnyttelse af arealet (naturgivne ressourcer)
- 350 - 379 Husdyrhold

- 380 - 399 Husholdning og husflid
400 - 419 Købstad og hovedstad
420 - 439 Håndværk
440 - 459 Handel og søfart
460 - 469 Samfærdsel og transport
470 - 479 Forholdet til konge og centraladministration
480 - 499 Militærvæsen
500 - 519 Kirkelige forhold
520 - 539 Opdragelse, undervisning og boglig lærdom
540 - 549 Forsørgelsesvæsen
550 - 559 Død, sygdom og sygdomsbehandling
560 - 569 Religion og folketro
570 - 589 Omgangsformer, sæd og skik
590 - 599 Forlystelser
600 - 609 Social status
610 - 619 Inventar, husgeråd og løsøre
620 - 639 Klædedragt og smykker
640 - 649 Våben
650 - 669 Mønt, priser og pengeværd
670 - 689 Mål og vægt
690 - 699 Tidsregning og kalender

ØRDLISTEN: side 242

B. UNDERGRUPPERNE

1 - 199 DET JURIDISKE REGISTER

TINGET 1 - 19

- 1 sted, indretning, benævnelse
- 2 tingtider
- 3 tingets faste personer (jfr. 309, 471)
- 4 aflønning, underhold, dompenge, brevpenge (jfr. 58)
- 5 parter af særlig interesse, ulige parter
- 6 kollektive parter, sager vedr. flerhed af personer
- 10 kompetence: forholdet til andre ting, anke
- 11 " " " øvrighed (lensmand, konge) (jfr. 470-479)
- 12 " " " godsejer (husbond) (jfr. 114, 231 271-274, 300-319)
- 13 " " " kirken (jfr. 500-519)
- 15 voldgift
- 16 rettens fornægtelse (jfr. 75), ansvar for rettens personer
- 17 ulyd på tinge, orden på tinge (jfr. 71)
- 18 unødigt trætte

TINGETS FUNKTIONER 20 - 59

konstaterende funktioner 20 - 29

- 20 tinglysning, særlige tilfælde
- 21 efterlysning, fremlysning (jfr. 112, 359, 366)
- 22 ugyldighedslysning
- 23 skudsmål (jfr. 83, 600 ff.)
- 24 sikring af bevis, tingsvidner af særlig interesse
- 25 " " " , syn (jfr. 37), vurdering, ransagning

dømmende funktioner 30 - 49

- 30 stævning, varsel
- 31 fremmøde, udeblivelse, møde ved andre (jfr. 131)
- 32 beskyldning, modsvar, udsættelse
- 33 frafald af sag, forlig på tinge (jfr. 163), opfyldelse, løfte om opfyldelse
- 34 bevis: ed, partsed, kønsed (jfr. 561)
- 35 " fersk gerning, tilståelse, anerkendelse
- 36 " vidnesbyrd, tingsvidne, tingbogen
- 37 " syn og skøn på tinge (jfr. 25)
- 38 " breve, regnskabsbøger, registre (jfr. 449, 618)
- 39 " iøvrigt, bevispligt, bevismangel
- 40 sandemænd og nævninger, funktioner og afgørelser
- 41 dommerens kendelser
- 42 frifindelser
- 43 domme

tvingende og opfyldende funktioner 50 - 59

- 50 fordeling med høringer, mandhelgsberøvelse, lovfældning
 53 tvangsfuldbyrdelse, udlæg, udsætning, udvurdering, tag og nam
 54 foreløbige retsmidler: forbud, advarsel, arrest, tilbageholdelse af dyr eller ting (jfr. 120, 175)
 55 " " anholdelse, fængsling (jfr. 161)
 56 " " borgen for tilstedeværelse, rettergang og fred
 57 oplud, lovbud for pant og fæld (jfr. 98, 128)
 58 kost og tæring, sagsomkostninger (jfr. 4, 132, 380)

DE AF TINGET ANVENDTE RETSKILDER 60 - 64

- 60 skreven ret
 61 retssædvaner
 62 præjudikater

RETSSKIKKE OG RETSTERMINER 65 - 69

- 65 retsskikke (jfr. 561)
 66 retsterminer (jfr. 691)

DE I RETSSAGERNE FOREKOMMENDE RETSFORHOLD OG RETSBRUD 70 - 139

- 70 angreb på liv og legeme, mord, drab, hug og slag m.v. (jfr. 551, 580)
 71 fredsbrud, husfred, kirkefred, tingfred, mark- og vejfred
 72 frihedsberøvelse, ulovlig
 73 ærekrænkelser, fornærmelser (jfr. 602-603)
 74 krænkelser af religion og sædelighed, trolldom (jfr. 151, 519, 562, 563, 578)
 75 " " retten og øvrigheden, overhørighed, ulydighed, forræderi (jfr. 16, 470 ff.)
 76 personretlige forhold: børn, mindreårige, værgemål, forsørgelse (jfr. 540)
 77 " " kvinder, værgemål; mænd, vederhæftighed
 78 " " syge og gamle, forsørgelse, aftægt, fledførelse (jfr. 98, 313, 540-541)
 79 " " fæstere, vornede, tjenestefolk, tyende o.a. (jfr. 114, 130, 232, 233, 288, 311-314)
 80 " " fattige, ulykkesramte, tiggere (jfr. 542, 543, 605-606)
 81 " " fremmede (jfr. 238, 312, 314, 607)
 82 " " mindremænd, foragtede eller berygtede (jfr. 150, 600-609)
 83 " " personlig og social status iøvrigt (jfr. 23, 600 ff.)

- 85 familieretlige forhold: trolovelse og ægteskab (jfr. 571)
- 86 " " forholdet imellem ægtefæller (jfr. 578, 579)
- 87 " " forældre og børn, stedbørn (jfr. 520, 579, 608)
- 88 " " forhold til øvrige familie og slægt
- 90 arveretlige forhold: arvegang, testamente (jfr. 540)
- 91 " " arv og gæld
- 92 " " dødsboet og dets registrering
- 93 " " udtagelsesret, fortrinsret
- 94 " " arvesvig, strid om arv (jfr. 133)
- 95 " " afkald og kvittering for arv
- 96 " " iøvrigt
- 97 skifte af dødsbo (jfr. 313)
- 98 skifte i levende live (jfr. 57, 78, 313, 540)
- 100 tingsretlige forhold: jord, mark, mose (jfr. 200, 217, 328)
- 101 " " skove, træer (jfr. 200, 216, 217, 329)
- 102 " " vand, vandløb, fiskeri (jfr. 201, 216, 337)
- 103 " " kyster, strande
- 104 " " veje, stier, broer; færdselsret (jfr. 213, 402, 462 ff.)
- 105 " " bygninger, huse (jfr. 25, 250 ff., 403)
- 106 " " servitutter
- 107 naboretlige forhold: skel, gærder, hegn, grøfter (jfr. 210, 212, 215, 236, 237)
- 108 selvejergods (jfr. 110, 270)
- 109 landboret iøvrigt, jagtret (jfr. 177, 338)
- 110 besiddelse og eje, hævd, bemægtigelse, gaver, fund og vrag (jfr. 270, 333, 366, 576)
- 111 fælleseje, fællesret (jfr. 177, 235, 236)
- 112 beskyttelse af besiddelse og ejendom: hjemmel, tyveri, tingsbeskadigelse, ulovlig brug, tilbagesøgning af gods, lås, ejendomsmærker (jfr. 21, 270, 286, 359, 366)
- 113 forvaring og betroelse
- 114 fæstemål vedr. hus og jord, fæsterens retsstilling, misligholdelse (jfr. 12, 79, 122, 231, 238, 251, 300-319, 323, 663-664)
- 115 lån til brug, lejemål, forpagtning, forlening (jfr. 336, 367, 629, 662)
- 116 lån til eje, pengelån, gældsbreve, rente og åger (jfr. 43, 665)
- 117 gældssager, hvor baggrund angives (jfr. 43, 663-664)
- 118 " , hvor kun gældens størrelse angives (jfr. 663-664)
- 119 " iøvrigt
- 120 tilbageholdsret, innam (jfr. 54, 175, 237)
- 121 løfter og aftaler, former, retsvirkninger, ophør (jfr. 440, 595)
- 122 misligholdelse af aftaler, bortset fra gæld (jfr. 114, 130, 300 ff., 440)

- 123 forløfte, borgen for opfyldelse af løfter
 124 køb og salg (jfr. 275, 331, 368, 369, 398, 440 ff.)
 125 lovbydelse, forkøbsret
 126 mageskifte og bytte (jfr. 368)
 127 pant: former og genstande for panteret (jfr. 276)
 128 " vurdering og fyldestgørelse, opbud (jfr. 57)
 129 " iøvrigt
 130 tjeneste og arbejde, tyendeforhold (jfr. 79, 117, 122, 232,
 233, 288, 579, 661)
 131 fuldmagt og kommission (jfr. 31)
 132 skadegæld, skadesløsholdelse, godtgørelse (jfr. 4, 25, 58,
 140)
 133 tvang, svig og udnyttelse (jfr. 94)
 134 hærværk, vold, overvold, ran (jfr. 112)
 135 røveri, rov
 136 falsk

DE ANVENDTE REAKTIONER, SANKTIONER OG STRAFFE 140 - 169

- 140 ansvarsbetingelser, alder, subjektive forhold (jfr. 132)
 141 ansvar for andre
 142 " " dyr og ting (jfr. 25, 112, 132)
 143 bøder, bødestørrelser (jfr. 308, 310, 650-651)
 144 hovedlods fortabelse, konfiskation
 145 livsstraf
 146 andre straffe
 147 straffens fuldbyrdelse
 148 straffesteder og -institutioner
 149 fredløshed, forvisning
 150 mandhelgsfortabelse, mindremænd, tremarksmænd (jfr. 50, 82)
 151 bandlysning (jfr. 74, 500)
 152 oprejsning, benådning (jfr. 308)
 160 uidentinglige reaktioner: undsigelse, trusler
 161 " " pågribelse
 162 " " hævn, fejde
 163 " " afgørelser og forlig (jfr. 33,
 236)
 164 " " tvangsfuldbyrdelse

BYLAGETS JURISDIKTION, BYSTÆVNET, LANDSBYSTYRET 170 - 199

- 170 bylaget, bystævnet, gadestævne, kirkestævne (jfr. 234,
 235, 236, 501)
 171 kompetence: saglig/stedlig, forholdet til tingene
 172 bystavnets behandling af vedtægtsbrud og trætter
 173 de af bystævnet anvendte retskilder, vider og vedtægter,
 sædvaner (jfr. 60, 235)
 174 virkninger af vedtægtsbrud
 175 tvangsfuldbyrdelse, innam, pantning (jfr. 54, 120)
 176 landsbyens styre, fællesanliggender (jfr. 236)
 177 indretninger og goder til fælles brug og benyttelse
 (jfr. 109, 111, 220)

200 - 699 DET IKKE-JURIDISKE REGISTER

NATURFORHOLD 200 - 209

- 200 landskabet (jfr. 100, 101)
- 201 søer og vandløb (jfr. 102, 422)
- 202 hav og strande
- 203 vejrlig
- 204 naturkatastrofer
- 205 vilde planter
- 206 vilde og fremmede dyr
- 209 himmellegemer o.l.

DET DYRKEDE AREAL 210 - 219

- 210 opmåling og afgrænsning (jfr. 107)
- 211 afvanding, opstemning, rydning og opdyrkning
- 212 hegn og diger (jfr. 107)
- 213 adgang, markveje og fædrifter (jfr. 104, 462)
- 214 landsbyens tilliggende uden for byen (jfr. 111)
- 215 bymarken og dens opdeling (jfr. 217)
- 216 fordeling af andre goder (fiskevand, skov) (jfr. 101, 102)
- 217 den enkelte gårds tilliggende uden for byen (jfr. 100, 215, 302)
- 218 vurdering af jord

LANDSBYENS OMRÅDE 220 - 229

- 220 fællesarealer i byen (jfr. 177)
- 221 byggesteder og tofter
- 222 kålgårde og haver (jfr. 327)

LANDSBYENS BEBOERE 230 - 249

- 230 i almindelighed (jfr. 234, 235)
- 231 i forhold til jordbesidderen (jfr. 114, 270-274, 300 ff.)
- 232 tyende (jfr. 79, 130)
- 233 landarbejdere, husmænd og inderster (jfr. 79, 130, 251)
- 234 landsbyens tillidsmænd (jfr. 176)
- 235 forsamlinger og indretninger til fælles brug (jfr. 170-177, 237)
- 236 landsbyfællesskab, naboforhold (jfr. 15, 33, 57, 107, 111, 115, 163, 170-177)
- 237 forhold til andre landsbyer og udensogns folk (jfr. 236, 312, 314)
- 238 til- og fraflytninger (jfr. 81, 312, 314)
- 239 bofasthed (jfr. 692)

LANDSBYENS BOLIGER 250 - 269

- 250 bolig- og driftsenheder i almindelighed
- 251 bolig- og driftsenheder, enkelte (jfr. 105, 108, 114, 121, 124, 127, 128)

- 252 gårdens enkelte bygninger
- 253 konstruktion og bygningsdele
- 254 rum i boligen
- 255 fast inventar
- 256 ildsteder og opvarmning
- 257 rum i udhuse
- 258 skader på bygninger
- 259 udendørs lokaliteter

JORDENS EJERE 270 - 279

- 270 selvejerbønder (jfr. 108, 110)
- 271 krongods
- 272 gods under provstier, hospitaler og skoler
- 273 adelsgods
- 274 andre private godsejere
- 275 handel med godstilliggender (fæstegods) og mageskifter
hermed (jfr. 124, 126)
- 276 pantsætning af godstilliggender (fæstegods) (jfr. 127)

HOVEDGÅRDE 280 - 299

- 280 gården
- 281 beboelse
- 282 avlsbygninger
- 283 volde, grave og vindebroer
- 284 gårdspladser, møddinger og haver
- 285 tilliggender
- 286 rettigheder og herligheder
- 287 hovedgårdenes drift (jfr. 305, 306, 308, 309, 310)
- 288 folkehold

FÆSTEVESEN 300 - 319 (jfr. 112, 114, 121, 125, 126, 127, 128, 231)

- 300 fæste (jfr. 114)
- 301 fæsternes bolig (jfr. 25, 124, 127, 251)
- 302 fæstegårdenes drift (jfr. 20, 320 ff.)
- 303 samlede afgifter af fæstegods
- 304 afgifter til godsherren
- 305 hoveri (jfr. 287)
- 306 ægter
- 308 godsherren som husbond (jfr. 12, 114, 273, 300-310)
- 309 godsernes embedsmænd (jfr. 271, 272, 273, 288)
- 310 administration af godset (jfr. 287, 308, 329)
- 311 vornedskab
- 312 pastvang (jfr. 81, 114, 314)
- 313 overdragelse af fæstegods fra en fæster til en anden
(jfr. 78, 79, 98, 114)
- 314 flytninger og rømninger (jfr. 79, 81, 114, 238, 300,
312, 607)

UDNYTTELSE AF AREALET 320 - 349

- 320 omdrift (jfr. 215, 217, 302)
- 321 jordforbedring
- 322 jordens bearbejdning
- 323 avling og afgrøde (jfr. 114, 302, 322)
- 324 kornavl (jfr. 320, 322, 323)
- 325 særlige afgrøder
- 326 engbrug
- 327 havebrug (jfr. 222)
- 328 mosebrug
- 329 skovbrug
- 330 redskaber i landbrug og skovbrug; vogne, slæder
- 331 salg af afgrøder (jfr. 124)
- 332 lergravning
- 333 indsamling af strandings- og vraggods
- 336 udleje af jord (jfr. 115)
- 337 fiskeri og fiskeredskaber
- 338 jagt

HUSDYRHOLD 350 - 379

- 350 husdyrhold i almindelighed
- 351 kreaturer
- 352 heste
- 353 svin
- 354 får
- 355 geder
- 356 fjerkræ
- 357 hunde og katte
- 358 bier
- 359 mærkning af husdyr (jfr. 112)
- 360 røgtning, staldfodring
- 361 græsning, vogtning, tøjring
- 362 malkning
- 363 husdyrprodukter, uforarbejdede
- 364 gødning
- 365 seletøj
- 366 driftekvæg og optagne dyr
- 367 udleje af dyr, lån af dyr til brug (jfr. 115)
- 368 køb og salg af dyr, bytte af dyr (jfr. 124, 126)
- 369 salg af uforarbejdede husdyrprodukter m.v.
(jfr. 124)
- 370 sygdom og skader hos husdyr

HUSHOLDNING OG HUSFLID 380 - 399

- 380 kost og tæring
- 381 konservering o.l.
- 382 rensning og hjemmemaling af korn
- 383 baging
- 384 brygning
- 385 slagtning
- 386 mælkens behandling, mælkeprodukter

- 387 anden tilberedning af fødevarer
- 388 madvarer og retter
- 389 drikkevarer
- 390 måltider
- 391 garn- og tekstiltilvirkning (jfr. 394)
- 392 lysestøbning
- 393 kurvebinding
- 394 hosebinding, syning o.l.
- 398 salg af egen fremstilling (jfr. 124)

KØBSTAD OG HOVEDSTAD 400 - 419

- 400 afgrænsning, volde og grave
- 401 købstadsjord uden for byen
- 402 gader, torve og pladser
- 403 gårde og huse
- 404 boligens indretning
- 405 beboere
- 406 hospitaler i købstæder
- 408 lav
- 410 bystyre
- 411 skatter og afgifter

HÅNDVÆRK 420 - 439

- 420 i almindelighed
- 421 de enkelte fag
- 422 mølleri

HANDEL OG SØFART 440 - 459

- 440 køb, salg og leje (jfr. 122, 124; bøndernes salg af egne produkter, se dog 331, 364, 368, 369, 398)
- 441 markeder
- 442 torvehandel
- 443 øksnehandel (jfr. 368)
- 444 krohold og ølsalg
- 445 bissekræmmere
- 446 købmænd og andre handlende
- 447 servicefag
- 448 arbejdere
- 449 regnskaber, regnskabsbøger o.l. (jfr. 38, 618)
- 451 søfart, skibe og dele deraf

SAMFÆRDELSE OG TRANSPORT 460 - 469

- 460 færdsel i almindelighed
- 461 rejser, distancer (jfr. 466)
- 462 veje og gader (jfr. 104, 213)
- 463 broer og vadesteder (jfr. 104, 213)
- 464 færdsel til fods
- 465 transport til hest
- 466 transport med vogn (jfr. 119)

- 467 bæretransport
- 468 slæde- og istransport
- 469 søtransport og færgefart

FORHOLDET TIL KONGE OG CENTRALADMINISTRATION 470 - 479

- 470 len, herreder og birk (jfr. 1-2, 11)
- 471 kgl. embedsmænd, lokale (jfr. 3-4, 11)
- 472 kgl. embedsmænd, centrale
- 473 kongen som øverste myndighed
- 474 kgl. skatter
- 475 kgl. forordninger og bevillinger
- 476 kongerejser

MILITÆRVÆSEN 480 - 499

- 480 bondesoldater
- 481 soldaterhold
- 482 lægdsmand og soldaterlægdsvæsen
- 483 soldaterudrustning (jfr. 640 ff.)
- 484 officerer
- 485 militære bygninger, befæstningsarbejder o.l.

KIRKELIGE FORHOLD 500 - 519 (jfr. 13, 60, 71, 74, 560-562)

- 500 kristelig øvrighed
- 501 sognet og sognemænd, menigheden
- 502 kirkegang og kirketider
- 503 kirkelige embedsmænd (jfr. 13)
- 504 kirkelige handlinger
- 505 kirkelige bygninger
- 506 kirkeinventar
- 507 begravelsespladser i kirker
- 508 kirkegårde (begravelsespladser)
- 509 kirkegods og herligheder
- 510 afgifter til kirker og kirkelige embedsmænd (jfr. 109)
- 511 præstegårde og degneboliger, præsters tjenestefolk
- 512 andre huse tilhørende kirken
- 513 præstegårdsjord og rettigheder til præstegårde
- 518 domkapitler
- 519 helligbrøde, brud på kirkefred o.l. (jfr. 13, 74, 501)

OPDRAGELSE, UNDERVISNING OG BOGLIG LÆRDOM 520 - 539

- 520 forældres opdragelse af børn
- 521 skoler
- 522 lærere
- 523 skoleelever
- 524 læse- og skrivekunst
- 525 sprogkundskaber
- 526 andre kundskaber
- 527 trykte bøger

FORSØRGELSESVÆSEN 540 - 549

- 540 private forsørgelsesforanstaltninger (jfr. 78, 80, 90, 114)
- 541 stiftelser og hospitaler
- 542 tryglebreve (jfr. 80)
- 543 almisser (jfr. 80)

DØD, SYGDOM OG SYGDOMSBEHANDLING 550 - 559

- 550 sygdomme og sygdomstegn hos mennesker (jfr. 25, 37, 551)
- 551 mæn efter slagsmål, overfald o.l. (jfr. 37, 580)
- 552 badskærer og læger; jordemødre (jfr. 553)
- 553 medicin og sygdomsbehandling (jfr. 552, 571)
- 554 kvaksalveri
- 555 dødsfald, drab, selvmord (jfr. 70)

RELIGION OG FOLKETRO 560 - 569

- 560 bibelcitater, fromme udtryk og talemåder (jfr. 500, 501)
- 561 edsaflæggelse
- 562 magi og trolddom (jfr. 74)
- 563 troldkvinder og troldmænd (jfr. 74)
- 565 monumenter uden for landsbyer og købstæder

OMGANGSFORMER, SÆD OG SKIK 570 - 589

- 570 årets højtider og fester
- 571 livets højtider og fester (jfr. 85, 93, 504)
- 572 dagens gang
- 573 personlig rengøring, udseende
- 574 bordskik og høviske manerer
- 575 hilseformer
- 576 gaver (jfr. 110)
- 577 gæster
- 578 omgang mellem kønnene (jfr. 74, 87)
- 579 hustugt og revselse (jfr. 87)
- 580 slagsmål (jfr. 70, 551)
- 589 diverse

FORLYSTELSER 590 - 599

- 590 gilder og sammenkomster (udover gruppe 571)
- 591 drikkelag
- 592 leg og spil
- 593 dans
- 594 musik og musikinstrumenter
- 595 væddemål
- 596 kapkørsel

SOCIAL STATUS 600 - 609 (jfr. 23, 73 ff.)

- 600 social placering
- 601 særlige rettigheder

- 602 æresbegreber (jfr. 23, 73, 82, 83)
- 603 skældsord og nidviser (jfr. 73)
- 604 uærligt folk
- 605 stakler og fattigfolk (jfr. 80, 542, 543, 606)
- 606 tiggere (jfr. 80, 542, 605)
- 607 fremmede (jfr. 81, 312, 314)
- 608 særlige slægtskabsforhold m.v. (jfr. 87)

INVENTAR, HUSGERÅD OG LØSØRE 610 - 619

- 610 indbo i almindelighed (gods)
- 611 møbler
- 612 sengetøj og boligtekstiler
- 613 service og spisebestik
- 614 køkken-, bage- og bryggerstøj
- 615 andet værktøj, andre redskaber og genstande i stue- og
udhuse (jfr. 330, 365, 614)
- 616 belysning
- 617 personlige ejendele (undtagen klæder og smykker)
- 618 bøger og breve (jfr. 449)

KLÆDEDRAGT OG SMYKKER 620 - 639

- 620 stoffer og garner
- 621 klæder i almindelighed
- 622 klædningsstykker (og dele heraf)
- 623 bæltter, knapper og spænder
- 624 fodtøj
- 628 smykker
- 629 leje af klædningsstykker
- 630 vask af klæder

VÅBEN 640 - 649

- 640 værger
- 641 skydevåben, hagl, krudt og kugler
- 642 spyd, piker og lanser
- 643 harnisker
- 644 bandolerer, gehæng o.l.
- 645 gevær

MØNT, PRISER OG PENGEVÆRD 650 - 669

- 650 møntsorter (jfr. 651)
- 651 møntværdier, penge o.l. (jfr. 650)
- 652 jord- og gårdpriser
- 653 kornpriser
- 654 priser på andre afgrøder end korn
- 655 priser på husdyr
- 656 priser på husdyrprodukter
- 657 priser på andre fødevarer
- 658 priser på garn og stoffer

- 659 priser på beklædning
- 660 diverse andre priser
- 661 arbejds løn (jfr. også 660)
- 662 husleje (jfr. 304)
- 663 indfæstningsafgifter, fôrlov, hovningspenge, sagefald
- 664 landgildetakster
- 665 rente (jfr. 116)
- 666 ædle metaller

MÅL OG VÆGT 670 - 689

- 670 arealmål
- 671 længdemål
- 672 kornmål (inkl. malt og mel)
- 673 smørmål, smørvægt
- 674 rummål for flydende varer
- 675 rummål iøvrigt (jfr. 672)
- 676 andre mængde- og størrelsesangivelser, stykketal
- 677 vægt
- 678 veje- og måleredskaber; vejning og opmåling

TIDSREGNING OG KALENDER 690 - 699

- 690 dagens inddeling
- 691 årets inddeling (jfr. 66)
- 692 historisk tid o.l.

ÆLDRE DANSKE TINGBØGER

Sagregister til Aasum Herreds Tingbog 1640 - 1648

1 - 199 DET JURIDISKE REGISTER

TINGET 1 - 19

1. sted, indretning, benævnelse

syn over tinghusets brøstfældighed 1643:246
tingbordet 1640:24; 1641:140, 374, 386
stengårdet ved tinget 1645:108
Aasum herreds rettersted 1643:33

2. tingtider

tingdag torsdag 1640:1 og passim
næste fulde ting efter jul 1640:75; 1641:384, 400, 401;
1642:317, 323, 328; 1643:404; 1644:242, 244, 261;
1645:295, 309, 311; 1646:246, 249, 252
tingdag spildt p.gr.af de 8 mænds udeblivelse 1641:317
(jfr. 351)

3. tingets faste personer (jfr. 309, 471)

herredsfogeds embede kaldt len 1642:72
herredsfoged 1640:1 og passim
dommeren 1640:19
herredsfoged beklæder retten alene 1641:79
herredsfoged udeblevet grundet pligtarbejde 1641:351
herredsfoged viger sædet efter påstand 1641:298
dommerens svaghed hindrer beskrivelse af syn 1640:91, 92
herredsfoged og 8 mænd fælder dødsdom 1642:145; 1645:1
herredsfoged og 8 domsmænd i tyverisag 1642:282 (jfr. 271)
herredsfoged og 2 mænd foretager nam 1642:72
herredsfogeds bisiddere, 2 delefogder 1640 1/10 og passim
herredsfoged og skriver "sidendis retten" 1642 20/1
sættedommer bevilget, da herredsfoged på broarbejde 1641:
351 (jfr. 317)
tingmand i dommersted i herredsfogeds forfald 1641:288,
366 (jfr. 351); 1642:59, 151; 1643:127, 131, 140;
1643:78; 1644:163; 1645:83, 132, 144, 195; 1646:
24, 38, 75, 179; 1647:9, 31, 35; 1648:96

2 tingmænd dømmer i herredsfogdens forfald 1646:167
 tingmænd og skriver dømmer i herredsfogdens forfald 1645:
 186
 selvejer og delefoged i dommersted 1642 21/7
 en kronens fæster i dommersted 1642:148
 tingmand i dommersted, en anden beseglingsmand 1647:157
 sættedommer, da herredsfoged er sagsøger 1641:317; 1642:
 288 (jfr. 315); 1648:104
 sættedommer, da herredsfoged kræver syn afhjemlet 1641:307
 sættedommer, da herredsfoged er sagsøgt 1641:351, 385
 (jfr. 351, 366); 1642:336; 1643:326; 1644:40;
 1647:330
 sættedommer efter lensmandens forordning 1641:298
 udvurdering ved en ærlig mand i dommerens forfald 1642:97
 tingskriverens opgaver 1640 1/10
 tingskriver leveres tingbog af lensskriveren på Odensegård
 1640:43
 tingskriver overdrager tingbog til efterfølger 1640 19/11
 tingmand i skriverens sted og forfald 1648:80, 149
 beseglingsmand angivet, da herredsfoged er sagsøger 1642:
 288
 de 8 mænd opregnet 1640:1 og passim
 8 tingsvidnesmænd 1640 3/12 og passim
 de 8 mænd vidner om passeret på tinge 1641:140, 186, 298
 (jfr. 258, 259), 300; 1642:253; 1643:131
 de 8 mænd syner på tinge 1641:168
 6 af de 8 mænd udeblevet, tinget spildt 1641:317
 en ungkarl nægter at være blandt de 8 mænd 1641:317
 hjemmelsmænd opregnet 1640:19 og passim
 herredsfoged som voldgiftsmand 1646:240

4. aflønning, underhold, dompenge, brevpenge (jfr. 58)

dompenge og tegnepenge 1640:21, 36, 83, 85; 1641:111;
 1642:82
 betaling for herredsfogeds umage på skifte 1645:21
 fogedpenge 1640:1, 19, 20; 1641:83, 164 og passim
 indvisningspenge 1645:21
 skriverskæppe til landstinghører 1643:80 (note)

5. parter af særlig interesse, ulige parter

kgl. stævning af adelige arvinger 1643:92
 stævning af lensmand og rigsråd 1643:264
 stævning af lensmand til tingsvidne 1642:117
 gejstlige stævner adelig godsejer 1644:44
 bonde tiltaler adelige arvinger 1643:48
 adelige parter 1640:10, 80 (jfr. 1641:139, 168, 291, 295);
 1641:113 (jfr. 129), 168 (jfr. 1640:80; 1641:139, 154);
 1642:49, 74, 81, 110; 1644:166; 1645:122, 286
 adelige arvinger dømt 1643:277, 379
 sag imellem landsdommer og møller 1646:251
 professor i Odense stævner bønder 1641:311
 sag imellem foged og præst 1645:152
 kirkeværges sagsøger 1640:1
 sag imellem adelig og herredsfogden 1641:366 (jfr. 351);
 1642:1

herredsfoged som sagsøger 1641:317 (jfr. 342); 1643:131;
 1645:8; 1647:231
 herredsfoged som sagsøgt 1641:351; 1643:127, 140; 1644:
 40; 1647:230
 herredsfoged dømt for gæld 1642:336

6. kollektive parter, sager vedr. flerhed af personer

stævning af alle fæstere under gods 1640:27, 37, 40, 78;
 1642:2, 36, 231, 272, 273; 1643:44, 192, 229; 1643:
 384, 403; 1644:7, 29, 117, 225, 241; 1645:53, 171,
 265, 266, 283; 1646:32, 36, 51, 114, 130; 1647:50,
 150, 235, 264; 1648:50
 stævning af kongens fæstere 1640:35; 1647:138
 stævning af alle kongens, herremænds og andres bønder
 1642:67; 1645:94
 stævning af alle skatterestanter 1640:17; 1641:32, 86;
 1642:88; 1643:48; 1644:73, 174; 1645:209; 1646:202;
 1647:226; 1648:198
 stævning af alle klostres fæstere 1642:170; 1643:145, 363;
 1646:29, 116, 117, 141; 1647:225
 stævning af alle Aasum herredsmænd 1641:137, 212; 1642:
 116; 1643:374
 stævning af sognemænd 1641:110, 213; 1643:164, 212, 225,
 274; 1644:27, 116; 1646:83, 201, 238; 1647:238;
 1648:199
 stævning af hveranden bymand, vagtforsømmelse 1644:60
 irettebydelse imod Nyborg mænd 1642:138
 sognemænd byder sig i rette imod husbond 1641:236
 kirke og fattige stævner 1643:178
 bymænd stævner 1641:210, 383
 oldermand på bymænds vegne 1641:287; 1642:15, 16

10. kompetence: forholdet til andre ting, anke

sag om omk. iflg. rettertingsdom 1642:74 (jfr. 1641:353,
 1642:1)
 tvist om opfyldelse af rettertingsdom 1642:193
 dødsdom for landsting 1642:162 (jfr. 133, 134, 137, 145)
 landstings afvisningsdom 1643:339
 indstævnt adelig kræver sag for værneting 1641:113 (jfr.
 129)
 opkrævning af sandemænd forkyndt på landsting 1641:180;
 1643:136 (jfr. 258 og 1641:256 ff.)
 sag udsat, til landsting har taget stilling til testamente
 1640:45
 landsdommers stævning til herredsting 1640:76; 1641:256
 ff.; 1643:178, 258 (jfr. 136), 276
 landsdommers stævning i drabssag 1641:192, 204
 en dom konfirmeret af landsdommer 1641:168
 en dom indstævnet til landsting til konfirmation 1643:278
 testamente indstævnet til landsting til underkendelse
 1640:45
 landstingsdoms beviskraft bestridt 1642:253
 klage lyst for landsting 1648:71
 henskydelse til landsdommer af gældskrav imod adelige
 1643:114; 1648:55

sag ang. æren henvist til landsdommer 1641:133 (jfr. 124),
136; 1643:54; 1644:66, 101; 1647:71, 80, 257;
1648:165
sag imod adelig henvist 1644:66
sag henvist til landsdommer, da sigtelse benægtet ved ed
1647:139
sag om adeligt testamente henvist til overdommer 1643:48
sag om frit jordegods henvist til landsting 1641:149 (jfr.
101, 130)
sag henvist til landsting, da dommeren er blandt voldgifts-
mændene 1641:140
sag om kost og tæring henvist til overdommer 1642:1;
1647:305
herredsfogeds vurdering udsat, til landsdommer har dømt
1645:78
sag udsat til indbringelse for landsting 1643:205 (jfr.
201, 207)
sag henvist til tilbørlig dommer 1642:110
udlæg indført i landsdommes dom 1642:336
stævning efter landsdommers dom 1643:400; 1647:80 (jfr.
72), 251
kreditorer i dødsbo indkaldt med landstings kaldsseddel
1641:271; 1643:401, 402; 1644:11
herredstingsdom læst på landsting 1643:336
herredstingsdom indstævnet til landsting til bekræftelse
1643:339
sag henvist til værneting 1643:55, 201 (jfr. 205); 1647:
195, 255, 287; 1648:14
henskydelse til værneting 1643:108; 1645:29; 1647:93
henskydelse under krigsretten 1646:138
forespørgsel om henskydelse 1641:108
hjemvisning til afgørelse efter bylov 1643:80
rådstuevidne af borgmestre og råd i Odense 1642:145
rådstuevidne 1642:134
synsvidne og klage af Gudme herredsting 1643:187
spørgsmål om genpart kan udstedes af tingsvidner fra andre
ting 1641:258, 259 (jfr. 298, 299)

11. kompetence: forholdet til øvrighed (lensmand, konge)
(jfr. 470-479)

kgl. stævning af adelige arvinger 1643:92
rigens skriver forhører kvinde efter øvrigheds befaling
1643:68
lensskriver leverer ny tingskriver tingbogen 1640:43
lensmand kræver rettersted forfærdiget 1643:33
lensmand forfølger gudsbespøttelse og trolddom 1642:133
lensmand forfølger trolddomssag 1642:134, 137 (jfr. 133);
1643:32
lensmand befaler fjernelse af ulovlige ildsteder 1647:23
lensmand indkræver bøde for lejermål 1640:30
lensmand forfølger undvegen soldat 1643:130
lensmand forfølger skatterestanter 1641:86
lensmands underskrift på tingsvidne om gårds skattepligt
1642:39 (note)

lensmands forbudsseddel 1642:167
 lensmands seddel som bevis for sættemesters kompetence
 1641:386 (jfr. 374)
 part kræver den dommer, som lensmanden forordner 1641:
 298 (jfr. 258)
 ridefoged befaler sættemester 1641:366

12. kompetence: forholdet til godsejer (husbond)
 (jfr. 114, 231, 271-274, 300-319)

husbond stævner for drab på tjener 1641:180, 192
 husbond forfølger sag om overfald 1642:180, 181, 194 (jfr.
 198); 1643:195, 196; 1645:69, 70
 klostrets foged forfølger sag om slag 1642:216
 husbond forfølger sag om lejermål 1642:111; 1643:158;
 1644:84
 lensmand eller husbond forfølge utilbørlige gerninger
 1643:68
 husbond kræver mildere straf over tjener dødsdømt for tyve-
 ri 1642:282
 husbond tilkendes dødsdømts boslod 1642:282
 husbond afhører udentingligt om ildebrand 1641:264
 husbond udsteder forbud imod at huse trolddomssigtet
 1642:133
 husbond varsler afdøds arvinger og kreditorer 1641:271
 husbond tilbyder skifte 1641:283
 husbond påtager sig hjemmel vedr. arvepart 1641:272
 husbonds befaling afventes af sættemester 1641:299
 husbond dikterer forlig efter ulovligt nam 1641:111 (jfr.
 100)
 i husbonds minde 1641:82, 268; 1642:56, 262
 husbonds evt. benådning 1640:102
 husbond tilfredsstilles med mindre benådning 1641:399
 øksne forbrudt til husbond 1641:229 (jfr. 196)
 herskab kræver bøder 1640:1
 bøde til husbond, hvis forlig brydes 1641:28
 en såret overlader til sin husbond at forfølge sagen 1640:
 91 (jfr. 1641:50)
 tiltalt begærer udsættelse for at forelægge sag for husbond
 1641:39
 sognemænd byder sig i rette for husbond 1641:236
 tingmænd udeblevet grundet husbonds arbejde 1641:317 (jfr.
 351)

13. kompetence: forholdet til kirken (jfr. 500-519)

bandsættelse 1642:145
 vidnesbyrd om gudsbespottelse udstedt af provst 1642:133
 kirkevæge forfølger beliggelse på kirkegods 1643:335
 kirkevæge kræver bøder 1640:1
 kirkens ret til lejermålsbøder 1640:19
 provst henviser sag til verdslig ret 1648:149
 stævning for kirke og fattige 1643:178
 stævning ang. nådsens år 1644:44
 tilståelse af faderskab for præsten 1644:84
 præst advarer kvinde imod trolddom 1642:134

præster beretter om sigtets tyverygte 1642:282 (jfr. 271, 299)
 aflysning fra prædikestol af ulovligt ølsalg 1644:149

15. voldgift

voldgift i voldssag 1642:199 (jfr. 194, 195, 197, 198);
 1643:211 (jfr. 217)
 voldgift i sag om overfald 1643:193 (jfr. 177)
 voldgift vedr. skifte 1643:200
 voldgift om enemærke og gærder 1643:173
 forlig om gærder efter voldgift 1642:188
 voldgift i arvetvist 1645:148
 voldgift vedr. hestehandel 1643:87
 voldgift vedr. lønkrav 1643:398; 1648:186
 voldgift i gældsforhold 1641:81; 1643:41; 1646:183
 voldgiftskendelse grundlag for gældskrav 1641:177
 kendelse efter voldgift, udeblivelse 1648:142
 voldgiven sag påstævnes; da dommeren er blandt voldgifts-
 mændene, henvises sagen til landsting 1641:140
 voldgift ved herredsfoged og tingmand 1646:240
 voldgift 1641:37, 40; 1645:109; 1646:30; 1648:79, 129

16. rettens fornægtelse (jfr. 75), ansvar for rettens personer

modstand med økse og fork under udlæg 1642:83
 påstand om falske vidnesbyrd 1642:133
 adelig bestrider en kvindes vidnesbyrd 1640:98
 indsigelse imod vurdering 1642:82
 anfægtet vurdering stadfæstet 1642:97
 syn ikke beskrevet for dommerens svagheds skyld 1640:91, 92
 herredsfoged påstås at være både dommer og sagsøger 1642:253
 sættestemmer vil afvente husbonds befaling før beskrivelse
 af tingsvidner 1641:299 (jfr. 258, 259, 298)
 adelig udspørger bønder om drab, før sandemænd sværger
 1640:98
 adelig pantsætter forhaler panthavers søgsmål 1641:129
 (jfr. 113)
 sankevidner 1643:278
 herredsfoged sagsøges for kost og tæring 1642:1

17. ulyd på tinge, orden på tinge (jfr. 71)

ulyd på tinge, 3 mark 1641:24
 ulyd på tinge hindrer de 8 mænds opfattelse 1641:140

TINGETS FUNKTIONER 20 - 59

konstaterende funktioner 20 - 29

20. tinglysning, særlige tilfælde

tinglysning af kgl. befaling om sorte klæder 1647:159
 tinglysning af rigsrådets brev om hyldning 1648:80

tinglysning af kgl. brev om vækning af sovende kirkegængere 1645:175
 tinglysning af forbud imod spil ved bryllupper og fester 1647:159
 tinglysning af forbud imod ulovlige ildsteder 1647:23
 tinglysning af missive om soldaters mødepligt 1645:154
 tinglysning af absenterede soldaters mødepligt 1645:174
 tinglysning af pligt til at stille og underholde rytteri 1644:38
 tinglysning af pligt til levering af heste, spader m.v. 1645:173
 tinglysning af bavne- og vagtpligt 1645:172
 tinglysning af kgl. brev om skat 1647:180; 1648:155
 tinglysning vedr. tiendepligt 1647:158
 tinglysning vedr. skatterestancer 1645:217; 1648:216
 tinglysning om anmeldelse af krav i dødsbo 1641:200
 tinglysning af lovmål for alle vedkommende 1641:260
 tinglysning af vold, ulovlig pløjning og såning 1640:32 (jfr. 41)
 tinglysning af sognevidne om armod 1640:34; 1644:221
 lysning af banemænd og for lovmål 1645:70
 lysning i kuld og køn 1647:30
 lysning for alle lovmål vedr. slag imod kvinde 1642:113
 lysning af lensmands pålæg om forfærdigelse af rettersted 1643:33
 tingsvidne læst og påskrevet 1644:97
 gælds brev læst og påskrevet 1647:44
 restance læst og påskrevet 1645:13
 Odense bagerlaugs skrån læst og påskrevet 1642:63
 aflysning af ulovlig sædvane 1641:226
 aflysning fra prædikestol af ulovligt ølsalg 1644:149
 aflysning af ulovlig sæd og øksnesalg 1646:85
 aflysning af ulovlig sæd og afførsel 1642:154; 1646:102, 103; 1648:88, 90
 aflysning af ulovlig sæd og tørveskær 1642:164; 1643:161; 1644:86, 90, 93, 94, 99, 100, 104a, 107
 aflysning af ulovlig sæd 1642:135, 136, 140, 141, 143, 144, 160; 1643:160, 168, 175, 192; 1646:88, 91, 93; 1647:116, 118, 125, 128, 133, 136, 138, 145; 1648:78, 82, 84, 85

21. efterlysning, fremlysning (jfr. 112, 359, 366)

spørgsmål om efterlysningsmåde 1641:96
 efterlysning i kirke af ved 1642:239
 efterlysning på kirkestævne af ved 1642:208
 efterlysning på sognestævne af økse 1642:123
 efterlysning af bortkommen, syg tjenestekarl 1646:107
 efterlysning af lovmål, hvis søn dør efter overfald 1646:50
 efterlysning af lovmål efter skoldning af kvinde 1646:191
 efterlysning af lovmål for stik, slag og sår 1642:113, 194 (jfr. 195, 197), 216, 217; 1643:195, 196; 1647:270 (jfr. 284); 1648:94
 efterlysning af lovmål for overfald 1642:180, 195 (jfr. 197); 1643:177 (jfr. 193); 1645:74; 1646:84, 200; 1647:52, 163; 1648:98, 100, 162

efterlysning af lovmål for vold 1643:237
 efterlysning af lovmål for vold og hærværk 1648:162
 efterlysning af lovmål for ran 1643:376 (jfr. 378);
 1647:289; 1648:99 (jfr. 105, 107), 219
 efterlysning af lovmål for skade på optagne heste 1647:
 191 (jfr. 193)
 efterlysning af lovmål for tilegnelse og salg af korn
 1648:215
 efterlysning af lovmål for markfred 1648:184
 efterlysning af lovmål for gærder og skel 1646:87; 1647:
 70 (jfr. 60)
 efterlysning af lovmål imod sigtet kvinde 1643:68
 efterlysning af alle lovmål 1642:330; 1643:170 (jfr. 171,
 191, 252), 204a, 242; 1645:184
 efterlysning af 6 tabte regnskabsbøger 1643:253
 efterlysning af stjålet garn 1643:14, 17
 efterlysning af en stjålet kvie 1643:11
 efterlysning af en hest, som påstås stjålet 1643:15
 efterlysning af et svin, som påstås stjålet 1643:4, 5, 6
 efterlysning af en frataget hest 1643:12
 efterlysning af heste 1640:1; 1641:340, 352; 1643:9,
 84, 135, 338; 1644:144, 234; 1645:25, 62; 1647:
 263, 292, 293; 1648:3, 209
 efterlysning af køer, stude, øksne, kvier 1640:56, 70, 73;
 1641:2, 3, 201, 350; 1642:177, 292; 1643:2, 7, 8,
 248; 1644:26; 1645:137; 1646:225; 1647:285
 efterlysning af svin 1640:51, 67; 1641:211, 314; 1643:
 13; 1644:65, 196; 1646:92, 104; 1647:214
 efterlysning af får og lam 1641:9, 36, 74; 1643:3; 1644:
 2, 3
 efterlysning af en hund med sølvhalsbånd 1640:55
 oplysning (efterlysning/fremlysning) af hest 1646:1;
 1647:280
 oplysning (efterlysning/fremlysning) af stud 1640:53;
 1646:198; 1648:2
 oplysning (efterlysning/fremlysning) af svin 1646:16;
 1647:4
 oplysning (efterlysning/fremlysning) af vædder 1642:31
 oplysning (efterlysning/fremlysning) af får 1645:7
 fremlysning af en orne, en anden efterlyses 1640:51
 en sigtet tyv påstår at have fremløst 1642:271
 fremlysning af harnisk og stormhat 1644:49
 fremlysning af heste 1641:6; 1643:50; 1644:4; 1648:112
 fremlysning af køer, stude, kvier 1640:33, 53, 56; 1641:
 4, 346, 354; 1642:214; 1645:2; 1647:8; 1648:125
 fremlysning af svin 1640:51; 1641:330; 1642:186; 1643:
 1, 129; 1644:72; 1645:2, 104
 fremlysning af en vædder 1644:1
 fremlysning af får 1643:10, 16; 1645:9

22. ugyldighedslysning

dom død og magtesløs efter kvittering på tinge 1642:236
 skiftebrev lyst dødt og magtesløst 1645:185

23. skudsmål (jfr. 83, 600 ff.)

skudsmål af 24 mænd 1646:36; 1647:199 (jfr. 207)
 skudsmål af præst om trolddom og gudsbespottelse 1642:145
 skudsmål af 39 mænd til tidl. ladefoged 1647:237 (jfr. 239, 247)
 skudsmål af fæstere og herredsmænd til gods- og ridefoged 1643:44
 skudsmål af fæstere til foged 1647:122, 213; 1648:133
 skudsmål på god, kristelig omgængelse 1644:127
 skudsmål 1644:59; 1646:55; 1646:61; 1647:142
 vidnesbyrd om trolddomssigtet kvindes levned 1642:134
 vidnesbyrd om en sigtets levned 1642:133, 134

24. sikring af bevis, tingsvidner af særlig interesse

tingsvidne nægtes udstedt uden varsel 1646:137
 varsel til tingsvidnes beskrivelse 1641:271
 strid om hvorvidt en part kan få fremlagte tingsvidner udleveret, når modpart ønsker genpart 1641:258 (jfr. 259, 298, 299, 300)
 genpart begæres af tingsvidne 1641:160, 161
 tingsvidne endnu ubeseglet 1641:124
 tingsvidne nægtes modtaget 1641:298 (jfr. 258)
 tingsvidne læst og påskrevet 1640:38 (jfr. 23)
 tingsvidne begæres på æskning 1641:374 (jfr. 365)
 tingsvidne på æskning ikke udstedt på 4. ting 1641:374 (jfr. 342, 353, 365)
 tingsvidne på klages overdragelse 1647:98
 tingsvidne på skøde 1642:176
 tingsvidne på kuldlysning 1646:77
 tingsvidne på værges pligt til udredelse af arv 1647:12
 tingsvidne på opbud af effekter i dødsbo 1642:108
 tingsvidne på vidneudsagn om signeri 1642:137 (jfr. 133)
 tingsvidne på skudsmål 1646:36, 55
 tingsvidne på fogeds opfyldelse af pligter 1643:44; 1647:237
 tingsvidne på modparts ærlighed 1642:338
 tingsvidne på indkaldelse af kreditorer i dødsbo 1645:72
 tingsvidne på, at en person hverken har dreng eller svend 1642:96
 tingsvidne på, at to drenge dræbt under sammenstyrtet hus 1644:205
 tingsvidne på kvittering til stedsøn 1643:366
 tingsvidne på tiendepligt 1642:201
 tingsvidne på Odensebageres indsigelse imod bønderes salg af brød 1642:63
 tingsvidne på indskærpelse af møllepligt 1642:260
 tingsvidne på pligt til at vedligeholde bro 1646:208; 1647:238
 tingsvidne på forlig 1643:299a; 1647:89
 tingsvidne på aftægtskontrakt 1647:94
 tingsvidne på enkes forsørgelses- og boligret 1648:182
 tingsvidne på, at lejermålsbøder ikke kan betales 1647:90
 tingsvidne på ulovlig sæds beskrivelse 1648:95
 tingsvidne på omfattende syn over gårde m.v. 1642:179

tingsvidne på syn over gårde, planter m.v. 1646:116
 tingsvidne på gårds skatteevne 1642:327; 1644:136
 tingsvidne på gårds afkast af hø 1643:232
 tingsvidne på halvgårds brug 1645:45, 51, 59, 80
 tingsvidne på halvgård, armod og mgl. skatteevne 1647:
 186, 228
 tingsvidne på fjerdepartsbrug 1645:199
 tingsvidne på fjerdepartsbrug, forarmelse og mgl. skatte-
 evne 1645:81
 tingsvidne på ringe brug, armod og mgl. skatteevne 1644:
 151
 tingsvidne på ringe hus og afgrøde, mgl. skatteevne
 1644:140
 tingsvidne på forfaldent hus 1644:206
 tingsvidne på bygfæld 1643:226
 tingsvidne på mgl. evne til at dyrke ødegård 1644:52
 tingsvidne på ødegård og mgl. skatteevne 1643:362
 tingsvidne på ødegård og trygleret 1645:314
 tingsvidne på ødegård og brændt hus 1647:106
 tingsvidne på ødegård 1641:29, 89, 127, 135, 150, 222,
 315, 336; 1642:113, 278, 290; 1643:81, 165; 1644:
 89, 95, 165; 1645:6, 33, 261, 313; 1647:300
 tingsvidne på brand, armod og trygleret 1645:294; 1647:
 75, 91, 212, 291
 tingsvidne på brand, kvindes armod og trygleret 1647:
 86; 1648:183
 tingsvidne på armod efter brand 1646:38
 tingsvidne på enkes fattigdom 1641:334; 1645:312
 tingsvidne på kvindes fattigdom 1644:204; 1646:31
 tingsvidne på blindhed, mange små børn og armod 1642:99
 tingsvidne på blindhed og armod, trygleret 1648:224
 tingsvidne på blindhed, armod og mgl. skatteevne 1647:208;
 1648:67
 tingsvidne på blindhed og armod 1646:49, 205
 tingsvidne på armod, vanførhed, families sygdom, døde krea-
 turer, gård forladt, trygleret 1646:226
 tingsvidne på almissebevilling, armod gr. hustrus sygdom
 og død m.v. 1642:314
 tingsvidne på fattigdom og behov for almisse til lægehjælp
 1642:158
 tingsvidne på sygdom og armod, trygleret 1641:280;
 1648:89
 tingsvidne på forarmelse efter udvurdering, mgl. skatte-
 evne 1644:162
 tingsvidne på døde kreaturer, brand, armod og mgl. skatte-
 evne 1647:229
 tingsvidne på døde kreaturer, armod og trygleret 1648:6
 tingsvidne på armod og hjemløshed 1641:373
 tingsvidne på fattigdom og mgl. skatteevne 1642:319; 1643:
 399; 1644:37, 142, 143, 158, 159, 167, 217, 229,
 231, 235; 1645:19, 32, 34, 48, 66, 67, 96, 97, 98, 99,
 100, 101, 102, 116, 255; 1646:6, 7, 8, 178, 196, 203,
 215; 1648:67, 68
 tingsvidne på armod og almissebevilling 1642:269; 1643:
 318, 361, 396

tingsvidne på forarmelse 1644:210, 213; 1645:45, 312,
313; 1646:20; 1647:299
tingsvidne på trygleret 1645:224
tingsvidne på anmodning om hjælp til fattig mand med syg
søn 1641:335
tingsvidne på begæring om skattefritagelse 1645:12
tingsvidne fra borgmestre og råd i Odense 1642:145
sognevidne om armod fremlægges 1640:34

25. sikring af bevis, syn (jfr. 37), vurdering, ransagning

syn i henhold til godsejers seddel 1641:103
varsel for syn 1641:233
udmeldelse af synsmænd 1642:9, 68, 104, 109, 284; 1643:
253; 1647:202
kvinder udmeldt til syn over kvindes skade 1646:195
syn efter påvisning 1643:116
synsvidne fremlagt 1643:400; 1648:188
synsmænd selv indstævnedes 1642:172
synserklæring som bevis 1645:169
syn nægtes beskrevet 1641:173
synsafsigt 1642:49
syn vedr. en dræbt påstås for sent optaget 1641:187
syn vedr. en dræbt 1641:181
syn over slag på dødfunden mand 1644:9 (jfr. 10, 16)
syn over skade og sår, som kan medføre døden 1643:187
syn over følger af overfald på kvinde 1642:180; 1643:177
(jfr. 193); 1648:73
syn over sår på 11-årig pige 1647:139
syn over sår efter overfald, slag og stik 1640:9, 91 (jfr.
1641:50); 1642:216, 217; 1643:188, 204a, 400; 1644:
177; 1645:106, 259; 1646:84; 1647:52, 164, 284 (jfr.
270); 1648:94, 98, 100, 164, 242
syn over ved til brænding af dømt 1643:124 (jfr. 1642:215)
syn over druknede kreaturer 1641:255; 1647:223
syn over vurdering af stud død i tørvegrav 1641:251
syn over tørvegrav med 9 døde gæs 1644:146
syn over hul i gærde, dyr druknet 1647:201
syn over gærde og kreatur 1645:205
syn over markskade ved kreaturer 1645:227
syn over skade på havremark 1648:212
syn over vandløb ledet af sit løb af arild 1642:58
syn over 4 køer frataget ved nam 1641:198
syn over bro 1641:143, 215, 224, 253; 1642:15, 16, 45;
1643:204b, 225, 243; 1646:170
syn over afpløjning 1646:71, 75
syn over alle huse, broer og veje i herredet iflg. kgl. brev
1639 10/2 1641:105
syn over tinghus' brøstfældighed 1643:246
syn over mølles mangler 1645:43, 139; 1646:27; 1647:110
(jfr. 115); 1648:233
syn over mølledæmning 1642:44
syn over møllestener og -hjul 1646:160, 186
syn over gods' tjeneres gårde, huse, haver m.v. 1642:122,
172; 1643:210; 1645:61, 146; 1646:114; 1647:144

syn over gårde, træer, humlekuler og hugst 1642:165, 179
 syn over bygfæld, skoves forhuggelse, pile, poder og humlekuler 1641:146, 151
 syn over poder, pile, humlekuler og hampefrø 1646:89, 101
 syn over pile 1645:219
 syn over bygfæld og havebrug 1641:199
 syn over bygfæld og hugst 1641:92 (jfr. 99), 131; 1648:214
 syn over bygfæld og gårder 1641:252, 270
 syn over gårdes bygfæld/brøstfældighed 1640:35, 106; 1641:31, 34, 61, 87, 147, 194, 312, 322, 348, 394; 1642:26, 27, 80, 118, 132, 159, 207, 212, 288 (jfr. 315), 298, 332; 1643:226; 1644:5, 239; 1645:54, 114, 159, 229, 307; 1646:176; 1647:161; 1648:118 218
 syn over afdøds gård og gods 1643:388; 1644:220; 1645:308, 310
 syn over gård efter fæsters rømning 1641:92 (jfr. 99); 1645:147
 syn over gårde tomme for korn og foder 1642:332
 syn over gård 1641:395; 1644:173; 1646:79, 81
 syn over skove for olden, oldensvin 1640:2, 3, 90, 92; 1641:288, 307, 308, 310, 331, 347; 1643:241; 1644:131, 132, 138, 139, 178; 1645:193, 212, 218, 220, 223, 228, 243; 1646:10, 174, 177; 1647:203, 204, 205, 206, 209, 210, 215, 217; 1648:179, 180, 189
 syn over skove, skovparter 1640:2, 3; 1641:271; 1644:118, 124; 1645:137; 1646:62, 69, 167, 169; 1647:197; 1648:110, 172a
 syn over skovhugst 1641:281; 1643:190, 272; 1646:76; 1647:105, 288; 1648:48, 87, 117, 136
 syn over gårdes grunde, tilliggelse og afgrøde 1642:94; 1645:149, 156
 syn over bolig i fæste 1646:235
 syn over jorder 1647:153; 1648:7
 syn over øde byggested og nedslæede pæle 1648:16
 syn over ødegårde og deres jorder 1640:4; 1642:95; 1647:216
 syn over markers tilhør 1648:205
 syn over omtvistet jord 1642:297; 1643:315, 319
 syn over tørveret 1641:296
 syn over gårder og skel 1643:348; 1645:183; 1646:87, 99, 109, 112; 1647:135, 148, 167
 syn over vej 1641:212
 syn over optagne sten 1647:183a
 syn over græsning 1641:288; 1642:326; 1643:241; 1646:210
 syn og vurdering af afbedede og aftøjrede enge 1642:189
 syn og vurdering af selvejergård 1644:256
 vurdering af optaget stud 1648:125
 vurdering af træer 1642:175, 182; 1646:70
 vurderingsmænd ved udlæg 1644:33
 ransgning efter tyvekoster 1642:271

dømmende funktioner 30 - 4930. stævning, varsel

- i varsel skal vidner navngives 1646:134
uden varsel ingen vidner 1648:103
varsel ikke lovligt, ingen vidnesbyrd tilstedt 1641:186
varsel underkendt, da ikke vedr. høring 1642:69
spørgsmål nægttes besvaret uden varsel for sigtelse
1640:9
indhold af kaldseddel 1643:18
varsel spildt, når klage ikke fremsættes 1640:9
varsel spildt, da part uden herredet 1642:49; 1648:43
indstævnt kræver 14 dages varsel, da han bor uden herredet
1641:113 (jfr. 129)
krav om 14 dages varsel 1648:131
krav om varsel 1645:113
3 ugers kald, vidnesbyrd nægtet 1642:184
8 dages varsel nok til dom 1640:12, 14
aftens varsel til synsmænd 1642:108
aftens varsel til 8 mænd hævdes ikke givet 1641:317
(jfr. 351)
varsel efter solnedgang påstås ugyldigt 1642:49
varsel burde være givet til en anden 1641:68
varsel til borteblevens sidste bopæl 1643:88
varsel til borttrømt gives på sidste bopæl, Fynbo landsting
og Odenses 4 porte 1641:92
varsel ikke sket til rigtig bopæl 1642:184
krav om varsel til husbond 1642:59; 1645:171, 219;
1646:112
kvinde frifundet, da husbond ikke varslet 1643:42
indsigelse om manglende varsel 1643:163, 205, 227; 1645:29
landsting afviser sag, manglende varsel 1643:339
3 gange pårøb om nogen ville spille varsel 1643:339
varsel ikke spildt 1641:375
varsel dømt urigtigt 1643:115
varsel påstås ulovligt 1648:123, 200, 205
nyt varsel nødvendigt efter sagsøgers udeblivelse 1642:
120
frifindelse for kald, da sagsøger udeblev 1646:185
tingstævner død efter at varsel afgivet 1640:65
herredsfoged som sagsøger giver varsel til 6 tingdage
1642:315
stævningsmænds betaling 1642:268
stævningsmænds ulydighed 1642:268
varsel til alle klostres tjenerne 1647:225
varsel til godsejer og 21 fæstere 1646:113
varsel til godsejer afgivet ved godsport 1640:97; 1642:
211, 295, 296, 300, 317, 326; 1643:18, 41, 339;
1645:105; 1646:128
varsel for klostres port 1642:185; 1643:242
part mølt for kald 1643:262, 283; 1645:170, 184a, 236;
1646:13, 157
stævning, ed på varsel af 2 tingstævnere 1640:7 og passim
en kgl. stævning af adelige arvinger læst og påskrevet
1643:92

landsdommers stævning 1643:258, 276; 1647:251
 stævning imod syn og klage 1640:9 og passim
 stævning af 39 sagsøgte imod dom 1646:82
 stævning til beskyldning 1644:110
 stævning til betaling af ældre dom 1640:7
 stævning til opbydelse, vurdering og dom 1642:317
 stævning til klages besegling 1643:191
 stævning til indførsels forkyndelse 1645:113
 stævning til vidnesbyrd og dom eller hørings dele 1645:301

31. fremmøde, udeblivelse, møde ved andre (jfr. 131)

sagsøgte byder sig i rette, sagsøger udeblevet 1641:57,
 88a, 225, 339, 362; 1642:54, 128, 258; 1643:63, 64,
 82, 91, 118, 119, 334; 1644:82, 186; 1645:130;
 1646:185, 218; 1647:27, 38, 39
 irettebydelse 1643:169, 265; 1646:151, 152
 sagsøgers udeblivelse, frifindelse 1642:127; 1643:107;
 1645:10; 1646:185
 sagsøgers udeblivelse, nyt varsel 1642:120
 udeblivelse i kongens forfald 1648:226
 udeblivelse grundet vagttjeneste 1644:39
 udeblivelse grundet husbonds arbejde 1641:317 (jfr. 351)
 udeblivelse grundet sygdom 1648:178
 sagsøgte parter udeblevet, flere pårån, dom efter påstand
 1645:292
 sagsøgte udeblevet, intet modsvar, dom efter påstand
 1640:110; 1641:37, 311; 1642:126, 245, 254; 1643:
 51, 76, 226; 1645:162
 gældsfragående arvinger dømt som udeblevne 1643:401
 udebleven skyldner får 15 dages frist 1640:49
 udeblevne bl. de 8 mænd stævnes for faldsmål, 3 mark
 1641:317
 udeblivelse fra afhjemling af kald, 3 mark 1641:111
 vidner udeblevet, høring overgået 1642:46, 51, 61, 142,
 320; 1642:325; 1643:259; 1647:80; 1648:139
 en dødsdømt udpeger fuldmægtig til landsting 1642:162
 (jfr. 133, 137, 145)
 defoged forsvarer kongens fæstere 1648:134
 fæster overdrager klage til husbonds ridefoged 1647:98
 fuldmagt til herredsfogden til indkrævelse af gæld 1647:
 152
 møde på kirkes vegne 1642:175
 mand vidner på hustrus vegne 1644:13
 indstævnt adelig betvivler, at adelig sagsøgers fuldmægtig
 kan møde 1641:129 (jfr. 113)
 tvivl om omfang af rettergangsfuldmagt 1642:253
 klage iflg. fuldmagt bestrides 1640:9
 fuldmagt fra lovforvunden mand 1640:98
 sagsøgt giver fuldmagt til forlig 1640:38
 møde iflg. skriftlig fuldmagt 1641:324
 møde ved fuldmægtig 1644:248; 1645:64

32. beskyldning, modsvar, udsættelse

fuld sag for overfald 1648:45, 100

- last og klage for overfald, hug og slag 1642:80; 1643:170 (jfr. 171, 191, 252), 204a; 1644:222; 1648:113, 162
- last og klage for overfald på dreng 1646:50; 1648:98
- last og klage for ran 1643:376 (jfr. 378); 1647:289
- last og klage over ulovlig sæd, hugst, engslæt, afførsel og tørveskær 1645:151, 153, 158
- last og klage over afførsel 1643:383
- last og klage over skabede kreaturer 1644:76
- last og klage over nedlagt vej 1645:76; 1646:187
- last og klage over gårde 1645:184; 1646:87
- last og klage over fiskeri og fjernet stigebord 1645:186
- last og klage over løsgående kreaturer 1645:205
- last og klage over misligholdelse af bro 1647:238
- last og klage over indtagelse af heste 1647:191 (jfr. 193)
- last og klage over afgræsning 1647:158
- last og klage over afslaget hamp 1648:161
- last og klage over ulovligt salg af korn 1648:215
- last og klage 1643:242
- klage og sigtelse, hvis offer dør 1642:180; 1645:105; 1647:163, 164
- klage og sigtelse for stik og slag 1642:218
- saggivelse for stik og sår 1642:217
- klage og kære for manglende herredsskel 1647:60 (jfr. 70)
- klage på liv og ære 1643:187
- klage over husfredskrænkelse 1643:171 (jfr. 191, 252)
- klage over overfald 1647:52, 92; 1648:71, 100
- klage over ørefigen 1642:194 (jfr. 195, 197)
- klage over opbrudt kirkevej 1642:330
- klage over fratagelse af gryde og skoldning af kvinde 1646:191
- klage over bortblevet kobbergryde 1644:219
- klage over skadegørende hest 1646:187
- klage over brøstfældig bro 1647:126; 1648:83
- klage over smitsomme heste 1648:70
- klage fremsat 1643:237
- skriftlig klage 1648:45
- underskrevet forsæt 1643:292
- klages besegling 1648:105
- beskyldning skal fremsættes, ellers spildt varsel 1640:9
- beskyldning for sår og slag 1643:400
- beskyldning for ulovlig fjernelse af hø 1641:263
- sigtelse skal vedrøre navngivne 1648:12, 202
- sigtelse for skade og trolddom 1646:137
- at binde dom og sigte for trolddom 1643:32
- sigtelse for slag imod kvinde 1642:113
- tiltale for overtrædelse af kgl. brev 1642:167
- tiltale for en vej 1644:96
- tiltale for trusler 1647:42
- tiltale for ulovlig indtrængen 1648:96
- skr. tiltale og beretning 1648:147
- dødsdømts beskyldninger 1642:215; 1643:68
- en dømt tyv beskylder andre tyve 1642:282
- tyverisigtelse 1642:274
- sag om fjernet hø gives og lyses for alle vedkommende 1641:260 (jfr. 263)

påstand, at udeblevne blandt 8 mænd skal stå til rette
 1641:317 (jfr. 351)
 påstand om frifindelse, da dom allerede afsagt 1644:103
 påstand benægtet af sagsøgte 1643:80
 svar nægtes, før varsel er givet 1643:206
 skr. beretning betegnes "vidtløftig" 1640:41
 sagsøgte skyder sig til værneting 1642:286; 1643:55, 108
 protest imod lovmål gr. vagttjeneste 1644:39
 indsigelse imod skattekrav, debitor soldat 1644:22
 tiltalt beder om minde i stedet for dom 1642:167, 262
 dommer kræver som svar ja eller nej 1641:305
 skriftligt svar 1644:237
 sagsøgte henskyder på vidnesbyrd 1642:244
 gæld bestrides, påstås betalt 1640:28; 1642:17; 1643:93
 gæld påstås delvis betalt 1643:55
 indsigelse om størrelse af gældskrav 1643:156; 1646:234
 indsigelse om regnskab 1642:286
 gæld vedgås delvis, dom 1643:74
 gæld anerkendt, men henskydelse til regnskab, dom 1646:18
 modsvar i sag om soldaterløn 1641:119
 modspørgsmål kræver varsel til sagsøger 1640:9
 intet modsvar, dom efter påstand 1644:97, 166
 sag bevilges at bestå ved fuld magt 1640:14
 sag udsat til bevis 1640:50; 1643:59
 sag udsat til genmæle 1640:76, 77; 1645:276
 udsættelse med begge parter bevilling 1641:5; 1642:223
 sagsøger samtykker i udsættelse 1644:160
 udsættelse med bevilling 1640:75
 udsættelse af berammede sager 1643:26; 1644:107
 dom begæres uden udsættelse 1641:375
 sagsøgte begærer udsættelse, henstand 1641:165; 1647:279
 udsættelse efter løfte om opfyldelse 1646:190
 udsættelse grundet sygdom 1648:178

33. frafald af sag, forlig på tinge (jfr. 163), opfyldelse, løfte om opfyldelse

forseelse eftergivet 1642:151
 frafald af klagepunkt vedr. hugst 1641:136
 sagsøger meddeler delvis afkald for gæld 1641:123
 forlig bekræftet ved håndslag på tinge 1643:299a
 forlig på tinge og bøder for brud herpå 1642:338
 forlig efter lejermål 1643:397
 forlig om badskærløn 1648:126
 forlig om ulovlig nam 1641:111 (jfr. 100)
 forlig om arv 1645:185
 forlig efter nogle ord 1641:145; 1648:143
 forlig imellem byer om græsbed 1646:123
 forlig om engslæt 1645:222
 forlig om afpløjning 1645:256
 forlig om ret til græs og hø samt kirkevej 1643:56
 forlig i sag om gårder 1642:188
 forlig om forsørgelse af søstersøn 1645:249
 forlig om gæld 1640:11; 1644:58
 forlig om regnskab bekræftet 1643:101
 forlig om voldgift 1643:41
 forlig "efter lang forhandling" 1641:80

forlig på tinge 1641:28; 1643:269; 1644:230; 1646:135
 opfyldelse på tinge 1641:183; 1642:168; 1645:95
 delvis betaling og løfte om resten 1645:41
 betaling til herredsfoged før regnskab 1642:148
 kvittering på tinge 1642:236
 løfte om opfyldelse, sag frafaldet 1646:74
 løfte om opfyldelse af dom 1641:398; 1642:3
 løfte om opfyldelse af forlig 1643:101
 sagsøgte tilbyder betaling og begærer beløbet deponeret
 i retten 1642:81
 tilbud om betaling eller lide dom 1640:66; 1642:55, 152
 tilbud om betaling, alligevel dom 1642:77, 79, 318;
 1643:19
 tilbud om betaling imod udsættelse 1641:157
 tilbud om betaling iflg. forløfte, udsættelse 1643:300
 tilbud om betaling af stedsmaal, udsættelse 1641:155
 tilbud om betaling af hovedstol afvises uden kald og var-
 sel til sagsøger 1641:386 (jfr. 374)
 krav om smuk hest eller betaling, tilbud om valg imellem
 2 heste med lyde 1641:168 (jfr. 139, 154)
 tilbud om betaling af gæld med varer 1644:253
 tilbud om tilfredsstillelse for ørefigen 1642:198 (jfr.
 194, 195, 197)
 tilbud om opfyldelse overfor husbond 1641:235
 tilbud om betaling uden omk. 1641:374 (jfr. 342, 353,
 365)
 tilbud om betaling 1641:43, 266, 316, 327, 367; 1648:245
 løfte om betaling 1642:34; 1646:35
 betaling nægtet modtaget 1648:35 (jfr. 41)

34. bevis: ed, partsed, kønsed (jfr. 561)

former for edsafleggelse jfr. gruppe 65
 bogseds påbindelse 1642:133; 1643:378 (jfr. 394); 1646:
 137; 1648:105
 ed imod ed 1644:181
 manglende bevis afhjælpes ikke af ed 1644:122
 påstand om mened, krav om bevis 1640:23 (jfr. 38)
 ed krævet, men nægtet 1644:31
 ed på betaling, ellers dom 1640:22
 sagsøgtes ed afgør sag 1642:238
 ed på egne og hustrus vegne 1643:294
 skr. svar bekræftet med ed 1643:276
 ed på, at et vidne intet ved 1642:324
 ed på uvidenhed m.h.t. markskade 1641:273
 kvindes ed på, at ingen er medskyldige 1645:1
 kønsed krævet vedr. tiende 1647:149
 tolvmandsed kræves vedr. dødsbo 1643:121 (jfr. 126)
 ed på svagheit, som hindrer tjeneste 1641:46, 109
 ed på størrelse af gæld til afdød 1640:24; 1641:293
 (jfr. 275)
 ed på hvad afdød betalte 1642:324
 ed på afdrag på gæld til afdød (?) 1643:55
 ed kræves for gæld pådraget af afdød 1640:22
 ed kræves vedr. dødsbo 1641:11
 ed på gælds størrelse 1640:24, 42; 1644:135; 1645:95

ed på, at bøder er betalt 1644:122
 ed på delvis betaling 1641:65; 1645:198
 ed på, at betaling ikke er sket 1643:370
 ed på betaling af tjenesteløn, frifindelse 1641:110
 ed på løfte om betaling og levering 1646:5
 ed på gæld og pant 1641:51
 ed på, at kreaturer er døde 1643:344
 benægtelsesed vedr. tingsvidne 1648:72
 benægtelsesed tilsidesat af vidnesbyrd 1641:76
 benægtelsesed aflagt af trolddomssigtet kvinde 1642:134
 benægtelsesed vedr. hustrus død 1642:230
 benægtelsesed vedr. en mands død 1644:9, 10 (jfr. 16)
 benægtelsesed vedr. sår og slag 1643:400; 1645:259;
 1647:139, 259
 benægtelsesed vedr. slag i drukkenskab 1642:218
 benægtelsesed vedr. kendskab til kvindes graviditet 1642:60
 benægtelsesed vedr. tyverisigtelse 1642:274
 benægtelsesed vedr. kendskab til formodet tyv 1641:240
 benægtelsesed vedr. ord om syg kvinde 1642:129
 benægtelsesed vedr. besiddelse af gods 1643:219
 benægtelsesed vedr. skade på stud 1645:242
 benægtelsesed vedr. skadegørende dyr 1648:184
 benægtelsesed vedr. indtagne heste 1647:193 (jfr. 191)
 benægtelsesed vedr. afførsel 1640:50; 1647:220, 221;
 1648:96
 benægtelsesed vedr. hugst 1645:225; 1647:170; 1648:48
 benægtelsesed vedr. ulovlig græsning 1643:180, 182
 benægtelsesed vedr. fæstning af dreng til arbejde 1645:291
 benægtelsesed vedr. forløfte 1643:79; 1647:266
 benægtelsesed vedr. tilstedeværelse under udlæg 1643:131
 benægtelsesed vedr. meddelt varsel 1641:317 (jfr. 351)
 benægtelsesed vedr. modtagelse af penge 1644:13
 benægtelsesed vedr. arveladers gæld 1641:223
 benægtelsesed vedr. gæld til afdød 1647:96
 benægtelsesed vedr. gæld uden brev 1641:244
 benægtelsesed vedr. gæld, frifindelse 1641:98; 1645:38
 benægtelsesed vedr. gæld, frifindelse til videre bevis
 1643:39; 1647:198
 benægtelsesed vedr. gælds størrelse 1642:302; 1643:24
 benægtelsesed vedr. gæld 1640:24; 1641:382; 1643:93,
 111, 114, 197, 198; 1645:238; 1646:246; 1648:12
 benægtelsesed 1643:78

35. bevis: fersk gerning, tilståelse, anerkendelse

tilståelse af slag med døden til følge 1641:256
 tilståelse af lejermål 1640:30
 tilståelse af forseelse 1648:108 (jfr. 98, 99, 107)
 tilståelse af ulovlig tøjring 1643:182
 tiltale vedgås, nåde begæres 1642:262
 tiltale vedgås, modkrav fremsat 1642:38
 selvmord som anerkendelse af sigtelse 1643:68
 kvindes bekendelse om trolddom 1642:134
 kvindes bekendelse om faderskab 1644:84
 en for trolddom sigtet mands bekendelse om hustru 1643:32
 (jfr. 1642:133 ff.)

en dømt tyv beretter om andre tyve 1642:282
 bekendelse om andres gerninger aflagt af to personer, som
 siden blev henrettet 1643:68
 sagsøgte erkender sig skyldig 1641:128
 tiltale bekræftet med ed anerkendt af modpart, dom efter
 tiltale 1646:5
 anerkendelse vedr. ulovligt omhugget træ 1641:33
 anerkendelse af indgået væddemål 1641:306 (jfr. 332)
 gæld anerkendes, men voldgives til dommeren 1641:81
 gæld anerkendes, dom 1641:363; 1642:156, 243; 1647:234;
 1648:40
 anerkendelse af gæld 1640:24, 68, 74; 1641:27, 165, 177,
 292, 293 (jfr. 275), 344; 1643:328; 1646:211

36. bevis: vidnesbyrd, tingsvidne, tingbogen

et vidne er intet vidne 1647:80
 påstand om falske vidnesbyrd 1642:133
 indsigelse, at vidner ikke uvildige 1646:113
 vidnesbyrd tilsidesætter benægtelsesed 1641:76
 retsforfulgte påstås ikke at kunne vidne 1646:113
 vidnesbyrd afvente dom i hovedsag 1643:278
 intet vidnesbyrd uden varsel 1641:186; 1643:163; 1644:
 113; 1648:103
 vidner påstås afvist 1647:165
 vidnesbyrd kan ikke stedes på død mand 1641:282; 1643:
 55, 231, 278
 et vidne vil ikke udtale sig den dag 1642:259
 mand vidner på hustrus vegne 1642:37
 vidnesbyrd af kvinder 1640:96; 1642:60, 166; 1643:191
 en hængt tyvs hustru vidner om hans strømper 1642:299
 en kvindes vidnesbyrd bestrides af adelig 1640:98
 en umyndig pige påstås ikke at kunne vidne 1647:80
 vidnesbyrd af umyndige med lavværger 1643:133
 tingsvidner påstås ikke at kunne fravinde arvinger deres
 ret 1642:242 (jfr. 210, 211)
 vidnesbyrd om udsagn af herredsfoged 1644:163
 provst udsteder vidnesbyrd 1642:133
 præst bekræfter skr. vidnesbyrd 1642:134
 vidnesbyrd af de 8 mænd 1640:23 (jfr. 38); 1642:253;
 1643:131
 eden opløst eller foreholdt før vidnesbyrd 1640:96; 1642:
 259, 296; 1643:55, 139, 191, 295, 298, 310; 1644:81,
 147, 161; 1645:29, 31, 36, 66, 80, 124, 178, 181;
 1646:2, 5, 20, 21, 27, 134, 137, 194, 214; 1647:48,
 107, 169, 173; 1648:105, 133, 140, 211, 240, 244
 vidnesbyrd i drabssag 1641:192, 256
 vidnesbyrd om forsøg på drab 1644:68
 vidnesbyrd om klage over banemand 1641:204
 vidnesbyrd om mand fundet hængt 1643:258 (jfr. 136 og
 1641:256 ff.)
 vidnesbyrd om dødsfald 1644:16
 vidnesbyrd om overfald og slag 1641:256; 1643:191 (jfr.
 170, 252); 1645:259; 1648:73, 86, 171
 vidnesbyrd om klammeri 1648:177
 vidnesbyrd om dragoners overfald og plyndring 1645:118,
 127

vidnesbyrd om tyverisigtelse 1642:271, 296, 320
 vidnesbyrd om hærværk 1647:283 (jfr. 271)
 vidnesbyrd om trolldom, gudsbespottelse, signeri 1642:
 133, 137; 1643:32; 1646:144
 vidnesbyrd om mands besøg hos syg kvinde 1642:129
 vidnesbyrd om bortebleven kvinde 1643:88
 vidnesbyrd om barnefaders tilhør 1642:66
 vidnesbyrd om sigtelser og skældsord 1642:166; 1643:267;
 1645:181; 1646:105, 216; 1648:74
 vidnesbyrd om forhindring og trusler overfor vejfarende
 1647:227
 vidnesbyrd om indtrængen på hovedgård 1647:72 (jfr. 80)
 vidnesbyrd om råb på gaden 1645:155
 vidnesbyrd om fratagelse af korn 1648:163
 vidnesbyrd om bortkørsel af tørv 1641:296, 297
 vidnesbyrd om bortkørsel af ved, brænde 1645:178, 182;
 1646:21; 1647:83
 vidnesbyrd om bortkørsel af sten 1647:173
 vidnesbyrd om ulovlig malkning 1646:115, 121
 vidnesbyrd om skadegørende dyr 1642:92; 1648:86, 229
 vidnesbyrd om indtagelse af heste 1647:193 (jfr. 191)
 vidnesbyrd om skovhugst 1643:278
 vidnesbyrd om afslæt 1643:286
 vidnesbyrd om tøjring og græsning 1642:295, 326; 1643:274
 vidnesbyrd om indhegning af fæled 1647:251
 vidnesbyrd om gærder, tilstand og alder 1641:361 (jfr.
 390); 1642:142; 1643:295; 1646:120, 134; 1648:
 61, 62
 vidnesbyrd om fjernelse af syge heste 1641:277 (jfr. 285)
 vidnesbyrd om død kalv 1644:115
 vidnesbyrd om brug af eng 1643:347
 vidnesbyrd om jords tilhør 1642:300
 vidnesbyrd om halvgårdsbrug 1643:139, 320; 1645:80, 201
 vidnesbyrd om gårds skattepligt 1642:39, 41, 327
 vidnesbyrd om ødegård 1642:18, 20, 35, 66, 89, 113, 185,
 203; 1644:19; 1645:195
 vidnesbyrd om nedlæggelse af gård 1645:286
 vidnesbyrd om opsætning af hus 1645:7a
 vidnesbyrd om fæstemål 1641:130 (jfr. 101); 1648:133
 vidnesbyrd om tjenesteforhold 1643:163
 vidnesbyrd om hoveri 1642:28
 vidnesbyrd om udlæg for landgilde 1643:131, 310
 vidnesbyrd om udlæg 1643:182
 vidnesbyrd om afdøds korn i møllen 1643:274
 vidnesbyrd om adkomst til effekter i dødsbo 1647:107
 vidnesbyrd om skiftelodder 1643:55a
 vidnesbyrd om debitors favorisering af en kreditor før sin
 død 1642:324
 vidnesbyrd om syg mands udsagn om gæld 1643:55
 vidnesbyrd om enkes indkøb til begravelse 1642:7
 vidnesbyrd om kvindes køb af gås 1644:161
 vidnesbyrd om betaling og pantsætning 1643:360
 vidnesbyrd om indbetaling af gæld 1645:83
 vidnesbyrd om gælds betaling 1643:133; 1647:249
 vidnesbyrd om pantesikret gæld 1641:51
 vidnesbyrd om gæld 1641:357; 1645:68

vidnesbyrd om ikendt vide i øl 1648:244
 vidnesbyrd ved 3. høring 1642:60
 vidnesbyrd kan ikke svække kgl. skattebog 1644:119
 vidnesbyrd, som ikke angår ære og liv 1648:200
 genpart begæres af tingsvidner fra andet ting 1641:258,
 259 (jfr. 298, 299)
 en landstingsdoms beviskraft bestridt 1642:253
 bevis med tingbogen 1643:205
 dom begæres på grundlag af tidligere dom 1640:7
 dom om åsted fremlagt 1641:263
 dom bevis for landgilderestance 1640:43

37. bevis: syn og skøn (jfr. 25) på tinge

syn på tinge over sår efter slag 1646:209
 syn over gris, som ejer kræver udleveret 1642:252 (jfr.
 246)
 syn ved 8 mænd 1641:168
 bevis for barnefødsel, mælk i kvindes bryst 1645:1

38. bevis: breve, regnskabsbøger, registre (jfr. 449, 618)

kgl. brev fremlagt 1645:115
 et latinsk missive 1642:145
 låsebrev 1647:251
 kirkebog bevis for landgilderestance 1644:12
 forleningsbrev 1642:49
 adeligt gælds-brev 1644:166
 lægds-seddél 1648:109, 137
 rodeseddels bemelding om skat 1642:88
 rebsbrev 1648:117
 skiftebrev og seddel grundlag for dom 1641:328
 skiftebrev overfor vidne 1640:45
 skiftebrev 1642:19, 84; 1643:19; 1644:56, 207, 253,
 255; 1645:21, 78, 79, 136, 152; 1648:44
 skiftebrev fra 1617 1643:19
 forseglede skiftebrev afgørende, så længe det er ved magt
 1640:81
 overfor skiftebrev fremlægges fortegnelse over afdrag
 1641:49
 et uforseglet skiftebrev 1647:33
 ukasseret testamente 1643:48
 brev på døds-gaver 1643:214
 brev og segl kræves vedr. gæld efter afdød 1643:231
 skr. forhandling om tiendepligt 1647:192
 med kreditors seddel bevises gæld betalt 1648:15
 gælds-breve, se gruppe 116
 gæld iflg. seddel 1641:369; 1643:138
 dokumenter 1643:48
 gælds-krav delvis støttet på brev, resten benægtet under ed
 1641:244
 en seddel sønderrevet 1642:151
 vidtløftig, skriftlig beretning 1640:41
 bog og seddel ved magt indtil betaling 1640:19
 regnskab og ed imod krav om tjenesteløn 1641:153
 regnskab anført imod gælds-krav, alligevel dømt 1641:95

regnskabsbog som bevis 1640:35; 1641:328, 364; 1642:43, 293; 1643:75, 93, 114, 386, 387; 1644:120, 121, 188, 258; 1645:112; 1646:162; 1647:1, 7, 9, 34, 266, 268, 294
 regnskabsbog påstås urigtig og mangelfuld 1643:114
 udtog af regnskabsbog 1647:234
 regnskabsbog og restance 1642:254
 skattebog 1644:119
 skovbogen 1648:145
 jordbogen 1640:78; 1642:2, 36, 150; 1648:12
 restancefortegnelse over fæsteafgifter 1641:249; 1642:272, 273; 1644:192; 1645:37
 restance underskrevet med mærker 1643:45
 gæld iflg. optegnelse 1642:155
 fortegnelse over afdrag på gæld 1641:65
 fortegnelse 1643:21; 1644:212

39. bevis iøvrigt, bevispligt, bevismangel

Guds sandhed 1647:200, 249
 bevis ved syn, klage og sigtelse 1642:226
 bevis: døendes klage over banemand 1641:192
 bevis for barnefødsel, mælk i kvindes bryst 1645:1
 bevis for levering af byg 1645:124
 vidnesbyrd kan ikke svække skattebog 1644:119
 gæld iflg. bevis 1642:10, 309; 1645:14
 henskydelse til bevis 1647:101
 dom trods tilbud om bevis 1643:337
 sag om udlevering af en dom 1643:269
 sag om hvis ord til troende 1648:49
 løfte om fremskaffelse af bevis 1645:49
 krav om bevis for overfald 1642:218; 1644:148
 krav om bevis for tyverisigtelse 1642:123, 228 (jfr. 208, 239)
 krav om bevis for uærlighed 1643:293
 krav om bevis for ord eller 3 mark for løgn 1646:199; 1648:135
 krav om bevis for skade 1642:92; 1644:97; 1645:183
 krav om bevis for afførsel 1643:383; 1648:134
 krav om bevis vedr. bortblevet ved 1642:228 (jfr. 208, 239)
 krav om bevis for forklaring 1647:72 (jfr. 80)
 krav om bevis for gave efter givers død 1642:211 (jfr. 242)
 krav om bevis for forprang 1642:238
 krav om bevis for, at pengelån er frasvoret 1640:38 (jfr. 23)
 krav om bevis for gæld 1648:21, 31
 krav om bevis 1648:44
 dom, medmindre modbevis føres 1641:45; 1642:224 (jfr. 222); 1643:19
 frifindelse, indtil bevis præsteres 1643:252; 1645:38; 1646:232; 1647:198
 bevismangel, sagen voldgivet 1641:40
 bevismangel vedr. fortabelse af arv 1641:388
 bevismangel vedr. skade 1645:262
 bevismangel vedr. møllepligt 1643:46

bevismangel vedr. ulovligt forprang 1645:303
 ingen mistanke om trolldom 1643:32
 dom grundet sagsøgtes nægtelse af svar 1642:239 (jfr. 208, 228)
 en landstingsdoms beviskraft bestridt 1642:253

40. sandemænd og nævninger, funktioner og afgørelser

sandemænd opkrævet i drabssag 1640:98; 1641:180, 193, 218
 sandemænd opkrævet vedr. en hængt mand 1643:136 (jfr. 258 og 1641:256 ff.)
 nævninger sværger om ran 1648:156
 nævningers opkrævelse 1643:378 (jfr. 394)
 fylling på nævninger 1648:105 (jfr. 107)
 nævninger gennemler at ville møde og sværge 1644:6

41. dommerens kendelser

kendelse om henvisning til værneting 1643:55, 108; 1648:14
 kendelse om henvisning til overdommer af æressag 1644:101
 kendelse om henvisning til overdommer af sag imod adelig 1644:66; 1648:55
 kendelse om henvisning til ransnævninger 1648:156
 kendelse om henvisning af afg. om kost og tæring 1642:1
 kendelse, at vurderingsdom må afvente landsdommers dom 1645:78
 kendelse, at varsel ulovligt 1648:123
 kendelse, at vidner ikke kan føres, da tema ikke angivet 1642:253
 kendelse, at vidner ikke kan tilstedes grundet "denne farlige tid" 1644:113
 kendelse, at vidnesbyrd nægtes 1642:184; 1643:163; 1646:137; 1648:131
 kendelse, at vidnesbyrd tilstedes 1643:278
 kendelse, at sårbøder skal betales, men skadevoldere skal navngives 1648:202
 kendelse, at hjemmel ikke skal føres 1646:139
 kendelse, at syn ikke beskrives 1641:173
 kendelse, at dom for æskning afslås 1640:95
 kendelse om pligt til skifte 1644:15
 kendelse om pligt til regnskab 1648:39

42. frifindelser

frifindelse for varsel, sagsøger udeblevet 1640:9, 15; 1641:68, 262, 339; 1642:127, 138; 1643:42, 107; 1645:10; 1646:185; 1647:130
 frifindelse, da sagsøgers påstand uklar 1643:344
 frifindelse for høring, da varsel ikke vedr. sådan 1642:69
 frifindelse for skade indtil bevis 1644:97
 frifindelse for fæsteafg., som bevises betalt 1648:15
 frifindelse for sår og skade, bevismangel 1643:252 (jfr. 170, 171, 191)
 frifindelse for lejermålsbøder; kvinden død før fødsel 1643:219

frifindelse for markfred, sagsøgtes ed 1641:269 (jfr. 204, 210, 220, 245)
 frifindelse for krav iflg. forløfte benægtet ved ed 1643:79
 frifindelse for lønkrav, som sværges betalt 1641:110
 frifindelse for gældskrav benægtet ved ed 1641:98, 358; 1643:39; 1645:38; 1647:198
 frifindelse for gældskrav, da arv og gæld fragået 1647:267
 frifindelse for skade af mangel på bevis 1645:242, 262
 frifindelse for betaling af afdøds gæld 1643:231; 1648:169
 frifindelse for møllepligt indtil bevis på pålæg 1643:46
 frifindelse for ulovligt forprang 1642:238; 1645:303
 frifindelse for krav om hjemmel 1643:154 (jfr. 142); 1644:243
 frifindelse for skattekrav 1645:200
 frifindelse for påstand om ulovligt forladt tjeneste 1641:109
 frifindelse for mangler ved solgt væv 1642:112
 frifindelse for tiltale 1640:6
 frifindelse for tiende 1646:232
 frifindelse for får i leje, som døde 1641:96
 frifindelse, da husbond er hjemmel 1642:53

43. domme

domme vedrørende processuelle forhold:

dom, at gældssag henfindes til landsdommer 1643:114
 tidligere dom som grundlag for ny dom 1640:7
 dom i henhold til voldgift 1643:217 (jfr. 211)
 dom, at varsel givet urigtigt sted 1643:115
 dom påstås ikke at kunne fældes så længe skiftebrev ved magt 1642:84
 en gæsterets dom 1643:201 (jfr. 205)
 dom for dele 1643:47 (jfr. 1642:165), 257 (jfr. 250), 261
 dom for æskning begæret 1641:154 (jfr. 139)
 dom, at tingsvidne skal efterkommes 1640:60
 dom, at bylov skal holdes 1646:166
 dom, mens syn ved magt 1643:400
 dom over udebleven modpart efter påstand 1640:8, 110; 1641:311; 1642:126, 245; 1643:52, 76, 275 (jfr. 245); 1644:211; 1646:130, 188, 189, 220, 224, 248, 250; 1647:5, 6, 10, 24, 46, 78, 111, 154, 233, 262
 dom til pantning 1644:198
 dom om lovlig pantning 1642:125
 dom om ulovlig pantning 1646:12
 dom, at frapantet løsøre skal udleveres 1644:77
 dom til udlevering af udlagte effekter 1644:227; 1646:111 (jfr. 96)
 dom, at skifte skal holdes 1643:126 (jfr. 121), 221
 dom, at yderligere bevis nødvendigt 1642:238

dødsdomme, domme over døde:

dødsdom for fosterdrab 1645:1
 dødsdom for tyveri 1642:282 (jfr. 271, 299)

dødsdom for trolddom m.v. 1642:115 (jfr. 133, 134, 137)
 dødsdom efter forrige domme til bål og brand 1642:215
 (jfr. 145, 178)
 dom over selvmorderske til høj og heden jord 1643:68

dom: at stå til rette:

for slagsmål, sår og skade 1643:400; 1647:305
 for lejermål 1640:19; 1641:7; 1642:111, 183; 1644:84,
 122; 1647:69, 189 (jfr. 176), 276
 for uhjemmelt 1642:124
 for ulovligt ølsalg 1641:48; 1643:218; 1644:170 (jfr.
 149); 1647:265
 for ulovlig nedlæggelse af vej 1644:97
 for ulovligt forhold 1642:239 (jfr. 208, 228), 316; 1643:
 218, 238 (jfr. 224), 312; 1647:243

domme vedr. bøder (jfr. 143):

dom til bøder for bårdag, sår og skade 1642:226 (jfr. 217,
 218); 1643:400; 1647:305
 dom til bøder for lejermål 1640:19; 1641:7; 1642:111,
 183; 1644:84, 122; 1647:69, 189 (jfr. 176), 276
 dom til bøder for ulovlig møllefærd 1643:46; 1645:115
 dom til bøde i penge og øl iflg. bylov 1643:38
 dom for videpenge 1641:203

domme vedr. person-, familie- og arveret:

dom over adelige arvinger til at efterkomme arveladers brev
 1643:277; 1644:166
 dom over adelige arvinger til fremskaffelse af bortførte
 kreaturer eller betale deres værdi 1643:379
 dom over præst til betaling af arvings patrimonium 1645:152
 dom over enke for gæld 1641:318, 328, 333, 345
 dom om opfyldelse af testamente 1643:214
 dom om arv 1645:128
 dom, at skifte skal holdes 1643:126 (jfr. 121), 221
 dom til betaling af gravøl 1647:236
 dom for begravelsesomk. 1641:344 (jfr. 345)
 dom til betaling af ligkiste 1643:126; 1647:120; 1648:230

domme vedr. landboret og formueret:

dom om vedligeholdelse af bro 1646:201, 238; 1648:199
 dom, at spærret vej skal genudlægges, straf efter loven
 1644:97
 dom til vedligeholdelse af gærder 1646:165; 1647:190
 dom til regnskab for bistader 1644:145
 dom til fjernelse af smittefarlige heste 1641:285 (jfr.
 277)
 dom for ulovlig hugst 1642:333
 dom, at fæste ikke forbrudt, når betaling tilbudt 1648:41
 dom til forbrydelse af fæste 1640:40, 102; 1641:118;
 1643:76, 127, 186, 226, 325; 1645:189; 1647:112;
 1648:192, 218
 dom for stedsmål m.v. 1640:8; 1642:190, 191, 219, 318;
 1643:66, 183; 1644:28, 30, 150; 1646:80

- dom for ulovlig sæds fortabelse 1648:132
- dom for bygfæld/gårdfæld 1641:163 (jfr. 146), 396; 1642:315 (jfr. 288); 1643:52, 149, 402; 1645:221; 1646:176, 251; 1648:233
- dom for oldengæld 1642:32; 1647:265
- dom for fæsteafgifter 1640:31, 40, 43, 93, 107; 1641:10, 38, 70, 71, 83, 144, 152, 349, 359, 376; 1642:2, 4, 36, 121, 147, 150, 191, 221, 237, 261, 272, 279, 281 (jfr. 273), 291, 310, 311, 329; 1643:53, 71, 77, 133, 152, 229, 308, 321, 356, 380, 384, 391, 403; 1644:7, 12, 17, 24, 25, 29, 32, 42, 57, 114, 125, 126, 171, 174, 199, 214, 223, 225, 226, 260; 1645:24, 134, 157, 162, 163, 240, 252, 263, 282, 285, 292, 305, 306, 315, 316; 1646:17, 60, 94, 148, 217, 224, 230; 1647:134, 244, 256, 295, 297, 298, 302; 1648:15, 40, 193, 213, 232
- dom for restancer iflg. jordebog 1640:78
- dom for fæsteafgifter i smør 1641:228; 1642:200; 1643:134, 296, 337; 1647:218; 1648:124
- dom for præsteved 1644:129
- dom for gæld: bidrag til udstyr af dragonhest 1644:71
- dom for soldaterhold 1642:153; 1643:291; 1644:189; 1646:65; 1648:234
- dom for arbejds- og tjenesteløn 1640:21; 1642:38, 286; 1643:28, 58, 90, 174; 1644:23, 156; 1645:198, 278; 1646:18, 28; 1648:159
- dom for tømmer og arbejde 1644:156, 157
- dom for forladt tjeneste 1641:12, 67
- dom for misligholdelse af lærekontrakt 1643:67
- dom til erstatning, skadesløsholdelse 1641:286 (jfr. 251); 1642:12, 283; 1643:238 (jfr. 224); 1648:212
- dom om fyldestgørelse i håndpant 1641:117
- dom til pantning 1644:198
- dom om lovlig pantning 1642:125
- dom om ulovlig pantning 1646:12
- dom, at frapantet kårde skal udleveres 1644:47
- dom om forvarede dyr/varer 1644:200; 1648:11 (jfr. 1647:286)
- dom for værdi af udlånt løvsøre 1643:359; 1645:203; 1647:113 (jfr. 102)
- dom for leje 1642:21, 22
- dom til tilbagelevering af dyr eller dets værdi 1642:321; 1646:273
- dom til udlevering af svin imod dækning af skade 1645:226
- dom til levering af løvsøre 1644:27, 183; 1645:22; 1647:117
- dom for pant til eje 1644:215, 254
- dom om tilbagegivelse af pant 1646:161
- dom til udlevering af udlagte effekter 1644:227; 1646:111 (jfr. 96)
- dom til æskning vedr. en hest 1641:168 (jfr. 139, 154 og 1640:80)
- dom over adelige arvinger til fremskaffelse af bortførte kreaturer eller betale deres værdi 1643:379
- dom, at forskrivning skal holdes 1644:46; 1648:18
- dom på grundlag af væddemål 1641:332 (jfr. 306)

domme i gældssager:

- dom for gæld iflg. brev 1640:82; 1641:18, 172; 1642:24, 130, 331; 1643:102, 125, 305, 382; 1645:57, 78; 1646:188, 211; 1647:16; 1648:19, 66, 238
- dom iflg. forløfte 1640:44, 63, 89, 101; 1641:45, 55, 156, 292; 1642:13, 105, 243; 1643:65, 301, 357; 1644:48; 1645:241, 304; 1646:5; 1647:82, 231; 1648:33, 76
- dom for gæld iflg. regnskabsbog 1640:35; 1641:364; 1642:43, 293; 1643:239, 386, 387; 1644:106, 121, 188, 258; 1645:112; 1646:162; 1647:1, 7, 9, 34, 234, 268, 294
- dom for gæld sikret ved pant 1641:51
- dom for skatter 1640:17; 1641:32, 86; 1642:52, 88, 264; 1643:145, 281, 384; 1644:22; 1645:191, 268; 1646:202; 1647:226; 1648:109, 198
- dom for gæld i penge og korn 1641:290, 371; 1642:75, 86; 1643:329, 335, 353, 381; 1644:45, 168, 180; 1645:64, 85, 272; 1646:39, 66; 1648:34, 191, 221
- dom for gæld i korn 1640:20, 26, 250; 1642:47, 277; 1643:328; 1644:92; 1645:63; 1647:15, 18, 51; 1648:237, 245, 248
- dom for gæld (afgifter) i smør 1641:228; 1642:200; 1643:134, 296, 337; 1647:218; 1648:124
- dom for gæld iflg. hushandel betinget af nøjagtigt skøde 1643:307
- dom for gæld iflg. hestehandel 1642:139, 224 (jfr. 222); 1645:141
- dom for gæld, udlæg vedr. bro 1648:199
- dom for gæld, salg af bytyr 1648:185
- dom for gæld i penge og varer 1641:326; 1642:249, 255; 1644:74, 153, 155
- dom for gæld, tiendelam 1647:250
- dom for gæld, pengelån 1641:21, 205, 239; 1643:51, 97, 194, 317, 340; 1644:195; 1646:244; 1647:21, 32, 57, 88, 273; 1648:5, 58, 77, 210
- dom for gæld i penge 1640:12, 14, 20, 22, 24, 26, 31, 36, 42, 43, 44, 58, 61, 62, 64, 66, 68, 71, 83, 85, 89, 101, 110; 1641:15, 16, 17, 19, 22, 23, 56, 65, 66, 74, 88, 95, 122, 123, 132, 138, 169, 183, 318, 320, 321, 323, 325, 328, 333, 338, 363, 368, 387, 397; 1642:17, 23, 25, 30 (jfr. 42), 33, 42, 48, 50, 64, 70, 77, 78, 79, 98, 119, 156, 169, 280, 286, 287, 301, 312 (jfr. 285), 334; 1643:37, 40, 57, 70, 74, 80, 85, 89, 96, 109, 138, 148, 153, 223, 233, 234, 306, 311, 322, 330, 336, 354, 355; 1644:14, 64, 130, 133, 134, 137, 154, 185, 202, 203, 218, 233, 236, 246, 247, 250, 252, 253, 259; 1645:4, 14, 46, 64, 68, 81, 91, 121, 179, 215, 238, 247, 267, 269, 270, 273, 293, 298, 300, 317; 1646:3, 15, 19, 24, 41, 42, 45, 47, 48, 223, 234, 247, 255, 266; 1647:20, 43, 59, 151, 197, 267, 282; 1648:4, 20, 32, 59, 141, 168, 181, 190, 197, 201, 207, 216, 217, 236, 243
- dom for gæld med regresret overfor medskyldige 1642:336
- dom for gæld iflg. skiftebrev 1643:19; 1644:208

dom for gæld for skifte og genparter 1644:249
 dom for gæld til afdød 1640:24; 1641:76
 dom for gæld i dødsbo 1643:401; 1645:145; 1646:46;
 1647:96
 dom for gæld: 1 td. gravøl 1647:236
 dom for gæld vedr. gravsted 1641:44
 dom for begravelsesomk. 1641:344 (jfr. 345)
 dom for gæld for ligkiste 1643:126; 1647:120; 1648:230
 dom for gæld for korn og fortæring 1646:206
 dom for gæld for sko og lærred 1648:138
 dom for leverede varer 1640:22; 1641:391 (jfr. 369);
 1642:286; 1643:235, 370, 392; 1644:74, 153, 155,
 251; 1646:64, 95
 dom for gæld for kreaturer 1644:128, 211; 1645:89
 dom over husbond for hans svends gæld 1641:356
 dom over herredsfoged for gæld 1642:336; 1647:230
 dom over fæstere, at de skal betale gæld til husbond eller
 arbejde for ham; liv og lemmer uforkrænkede 1643:113
 dom over enke for gæld 1641:318, 328, 333, 345
 vurderingsdom for gæld 1644:185

forhold vedrørende domme:

dom i sag imellem adelige - ikke indført i tingbogen
 1640:10
 dom om åsted fremlagt 1641:263
 tidligere dom som grundlag for ny dom 1640:7
 dødsdom efter forrige domme 1642:215 (jfr. 145, 178)
 dom i henhold til voldgift 1643:217 (jfr. 211)
 en gæsterets dom 1643:201 (jfr. 205)
 skiftebrev påstås at hindre dom 1642:84
 dom ifølge væddemål 1641:332 (jfr. 306)
 dom over udebleven modpart efter påstand 1640:8, 110;
 1641:311; 1642:126, 245; 1643:52, 76, 275 (jfr.
 245); 1644:211; 1646:130, 188, 189, 220, 224, 248,
 250; 1647:5, 6, 10, 24, 46, 78, 111, 154, 233, 262
 dom død og magtesløs efter kvittering på tinge 1642:236

tvingende og opfyldende funktioner 50 - 59

50. fordeling med høringer, mandhelgsberøvelse, lovfældning

varsel for dom og høringsdele 1640:13
 frifindelse for høring, da varsel ikke lød herpå 1642:66
 protest imod høring grundet vagttjeneste 1644:39
 høring over udeblevne vidner 1641:372, 379, 389; 1642:46,
 51, 60, 61, 142, 149, 294, 320, 325; 1643:259, 272a,
 273, 284, 287, 293, 405; 1646:105, 128, 136; 1647:
 88, 258; 1648:139, 157
 høring over voldgiftsmænd 1648:142
 høring for undladt skudsmål 1647:207 (jfr. 199), 239
 (jfr. 237, 247)
 høring for skifte 1643:251
 høring for irettekaldelse 1643:220; 1646:122
 varsel til 1., 2. og 3. høring imod deles beskrivelse
 1642:85

høringsdele iflg. dom 1640:16, 88; 1641:33, 57; 1643:62, 67 (jfr. 165), 268, 303; 1644:228, 248, 257; 1645:18, 140; 1646:63, 117
 2. høring 1641:238; 1643:270, 285; 1646:68
 3. høring 1641:247; 1643:279, 290; 1646:73, 127
 høring til 4. ting, deles beskrivelse 1641:227; 1643:228
 dom for dele for arvepart 1643:250 (jfr. 257)
 fordeling for manglende hjemmel 1643:261
 fordeling for oversiddet møllepligt 1646:132
 fordeling 1645:8
 dele mølet ved magt 1645:140

53. tvangsfuldbyrdelse, udlæg, udsætning, udvurdering, tag og nam

dom for æskning aftalt 1640:80
 dom for æskning begæret 1641:154
 æskning spildt, da ting ikke holdtes 1641:351 (jfr. 317, 342)
 2. æskning 1641:295 (jfr. 291), 353 (jfr. 342, 365, 374)
 3. æskning 1641:304 (jfr. 295), 365 (jfr. 342, 353, 374)
 4. æskning spildt grundet 8 mænds udeblivelse 1641:317 (note, jfr. 351)
 æskning, procedure påbegyndt påny 1641:344 (jfr. 317 - note - 353, 365, 374)
 udsættelse med æsknings beskrivelse nægtet af sagsøger 1641:374 (jfr. 365)
 æskning vedr. en hest 1641:291 (jfr. 1640:80, 1641:139, 168, 295)
 modstand imod udlæg 1642:83
 udlæg skal ske om dagen 1647:61
 domfældte betale skat eller søges i deres bo 1640:17
 vurderingsmænd finder intet til udlæg 1644:33
 udlæg begæres efter dom 1641:8
 udvurdering iflg. dom 1645:21
 vurdering og udlæg ved herredsfoged med mænd 1647:61
 udvurdering for gæld stadfæstet 1642:97
 udvurdering for landgilde 1643:220, 310
 udvurdering for alt, hvad debitor ejede 1644:162
 nam og vurdering, hvis landgilde ikke betales 1640:43
 vurdering ved nam anfægtet 1642:82
 nam og vurdering anfægtet, da sket uden herredsfogdens medvirken 1642:72
 udvurdering af en ko, indsigelse 1648:46
 vidnesbyrd om sket udlæg 1643:182
 tilbud om indløsning af udvurderet gods 1642:97
 krav om udlevering af udvurderede ting 1646:96
 dom til udlevering af udvurderede ting 1646:111
 efterlysning af udvurderede får 1644:3
 en hest vurderet, tilbydes indløst 1641:82
 indførsel ved ridemænd 1645:193
 indførsel i jord 1645:36
 udsættelse af gods i dannemænds nærværelse 1641:189
 udvisning af fæstegård, arnen slukkes 1641:231
 udvisning af fæstegård 1641:166

fæste forbrudt i henhold til dom 1640:40, 43
 tagsmærke af gris 1642:246 (jfr. 252)
 pantning uden dom 1642:85; 1645:280
 nam af 4 heste udenom tinget 1641:100 (jfr. 111)

54. foreløbige retsmidler: forbud, advarsel, arrest, tilbageholdelse af dyr eller ting (jfr. 120, 175)

lensmands forbud iflg. kgl. brev 1642:167
 husbonds forbud 1641:101 (jfr. 130)
 husbonds forbud imod fæsters flytning 1643:137
 oversiddelse af forbud, bøder 1647:265
 dom for oversiddelse af forbud 1647:243
 forbud: aflysning af ulovlig sædvane 1641:226
 forbud imod at løslade rømningsmand 1640:96
 forbud overfor rømt fæsters hustru og broder 1641:92
 forbud imod, at udvist fæster tænder den slukkede arne
 1641:231
 forbud imod at huse trolddomssigtet 1642:133
 forbud imod at huse fremmede 1648:148
 forbud imod ølsalg 1642:229
 forbud imod hugst 1642:170; 1646:141
 forbud imod salg af øksne før tilbud til husbond 1641:
 196 (jfr. 229); 1642:135; 1643:146; 1647:123;
 1648:82
 forbud imod at afhænde hø og foder 1641:120
 forbud imod ulovlig sæd og afførsel 1642:135, 136, 140,
 141, 154, 160, 202; 1643:147, 160, 168, 175, 202;
 1646:147
 forbud imod afførsel hævdes ikke udstedt 1642:232
 afførsel imod forbud 1643:383
 forbud imod ulovlig sæd og tørveskær 1642:164; 1643:151
 (jfr. 155), 161; 1644:86, 90, 93, 94
 forbud imod tørveskær 1641:191; 1642:160, 161
 forbud imod hjemmemaling af korn 1642:260
 advarsel og forbud imod indførsel af korn før registrering
 af tiende 1647:211
 advarsel og forbud imod ulovlig færdsel 1647:104
 præst advarer kvinde imod trolddom 1642:134
 advarsel imod at holde skabede kreaturer på fælleden
 1644:76
 advarsel om nedtagning af ulovlige ildsteder 1647:23
 advarsel om møllepligt 1642:289; 1643:46
 advarsel om skade, hvis hø og tørv ikke fjernes 1643:237
 advarsel om skade ved færdsel på vej 1644:96
 advarsel, at huse skal udbedres 1643:61
 advarsel om gærdepligt 1647:79
 advarsel vedr. mangelfuldt gærde 1643:244
 advarsel til pløjning og såning 1645:53
 advarsel om beplantning m.v. 1647:50
 undladt advarsel om tiendepligt, frifindelse 1646:232
 en sagsøgt beslagen for gæld 1642:73
 optagelse af skadegørende dyr 1645:183, 226; 1647:193
 (jfr. 191); 1648:86, 112
 skadegørende kreaturer optaget, men hentet med vold 1648:8

55. foreløbige retsmidler: anholdelse, fængsling (jfr. 161)

trolddomssigtet fængslet 1642:133, 134, 137, 145;
 1643:32 (jfr. 1642:133)
 en fængslet kvindes selvmord 1643:68
 en dødsdømt fængslet hos byfogden i Odense 1642:178
 (jfr. 145)
 en mand sat i stok og blok på gods 1645:108
 frihedsberøvelse, rømningsmand 1640:96
 arrest for overfald til sagens afslutning 1645:105
 en fange fremstillet for vidnesbyrd 1642:133
 en fange fremstillet ledig og løs 1642:129
 2 tyverisigtede fremstillet ledige og løse 1642:271
 (jfr. 282)

56. foreløbige retsmidler: borgen for tilstedeværelse, rettergang og fred

borgen for sig selv 1641:189
 borgen begæret for dømt tyv 1642:282
 borgen for en persons fremmøde benægtet 1647:195

57. opbud, lovbud for pant og gæld (jfr. 98, 128)

opbud af gods deponeret i kirke 1642:90 (jfr. 76), 91
 opbud af afdøds efterladte formue 1643:104 (jfr. 112, 117)
 opbud af effekter fra dødsbo 1642:76 (jfr. 90), 108
 opbud iflg. skiftebrev 1646:248
 opbud af løsøre 1642:317; 1645:127; 1648:111, 115
 opbud af penge 1640:23 (jfr. 38); 1641:386 (jfr. 374)
 opbud af pant 1641:30, 42, 47, 78, 90, 97, 208, 217, 234;
 1642:103, 115; 1643:22, 29; 1644:36, 182; 1645:250;
 1646:209
 advarsel om tilkendegivelse og indløsning af pant 1642:206
 tilbud om overtagelse for vurdering 1642:82
 betaling til herredsfoged for opgørelse af regnskab
 1642:148

58. kost og tæring, sagsomkostninger (jfr. 4, 132, 380)

sag om omk. iflg. rettertingsdom 1642:74
 vidtløftigt krav om kost og tæring henskuet til overdommer
 1647:305
 kost og tæring henvist til landsdommer 1641:374 (jfr. 342,
 353, 365)
 kost og tæring deponeret i retten 1642:1
 dom vedr. kost og tæring 1642:110
 gæld nægtes modtaget uden omk. 1641:374 (jfr. 342, 353,
 365)
 domfældt kvinde tillægges regres for omk. 1642:98
 omk. nægtes betalt uden dom herfor 1641:374 (jfr. 365)
 omk. på lejermålsbøder 1648:26
 omk. kræves dækket, da ting ikke holdes 1641:351 (jfr.
 342, note)
 omk. betales i henhold til forlig 1641:111 (jfr. 100)
 påstand om omk. 1640:79; 1641:244, 311

omk.: "med billig anvendte" 1641:326, 338
 kost og tæring, sagsomk. 1641:10, 37, 49, 54, 56, 65, 66,
 70, 71, 88 og passim
 andel i sagsomk. loves betalt 1641:266
 gæld for skifte og 2 genparter 1644:249

DE AF TINGET ANVENDTE RETSKILDER 60 - 64

60. skreven ret

Kirkeloven, 3. Mos. 24, verdslig lov og statutter 1642:145
 Eriks sjæll. lov I-47 (værgemål) 1642:55 (note)
 II-63 (ansvar for gårder) 1642:12
 Jydske lov I-23 (skifte) 1641:79, 268 (jfr. 272, 283, 305)
 II-2 (sandemænd) 1641:180
 II-40 (ransklage) 1648:38
 II-72 (afpløjning) 1645:164
 III-25 (bøder for afhug) 1648:158
 III-29, 30 (sår og bøder) 1648:188
 III-50 (optagelse af kvæg, hærværk) 1648:8
 III-58 (agergårde) 1647:182
 III-60 (hegnspligt) 1646:134
 Koldingske reces 1558 13/12
 § 10 (ulyd på tinge) 1641:24
 § 15 (vidner) 1646:134
 § 21 (drab, sandemænd) 1641:180
 § 27 (sandemænd, varsel) 1640:9
 § 42 (fæstes forbrydelse) 1640:40, 43, 62; 1641:118,
 207 (jfr. 216); 1643:271; 1648:118, 148, 208
 § 46 (vedtægt i byer) 1642:125
 § 51 (tiende) 1641:400
 tingskriver skal forholde sig efter recessen 1640 1/10
 Gårdsret 1562 9/5 1647:42, 62 (jfr. 71), 80
 frd. 1604 6/9 (uskiftet bo) 1641:268 (jfr. 272, 283, 305)
 reces 1615 31/3 § 28 (bryllupsgilder) 1640:16, 54
 § 45 (kost og tæring) 1642:74
 kgl. brev 1617 16/2 (møllepligt) 1645:115
 frd. 1617 12/10 (lejemål) 1640:1 (jfr. 18); 1642:111,
 183; 1647:176
 frd. 1618 1/5 (ulovligt ølsalg) 1641:39, 48; 1644:149
 frd. 1619 16/11 (tjenestefolk) 1640:100; 1641:12, 46,
 174; 1642:256
 Danmarks rigens ret og dele 1641:92, 139, 351; 1642:74
 frd. 1623 1/7 (gældssager) 1640:12, 14, 24 og passim
 frd. 1623 25/7 (øksnehandel) 1641:229 (jfr. 196)
 frd. 1632 23/4 (underpant) 1641:129 (jfr. 113)
 frd. 1636 14/5 (misdædere til Bremerholm) 1641:69;
 1642:282
 frd. 1639 10/2 (vejsyn m.v.) 1641:105
 frd. 1639 8/6 (bl.a. bønders gæld) 1642:2, 14
 frd. 1640 6/6 (hunde) 1641:284
 åb. brev 1640 6/7 (landeskat) 1640:17
 kgl. brev 1640 18/11 (kongeskat) 1641:14
 kgl. brev 1641 15/10 (forbud imod fæstensøl m.v.) 1642:167
 kgl. bevillingsbrev (ukendt) 1641:162

reces 1643 27/2, II-5-4 (lejermål) 1647:176
 II-15-13 (forældelse) 1648:55
 II-15-18-1 (købmandsbøger) 1648:55
 II-16-1 (skifte) 1645:144
 "den ny reces" (?) 1648:185
 bylov (jfr. gruppe 173) 1643:38, 167; 1645:204, 225;
 1646:172

61. retssædvaner

retssædvane: skudsmål på sognestævne 1642:145

62. præjudikater

rettertingsdom 1641 25/10 anført 1641:353 (jfr. 374)

RETSSKIKKE OG RETSTERMINER 65 - 69

65. retsskikke (jfr. 561)

ed med hånd på den hellige bog 1648:107
 eden opløst/foreholdt vidner 1642:259, 296; 1643:32, 55,
 134, 139, 191, 295, 298, 310, 324; 1644:81, 147,
 161, 207, 216, 245; 1645:7a, 29, 31, 36, 66, 80,
 124, 131, 178, 181; 1646:2, 5, 20, 21, 27, 137, 194,
 214; 1647:48, 72, 169, 173, 227, 251; 1648:61, 73,
 74, 86, 105, 133, 140, 211, 240, 244
 den bestjålne lægger hænder på sigtedes hoveder og over-
 sværger dem tyveri 1642:271
 sigtelse lyst på hænde 1642:274; 1643:376
 fader tager datter i hånd og lyser hende i kuld og køn
 1646:77
 håndslag på kuldlysning 1647:37
 håndslag på forløfte 1646:154
 håndslag på forlig 1641:28, 111 (jfr. 100); 1643:299a;
 1644:230; 1646:216
 håndslag på forlig om arv og skifte 1643:367
 håndslag på kvittering for arv og skifte 1641:104, 159,
 160, 324; 1643:100; 1645:299
 håndslag på afkald og kvittering for arv 1641:91, 237,
 246; 1643:105, 106, 141, 188; 1643:377; 1646:119
 håndslag efter skifte 1641:126
 håndslag på kvittering for arv og værgemål 1646:11
 håndslag fra enke til søn ved påtagelse af værgemål
 1641:265
 håndslag ved voldgift 1641:40
 håndslag ved skødning 1643:199
 håndslag på skyld 1644:112
 herredsseglet på hyldningsfuldmagt 1648:80
 bylov kræves beseglet 1643:167
 underskrifter og signeter på aftægtskontrakt 1647:94
 karmærker på skiftebrev 1643:200
 restance underskrevet med mærker 1643:45
 vedståelse af underskrift på 3 bogstaver 1648:48
 enke fragår arv og gæld: kaster nøgler på graven 1645:120

fragåelse af arv og gæld over graven 1643:401
 gældsfragåelse efter begravelse 1646:2

66. retsterminer (jfr. 691)

varsel, se gruppe 30
 15 dages frist til opfyldelse af dom 1640:12 og passim
 dom falden før år og dag 1645:128
 næste fulde ting efter jul, se gruppe 2
 drabssigtelse, hvis død inden år og dag 1640:9; 1645:105
 år og dag, frist vedr. trusler 1641:167
 år og dag, frist vedr. bygfæld 1641:163
 år og dag, frist vedr. ødegård 1641:29
 terminer for tjeneste 1641:46
 gærdepligt: inden Valborgsmesse 1646:172
 betalingsterminer, opfyldelsesterminer:
 St. Knudsdag 1641:290
 St. Mikkelsdag 1641:88
 St. Mortensdag 1640:14, 40
 juleaften 1648:220

DE I RETSSAGERNE FOREKOMMENDE RETSFORHOLD OG RETSBRUD 70 - 139

70. angreb på liv og legeme, mord, drab, hug og slag m.v. (jfr. 551, 580)

kvindes drab af nyfødt barn 1645:1
 drab i nødværge på en dragon 1645:118, 127
 forsøg på drab med musket 1644:68
 vådesdrab ved skud 1645:150
 en mand fundet død med sår efter slag 1644:9 (jfr. 10, 16)
 en mand fundet hængt 1643:136 (jfr. 258 og 1641:256 ff.)
 en kvindes selvmord i fængsel 1643:68
 en såret angiver banemand før sin død 1640:98
 sag om manddrab påstås forligt inden dødsfald 1641:179
 (jfr. 180)
 mistanke om drab, spørgsmål om klage 1641:204
 vidnesbyrd om drab, landsdommers stævning 1640:76
 syn over dødelige sår 1640:9; 1643:187
 slag med døden tilfølgende 1640:96; 1641:230 (jfr. 179, 180,
 192, 218), 256
 banesag påklages som mulighed 1640:9; 1645:70, 74, 106
 drabssag, vidnesbyrd om slagsmål 1641:192
 kvinde overfalder kvinde, muligvis dødeligt 1648:71
 ægtemand benægter at have slået hustru, som siden døde
 1642:230
 en kvinde skoldet af kogende vand 1646:191
 en kvinde trælbåren efter overfald 1642:180
 en kvinde overfaldet af 3 piger 1643:177 (jfr. 193)
 en kvinde slået i hoved og på arm 1642:113
 tre kvinder slår en pige 1643:211 (jfr. 217)
 kvinde kaster sten efter mand 1644:148
 en pige slået og sparket 1647:139
 datters skade: krav om sårbod 1647:100
 7-årig dreng overfaldet med fork 1648:98

knivstik 1645:143
 overfald, stik og sår 1642:217, 218
 syn over slag og stik 1643:188
 slag og stik med fork 1648:45, 140
 ørefigen søges hævn med fork 1642:195 (jfr. 194, 197)
 ørefigen til fæsters dreng 1642:194, 195, 197
 ben søndertrådt 1648:126, 158
 slag med sten 1641:219
 slag med vognkæp 1645:107
 hulsår, jordskud og hårdrag 1640:91 (jfr. 1641:50)
 slagsmål, sår og skade; dom 1647:305
 sår og skade; syn 1643:400; 1647:259
 slag, gerningsmand flygtet som fredløs 1641:50 (jfr. 1640:91)
 herremand slår med svøbeskaft 1645:108
 vidnesbyrd om overfald 1643:191 (jfr. 170, 171, 252); 1647:89
 bøder for bårdag 1642:226 (jfr. 217, 218)
 overfald, slag og frihedsberøvelse 1645:69
 overfald i ofrets egen gård 1645:225
 sår og slag, syn 1642:216
 slag og tingfred kræves bevist 1643:216
 mand overfaldet på marken af børn 1646:84
 overfald på dreng 1646:50, 131
 overfald 1643:170 (jfr. 171, 191, 252), 195, 196, 204a; 1644:80, 177, 222; 1645:259; 1646:200; 1647:52, 92, 163, 164; 1648:128, 164
 slagsmål 1641:240; 1645:106; 1647:270 (jfr. 284); 1648:86, 171, 177, 200
 ørefigen og slag 1648:160
 kirkegængere slået i hovedet 1642:133

71. fredsbrud, husfred, kirkefred, tingfred, mark- og vejfred

husfredskrænkelse under kvindes fødsel 1643:171 (jfr. 191, 252)
 overfald i ofrets eget hus 1647:52; 1648:126
 dragoners brud på husfred 1645:118
 husfred og gårdfred lyst efter overfald 1648:71
 sag om ulovlig indtrængen på hovedgård 1647:80
 påstand om hus- og gårdfred 1646:200
 ikke husfred at pante med magt 1646:123
 husbond bortviser deltagere i slagsmål fra sin gård 1641:192
 kirkefred og gudsbespottelse 1642:133
 fralokkelse af ko i kirketid 1644:39
 fratagelse af heste i kirketid 1641:100 (jfr. 111)
 kirkegængere slået i hovedet 1642:133
 vold og tingfred 1643:216
 markfred 1641:269 (jfr. 204, 210, 220, 245), 273; 1648:184
 overfald på alfar torvevej 1645:106
 overfald på farende vej 1645:69, 70, 74; 1648:45, 98, 113
 vejfred 1643:204a
 trusler på kirkevej 1642:197 (jfr. 194, 195)

72. frihedsberøvelse, ulovlig

frihedsberøvelse og slag 1645:108
 fastere ulovligt pågrebne og anholdt på gods 1645:69

73. ærekrænkelser, fornærmelser (jfr. 602-603)

æressag henvist til overdommer 1643:54; 1644:101;
 1647:71, 257
 trolddomssigtet forbander præst 1642:137
 nedsættende omtale af lensmand 1642:129
 tyverisigtelse 1642:228 (jfr. 208, 239), 270 (jfr. 259),
 296, 320; 1648:128
 ærerørig sag 1641:282
 sigtelse for uærlighed 1643:294
 ærekrænkelser 1641:124 (jfr. 133); 1642:166, 195 (jfr.
 197); 1645:155, 181; 1647:271; 1648:120 (jfr. 144)
 sigtelse påstås løgnagtig 1643:216
 bøde 3 mark for nogle ord 1647:137
 udskældning og trusler, tingsvidne 1641:167
 ord tilbagekaldt 1648:143
 sag forligt efter nogle ord 1641:145

74. krænkelse af religion og sædelighed, trolddom
 (jfr. 151, 519, 562, 563, 578)

Guds ords foragtelse, livsstraf 1642:145 (jfr. 133, 134,
 137)
 sag om selvmord, hængt funden mand 1643:136 (jfr. 258 og
 1641:256 ff.)
 en kvindes selvmord i fængsel 1643:68
 beskyldning for urigtig ed 1640:38 (jfr. 23)
 mime efter præsten 1642:145
 sovende kirkegængere skal slås i hovedet 1645:175
 hustru får barn med anden end ægtemanden 1647:36
 jomfrukrænkelser 1644:63, 104, 122
 sag om lejermål angår æren, henvist til landsdommer
 1647:71 (jfr. 62)
 lejermål, kvinden død før fødsel 1643:219
 beliggelse, kvinden afslår penge 1643:371
 kvinde tiltalt for 3. gangs besovelse 1644:84
 kvinde tiltalt for besovelse, krav om bøder eller straf
 på kroppen 1647:222
 kirkens ret til lejermålsbøder 1640:1 (jfr. 18)
 beliggelse på kirkens grund 1643:335
 beliggelse og besvangrelse 1642:65
 vidnesbyrd om kvindes påståede graviditet 1642:60
 beliggelse, besovelse, lejermål, lejermålsbøder 1640:1
 (jfr. 5, 18, 19), 30; 1641:7, 30, 64; 1642:37, 62,
 101, 111, 183; 1643:158, 260; 1644:84, 103; 1646:
 149; 1647:62 (jfr. 71), 64, 90, 176, 276; 1648:26
 forlig efter lejermål 1643:397
 mand sigtet for gudsbespottelse og trolddom 1642:133
 (jfr. 137)
 sag om gudsbespottelse og trolddom 1642:129 (jfr. 133,
 137)

trolldomssag imod kvinde iflg. hendes mands bekendelse
 1643:32 (jfr. 1642:134)
 kvinde sigtet for trolldom 1646:137
 vidnesbyrd om trolldom 1646:144, 194
 trolldomssigtet kvinde renses ved vidner 1643:32
 kvindes sygdom efter forgørelse 1643:32
 venter kogt til syg kvinde 1642:129 (jfr. 133)
 forgørelse af kvæg 1643:32
 signen og spøgeri 1642:133, 134, 137
 præst lader kvinde signe sit kvæg 1642:134

75. krænkelser af retten og øvrigheden, overhørighed, ulydighed, forræderi (jfr. 16, 470 ff.)

modstand imod herredsfogeds fuldmægtig og vurderingsmænd
 under udlæg 1642:83
 stævningens ulydighed 1642:268
 modvillig imod retten 1641:399
 overtrædelse af kgl. brev 1642:167
 vagtforsømmelse, krav om livsstraf 1644:60
 vagtforsømmelse 1644:69; 1646:58
 soldaters absentering 1645:174
 soldat bortdrikker sin udrustning 1641:69
 forfølgning af undvegen soldat 1643:130
 ulovligt ølsalg 1641:39, 48; 1643:159, 218; 1644:149
 (jfr. 170); 1647:265
 ulovligt gilde 1640:16
 borgen imod fejde 1641:189
 overhørighed vedr. ægt 1642:11; 1643:373; 1647:3
 ulydighed ikke at køre hø og levere dragonheste 1644:27
 ulydighed, 3 mark for udeblivelse 1641:111
 ulydighed mod husbonds befaling 1641:377; 1647:123
 overhørighed vedr. mølles udbedring 1642:196
 modvillighed ved udbedring af mølledæmning 1643:313
 ulydighed vedr. møllepligt 1643:369, 375; 1645:40;
 1648:25
 ulydighed imod husbond 1642:261
 rømning uden husbonds tilladelse 1643:245 (jfr. 275)
 ulovligt forprang 1645:303
 trussel om straf for udeblivelse fra broarbejde 1641:250
 undladelse af indskrivelse af tiende 1646:193
 til rette for ulemmede hunde 1641:284; 1643:224 (jfr. 238)
 ulovligt sæd trods forbud 1648:91

76. personretlige forhold: børn, mindreårige, værgemål, forsørgelse (jfr. 540)

moders bekendelse om barns fader 1640:1 (jfr. 5)
 faderskab 1642:37
 barn efter lejermål 1644:84
 på skifte afsættes arvelod til enkes foster 1643:289
 kuldlusning 1646:77; 1647:37
 en umyndig pige påstås ikke at kunne vidne 1647:80
 en 11-årig pige slået og sparket 1647:139
 en 15-årig dreng fæstet imod faders vilje 1645:291
 en dreng i lære, medbringer seng m.v. 1643:67

børn stævnet for overfald 1646:84
 værgemål for stedbørn død 1641:125
 værgemål for steddatter, værgeskifte 1642:71
 tiltale for værgemål for dreng, der må tigge 1645:230
 værgemål for umyndige 1643:199
 værgemål forpligter sig til udredelse af arv 1647:12
 værgemål for børn voldgiver skifte 1643:200
 påberåbelse af værgemål 1646:249
 en part påstås at være sin egen værgemål 1645:26
 værgemål lover ikke at bortføre børns arv 1641:161
 sag om barnegods 1642:304
 gods fra dødsbo hævdes ikke at være under værgemål 1641:68
 umyndige/mindreårige stævnes med lavværgemål 1641:204;
 1642:324; 1643:191, 278, 324; 1644:232; 1645:29,
 113, 145; 1647:135, 176, 182, 251, 258, 284; 1648:
 12, 91, 105, 140, 171, 177
 mindreårige med lavværgemål stævnes for bidrag til ættebod
 1641:195
 umyndige med lavværgemål indvarsles til syn 1641:146
 adelige børn med lavværgemål 1647:165
 værgemål 1644:256; 1645:21, 185
 kvittering for værgemål 1641:134; 1642:205; 1645:299;
 1646:11; 1647:30
 forsørgelse af søstersøn 1645:249
 ægtemand kræver betaling for forsørgelse af hustruens
 barn 1647:36

77. personretlige forhold: kvinder, værgemål;
mænd, vederhæftighed

tiltalt kvinde frikendt, da hendes husbond ikke varslet
 1643:42
 overfald på kvinde forfølges af godsejer 1642:180, 181
 lejermål, kvinden død før fødsel 1643:219
 kvinde fængslet, sigtet for trolddom 1642:134
 kvinde sigtet for trolddom, stævnet med lavværgemål 1643:32
 kvinde slået i hoved og på arm 1642:113
 bortbleven kvinde stævnet med lavværgemål 1643:88
 kvinde mister gods og formue ved brand 1647:86
 kvinde kræver løfte om bolig og underhold 1648:63
 vidnesbyrd af kvinder 1640:96; 1642:60, 166, 191, 230,
 299 og passim
 vidnesbyrd af tjenestepiger 1645:242
 kvinde skal selv stævnes til vidnesbyrd imod hende
 1646:137
 kvinde klager og vidner 1642:166
 kvinde byder sig i rette 1642:54
 kvindes vidnesbyrd bestrides af adelig 1640:98
 mand vidner på hustrus vegne 1642:37
 en umyndig pige påstås ikke at kunne vidne 1647:80
 umyndige kvinder med lavværgemål vidner 1643:133
 en fængslet kvinde stævnet med lavværgemål 1643:68
 kvinde møder ved sin broder 1641:188a
 søn stævner på moders vegne 1643:123
 en fængslet kvinde stævnet med lavværgemål 1643:68
 kvinde med lavværgemål idømt lejermålsbøder 1642:183
 søn kræver gæld på moders og egne vegne 1641:382

kvinde sagsøger for en hest tilhørende hende og hendes hen-
 rettede mand 1643:323
 gæld hos flere indtales for kvinde 1643:306
 ægtemænd kvitterer for hustruers arv 1643:105
 adelige jomfruer med lavværge 1643:18, 48, 86, 178, 277,
 315, 348, 379; 1644:166; 1648:47, 123
 adelig enke stævnet med lavværge 1648:204
 adelig enke stævner som panthaver adelig pantsætter
 1641:113 (jfr. 129)
 adelig frue stævnet med lavværge 1642:49, 296, 326; 1644:
 87; 1647:165
 adelige arvinger med lavværger 1643:115
 sag vedr. kvindes værgemål og arv 1642:55
 kvinde som sagsøger udeblevet 1641:339
 enke indkræver mandens gæld 1641:76
 enke og hendes børn indstævnet med hver sin lavværge
 1642:50
 enke og hendes børn med lavværge varsles til syn 1641:271
 enkes og søns gæld iflg. brev og segl 1641:320
 enkes løfte om gæld til adelig 1641:321
 enke vælger ældste søn som værge og forsvar 1641:265
 enke, vanfør, fattig efter brand, trygleret 1648:183
 enke tiltalt iflg. mandens forløfte 1648:37
 enke afkrævet gravøl som gildesøster 1643:132
 enke stævnet for mandens gæld 1642:84; 1643:197, 198
 enke frifundet, da arv og gæld fragået 1647:267
 enke stævnet med fæstemand 1643:121 (jfr. 126)
 enke med lavværge voldgiver skifte 1643:200
 enke stævnet med lavværge 1641:268; 1642:315 (jfr. 288);
 1643:89, 197, 235, 278, 355, 401; 1644:238
 enke stævnet 1647:251
 enke dømt for mandens gæld iflg. regnskabsbog 1641:328
 enke med lavværge dømt for mandens gæld 1642:315 (jfr. 288)
 enke dømt ved lavværge 1640:16; 1641:318, 328
 kvinde stævnet med lavværge 1640:1, 16, 30, 36, 81 og
 passim
 kvinde dømt for gæld 1641:169; 1642:98
 en mand, som er fordelt, uden fast bopæl og tigger kan
 ikke vidne 1642:295
 vederhæftig person udsat for nam 1641:198
 værge påstås ikke vederhæftig 1642:71

78. personretlige forhold: syge og gamle, forsørgelse, aftægt, fledførelse (jfr. 98, 313, 540-541)

en syg dreng i Odense Hospital 1645:249
 en sindssyg (?) dødsdømt. for trolldom 1642:133 ff., 145
 (jfr. 1643:32)
 en kvinde lam i højre hånd, hendes mand i armod 1642:269
 en fattig, vanfør enke 1648:183
 en fattig enke kan ikke betale skat 1645:312, 314
 en fanges udsagn om syg kvinde 1642:129
 en blind, fattig mand kan ikke skatte, gøre ægt og arbejde
 1642:99
 en fattig, blind mand 1646:49, 205; 1647:103; 1648:224
 en fattig, vanfør mand 1645:96
 tingsvidne på 7 års blindhed og armod 1644:193

en syg og fattig får tingets anbefaling af almisse 1642:158
 syg tjenestekarl forsvundet 1646:109
 fattigdom, under badskærers hånd 1648:89
 sygdom hindrer tiltrædelse af tjeneste 1641:46
 sygdom som grund til udeblivelse og udsættelse 1648:178
 svaghed godtaget som grund til at forlade tjeneste 1641:109
 fæster ikke god for selv at pløje 1644:136, 140
 syg mands udsagn om udestående gæld 1643:55
 forsørgelse, en moder sælger bohavet og kreaturer til sin søn 1641:58
 to mænd fastsætter forsørgelse og bolig for enke 1648:182
 enkes forsørgelse og aftægt 1643:200
 aftægtskontrakt imellem moder og søn med husbonds godkendelse 1641:59
 stedsøn bestrider aftægtspligt 1645:168
 underhold af kvinde benægtet ved ed 1648:72
 kvinde kræver løfte om bolig og underhold opfyldt 1648:63
 misligholdelse af underholdspligt 1645:136
 søn bevilger forældre byggeret og brugsret til jord uden afgift 1647:94
 nådsensår for arvinger 1644:44

79. personretlige forhold: fæstere, vornede, tjenestefolk, tyende o.a. (jfr. 114, 130, 232, 233, 288, 311-314)

fæster tiltalt for rømning 1640:96, 98; 1641:166; 1643:245 (jfr. 275); 1645:194
 fæstere idømt arbejde for gæld 1643:113
 fæstere ikke i stand til at dyrke ødegård 1644:52
 fæster kan ikke betale skat af ødegård 1643:362
 fæstemål forbrudt efter jomfrukrænkelse 1644:63
 fæsters dreng får ørefiggen på sognestævne 1642:194 (jfr. 198)
 husbond sagsøger for drab på fæster 1641:180
 husbønder stævnet med folk 1648:177
 hustrus tjenesteløn 1648:228
 tjeneste undvejet 1641:174
 dagsarbejde for løn 1648:186
 vidnesbyrd af tjenestefolk 1641:257; 1642:166; 1643:274, 294
 tjenestepige overfaldet i husbonds ærinde 1642:181
 arv og gæld fragået efter tjenestekvinde 1643:143
 dreng overfaldet i husbonds hverv 1646:50
 husbond stævnet for sin drengs gæld 1646:45
 svende tiltalt for tiende 1646:193
 ungarle og drenge stævnet for kirketiende 1646:232 (jfr. 193)
 skat af svende og drenge 1643:281
 svends løn beslaglagt af husbond for gæld 1641:356
 klage over at være skilt ved dreng ved svig 1645:131

80. personretlige forhold: fattige, ulykkesramte, tiggere (jfr. 542, 543, 605-606)

stævning for kirke og fattige 1648:178
 sognets fattige tilgodeset i adeligt testamente 1643:48
 testamente til fordel for fattige 1643:214
 fattige tildeles konfiskeret øl 1642:229
 værge tiltalt, da dreng må tigge 1645:230
 en tigger, fordelt og hjemløs, kan ikke vidne 1642:295
 en for lejermål tiltalt kvinde kan ikke bøde 1644:84
 dom over forarmede 1646:45
 intet at skifte, efter at gæld er betalt 1647:56
 fattigdom efter brand, trygleret 1641:392 (jfr. 264, 267);
 1643:361, 396; 1645:294; 1646:38; 1647:75, 86, 91,
 212, 229, 291
 fattigdom, døde kreaturer, trygleret 1643:318; 1645:100,
 313; 1646:226; 1648:6
 blindhed, fattigdom 1642:99; 1644:193; 1645:313; 1646:
 205; 1647:208; 1648:67; 1648:224
 sygdom, fattigdom 1640:34; 1641:280, 335; 1642:158, 269;
 1646:226; 1648:89
 fattig enke 1641:334; 1644:141; 1645:32, 312, 314
 fattig kvinde 1644:84; 1646:31
 fattig enkemand, almissebevilling 1642:314
 hjælp i sæd til fattig mand 1645:196
 fattig fæster må forlade gård 1645:312
 husmands armod grundet søns vådeskud 1645:224
 en forarmet med 5 børn, som tigger 1641:14
 tingsvidne på armod og manglende skatteevne 1640:109;
 1641:14, 25, 35, 72, 86, 373; 1642:319, 362, 399;
 1644:37, 119, 136, 140, 142, 143, 151, 158, 159, 162,
 167, 204, 210, 213, 217, 221, 229, 231, 235; 1645:12,
 19, 34, 45, 48, 66, 67, 81, 96, 97, 98, 99, 100, 101,
 102, 116, 235, 255, 312, 313; 1646:6, 7, 8, 20, 178,
 196, 203, 215; 1647:103, 186, 228, 299; 1648:67, 68

81. personretlige forhold: fremmede (jfr. 238, 312, 314, 607)

forbud imod at huse fremmede uden tilladelse 1648:148
 tiltale for at huse fremmede uden tilladelse 1642:235

82. personretlige forhold: mindremænd, foragtede eller berygtede (jfr. 150, 600-609)

fordelt mand, som tigger og ikke har fast bopæl, påstås
 ikke at kunne vidne 1642:295
 påstand, at modpartens fuldmægtig grundet dom ikke må møde
 på tinge. Oprejningsbrev forelagt 1641:129
 lovforvunden rømningsmand 1640:98

83. personretlige forhold: personlig og social status iøvrigt (jfr. 23, 600 ff.)

skudsmål på god, kristelig omgængelse 1646:36, 55, 61
 skudsmål på ægte fødsel og ærlighed 1644:59
 vidnesbyrd om en fanges levned 1642:129

kvinde, hvis mand blev henrettet, sagsøger 1643:323
 kvindes drab af barn født udenfor ægteskab 1645:1
 en mand uden dreng eller svend 1642:96

85. familieretlige forhold: trolovelse og ægteskab (jfr. 571)

efter beliggelse kræves ægteskabsløfte holdt 1643:371
 forlig efter lejermål, kvinden tillader manden at ægte
 hvem han vil 1643:397
 ungkarl bortrejst for at bede til sit bryllup, udeblevet
 fra tinge 1641:317 (jfr. 351)
 skøde af halv selvejergård til fæstemø 1643:236
 enke stævnet med sin fæstemand 1643:121 (jfr. 126)
 enke giver sig i fællig med fæstemand, strid med arvinger
 1643:121 (jfr. 126)
 hustrus medgift 1647:97

86. familieretlige forhold: forholdet imellem ægtefæller
 (jfr. 578, 579)

undladt ægt, da hustru i barselseng 1647:31
 mand vidner på hustrus vegne, se gruppe 34
 ed på egne og hustrus vegne 1643:294
 hustru/enke ansvarlig for mandens gæld, se gruppe 77
 ægtemand kræver sin hustru varslet 1646:137
 enke indkræver gæld, se gruppe 77
 enke, som besidder fæstegård, forarmet 1645:32
 en mand fattig p.gr.af hustruens sygdom og død 1642:314
 armod grundet skade på hustrus hånd/arm 1642:269; 1646:226
 en kvinde slået, hendes mand truer gerningsmanden 1642:187
 ægtefæller tilgodeset i adeligt testamente for lang og tro
 tjeneste 1643:48
 ægtefæller sigtet for trolddom 1642:133 ff. (jfr. 1643:32)
 ægtefæller dømt til at overtage gård 1643:66
 ægtemand kræver ting, som svigermøder har foræret hans
 hustru 1643:162
 ægtemand kvitterer for hustruers arv 1643:105
 ægtemand indtaler hustrus tjenesteløn 1647:279
 fæster rømt efterladende sin hustru 1641:92
 køb af selvejergård efter giftermål 1644:187
 trætte om gård købt efter giftermål 1644:220
 hustrus anpart i selvejergård 1644:255
 hustru vidner om sin hængte mands strømper 1642:299

87. familieretlige forhold: forældre og børn, stedbørn
 (jfr. 520, 579, 608)

kuldlysning 1646:77; 1647:37
 ladefoged barnefader efter lejermål 1644:84
 faderskab, moderens bekendelse 1640:1
 ægtemand kræver betaling for forsørgelse af hustruens barn
 med en anden 1647:36
 moder stævnet for datters lejermålsbøder 1643:158
 orfejde efter beliggelse afgives til mandens forældre
 1640:5 (jfr. 1)

søn i tjeneste hos fader 1642:241
 fader aftaler læreplads for søn 1642:251; 1643:67
 en søn på 15 år fæstet imod sin faders vilje 1645:291
 fader sagsøger for slag imod søn 1643:196
 fader indtaler gæld for søn 1643:197
 faders armod grundet søns vådeskud 1645:224
 faders forløfte for søn 1648:76
 søns forløfte for fader 1642:254
 forløfte for moders gæld 1646:9
 forældre i trætte, dreng henter hjælp 1642:230
 søn giver forældre bygge- og brugsret til jord 1647:94
 søn opbyder afdød faders gods 1643:112 (jfr. 104, 117)
 kvinde og søn tiltalt for ran af kvas 1647:289
 enker og børn dømt for gæld 1642:50
 en fattig enke med 6 små børn 1644:141
 en moder sælger bohavede og kreaturer til søn 1641:58
 moder og datter indgår forlig 1643:41
 moder og søn aftaler gårdens overgang imod aftægt
 1641:59
 gaver fra moder til datter 1643:162
 kvinde og børn stævnet med lavværger for ægtemandens gæld
 1648:349
 værgemål for steddatter, værgeskifte 1642:71
 stedbørns værge død, kvittering for skifte og arv 1641:125
 stedfader skifter med børn 1645:92
 skifte med stedmoder 1643:200
 tjeneste afbrudt, da stedfader og moder syg 1642:163
 stedsøn bestrider aftægtspligt 1645:168
 stedfaders kvittering til stedsøn 1643:366
 stedsøn med lavværge stævnet for bidrag til ættebod
 1641:195
 stedsøns vådesdrab 1645:150
 stedbørn 1644:237

88. familieretlige forhold: forhold til øvrige familie og slægt

forløfte for broder 1645:304
 forløfte for broder bestrides 1643:215
 hævn for overlast imod morbroder 1645:107
 forlig efter drab, for børn, slægt og venner 1645:150
 slægtninge nægter at påtage sig en dødsdømts sag 1642:178
 (jfr. 145)
 ligkiste købt til broder 1646:28
 pligt til forsørgelse af søstersøn 1645:249
 blind mand med en hob små børn 1642:99

90. arveretlige forhold: arvegang, testamente (jfr. 540)

arvepart afsættes på skifte til enkes foster 1643:289
 forlig imellem 1. og 2. kuld børn om arv 1645:185
 datter arver broderlod som sønner 1643:200
 kuldlyst datter arver som adelkonebarn 1646:77
 fastsættelse af arv til kuldlyst barn 1647:37
 påstand om arvingers fortabelse af arv p.gr.af arveladers
 ulovligheder 1641:388
 adelig testerer til kirke, fattige og tjenere 1643:48

testamente for landsting til underkendelse 1640:45
 testamente dømmes efterkommet 1643:214
 testamente angiver gæld 1640:24
 tvivl om krav iflg. testamente 1641:40

91. arveretlige forhold: arv og gæld

enke fragår arv og gæld: kaster nøglerne på graven
 1645:120
 arv og gæld fragået over graven 1643:401
 arv og gæld fragået 1643:143; 1644:11; 1645:71, 86
 gældsfragåelse efter begravelse, kreditorerne advaret
 1646:2
 spørgsmål om fragåelse af arv og gæld 1643:358; 1648:119
 efter fragåelse af arv og gæld frifindes enke 1647:267
 arvinger spørges, om de vil arve 1641:305 (jfr. 268, 272,
 283)
 afkald til stedfader på arv og gæld efter moder 1643:377
 indkaldelse af kreditorer i dødsbo 1641:148, 200; 1643:
 401, 402; 1644:11; 1645:72
 opbud af afdøds formue 1643:104 (jfr. 112, 117)
 panthavere indkaldt i adelige dødsboer 1642:206
 gæld til dødsbo skal kræves på skifte 1648:141
 gæld i dødsbo, som ikke er krævet på skifte, påstås bort-
 faldet 1641:79
 gæld krævet på skifte 1645:68
 gæld nægtes betalt, før skiftet brev fremlægges 1640:13
 gældssager imod dødsboskyldnere 1640:11, 24; 1641:157,
 275 (jfr. 293); 1646:181; 1647:96, 248
 gæld til afdød, påstand om ubillig rente 1640:39
 udlæg af ko for gæld i dødsbo 1645:160
 intet at skifte efter at gæld er betalt 1647:56
 kreditorer udeblevet fra udlodning i dødsbo 1643:94
 afdødes broder dømt for begravelsesomk., forbeholder sig
 sag imod enken 1641:344 (jfr. 345)
 vidnesbyrd om debiters favorisering af en kreditor før
 sin død 1642:324
 arvinger efter adelig dømmes til at efterkomme hans brev
 1643:277; 1644:166
 arvinger søges for arveladers gæld 1640:28, 29; 1641:223;
 1643:201 (jfr. 205); 1645:145; 1646:46
 enke søges for mandens gæld 1641:328, 333; 1642:83; 1643:
 197, 198; 1645:145
 frifindelse for afdøds gæld 1643:219, 231; 1648:169
 arving meddeler fuldmagt til at indkræve arv 1645:27

92. arveretlige forhold: dødsboet og dets registrering

registrering og vurdering i gældsfragåelsesbo 1643:402;
 1645:72, 120
 registrering og vurdering 1645:144
 syn over dødsbo og gård 1643:388
 heste påstås ydet som betaling af siden afdød 1643:108

93. arveretlige forhold: udtagelsesret, fortrinsret

begravelsesomk. udtages 1645:21
 udgift til gravsten og begravelse 1645:92
 væv fjernet fra dødsbo til betaling af begravelse 1645:302

94. arveretlige forhold: arvesvig, strid om arv (jfr. 133)

gods fjernet fra dødsbo 1643:260
 tilegnet løsøre påstås at være arvet 1643:323
 tiltale for en del, som ikke er indført i skiftebrev
 1648:44
 påstand om forholdelse af arv 1641:370; 1643:339
 forseelse: uoprigtigt skifte 1644:112
 enke stævnet til fremlæggelse af skiftebrev 1643:121
 (jfr. 126)
 skiftebrev loves fremlagt 1640:87
 værge anfægter skifte 1640:81
 tiltale for resterende arv 1643:73, 206
 sag om arvesvig og ansvar overfor børn og kreditorer
 1645:144
 krav overfor arvinger på udlevering af gaver fra afdød
 adelsmand 1643:86
 adelige arvinger efterkommer ikke testamente 1643:48
 arvinger dømmes til at efterkomme arveladers gavebrev
 1643:214
 dødsbokreditorers krav imod enke og arvinger 1645:145
 tvist om effekter i dødsbo 1647:107
 ansvar for børnegods 1641:68
 sag om kvindes værgemål og arv 1642:55
 fordeling for arvepart 1643:257 (jfr. 250)
 en kgl. stævning af adelige arvinger vedr. skifte
 1643:92
 sag imellem en enke og mandens arvinger, krav om 12 mands
 ed 1643:121 (jfr. 126)
 strid om arv på skifte 1644:207
 arvetvist henvist til voldgift 1645:148
 arvetvist 1641:11; 1645:52

95. arveretlige forhold: afkald og kvittering for arv

afkald og kvittering for arv og skifte 1641:26, 41, 91,
 104, 124, 126, 237, 246, 324; 1643:100, 105, 106,
 141, 179, 188, 200, 289, 326; 1644:97; 1645:17, 20;
 1646:11, 119; 1647:13, 30, 56; 1648:92
 afkald på arv efter at gæld er betalt 1647:56
 arveafkald overfor stedfader 1643:377
 stedsøn giver moderens mand afkald på arv og gæld efter
 hende 1643:367
 indstævning til afkald for arv 1642:19
 kvittering for arv og skifte overfor samfrænde, der takkes
 for tilsyn 1641:159, 160
 tilbud om kvittering for arv 1642:40
 begæring om kvittering for arv 1642:19

96. arveretlige forhold iøvrigt

begravelsesomkostninger 1642:7
 effekter, som børn har arvet, hensat i kirke og opbudt
 til salg 1642:76 (jfr. 90)
 opbud af gods deponeret i kirke 1642:91
 opbud af effekter fra dødsbo 1642:108
 opbud af effekter fra dødsbo, til salg for vurderingen
 1642:76 (jfr. 90)
 arv forvares til arvinges 18. år 1645:185
 dom til betaling af arvinges patrimonium 1645:152
 arving tiltaler enke for at hensidde ulovligt i uskiftet
 bo udover 30. dag 1641:268 (jfr. 272, 283, 305)
 tiltale for inddragelse i uskiftet bo 1645:144
 hjemmel for arvepart i uskiftet bo 1641:272 (jfr. 268,
 283, 305)
 præst lover arvinger deres arv efter præst 1641:319
 tingsvidne på afdøds tilladelse i strid med arvingers ret
 1642:242 (jfr. 210, 211)
 hjemmel i skøde til arvepart 1642:176
 skøde vedr. arvet selvejergård 1643:199
 værge tiltalt for at forholde en dreng sin mødrene arv
 1645:230
 værge forpligter sig til udredelse af arv 1647:12
 tvist om omfang af fuldmagt fra arvinger 1642:253 (jfr.
 1641:388)
 rente af fædrene arv 1643:156

97. skifte af dødsbo (jfr. 313)

skifte på rette 30. dag efter loven 1643:181
 erstatte skade ved undladt skifte efter 30. dag 1643:339
 enke i uskiftet bo dømmes til skifte 1643:221
 arv findes i uskiftet bo 1643:278
 godsejer tilbyder at afholde skifte 1641:375
 krav om skifte 1641:283 (jfr. 268, 272, 305); 1643:206
 påtale af undladt skifte 1643:181
 skifte forgæves begæret 1643:358
 skifte nægtet 1641:283 (jfr. 268, 272, 305)
 løfte på skifte om arvelod 1644:207
 dom til rigtigt skifte 1643:339
 tingsvidne på rigtigt skifte 1647:127
 skifte ved børns slægtninge, en på fædrene, en på mødrene
 side 1645:144
 skifte imellem stedfader og børn 1645:92
 skifte ved voldgift 1643:200
 skifte 1645:21
 forlig om skifte 1644:56
 trøtte efter forlig på skifte 1647:48
 trøtte om skifte 1643:220, 228; 1644:220
 adelige arvingers skifte påstævnes af kongen 1643:92
 høring for skifte 1643:251
 vidnesbyrd ifølge skiftebrev 1646:249
 vidnesbyrd om skiftelodder 1643:55a
 dom for børnegods iflg. skiftebrev 1644:253
 skiftebrev kræves fremlagt 1640:45

skiftebrev loves fremlagt 1640:87
 skiftebrev fremlagt vedr. gæld 1640:111
 skiftebrev grundlag for gældssag 1641:49; 1645:79
 skiftebrev uden segl 1647:33
 skiftebrev 1642:19
 betaling for udfærdigelse af skiftebrev 1648:27
 tiltale for resterende arv iflg. skiftebrev 1643:73
 børnegods i forvaring iflg. skiftebrev 1645:21
 skifteforhandling fremlagt i sag om værgemål for en pige
 1642:71
 enke kræver effekter udlagt til kreditor på skifte
 1642:84
 forløfte for moders gæld på skifte 1646:9
 kvinde lover på skifte at udrede halv tyngge af gård
 1644:81
 vederlag for opbevaring af dødsbo og indfordring af gæld
 1641:367

98. skifte i levende live (jfr. 57, 78, 313, 540)

jorder skiftet imellem godser 1643:222
 skifte af jord ved 3 udmeldte mænd 1643:99
 skifte af marker 1647:165
 2 års leje iflg. skiftebrev 1643:57

100. tingsretlige forhold: jord, mark, mose (jfr. 200, 217, 328)

syn over jorder 1648:7
 syn over afkast af ødegårdes jorder 1647:216
 jorder tillagt husbonds enemærke 1642:300
 skifte af jord 1643:99
 eng brugt upåtalte i 20 år 1643:347
 enge afbedet og aftøjret 1642:189
 vidnesbyrd om ret til græs, træer og tørv 1642:295
 lergravning 1642:230
 tørvegravning, hjemmel 1642:276
 betaling for tørveskår 1643:77
 forbud imod ulovligt tørveskår 1641:191; 1642:160, 161,
 164; 1644:90, 93, 94, 99, 100, 104a
 sag om bortkørsel af tørv 1641:296, 297; 1643:237
 dom om ulovligt tørveskår 1642:316
 ulovligt tørveskår 1644:107, 151, 153, 158
 tørveskår og spade i forsørgelseskontrakt 1648:182

101. tingsretlige forhold: skove, træer (jfr. 200, 216, 217, 329)

en skov bortfæstet til flere 1641:84
 ret til skovmål 1642:326
 syn over skovmål 1644:124; 1645:220, 223
 syn over skovparter 1645:137
 syn over klostrets skove 1642:109
 syn over skov til selvejergård 1644:256
 syn over skove 1642:165; 1646:69, 72, 167, 169, 171;
 1647:197; 1648:110, 172a
 syn over skove og hugst 1643:190; 1644:118

syn over skove vedr. olden 1640:2, 3; 1641:307, 308,
 310, 331, 347; 1645:228; 1647:203, 204, 205, 206,
 209, 210, 215; 1648:179, 180, 189
 syn vedr. oldensvin 1640:2, 3; 1644:138, 139; 1646:10,
 174, 177
 vidnesbyrd om oldensvin 1648:133
 vidnesbyrd om oldengæld 1648:172
 vidnesbyrd om manglende olden 1643:297
 vidnesbyrd om ved givet til bønder 1648:133
 syn over ved til brænding af dødsdømt 1643:124 (jfr.
 1642:215)
 godsejer udviser brændetræer 1642:240
 vurdering af træer 1642:175, 182
 sag om hjemmel til en bøg 1642:242 (jfr. 210, 211)
 sag om rodstykke af en eg 1644:67
 sag om overdraget egetræ 1641:282
 et bøgetræ ulovligt omhugget 1640:79
 grene afhugget en bøg kaldet Røgerup kirke 1647:170
 svin holdes i skov uden tilladelse 1642:247
 syn over skove, ulovlig hugst 1642:122, 179; 1646:76;
 1647:105, 288; 1648:48, 87
 sag om hugst 1643:278; 1648:147
 vidnesbyrd om træhugst 1642:210 (jfr. 211, 242); 1643:278
 ulovlig hugst 1641:33, 281; 1642:333; 1643:54, 239, 271;
 1645:151, 153, 158; 1648:117
 ulovlig hugst og afførsel 1648:136, 165
 ulovlig hugst, bøde 1642:337
 ulovlig hugst, fæste påstås forbrudt 1641:62
 betaling for ulovlig skovhugst før skifte 1644:15
 ti asketræer omhugget af rømt fæster 1641:92 (jfr. 99)
 forbud imod hugst 1642:170

102. tingsretlige forhold: vand, vandløb, fiskeri
 (jfr. 201, 216, 337)

vand ledet af sin gang af arild 1642:58
 syn vedr. dæmning ved mølle 1642:44
 mangler ved mølles vandløb 1642:179
 udbedring af mølledæmning 1643:313
 mølledam udløbet 1645:204
 klage over ulovligt fiskeri 1645:186

104. tingsretlige forhold: veje, stier, broer; færdselsret
 (jfr. 213, 402, 462 ff.)

vej af arilds tid spærret 1644:97
 kirkevej opbrudt 1642:330
 forlig, at nedpløjet kirkevej skal genudlægges 1643:56
 møllevej ulovligt nedlagt 1645:76
 sag rejst af bymænd over nedlagt vej 1646:187
 en lovsøgt vej 1644:96
 vejsyn 1641:212
 varsel vedr. brofællesskab 1643:18
 brosyn 1641:143, 213, 215, 224, 253; 1643:204b, 243;
 1646:170

vedligeholdelse af bro 1641:250; 1642:15, 16, 45; 1643:
225; 1644:116; 1646:201, 204, 208; 1647:126, 238;
1648:83, 199
dom over sognemænd for bidrag til bro 1646:238
fjellebro med stenbro 1647:227

105. tingsretlige forhold: bygninger, huse
(jfr. 25, 250 ff., 403)

syn over tinghus' brøstfældighed 1643:246
bygfæld på mølle 1642:179; 1645:43; 1646:27, 186, 251;
1647:115; 1648:233
udbedring af mølle, overhørrighed 1642:196
syn om nedbrudte husfag og bygfæld 1643:240
syn vedr. bygfæld 1642:80, 118, 132, 172, 179, 212, 332;
1643:402; 1644:5; 1645:54, 114; 1646:81; 1647:144
brøstfældighed på gårde og huse 1642:179; 1645:146
mangler ved hus 1644:239
50 fag hus brændt 1643:399
hus sammenstyrtet over to drenge, som døde 1644:205
løfte om opførelse af et hus 1646:154
vidnesbyrd om opsætning af hus 1645:7a
vidnesbyrd om hus' opførelse 1644:238
søn tilstår forældre ret til opførelse af hus 1647:94
huse udbedres med ler og tag 1643:61
opbygning af ødegård 1642:203
vidnesbyrd om jordløst hus 1642:18
husrum og loft angivet i forsørgelseskontrakt 1648:182
hus på andens grund 1642:246

106. tingsretlige forhold: servitutter

ret til kirkevej 1643:56

107. naboretlige forhold: skel, gårder, hegn, grøfter
(jfr. 210, 212, 215, 236, 237)

gårder skal sættes som af arild 1647:166
vidnesbyrd om gårders alder 1642:142, 149; 1643:295;
1646:120, 134; 1647:165
gårdepligt 1644:87, 108; 1646:143, 150, 165; 1647:99,
182, 184
syn over gårder 1642:118, 179; 1645:183; 1646:109;
1647:135, 148
klage over manglende marke- og herredsskel 1647:60
(jfr. 70)
klage over led og gårde 1643:164; 1645:184
udsagn om gårders tilstand 1641:361
tvist om ret til ager 1642:297
tvist om gårder 1646:134; 1647:190; 1648:61, 62
voldgift vedr. enemærke og gårder 1642:173
pantning for et gårde 1642:131
forlig i sag om gårder 1642:188
ødelagte gårder 1642:142; 1646:87
ansvar for gårder 1641:251, 274; 1645:242

skade på gårder forvoldt af svin 1642:247
 markskade, kvæg passerer tilgroet åløb 1641:383
 gårde på fælles græsbed 1644:97
 indhegning af påstået fælled 1647:251
 halvgårde 1642:188
 afpløjning af 4 furer 1643:298
 skel og stager i eng 1643:348
 usikre skel 1643:282

108. selvejergods (jfr. 110, 270)

købebrev vedr. selvejergård citeret 1647:157
 skøde til selvejerbonde 1642:176
 skøde vedr. arvet selvejergård 1643:199
 skøde vedr. halv selvejergård til fæstemø 1643:236
 handel vedr. selvejergård 1643:360; 1644:187
 anpart i selvejergård 1644:255
 selvejergård i arv, sag om gæld 1648:119
 selvejergård, forlig om arv 1645:185
 skat på jordejende bønder 1648:155
 selvejerbønders skat 1647:180, 181
 syn over selvejergård og skov 1644:256

109. landboret iøvrigt, jagtret (jfr. 177, 338)

møllepligt 1642:260, 289, 317; 1643:46, 212, 369, 375;
 1644:117, 172, 184; 1645:40, 75, 94, 115, 239, 248;
 1646:132; 1648:25
 udbedring af mølle, overhørighed 1642:196
 bønders salg af brød i Odense 1642:63
 husbonds forkøbsret til øksne 1645:303
 pligt til poder, pile og humlekuler 1642:122
 bistader 1644:145; 1645:140; 1648:28, 44
 klage over skabede kreaturer på fælleden 1644:76
 konge- og kornskatter, fordeling og hæftelse 1642:263, 264
 konge- og kirketiende 1642:34, 201
 kongetiende 1642:53
 kontrakt om tiende til præsten og hans hustru 1647:192
 tvivl om tiendepligt 1642:204
 dom for indkørsel af korn før optælling 1647:243
 svende tiltalt for undladt indskrivelse af tiende 1646:193
 tiende afsættes på marken 1642:166, 312; 1645:287;
 1647:211
 svende frifundet for kirketiende 1646:232
 tiendepligt 1643:266; 1647:149, 158
 tiendelam til klostret 1647:250
 degnekorn 1642:47
 jord indgårdet under adelsgods fri for kgl. afgifter
 1643:157
 kongeskat 1642:52; 1643:49
 skat af hele og halve gårde 1645:30
 bymænd og unge karle svare kongeskat 1642:88
 et øde bol, kirken mister landgilde 1645:195
 pligt til plantning 1647:50
 trætte imellem bymænd om dyrkning 1645:225
 ulovlig sæd 1642:135, 136, 140, 141, 143, 144; 1645:164

vidnesbyrd om omfang af avl 1643:276
 dom, at fæstere ulovligt har udtaget deres svin af gods-
 ejers skov 1642:56
 en gård gjort til to gadehuse 1644:165; 1645:286;
 1647:103
 halvgårde bevidnet gennem åremål 1645:80
 en gård ikke en fuld halvgård 1642:39

110. besiddelse og eje, hævd, bemægtigelse, gaver, fund og vrag
 (jfr. 270, 333, 366, 576)

besidde selvjergård efter skøders indhold 1645:185
 rettigheder over selvejergårds tilliggende 1644:256
 skøde vedr. selvejergods 1643:199
 rettigheder over fast ejd. nævnt i skøde 1641:176
 markers tilstand af arilds tid 1647:165
 ejer iflg. låsebrev svarer jordskyld til kloster 1647:251
 vedkendelse af grund og ejendom 1642:326
 tvist om adkomst til jord 1643:348
 kvie tilbydes bedre berettigede 1641:4
 hævd på kirkevej af arilds tid 1643:56
 engslæt i 30 år 1645:204
 en hest i hånd og hævd 1645:52
 hævd vedr. græsning 1642:326
 brug af eng upåkæret i 20 år 1643:347
 hævd på gårder 1642:142, 149; 1643:295
 gårder i 20 år 1647:165
 gaver 1642:211 (jfr. 242); 1643:162; 1645:152; 1647:97
 vejfarendes ret til græs til heste 1648:134

111. fælleseje, fællesret (jfr. 177, 235, 236)

mark som fællesbed af arild 1644:87
 fælled af arildstid indhegnes af indehaver af låsebrev
 1647:251
 markfællesskab 1642:246
 fællesbed påstås hindret af gårder 1643:164
 fælles græsbed forhindret af gårde 1644:97
 gårder om fællespart 1642:179
 forlig om fælled og græsbed 1646:123

112. beskyttelse af besiddelse og ejendom: hjemmel, tyveri
 tingsbeskadigelse, ulovlig brug, tilbagesøgning af gods,
 lås, ejendomsmærker (jfr. 21, 270, 286, 359, 366)

hjemmel vedr. overdraget selvejergård 1643:199
 hjemmel påtaget i skøde 1641:176; 1642:176; 1643:236;
 1647:157
 hjemmel til jord 1641:273; 1643:261, 348
 hjemmel til tørveskær 1642:316
 hjemmel til dyr og løsøre 1642:337; 1644:67, 161, 242,
 245; 1645:5, 206; 1646:110 (jfr. 96)
 husbond hjemler bonde korn 1642:54
 pantsætter afkrævet hjemmel 1644:243
 krav om hjemmel 1641:84, 263, 384; 1642:276; 1643:108,
 127, 166, 239, 260, 271, 274, 350; 1644:39, 1645:192,
 302; 1646:100; 1647:160, 288; 1648:65

sag om hjemmel 1642:242 (jfr. 210, 211); 1643:142 (jfr. 154), 250 (jfr. 257)
 kendelse, at hjemmel ikke skal føres 1646:139
 hjemmel til pantning 1644:43, 66
 uhjemlet pantning 1644:175, 198; 1645:280
 uhjemlet tilegnelse 1642:124 (jfr. 93), 262
 uhjemlet benyttelse af ødegårdens enge 1642:189
 uhjemlet udtagelse af 9 svin 1648:211
 vanhjemmel vedr. solgte strømper 1642:299
 tiltale for uhjemmelt 1641:189; 1645:287; 1648:149
 lide for uhjemmelt 1645:287; 1648:149
 sag om adkomst til jord 1641:84; 1642:297; 1643:348
 sag om adkomst til dyr 1644:45, 147; 1646:207
 tyveri 1640:94; 1642:282 (jfr. 271, 299)
 en dømt tyv angiver andre tyve 1642:282
 tyverisigtelse 1641:136, 240; 1642:123, 208, 228 (jfr. 239), 259 (jfr. 270), 274, 296; 1643:4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17; 1648:128
 ran 1643:376 (jfr. 378); 1648:219
 ulovlig tilegnelse 1641:142, 260 (jfr. 263), 296; 1642:93 (jfr. 102); 1643:294, 323, 324; 1644:127; 1646:233
 forholdelse af løsøre 1644:183
 krav om udlevering af dyr og løsøre 1643:86, 162, 379; 1645:16; 1647:108 (jfr. 117), 168, 286 (jfr. 1648:11)
 ulovlig malkning 1646:105, 115
 ulovlig brug af jord 1645:233
 ulovligt salg af andens korn 1648:215
 lysning for vold, ulovlig pløjning 1640:32 (jfr. 41)
 aftærskning 1646:57, 66
 afslæt, afførsel 1640:50; 1642:232; 1643:242, 282, 286, 383; 1645:167; 1647:220; 1648:98, 195
 afgræsning 1646:209; 1647:158; 1648:114, 134, 156
 afpløjning 1643:298; 1645:225, 256; 1646:12, 75; 1647:28
 ulovlig tøjring 1643:180, 182
 ulovlig hugst 1640:79; 1641:62, 282; 1643:54; 1645:225; 1646:141; 1647:170; 1648:136
 tilbagesøgning af dyr og løsøre 1641:60, 68, 69, 389; 1642:252 (jfr. 246), 321; 1643:379; 1644:47
 sag om ulovlig anvendelse og salg af tømmer 1643:240
 vidnesbyrd om ret til græs 1642:326
 overdraget egetræ afføder æressag 1641:282
 forlig om ret til græs og hø 1643:56
 forlig om fællede og græsbed 1646:123
 en gård nedbrændt som følge af tjenestepiges forsømmelse 1641:264
 tvist om løsøre 1643:323
 låsebrev fra 1542 fremlagt 1647:251
 stempel på træer 1648:147
 ejendomsmærker på svin 1643:13; 1646:207
 ejendomsmærker på heste og kvæg 1640:53, 70; 1643:8, 15, 248; 1644:26; 1645:62
 ejendomsmærker på gæs 1644:147
 heste fremlyst, uden mærker 1643:50

113. forvaring og betroelse

opbud af gods deponeret i kirke 1642:90 (jfr. 76), 91, 108
 deponering af betaling i retten 1643:299b, 344
 deponering af skyld hos herredsfoged 1642:148
 efter tilbud om betaling burde beløb deponeres i retten 1648:41
 en part tilbyder betaling på tinge og begærer beløbet deponeret i retten 1642:81
 deponering af kost og tæring 1642:1
 forvaring af får, et dødt, to forsvundne 1641:60
 forvaring af ko, som dør 1647:286 (jfr. 1648:11)
 forvaring af børnegods til 12. år 1645:92
 forvaring af pantsat gryde 1647:249
 forvaring af humlestænger og ved 1644:200
 forbrug af forvaret havre 1645:165
 betroelse af penge til betaling 1643:28, 78

114. fæstemål vedr. hus og jord, fæsterens retsstilling, misligholdelse (jfr. 12, 79, 122, 231, 238, 251, 300-319, 323, 663-664)

stedsmål 1640:8, 41 (jfr. 32), 63; 1641:101 (jfr. 130), 165; 1642:190, 191, 219, 245, 318, 328 (jfr. 1641:264); 1643:77, 183, 194; 1644:28, 150; 1645:306; 1646:80; 1647:97, 262; 1648:26, 35, 133
 fæstegård ændret til to jordløse huse 1644:165; 1645:286; 1646:214
 dom til overtagelse af gård og stedsmål 1643:66
 halvgårde 1645:80, 169
 skifte af jord imellem fæstere 1643:99
 et mål i hestehave inddraget af godsejer 1645:36
 stævning for gårdsfæste 1645:264
 sag om fæstemål vedr. skov 1641:84
 kirkeskov fæstet til to forskellige 1641:130 (jfr. 101, 149)
 fæste af mølle 1644:260
 forlig imellem husbond og fæster 1641:399
 efterfølger i fæste kræves for forgængers tiende 1641:380
 fæsteres enker og arvinger fortsætter i fæstemål 1641:146 (jfr. 163)
 afdød fæsters søn lover betaling for landgilde og gårdfæld 1641:116
 fæsteres skat 1642:39, 263, 327; 1647:180, 181
 ugedagstjeneres skat 1646:29
 en gård ikke god for hel skat og kongsægter 1642:41
 fæster begærer fritagelse for kongeskat 1643:222
 restance med kongeskat 1643:374
 af ødegård kan ikke betales skat 1643:362
 møllepligt 1642:260, 289; 1643:46, 375; 1644:172
 bøde for ulovlig møllefærd 1642:317
 landgilde af mølle 1645:43; 1647:115
 ødegårde (jfr. gruppe 24) 1642:35, 89, 95, 113, 185, 203, 278, 290; 1643:165; 1645:6, 261; 1648:133
 ødegårdens enge benyttet uhjemlet 1642:189

fæstere bekræfter, at de ikke kan dyrke en ødegård
 1644:52
 kronens forkøbsret til øksne 1642:135, 146
 husbonds forkøbsret til øksne 1641:196 (jfr. 229); 1642:
 209; 1646:85; 1647:146
 former for misligholdelse af fæstemål 1641:43
 tiendepligt 1641:384, 400; 1642:201, 204
 syn over fæstegårde m.v. 1641:146, 151, 199; 1642:159,
 165; 1643:210
 landgilde af "ejendoms gård" 1642:244
 ulovlig sæd (jfr. grupperne 20, 54) 1641:120; 1642:154;
 1643:151 (jfr. 155); 1645:164; 1648:102
 undladelse af pløjning og såning 1645:53
 husbond hjemler bonde omtvistet korn 1642:53
 tiltale for at huse folk uden godsejers tilladelse 1642:235
 arvinger betaler førlov 1643:220
 klage over uberettiget udvisning af gård 1643:237
 fæste ikke forbrudt, når betaling tilbudt 1648:41
 opsigelse af fæstemål 1641:166; 1645:147
 rømning af fæstegård 1640:96; 1641:92 (jfr. 99), 136;
 1642:20; 1643:245 (jfr. 275); 1645:147, 194, 201;
 1646:52, 86
 gård må forlades, hvis landgilde skal udredes 1644:216
 gårdfæld, forbud imod flytning 1643:137
 fæste påstås forbrudt 1640:35, 40, 43, 65; 1641:43, 62,
 106, 155, 337, 359, 377; 1642:234, 237, 268; 1643:
 52, 152, 244, 271, 313, 390; 1644:63, 79, 241;
 1645:157, 284, 307; 1646:51, 176, 230; 1647:99,
 123, 134, 219, 264, 303, 304; 1648:35 (jfr. 41),
 118, 122, 158, 208
 hensiddende i fæstegård efter opsigelse, 3 mark 1641:189
 misligholdelse, bøde for ulydighed 1642:261
 fæstegård nedbrændt 1641:264, 267; 1642:328
 fæste forbrudt, arnen slukkes på husbonds vegne 1641:231
 fæste forbrudt 1640:43, 102; 1641:118, 207 (jfr. 216);
 1642:11; 1643:76, 127, 183, 186, 209, 226, 325;
 1645:189; 1647:112; 1648:109, 192, 218
 bygfæld 1640:35, 106; 1641:34, 61, 87, 152, 163 (jfr.
 146), 252, 270, 312, 322, 348, 394; 1642:26, 27,
 80, 118, 122, 132, 179, 288 (jfr. 315), 298; 1643:
 149, 402; 1645:159; 1648:110
 betaling for bygfæld 1646:176
 hoveri 1642:28; 1645:36, 44, 59, 208
 friholdelse for hoveri efter overfald 1648:126
 en gåendes ugedag 1645:97
 undladt ægt 1642:11; 1643:373, 376 (jfr. 378); 1647:
 3, 31, 123, 304
 blind kan ikke gøre ægt og arbejde 1642:99
 ægt undskyldning for udeblivelse 1641:317 (jfr. 351)
 stor gæld til husbond kræves straffet med jern og arbejde
 1643:60
 fæstere dømt til arbejde for gæld til husbond 1643:113
 overhørighed vedr. udbedring af mølle 1642:196
 kvinde fortrængt fra gård og berøvet avlen 1643:324
 udvurdering for landgilde 1643:131, 310

landgilde bekræftet ved ed 1644:135
 vidnesbyrd om fæsteafgifter 1648:133
 fæsteafgifter i penge, korn og fjerkræ 1645:305; 1647:5
 fæsteafgifter i penge og korn 1646:17
 fæsteafgifter i korn 1641:349; 1642:250; 1647:15, 17
 fæsteafgifter i smør 1641:221, 228; 1642:192, 200; 1643:
 296, 337; 1646:130; 1647:218, 219; 1648:124
 oldengæld (se gruppe 101) 1642:32
 hoveripenge 1642:254; 1646:241
 skriverbyg 1643:45
 græspenge 1642:18
 fæsteafgifter, landgilderestancer 1640:35, 37, 52, 93,
 107; 1641:10, 13, 20, 70, 71, 83, 144, 152, 343,
 376; 1642:121, 147, 221, 291, 310, 311; 1643:45,
 53, 71, 182, 280, 308, 321, 352, 356, 390, 391;
 1644:17, 24, 30, 42, 57, 114, 126, 133, 135, 171,
 174, 192, 199, 214, 223, 260; 1645:24, 36, 37, 58,
 134, 162, 163, 190, 252, 285; 1646:60, 94, 148, 224;
 1647:78, 179, 256, 260, 275, 295, 297, 298, 302;
 1648:9, 118, 122, 187, 232, 246
 restancer iflg. jordebog 1648:12
 fæster i restance som lægdsmand 1648:109
 fæstere må ikke udtage deres svin af husbonds skov uden
 tilladelse 1642:56
 udbedring/opbygning af gårde 1643:52, 61
 pligt til pile, poder og humlekuler 1642:122, 179
 ulovlig hugst 1641:33, 281; 1643:54

115. lån til brug, lejemål, forpagtning, forlening
 (jfr. 336, 367, 629, 662)

enke får brugsret til hus på skifte 1643:200
 søn bevilger forældre bygge- og brugsret til jord uden
 afgift 1647:94
 hus for andens grund 1642:246
 lån af hest 1645:301
 lån af øksne 1644:211
 lån af får, ansvar for død og bortkomst 1641:60
 lån af sølvske 1645:203
 udlånt løvsøre kræves betalt 1643:359
 dom for husleje 1640:8; 1641:341
 leje for 10 år 1642:22
 leje for 3 år 1640:8; 1642:21
 leje for 2 år iflg. skiftebrev 1643:57
 leje af smedested 1641:171; 1647:76
 ubillig leje 1640:39
 lejet hus forladt uden tilladelse 1641:341
 leje af stude 1647:101
 sag om leje af stude 1642:120
 ulovlig fratagelse af 2 lejede øksne 1642:124 (jfr. 93)
 leje af en ko, 3 skp. korn årlig 1642:85
 leje af plovstude 1642:93 (jfr. 102)
 leje af en ko i 5 år 1642:73
 en udlejet ko krævet tilbage 1642:321
 en klod (ung hest) i leje 1642:275

får i leje, ansvar 1641:74, 96
 sag om leje af vogn 1640:42a
 leje af vogn som modkrav 1640:21

116. lån til eje, pengelån, gældsbreve, rente og åger
 (jfr. 43, 665)

pengelån 1641:21, 205; 1642:106; 1643:23, 28, 51, 90,
 97, 194, 223, 317, 340; 1644:195; 1645:64; 1646:
 244, 245; 1647:32, 57, 97, 111, 242, 249, 273, 277;
 1648:5, 18, 58, 77, 186, 187, 210, 235
 gæld iflg. adeligt brev 1644:166
 gældsbrev 1642:130; 1643:201 (jfr. 205), 305
 gældsbrev på 2700 rdl med pant og forløfte 1647:44
 gældsbrev kræves tilbage efter voldgivelse 1641:140
 gæld iflg. brev, restgæld deponeres 1643:299b
 brev og segl på enkes gæld 1641:320
 pengelån frasvoret 1640:23 (jfr. 38)
 gæld iflg. brev, delvis benægtet ved ed 1641:244
 gæld iflg. brev 1643:59, 102, 125; 1645:269; 1646:3
 forrentning af arv 1643:156; 1645:92, 185
 hovedstol, rente og interesse 1645:64
 leje (rente) af pengelån 1643:370; 1644:53, 190;
 1645:238; 1647:21
 pengelån med rente 1645:260
 gæld iflg. brev, med rente 1642:331; 1646:188; 1647:16
 gæld iflg. regnskabsbog, med rente 1647:266
 gæld i penge, med rente 1648:216
 gæld med rente i angivet åremål 1641:98, 320; 1642:50;
 1643:19, 87, 235, 393; 1645:57, 317; 1646:24, 247;
 1647:12, 14, 19, 198; 1648:32
 pant med 5 års rente 1643:29
 rente nægtes betalt 1642:336
 billig rente af købesum for heste 1642:222 (jfr. 224)
 påstand om ubillig rente 1640:39

117. gældssager, hvor baggrund angives (jfr. 43, 663-664)

gældssag vedr.:

anpart i selvejergård 1644:255
 arveladers gæld 1646:46
 arbejdsløn, se tjenesteløn
 arvelodder 1643:73; 1644:112
 badskærløn 1648:89, 159
 begravelsesomk. 1641:44, 344 (jfr. 345)
 barnegods 1642:304
 bistader 1644:145; 1648:28, 44
 broreparation 1648:199
 bukkeskind til forfærdigelse 1644:176
 bygfæld 1643:76, 127, 402; 1645:210
 bøder 1643:38, 46; 1647:259
 dyne 1643:67
 dødsbo 1645:145
 forløfte (jfr. gruppe 123) 1641:393; 1643:239, 300,
 301; 1647:230, 261

forsørgelse af hustrus barn 1647:36
 forvarede varer 1644:200
 fæsterestancer (jfr. gruppe 114) 1640:107; 1641:70,
 71, 343, 349; 1642:47, 190, 191, 192, 200, 219,
 221, 231, 234, 237, 243, 244, 245, 254, 272, 273,
 279, 291, 310, 311, 315 (jfr. 288), 318, 329;
 1643:45, 53, 60, 76, 182, 183, 194, 209, 229,
 280, 296, 308, 321, 337, 352, 380, 384, 390, 391;
 1644:7, 12, 17, 25, 28, 29, 30, 31, 57, 78, 79,
 88, 114, 171, 189, 192, 199, 214, 241, 260;
 1645:24, 58, 134, 162, 163, 190, 252, 284, 285,
 305; 1646:17, 37, 60, 80, 94, 148, 217, 230,
 241; 1647:5, 17, 18, 78, 134, 218, 219, 256,
 260, 262, 265; 1648:12, 15, 26, 35, 76, 101,
 115, 118, 122, 124, 145, 150, 159, 187, 232
 fisk 1643:213; 1644:137; 1645:95; 1648:245
 flæsk, se kød
 får 1642:73
 garn 1647:129
 grise 1645:56, 288
 græsning 1642:213; 1645:301
 gæs 1646:95
 hakke 1641:95
 hø 1641:338; 1644:191
 jerntøj 1641:242
 kalve 1643:234; 1644:128
 korn, sæd 1641:54, 338; 1642:17, 73; 1643:75, 80;
 1644:64, 137, 155; 1645:63, 84; 1646:48, 57,
 95, 206; 1647:40, 51, 246, 287
 heste, kreaturer 1642:139, 222 (jfr. 224); 1643:27,
 39, 87, 93; 1644:211; 1645:47, 56, 141, 301;
 1648:46
 hushandel 1643:307
 kød, flæsk 1642:10, 249; 1647:35, 198
 landgilde, se fæsteafgifter
 le 1642:286
 leje 1642:106; 1643:57; 1647:76
 ligkiste 1645:123; 1646:28; 1647:102 (jfr. 113),
 120; 1648:230
 læder 1648:54
 lånte effekter 1645:203, 301
 lånte penge, se pengelån
 lagner 1643:67; 1645:50
 lærred 1646:237; 1647:88; 1648:138
 løvsøre iøvrigt 1641:358; 1647:198
 penge overladt til betaling, som ikke skete 1643:78
 pengelån (jfr. gruppe 116) 1643:51, 156, 223; 1646:
 244, 245; 1647:57, 102, 129, 273, 277; 1648:58
 plovjern 1648:234
 penge udlagt 1648:52, 199
 regnskabsbog (jfr. gruppe 38) 1641:364; 1642:293;
 1643:93, 386; 1647:234, 266
 sagefald 1645:89; 1647:231
 salt 1647:11, 66
 sild 1643:213; 1648:245

skatter 1642:52, 263, 264; 1643:49, 145, 281, 372;
 1644:22, 73; 1645:191, 268; 1646:158, 202, 226;
 1648:14, 109, 116, 137
 skiftebrev 1641:49; 1643:19; 1644:249, 253; 1645:
 136; 1647:36; 1648:27
 skjorte 1646:237
 sko 1643:392; 1644:153, 155; 1645:84; 1647:10,
 129; 1648:138
 slibesten 1643:28
 soldaterhold m.v. 1641:22, 102, 107; 1642:153, 220,
 241, 291; 1644:35, 41, 71, 189; 1645:38, 82,
 253; 1646:65, 106, 231, 246; 1648:170, 234
 sæk 1647:198
 testamente 1640:45
 tiendeydelser 1641:341; 1642:204; 1645:15;
 1647:250
 tjenesteløn, arbejds løn 1640:29; 1641:275 (jfr. 293);
 1642:38, 286; 1643:28, 58, 90, 174, 398; 1644:
 23; 1645:198, 278; 1646:18, 40; 1647:177, 198,
 274; 1648:21, 186
 tjære 1647:66
 trøje 1645:50
 tømmer 1643:28; 1644:156, 157
 tønder 1647:198
 vadmel 1647:88, 102 (jfr. 113)
 varer leveret 1641:358
 ved 1646:252
 vogn 1640:54, 251
 øl 1640:64, 74; 1641:369; 1643:185, 370; 1644:74;
 1645:142; 1647:236

118. gældssager, hvor kun gældens størrelse angives (jfr. 663-664)

gæld iflg. tingsvidne 1644:64
 gæld iflg. skr. bevis 1648:19
 gæld iflg. skiftefortegnelse 1648:141
 gæld iflg. udtog 1648:197
 gæld iflg. fortegnelse 1644:226; 1646:183; 1648:20, 206
 gæld iflg. regnskabsbog 1642:43; 1643:93; 1644:106, 120,
 121, 188, 258; 1645:112; 1646:162; 1647:1, 7, 9, 34,
 268, 294; 1648:47
 gæld iflg. brev 1640:82; 1641:18; 1642:24, 155; 1643:
 138, 305, 358; 1646:3, 179, 211; 1648:26, 66, 238
 gæld iflg. restanceliste 1641:38; 1643:403; 1644:18,
 125, 126; 1645:37, 93, 240, 263, 282, 292, 315, 316;
 1647:150, 225, 244, 297, 298, 302; 1648:9, 40, 213
 gæld iflg. forløfte, se gruppe 123
 vitterlig gæld 1640:52; 1648:81
 gæld i korn og smør 1643:134, 356
 gæld i korn 1641:363; 1642:277, 285 (jfr. 312); 1643:
 299b, 328; 1644:194, 237; 1645:23, 90; 1647:18,
 245, 248; 1648:225, 237
 gæld i penge og korn 1641:371; 1642:126; 1643:23, 24,
 55, 59, 317, 329, 330, 353, 381; 1644:8, 45, 152,
 180, 244; 1645:64, 85, 272, 279; 1646:39, 223;
 1648:10, 34, 181, 221, 246

gæld i penge 1640:14, 66, 68, 71, 83, 85, 86, 89, 101, 110; 1641:15, 16, 17, 19, 23, 37, 51, 52, 56, 65, 75, 81, 122, 123, 132, 138, 169, 170, 243, 323, 325, 326, 327, 333, 338, 357, 368, 378, 387, 397; 1642:25, 30 (jfr. 42), 33, 48, 50, 64, 70, 77, 78, 79, 119, 156, 168, 169, 280, 287, 301, 302, 303, 305, 306, 307, 334, 336; 1643:37, 39, 40, 42, 57, 67, 69, 74, 89, 109, 110, 122, 148, 153, 197, 233, 311, 322, 336, 354, 355, 368, 381; 1644:14, 74, 104, 130, 134, 154, 202, 203, 218, 233, 236, 246, 247, 250, 252, 259; 1645:4, 14, 46, 65, 91, 121, 166, 179, 197, 215, 238, 260, 267, 270, 273, 289, 290, 298, 300; 1646:4, 14, 26, 34, 43, 45, 54, 109, 181, 182, 184, 220, 247, 248; 1647:6, 22, 24, 32, 41, 43, 54, 55, 59, 81, 151, 154, 233, 267, 278, 282; 1648:168, 178, 201, 207, 217, 236, 239, 241, 243

119. gældssager iøvrigt

gældskrav overdraget 1648:19
 trediemand berettiget til gældskrav 1643:93
 modkrav fremsat 1641:95; 1643:323; 1644:137; 1646:41, 64; 1648:21
 modkrav overfor lønkrav 1648:186
 modkrav, korn til leje af gæld 1645:301
 modkrav forbeholdt i dom 1642:286
 indbyrdes regnskab, modregning 1642:147
 modregning nægtet 1640:21; 1648:185
 indsigelse imod uforseglet brev 1647:33
 gæld kræves af en for alle 1645:270
 hæftelse en for alle og alle for en 1644:258; 1647:267; 1648:220
 gæld delvis benægtet ved ed 1646:182
 gæld efter arvelader benægtes ved ed 1641:223
 påstand, at skyldner urigtigt har frasvoret gæld 1640:23 (jfr. 38)
 gæld sværges betalt ved at vogte svin 1643:93
 gæld indrømmes, men indsigelse om bortført korn 1647:88
 gæld, arbejds løn, påstås betalt 1648:149
 gæld påstås indfriet ved arbejde 1641:360
 indsigelse om gælds størrelse 1640:48; 1647:11, 14, 236, 248, 278
 gældskrav mødt med krav om regnskab 1646:183, 184
 regnskabsbog påstås urigtig og mangelfuld 1643:114
 tilbud om betaling efter regnskab 1642:152
 gæld kun delvis vedgået, dom herfor 1646:247; 1648:181
 indsigelse om delvis betaling 1643:358; 1648:23
 indsigelse vedr. renter (leje) 1647:21
 ubillig rente 1640:39
 gæld i penge tilbydes betalt i varer 1644:253; 1648:21
 gæld betalt med heste 1642:324; 1643:133, 142 (jfr. 154)
 gæld betalt med en kvie 1642:275
 gæld betalt for en anden 1645:25
 debitor angiver gældsposter til flere kreditorer og indfrier med kvie og korn 1642:275

vidnesbyrd om favorisering af en kreditor før debitors
død 1642:324
gæld iflg. afdøds brev 1643:201 (jfr. 205)
afkortning i gældskrav 1645:152
forhør om gæld afvist 1645:133
udvurdering for gæld bekræftet 1642:97
forlig om ko og gæld 1644:58

120. tilbageholdsret, innam (jfr. 54, 175, 237)

innam af 4 kreaturer 1641:210

121. løfter og aftaler, former, retsvirkninger, ophør
(jfr. 440, 595)

løfte på tinge om skadesløsholdelse 1646:74
løfte på markmøde om fjernelse af smittefarlige heste
1641:277 (jfr. 285)
løfte om døds-gaver skal holdes af arvinger 1643:214
løfte om tjeneste 1646:242
løfte om brug af mølle 1644:128
løfte om opførelse af ladehus 1646:153
løfte om betaling for debitor 1643:299b
løfte fra enke til adelig om gæld 1641:321
løfte om arvelod 1644:207
løfte om levering af havre 1648:203
solidarisk forpligtelse til levering af tiende 1642:201
løfte om hæftelse en for alle og alle for en 1644:258;
1647:267; 1648:220
kontrakt om fodring af får imod ulden 1641:60
dom, at forskrivning skal efterkommes 1648:18
arvinger dømmes til at efterkomme adelig arveladers brev
1643:277
udgivne breve skal fyldestgøres med hovedstol, rente og
omk. 1647:16
løfte krævet overholdt 1641:248 (jfr. 241); 1644:46;
1648:63
trediemand berettiget til gældskrav 1643:93
skr. løfte om tiende underskrevet med mærke og 4 mænds
navne 1647:192
dom ifølge væddemål 1641:332 (jfr. 306)
ed af to på trediemands løfte 1645:5
fæstemål vedr. skov: penge på hånden 1641:130
fæstepenge 1647:178
gælds ophør ved levering af kvie 1642:275
gælds ophør ved deponering af betaling i retten 1643:
299b, 344
20 års forældelse af fordring 1648:55

122. misligholdelse af aftaler, bortset fra gæld
(jfr. 114, 130, 300 ff., 440)

misligholdelse af tjenesteaftale 1641:46; 1642:163,
251, 256
misligholdelse af løfte om at være soldat 1643:291
misligholdelse vedr. soldaterhold, stille selv 1642:220

misligholdelse af aftale om oplæring 1643:67
 misligholdelse af løfte om betaling af gæld for trediemand
 1643:78, 299b
 misligholdelse af hestehandel 1641:311
 væddemål ikke opfyldt straks 1641:306 (jfr. 332)
 sag om levering af en hest 1641:139
 mangler ved købt hest, handelen hæves 1640:47
 mangler ved købt væv, handelen søges hævet 1642:112

123. forløfte, borgen for opfyldelse af løfter

forløfte for gæld 1640:44, 89, 101, 164; 1641:45, 292,
 393; 1642:243, 254, 275; 1643:45, 220, 239, 300,
 301, 320, 349, 391; 1644:40, 41; 1645:241, 304;
 1646:9, 63, 153; 1647:44, 82, 261, 270; 1648:12,
 33, 44, 76, 108, 150, 218, 220
 forløfte: stille vissen og loven 1648:218
 forløfte: love og cavere 1646:153
 forløfte vedr. stedsmål 1640:63; 1641:156; 1642:190,
 191, 245
 forløfte for soldater 1642:105
 forløfte for soldaterløn 1643:79
 forløfte bestrides 1643:215
 forløfte, regres imod hovedmand 1641:55; 1643:357;
 1644:48; 1647:231
 forløfte benægtet ved ed 1643:79
 forløfte for landgilde, forloverne udtager 4 heste
 1641:100 (jfr. 111)
 forlovere dømt en for alle og alle for en 1643:65
 enke tiltalt for mandens forløfte 1648:37
 herredsfoged i forløfte for sagefald 1647:230

124. køb og salg (jfr. 275, 331, 368, 369, 398, 440 ff.)

købebrev vedr. selvejergård citeret 1647:157
 skøde vedr. selvejergård 1643:199
 skøde vedr. halv selvejergård 1643:236
 handel om selvejergård 1643:360
 skøde til selvejerbonde 1642:176
 salg af selvejergård, syn 1644:256
 fuldkomment skøde, argument imod aftægt 1645:168
 hushandel, køber betinger betaling af skøde 1643:307
 skøde, børn overdrager arvet andel af gård til deres
 fader 1641:176
 hus afstået for oplæring af søn som skrædder 1643:67
 salg af bohaver og kreaturer fra moder til søn 1641:58
 kronens forkøbsret til øksne 1642:135, 146
 husbonds forkøbsret til øksne 1641:196 (jfr. 229);
 1642:209, 238; 1643:146; 1647:146; 1648:95
 køb af øksne påstås at være forprang 1645:303
 hestehandel 1641:311; 1642:139, 222 (jfr. 224), 275;
 1643:27, 87; 1644:211; 1645:41, 47, 141
 hestehandel hævet grundet mangler 1640:47
 handel om hest og gris 1645:56
 kreaturhandel 1643:93, 234

salg af byens tyr 1648:185
 heste som betaling 1643:108; 1647:266
 salg af okse, forløfte 1641:164
 gåsehandel 1644:161
 tilbud om bevis for køb af gås 1644:147
 salg af et får og korn på kredit 1642:73
 køb af en vogn, misligholdelse 1640:54
 køb af en slibesten 1643:28
 bønders salg af brød i Odense 1642:63
 forbud imod salg af øl 1642:229
 køb af øl 1643:185, 235
 salg af frugt af bistader 1645:140
 salg af et par strømper 1642:299
 en købt væv påstås mangelfuld 1642:112
 æbler og malurt betalt, men ikke leveret 1643:67

125. lovbydelse, forkøbsret

kronens forkøbsret til øksne 1642:135, 146
 husbonds forkøbsret til øksne 1641:196 (jfr. 229); 1642:
 209, 238; 1643:146; 1647:146; 1648:95

126. mageskifte og bytte (jfr. 368)

mageskifte af fæstegods 1643:120
 mageskifte 1647:45
 mageskiftebreve eller anden adkomst 1643:348
 syn over gårds tilliggende i forb. m. mageskifte 1642:
 94 (note)
 bytte af korn og gæs 1643:75

127. pant: former og genstande for panteret (jfr. 276)

brugeligt pant i selvejergård 1643:360
 pant i en fæstegård 1641:113 (jfr. 129)
 pant i adskilligt jordegods 1647:44
 pant i rugager for gæld 1641:51
 vilkårs pant i en kiste med indhold 1641:302
 håndpant i en kobbergryde 1647:249
 en kvie med kalv pantsat, men hjemtaget før tiden
 1644:243
 underpant i 2 kreaturer ved forlig om gæld 1640:11
 pant i gryde og kedel påstås ulovligt taget 1641:355
 en gryde påstås pantsat for gæld 1646:66
 pant i en bryggekedel 1644:254
 pant i en kedel 1644:36
 pant i lagen og trøje 1645:50
 pant i et kvindeskørt med 5 års rente 1643:29
 lån på sin moders kåbe 1645:152

128. pant: vurdering og fyldestgørelse, opbud (jfr. 57)

vurdering af pant 1644:215
 opbud og vurdering af pant, dom til ejendom 1644:254
 opbud, syn og vurdering af pant 1643:29; 1646:227
 panthaver sagsøger pantsætter vedr. gård 1641:113
 (jfr. 129)

opbud af pant 1641:42, 47, 78, 90, 97, 208, 217, 234;
1642:103, 115; 1643:22; 1644:36, 182, 197, 201,
 215, 218, 224, 240; 1645:50, 60, 77, 250, 258, 271;
 1646:209
 pant i adelige dødsboer kræves tilkendegivet før indløs-
 ning 1642:206
 pantsat kiste med indhold påstås tildømt panthaver
 1641:302
 pengelån til indløsning af pant 1647:249
 fyldestgørelse, skørt i håndpant tilkendes panthaver efter
 15 dage 1641:117
 underpant fortages, hvis gæld ikke betales 1640:11

129. pant iøvrigt

pant følger panthaver, indtil betaling 1643:360
 indsigelse, at gæld er sikret ved pant 1644:152
 sag om pant imellem adelige forhales af pantsætter 1641:
 129 (jfr. 113)
 brev formelder om vilkårs pant 1641:302
 pantning iflg. vedtægt 1644:43
 pant taget for udeblivelse fra markmøde 1641:268a
 pant taget for et gårde 1642:131
 pant for bøde (vide) 1641:85
 pant burde være taget i st. f. nam 1641:198
 pant påstås ulovligt taget 1641:313, 355; 1642:61, 85,
 280
 husbond tilbageholder afgrøde for landgilde 1641:264

130. tjeneste og arbejde, tyendeforhold (jfr. 79, 117, 122, 232, 233, 288, 579, 661)

lang og tro tjeneste belønnet i adeligt testamente
 1643:48
 dom til tvangsarbejde for husbond 1643:113
 en mand uden dreng eller svend 1642:96
 en 15-årig dreng fæstet imod faders vilje 1645:291
 fæster skilt ved dreng ved underfundighed 1645:131
 indgreb i andres næring 1642:167
 tjenestekontrakt imellem fæster og borgmester 1646:242
 tjeneste som tærsker 1642:62
 husbond tager tingsvidne på, at beliggelse ikke skal komme
 hans svend til skade 1640:5 (jfr. 1)
 vidnesbyrd om tjenesteforhold 1643:163
 oplæring som skrædder 1643:67
 skomagerarbejde kræves betalt 1640:29
 badskærløn 1645:224; 1647:89
 smedeløn 1643:28
 forfærdigelse af vindueskarmer 1644:156
 forarbejdelse af stole 1644:157
 beredning af skind 1641:311
 forfærdigelse af en trøje misligholdt 1644:176
 sag om syarbejde og levering af skjorte 1646:237
 tjeneste ikke tiltrådt grundet svaghed 1641:46, 109
 tjeneste forladt grundet ringe kost 1640:46

undvigelse fra tjeneste 1640:46, 100; 1641:12, 67, 174;
 1642:163, 251; 1646:64; 1647:178; 1648:186
 udeblivelse fra aftalt tjeneste 1642:251, 256
 bøde for forladt tjeneste: den halve løn 1640:46
 lønkrav i penge, vadmel, sko m.v. 1641:153; 1643:58, 90;
 1644:23; 1645:278; 1646:40; 1647:177
 arbejds løn 1647:198; 1648:149
 tjenesteløn 1640:21; 1641:46, 153, 275 (jfr. 293);
 1642:38, 256, 286; 1643:58, 174; 1644:23; 1645:278;
 1646:18, 40; 1647:177, 279; 1648:21, 28, 42, 186,
 228
 lønkrav voldgivet 1643:398
 gæld: 13 dages arbejde 1648:186
 leje af soldat 1642:241; 1645:82; 1648:12
 soldaterhold 1642:153; 1646:231; 1648:234
 soldaterløn 1641:102; 1646:106, 246; 1648:42
 leje af folk til pløjning 1644:136
 leje af et bud 1643:200
 svin vogtet som vederlag for kød 1643:93
 arbejds løn som modkrav 1640:21; 1641:360
 svends løn beslaglagt for gæld 1641:356

131. fuldmagt og kommission (jfr. 31)

fuldmagt til hyldning 1648:80
 fuldmagt til herredsfoged 1647:152
 fuldmagt til tingskriver 1645:150
 fuldmagt til at indfordre arv 1645:27
 fuldmagt til at kvittere for værgemål 1642:205
 krav om fremlæggelse af fuldmagt 1648:205
 tvist om omfang af fuldmagt fra arvinger 1642:253 (jfr.
 1641:388)
 part hævder ikke at have fuldmagt fra arvinger 1643:228
 manglende fuldmagt medfører dom 1642:98

132. skadegæld, skadesløsholdelse, godtgørelse (jfr. 4, 25, 58, 140)

markskade 1648:212
 dom til betaling af bevist skade 1645:226
 skade for hjemgæld 1644:96; 1646:123; 1647:104
 skade ikendes, når bevis fremkommer 1644:97
 skade påført ved anbringelse af hø og tørv 1643:237
 skade ved udledning af vand 1645:186
 skade på indtagne heste 1647:191 (jfr. 193)
 skade på stud 1645:242
 skade på hus ved kvæg 1642:246 (jfr. 252)
 skade på gårder og skov ved svin 1642:247
 skade af gårder, tørvegrave og grøfter betales udover bøde
 1641:289
 skadesløsholdelse efter forseelse 1641:398
 skadesløsholdelse vedr. smitte fra heste 1641:241 (jfr.
 248, 254), 277 (jfr. 285)
 skadesløsholdelse vedr. dyr bidt ihjel af hund 1643:309
 erstatte skade ved undladt skifte 1643:339
 erstatte kost og tæring 1647:28

erstatning for fæstepenge 1647:178
 erstatning for undladt oplæring 1643:67
 erstatning for omhugget træ 1640:79; 1641:33
 ansvar for druknede dyr 1641:286 (jfr. 251), 361 (jfr.
 390); 1642:12; 1647:201, 223
 klage over smitsomme heste 1648:70
 løfte om godtgørelse 1648:108
 tilbud om dækning af skade 1645:226
 godtgørelse af skade forvoldt af hest 1646:187
 godtgørelse for okses værdi 1645:207
 godtgørelse for aftærsket korn 1646:57
 betaling for får ihjelbidt af hunde 1643:224
 betaling for korn opædt af gæs 1644:169
 krav om betaling for 17 gæs døde i lergrav 1644:105
 krav om godtgørelse for ihjelsparket hest 1641:255
 krav om godtgørelse for skader på heste 1648:188
 krav om godtgørelse for skade ved kreatur 1645:183
 krav om skadesløsholdelse for markskade 1641:383
 krav om skadesløsholdelse for undladt betaling for debitor
 1643:299b
 krav om skadesløsholdelse for undladt skifte 1643:206
 krav om erlægning for en kårde 1644:47
 krav om betaling for ulovlig anvendelse af tømmer og hest
 1643:240
 korn opædt 1648:240
 dom til betaling for bortkommet fragt 1642:283
 gældskrav: værdien af et ihjelbidt svin 1645:288
 et tilegnet svin skal udleveres eller betales 1646:233
 bekostning på optaget svin 1643:129
 badskærløn 1643:211 (jfr. 217); 1645:291; 1647:89;
 1648:126

133. tvang, svig og udnyttelse (jfr. 94)

underfundighed og skælmeri 1645:131
 vrang beretning som grundlag for fæste 1641:101 (jfr. 130)
 betroede penge ikke brugt til betaling som aftalt 1643:28
 en ko påstås fralokket en umyndig 1645:26

134. hærværk, vold, overvold, ran (jfr. 112)

hærværksmands frasigelse 1647:283 (jfr. 271)
 hærværk 1648:8
 vold og hærværk 1647:271 (jfr. 283); 1648:162
 vold lyses for uberettiget brug af jord 1640:32 (jfr. 41)
 vold at lade heste løbe i korn 1648:163
 vold påstås påført ved anbringelse af hø og tørv samt ved
 udvisning 1643:237
 vold og overløst efter overfald 1648:71
 vold og overløst 1648:113, 164
 vold og ran 1647:270 (jfr. 284)
 dragoner raner en mands handsker, krave og pung 1645:118
 ran af ved og kvas 1647:289
 ran: afslæt og bortførsel af græs 1648:134
 ran: tilegnelse af rug 1648:219

ran af jerngryde fra vogn 1643:376 (jfr. 378)
 ran 1648:99 (jfr. 105, 107)
 krav om bevis for ran 1648:38

135. røveri, rov

4 jerngryder frarøvet 1643:378 (jfr. 376)

136. falsk

påstand om mened 1640:23 (jfr. 38)
 påstand om falske vidnesbyrd 1642:133
 håndskrifts rigtighed betvivlet 1643:205 (jfr. 201, 207)

DE ANVENDTE REAKTIONER, SANKTIONER OG STRAFFE 140 - 169

140. ansvarsbetingelser, alder, subjektive forhold (jfr. 132)

en sindssyg (?) dødsdømt for trolddom 1642:133 ff., 145
 (jfr. 1643:32)
 straf for selvmord 1643:68
 gerningsmand til overfald med mulig død tilfølg angivet
 af ofret 1642:180
 beskyldning, hvis kvinde dør inden år og dag 1646:191
 præst, som forretter en overfalden, spørger om klage
 1641:192
 trolddomssigtet kvinde spørges om årsag til køers mang-
 lende mælk 1642:134
 årsagssammenhæng imellem slag og senere død 1640:96
 overfald uden årsag 1646:50
 overfald uden årsag, nødværge 1648:45
 årsag til en hests død 1641:255
 hustru årsag til gårds brand 1642:328 (jfr. 1641:264)
 brand som følge af tjenestepiges forseelse 1641:264
 forseelse medfører skadesløsholdelse 1641:398
 forseelse eftergivet 1647:121
 kun den skyldige må pantes 1646:134, 150
 trusler med vred hu og væbnet hånd 1647:42
 vred hu 1647:80
 pantning af had 1645:225
 forsømmelse vedr. lejede får ikke statueret 1641:96
 ansvar for undladt skifte overfor børn og kreditorer
 1645:144
 ansvar for undladt tiende kræver advarsel 1646:232
 klage for åråd (oplagt råd) 1640:9
 egen skyld, markskade som følge af hul i eget gærde
 1641:274
 skade for hjemgæld 1644:96; 1646:123; 1647:104
 tyvs medvider 1641:240
 medvirken 1640:96; 1641:50 (jfr. 1640:91)
 forsøg på drab med musket 1644:68
 klage over overfald, indsigelse at den anden begyndte
 1644:80
 gengældelse af ørefigen 1642:195 (jfr. 197)

møllersvends drab af dragon i nødværge 1645:118
 uforvarende drab ved skud 1645:150
 malkning af andens ko sket "i vilding" 1646:115
 ulykkelig hændelse at dreng skød sig 1645:224
 sønderrivelse af seddel ikke sket til fortræd 1642:151
 ejers ukendskab til kreaturers skadeforvoldelse 1641:269
 (jfr. 204, 210, 220, 245), 273
 ukendskab til forordning anført 1641:39
 drukkenskab anført som undskyldning 1641:124; 1642:137,
 166, 218; 1645:155; 1648:57
 bøn om forladelse 1648:120 (jfr. 144)

141. ansvar for andre

slægtsansvar efter drab 1641:195
 slægtsansvar efter vådesdrab 1645:150
 slægtninge til dødsdømt forespørges, om de vil påtage sig
 hans sag 1642:178 (jfr. 145)
 to skal selv stå til ansvar, hvis de ikke fremskaffer ger-
 ningsmand 1641:50 (jfr. 1640:91)
 ansvar: en for alle og alle for en 1642:13, 201; 1643:
 65, 277; 1644:188, 258; 1647:267; 1648:220
 stævning af en for alle 1645:270
 gæld på egne og naboers vegne 1648:178
 lægdsmand ansvarlig for skatter 1642:263, 264; 1643:372
 husbonds forsvar for tjener 1640:98
 husbonds ansvar for svends skat 1644:22; 1646:158
 husbonds ansvar for svends gæld 1641:356
 tiltale imod husbond for penge overladt hans svend
 1643:78
 ansvar for tjeneres ulovlige tøjring 1643:182
 ansvar for tyende 1642:337

142. ansvar for dyr og ting (jfr. 25, 112, 132)

ansvar for skade forvoldt af kreaturer 1642:246 (jfr.
 252); 1645:183, 205, 226; 1648:184
 ansvar for kreaturer, frifindelse 1645:262
 ansvar for skade forvoldt af hest 1646:187; 1648:86
 svin volder skade på gærder og skov 1642:247
 ansvar for gæs, som åd korn 1644:169
 ansvar for hundes ihjelbidning af får 1643:238 (jfr.
 224)
 ansvar for hunde 1642:61, 125, 166; 1643:224, 309
 vidnesbyrd om skadegørende hund 1642:92
 ansvar for en grav, hvori en stud døde 1642:12;
 1647:223
 ansvar for tørvegrav og gærde 1641:251
 ansvar for tørvegrav uden opløb 1641:286 (jfr. 251);
 1644:146; 1647:201, 223
 ansvar for lergrav 1644:105
 ansvar for gærder 1641:274, 361 (jfr. 390); 1642:12;
 1643:244; 1645:205, 242; 1647:201, 223

143. bøder, bødestørrelser (jfr. 308, 310, 650-651)

mandebod og orfejde 1645:150
mandebod: 130 dlr. 3½ mk. 1641:195
ættebod, drabsmand sagsøger slægtninge for hjælpebøder
1641:195
sårøbøder 1647:100; 1648:188, 202
bøde efter loven for bårdag 1642:226 (note, jfr. 217,
218)
bøder for sår og slag 1643:400
bøder for knivstik 1645:143
bøde for jomfrukrænkelse, 9 rigsart 1644:63
bøder for jomfrukrænkelse 1644:103, 104, 122
bøder for lejermål: manden 12 rdl., kvinden 6 rdl.
1642:101; 1643:158, 335; 1647:69, 176
lejermålsbøder betinget af barnefødsel 1643:219
lejermålsbøder, bøder for beliggelse 1640:1 (jfr. 18),
19, 30; 1641:7, 64; 1642:37, 62, 111, 183; 1643:
260, 397; 1646:149; 1647:64, 90, 188, 222, 276
lejermålsbøder kan ikke betales 1647:90
omkostninger på lejermålsbøder 1648:26
kvinde afslår penge efter beliggelse 1643:371
ransbøder, 3 mark til bonden, 3 mark til kongen 1648:107
tremarksbøder:
for ulydighed imod husbond 1642:61; 1647:3
for udeblivelse 1641:111
for ubevist tyverisigtelse 1642:270 (jfr. 259)
for uhjemmelt 1641:189; 1648:136
for løgn 1648:135
for ulovlig hugst 1642:337
for ulyd 1641:24
faldsmål, 3 mark 1641:317
faldsmål 1645:140
en okse i sagefald 1645:89
bøde 3 rigsart for forlov 1641:128
bøde for ulovlig møllefærd 1642:260, 289, 317; 1643:46;
1645:115; 1648:25
bøde for ulovligt ølsalg 1641:48; 1644:170 (jfr. 149);
1647:265
bøde for overtrædelse af frd. 1618 1/5 om ølsalg: 10 dlr.
1641:48
bøde for ulovligt gilde 1640:16
bøde for udeblivelse fra tjeneste: halve løn 1641:46
bøde for forladt tjeneste: halve løn 1641:12, 67
dom for videpenge 1641:203
bøde: ½ td. øl efter innam 1641:210
vide: 1 td. øl, 11 mark 1641:85
bødekrav 1643:87

144. hovedlods fortabelse, konfiskation

hovedlods fortabelse til øvrighed for selvmord 1643:68
dødsdømt tyvs boslod fortages til husbond 1642:282
boslod forfalden til husbond 1643:357

145. livsstraf

tyv idømt galge og gren 1642:282 (jfr. 271, 299)
 hængning nævnt som tyvsstraf 1641:240
 livsstraf for trolddom 1642:145 (jfr. 133, 134, 137)
 syn over ved til brænding af dødsdømt 1643:124 (jfr. 1642:215)
 kvinde lide på halsen med sværd for fosterdrab 1645:1
 hals påstås forbrudt for vagtforsømmelse 1644:60
 livsstraf for soldaters rømning 1645:174
 en mand henrettet for sine gerninger 1643:323
 bekendelser af mand og kvinde, som siden blev henrettet 1643:68
 angivelse fra siden henrettet kvinde 1642:134
 sag om liv og ære henvist til overdommer 1647:80
 dødsdømts slægtninge afviser at påtage sig hans sag 1642:178 (jfr. 145)

146. andre straffe

begravelse i høj og heden jord for kvindes selvmord 1643:68
 straf på kroppen for lejermål 1647:222
 parter i lejermålssag: bøde eller lide på kroppen 1642:101
 påstand om straf til kongen for 3. gangs lejermål 1644:84
 påstand om straf på kroppen, hvis betaling ikke sker 1645:64
 påstand om straf i jern og arbejde for stor gæld til husbond 1643:60
 rømt soldat kræves i jern på Bremerholm 1643:130
 fængsel og jern 1641:69
 trussel om straf for udeblivelse fra broarbejde 1641:250
 at lægge i straf iflg. bylov 1643:38

147. straffens fuldbyrdelse

ved (12 læs) anvendt til brænding af dødsdømt 1643:124 (jfr. 1642:215)
 en hængt tyvs strømper siden solgt 1642:299 (jfr. 271, 282)

148. straffesteder og -institutioner

Åsum herreds rettersted kræves forfærdiget 1643:33
 i stok og blok på gods 1645:108
 i jern på Bremerholm 1641:69; 1643:130
 en dødsdømt fængslet hos byfogden i Odense 1642:178 (jfr. 145)

149. fredløshed, forvisning

fredløs flygtet 1641:50 (jfr. 1640:91)
 pligt til rømning, hvis forlig overtrædes 1647:121

150. mandhelgsfortabelse, mindremænd, tremarksmænd
 (jfr. 50, 82)

fordelt mand uden fast bopæl påstås ikke at kunne vidne
 1642:295
 tremarksbøder, se gruppe 143

151. bandlysning (jfr. 74, 500)

bandlysning for tyveri 1640:94
 bandsættelse 1642:145, 215

152. oprejsning, benådning (jfr. 308)

kgl. oprejsningsbrev 1641:129
 bevilling, at dødsdømt må begraves i kristen jord 1645:1
 dom, medmindre husbond benåder 1643:149; 1646:251
 godsejer lader sag passere for denne gang 1645:53
 forseelse efterladt 1647:121
 bøn om forladelse 1648:120 (jfr. 144)

160. udentinglige reaktioner: undsigelse, trusler

trusler og undsigelse 1641:240; 1647:227
 trusler om forgørelse 1642:145
 trusler med økse 1647:31
 trusler med vred hu og væbnet hånd 1647:42
 trusler om slag med fork 1648:140
 trusler og overfald 1648:105 (jfr. 99)
 trusler om slag 1641:192
 trusler om gengældelse 1642:197 (jfr. 194, 195)
 trusler om ulykke 1642:187; 1644:68, 148
 tingsvidne på trusler 1641:167 (jfr. 175)

162. udentinglige reaktioner: hævn, fejde

ørefigen søges hævnet 1642:195 (jfr. 170, 194)
 stenslag som hævn af overlast 1641:219
 slag som hævn af overlast imod morbroder 1645:107
 en overfaldet kvindes mand truer gerningsmanden 1642:187
 ulovlig pantning sket af had 1646:12
 opfordring til ikke at slå, men tale sig til rette
 1642:197 (jfr. 194, 195)
 fejde, borgen herimod 1641:189

163. udentinglige reaktioner: afgørelser og forlig
 (jfr. 33, 236)

tryk og fri forsikring for fejde, manddrab m.v. efter vå-
 desdrab 1645:150
 drabssag hævdes forligt inden dødsfald 1641:179 (jfr. 180)
 vidnesbyrd om forlig imellem drabsmand og offer 1641:192
 forlig imellem voldsmand og offer, som siden døde 1641:256
 forlig imellem barnefader og ægtemand 1647:36
 forlig efter overfald 1647:89
 forlig vedr. afhøstning 1646:210

forlig om ord på kirkestævne 1646:216
 vidnesbyrd om forlig 1645:83
 forlig udenfor tinget bekræftet på tinge 1641:287
 forlig nægtet indgået 1641:43
 afkald på rettergang ved fremtidig misligholdelse af fæstemål 1641:43

164. udentinglige reaktioner: tvangsfuldbyrdelse

udentingligt nam af dyr 1641:100 (jfr. 111), 198
 nam uden dom og ret, erstatning og forlig 1641:111
 (jfr. 100)
 ulovlig fratagelse af pant 1641:313, 355; 1642:61, 85;
 1645:280

BYLAGETS JURISDIKTION, BYSTÆVNET, LANDSBYSTYRET 170 - 199

170. bylaget, bystævnet, gadestævne, kirkestævne (jfr. 234, 235, 236, 501)

bystævne holdt søndag 1642:259
 bystævne 1643:294; 1644:54; 1645:204
 tyverisigtelse på bystævne 1642:296
 beskyldning på stævne 1646:137, 194
 klage på stævne 1646:75
 gadestævne 1648:152 (jfr. 120, 144)
 gilde 1642:166
 sognestævne efter prædiken 1642:194, 195, 208
 sognestævne ved Fraugde kirkegård 1644:54
 vedtagelse på sognestævne 1644:43
 efterlysning på sognestævne 1642:123
 sognevidne fra sognestævne 1640:34
 skudsmål af sognestævne 1642:145
 ørefigen på sognestævne 1642:194, 195 (jfr. 197)
 ord på kirkestævne 1646:216
 sognestævne 1647:211
 vedtægt fastsat på markmøde 1642:92
 markmøde for 4 byer 1641:268a

171. kompetence: saglig/stedlig, forholdet til tingene

herredsfoged hjemviser krav til afgørelse efter bylov
 1643:80
 herredstinget dømmer pantning ulovlig 1642:125
 herredstinget idømmer videpenge 1641:203
 krav på herredstinget om vide efter innam 1641:274
 oldermand forfølger tyverisag 1642:271
 oldermand klager på egne og bymænds vegne 1643:164;
 1646:187
 oldermand vidner om pantning 1640:94
 begæring om byens ret i tyverisag 1642:208
 forlig imellem tre byers mænd og en part bekræftet på tinge
 1641:287
 bymænd til tinget vedr. grøft og markskade 1641:383

bymænd forbeholder sig klage over smittefarlig hest
 1641:241 (jfr. 248, 254)
 vedtagelse om bidrag til dragonhest 1644:54
 skadelidte giver sin ret til byen 1648:229
 bøde iflg. bylov kræves på tinge 1643:38
 dom til pantning 1644:198

172. bystævnets behandling af vedtægtsbrud og trætter

oldermand klager på bys vegne over nedlagt vej 1646:187
 oldermand klager på bys vegne 1643:164
 oldermand stævner til bylovs besegling 1643:167

173. de af bystævnet anvendte retskilder, vider og vedtægter, sædvaner (jfr. 60, 235)

dom, at bylov skal holdes, dog ej imod recessen 1646:166
 bylov kræves beseglet 1643:167
 bylov om gærdepligt 1646:143, 172
 bylov om gravøl 1643:132
 bylov om pantning 1645:225
 bylov 1641:198; 1647:121
 vedtægt imellem byer 1642:92
 vedtægter og kontrakter 1646:150
 efter vedtægt bødes øl for overtrædelse af frd. 1640 6/6
 om hunde 1641:284
 hund forvolder skade imod vedtægt 1642:92
 vide for dårlige gærder og tørvegrave uden opløb 1641:289
 vedtægt 1644:43

174. virkninger af vedtægtsbrud

en tønde øl i vide for løse hunde 1642:92; 1646:123
 en tønde øl i vide for manglende gærder 1646:134
 en tønde øl til byen, hvis forlig brydes 1641:28
 en tønde øl krævet som pant 1648:144 (jfr. 120, 152)
 en tønde øls vide 1645:204; 1646:123
 pantning: $\frac{1}{2}$ tønde øl 1642:125
 pantning: øl efter markskade 1648:240
 bøde i penge og øl efter bylov 1643:38
 lægge i vide: øl 1648:244
 gildesdrik 1646:143
 sag om gravøl 1643:132
 vide efter innam 1641:274
 videpenge 1641:203
 udeblivelse fra markmøde 1641:268a
 ulovlig pantning af en gryde 1645:280

175. tvangsfuldbyrdelse, innam, pantning (jfr. 54, 120)

innam for vide 1641:85, 210, 274
 pantning af gryde for oversiddelse af ægt 1643:376
 (jfr. 378)
 pantning af gryde for undladt vagt 1646:58
 pantning af øl for øgenavn 1648:144 (jfr. 120, 152)
 pantning af øl for urigtig klage 1646:209

pantning af vogn, øl drukket 1646:12
 pantning for kvæg i fælled 1646:144
 pantning for gærdepligt 1642:131; 1646:134, 143
 pantning for engslæt 1645:211
 oldermand panter for afpløjning 1643:298
 pantning af 9 svin 1648:211
 pantning iflg. bylov/vedtægt 1640:94; 1644:43; 1645:
 225; 1648:229
 pantning, vidnesbyrd 1645:204
 forlig om pantning 1645:222
 pant tilbydes 1643:294
 dom til pantning 1644:198
 pantning dømmes lovlig 1642:125
 sag om pantning udsat 1645:257
 pant loves tilbagegivet 1648:175
 frapantet kårde dømmes tilbagegivet 1644:47
 indsigelse imod pantning 1645:171
 tiltale for pantning af vogn 1645:232; 1646:12
 pantning uden lov og dom 1642:61; 1647:168
 bymænd panter 4 køer uden dom trods ejerens vederhæftighed
 1641:198
 pantning påstås ulovlig 1641:268a, 313; 1642:85; 1644:
 66, 175; 1646:129, 191, 209, 210
 alle sognemænd stævnes for skyldig øl 1640:84

176. landsbyens styre, fællesanliggender (jfr. 236)

oldermand sagsøger på byens vegne 1643:132
 oldermand stævnet på egne og byens vegne 1642:15
 oldermand klager over skabede kreaturer 1644:76
 oldermand pålægges at indkalde bymænd til broarbejde
 1641:250
 oldermand 1642:208

177. indretninger og goder til fælles brug og benyttelse (jfr. 109, 111, 220)

smedien 1642:93
 bro kræves udbedret af alle bymænd 1641:250
 en mølle synet for mangler 1645:43
 udbedring af mølle, overhørighed 1642:196
 møller svarer landgilde til husbond 1647:115
 syg hest i fælles fold, smittefare 1641:241 (jfr. 248,
 254)
 bytyr 1648:185

200 - 699 DET IKKE-JURIDISKE REGISTER

NATURFORHOLD 200 - 209200. landskabet (jfr. 100, 101)

bakker 1642:197
 banker 1642:197; 1645:205
 heder 1642:142, 149; 1643:294; 1644:87
 lyng (lyngklædt areal) 1641:251, 259, 289, 296, 297;
 1647:223
 moser 1641:176, 191; 1645:156; 1646:112, 134; 1647:167,
 220; (med enge) 1642:189; 1645:183; (med skov)
 1641:308; (utilgængelige for synsmænd p.g.a. vand)
 1641:151
 rettersted 1643:33 (m. note)

201. søer og vandløb (jfr. 102, 422)

bække 1642:93; 1646:112, 134; små 1643:347
 bæksige 1643:347
 mølledamme, se gruppe 422
 park (dam, vandhul) 1647:94
 åer 1641:383; 1642:44, 58; 1645:205; 1647:70

203. vejrlig

isbrud (i å) 1643:225, 243
 regn og uvejr 1644:117
 vandflod (i å) 1643:225, 243

205. vilde planter

urter, medicinske 1642:129, 133, 137
 malurt 1643:67

209. himmellegemer o.l.

månen 1642:133

DET DYRKEDE AREAL 210 - 219210. opmåling og afgrænsning (jfr. 107)

rebning foretaget ved mageskifte af jorder 1643:120
 opmåling af ager (toftejord) m.h.t. længde og bredde ved
 ender og midtpå 1643:120
 skifte (magelæg) af nogen jord mellem to fæstere 1643:99,
 120
 skifte (magelæg) af jorder mellem sognepræst og godsejer
 1648:7, 16

jordstykke, brugt hidtil af fæster og hans formænd, efter
 8 mands afgørelse, sagt fra fæstets jorder 1645:233
 (jfr. 225)
 jord, afpløjet, tilbagegivet 1645:256
 jord, indgårdet til hus, eventuelt udlagt 1643:253
 afmærkning af enge ved stager 1643:242, 348
 afmærkning af gårder ved eg med hug (hugne mærker) i
 1642:188
 afmærkning af nyudlagte jorder efter mageskifte ved pæle
 1643:120; 1648:16
 afmærkning af skel mellem jorder ved pæle eller stager
 1643:348; 1645:219, 225; 1646:75
 pæle ikke retteligt nedslået i toftejord efter tagdryppet
 1645:225
 pæl (mærkepæl) optrukket af jorden 1648:161
 afpæling af agerende til brug for aftægtsfolk 1647:94

211. afvanding, opstemning, rydning og opdyrkning

moser utilgængelige for synsmænd på grund af vand 1641:151
 gærdestykke ikke gårdet på grund af vand 1647:99
 jordstykke indtaget af fælles græsbed 1644:97
 jord frahegnet fællesjord til opdyrkning 1647:251
 jord holdt for årlig inddel og indhegnet til landsby
 1646:112, 134
 jord opbrudt til hør dyrkning 1645:225
 jord indtaget (indgårdet) af enemærke (skov) til hus
 1643:253
 vej indgårdet og nyudlagt af fæster 1646:187 (jfr. 192)
 jord lagt under hovedgårdes marker, se gruppe 285
 grøftning, se gruppe 212

212. hegn og diger (jfr. 107)

grøfter, gravede om lyng 1641:289
 grønfter, gamle 1647:251
 grønfter, i tilgroet åsted, opgravning heraf 1641:383
 grønft og led, jord frahegnet hermed 1647:251
 indgrøftning af hovedgårdsjorders enemærker 1642:300;
 1643:157, 222
 gårder, i almindelighed 1641:251; 1642:131, 142, 149
 (jfr. 157), 188; 1645:225; 1646:109, 112, 150;
 1647:94
 gårder er bondens egne hænders arbejde, angår ikke grund
 og ejendom 1647:135
 gårde alene kan en fæster ikke 1646:134
 gårde egne gårder på egen grund 1646:112, 134
 gårder, fuldgårdede til Vollermissdag 1641:289; 1647:99
 gårder, ikke gårdede til Vollermissdag 1646:172; 1647:99
 gårder, upåklagede 1645:94
 gårder, nye, frygt for pålæg af vedligeholdelse heraf
 1647:148
 gårder, nye, om indhegning, pådømt fjernet 1644:97

- gærder gærdet af bestemte gårde 1642:142, 149 (jfr. 157),
188; 1647:99, 184
- mellemgærde gærdet af bestemt gård 1643:295
- vangegærde, stykke heraf, gærdet af bestemt gård 1648:61,
62
- gærder, tilbyttede 1647:99
- gærder, tilskiftede fæstere i lodder (mål) 1647:99, 184
- gærder, bønderne selv burde gærde 1647:135, 166
- gærder uden for gård 1646:87, 99
- gærder, ødegårdes 1646:165; 1648:61 (jfr. 60)
- gærde, advarsler at 1646:172; 1647:99, 184
- gærde, fæster vil ikke gærde trods advarsel 1643:244;
1647:99, 184
- gærder, flytning heraf 1642:188
- gærder, oprejsning heraf videre end sædvanligt 1643:164
- gærder, se hertil 1645:206
- gærder, gårdgang herom 1641:289
- gærder at stå for syn 1646:143
- gærder ved magt 1641:361, 390; 1646:143; 1647:90 (m.
note)
- gærder, brøstfældige 1641:289; 1643:244
- gærder, øde 1641:252, 270; 1642:118, 142, 149 (jfr. 157),
188; 1646:150
- gærder, hul i, brugt til gennemkørsel 1641:251
- gærder, hul i, hvorfor stud drukner 1647:223
- gærder, 4 favne, ikke gærdet for vands skyld 1647:99
- gærder, opbrydning af 1641:289; 1647:223
- gærder, skader herpå 1642:12; 1643:240; 1646:120, 134;
1647:201
- gærder, afkastede af bymænd 1646:87, 99
- gærder, afbrudte og brændte 1643:240
- gærder, afkastede (opkastede) til hindring for kvægs uddrift
fra gård 1643:348
- gærders lukning, strid om pligt hertil 1642:131, 142, 149
(jfr. 157), 172, 188; 1646:134 (m. note), 165;
1647:99, 148, 165
- gærdelukning, for hovedgårds marker 1641:298
- gærdelukning, som hovarbejde 1644:86
- gærder, nyoprejste, pligt til vedligeholdelse for de bymænd,
der har rejst dem, det 3. år, som de to andre 1644:
87, 108
- gærder, om bymarker 1641:274; 1642:131; 1645:183; 1646:
112, 120, 134; 1647:135, 148, 165, 182; 1648:61, 62
- gærder, om enghaver 1642:118
- gærder, om enemarker 1642:172
- gærder, om fællede 1644:87, 108
- gærder, om haver 1641:252, 270; 1642:118
- gærder, om indhegninger 1644:97 (jfr. 96)
- gærder, om lyngareal 1641:289
- gærder, mellem vang og skov 1647:165
- gærder, som markeskel 1646:112 (jfr. 120), 134
- gærder, tage jævnet g. med nabolandsbyer 1647:182 (jfr.
190 (m. note))
- halvgærde, tage 1642:188; 1644:108; 1647:167
- gærders tykkelse 1642:188

gårdssel 1641:131
 gårdssel ligger parat på stedet 1647:99
 gårder, pil og staver heri 1646:87, 99
 gårder, af staver 1642:180
 staver, til gårder 1641:131; 1642:180, 195, 197, 337;
 1644:16; 1646:87, 99; 1648:48
 staver, af bøg 1647:170; af el 1645:205; af pil 1646:
 99 (jfr. 87)
 tjørn (torne) 1642:296, 326
 stengårder 1645:108; 1648:98, 99
 stengårder, sætning heraf 1641:152

 gårdsteder 1645:205; gamle 1647:157
 mellemgårder 1643:120, 295
 stenter 1643:347; gjort på andres gårder 1642:247

 indgårding af hovedgårds jords enemærke 1642:300; 1643:
 157, 222
 indgårding af jord til hus 1643:253
 indgårding af vej med udlægning af ny 1646:187 (jfr. 192)
 indhegning af plads, udlagt igen ved dom 1644:97 (jfr. 96)
 indhegning af jord, frataget fæster, til lykke under hoved-
 gård 1645:36
 indhegning mod fælled 1647:182
 indhegning til årlig inddel 1646:112, 134
 indhegning til engbund og sædeland imod landsbys fællesskov
 1647:165
 hegn og skjul, recessens bestemmelser herom 1647:135
 hegnspligt mellem landsbyer, se gruppe 237

 gafs (gabs) led 1645:76
 hyrdeleddet (Hiureleddit, stednavn ?) 1642:295
 tofteled 1641:118, 221
 tofteport 1648:161
 vangeled 1641:255
 vangelåger 1641:257
 led 1646:75; 1647:216, 251
 led ved gårde 1640:96; 1641:198; 1644:222; 1647:94
 led mellem vad og bymark 1645:184
 led, lukning af 1641:255
 led, nyopbygning af 1646:170
 led, oplukning af 1641:255
 led, vedligeholdelse af 1645:225; manglende 1646:187
 (192)
 led, vogtning af 1641:274
 led, fodstykker og ranker hertil 1646:170
 led, tømmer hertil hugget og savet for godsejer i skov
 1648:133

 herreds- eller markeskel uvist 1647:60, 70
 markeskel, bæk som 1646:112, 134; 1647:251
 markeskel, gårder som 1646:112 (jfr. 120), 134
 skel mellem rensbrødre angivet i enge ved stager både i
 længde og bredde 1643:348
 skel mellem jorder, gammel grøft som 1647:251
 skel mellem tørvemål (moselodder) 1641:296
 skel, ret, mellem hovedgårds og landsbys jorder 1647:167

skel, visse, fandtes ikke i mark 1643:282
 skel, manglende mellem to fæsteres enge 1643:348

213. adgang, markveje og fædrifter (jfr. 104, 462)

veje, i almindelighed 1640:91; 1643:120, 204; 1645:108;
 1647:216; 1648:200
 veje, overfald her 1640:91; 1647:92, 227; 1648:98, 99,
 105
 vej, forhindre person i at komme hans vej frem 1648:113
 vej, forjage person ved overfald fra 1645:69
 veje, ligge i veje for person (ved overfald) 1645:74
 fædrift, fra gård 1643:348
 gader, i landsbyer, se gruppe 220; i købstæder, se gruppe
 402
 gyder 1642:188; 1643:120, 324
 hulveje 1643:170, 191
 kirkeveje 1642:197, 330; opbrydelse heraf 1642:330;
 1643:56; udlæggelse af opbrudt kirkevej 1643:56
 led, se gruppe 212
 mølleveje 1645:83; 1647:216
 stier 1643:347
 stræder 1644:10
 ud- og indkørsel fra gård 1643:348
 vad 1645:184

214. landsbyens tilliggende uden for byen (jfr. 111)

bymænd, liggende til fælles i mark sammen 1642:246
 enemærke (skov) vurderet til fæhøvders græsning og svins-
 olden 1643:241, 253
 enemærker, se iøvrigt gruppe 215
 fægang 1641:176; 1642:176; 1643:199, 236
 fællesbed for to landsbyer afkortet 1643:164
 fælles græsbed afkortet landsby 1647:251
 fælles græsbed, jordstykker indtaget og gærdet 1644:97;
 1646:134 (m. note)
 fælles græsbed, nabolandsbyers fælleder hidtil brugt her-
 til, nu delt ved oprejsning af gærder 1644:87, 108
 græsbed fælles for flere landsbyer må ifølge aftale ikke
 afkortes, når bymark er fælled 1646:123
 fællesmarker, flere byers 1641:273; 1646:100; 1648:184
 græsningsret, nabobyers, på fælleder 1646:100, 134;
 1647:251
 fællesgræsning mellem landsbyer 1641:241, 248, 273;
 1644:87; 1646:123, 134; 1647:251
 fælligsjord med nabolandsbyers mænd 1642:149
 fællesmarker, hvor flere landsbyers kvæg går sammen
 1642:246
 græs og grund, påstød med 1644:108
 landsbyers grund skyder sammen 1647:167
 fælled mod fælled 1646:100; 1647:251
 vangelag mellem to eller flere landsbyer 1644:87 (m. note),
 97, 108
 vangefred, krænkelse heraf 1648:184

fællesskove, landsbymønds, se gruppe 329
 græsning i skove, se gruppe 215
 moser, tørveskær heri, se grupperne 200 og 328

215. bymarken og dens opdeling (jfr. 217)

bymarker 1640:32; 1641:210, 269, 274; 1642:58, 92, 93,
 197, 217, 271, 282, 284; 1643:164, 195, 200, 282,
 360; 1644:9, 16, 87, 108, 136, 140, 256; 1645:137,
 156, 184, 204, 225; 1646:100, 112, 113, 123, 134,
 187; 1647:94, 149, 165, 167, 174, 182, 183a, 216,
 251; 1648:128, 162, 163, 171, 184, 204, 229

vange 1646:134, 143; 1647:97, 165, 167
 vangelag og vangefred, se gruppe 214
 fælleder 1641:255, 273; 1642:186; 1644:76, 87 (jfr. 108);
 1646:100, 123, 145; 1647:165, 167, 182, 251. - Jfr.
 også grupperne 237 og 320

bygmarker 1643:232
 kornmarker 1647:182
 rugmarker 1643:232; 1645:234; 1647:167, 211; 1648:229

fællesmarker, to eller flere ejerlavs, se grupperne 214
 og 237

marker, med skov 1641:308
 sædeland, i skove 1641:288
 enemarker, landsbys 1645:156, 204, 211, 222
 grund, fælles 1643:282
 grund, landsbys 1646:112
 grund, landsbys, sten taget og bortkørt herfra 1647:173,
 183a

marken, hopper løse i korn her 1648:163, 200
 marken, folk her 1645:118
 marken, kvæg løbet heraf 1645:225
 marken, svin går herpå 1641:274; 1642:186
 marken, svinesti her 1643:4, 5
 marken, mand fundet død på 1644:9, 16
 marken, person her med fork 1640:96
 marken, person her, anmodet komme hjem 1643:360
 marken, dreng driver hopper heraf til innam 1647:193
 marken, tælle korn herpå 1648:229
 marken, vogtning heraf 1646:143; 1648:229; ingen vogt-
 ning 1645:184

græsning, i enemærke (skov) 1643:241, 253
 græsning, i kohave 1645:235
 græsning, på lyngareal 1641:297
 græsning, i marker 1642:41
 græsning, i moser 1645:183
 græsning, i skove 1642:92; 1643:241, 253; 1644:115 (?);
 1645:235, 312; 1647:165; huses 1641:288
 græsning, i skov og kohave, dog ikke for bolsmænd 1645:
 235, 312
 græsning, på fælleder 1644:87; 1646:123, 134
 græsning, i bymarken 1642:41
 græsning, i særindhegnet mose i bymark 1646:112, 134
 græsning, se iøvrigt gruppe 359

enge, i mark 1645:204 (jfr. 211)
 enge, i moser 1642:189; 1645:204, 211, 222
 enge, i skove 1641:288; 1643:253; 1646:69
 eng- og høbund 1647:167
 høbund, i marker 1642:41
 engbund, bønders, forringet ved kørsel på ny, ulovlig vej
 1644:97
 enghave, bys, med fælles tørvegrav 1641:361
 enghaver, til høavl 1647:216
 enghaver, med træer 1643:271
 gårde til rens i marken 1643:182; 1647:216
 agerren 1647:173
 ren 1645:225
 ryg og ren 1648:205 (jfr. 196)
 rensbrødre 1643:348; 1645:225; 1646:75
 bymarkens opdeling (særlige betegnelser):
 balk (bolt) 1643:274
 forslæt, enges 1645:225
 forslæt, for agers ende 1642:295
 høfder 1647:216
 løkker 1641:263; 1645:205, 207; 1648:128
 åvending (hovedager) 1648:205 (jfr. 196)
 furer jord 1643:298; 1646:75; store 1645:225
 bønderskove, se gruppe 329
 fællesskove, landsbymænds, se gruppe 329
 byens skovmål 1644:138
 fæstere, der har skovmål 1647:165

216. fordeling af andre goder (fiskevand, skov) (jfr. 101, 102)

enemærker 1642:173; 1645:156, 204, 211, 222
 fiskevand, selvejergårdes 1641:176; 1642:176; 1643:199,
 236
 herlighed til en præsteembede tilhørende jord 1647:15
 lergrave 1641:256
 mose, gårds, forbud mod udnyttelse heraf ved salg 1641:
 43. - Jfr. iøvrigt grupperne 200 og 328
 enge, i moser 1642:189; 1645:204, 211, 222
 engbund, til huse, i skov 1641:288; 1643:253
 skovlodder, se grupperne 217 og 329
 vådt og tørt, liggende til selvejergård 1641:176; 1642:
 176; 1643:199, 236

217. den enkelte gårds tilliggende uden for byen (jfr. 100, 215, 302)

agre, enkelte 1641:51; 1642:326; 1643:120, passim
 agerland (agerbund), gårdes 1641:43, 120, 176; 1642:176;
 1643:199, 236, 298; 1646:194; 1647:15
 agerland, til hus 1644:136
 agre og jordstykker, til aftægtsfolk 1647:94
 agre, tiende afsat herpå, se gruppe 510
 ager, delvis tilgroet med græs 1645:225
 ager, græs for enden af 1646:209

agerender 1642:295; 1646:209; 1647:94; 1648:205
 ager, øverste ende afpælet til aftægtsfolk 1647:94
 enge 1642:18; 1645:204, 211, 222; 1646:69, 131;
 1647:15
 enge, engbund, engjord, gårdes 1641:43, 120, 176; 1642:
 176, 189; 1643:199, 200, 236, 242, 347, 348; 1647:
 216
 engbund, til huse, i skov 1641:288; 1643:253
 enge, små 1642:189
 enge, store 1642:189
 enge, i moser 1642:189; 1645:204, 211, 222
 engstykker 1640:50
 hø, til gård, i rug- og bygmark 1643:232
 enge, huse uden 1642:18
 græsning, huse uden 1644:136
 rengræs 1646:210
 enghaver, se grupperne 215 og 222
 jordstykker 1647:216 (hutter)
 jordstykker, i ager 1647:216
 jordstykker, grøde afført herfra imod forbud 1643:383
 jordstykker, opvæltet 1645:225
 jordstykke, synet 1647:153
 jordstykker, ulovligt pløjede og tilsåede 1642:232
 jordstykker, til aftægtsfolk 1647:94
 jordstykke, med havre 1648:212
 jord, tiende heraf omstridt 1647:149
 jorder og jordstykker udlejede eller brugt til ulovlig sæd
 m.v., se gruppe 302
 grund, gårdes 1643:182, 250, 261, passim
 grunds og ejendoms tilhørsforhold til gård omtvistet 1642:
 295 (jfr. 284), 297, 326; 1643:56, 250, 261, 298,
 315, 319; 1645:225, 233
 grund, gårdes, pebersvendes, svendes og andres avl herpå
 1643:266 (jfr. 276)
 grund, gårdes, synet for sammenligning 1645:149, 156
 mark, gårdes 1641:176; 1642:176; 1643:199, 236
 græsmark (lejder), ødegårdes 1643:180
 areal (rugland, bygland, havreland), ødegårdes samlede,
 angivet pr. gård 1647:216
 jorder til ødegård, frafæstede 1648:61, 62
 rugjord, gårds 1644:239
 areal (jord), gårds, næsten øde 1641:207
 areal høbund, ødegårdes samlede, angivet pr. gård 1647:217
 grund med lergrav ikke vedkendt af fæster 1644:105
 tilliggende, bols 1644:140; 1645:235
 agerland, til hus 1643:253; 1644:136
 jord indgårdet til hus 1643:253
 sædeland, til huse, i skov 1641:288
 jord, hus uden 1642:18
 kirkejord, fæstet for sig 1640:32, 41
 jord, fjerdingkar 1647:45, 216
 magelæg af jorder m.v.:
 gods (jord ?) lagt til fæsters gård og indskrevet i jorde-
 bogen 1640:93

magelæg af jorder mellem to fæstere 1647:45
 jordstykker givet ved magelæg i stedet for have 1643:120
 jord skiftet (magelagt) mellem fæster under adeligt gods
 og fæster under kronen 1643:99, 120; 1644:46
 jord skiftet (magelagt) mellem sognepræst og godsejer
 1648:7
 jord lagt under hovedgård og brugt derunder 1642:300;
 1643:157, 222 (jfr. 172); 1645:36
 skove eller skovparter, gårdes 1640:390; 1641:151, 163,
 271, 281, 310; 1642:104, 109, 121, 176, 179, 182,
 295; 1643:124, 128, 190, 199, 236, 271; 1644:124,
 138, 139, 256; 1645:137a, 156, 193, 220, 243, 308;
 1646:141, 171, 174; 1647:105, 203, 205, 206; 1648:
 48, 180, 189
 bolsmand har ikke part i skoven 1645:235
 husmand har ikke skov 1644:136, 140
 underskov til gård 1641:131, 207

LANDSBYENS OMRÅDE 220 - 229

220. fællesarealer i byen (jfr. 177)

gader 1641:198; 1643:376; 1644:148; 1645:155; 1648:156
 Humlegaden (stednavn ?) 1644:169
 gadeland, på 3 skæpper korn, indgået i magelæg 1643:120
 gadestykket, på 3 fjerdingkar jord, indgået i magelæg
 1647:45
 fædrift som græsningsbed, se gruppe 214

221. byggesteder og tofter

byggested, øde 1648:16
 tofter 1640:96; 1643:120; 1645:225; 1646:69
 toftejord, næsten bag fæsters lade, belejligt for gården,
 tilmageskiftet 1643:120
 tofter, malkning her 1640:96; slagsmål her 1640:96
 toft på en skæppe land 1643:120
 Bondetoften (stednavn) 1643:200
 toftejord 1645:225
 toftejord, stykke opmålt ved magelæg 1643:120
 tofteled 1641:118, 221
 tofteport 1648:161

222. kålgårde og haver (jfr. 327)

kåljord 1647:94; 1648:182. Jfr. gruppe 540
 enghaver, uden for gården 1642:118
 enghaver (til høavl) 1647:216
 enghaver, med træer 1643:271
 enghave, bys, med fælles tørvegrav 1641:361
 haver 1641:252, 270; 1642:179; 1643:120; 1644:135;
 1645:156; 1646:123; 1647:45, 157, 216; 1648:96
 have, garn til dynevår sat i blød her 1643:17
 have, præsts 1648:16

Odense haver 1647:163
 haver, omkring (ved) gårdene 1642:118; 1645:193
 haver, stykker heraf udlagt ved mageskifte 1643:120
 haver, med træer 1641:92, 96, 308; 1642:210, 211, 337;
 1648:214
 haver, i skov 1641:207; 1642:188
 havegrund, gårdens 1647:94
 hestehaver 1641:151, 163; 1645:182
 hestehaver, med dyrket jord 1645:36
 hestehaver, med skov 1642:179, 262; 1645:178; 1648:87
 hestehaver, indlemmet under hovedgårds jorder 1645:36
 humlehaver 1641:284
 kohaver 1645:181, 182 (?), 206, 235
 kohaver, med træer 1641:62, 151, 163; 1642:189
 kohaver, i moser 1642:189
 kohaver, brugt til græsbed for køer 1645:235, 312
 kohave, degns græsbed her, mod betaling 1648:12
 kohave, bolsmand ingen part heri 1645:235, 312

LANDSBYENS BEBOERE 230 - 249

230. i almindelighed (jfr. 234, 235)

mænd og unge karle, i by, ang. skat 1642:88
 alle mænd og karle, i by, ang. ulovlig udsæd 1646:147
 bys mænd, svende og drenge 1643:274
 bys mænd, karle og alle, som giver skat 1644:73
 menig mand tilstedeværende, ved øldrikning 1648:152, 240
 menige mænd og kvinder i deres bylav 1648:152
 bymænd fra navngivne landsbyer, se hovedreg.
 bymænd, menige, oldermann på deres vegne, se gruppe 234
 bymænd, menige, og medbrødre 1641:210
 bymænd, menige, klage over innam 1646:191
 bymænd byder sig i rette efter kald 1640:15
 bymænd, menige, på gadestævne 1648:157
 bymænd, menige, klager over uvist herreds- og markeskel
 1647:60, 70
 bymænd i 4 byer klager over hus uden for by og dets beboer
 1642:246, 247
 bymand har givet sin "ret" til byen 1648:229
 bymand vil ikke frigøre bys ret 1646:143
 bymænd skal advares om fremmøde med heste og vogne til
 brosfærdigelse 1641:250
 bymænds pålæg om udsættelse af engslæt i mark til vedta-
 gelse desang. 1645:204 (jfr. 211, 222)
 bymænd kalder bymand m.h.t. gærders vedligeholdelse
 1646:143
 bymænd at holde deres egne gærder på deres grund 1646:112
 bymænd, alle i samme by, liggende til Odensegård, forbud
 mod hugst i skov uden udvisning 1642:170
 bymænd tiltalt for soldaterløn, som efter deres påstand
 er betalt 1641:110
 bymænds fælles tørvegrave 1641:361, 380
 bymænds vogtning af vang, tilsagt ved fjæl eller bud 1646:143

- bymænds oppebærelse af græspenge for fremmed kvæg 1648:185
 bymænds vedtagelse, at fremmed kvæg heller ikke mod beta-
 ling kan græsse på deres fæled 1646:145
 bymænds optagelse (innam) af bymands køer 1641:198 (jfr.
 236)
 bymands køer, optaget, men pant ikke taget 1641:198
 (jfr. 236)
 bymænd sagsøger for øl eller dets værd som bøde for optaget
 kvæg 1641:210 (jfr. 220, 245, 269)
 bymænds ansvar for stud druknet i deres tørvegrav 1641:
 361 (jfr. 381; 1642:12)
 bymænd stævnes for betaling for øl 1640:84
 bymænd fra flere byer påtaler tjenestekarles fæs og folers
 gang på fællesmarker uden hjemmel 1641:273
 bymænd fra flere byer klager over syge heste, der burde
 holdes fra deres 1641:241, 248 (jfr. 277)
 bymænds påtale af løsgående hunde, der gør skade på lam,
 får og kræ 1642:92 (jfr. 116), 125
 bymænds syn af gris, frataget sine mærker 1642:252
 bymænd tager vidne vedr. sigtelse for trolddom 1646:142
 bymænd, pant til 1640:94; 1645:204, 211; 1648:152, 229
 bymand, der ikke havde gærdet til tiden, pantet, men kræ-
 ver bevis for skadevoldelse 1646:172
 bymænd anses evt. at have pantet af had 1645:225; 1646:
 12 (jfr. 1645:276, 295)
 bymænd ønsker en hel, ikke som tilbudt en halv, tønne øl
 for at efterlade kvindes forseelse med smædenavne
 1648:144 (jfr. 120), 152
 bymænds grund, pebersvend må ikke tøjre herpå 1643:182
 granders vedtagelse til byens bedste og gavn må (if. re-
 cessen) ikke kuldcastes af få 1642:125
 naboer (= bymænd ?) 1641:284; 1642:157, 186, 259, 271;
 1643:294, 348; 1644:54, 66, 96, 116; 1645:51, 80,
 142, 177, 183, 186, 204, 206, 210, 255, 257, 295,
 312; 1646:58, 99, 112, 113, 127, 129, 134, 137, 141,
 165, 172, 208, 209; 1647:121, 135, 167, 182, 183;
 1648:70, 86, 175, 178
 naboers tilbud til præst at stille ham tilfreds under sags-
 anlæg 1645:177
 naboer indtaget at lægge bymand for vide 1646:150
 naboers bevilling til fæster at fede svin i skov 1645:193
 by, køber giver ved hertil, efter at det var frastjålet
 ham og tyven fundet 1642:208

231. i forhold til jordbesidderen (jfr. 114, 270-274, 300 ff.)

- alle kongens tjenere 1645:115
 k.m.s tjeneres grund i Åsum h. 1646:85
 eksempelvis for lenene:
 alle Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere i Åsum h.
 1641:32, 375; 1644:174, passim
 Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere 1644:93
 Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere i Åsum h. 1643:210

- menige Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere i Åsum h.
1643:226
- alle Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere i Åsum h.,
skattebønder o.a. tjenere 1643:145
- alle Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere i Seden, Råge-
lund og Åsum 1645:94
- Seden, Rågelund og Åsum mænd, Odensegårds (St. Hans Klo-
sters) tjenere 1645:115
- k.m.s tjenere til Nyborg slot her i herredet 1640:35
- Nyborg slots tjenere 1640:93
- alle Nyborg slots tjenere i Åsum h. 1647:138
- Sankt Knuds Klosters tjenere de Ejby mænd 1647:251
- Provstegårdens (Odense) (rigskanslerlenets) tjenere
1641:376
- Gråbrødre hospital, Odense: hospitalstjenere 1643:250;
1647:182
- eksempelvis for adelsgodserne:
- husbonds (adelig) tjenere 1640:9, 77, 90, passim
- Fraugde sogn, både k.m.s og andre gode mænds tjenere
1644:43
- alle Fraugdegårds tjenere, som findes i Åsum h. 1640:78
- alle Hellerups tjenere her i herredet, som pløjer og sår
1640:37
- alle Sanderumgårds tjenere i Davinde 1640:40
- alle (Søby) Søgårds tjenere her i herredet, undtagen Davinde
mænd 1640:27
- alle (Søby) Søgårds tjenere og Sanderumgårds tjenere her i
herredet 1640:40
- Rønninge Søgårds bønder og tjenere her i herredet, være
sig gårdmænd såvel som husmænd 1644:135
- Rønninge Søgårds tjenere, husmænd og gårdmænd 1644:241
- Rønninge Søgårds tjenere i Rønninge sogn (d.v.s. ugedags-
bønder), som pløjer og sår 1645:53
- (Rønninge Søgårds) medtjenere (d.v.s. fæstere) uden (Røn-
ninge) sogn 1645:53
- gårdmænd (fæstere af gårde) f.eks. 1641:106; 1642:231;
1644:135, 241; 1646:232
- herredsmænd, se gruppe 470
- husmænd 1641:106; 1642:231, 260; 1643:237; 1644:135,
241; 1645:224; 1647:235. - Husfolk, se gruppe 233
- jordegne bønder 1648:155. - Se videre gruppe 270
- sognemænd, se gruppe 501
- ugedagstjenere, adelens, fritaget for al kgl. tynge (skat
og ægter) 1643:157 (jfr. 222)
- ugedagstjenere, adelige, hævder sig fritaget for at stille
(tillæg til) dragonheste 1644:41 (jfr. 48)
- ugedagstjenere, adelige, til Rønninge Søgård (tjenere i
Rønninge sogn) 1645:53
- ugedagstjenere, adelige, til Sanderumgård 1643:157
- ugedagstjenere, under kronen, Odensegårds (St. Hans Klosters),
krævet for fuld (ikke som tidligere for halv) skat
1646:29
- fæster på jord i hovedgårds enemærke svarer ikke landgilde
1643:222

bøder ydet til jordbesidder (husbond) ved overtrædelse af
 oldermands forlig med grande 1641:28
 bøder til jordbesidder (husbond) ved brud på indgået forlig
 1641:28; 1642:338
 m.h.t. andre bøder til godsbesiddere, se gruppe 310

232. tyende (jfr. 79, 130)

bude, fæsteres (= tyende) 1642:189; 1643:180; 1647:178,
 193; 1648:186
 drenge (tjenestedrenge) 1641:196; 1642:96, 194, 251;
 1643:220, 274; 1645:131; 1646:45, 232; 1647:193;
 1648:12, 139
 dreng, påstået lokket af tjeneste 1645:131 (m. note)
 dreng, søgt tjeneste uden faders vilje 1645:291
 drengs skat, husbond stævnet herfor 1646:45
 drengs soldaterleje 1648:12
 drenges avl af korn 1646:193, 232
 tjenestedrenge, som får fuld løn 1648:155
 tjenestedrenge, som får halv løn 1648:155
 tjenestedreng, tilskadekommet under skovarbejde, hans fader
 kræver badskærløn m.v. betalt af husbond 1645:291
 folk, se tjenestefolk nedenfor
 svende, fæstebønders 1640:5, 43, 96; 1641:95, 164, 192,
 256, 257, 313; 1642:37, 52, 96, 153; 1643:78, 220,
 266, 274, 323; 1645:106, 259; 1646:193, 232; 1647:
 92, 98, 211; 1648:12, 96, 120, 139
 svendes soldaterpenge 1648:12
 svendes tilgodehavende f.eks. 1640:43
 svendes kornavl 1643:266
 svende, undladt at lade sig skrive for tiende hos præsten
 1646:193
 tjenende (kvinder), hos fæstebønder 1640:1; 1641:26, 264;
 1642:37, 101, 166; 1643:143, 258, 260, 294, 398;
 1644:84, 127; 1645:259; 1647:176
 tjenende (mænd), hos fæstebønder 1640:9, 30, 50, 90;
 1641:46, 93, 100, 158, 176, 187, 204, 271, 273, 296,
 297, 313, 318; 1642:19, 52, 65, 101, 105, 126, 163,
 166, 198, 219, 220, 230, 241, 256, 274, 293, 295;
 1643:78, 79, 96, 97, 123, 130, 136, 185, 195, 199,
 258, 274, 278, 310; 1644:113, 188; 1645:155, 185,
 204; 1646:50, 128; 1647:63, 120, 176, 211, 270;
 1648:14, 96, 103, 128, 135, 139, 152, 156, 185, 200
 tjenende (mænd), hos fhv. lensskriver i Odense 1644:164
 tjener (= tjenestekarle) 1643:23, 24, 182; 1646:107;
 1647:243; 1648:96
 tjener (karl), anden, antaget i sygs sted 1641:109
 tjenestefolk (folk), fæstebønders 1640:5; 1643:182;
 1644:39; 1648:163 (jfr. 164), 171, 177, 198, 244
 tjenestefolk, forordning herom 1640:46 (m. note); 1641:
 12, 46, 174, passim
 tjenestefolk, godasers, se gruppe 288
 tjenestefolk, præsters, se gruppe 511
 tjenestekarle (karle), som hovbud 1644:88
 karle (= unge mænd i almindelighed ?) 1640:96; 1641:92;
 1648:200

tjenestekarl, holde en før 1643:200
 tjenestekarles betaling til soldaterhold 1642:220
 tjenestekarles soldaterpenge betalt af husbond 1648:42
 tjenestekarle, lejet til soldater 1642:241; 1643:291
 tjenestekarls brud på fæstemål indgået af hans fader
 1642:251 (jfr. 267)
 tjenestekarls brud på indgået fæstemål p.g.a. hans svag-
 hed 1641:46, 109
 tjenestekarls brud på fæsteløfte p.g.a. stedforældres
 sygdom 1642:163
 tjenestekarls brud på indgået fæstemål, dog opsagt det
 1½ dag efter indgåelsen 1642:256 (jfr. 266)
 tjenestekarls brud på indgået fæstemål efter 8 dage p.g.a.
 dårlig kost 1640:46
 tjenestekarl tilsiger tjeneste, oppebærer fæstepenge, op-
 siger ikke tjeneste (men udebliver), beholder fæste-
 pengene 1647:178
 tjenestekarls kvæg 1641:273 (jfr. 301)
 tjenestekarles og drenges avl af korn 1646:193, 232
 tjenestekarles kornsæd 1647:211 (jfr. 243)
 tjenestekarles såbyg som del af løn 1642:163
 tjenestekarles havresæd som del af løn 1640:46; 1641:
 275; 1642:163
 tjenestekarles sårug som del af løn 1641:46; 1642:256,
 286; 1647:177
 tjenestekarles løn 1640:46; 1641:46, 275, 356; 1642:
 163, 256, 286; 1643:78, 90, 174; 1644:23; 1645:
 278; 1646:40, 223; 1647:177; 1648:42, 138 (?),
 186. - Jfr. også gruppe 661
 (tjenestekarls) vinterløn, moder kræver afdød søns
 1647:177
 tjenestekarl får dårlig kost, som husbond og ægtefælle
 ikke selv vil spise 1640:46
 tjenestekarles og drenges tiendeydelse, se gruppe 510
 tjenestekvinder 1641:256, 257
 tjenestepiger (piger) 1642:166; 1643:200
 tjenestepige undløber tjeneste 1647:178
 tjenestepiges tilgodehavende af løn 1643:398
 tyende, fæsteres 1642:337
 unge karle 1646:232; 1647:268
 fæstemåls varighed, ½ år 1642:163
 fæstemåls varighed, fra mikkelsdag til påske 1640:46;
 1641:46, 256 (jfr. 266)
 fæstemåls varighed, en vinter 1642:251, 256, 286;
 1647:177
 fæstemåls varighed, 2 år 1642:295
 tjent på 11 års tid en person 1643:295
 bonde har ikke dreng eller svend 1642:96
 bonde har ingen svend om vinteren 1643:163
 to fæstere holder svend i fællesskab, 3 dage om ugen til
 hver 1643:163
 fæstepenge 1647:178
 kammer for svend, se gruppe 254

233. landarbejdere, husmænd og inderster (jfr. 79, 130, 251)

- aftægtsfolk, se gruppe 540
 bud, leje heraf 1643:200
 bud, husbond kræver, at udeblevet fæstet person lønner et bud i sit sted 1648:186
 dagsarbejdere, lønnede 1641:293, 360; 1648:186
 dagsarbejdere, hele dages arbejdes forsømmelse 1646:64
 fæstet person 3 dage om ugen 1648:186
 husfolk, indtagelse heraf 1648:148
 huse, være til huse hos 1648:152
 hus, person især fordi han bor i hus, er ikke så vederhæftig, at han burde antage værgemål 1642:71
 husmand uden jord og eng skal give græspenge, hvis han vil holde gris 1642:18
 husmands faktiske avl på lånt jord 1643:266 (jfr. 276)
 husmand betalt for at omhugge træ 1642:210, 211
 huse, se gruppe 251
 husleje, se gruppe 662
 indsiddere (personer, der var til værelse hos andre) 1641:11
 kvinde, leje af 1640:21
 kvinde ikke tjent som det sig burde 1648:228
 pebersvende 1643:266; 1648:155
 pebersvende, svendes o.a.s kornsæd 1643:266
 pebersvendes og husmands bagning og salg af brød 1642:63
 pebersvende, se også tilnavnereg.
 ugedagsgerning, mand tjener fæster for 1641:14
 ugedagsarbejde, for fæster 1641:275
 tærsker, undvejet af tjeneste 1640:100 (jfr. 105); 1641:12; arbejdsløn i penge pr. pund korn 1641:12
 arbejdsløn, mænds, for 8 dage 1647:198; for 14 dage 1648:21; for 18 dage 1641:293; for 4 uger 1648:21; for 45 dage 1641:360
 arbejdsløn, ved broers forfærdigelse, arbejdsløn ikke angivet 1642:45; ikke specielt angivet 1648:199
 arbejdsløn, ved tinghus' opførelse, ikke anslået 1643:246
 arbejdsløn for adskilligt arbejde, ikke angivet 1644:137
 arbejdsløn, mænds, i naturalier 1641:360; i penge pr. dag 1648:186
 arbejdsløn, kvinders 1642:38; 1646:18; 1647:279; 1648:228
 leje af kvinde, løn pr. dag i penge 1640:21
 arbejdsløn, kvinders, i penge 1642:38; 1648:228; i penge og naturalier 1647:279; 1648:228
 arbejdsløn, se også gruppe 661

234. landsbyens tillidsmænd (jfr. 176)

- oldermænd 1640:94; 1641:28, 241 (?), 248, 250, 277, 278, 285, 287, 383 (?); 1642:15, 16, 186, 208, 271, 282; 1643:132, 164, 167, 294 (?), 298; 1644:76, 96, 163, 204 (jfr. 211, 222); 1645:225 (jfr. 232); 1646:99 (jfr. 98), 123, 145, 187, 208, 227; 1647:76, 168; 1648:139, 152, 175, 185 (?)
 oldermand (?) rækker hånd på bys vegne 1643:294
 oldermand på menige bymænds vegne hidkalder fæstere i byen at samtykke og besejle deres bylov 1643:167

oldermænd i nabolandsbyer indgår mellembys vedtægter
 1646:123
 oldermænd (?) på egne og menige bymænds vegne ang. salg
 af bytyr 1648:185
 oldermænd at advare bymænd om heste og vogne til bros for-
 færdigelse 1641:250
 oldermænd på egne og sognemænds vegne ang. brosyn 1642:16
 oldermænd på egne og naboers vegne stævner bysmed for ulov-
 lig bortdragen 1647:76
 oldermænd (?) (= herredsfoged) på egne og bymænds vegne om
 nabolavs assistance ved opgravning af tilgroet grøft
 1641:383
 oldermænd på egne og menige bymænds vegne klager over nabo-
 landsbys bymænd m.h.t. udvidelse af gårde 1643:164
 oldermænd på egne, præstens og menige bymænds vegne klager
 over gårde 1646:187
 oldermænd i 3 landsbyer tiltalt med bymænd ang. alfarvejs
 spærring ved nyindhegning 1644:96 (jfr. 97)
 oldermænd på egne og menige bymænds vegne vurderer taget
 pant 1646:227
 oldermænd frapanter for afpløjning 1643:298
 oldermænd og medfølgere frapanter kvinde skørt 1647:168
 oldermænd udtager vogn af gård som pant 1645:225 (jfr. 232)
 oldermænd på egne og naboers vegne ang. tilbagelevering af
 pant 1648:175
 oldermænd pantet p.g.a. kvægs udladelse af fold 1646:145;
 pantet skaffet igen 1646:161 (jfr. 146, 156, 159)
 oldermænd overfaldet ved pantning 1645:225
 oldermænd på egne og naboers vegne oplyser svin 1642:186
 oldermænd (?) på egne bymænds og bymænd fra 4 andre lands-
 byers vegne klager over syge heste 1641:241
 oldermænd i to nabolandsbyer klager over skabede bæster på
 fælled 1644:76
 oldermænd på egne og bymænds vegne i tyverisag 1642:271;
 1643:(294)
 oldermænd på egne og bymænds vegne ønsker forsikring mod
 fremtidig skade, hvis tyv ikke henrettes 1642:282
 oldermænd på menige mænds vegne i sag om æresøl 1643:132
 byfjælen 1646:143 (m. note)
 foldefoged 1646:145, 193. Jfr. gruppe 235
 bysmed 1647:76

235. forsamlinger og indretninger til fælles brug
 (jfr. 170-177, 237)

bylav, menige mænd og kvinder heri 1648:152
 bylav (bystævne), på kirkegård 1646:216
 bystævner 1642:208 (efter prædiken), 296, 326; 1643:294
 (søndag); 1644:54; 1646:137 (nogle dage efter pinse),
 194 (4. pinsedag), 216 (4. pinsedag). - Jfr. sognestæv-
 ner under gruppe 501
 bystævne, beskyldninger om trolddom fremsat her 1646:137,
 194, 216
 bystævne, beskyldninger om tyveri fremsat her 1642:253,
 296; 1643:294

- bystævne, dragonhestesaddel forevist her 1644:54
 bystævne, klage her over stjålet ved 1642:208
 bystævne, klage ikke fremført her 1646:75
 bystævne, skænderi her 1642:296, 326; 1643:294
 bymænds stævne, møller søger ikke dette ang. "Nymarks" han-
 del 1645:204
 gadestævne 1648:152
 bys ret, ang. tyverisager 1642:208 (m. note)
 bylove 1641:198; 1643:38, 80, 132, 167; 1645:204, 211,
 225, 232; 1646:143, 166, 172; 1647:121. - Jfr. ved-
 tægter ndf.
 bylov bør følges, når recessen ikke gøres imod 1646:166
 (jfr. 155, 160, 163)
 bylov, samtykkes og besegles af bymænd 1643:167
 bylov, lovet fremlagt på tinget 1645:211, 232
 bylov, stå til rette herefter 1647:121
 bylov, sag hjemvist fra herredsting at rette herefter
 1643:80
 bylov, om æresøl 1643:132
 vedtægter, byers 1641:284, 289; 1642:92, 125; 1645:211;
 1646:134, 150. Jfr. bylove ovf.
 byvedtægter må ikke pålægges imod husbondens (godsejers)
 vilje eller ham uvitterligt 1646:134
 byvedtægter bør komme byen til nytte og ikke til drik
 1646:134
 vedtægt om løsgående hunde 1641:284; 1642:92, 125
 vedtægt indgået om gærdelukning og gærdegang, samtykt på
 tinge 1641:289
 aftale om opbryden af andres gærder, indgået, samtykt på
 tinge 1641:289
 aftale om opløb fra gravede grøfter og tørvegrave, indgået,
 samtykt på tinge 1641:289
 vedtægt, hvorefter pantens for udgifter til dragonhest med
 tilbehør 1644:43
 vide, lægge for 1646:150
 vide, lægge i 1648:244
 vide (bøde, pant), hvorfor købt øl 1641:85; 1642:125;
 1645:225
 videpenge 1641:203
 videøl 1641:274, 289; 1642:208; 1646:123, 134; 1648:244
 øl, som bøder til bymænd ved overtrædelse af byvedtægter
 o.l. 1640:84; 1641:85, 210, 274, 284; 1642:92;
 1643:38, 294; 1645:204, 211, 225; 1646:12, 58, 134,
 145, 172; 1647:168; 1648:120, 144, 152, 240, 244. -
 Jfr. pant til bymænd, gruppe 230
 by, bøder hertil ved brud på forlig 1641:28, 85; 1643:338
 gilde 1641:204
 gildesdrik, bymænds 1646:143
 gildeshus, bymænd fra to byer forsamlet her 1648:144
 gildesøstre 1643:132
 bys brændemærke 1644:144
 bytyr, ordet brugt som injurie 1648:120
 bytyr, solgt 1648:185

foldefoged, udlader kvæg af fold (evt. efter bestikkelse)
 mod oldermandens vilje 1646:145, 161
 foldefoged, ukendt med, at hopper var indtaget 1647:193
 fold, til indtagelse af kvæg 1646:145, 161; 1647:191,
 193; 1648:86
 fold, lås herfor 1647:193
 markmøder, mellem flere byer 1641:268a
 markmøder, bymand ikke kaldt hertil 1648:268a
 gårdgang om gårder 1641:289
 otte mænd lagde person i straf 1643:38
 byens smedested 1647:76

236. landsbyfællesskab, naboforhold (jfr. 15, 33, 57, 107, 111,
 115, 163, 170-177)

afgræsning af ødegårdes enge 1642:189
 afgræsning (borttøjring) af godsejers græs 1647:158
 afgræsning (ulovlig tøjring) 1642:189; 1643:180, 182;
 1646:209
 afgræsning (optøjring), hestes af nabos græs 1646:209
 havre, opædt af gæs 1647:169 (jfr. 185)
 havre, opædt af byens kræ 1648:229, 240
 korn, opædt af løsgående heste 1645:225
 korn, løsgående hopper heri 1648:163
 rugager, skadet af kræ 1645:227, 262 (jfr. 254)
 rug, præsts, skadet af bæster og får 1648:8
 afpløjning, recessens bestemmelse herom 1647:135
 afpløjning af nabos agerjord 1643:298; 1645:225, 256;
 1646:12, 71, 75; 1647:28
 afpløjning af agerender 1648:205
 afpløjning af nabos engs forslet 1645:225
 pløjning og såning, uretmæssig, af jord i bymark 1640:32;
 1642:232; 1645:225
 pløjning og brug af omstridt jordstykke 1645:233, 256
 pløjning tværs over ryg og ren 1648:205
 afslæt, i andres enge 1640:50; 1641:263; 1643:282, 286
 afslæt af græs (stargræs) fra hovedgårds grund 1647:220,
 221
 afslæt af græs og bortførsel deraf fra præsts have 1648:
 96 (jfr. 114), 134, 156
 afslæt, af hamp, ulovlig 1648:161
 afslæt, høstet nabos ager for nær 1646:210
 græs, omtvistet, blev nogle gange liggende 1642:295, 326
 hø, tyveri heraf 1642:259, 296
 afførsel, ulovlig, af hø og korn, se gruppe 302
 afførsel, ulovlig, af korn i travet, påstået del af beta-
 ling 1648:195
 afførsel af tiendehavre i kærve uden forlov 1641:142
 korn, tyveri heraf 1642:274; 1643:294
 bistader leveret anden person til halne, strid om regnskab
 1644:145
 byttehandel 1648:65
 forseelse eftergivet med forpligt ved ny forseelse at rømme
 by med hustru og børn 1647:121

- gærde opkastet, så uddrift fra gård skader nabo 1643:348
græspenge at betale af jordløse husmænd ved svinehold
1642:18
innam af kvæg fra samme landsby 1641:198
innam af bæster og får i præstegård, siden ulovligt udtaget
1648:8
jord, omtvistet 1642:297 (jfr. 284, 295), 326
ko, fralokket person 1644:39, 45 (jfr. 58)
opbrydning af kirkevej 1642:330
- heste og øg med flåd og sygdom kan ikke tåles hos andre by-
mænds bæster af fare for skade 1648:70. - Jfr. også
gruppe 237
- gæs, unge, døde i lergrav 1644:105
gæs, døde i tørvegrav 1644:146
lam, druknet i tørvegrav 1647:201
stud, druknet i tørvegrav 1641:251, 287, 361, 381, 390,
(401); 1642:12
får, ihjelbidt af hunde 1643:224, 238
lam, ihjelbidt af hunde 1643:224, 238, 309
ungsvin, ihjelbidt af hunde 1643:309
vædder, dræbt af løsgående hund 1642:92
- nabolån, kedler 1643:359; 1645:145 (?); kister 1645:145
(?); korn 1643:55, 59, 75 (?), 156, 317; 1645:63,
64; 1647:18, 21; penge til stedsmål 1643:194; 1647:
97; smør 1642:133; sølvske 1645:203; varer 1648:
210; øg (ikke tilbageleveret) 1645:301; øksne, til
pløjning 1644:211. - Pengelån, se gruppe 116 og kau-
tion nedenfor
- kaution (godsigeelse) for pengebeløb (uden specifikation
af formål) 1641:45, 55, 292; 1642:275; 1643:(300),
301, 349, 357; 1645:241; 1646:63; 1647:82, 261,
270; 1648:37, 44, 108
- kaution for familie: faders for søn 1645:285; 1648:76;
søns for fader 1646:220; søns for moder 1646:9;
broders for broder 1643:215; 1648:150
- kaution for senere afdød 1641:292
- kaution, benægtet 1643:79; 1647:266
- kaution for penge for bistade 1648:44
- kaution for byg (el. penge herfor) 1641:138; 1648:44
- kautior for bygfæld 1643:226; 1648:150, 208 (jfr. 223),
218 (?)
- kaution til godsejer for byggeri: ombygning af fæsters
lade 1646:153; tilbygning til fæstegård 1646:154
- kaution for penge for dragonhest med tilbehør 1644:41, 48
- kaution for penge for (indkøbt) fisk 1644:137; 1648:245
- kaution for fodedpenge 1644:76; 1647:230 (jfr. 231)
- kaution for forlig 1648:143
- kaution for betaling for hest 1643:391
- forlovere for betaling af landgilde 1643:45 (til Fraugde-
gård), 71 (do.); 1648:150 (til Hollufgård). - Jfr.
ndf. kaution for pengebeløb til godser og len
- kaution for pengebeløb til godser 1641:321 (Langesø),
393 (Fraugdegård); 1642:190 (do.), 191 (do.);
1643:65 (do.), 239 (Tøjstrup), 321 (Bramstrup);
1644:40; 1648:220

- kaution for pengebeløb til hospitalsmesters fuldmægtig i Odense 1648:76
- kaution for fæstere til Nyborg slot 1641:100; 1643:310; 1648:218
- kaution for fæstere til Odensegård 1640:101; 1641:164; 1647:230 (jfr. 231)
- kaution for fæstere til rigskanslerlenet 1642:254, 275 (?); 1643:349 (?), 357 (?)
- kaution for ydet rug 1641:393; 1645:304; 1648:12, 33
- kaution for sagefald 1647:230 (jfr. 231)
- kaution for smør at yde 1642:190
- kaution for soldaterløn 1643:79
- kaution for stedsmål 1640:63, 89; 1641:156; 1642:190, 243, 245; 1645:285
- kaution for penge for studekalv 1648:44
- kaution, herredsfogeds, for fæster 1644:40
- kaution, præsts, for fæster 1644:40
- kautionister udtager uden dom heste for kaution, men opbyder dem til lensmands fuldmægtig 1641:100
- kautionister (forlovere), flere, alle for en 1643:45, 65
- pant, taget af bymænd hos oldermand 1646:145, 161 (jfr. 156, 159)
- pant, taget af bymænd hos byfæller 1641:268a; 1642:92 (jfr. 116), 125; 1643:294, 298; 1644:43, 66; 1645:225, 232; 1646:123, 143 (jfr. 166), 172; 1647:168 (jfr. 183); 1648:120, 144, 229
- pant, til præst for en del af dennes fordring 1644:152, 182
- pant, taget ulovligt 1644:175 (jfr. 199); 1646:12 (jfr. 1645:276, 295), 150, 161, 209; 1648:175
- pant, utilstrækkeligt 1644:254
- pant, modvillighed mod tagning heraf 1646:123
- pant, opbydelse heraf 1641:30, 42, 47, 78, 90, 97, 117, 208, 217, 234; 1642:92, 97, 103, 115; 1643:22, 29; 1644:36, 182, 197, 201, 215, 218, 224, 240, 254; 1645:50, 60, 77, 250, 258, 271; 1646:209, 227
- pant, indløsning heraf 1646:172, 209
- pant, strid om dets tilhørsforhold 1641:85
- pantsættelse el. frapantning af: fade 1644:182, 215; gryder 1645:280; 1646:58, 66, 191, 209, 227; 1647:249; husdyr, se gruppe 368; kander 1644:182, 215; kedler 1644:36, 182, 215, 254; kister 1641:302; kårder 1644:47; lagner 1644:182, 215; 1645:50; plove 1648:120, 144 (jfr. 152); skørter, kvinders 1641:117; 1642:317; 1643:29; 1647:168 (jfr. 183); tin, gammelt 1644:215; trøjer 1645:50; vogne 1645:225, 232 (jfr. 257); 1646:12 (jfr. 1645:276, 295); 1648:120, 144 (jfr. 152)
- pant, ulovlig fratagelse heraf 1641:313, 355; 1642:61, 85; 1643:376, 378; 1644:243; 1646:150, 191
- pant, sat for ubrændte svin, uden forlov udtaget af skov 1648:211
- pant, taget for fællesudgifter til dragonheste med tilbehør 1644:43
- pant, taget for enkelte bymænds engslæt mod bymænds vedtagelse 1645:204 (jfr. 211)

- panttagning, medfølgere herved 1644:175; 1647:168
- fravurdering af husdyr, uden herredsfogdens deltagelse
1642:72, 82
- forbrug, uden tilladelse, af havre indlagt hos person
1645:264
- forlig vedr. afpløjning 1645:236; vedr. badskærløn og
skade 1647:89; 1648:126; vedr. heste borttaget af
gård uden dom (nam) 1641:111 (jfr. 100); om drab
med den dræbte før hans død 1641:179, 180, 192;
mellem bymænd om 3 bymænds ret til engslæt, når de
vil 1645:222; vedr. barns forsørgelse 1645:249;
vedr. gæld 1640:11; 1643:101, 367; 1644:31, 58;
om gårder 1642:188; om høafgrøde af areal 1643:56;
om kirkevej 1643:56; om lejermål 2 gange og ægte-
skabsløfte 1643:397 (jfr. 371); om mejning for nær
til nabo 1646:210; om manddrab, uforvarende 1645:
150; om ord faldne 1641:145; 1648:143; om overfald
1641:256 (slag); 1645:143 (knivstik); om restancer
1645:83; om skifte 1644:56; 1645:130, 185; 1647:
48; om udtalelser om trolddom 1646:216; om uægte-
født barns forsørgelse 1647:36; om udlejede øksne
1642:124
- forlig i diverse trætter med uangivet årsag 1641:287;
1642:338; 1643:299; 1646:135
- forlig, bøder for brud herpå 1642:338
- forligsmand, herredsfoged som 1640:38; 1641:81
- forligsmand, landsdommer som 1645:130
- forligsmænds afgørelse skal være upåkæret 1641:81
- strid, om gæld, ikke forligt 1640:21
- voldgift vedr. aftagt 1648:79, 129 (jfr. 142, 154), 182;
vedr. arvesag (selvejergård) 1643:200; 1645:148
(jfr. 16), 185; vedr. erstatning for sønderbrudt
arm 1643:211, 217; vedr. fæstemåls, karls afbry-
delse 1648:186; vedr. gæld 1641:81, 140, 177;
1643:41, 87; 1645:109 (jfr. 56); 1646:30 (jfr.
1645:301), 183; 1647:26; ang. løn, piges 1643:398;
vedr. slagsmål (overfald) 1642:199; 1643:193
- voldgiftsmænd, 2 mænd, valgt på tinge 1642:173; 1643:
398; 1646:240; 1648:180
- voldgiftsmænd, 4 mænd, valgt på tinge 1641:40; 1642:
199; 1643:41, 87, 193, 200; 1645:148, 185; 1647:26
- voldgiftsmænd, hvoriblandt herredsfogden 1641:140 (jfr.
40); 1642:199; 1646:240
- voldgiftsmænds møde hos herredsskriveren i Odense 1646:
240
- dannemænds sigelse (kendelser) 1642:321; 1643:411; 1644:
88, 97, 105, 156, 183, 200; 1645:16; 1646:30 (jfr.
23), 57, 66, 209, 233; 1647:113
- voldgiftsmænds kendelser 1641:37, 177; 1643:200, 211,
217; 1648:182

237. forhold til andre landsbyer og udensogns folk
(jfr. 236, 312, 314)

- fælled mod fælled 1646:100; 1647:251
 grund, landsbyers, sammenskydende 1647:167
 jorder, landsbys og hovedgårds, sammenstødende 1647:251
 fælligsjord med nabolandsbyer, se iøvrigt gruppe 214
 vangelag mellem 3 landsbyer 1644:87 (m. note), 97, 108
 fællesgræsning 1641:241, 248, 273; 1644:87; 1646:123,
 134; 1647:251
 fællesgræsning, hertil kun kvæg opfødt af fæsteren selv
 foregående vinter 1646:123
 kvæg fra flere byer går sammen på fælles marker 1642:246
 græsbed må ifølge aftale ikke afkortes, når bymark er
 fælled 1646:123
 græsningsret, nabobyers, på fælled 1646:100, 134;
 1647:251
 grøft, fællesskab med nabolav om opgravning af tilgroet
 1641:383
 gærder mellem landsbyer, besigtigelse heraf 1645:183;
 1647:135, 182
 gærder mellem bymarker, klager over ændring heraf med af-
 kortning af fællesbed 1643:164
 gærder, nyoprettede, klager over deres fremtidige vedlige-
 holdelse 1644:87
 gårde, bymænd fra to byer afkaster enkelt fæsters 1646:
 87 (jfr. 98), 99
 gårdehold, frapantning ved naboer herfor 1642:131
 hegnspligt mellem nabolandsbyer, strid herom 1646:134
 (m. note) (jfr. 112, 113, 120, 129), 165; 1647:135,
 148, 165, 166, 167, 182, 190
 indhegning til engbund og sædeland imod nabolandsbys skov
 1647:165
 led mellem bymarker, klage herover 1645:184
 markmøder mellem flere byer 1641:268a; 1642:92
 vangfred, krænkelse heraf, ved at slå kreaturer o.l. på fæl-
 lesmark, mens en landsbys korn stod på marken 1648:184
 mellembys aftale om forbud mod at holde vrinske heste over
 3 år gamle på fælled 1646:123
 vrinsk hest, indslået på mark, skader hopper og kloder
 1646:187 (jfr. 192)
 syge heste at afskaffes af hensyn til smittefare for egen
 og omliggende byers heste 1641:241, 248, 277, 285
 skabede bæster på fælled, klager herover 1644:76
 vedtægter mellem nabobyer om løsgående hunde 1642:92,
 125; 1646:123
 naboers klage over ulovligt hundehold 1641:284; 1642:91
 hundes skader på kræ i landsbyer 1642:61, 92; 1646:123;
 på får og lam 1643:224, 238, 309; på ungsvin 1643:
 309; på vædder 1642:92
 svins og kræs skader p.g.a. brøstfældige gærder i ladegårds
 mark 1643:244
 kreaturers skade på korn og græs p.g.a. tilgroet åsted ved
 mølle 1641:383

- kvægs skade på korn og græs p.g.a. ikke-vedligeholdet led
1646:187 (jfr. 192)
- optagelse (innam) af fremmed kvæg (kræ) 1641:210, 269;
1646:134, 145, 161; 1648:212
- optagelse af kræ fra nabolandsby, skade på græs vurderet
1645:183
- optagelse af kræ fra nabolandsby, skade på havrestykke vur-
deret 1648:212
- optagelse af følhopper 1647:191, 193
- optagelse af øg i hovedgårds kornmark 1648:86 (innam for-
hindret), 112
- optagelse af vrinsk hest, tilbudt ejer 1646:187 (jfr. 192)
- optagelse af svin fra nabolandsby 1641:274; 1645:276
- optagne svin at tilbagelevere mod betaling af skaden
1645:226
- slagsmål mellem folk fra 2 landsbyer på mark 1648:162,
163, 164, 171, 177, 188, 200, 202

238. til- og fraflytninger (jfr. 81, 312, 314)

- adelige i udlandet 1648:123
- kvinde fra Søby død på Lolland 1647:194
- personer i Bergen (Norge ?) 1641:324
- person ikke føre broderbørns arv bort af landet 1641:161
- rømninger, se gruppe 314

239. bofasthed (jfr. 692)

- kun boet der en stakket tid 1642:295
- det de mindes kan 1648:133
- erindring eller bopæl i landsbyerne: 6 år 1645:204; 11
år 1643:295; 12 år 1645:80; 15 år 1643:295;
15-16 år 1645:204; 16 år 1645:80; 20 år 1642:142,
149, 295; 1643:347; 1645:80; 1646:120; over 20 år
1648:61; 22 år 1642:326; 1646:134; 26 år 1642:
326; 1646:120; 30 år 1642:142, 149, 295; 1643:242,
295; 1645:80, 204; 1647:165; 31 år 1647:251; 32
år 1646:134; 1647:165; 36 år 1646:120; 40 år
1642:295; 1646:120, 134; 1647:251; 41 år 1647:251;
44 år 1646:134; 48 år 1646:134; 50 år 1645:80;
1647:251; 55 år 1643:347; 60 år 1643:295

LANDSBYENS BOLIGER 250 - 269

250. bolig- og driftsenheder i almindelighed

- fællig, se gruppe 214
- enemærker, se gruppe 216

251. bolig- og driftsenheder, enkelte
 (jfr. 105, 108, 114, 121, 124, 127, 128)

- gårde 1640:4, 34, 35, passim
 gårds brug, en 1646:215
 gårde, hele (hele gårdes brug) 1644:206; 1645:30, 115,
 199, 235, 312; 1647:181; 1648:155
 gårde, fulde (fulde gårdes brug) 1642:319; 1643:139
 gårde, ikke fuldgårds brug 1645:116; ikke fuldgårds brug
 mod naboer 1645:51
 grund til gård (øde), frastedt og fæstet 1648:116
 gårds grund med ager, eng og al herlighed (brugt under
 anden gård ?) 1647:15
 gård kun ringe brug, men uvist om nu mere forringet end
 af arilds tid 1644:151
 gård, mindre, havde ikke græsning eller høbund i marken
 som naboerne 1642:41
 to gårde, fæster iboede 1642:35
 gårde uden skove 1646:10
 gård, kun få huse (bygninger) 1642:179
 gårde, brøstfældige (bygfæld herpå) 1640:35, 65, 102, 106,
 111; 1641:31, 34, 61, 87, 92, 96, 116, 131, 136, 147,
 151, 152, 163, 194, 199, 233, 252, 270, 312, 322, 348,
 394 (jfr. 395), 396; 1642:26, 27, 80, 104, 118, 122,
 132, 159, 165, 172, 179, 288, 298, 315, 322; 1643:60,
 61, 76, 127, 137, 149 (jfr. 144), 226, 388, 402; 1644:
 5, 206, 239; 1645:54, 114, 146, 159, 194, 206, 221,
 229, 266 (?), 307; 1646:(79), 81, 114, 176; 1647:
 50, 132, 144, 161, 303; 1648:110, 118, 124, 194 (?),
 208 (jfr. 223), 214, 218 (?)
 gårds bygfæld at forbedre inden år og dag efter bygnings-
 tømmers udvisning 1643:52
 gårds bygfæld at fly med ler og tag inden påske, eller
 flytte 1643:61
 gårds forfærdigelse lovet af fæster, hvis tømmer dertil
 udvises 1648:118, 208 (jfr. 223)
 gård at blive forbyggt og vedligeholdt forsvarligt, gods-
 igelse herfor 1648:150
 gårds forsvarlige opbygning, fæster lover at skaffe forlo-
 ver herfor 1648:118, 208 (jfr. 223)
 gårde med forfaldne huse (bygninger) 1643:76
 gårde, nedfaldne og fordærvede 1641:207; 1648:118, 208
 (jfr. 223)
 gård, øde og ganske nedfalden 1642:203
 gård, hvis huse (bygninger) er ganske forfaldne og står på
 fald 1644:206
 gårde, afbrændte, se gruppe 258
 bygfæld på møller, se gruppe 422
 bygfæld på hovedgårde, se grupperne 280 - 282
 gårde, øde 1640:4; 1641:29, 89, 127, 135, 150, 222, 315,
 334, 336, 384; 1642:20, 35, 66, 89, 95, 113, 179,
 185, 189, 203, 278, 290; 1643:81, 120, 165, 180, 182;
 1644:19, 52, 89, 95, 165; 1645:6, 33, 36, 53, 201,
 234, 261, 312, 313, 314; 1646:165, 214; 1647:106,
 216, 300; 1648:62 (jfr. 61), 133

- gårde, øde år og dag 1641:29; 1642:89; øde i 1½ år
1645:261; øde i flere år 1645:36; øde i fulde 3
år 1641:127; øde i 3 år 1646:214; øde i 7 år 1646:
300
- gård, øde uden huse 1642:179
- gård, aldeles øde 1641:89
- gårde, ganske øde 1641:334; 1645:201
- gård, øde, uden beboere 1640:4
- gård, ødelagt og gjort til 2 gadehuse 1644:165; 1645:
286; 1646:214; 1647:103
- gård, øde, hvis jorder er frafæstet 1648:62 (jfr. 61)
- gård, meget øde, bortfæstet i høst, hvorfor ingen smør-
landgilde 1648:133
- gårde, øde, som godsejere lader så til 1642:20; 1645:6,
53, 120, 234 (?)
- gårde, øde, hvis jord pløjes, sås og høstes til hovedgårde
1646:214; 1648:133
- gård, øde, tærskning af korn avlet hertil 1648:133
- gård, jorder lagt under hovedgård 1647:103
- gårde, øde, oversigt over deres jorder 1647:216
- gårde, øde, brugere af deres jorder ikke oplyst på tinge
1646:165
- gods, meget af dette stod øde ved fogeds tiltrædelse, så
bønderne måtte avle denne del 1648:132
- gårdsparter 1641:260; 1648:133; i selvejergårde, se
ndf.
- gårdspart, øde 1648:133
- halvgårde (halvgårdsbrug) 1642:327; 1643:139, 320;
1644:37; 1645:30, 31, 45, 59, 80, 102, 115, 169
(jfr. 200), 255; 1646:6, 178, 196, 203; 1647:181,
186, 228; 1648:67, 133, 155
- halvgårdsbrug, ikke fuldt 1642:39, 41
- halvgårds brug, ikke en god 1645:201
- halvgårdsbrug, kun et føje 1645:19
- fjerdepart af gårds brug 1645:81, 97, 313; 1646:215
- fjerdepart af gårds brug, sammenlignet med naboer
1644:206
- ejendomsgårde, jordegne gårde, selvejeres gårde 1641:176;
1642:176, 244; 1643:120, 190, 199, 200, 236, 307,
360; 1644:56, 64, 81 (jfr. 88), 167, 207, 220, 255,
256; 1645:29, 148, 185; 1647:157; 1648:119, 155,
171
- ejendomsgårde, hele 1647:181
- ejendomsgårde, halve 1647:181
- ejendomsgårde, arveparter heri 1641:176; 1642:176;
1643:199, (200); 1645:148
- bol (bolig, bolleg) 1642:159, 179, 204; 1643:226, 362;
1644:5, 120, 159; 1645:36, 235, 312; 1646:215,
235; 1647:45; 1648:133
- bol, ikke fjerdeparten af en hel gårds brug 1645:200,
235, 312
- bol, ikke uden fjerdeparten imod en gårds brug 1646:215
- bol, ganske ringe 1640:109

- bol, kun et ringe hus 1644:140
 bol, kun ringe jord dertil 1644:159
 bol, halvt, ganske ringe 1641:72
 bol, forsat med landgilde, dets fæstere ganske forarmet
 1645:235, 312
 bol, jord taget herfra til indlemmelse i hovedgårds enemærke 1645:36
 bol, uden skov 1644:140; 1646:10
 bol har ingen part i skov eller kohave, som de andre bruger til græsbed for deres køer 1645:235, 312
 bol, brøstfældige (bygfældige) 1643:226; 1644:5; 1646:235, 251
 bol, ganske forfaldent 1645:235, 312
 bol, øde 1641:127; 1645:36, 195
 bol, aldeles øde 1643:362
 bol, tidligere med øde huse 1646:215
 kirkebol, se gruppe 509
- huse 1640:8; 1641:67, 105, 166, 284, 287, 288, 341, 348, 349; 1642:25, 159, 172, 179, 245; 1643:200, 210, 245 (jfr. 256), 263, 275, 307, 337, 360; 1644:37, 136, 161; 1645:146, 312; 1646:38, 80; 1647:81; 1648:105, 111, 115, 133
- huse, se også hovedreg. under Allerup: Ellehuset; Holluf, Neder: Sellemandshus; Kappendrup: Snapind hus; Langeskov: Ellepinds hus, Langeskov hus, Stolshus, Lunds-hus; Røjerup: Fuglsangs hus, Uglebjergus
- huse i Asum h., syn herover 1641:105
- huse, små 1641:124, 133. - Jfr. lille hus i Frørup, se hovedreg. under Frørup
- huse, "grønne", mølleres 1643:281
- huse med sædeland, engbund, græsning i skov, samt svinsolden 1641:281
- huse, med græsning, såland, engbund hertil i skov 1641:288
- huse, uden jord og eng 1642:18
- huse, jordløse, efter gårds afbrydelse 1645:286
- huse, uden skov 1644:136
- huse står uden for byen 1642:286
- huse (husmænds), bygfæld på 1641:348; 1642:159, 172, 179; 1645:146
- huse, frarømte 1642:337; 1643:245 (jfr. 256), 275; 1648:133
- huse, afbrændte og øde 1646:38; 1647:106; 1648:133
- huse, til ejendomsgård 1643:200, 236
- gadehuse, jordløse, gjort af ødelagt gård, hvis jord drives under hovedgård 1644:165; 1645:286; 1646:214; 1647:103
- gadehuse, øde 1644:165
- bavnehus 1644:205 (m. note)
- tinghus 1643:246; bygfæld herpå 1643:246

252. gårdens enkelte bygninger

huse (bygninger), alle 1642:332; 1643:76, 237, 399,
 passim
 huse og bygning, ejendomsgårds 1643:199, 236
 huse og våninger 1647:75
 huse, tomme for korn og foder 1642:332
 huse (= stuehuse ?) 1642:60
 huse, andre, i gård (end lade) 1642:203
 husene (= lader) 1646:232
 hus, nyt, 5 bindinger, tilbygning 1646:154
 hus, 10 fag, ved den vestre side i gården 1641:322
 huse, vester i gården 1642:26
 huse, østre 1642:132
 herberghuse, 5 fag 1642:118
 ladehuse 1643:120; 1645:294; 1646:153; begge ladehuse
 1641:22, 99
 ladehuse, gårde uden 1642:179
 lader 1641:199; 1642:203, 337; 1643:120, 402; 11 fag
 hus 1642:203
 lader, store 1642:27
 lader, nørre (nordre) 1642:132, 332
 lader, søndre (sønderste) 1641:131, 252, 270; 1642:27,
 80, 118, 332; 1644:5; 13 fag hus 1642:118
 lader, vestre 1641:252; 1642:26, 80, 118, 132, 172;
 1644:5; 6 fag lang 1642:80; 20 fag hus 1642:118
 lader, østre (østreste) 1641:131, 252, 270, 322; 1642:
 80, 118, 172, 332; 1644:5; 15 fag huse 1642:118
 porthuse 1642:27; 1646:154. - Jfr. gruppe 281
 stalde 1642:93
 stuehuse 1641:59, 92, 96, 118, 131, 252, 270, 322;
 1642:26, 27, 80, 118, 132, 172, 332; 1643:120, 237,
 361, 399; 1644:5; 1645:312; 9 fag huse 1642:80;
 1644:5; 17 fag huse 1642:118
 stuehuse og andre huse, ialt 50 fag 1643:399
 stuelænger 1642:172
 (ud)huse til gård kun få, ikke husrum til kornet 1641:
 151, 163; 1642:179

253. konstruktion og bygningsdele (jfr. dog også bygge-
materialer ndf.)

bindinger 1641:252, 270; 1646:27
 bordende, stolper for 1642:172
 døre 1641:252, 270; 1643:240; 1645:146; 1648:149;
 løbe til dør 1645:118, 127. - Jfr. også forstuedør
 og fremmersdør ndf.
 dørtrær 1642:134
 fodstykker 1641:118, 131, 199, 322; 1642:26, 27, 80,
 132, 172, 179, 212, 332; 1644:5; 1647:144
 fodstykker, til led 1646:170
 forstuedør, ituslået 1647:271, 283
 fremmersdør 1640:96
 gavle 1642:26, 172, 179, 332; 1647:144
 gulve 1642:133; 1644:219; 1647:284; 1648:160
 hjørnestolper 1641:118; 1642:80, 132; 1644:5

hængsler, på portlåger 1641:252, 270
 ledstolper 1641:118
 lofter 1642:172; 1645:146; 1646:27; over bryggers
 1642:112
 porte, til gård 1641:240; 1642:166; 1643:221; 1647:61
 porte, til lader 1641:252, 270. - Se også tofteport ndf.
 portlåger 1641:252, 270
 "ranker", til led 1646:170
 remme (murremme) 1641:252, 270; 1642:27, 80, 172;
 1644:5
 spænder (sammenføjede tagspær) 1641:118; 1642:332;
 1644:5; 1646:27
 suler 1642:172
 tag, på bygninger 1640:106; 1641:31, 34, 151, 252, 270,
 322; 1642:26, 27, 118, 132; 1643:60, 61; 1644:5,
 239; 1645:54, 114, 146; 1646:27, 154; 1647:220
 tofteport 1648:161
 vindskeder 1641:252, 270, 322; 1642:27
 vinduer 1641:219; 1642:212 (på hovedgård); ituslåede
 1647:271, 283
 vindueskarme 1644:156
 vægge 1642:332
 åse 1642:172; 1644:205; 1647:144

byggematerialer:

bjælker 1642:172, 179, 212; 1643:240 ("belcher");
 5 alen lange, til mølle 1647:115; af elletræ
 1643:28; af fyr 1643:402
 bygningstømmer 1643:52, 240; 1644:67, 124. - Jfr. tøm-
 mer ndf.
 deller (planker), af fyr 1642:179; lange, af eg 1644:156
 "egeklou" 1643:28
 eg, kroget, til møllebislag 1647:115
 fjæle 1642:337; 1647:283; af eg 1641:358; 1642:179;
 1645:43 (til mølle); halve, af eg 1644:156; 6
 alen lange, af eg, til mølle 1647:115
 kalk 1642:212; 1643:246
 langhalm 1641:131, 163; 1642:212; 1643:402; 1646:81
 ler 1641:252, 270; 1642:26, 118; 1643:60, 61; 1644:239;
 1645:146; 1646:81, 154; 1647:94
 loftesøm 1648:149
 lægter 1641:322; 1642:26, 118, 212; 1644:5; 1645:206;
 1646:27
 mursten 1642:212. - Jfr. sten ndf.
 pæle, til mølle 1647:115; af eg 1645:43
 slydestænger 1643:240
 spændetræ 1642:212
 stargræs, at forbedre hustage med 1647:220 (jfr. 221)
 sten, opgravet på mark 1647:173, 183a
 sten, hugne, til (Odense)gårds fornødenhed 1647:3
 sten, til bygningsforbedring i Odense 1641:162; 1644:
 117; til hovedgård 1642:212 (mursten?); til
 tinghus 1643:246 (mursten)
 stolper 1642:27, 172
 støtter 1646:27

tag, se ovf. under bygningskonstruktion
 tagsten 1642:212
 tjære 1647:66; anvendt som helbredelsesmiddel for sygt kvæg 1642:134
 træer, ulovligt hugget, anvendt i gårds bygning 1641:118
 traværk, i mølle 1647:110
 tømmer, over- og undertømmer, i bygning 1641:264; 1646:154
 tømmer, i bygninger 1640:106; 1641:31, 34, 151, 252; 1642:118, 172, 179; 1643:60, 239; 1645:54, 61, 114, 146; 1646:27, 81; 1647:94; 1648:118. - Jfr. bygningstømmer ovf.
 tømmer o.l., i broer, se gruppe 463
 tømmer, til møller 1642:196
 tømmer, gammelt 1642:253
 tømmer, leveret til forarbejdning, til vindueskarme 1644:156
 tømmer, borttaget af bygninger 1642:337; 1643:240
 tømmer, til gårdes bygninger, ønsket udvist 1648:118, 208 (jfr. 223)
 tømmer, til gårdes bygninger, ønsket, men aldrig bevilliget af godsejer 1645:159
 vidjer (wender) 1642:26

genopbygninger og tilbygninger:

forbedring, af fæsters gård 1643:60, 240
 genopbygning, af afbrændt gård 1641:264, 267
 genopbygning, af hus 1641:396
 genopbygning af hus, 4 fag 1642:172; 1647:144; 5 fag 1647:144; 6 fag 1644:5; 8 fag 1647:144; 9 fag 1642:80, 172; 10 fag 1641:322
 genopbygning af bryggersgavl, 4 fag 1647:144
 genopbygning af lader 1642:80; 1644:5; 6 fag 1642:80; 9 fag 1642:27; 13 fag 1642:118
 genopbygning af ødegårds lade, 11 fag hus o.a. 1642:203
 husmand har istandsat råddent og gammelt hus (under ejendoms gård), men opsiges 1643:237
 ombygning af stuehus nødvendig 1641:131; 1642:80, 132, 172 (11 fag); 1644:5 (9 fag)
 ombygning af fæsters lade 1646:153
 tilbygning til fæsters gård 1646:154

254. rum i boligen

aftægtsbeboelser, af forskellig art, se gruppe 540
 bryggers 1641:118; 1642:172; 1644:144
 forstuer 1642:230
 fremmers 1641:118, 175
 kammer, for aftægtsfolk 1648:182; for svend 1642:37; i østre hus 1642:132; i gården 1642:172
 kvist, på bavnehus 1644:205
 loftsrums 1641:240; 1642:274, 337; 1643:17; over kammer 1648:182; over stue 1641:59
 overdel af stuehus 1642:26

stuer 1643:170, 191, 258; 1644:219; 1645:68, 118;
 1647:271; 1648:71; stå i stue 1645:118
 stuer, små 1641:131; 1643:200; ved nordre side på stue-
 huset 1641:59

255. fast inventar

senge 1640:96; 1642:271; 1643:402; 1644:227; 1645:5,
 21; 1646:96, 110, 139
 senge, af træ 1643:214; af træ, fastnaglet i hus 1645:
 302; stor, af træ 1643:48
 senge, ligge i 1641:192, 230; 1648:73
 sengen, ligger ved 1645:70, 106
 seng, pige og svend ligger sammen i svendens 1642:37
 sengen, mand lægger sig herpå ved svendene 1641:257
 seng i stue, husbond lå i 1643:258
 seng, stå op af 1648:73 (jfr. 1643:258)
 sengesteder, af eg 1645:21

256. ildsteder og opvarmning

ilden (ildsted) 1642:133; kedel hængende herpå 1642:
 129; gryde hængende herover 1646:191
 ildsteder 1645:146
 ildsteder, ulovlige, lensmandens befaling og delefogdens
 advarsel at nedtage sådanne; sker det ikke godvil-
 ligt, da ved delefoged o.a. dannemænd 1647:23
 ild slukket af godsejer (ved fuldmægtig) i udvist fæsters
 gård med forbud at optænde den før i husbonds minde
 1641:231
 bageovne 1641:264, 393; 1645:146
 ovne 1641:264

brændsel:

brænde, læs 1647:83
 brændetræer 1642:240
 brændeved 1646:21
 hovved, se gruppe 304
 ildebrændsel, til aftægtsfolk 1641:59. Jfr. gruppe 540
 ildebrændsel, til hovedgårde 1642:240. Jfr. ved ndf.
 ildebrændsel, til bønderne 1642:240. Jfr. ved ndf.
 ildebrændsel, gærde(staver) og tømmer anvendt som
 1643:240
 tørsv 1641:296, 297; 1642:276; 1643:237; gamle 1641:
 296. - Jfr. iøvrigt m.h.t. tørveskæring, tørvegrave
 o.l. gruppe 328, og for aftægtsnydere gruppe 540
 ved 1641:219; 1642:208, 228 (jfr. 223), 239, 240, 320;
 1643:47 (jfr. 62, 69); 1644:200; 1648:12, 48
 ved, til barning 1642:63; 1644:67; 1645:206
 bageved, bygningstømmer uretmæssigt brugt til 1644:67
 ved, til bål at brænde troldmand på 1643:124
 ved, faldet i skov, givet bønder 1648:133 (i anledning
 af adelig barsel ?)
 ved, faldet i skov, udvist til hovedgårds fornødenhed
 1648:133

ved, faldet i skov, solgt 1648:133
 ved, faldet i skov, beregnet i læs 1648:133
 ved, stjålet, kørt til Odense 1648:48
 ved, betaling for 1648:12
 ved, givet til opbevaring, brændt 1644:200
 ved, solgt, skovtyveri heraf 1642:208, 228 (jfr. 223);
 1643:47 (jfr. 62, 69)
 ved, stjålet, salg heraf 1641:207; 1642:210; 1648:48
 ved, stjålet, formodet skovtyveri 1645:178, 182, 192;
 1647:83
 ved og kvas i skoven, ran heraf 1647:289
 præsteved, se gruppe 510
 vedkast 1642:320
 sod, som helbredelsesmiddel for sygt kvæg 1642:134

257. rum i udhuse

høgulve 1642:271
 loer 1642:274; 1648:133
 værelse (plads) til hø og tørv 1643:237

258. skader på bygninger

ildebrände 1644:143; 1647:229, 291; 1648:183
 gods opbrændt 1648:183
 gods og formue ganske opbrændt 1647:86
 gårde afbrændte 1643:390, 399; 1647:75
 gårde afbrændte, med alt indbo 1641:392; 1642:328 (jfr.
 1643:20, 36, 66)
 to gårde afbrændte 1641:264
 huse afbrændte 1646:38; 1649:91, 106, 212
 ladehus afbrændt 1645:294
 stuehuse afbrændte 1643:361; 1645:312
 fæsters kones manglende påpasselighed med ild i bageovnen
 1641:264; 1642:328 (jfr. 1642:20, 36, 66)
 brøstfældighed på gårde, se gruppe 251

259. udendørs lokaliteter

gård = gårdsrum 1641:192; 1642:133; 1643:49; 1645:118,
 127, passim
 gården, udgået i 1644:219
 gård, køre et læs ved ind igennem persons gård og udi
 andens gård 1641:219
 svinestier, i marken 1643:4, 5; i skov 1643:6

JORDENS EJERE 270 - 279

270. selvejerbønder (jfr. 108, 110)

jordegne bondegårde, ejendomsgårde, se indledning 1640-
 1643 s. XII

ejendomsgårde (bondegårde o.l.) 1641:176; 1642:176, 244;
 1643:120, 190, 199, 200, 236, 307, 360; 1644:56, 64,
81 (jfr. 88), 187, 207, 220, 255, 256; 1645:16, 29,
 52, 148, 185; 1647:157, 181; 1648:119, 155, 171
 gårdsparter i ejendomsgårde 1641:176; 1642:176; 1643:
 199, (200); 1644:204, 255; 1645:119, (185)
 skødning af arveparter i selvejergårde 1641:176; 1642:
 176; 1643:199, 200; 1645:185
 salg af hus til ejendomsgård 1643:307; 1644:187
 salg af have til ejendomsgård 1647:157
 skove til ejendomsgård, syn herover 1643:190; 1644:256
 hus til ejendomsgård 1643:200
 kirkejord brugt til ejendomsgård 1644:256
 ejendomsgård, taksering heraf m.h.t. værdi i penge; kan
 ikke udstå at give mere i landgilde, skat o.a. kgl.
 tynge f.t. 1644:256
 ejendomsgårds ægter og hoveri til len (Dalum Kloster)
 specificeret 1644:88

271. krongods

Odensegårds (St. Hans Klosters) len, se hovedreg. og ind-
 ledning 1640-1643 s. XI-XII
 Odensegårds (St. Hans Klosters) len, lensmænd Holger Jør-
 gensen Rosenkrantz 1618-28 og Henning Valkendorf
 1628-55, se hovedreg. og gruppe 471
 Odensegårds (St. Hans Klosters) tjenere, se gruppe 231
 Odensegårds (St. Hans Klosters) len, ridefogder Lars Niel-
 sen (død senest 1641), Jakob Hansen 1640-41 og Hans
 Christensen (Carstensen, jfr. Krag) 1642 ff., se
 hovedreg. og gruppe 471
 Odensegårds (St. Hans Klosters) len, lensskrivere Hans
 Christensen (Carstensen, jfr. Krag) (senere ridefo-
 ged, se ovf.) 1641 (?), Ole Olsen 1642-44, Jørgen
 Wichmand 1645-48 og skriver Hans Jespersen, se hoved-
 reg. og gruppe 471. - underskriver Peder Jensen, se
 hovedreg. og gruppe 471.
 Odensegårds (St. Hans Klosters) len, defogder Jørgen
 Clemensen, Agedrup (kronens defoged i Åsum og
 Bjerge h.) 1640-42 og Mads Andersen, Torup, 1643-48
 Dalum Klosters len, se hovedreg. og indledning 1640-1643
 s. XII
 Dalum Klosters len, lensmand Arent von der Kuhla 1642-45
 og Iver Vind 1645 ff., se hovedreg. og gruppe 471
 Dalum Klosters len, skrivere Jørgen Christensen Naur 1643
 og Thomes Jensen 1646, se hovedreg. og gruppe 471
 Dalum Klosters len, foged (?) Jens Basse 1644:88, 256,
 se hovedreg.
 Hindsgavl len, lensmand Hans Lindenov 1639-43, se hoved-
 reg. og gruppe 471
 Koldinghus len, ridefoged Bo Bosen, privat gældssag
 1643:201, 205, 207

- Nyborg len, se hovedreg. og indledning 1640-1643 s. XII
- Nyborg len, alle k.m.s. tjenere hertil i Åsum h. 1640:35; 1647:138; en del Nyborg slots tjenere 1640:93
- Nyborg len, gods indskrevet for fæster i jordebog 1640:93
- Nyborg len, enemærke (skov med græsning og olden) under Nyborg slot 1643:241, 252
- Nyborg len, ødegårdes "lejder" 1643:180, 182
- Nyborg len, lensmand Mogens Kaas, se hovedreg. og gruppe 471. I k.m.s. forfald 1648:384
- Nyborg len, ridefogder Jørgen Karel 1641-44, se hovedreg. under Nyborg len og gruppe 471, og Henrik Sørensen, Nyborg lens ridefoged for Bjerge h. og fra 1644 også for Åsum h., se hovedreg. under Kerteminde og gruppe 471
- Nyborg len, lensskrivere Hans Markursen (død senest 1643), se hovedreg., og Jens Madsen 1643, se hovedreg. og gruppe 471
- Nyborg len, delefogder Jørgen Rasmussen, S. Nærå, (død senest 1641) 1640-41, og Morten Rasmussen Stensætter, S. Nærå, se hovedreg. og gruppe 471
- Provstegården, Odense, rigskanslerlenet, se hovedreg. under Odense, forvaltet af rigens skriver Thomas Brodersen (Riisbrig), rådmand i Odense. Jfr. indledningen 1640-1643 s. XII
- Provstegårdens tjenere, en del heraf 1641:376; Provstegårdens gods 1643:68; 1645:120
- forvalteren har som regnskabsprovst pligter som sognekirkernes forsvarer 1645:195 (m. note)
- Rugård len, lensmand Sten Bille, se gruppe 471
- Rugård len, Assenbølle, delefoged 1643, se gruppe 471
- Sankt Knuds Klosters len, Odense, kongens kanslers len, se indledning 1640-1643 s. XII og hovedreg.
- Sankt Knuds Klosters grund og tilliggende ejendom 1647:251; dets gods i Lunde 1643:130
- Sankt Knuds Klosters tjenere, de Ejby mænd 1647:251
- Sankt Knuds Kloster, lensmand Christen Thomesen Sehested, kongens kansler 1641:399 (m. note); 1642:198 (m. note); 1647:251
- Sankt Knuds Kloster, ridefoged Mads Hansen 1640, se gruppe 471
- Sankt Knuds Kloster, skriver og ridefoged Anders Pedersen 1641-47, se gruppe 471
- Sankt Knuds Kloster, delefoged Poul Hansen Reff, Åsum, 1640-48, se gruppe 471
- Vester Alen og Lofoten (Laugsandens) len, Norge, lensmand Melchior Oldeland 1642:165

272. gods under provstier, hospitaler og skoler

- m.h.t. sognekirkers gods, se gruppe 509
- Assens provsti, lensmand Henning Pogwisch 1643 ff., strid om nådsensåret af godset 1644:43 (m. note)

- Gråbrødre Kloster, Odense (Odense Hospital), se hovedreg.
under Odense
- hospitalstjenere 1643:250; 1647:182
- hospitals grund og enemærker 1647:183a
- bispens jord nu til Gråbrødre Kloster 1647:251
- hospitalets løkke (eng) 1641:263
- hospitalets mølle 1648:233
- hospitalets skove og skovparter 1640:2; 1645:228;
1646:175; 1647:204
- hospitalsforstandere, se gruppe 406
- hospitalsmester Lars Hansen, Odense, se hovedreg.; hans
sager vedr. fæsteres (?) gæld (restancer ?) 1640:83;
vedr. restance med stedsmål af gård 1640:63, 89;
vedr. ulovlig afslæt og bortførelse af hø 1641:263
(jfr. 276); 1643:242, 347; vedr. klostrets ihjel-
bidte får og lam 1643:224
- hospitalsmester Lars Hansen, Odense, ved unavngiven fuld-
mægtig ang. restancer i skifte efter fæster 1640:111
- samme ved fuldmægtig Anders Hansen, Skovsbo, ang. syn på
omtvistet jord 1643:315
- samme ved fuldmægtig Niels Hansen ang. gæld (restancer)
hos fæster (?) 1647:43; ang. syn over skoves svins-
olden 1645:228; 1646:175
- samme ved fuldmægtig Poul Jensen ang. syn over skovparts
svinsolden 1640:2
- hospitalsmester Hans Kraft, Odense, 1647-48, se hovedreg.;
kaldet i portners påhør 1647:165; hans sager vedr.
strid om gårder 1647:165, 182; ang. restancer 1648:
232; ang. bygfæld på mølle 1648:233
- samme ved ubenævnt fuldmægtig ang. restancer 1648:76
- samme ved fuldmægtig Hans Hansen, Odense, ang. restance
med tiendelam 1647:250
- samme ved fuldmægtig Hans Madsen på Hollufgård ang. syn
over svinsolden 1647:204
- Odense Gymnasium,
gods i Torup 1640:19; 1645:229, 274
- professor Christen Hansen Lund, Odense Gymnasium, sag ang.
fæster, der taler forseelse i minde hos ham 1641:
399 (jfr. 398)
- samme ved fuldmægtig Anders Lauridsen, Odense, ang. lejer-
målsbøde 1640:19
- samme ved fuldmægtig Ole Olsen, Odense, i sag af uangivet
indhold 1645:274
- samme ved Mads Andersen, Torup, lader udmelde synsmænd
ang. gårdfæld og registrering af gods 1645:229
- lektor theologia (professor) Jens Pedersen Winding og hu-
stru, aftale ved fuldmægtig med fæstere om afløsning
af tiende fra 4 fæstere i Allerup 1647:192 (m. note)
(J.P.W. var tillige sognepræst i Åsum (jfr. note til
1647:82))

273. adelsgods

- stavn, adeliges 1642:65
- stavn, anden god mands, have den kærere (end den han har)
1641:196

arvehovedgård, rette 1643:115
 jorddrot til godset 1647:148
 grund, adeligs 1640:9
 grund, hovedgårds 1640:50
 hovedgård, bortforpagtet 1643:115
 adelige, svenske, som godsejere på Fyn 1642:230 (m. note),
 jfr. hovedreg. Sverige og Ekenäs
 adeliges pant, proklama vedr. 1642:206
 adelig husbonds tjenere 1640:9, 77, 90, passim, jfr.
 gruppe 231
 ugedagstjenere, på adelsgods, fritaget for al kgl. tyngde
 (skat og ægter) 1643:157 (jfr. 222)
 ugedagstjenere, på adelsgods, hævder sig fritaget for at
 stille (tillæg til) dragonheste 1644:41 (jfr. 48)
 ugedagstjenere, til Rønninge Søgård (tjenere i Rønninge
 sogn) 1645:53
 ugedagstjenere, til Sanderumgård 1643:157

de enkelte godser (efter ejeres navne) (generelt henvises
til hovedreg. under anførte hovedgårdes navne):

- Aschersleben, Hilleborg, enke efter Niels Skinkel (død
 1641), til Søholm (Båg h.). - Fuldmægtig Hans Mad-
 sen, Rynkeby Skovgårde (på Mads Hansens vegne), se
 gruppe 309
- Banner, Niels, til Ringstedgård, udfordret om natten for-
 an vinduerne på hgd. 1647:42 (jfr. 58), 72, 80. -
 Fuldmægtig Hans Madsen, Rynkeby Skovgårde; ladefoged
 Christen Pedersen; og foged (?) Ernst Hack, se gruppe
 309
- Banner, Per, svensk rigsråd, til Ekenäs og Tuna, samt i
 Danmark Frøbjerg. - Fuldmægtige Lars Andersen, Breg-
 nemose; og Predbjørn Hansen, se gruppe 309
- Bielke, Ture, Sverige, se hovedreg. Sverige. - Fuldmægtig
 Lars Andersen, Bregnemose, se gruppe 309
- Bild, Jytte (død 1646), enke efter Otte Banner (død 1625),
 til Ringstedgård; hendes "kvinder", urigtig beskyld-
 ning for løssagtighed 1642:60; forbud mod at huse
 visse personer 1642:235. - Fuldm. Hans Hansen, Peder-
 strup; ladefoged Henrik Olsen, Ringstedgård; ladefoged
 Lars Jørgensen, sst.; og Peder Madsen, Pederstrup, se
 gruppe 309
- Bille, Erik (død 1641), til Kærsgård (Vends h.); k.m.s
 stævning i skiftesag efter ham påtegnet 1643:92
- Bille, Lisbeth, til Gammel Køgegård (Køge by), se hovedreg.,
 Køgegård. - Tjener Hans Hansen, se 1643:201 (m. note)
- Bille, Sten, til Kærsgård (Vends h.); kaldseddel dat.
 Kærsgård, læst 1643:18. - Bud Jep Larsen, Tobo, se
 gruppe 309
- Bille, Tønne, til Billeskov (Båg h.); ønskes stævnet
 1641:299; stævnet 1643:264. - Fuldmægtig Gregers
 Jensen, Klarskov, foged på Billeskov, se gruppe 309
- Brockenhuus, Claus, til Nordskov, landsdommer. - Fuldmæg-
 tig Erik Frederiksen, foged på Nordskov, se gruppe
 309
- Brockenhuus, Johan, til Lerbæk (Tørrild h.); arveskifte-
 sag 1643:92 (m. note): - Tjener Søren Sørensen, Ler-
 bæk, se gruppe 309

- Buchwald, Joachim, til Langesø (Skovby h.); kaution for beløb ham skyldig 1641:321; personligt fremmøde på tinge, hævder ikke at være lovligt kaldet som jorddrot 1642:59
- Due, Casper, sidtzhafftig på Rønninge Søgård; kald til ladefogeds skudsmål 1647:237. - Fuldmægtige Christen Simensen, ladefoged; Claus Clausen; Jakob Pedersen, Rønninge, delefoged på Rønninge Søgård; Lars Pedersen, Rønninge; Niels Rasmussen, ladefoged; Peder Hansen; Rasmus Hansen, ladefoged, se gruppe 309
- Daa, Christian, til Fraugdegård; stævnet vedr. overfald på fæster 1645:105-108, 122; bønder og tjenere liggende til F. 1645:146. - Fuldmægtige Lars Frandsen, foged; og Mikkel Pedersen, foged, se gruppe 309
- Daa, Claus (død 1641), til Fraugdegård; grund i Fraugde 1640:9; 1641:33. - Fuldmægtig Lars Poulsen, ridefoged, se gruppe 309
- Daa, Dorete, g. 1646 m. Gregers Krabbe, til Fraugdegård; kald for F.s port 1642:295; 1643:18; hendes tjenere i Åsum h. 1642:2, 272; 1643:44, 229; 1644:7, 225. - Fuldmægtig Lars Poulsen, ridefoged, se gruppe 309
- Daa, Oluf, til Fraugdegård og Holmegård (Hammer h.), kald for F.s port 1642:295; opsøgt på F. af fæsters kone 1641:264. - Fuldmægtig Lars Poulsen, ridefoged, se gruppe 309
- Daa, Valdemar, til Fraugdegård. - Hans ridefoged Lars Poulsen, se gruppe 309
- Friis, Jesper, til Ørbækklunde. - Fuldmægtige Hans Rasmussen Kraft, foged; Niels Markursen, ladefoged; og Rasmus Madsen, Ørbæk, fhv. delefoged, se gruppe 309
- Friis, Tønne, til Hesselager. - Fuldmægtig Rasmus Knudsen, foged, se gruppe 309
- Friis, Tønne, til Hesselager, hans arvinger. - Deres fuldmægtig Mads Mortensen, Ørritslevgård, foged, se 1644:25 (m. note) og gruppe 309
- Gyldenstjerne, Anne (død 1641), enke efter Frederik Markdanner (død 1639), til Rønninge Søgård; proklama m.h.t. pant 1642:206; gæld 1645:305. - Fuldmægtige Jakob Pedersen, Rønninge, delefoged på R.S.; Jens Hansen, skriverdreng; og Niels Pedersen Vognbjerg, borger, Kerteminde, ridefoged på R.S., se gruppe 309
- Gyldenstjerne, Henrik, til Skovsbo; dom mellem ham og Hans Lindenov 1640:10 (m. note); sag med Hans Markdanner 1642:100, 110; kaldsseddel, dat. Skovsbo 1641:291. - Fuldmægtige Gregers Jensen, Klarskov; Peder Sørensen, foged; og Predbjørn Mouridsen, se gruppe 309
- Gøye, Beate, til Jungetgård (Nørre h. Salling). - Fuldmægtig Jørgen Dinesen, Vester Egense, se gruppe 309
- Gøye, Ellen, til Jerstrup (Skam h.). - Fuldmægtig Jørgen Dinesen, Vester Egense, se gruppe 309
- Hartvigsen, Jørgen, til Terpgård (Vester Lisbjerg h.). - Fuldmægtig Erik Frederiksen, foged på Nordskov, se gruppe 309

- Høeg, Sidsel, til Fjællebro. - Fuldmægtige Ditlev Jensen, foged; Hans Jørgensen, Stavlund (Sallinge h.), se gruppe 309
- Krabbe, Gregers, til Fraugdegård. - Fuldmægtige Anders Hansen, Torup; Lars Poulsen, foged, se gruppe 309 (Krag, Otte), til Skjoldemose. - Hans fuldmægtig Jens Lassen, foged, se gruppe 309
- Kaas, Erik, til Lehnskov (Sunds h.) og Tøjstrup (Gudme h.). - Fuldmægtige Dines Madsen, Eskilstrup (Vindinge h.); Hans Und, Svendborg; Lars Hansen Skriver, foged på Tøjstrup og Lehnskov; Lars Sørensen, Sønder Nærå; Niels Olsen, Sødninge (Gudme h.); Peder Rasmussen Galtebjerg, Højrup (Vindinge h.) og S. Nærå, se gruppe 309
- Kaas, Mogens, til Sellebjerg (Bjerger h.) og Vejrupgård (Bjerger h.), desuden lensmand på Nyborg slot, se gruppe 471; kald for Vejstrupgård henvist til kald for Nyborg slot 1642:184; kald for Nyborg slot og for Vejstrupgård, som M.K. selv påhørte 1647:165; samt desuden for Sellebjerg 1648:226. - Fuldmægtige Frederik Larsen, Birkende; Lars Clausen, Birkum; Peder Pedersen, Ferritslev; Rasmus Hansen, Ferritslev, se gruppe 309
- Lindenov, Hans, til Hundslund (Dronninglund h.), Søby Søgård og Sanderumgård. - Fuldmægtige Christen Jensen, Allested; Hans Hansen, foged på Søby Søgård, se gruppe 309, og ubenævnt 1641:236. Hans enke, se Lisbeth Sophie Rantzau
- Lindenov, Magdalene, til Vindebygård (Lollands Nørre h.). - Fuldmægtig Mads Rasmussen, Svendborg, i sag med adelig godsejer om pantsat gård 1641:113, 129
- Lützou, Kirstine v., til Hellerup (Vindinge h.); kald på H. 1648:204. - Fuldmægtige Hans Nielsen, foged (?); Peder Pedersen, Ferritslev, se gruppe 309
- Markdanner, Frederik (død 1639), til Rønninge Søgård, g.m. Anne Gyldenstjerne (s.d.); hans børn og arvinger kaldet 1647:165; hans og Hans Markdanners arvinger kaldet for gæld 1648:47, 55, 123
- Markdanner, Hans (død 1642), til Rønninge Søgård; kald 1640:80; 1641:139, 291, 342; køb af hus 1643:337; hans indlæg på tinge 1641:39, 139, 154, 207 (jfr. 216); 1642:32, 74; hans gældsbrief 1643:277; proklama om gæld 1642:206; testamentariske bestemmelser 1643:48, 178, 214; sag om hest 1640:80, 95; 1641:139, 167, 304, 365, 374; 1642:1, 74, 81, 100, 110; sag om fæsteres svin taget ulovligt af skov 1642:56; øksne påstås tilbudt ham 1642:209; hans forbud mod fæsternes krohold og ølsalg 1642:229; beslaglagt øl givet til de fattige 1642:229; givet ved til fæstere i anledning af adelig barsel 1648:133; udviser personligt træ i skov 1642:211, 242; gør regnskab med købmand 1645:124; udvider hovedgårdens enemærker med fæsteres jorder 1645:36. - Fuldmægtige Mathis Jørgensen, Rønninge, ladefoged på Rønninge Søgård; Niels Rasmussen, ladefoged sst.; Peder Hansen, Rønninge og R.S., se gruppe 309

- Markdanner, Hans, hans arvinger; stævnet for Rønninge Sø-
gård med lavværger ang. udlæg for H.M.s testamentariske bestemmelser 1643:48, 178, 214; stævnet i gældssag 1643:277; 1644:166; stævnet for Rønninge Søgård og Uggerslevgård i sag om bortførte kreaturer 1643:86 (jfr. 115), 379; ang. syn på omtvistet jord 1643:315; de eller deres fuldmægtig holder ikke dug og disk på R.S. 1643:115; stævnet for Uggerslevgård (Skam h.) 1643:379
- Marsvin, Ellen, til Ellensborg (nu Holckenhavn) (Vindinge h.), Lundegård (Sallinge h.), Vejlegård (Sallinge h.) m.v. (jfr. 1640:16 m. note); kald på Vejlegård i sag om indgærdning 1644:87; kald på Ellensborg og Lundegård ang. strid om gærder 1647:135, 182 (i ladefogdens påhør). - Fuldmægtige Lars Larsen, Heden, Vejlegårds delefoged; Niels Pedersen, Vøjstrup (Sallinge h.); Peder Christensen, fhv. foged på V., se gruppe 309
- Mule, Claus, Odense, tiendeejer 1641:71. - Fuldmægtig Jakob Nielsen, Odense
- Munk, Anne, til Haraldskær (Tørrild h.). - Fuldmægtig Niels Terkelsen, se gruppe 309
- Munk, Edel, til Haraldskær (Tørrild h.). - Fuldmægtig Niels Terkelsen, se gruppe 309
- Oldeland, Melchior, til Uggerslevgård (Skam h.); lavværge for Hans Markdanners arvinger 1643:48, 178; kald for Rønninge Søgårds port 1642:211; 1643:48, 115; 1645:43; holder ikke dug og disk på R.S., stævnet med fuldmægtig 1645:124, 206. - Fuldmægtige Jacob Pedersen, delefoged på Rønninge Søgård, Rønninge; Jørgen Knudsen, Rønninge; Niels Pedersen Vognbjerg, se gruppe 309; ubenævnt fuldmægtig aflyser ulovlig sæd 1643:175
- Podebusk, Henrik, til Kørupgård (Skam h.); personligt fremmøde på tinge 1640:96, 98; kald for Kørupgårds port 1640:97; 1641:50; stævner i drabssag 1640:76; 1641:50
- Pogwisch, Frantz, til Ravnholt (Vindinge h.). - Fuldmægtige Anders Rasmussen, Herrested; Hans Jensen, foged; hans fæsteres fuldmægtig Niels Mogensen, Ravnholt, se gruppe 309
- Pogwisch, Henning, til Hollufgård; personligt fremmøde på tinge i sag om gærdelukning 1642:131; 1646:134; kald 1646:113, 134, af hans fuldmægtig for H.s port 1646:128; gælds- og pantebrev for lån i hospitalet i Odense 1647:44; hans sedler læst på tinge 1641:180 (jfr. 179, 181, 230); 1642:202; 1645:113; stævnet ang. nådsens år af Assens provsti 1644:44 (m. note); sagsøgt af adelig godsejer vedr. pantsat gård 1641:113, 129; stævnet for tinget i drabssag 1641:230; fæsters mundtlige opsigelse af husfæste overfor H.P. personligt 1641:166 (jfr. 182, 188); ang. panttagning hos hans fæstere uden hans samtykke 1644:66 (jfr. 50, 55); fæstere dømt at betale restancer eller være i hans arbejde 1643:113. - Fuldmægtige Hans Hansen, foged; Hans Jørgensen; Hans

- Madsen, foged; Jep Pedersen, Hollufgårds mølle; Lars Hansen, Neder Holluf, se gruppe 309
- Rantzau, Lisbeth Sophie, enke efter Hans Lindenov (død 1642) (s.d.), til Iversnæs (nu Wedellsborg), Sanderumgård og Søby Søgård; hendes seddel, dat. Iversnæs 1643:205; kald med lavværge og foged for Sanderumgårds port 1642:296, for Sanderumgård (i bud-drengens påhør) 1647:182; for Søgårds port med lavværge 1642:326, for Søgård 1647:135, og (i lade-fogdens påhør) 1647:182. - Fuldmægtige, til Sanderumgård Christen Jensen, Allested (Sallinge h.), til Søby Søgård Christen Jensen, Allested; Hans Hansen foged, se gruppe 309
- Rodsteen, Palle, til Lundsgård (Bjerger h.). - Fuldmægtig Hans Andersen, Sønder Nærrå, se gruppe 309
- Rosenkrantz, Holger Axelsen, til Bramstrup; udruster bondesoldat 1641:69. - Fuldmægtige Ejler Sørensen, ridefoged 1641 ff.; Jens Lassen, ridefoged 1641 (se-nerne på Skjoldemose); Knud Jakobsen, Odense, se gruppe 309
- Skeel, Ingeborg Albretsdatter, til Lundsgård (Bjerger h.), g.m. Palle Rodsteen (s.d.); tilgodehavende hos bonde, overdraget Henrik Sørensen, Kerteminde 1648:19
- Thott, Henrik, til Boltinggård (Gudme h.). - Fuldmægtig Peder Jensen, Findinge (Sallinge h.), delefoged på Boltinggård; jfr. Jens Nielsen, fhv. foged, se gruppe 309
- Ulfeldt, Knud (død 1646), til Hellerup (Vindinge h.) og Hverringe (Bjerger h.); kald for port på Hellerup og Hverringe 1643:339. - Fuldmægtige Hans Knudsen Krag, Mesinge (Bjerger h.), ridefoged til Hellerup og Hverringe; Mikkel Hansen, Havndrup (Vindinge h.); Peder Pedersen, Ferritslev, se gruppe 309. Ubenævnt fuldmægtig ang. ulovlig skovhugst 1644:15
- Urne, Sivert, til Juulskov (Vindinge h.); kaldet (i bud-drengens påhør) fra Sanderumgård, burde være kaldet fra Juulskov, hvor han holdt dug og disk 1647:135. - Fuldmægtig (?) Peder Andersen, ladefoged på Sanderumgård, se gruppe 309
- Vind, Iver, til Torpegård og Nørholm (ikke i hovedreg.), også lensmand på Dalum Kloster; kaldet fra Torpegård 1647:165; overværer personligt syn over mageskifte af jorder 1648:16; mageskifter jorder med præst 1648:16 (jfr. 7). - Fuldmægtige Houle Jensen, foged på T.; Mikkel Hansen, Havndrup (Vindinge h.); Niels Christensen, foged på T., se gruppe 309

274. andre private godsejere

- rådmand Jesper Hansen, Odense, hans tilpantede adelsgods 1647:260 (m. note); syn over afdød fæsters gård og skovpart 1645:308, 310

275. handel med godstilliggender (fæstegods) og mageskifter hermed (jfr. 124, 126)

køb/salg af ejendomsgårde 1643:360; 1644:187, 207, 220, 255
 salgspris, anslået, for ejendomsgård med huse og tilliggende 1644:256
 selvejergård, part heri skødet mod betaling 1642:176
 hus, salg heraf med skødning 1643:307
 hus, solgt af adelig til adelig 1643:337
 magelæg af jorder, se gruppe 217

276. pantsætning af godstilliggender (fæstegods) (jfr. 127)

jordegods i Åsum og Odense herreder pantsat af adelig for lån hos Odense Hospital (Gråbrødre Kloster) 1647:44
 gård i Åsum h. pantsat af adelig til adelig 1641:113, 129
 bol overtaget fra adelig af adelig ved indførsel 1645:36
 borgerligs tilpantning af adelsgods, se gruppe 274

HOVEDGÅRDE 280 - 299

280. gården

kronens gårde:

Dalum Kloster (Odense h.), se hovedreg.
 Hagenskov (Båg h.), se hovedreg.
 Hindsgavl (Middelfart by), se hovedreg.
 Nyborg slot (Nyborg by), se hovedreg. under Nyborg len; seddel dat. her 1643:201
 Odensegård (St. Hans Kloster) (Odense by), se hovedreg.; port, varsel her 1641:130; 1642:300; 1645:45; tingbøger autoriseret her 1643:indl.; 1645:indl.; lensmands brev, dat. her 1645:172; lensskrivers seddel, dat. her 1645:208; ridefogeds sedler, dat. her 1644:43; 1647:126; forligsdokument, dat. her 1645:150; ridefoged på adeligt gods leverer dragonhest (for fæstere) her 1644:35
 Rugård (Skovby h.), se hovedreg.
 Sankt Knuds Kloster (Odense by), se hovedreg.; overfaldet person synet her 1642:216
 Tranekær (Langelands Nørre h.), se hovedreg.
 kald af lensmænd uden nærmere angivelse af sted, som f.eks. port, se under gruppe 471

adelens gårde:

Billeskov (Båg h.), se hovedreg.
 Boltinggård (Gudme h.), se hovedreg.
 Bramstrup, se hovedreg.; dokument, dat. her 1647:271
 Brobygård (Sallinge h.), se hovedreg.
 Dallund (Skovby h.), se hovedreg.
 Damsbo (Sallinge h.), se hovedreg.

- Ellensborg (nu Holckenhavn) (Vindinge h.), se hovedreg.
 Fjællebro (Sallinge h.), se hovedreg.
 Fraudgegård, se hovedreg.; port 1643:170, 188; møde
 herved 1643:188; varsel her 1642:(253), 295;
 1643:18; 1645:105; skrivelse, dat. F. 1645:105;
 gældsbev, dat. F. 1645:269
 Gammel Køgegård, se Køgegård, Gammel
 Gerskov (Lunde h.), se hovedreg.
 Glorup (Gudme h.), se hovedreg.
 Haraldskær (Tørrild h.), se hovedreg.
 Harritslevgård (Skovby h.), se hovedreg.
 Hellerup (Vindinge h.), se hovedreg.; sitzhaftig her Jens
 Pedersen Krag (ikke adelig), se hovedreg.; kald her
 1647:165; 1648:204; for port 1643:339
 Hesselager (Vindinge h.), se hovedreg.
 Hollufgård, se hovedreg.; varsel for port 1646:128;
 3 personer, kald til, på H. 1648:200; godsejers
 sedler, dat. her 1641:180; 1642:202; fogeds sed-
 del, dat. her 1646:100
 Holmegård (Hammer h.), se hovedreg.; fæsters kone fra
 Fraudge beretter for husbond på H. om af hende for-
 årsaget ildsvåde 1641:264
 Hundslund (Dronninglund h.), se hovedreg.
 Hverringe (Bjerger h.), se hovedreg.; port, varsel for
 1643:339; kaldssedel, dat. her 1641:271
 Iversnæs (nu Wedellsborg) (Vends h.), se hovedreg.;
 seddel, dat. her 1643:205
 Jerstrup (Skam h.), se hovedreg.
 Junetgård (Nørre h. Salling), se hovedreg.
 Juulskov (Vindinge h.), se hovedreg.; Sivert Urne holder
 dug og disk her og bør kaldes her 1647:135
 Klingstrup (Sunds h.), se hovedreg.
 Kærsgård (Vends h.), se hovedreg.
 Køgegård, Gammel (Køge by), se hovedreg.
 Kørupgård (Skam h.), se hovedreg.; port, varsel for
 1640:9, 97
 Langesø (Skovby h.), se hovedreg.; brev, dat. her
 1644:166
 Lehnkov (Lindskov) (Sunds h.), se hovedreg.
 Lerbæk (Tørrild h.), se hovedreg.
 Lundegård (Sallinge h.), se hovedreg.; kald her 1647:
 135, 182
 Lundsgård (Bjerger h.), se hovedreg.; brev, dat. her
 1648:19
 Margård (Skovby h.), se hovedreg.; Hans Juel, ærlig og
 velagt, sitzhaftig her 1643:236
 Mullerup (Gudme h.), se hovedreg.; brev, dat. her 1648:238
 Nordskov (Sallinge h.), se hovedreg.; landsdommers stæv-
 ning, dat. her 1641:192; 1643:258, 276
 Næsbyholm (Tybjerg h.), se hovedreg.
 Nørholm (Øster Horne h.), se hovedreg. under Torpegård:
 Iver Vind
 Ravnholt (Vindinge h.), se hovedreg.; 2 personer, bl.a.
 foged, kaldet her 1648:200
 Ravnsbøl Ladegård (Tørrild h.), se hovedreg.

Ringstedgård, se hovedreg.
 Rosenholm (Øster Lisbjerg h.), se hovedreg.
 Rønninge Søgård, se hovedreg.; gården og dens huse, syn
 herover 1642:207, 212; det store hus 1642:212;
 bygmester Iver Hansen 1643:201; bortforpagtning
 1643:115; 1648:123; port, varsel for 1641:139,
 291, 342; 1642:211
 Sanderumgård, se hovedreg.; port, varsel for 1642:296
 Sellebjerg (Bjerge h.), se hovedreg.; Mogens Kaas stæv-
 net her i ladefogeds påhør 1648:226
 Skinnerup (Bjerge h.), se hovedreg.
 Skjoldemose (Sunds h.), se hovedreg.
 Skovsbo (Bjerge h.), se hovedreg.
 Skærso (Mols h.), se hovedreg.
 Støvringgård (Støvring h.), se hovedreg.
 Søby Søgård, se hovedreg.; port, varsel for 1642:326;
 dokument, dat. her 1648:48
 Søholm (Båg h.), se hovedreg.
 Terpgård (Vester Lisbjerg h.), se hovedreg.
 Torpegård, se hovedreg.
 Tøjstrup (Gudme h.), se hovedreg.
 Uggerslevgård (Skam h.), se hovedreg.
 Vejlegård (Sallinge h.), se hovedreg.
 Vejrupgård (Bjerge h.), se hovedreg.
 Vindebygård (Lollands Nørre h.), se hovedreg.
 Ørbæklunde (Vindinge h.), se hovedreg.
 Ørritslevgård (Lunde h.), se hovedreg.
 Østrupgård (Lunde h.), se hovedreg.

281. beboelse

stuer 1647:80; stuehus 1643:120
 kælder 1645:1; store kælder 1645:1
 fængsel, fanger 1640:96; 1645:69
 arrest, holde i 1645:105
 blok, sætte i 1645:108
 stok, sætte i 1645:108
 skriverstue 1642:221, 300; 1646:178
 svendekamre 1642:212
 foran vinduerne 1647:42
 porthus, Fraugdegårds, se hovedreg.
 porthus, Rønninge Søgårds 1642:212
 stue i porthus 1643:170 (jfr. 171)

282. avlsbygninger

bondegård (avlsgård) 1643:120
 lader 1642:212
 stald 1642:212
 vognskjul 1642:212
 øksnestald 1642:212

283. volde, grave og vindebroer

bro, nyopbygning af brøstfældig 1646:170
 vindebro 1647:105

led for urtehave 1647:72, 80
 led for løkkerne ved hovedgård 1647:105
 låge ind til gården 1647:72, 80
 porte, se gruppe 280

284. gårdspladser, møddinger og haver

haver 1642:129
 æblehave (abildhave) 1647:42
 urtehave 1647:72, 80

285. tilliggender

hovedgårds tilliggende: alle dets tjenerne - gårdmænd som
 husmænd i Åsum og Vindinge h. - aflægger edelig for-
 klaring om deres landgilde 1644:135
 enemærker 1640:3; 1641:308; 1642:300, passim
 enemærke, indgærdet og indgrøftet 1642:300; 1643:157,
 222
 enemærke, forbud mod kørsel og riden herigennem, kornet
 til skade 1647:104
 enemærke, led herfor 1646:170
 engbund 1642:94
 grund, påstået slæt og afførsel ulovligt herfra 1647:220
 jord, størstedelen af enestegårds jord lagt under hoved-
 gårds mark 1642:300; 1643:157, 222
 jord, afbrudt gårds, lagt under hovedgård 1647:103
 jorder, lagt under hovedgård 1645:36
 lods jord, afdød fasters, til hovedgård, pløjet af gods-
 herre 1645:120
 løkker 1647:105; 1648:98, 99, 180
 marker 1642:94; 1643:244; 1645:205
 kornmarker (korn) 1648:86; heste optaget her 1648:112
 skove og skovsparter 1640:79, 90, 92, passim. - Jfr.
 hovedreg. under Bramstrup, Fraugdegård, Nonnebo,
 Odensegård (St. Hans Kloster), Ringstedgård, Røn-
 ninge Søgård, Sanderumgård, Sellebjerg, Søby Søgård,
 Torpegård, og Vejlegård 1644:115

286. rettigheder og herligheder

Ravnholt birketing 1648:188
 Rønninge Søgårds herlighed 1642:94

287. hovedgårdenes drift (jfr. 305, 306, 308, 309, 310)

ladefoged har ladet pløje, så og høste og det i alt med
 engbund, slåland og alt andet ladet indføre som
 hans formænd 1647:237
 gærdelukning 1641:297; 1644:88
 høkørsel 1648:140
 høslæt 1647:247
 malkning, mælkeydelse, af køer 1642:134; 1646:105, 115,
 121
 pløjning, til byg og rug 1644:88; 1648:172

tærskning 1644:88
 tørvekørsel 1648:140
 øksne, på hovedgård 1645:205, 207

288. folkehold

personer (kvinder), tjenende på hovedgårde 1640:98;
 1642:137; 1645:1; 1647:80
 personer (mænd), tjenende på hovedgårde 1640:9, 51, 96,
 97, 98; 1641:176, 291, 342; 1645:124; 1646:105;
 1648:98, 105, 107, 115, 226, 242
 buddrenge 1647:135, 182
 bygmester, Rønninge Søgård 1643:201 (jfr. 205); 1645:1
 fogder, se gruppe 309
 fuldmægtige på tinge, se gruppe 309
 jægerdreng 1641:342
 kokkekvinde 1647:62 (jfr. 71)
 kuske 1641:139; 1643:267, (329); 1647:62 (jfr. 71)
 kældersvende 1642:72, 97, 184; 1643:18; 1645:1;
 1646:76; 1647:135, 182; 1648:108, 220
 ladefogder, se gruppe 309
 portnere 1641:130; 1643:163, 222; 1644:113, 151;
 1645:80, 81, 102, 169, 251; 1646:215; 1647:165;
 1648:226
 postdreng 1643:18
 røgttere 1640:97; 1642:299
 skrivere og skriverdreng, se gruppe 309
 skytter, se tilnavnereg.
 stalddreng 1641:50
 tilsyn, fæsters, med kræ og skov 1644:115
 tærskere 1642:62; 1648:242
 varefogder 1645:287 (m. note)

FÆSTEVESEN 300 - 319 (jfr. 112, 114, 121, 125, 126, 127, 128, 231)

300. fæste (jfr. 114)

fæste af bol 1646:235; 1648:133; af ødebol 1645:36
 fæste af gårde 1641:271, 380, 384; 1643:324, 348; 1644:
 67; 1646:86, 133 (jfr. 126); af faders gård 1644:
 211; af faders gård mod aftægt 1641:59 (jfr. 58)
 fæste af ødegårde 1642:185, 203; 1645:234, 312; 1648:133
 fæste af gård eller hus 1643:130
 genfæste af afbrændt, af godset nyopbygget gård 1642:328;
 1643:66 (jfr. 20, 36)
 frafæste af gårds grund 1648:116
 frafæste af ødegårds jorder 1648:61, 62
 fæste af halvgårde 1648:133; af faders halvgård 1648:133
 fæste af huse 1642:219, 243; 1646:80; 1648:133
 fæste af hus under ejendomsgård 1643:237
 hus, afstået og opladt til anden 1643:67
 fæste af kirkejord på bymark 1640:32, 41; 1641:101, 114

- fæste af kirkeskov 1641:84; for livstid, medmindre fæstet forbyrdes 1641:130
kirkegods, se også gruppe 509
- fæste af møller 1644:260
møller, se også gruppe 422
- fæsteafgifter, se gruppe 304
fæstebreve, se gruppe 618
fæstepenge (indfæstning, stedsmål), se gruppe 304 og 661
- opsigelse, godsejers, af fæster af gård 1641:166, 189
opsigelse, fæsters manglende, af gård 1645:147 (jfr. 159)
- opladelse af gård mod godtgørelse ved ny fæster 1646:5
- fæste af gård opgivet efter ildebrand, da fæster ikke kan og vil genopbygge den 1641:264 (jfr. 1642:328; 1643:20, 36, 66)
- fæste af gård, ny fæster affordret tiende, høstet af andre i gården 1641:380, 384
- bortdragen fra fæstede gårde 1642:20; 1645:210; 1647:106; uden lovlig opsigelse 1645:47, 194; uden forlov 1646:52; uden husbonds eller dennes fuldmægtigs vilje 1645:210; 1646:86; på grund af skat og udgift 1645:201 (halvgård); på grund af stor armod 1645:312
- udvisning af fradømt gård 1641:166, 189
fæsters gods at fraflyttes, opsagt og fradømt gård 1641:189
- fæsters forpligt ikke at fejde en ny fæster af hans tidligere fæstegård 1641:189
- rømning fra gårde 1641:87 (jfr. 92, 99, 115, 136); 1648:133; dom herfor 1643:226
- enke, forarmet, besidder mandens gård 1644:141; 1645:32
fæster lader tage syn på iboende gård 1641:147; syn på tidligere øde gård 1641:203
- bortdragen fra fæstede huse uden husbonds minde 1641:67, 166; 1643:245 (jfr. 256), 273
- fæste af huse, mundtlig opsigelse af 1641:166
- udvisning af hus (under ejendomsgård) trods vedligeholdelse og rettidig landgildeydelse (på grund af ejers egen disposition herover) 1643:237
- jord, tidligere brugt af fæster, frataget ham og indhegnet i lykke under hovedgård 1645:36
- fæstefortabelse, årsag uangivet 1641:337; 1643:186; 1644:163; 1645:159
- fæstefortabelse af gårde, hvis fæstere ikke fremviser seder på ydet landgildekorn og do. smør 1645:284 (jfr. 1646:51, 60); 1647:264
- fæstefortabelse af gård, hvis dens bygninger ikke inden år og dag forbedres med det udviste tømmer 1643:52
- fæstefortabelse af gårde på grund af armod 1640:34; 1641:335, 373; 1646:31, 205, 226

- fæstefortabelse af gårde på grund af deres brøstfældighed
 1640:35, 65, 102; 1641:163, 207 (jfr. 216); 1642:
 26; 1643:60, 61, 76, 127, 226; 1645:307; 1646:
 176, 303; 1648:118, 208 (jfr. 223), 218 (?)
- fæstefortabelse af gård på grund af jomfrukrænkelse
 1644:63
- fæstefortabelse af gårde på grund af overhørigheid ved æg-
 ter og arbejde 1641:377 (?); 1642:11; 1643:226,
 313 (jfr. 327); 1646:242; 1647:123; 1648:218
- fæstefortabelse af gårde på grund af landgilderestance
 1640:35, 40, 43; 1641:20 (jfr. 43), 106, 163, 207
 (jfr. 211), 359; 1642:234, 237 (jfr. 257), 248;
 1643:76, 152, 390; 1644:79, 241; 1645:157, 189,
 264; 1646:176, 230; 1647:134 (jfr. 162), 219, 303;
 1648:35 (jfr. 41), 101, 109, 122, 158, 192, 218
- fæstefortabelse af gårde på grund af restance med hovved
 1643:209, 226; 1647:304
- fæstefortabelse af gård på grund af manglende skatteop-
 krævning 1648:109
- fæstefortabelse af gårde på grund af restance med steds-
 mål (indfæstningspenge) 1641:155 (jfr. 156);
 1643:182; 1648:35 (jfr. 41)
- fæstefortabelse af gårde på grund af ulovlig skovhugst
 1641:62, 118, 207 (jfr. 211); 1643:127, 271 (jfr.
 304), 325; 1644:128
- fæstefortabelse af gårde på grund af udleje af ager-,
 eng- og mosejord 1641:43, 120, 207 (jfr. 211);
 1642:160
- fæstefortabelse af gårde på grund af ulydighed m.h.t.
 gårder 1643:244; 1647:99, 112, 184
- fæstefortabelse på grund af ulydighed m.h.t. stævninger
 1642:268
- fæstefortabelse ved indtagelse af husfolk uden tilladelse
 og logi til berygtede personer 1648:144
- fæsteforbrydelse af huse 1641:166 (jfr. 182, 188)

301. fæsternes bolig (jfr. 25, 124, 127, 251)

- syn over gårdfæld og brøstfældighed på bol 1644:5;
 1646:235
- syn over gårdfæld og brøstfældighed på gårde 1640:35,
 65, 106; 1641:31, 34, 61, 87, 92, 99, 103 (?), 131,
 147, 151, 152, 163, 190, 194, 199, 233, 252, 270,
 312, 322, 348, 394, (395), 396; 1642:9, 26, 27, 80,
 104, 118, 122, 132, 159, 165, 172, 179, 288 (jfr.
 315), 298, 315, 332; 1643:226, 388, 402; 1644:173,
 239; 1645:54, 61, 114, 146, 159, 194, 307; 1646:
 79, 81, 116, 176; 1647:132, 144, 161; 1648:110,
 118, 194 (?), 214, 218
- gårdfæld, restance hermed ved fæsters død 1640:111;
 1641:116; 1643:402
- syn på gårds forringelse i fæsters tid 1641:87
- synsmænds udmeldelse ved gård, fæster drog fra uden op-
 sigelse 1645:147
- fæster, der ikke fik tømmer til gård og forlod den, mener
 sig ikke pligtig at betale gårdfæld 1645:159

syn over ødegårde og ødeboliger 1641:127, 135
 fæster nedbryder nogle fag hus, ruinerer gård, sælger ud-
 vist bygningstømmer 1643:240
 syn over gårdfæld og brøstfældighed på huse 1645:146;
 1646:114

302. fæstegårdenes drift (jfr. 20, 320 ff.)

sød, ulovlig, aflysning heraf 1641:191, 226; 1642:135,
 136, 140, 141, 143, 144, 154 (?), 160, 164; 1643:
 151, 155, 160, 161, 166, 168, 175, 192, 202; 1644:
 86, 90, 93, 94, 99, 100, 104a, 107; 1645:167;
 1646:85, 88, 91, 93, 102, 103, 116, 147; 1647:116,
 118, 125, 128, 133, 136, 138, 145; 1648:78, 82, 84,
 85, 88, 90, 91, 95, 102
 sød, ulovlig afførsel, evt. aflysning, heraf 1640:50;
 1642:154, 232; 1643:147, 202, 269, 286, 350, 383;
 1645:5, 151 (jfr. 153, 158); 1646:102, 147; 1647:
 88; 1648:82, 85, 88, 90, 91
 sød, ulovlig, høst herefter forbudt 1642:202, 232;
 1643:147
 sød, ulovlig, følger godsejer 1645:164 (jfr. 167);
 1648:132
 sød, ulovlig høst herefter kun med lenets forvalters min-
 de 1643:202
 sødekorn, høst af avl efter ulovligt, mod afgift til gods-
 ejer 1648:150; mod tilfredsstillelse af foged
 1643:330
 grøde af jordstykke afført imod forbud 1643:383
 jordstykker ulovligt pløjede og tilsåede samt afgrøden
 deraf bortført 1642:232
 korn, ulovligt sået, høst herefter indavlet af husbonds
 foged 1646:234
 sød, sået i andens jord med dennes tilladelse 1646:234
 sød, sået til leje på andens grund 1645:301; 1646:66
 havresød, jord udlejet hertil 1646:57, 66 (jfr. 1645:301)
 afslæt og afførsel af græs (stargræs) fra hovedgårds grund
 1647:220, 221
 hø, aflysning af ulovlig afførsel heraf 1642:154
 hø, ulovlig afførsel heraf (inkl. tyveri) 1640:50; 1641:
 263 (jfr. 276); 1642:259; 1643:242, 250, 261, 286
 engslæt, ulovligt, klage herover 1645:151 (jfr. 153,
 158)
 kornhøst for nær på nabo 1646:210
 fæster har ikke et fæshovede 1644:158

303. samlede afgifter af fæstegods

hovedgårds bønder og tjenere, gårdmænd som husmænd, af-
 giver edelig forklaring om deres årlige landgildes
 størrelse og art ("skyldig pligt") 1644:135
 skyld, til adelig husbond 1640:7, 8

304. afgifter til godsherren

- landgilde, bols, sat for højt 1645:235, 312; gårds, sat for højt 1644:216
- landgilde, bols, nedsat efter afgivelse af jord til hovedgårds enemærke 1645:36
- landgilde, naturalier afløst og betalt med penge 1641:228; 1642:279; 1643:71, 197, 308, 337, 391; 1644:24, 88, 180, 214, 223, 260; 1645:24; 1646:230; 1647:134; 1648:15, 118, 124, 187
- sedler for ydet landgilde, krævet forevist af fogder 1646:51 (jfr. 60); 1647:264; 1648:15
- sedler skal forevises for smørskyld leveret købmand 1647:219
- landgilde, i almindelighed 1641:264, 267; 1642:221; 1643:401; 1644:79, 117, 150, 174, 199, 260; 1645:134, 284, 312; 1646:51; 1647:303; 1648:15, 35, 192, 215, 218
- landgilde af hus, under ejendomsgård 1643:237
- landgilde, til kirke, se gruppe 510
- landgilde af møller, se gruppe 422
- landgilde, ingen, af fæsters jord i hovedgårds enemærke 1643:222 (jfr. 157)
- fæster sælger korn tilhørende godsherre for at betale sin landgilde 1648:213
- arbejdspenge 1643:45, 71, 356; 1646:94. - Jfr. eridspenge blandkorn (landgilde) 1643:390
- blandkornsmalt (landgilde) 1645:252
- boghvede (landgilde) 1644:45
- "boleq penge" 1644:214
- bolgalte 1640:93, 107; 1642:221, 279; 1643:45, 53, 71, 356; 1644:24, 25, 135, 260; 1646:60, 94; 1647:78, 134
- bolgaltepenge 1644:214
- brændemærkningspenge (brendpenge) 1641:83; 1645:162
- byg (landgilde) 1640:7, 31, 43, 93, 111; 1641:13, 70, 144, 343, 349, 359; 1642:221, 315, 329; 1643:45, 53, 134, 152, 328, 356, 390, 391; 1644:17, 24, 45, 88, 114, 135, 180, 214; 1645:24, 58, 162, 252; 1646:17, 39 (landgilde ?), 60, 94, 148; 1647:15, 17, 78, 269; 1648:221. - Jfr. skriverbyg og skriver-skæppe
- eridspenge 1640:31, 43, 111, 152; 1642:221; 1643:45, 71, 356; 1644:24, 42, 135, 180, 223; 1646:60, 94, 149; 1647:78, 134. - Jfr. arbejdspenge
- fodernødspenge (fødenødspenge) 1641:152; 1647:179. - Jfr. foderoksepenge, foderøksne, fødenød og staldokse
- foderoksepenge 1644:214, 260. - Jfr. fodernødspenge, foderøksne, fødenød og staldokse
- foderøksne 1640:93; 1642:221, 279; 1643:45, 71, 356, 390, 391; 1644:24, 135; 1646:60, 94; 1647:78, 134. - Jfr. fodernødspenge, foderoksepenge, fødenød og staldokse
- fogedpenge 1640:1; 1641:83; 1642:219; 1643:335; 1647:219, 230, 231, 276; 1648:76
- frøgæld 1646:95 (til godsherre ?), 234 (m. note)

fødenød 1640:31, 43, 93; 1641:70; 1642:221, 279;
 1643:182, 390, 391; 1644:24, 42, 135, 180, 223;
 1646:148; 1647:179; 1648:187. - Jfr. foderøksne,
 fodernødspenge, foderoksepenge og staldokse

fødenød, halve 1644:42

førlov 1640:8; 1641:67, 128, 316; 1643:220; 1646:52;
 1648:15

får (landgilde) 1642:221

garn (landgilde) 1642:244

græspenge 1642:18; for hopper 1644:32; for køer
 1648:12

gæs (landgilde) 1640:20, 93; 1641:83, 163; 1642:221,
 244; 1643:45, 53, 71, 75, 182, 381 (?); 1644:24,
 135, 189; 1645:36, 305 (?); 1646:60, 94; 1647:
 78, 134

gæsteri, i mønt 1640:31, 93; 1642:221; 1643:45, 71,
 356; 1644:24, 135, 223; 1646:60, 94; 1647:78,
 134

gæsteri, i ørter havre 1643:45, 71, 356; 1646:94;
 1647:78

gåsehavre (landgilde) 1641:70; 1642:221; 1643:182

havre (landgilde) 1640:7, 43, 52 (landgilde ?), 93;
 1641:70, 343, 359; 1642:221, 244, 279; 1643:45,
 71, 134, 280 (landgilde ?), 308, 321, 356, 390;
 1644:24, 114, 135, 180, 214, 252; 1646:17, 60, 94,
 148; 1647:78, 134, 187; 1648:221 (landgilde ?). -
 Jfr. også gåsehavre

hovningspenge (hovpenge) 1642:254; 1643:280, 390;
 1644:25, 78; 1645:24, 36; 1646:241; 1647:75, 260,
 281; 1648:158 (jfr. 126)

hovved 1643:209, 226; 1645:208; 1647:304

husleje 1640:8; 1641:341

huspenge 1644:24, 135, 260. - Jfr. gruppe 662

høns (landgilde) 1640:20, 31, 52, 93, 107; 1641:70, 83,
 163, 343; 1642:221, 244; 1643:53, 390, 391; 1644:
 24, 135, 214; 1646:60, 94; 1647:78, 134, 269;
 1648:12, 221 (landgilde ?)

korn (landgilde) 1645:284; 1648:12

lam (landgilde) 1640:93; 1641:83, 163, 342; 1643:45,
 53, 71, 77; 1644:24, 135; 1645:36, 252; 1646:60,
 94; 1647:78; 1648:12; halve lam 1644:223

landgildepenge, se penge

langhalm (landgilde) 1641:163; 1645:305 (landgilde ?)

lejermålsbøder, se gruppe 663

lysegarn (landgilde) 1647:179

malt (landgilde) 1644:45; 1645:252

mel (landgilde) 1640:8 (landgilde ?); 1642:221 (af møl-
 le); 1644:135 (af mølle), 260 (af mølle)

oldengæld, se gruppe 329

penge (landgilde) 1640:52, 93, 107; 1641:83, 144, 163,
 343, 359, 393; 1642:121, 221, 279, 291; 1643:77,
 152, 308 (landgilde ?), 321, 390, 391; 1644:17
 (landgilde ?), 24, 32, 57, 114, 135, 171, 180, 189,
 223, 260; 1645:162 (landgilde ?), 197 (landgilde ?),
 272 (landgilde ?), 305 (landgilde ?); 1646:17, 39
 (landgilde ?), 60, 94; 1648:118, 134, 221 (landgilde ?)

penge, af en have 1644:135
 provstekorn 1641:349
 præsteved, se gruppe 510
 rug (landgilde) 1640:20, 52 (landgilde ?), 93; 1641:
 393 (landgilde ?); 1642:244, 250; 1643:53, 134,
 197 (landgilde ?), 308, 321, 356, 391; 1644:24, 45,
 135; 1645:162, 252; 1646:60, 94; 1647:15, 78,
 179, 187; 1648:221 (landgilde ?), 246 (landgilde ?)
 sagefald, se gruppe 663
 skriverbyg 1640:93; 1642:221; 1643:45, 71, 182;
 1646:94
 skriverskæppe, byg 1644:135
 skriverpenge 1640:93; 1642:221; 1643:356; 1644:24,
 135; 1646:60
 smør (landgilde) 1640:43, 52, 93, 107, 111; 1641:221,
 228, 343, 359; 1642:190, 192, 200, 221, 234 (jfr.
 248), 261, 279, 315; 1643:45, 53, 71, 134, 152, 182,
 229, 296, 308, 337, 356, 391; 1644:24, 25, 114, 126,
 135, 189, 214, 223; 1645:36, 190, 284; 1646:60, 94,
 130, 148; 1647:78, 134, 218, 219; 1648:101, 118,
 124, 133, 187
 smør, ydet til hovedgård for græsning 1642:213
 smørskyld, ikke ydet, da gård øde 1647:106
 spindepenge 1640:93
 staldokse 1644:42. - Jfr. også fodernødspenge, foderokse-
 penge, foderøksne og fødenød
 stedsmål (indfæstningspenge) (beløb ikke angivet, se el-
 lers gruppe 663) 1642:209; 1643:348; 1644:150
 stedsmål, af kirkeskov 1641:84, 130, (149)
 studeleje (i byg) 1643:391
 svin (landgilde) 1648:12
 torsk (landgilde) 1645:36
 tærskpenge 1647:18
 æg (landgilde) 1640:7, 31; 1642:244; 1643:390; 1644:
 135; 1646:60
 ærter (landgilde) 1645:252
 øksne (stedsmål) 1644:30

restancer:

restancer, art uangivet, til godsherrer o.l. 1641:376;
 1642:2, 4, 36, 147, 150, 196, 231, 237 (jfr. 257),
 254, 272, 273, 277 (?), 279, 280, 281, 291; 1643:
 46, 60, 65, 71, 76, 113, 134, 220, 372, 374, 381,
 384, 401; 1644:7, 18 (jfr. 20), 24, 29, 42, 45,
 125, 133, 160 (?), 162, 174, 180, 192, 202 (?), 214,
 225, 259; 1645:13, 24, 37, 39 (?), 83, 93, 162,
 197, 240, 252 (gæld ?), 263, 265, 265a, 268, 272 (?),
 282, 292, 293 (?), 300, 305, 315, 316; 1646:24, 32,
 39, 217, 220 (gæld ?), 224; 1647:78, 150, 154, 225,
 244, 256, 269, 275, 295, 297, 298, 302; 1648:9, 10,
 31, 40, 90, 193, 221, 227, 232, 246
 restancer, eftergivet af godsherre 1645:197
 restance, fæster fradømt alt, hvad han ejede, herfor
 1644:162
 restancer, gamle 1643:152; 1644:171, 260; 1645:134

- restancer, til kirke 1644:33
 restancer, til skriverstue 1642:221
- landgilderestancer 1640:7, 8, 20, 31, 35, 37, 40, 43, 52, 78, 93, 107, 111; 1641:10 (landgilde ?), 13, 20, 70, 71, 83, 100, 106, 144, 152, 163, 207, 221, 228, 249, 264, 267, 343, 349, 359; 1642:121, 147, 150, 190, 192, 200, 221, 237, 244 (jfr. 248, 261), 315, 329; 1643: 45, 53, 71, 76, 77, 131, 152, 182, 220 (landgilde ?), 280, 296, 308, 310, 321, 328, 337, 352, 356, 381 (landgilde ?), 390, 391, 401; 1644:12, 17, 24, 25, 30, 32, 42 (landgilde ?), 57, 73, 88, 114, 117, 126, 150, 171, 174, 189, 199, 214, 223, 241, 260; 1645: 24 (?) 58, 134, 134, 157, 162 (?), 189, 190, 252, 263 (?) (jfr. 264), 272 (?); 1646:17, 32, 60, 94, 148, 176, 224, 230; 1647:15, 17, 18 (?), 78, 134, 179, 256, 260, 303; 1648:12, 35, 109, 118, 122, 137, 150, 158, 187, 192
- landgilde, resterende, indtil fæsters fradragen af gård, krævet betalt 1646:86
- landgilde, ikke ydet i rette (lovlig) tid 1641:20; 1642:234, 390; 1647:303; 1648:218
- landgilde, ikke ydet nogle års tid 1643:76
- landgilde, ikke ydet til sædvanlig termin (St. Mortens dag) 1640:37, 40, 43
- restancer af landgildesmør, forfaldsdag uangivet 1645: 190; 1646:130; 1647:218, 219; 1648:101
- smørlandgilde, ikke ydet af ødegård 1648:133
- restancer af landgildesmør, forfalden til St. Hans dag 1643:229; 1644:126; 1648:118
- restancer ikke ydet til St. Mikkel's dag 1641:393; 1645:208
- restancer, forfaldet til St. Mortens dag 1642:291; 1646:241; 1647:256
- landgilderestancer, udlæg herfor 1643:131; 1646:130
- restancer, rugsød i jord at afkortes i fæsters 1644:86, 133 (jfr. 126)
- restancer, brændpenge 1645:157, 162
- restancer, bygfæld 1640:111; 1642:315; 1648:150 (?)
- restancer, dompenge 1644:260; 1648:12
- restancer, dragonhestes betaling 1644:41, 43 (jfr. 54)
- restancer, fogedpenge 1641:83, 164; 1642:219; 1647: 219; 1648:26, 76; omkostning til foged ved lejer- målsbøder (restance) 1648:26
- restancer, førlov 1640:8; 1643:260
- restancer, græspenget 1644:32; 1648:12
- restancer, ydelser for græsning 1642:213; 1644:32; 1648:12
- restancer, gårdfæld, fæster fradømt gård forbudt at føre sit gods bort, før lensmand og ridefoged tilfreds- stillet for restance 1643:137 (jfr. 149)
- restancer, hovningspenge 1644:78; 1646:241; 1647:75, 260, 281
- restancer, hovved, på 6 års tid 1643:210; for i sommer og for i vinter at yde inden St. Mikkel's dag 1645:208

restancer, husleje 1640:8; 1641:341; 1644:24; 1648:
12. - Jfr. også gruppe 662
restancer, lejermålsbøder 1644:63; 1646:149
restancer, oldengæld 1642:32; 1643:391; 1644:260;
1645:157, 162, 163; 1646:37, 60; 1647:265; 1648:
12, 35
restancer, præsteved 1644:117
restancer, sagefald 1641:164 (?); 1647:230, 231
restancer, skatter, se gruppe 474
restancer, soldaterpenge, se gruppe 481
restancer, stedsmål (indfæstningspenge) 1640:8; 1641:
83, 155, 156, 165, 190, 191; 1642:219, 279, 318;
1643:77, 182, 308; 1644:28, 30, 42, 150, 260;
1645:285, 306; 1646:133 (jfr. 126); 1647:179,
260, 261; 1648:35
restancer, tiender, se gruppe 510
restancer, tørveskår, betaling herfor 1643:77
restancer, betaling for ved 1648:12

305. hoveri (jfr. 287)

Se også gruppe 306
gærdelukning 1641:297
gærdarbejde til len med 2 karle, antal dage for selvejer-
gård 1644:88
stengårder, fæsters part i sætning heraf, anslået i penge
1641:152
høstning med indførelse fra engbund, slåland og alt andet
1647:237
mølledæmning, forfærdigelse heraf ved et gods' tjenere
1643:313 (jfr. 327)
pløjning til hove 1647:92, 237; 1648:172
pløjning til byg og rug, antal hovdage for selvejergård
1644:88
spinding, hovspind, materiale udleveret 1646:83
såning til hovedgård 1647:237
tærskedage, antal for selvejergård 1644:88
lodsarbejde, gøre til hovedgård 1647:135
arbejde, husbonds, i 1647:31
bestilling og ærinde, husbonds, i 1641:351
hovning, til hovedgård 1645:36, 44
hovning til hovedgård, gjort som arbejde, aldrig givet
hovningspenge 1645:36
hoveri, fæstebondes til hovedgård fra angivet tidspunkt
1642:28
hovning, ikke udført af fæster i langsommelig tid
1648:218
hovning, indtil fæsters bortdragen af gård, krævet betalt
1646:86
hovning, godtgørelse herfor for fæster med brækket ben
ydet af skadevolder, indtil genvundet førlighed
1648:126, 158
hovning, fæstere uden for hovedgårds sogn har ikke gjort
synderlig hovning med fæsterne i sognet på grund af
stor skat og vagt 1645:53

tynge og besværing på selvejergård, delt i overgangstid mellem ny ejer og gammel ejers enke 1644:81 (jfr. 88)

hoveri, blind og forarmet ikke god for at gøre dette 1642:99

hovning, fattig, gammel, forarmet mand kan ikke gøre sin husbonds 1644:217

avl til ødegård, fæstere hævder ikke at være gode herfor 1644:52. Jfr. også gruppe 322, og nedenfor under overhørighed

overhørighed med arbejde 1641:377; 1643:226, 313 (jfr. 327); 1645:53

ulydighed, fæsternes, mod lensskriver, vil ikke gå til Odensegård og modtage stævning til forkyndelse 1642:268

overhørighed med at pløje og så til ødegård, alle hovedgårds tjenerne i sogn stævnet, sagen opgivet på grund af stor (militær) vagt 1645:53

hoveri, tilsigelse hertil 1645:53. - Jfr. gruppe 306

hovpåbud (m.h.t. mølledæmning) angivet, en fæster 2 karle og 1 vogn i 8 dage, en anden 2 karle og 1 vogn i 4 dage, ikke overholdt 1643:313 (jfr. 327)

hoveri og ægter af selvejergård til len specificeret 1644:88

hovning, halv, af halvgårds brug 1645:59

fæster, forarmet, med fjerdepart af en gårds brug, gør kun sin husbond en gåendes ugedag 1645:97

ugedagsarbejde (hoveri ?) 1641:275

arbejdspenge, eridspenge, se gruppe 304

hovningspenge, se gruppe 304

spindepenge, se gruppe 304

306. ægter

Se også gruppe 305

ægter fra Klingstrup til Odensegård 1647:123

ægter til Klingstrup 1643:373

ægter til Middelfart 1644:27

ægter til Nyborg 1642:283

ægter til Nørå Mølle 1642:196

ægter til Odense 1641:162 (jfr. 1644:117)

ægter til Odensegård 1647:3

ægter, for husbond 1641:317; 1642:11 (jfr. 51), 337

kongsægter, være i 1641:351; 1643:376

kongsægter, adelige ugedagstjenerne fritaget herfor 1643:157 (jfr. 222)

kongsægter, gård med ikke nær halvgårdsbrug ikke god at age sådanne 1642:41

langægter, af selvejergård, til len 1644:98

langægt, fæster kan ikke tage sådan på grund af hustrus barsel 1647:31

ægter, hovved ikke tidligere aget 1647:304

ægter med hø og havre til Middelfart m.v. (militært formål)
1644:27

ægter med skuller til Nyborg 1642:283

ægter (leverancer) med sten, Åsum herreds bønders, til
Odense bys bygningsforbedring, iflg. kgl. bevilling
1641:162 (jfr. 1644:117)

ægt med noget "tingest" 1645:131

ægter med tømmer til mølles istandsættelse 1642:196

ægter med tørv til hovedgård 1641:297

ægter for borgmester i Odense (hospitalsforstander), hver
mandag at møde ved solopgang med heste og vogn
1646:242

ægter med håndværkere o.a. 1647:123

ægter med lensmand, hans tjenere og gods til Klingstrup
1643:373 (m. note)

ægt med soldat, tilsagt hertil, men ikke god herfor
1644:222

overhørighed med ægter 1642:11 (jfr. 51), 196; 1643:226,
373, 376; 1644:27; 1645:131; 1647:3, 123; 1648:140

overhørighed med fremagning af hovved 1647:304; af hov-
og præstevad 1643:226

restance med fremagning af præstevad 1644:117, 129

overhørighed m.h.t. størrelse af ydet arbejde med vogne
og karle ved mølledæmnings forfærdigelse 1643:313
(jfr. 327)

bøder for ulydighed ved ægt og erstatning 1647:3

gods forkommet under ægt 1642:283

blind og forarmet ikke god for at gøre ægt 1642:99

ægter og hoveri af selvejergård til len specificeret
1644:88

tilsigelse til ægt og arbejde 1643:226, 376; 1644:27,
222

tilsigelse til ægter 1642:11; 1645:131; 1647:3

tilsigelse til langægt, ved ladefoged 1647:31

308. godsherren som husbond (jfr. 12, 114, 273, 300-310)

husbonds (eller hans fogeds) minde, fæstere heri: efter
afførsel af ulovlig sæd 1643:202; på grund af
(ulovlig) afgræsning 1642:189; på grund af ulov-
lig skovhugst 1641:118; 1642:262; 1648:117;
på grund af svin ulovligt taget af skove 1642:56;
for vurdering af hest 1641:82

husbonds minde, fæstere heri efter dom for fæstefortabelse
(årsag hertil uangivet) 1643:186

overfaldssag at tale i minde hos ridefoged 1647:93

husbonds ja og minde skal gives, før svin sties på skov
1642:247

godsejers ja og minde, foged udvist træer uden dette
1643:239

fæster vil "afsone" ulovlig hugst i skov hos husbond
1648:48

fæster lover at stille husbond tilfreds m.h.t. landgil-
derestance 1644:79 (jfr. 122)

- fæstere dømt at tilfredsstille for restancer eller være i godsejers arbejde, til han bliver betalt, dog deres liv og lemmer uforkrænket 1643:113
- fæsters forpligt at stille husbond tilfreds for tiltale m.h.t. gårdfæste 1641:43, 235
- husbonds foged tilfredsstillet for ulovlig kornsød 1643:330
- godsejer eventuelt stillet tilfreds ved fæsteres ulovlige salg af øksne 1641:229
- husbonds gode behag, magelæg af jord mellem to fæstere gjort på 1643:120; 1647:45
- husbonds gode behag, tømmer til afbrændt gårds genopbygning med 1641:264
- foged på gunstige husbonds gode behag opgiver sag om overhørighed ved hoveri 1645:53
- foged på husbonds gode behag vil frafalde tiltale mod fæstere i overfaldssag, for at denne skal "rettes" hos disses egen husbond 1643:227
- fæster vil tale med adelig husbond om fæstet kirkejord 1640:41 (jfr. 1641:101)
- fæsters adelige husbond vil tale med lensmand og dennes ridefoged om fæstet kirkejord 1641:101 (jfr. 1640:41)
- fæster vil tale med husbond om benådning for betaling for bygfæld 1646:251
- fæster vil tale med husbond om benådning efter dom for fæstefortabelse 1647:112, 119 (jfr. 141, 155)
- fæster vil tale med adelig husbond ang. fæstefortabelse på grund af gårds bygfæld 1640:65
- fæster vil tale med husbond om ulovligt krohold og ølsalg 1641:39; men uden resultat 1641:48
- godsejers mulige benådning af fæstere med fæste forbrudt på grund af bygfæld 1640:102; 1641:166; 1643:149; 1645:221
- godsejers mulige benådning af fæster med fæste forbrudt på grund af landgilderestance 1645:189
- fæsters begæring til foged, at han vil tage det i bedste mening, at de har afkastet et gærde 1646:94
- husbonds ret forbeholdt i forligs- og voldgiftssager 1642:199, 338
- fogeds tilbud om tømmer til genopbygning af afbrændt gård, fæster ikke god at genopbygge 1641:264
- foged får fæsters løfte om genopbygning af afbrændt gård 1641:267
- foged kræver bygfældigt hus genopbygget af fæster, dom herfor eller pengesum i erstatning 1641:264
- fæsters kone beretter for husbond på hovedgården om af hende forårsaget ildebrand og spørges af husbond, hvorfor hun ikke tog bedre vare på ilden 1641:264
- godsejer ved foged advarer at forbedre fæstegårdens bygninger 1643:61; 1647:50
- husbondens gårde lader fæstere forfalde 1645:307; eller ødelægge 1643:240
- godsejer ved foged sagsøger fæster for salg og opbrænding af tømmer til gårds genopbygning, og for gærders afbrænding 1643:240

- godsejer stævnet med foged i anledning af syn over mølles brøstfældighed 1647:115
- godsejer afstraffer voldsmand personligt ved selvtægt og sætter ham i stok (blok) 1648:108
- godsejer stævner i drabssag 1640:76, 91
- godsejer sagsøger ang. tjeners drab 1641:180, 181, 187, 192, 193
- godsherre, fæstere henskyder overfaldssager til denne 1640:91; 1642:180, 181, 198; 1643:204, 400; 1645:69, 70, 105, (107), (108), 122; 1647:92, 281, 283, 284
- godsejer ved foged rejser (for fæster ?) injuriersag 1645:155 (jfr. 161)
- godsejer ang. ulovligt krohus og ølsalg 1641:39; 1647:265
- godsejer sagsøger fæster for udleje af øksne 1642:124
- godsejer vedr. ulovligt øksnesalg 1641:196, 229; 1642:209, 227, 238
- godsejer hævdes at have fået tilbudt øksne 1642:209 (jfr. 227), 238; 1645:303
- husbond hævder, tjenestekvinde ikke havde lovlig afsked fra tjeneste på hovedgård 1640:98
- herskab, strid om, hvortil lejermålsbøder skal ydes 1640:1, 30; 1641:64, passim, se også gruppe 578
- ransagning i gård, såvidt husbonds er, efter tyv 1641:240
- godsejer ved fuldmægtig ønsker fæstere straffet i jern og arbejde, da de er i stor gæld 1643:60
- godsejer lyser efter fæsters kvæg 1641:201
- oplysning af stud, optaget, græsset og fodret på hovedgård 1640:33
- godsejer lader pløje, så og høste til ødegårde 1642:20; 1645:6, 53, 120, 234 (?); 1646:214; 1648:133
- aflysning af ulovlig pløjning, sæd og grødens afførsel ikke gjort før midsommer 1642:232
- aflysning af ulovlig sæd samt afførsel heraf, se gruppe 302
- aflysning af tørveskær, se gruppe 328
- husbond ved foged indavler ulovligt sået korn 1646:232
- husbond ved foged mener, ulovlig sæd bør følge grundens ejer (godsejeren) 1645:164
- godsejer ved foged advarer fæsterne til eget gavn at sætte pilestager og ymper samt lægge humlekuler 1647:50
- godsejer hævder på tinge, at byvedtægter bør komme byen til gavn og ikke til drik 1646:134
- godsejer låner korn til fæstere 1643:328; 1644:180; 1646:48, 148
- godsejer giver fæster hest til gårds forbedring, men denne sælger den 1643:240
- godsejer eftergiver gæld (restance) 1645:197
- vil godsejer ikke benåde fattig, blind mand, kan denne ikke blive ved gården 1646:205
- godsejers gave af beslaglagt øl til de fattige 1642:229
- godsejers gave af ved (i anledning af adelig barsel ?) til bønder 1648:133

godsejers fogeds salg af ved fra skov 1642:208, 228
 (jfr. 223), 239
 godsejers udvisning af ved til bønder 1642:240
 husbond beskyldes af fæster for at have skilt ham ved
 dreng 1645:131
 foged på adelig hovedgård stævner lensmand ved lensskriver
 i gårds skattesag 1643:157
 foged på fæsters (møllers) vegne i sag om opdragne stig-
 bord og ulovligt fiskeri 1645:186
 foged kræver af gods' tjenere sedler for ydet landgilde-
 korn og -smør, ellers fæsteforbrydelse 1645:284
 fæster stiller kaution til godsejer for ombygning af lade
 1646:153; og for tilbygning til gård 1646:154
 husbonds (godsejers) bevis agtet fremlagt i sag om mølle-
 tvang 1648:133
 fængsel på hovedgård, se gruppe 281

309. godsernes embedsmænd (jfr. 271, 272, 273, 288)

lensmænd, delefogder, lensskrivere og ridefogder, se grup-
 perne 11, 471

fogedpenge, se gruppe 304

godvillige foræringer til foged 1647:127 (jfr. 122)

ydelser til foged for umage på skifte 1647:127 (jfr. 122)

i fogeds tid er antallet af ødegårde formindsket 1648:133
 fogder, se iøvrigt ndf.

ladefogder, se ndf. og i hovedreg. under Bramstrup, Fraugde-
 gård, Hollufgård, Juulskov, Kørupgård, Ringstedgård,
 Rønninge Søgård, Sanderumgård, Sellebjerg, Skovsbo,
 Søby Søgård, Vejlegård, Vejrupgård (Rasmus Ladefoged
 1642:184), Ørbæklunde. - Jfr. også tilnavnereg.

ladefogder med uangivne navne 1644:115; 1647:182

ladefogeds trusler mod fæster 1647:31

ladefoged udlagt som barnefader 1644:84

skrivere og fogder - på kron- som på adelsgods - at stille
 og underholde rytteri 1644:38

skrivere:

lensskrivere, se gruppe 471

skriver: Lundegård 1647:135; Rønninge Søgård 1643:337

underskriver, Odensegård, se hovedreg. under Peder Jensen
 ung karl i skriverstue 1642:300

skriverdrenge, Odensegård, se hovedreg. under Erik Jakob-
 sen; Rønninge Søgård under Jens Hansen

skriverbyg, skrivarskæppe og skriverpenge, se gruppe 304

fogder, fuldmægtige, bud o.l. fra hovedgårde o.l. på
tinge: vægtigere sager anført, se iøvrigt hovedreg.

Anders Hansen, Torup, bud for foged Lars Poulsen på
 Fraugdegård på Dorete Daas vegne, ang. tilvurderede
 ejendele 1646:110 (jfr. 96), 111, 139

Samme, på Gregers Krabbe t. Fraugdegårds vegne, ang. restan-
 cesager 1647:78; 1648:31

Samme, bud for foged på Fraugdegård Lars Poulsen, ang.
 fæstefortabelse 1645:189; restance 1645:197

- Anders Pedersen, Røjerup, bud for ridefoged t. Hellerup og Hverringe Hans Knudsen Krag, Mesinge, ang. gård-fæstes forbrydelse 1641:377
- Anders Rasmussen, Herrested, på Frantz Pogwisch t. Ravnholts vegne, ang. overfald på fæstere 1648:162
- Anders Rasmussen, Nr. Lyndelse, bud for Ejler Sørensen, ridefoged, Bramstrup, ang. gårds bygfæld 1641:394, 395; 1642:27
- Christen Jensen, Allested, fuldm. for Hans Lindenov t. Søby Søgård, ang. svinsolden 1640:3; aflysning af ulovlig sæd og afførsel af hø m.v. 1642:154
- Samme, bud for Hans Hansen, foged på Søby Søgård og Sanderumgård, Søby Søgårds tjenere, ang. restancer 1645:265; Sanderumgårds tjenere, ang. restancer 1645:265a
- Samme, fuldm. for Lisbeth Sophie Rantzau t. Søby Søgård og Sanderumgård, ang. fæsteres restancer 1643:403; 1644:111; afmærkning af fæsters jorder 1645:219, 225; indgårdning 1644:108; pløjning og brug af jord 1645:233; panttagning hos fæster uden dom 1645:232
- Christen Pedersen, fuldm. for Lars Poulsen, ridefoged, Fraugdegård, ang. restancer 1645:315
- Christen Pedersen, ladefoged, Ringstedgård, vidner 1647:72, 80
- Christen Pedersen, ladefoged, Sanderumgård, på foged på Søby Søgård Hans Hansens vegne, restancesager 1642:219; 1644:32, 125; ang. kreditorer i fæsters bo 1645:72 (jfr. 71)
- Christen Simensen, ladefoged, Rønninge Søgård, oplyser grise 1647:4; ang. afgræsning 1647:158; truet af fæster 1647:31; hans skudsmål 1647:237 (jfr. 239), 247
- Christoffer Nielsen, ladefoged, Fraugdegård, bud for Jens Terkelsen, foged (?) på Fraugdegård, ang. restancer m.v. 1648:246
- Claus Clausen, Rønninge Søgård, fuldm. for Casper Due, ang. restancer 1647:269
- Dines Madsen, Eskilstrup, på Erik Kaas t. Lehnskøvs vegne, ang. restancer 1647:179; 1648:187
- Ditlev Jensen, foged, Fjællebro, fuldm. for Sidsel Høg, ang. overfald på husbonds tjener 1643:227 (jfr. 252), 395, 400; 1647:305
- Ebbe Pedersen, Allerup, bud for Ejler Sørensen, ridefoged, Bramstrup, restancesager 1642:121, 250, 321; 1643:77; 1644:133; ang. mølletvang 1643:369; ang. svinsolden 1644:132; hærværk på fæsters hus 1647:271; tiltalt for egen restance 1648:9 (jfr. 22)
- Ejler Sørensen, ridefoged, Bramstrup, restancesager 1642:279; 1645:83; gårdes bygfæld 1645:61; hærværk på fæsters hus 1647:283 (jfr. 271); andres tilsåning af møllers gårds grund 1645:196; gods forkommet under ægt 1642:283. - Hans fuldmægtige: Anders Rasmussen, Nr. Lyndelse; Ebbe Pedersen, Allerup; Jakob Pedersen, Rønninge; Jens Andersen, Bramstrup; Jørgen Mikkelsen, Nr. Lyndelse (se disse)

- Samme, fuldm. for Jens Lassen, foged, Skjoldmose, restancesag 1642:280
- Erik Frederiksen, foged, Nordskov, fuldm. på Jørgen Hartvigsen, Terpgårds vegne, stævner Hans Markdanners arvinger i gældssag 1644:166
- Samme, fuldm. for Claus Brockenhuus t. Nordskov, ang. indgærdning 1644:87, 108
- Ernst Hack, foged, Ringstedgård, (påstået) salg af træ 1643:271. - Hans fuldmægtig: Lars Jørgensen, ladefoged, Ringstedgård (s.d.)
- Frederik Larsen, Birkende, på hr. Mogens Kaas' vegne, restancesager 1645:134; 1646:48; 1648:40
- Gregers Jensen, Klarskov, foged, Billeskov, fuldm. for Tønne Bille, ang. dødfunden selvmorder 1641:256, (298), (299), 300
- Samme, fuldm. for Henrik Gyldenstjerne t. Skovsbo 1641:351
- Gregers Larsen, fhv. foged, Torpegård, nævnt 1642:129
- Hans Andersen, Sdr. Nørå, fuldm. for Palle Rodsteen t. Lundsgård, fæstefortabelsessag 1643:76
- Hans Andersen, fuldm. for Lars Poulsen, ridefoged, Fraugdegård, ang. fæsters skiftesag 1643:251
- Hans Andersen, Sanderumgård, fuldm. f. Hans Hansen, foged, Søby Søgård, restancesag 1647:302, 303; gårdfæld og fæstefortabelse 1647:303
- Hans Hansen, foged, Hollufgård, fuldm. for Henning Pogwisch, restancesager 1641:221; 1644:29; ang. fæsters rømning 1641:92, 136, 166 (jfr. 182, 188); ang. bygfæld 1641:99, 137, 194; udvisning af forbrudt gård 1641:166, 189, 231; skovsyn 1641:131; pantsættelse af gård 1641:113, 129; drabssag 1641:180, 181, 187, 192, 193; slukker ild i udvist fæsters gård 1641:231 (jfr. 235)
- Hans Hansen, Pederstrup, fuldm. for Jytte Bild t. Ringstedgård, restancesag 1641:155, 156
- Hans Hansen, foged, Søby Søgård, restancesager 1640:40; 1642:36, 273, 281; 1644:29; (ved nævnt fuldm.) 1645:316; 1646:130; 1647:150; ang. jord lagt under hovedgårds brug 1642:300; 1643:157; afmærkning af jord 1645:225, 256; åstedsforretninger 1642:295, 297 (jfr. 1643:34); 1643:56; 1647:148; ødegårdes dyrkning 1642:20; bygfæld på fæstegårde 1642:159; 1645:210, 221; syn over mølle 1645:138; mølletvang 1642:260; ang. tiendeydelse 1647:149; fæsters (ugedagsbondes) fritagelse for kgl. tyngde 1643:157; fæsters injurier 1642:296; sag om fødsel i dølgsmål og barnemord 1645:1; om fæste af kirkeskov 1641:84, 130, 149; bymænds optagelse af køer 1641:198; ulovlig skovhugst og vedtyveri 1648:47 (jfr. 48); forsvundne tørve 1641:297; hans skudsmål 1647:122; om fæsters skatteevne m.v. 1644:113, 216, 217; 1645:12, 201, 255; svinsolden 1641:308; lejermålsbøder 1642:37 (jfr. 57); salg af hængt persons strømper 1642:299; ulovlig frapantning fra fæster 1646:12 (jfr. 1645:276, 295); fæsters skiftesag 1641:282, 283; 1643:206; ang. omtvistede gærder 1647:148,

- 165, 166 (jfr. 182), 190; ang. fæsteres leverance af dragonheste, hø og halm 1644:27; ang. tørvs af-førsel 1641:296; på fæsters vegne m.h.t. tyveribe-skyldning 1642:259 (jfr. 296). - Jfr. hans bude: Christen Jensen, Allested; Christen Pedersen, Sande-rumgård; Hans Andersen, Sanderumgård; Jens Hansen, Øksendrup; Lars Andersen, Allested; Lars Hansen, Allested; Peder Andersen, ladefoged, Sanderumgård (se disse)
- Hans Jensen, Måre, på ridefoged Hans Krag's vegne, Helle-rup gods, i arvesag 1643:181
- Hans Jensen, Ravnholt, foged, for Frantz Pogwisch, sag om overfald på fæstere 1645:105 (jfr. 106-108), 122; 1648:171, 177, 188, 200, 202
- Hans Jørgensen, fuldm. for Henning Pogwisch t. Hollufgård, kalder fæstere for dom 1640:57; restancesager 1641:70; 1642:4, 200; lejermålssag 1641:7, 101, 111; sag om innam 1642:72; forbud mod høst efter ulovlig sæd 1642:202; syn over fæstegårde 1641:87; 1642:9, 26, over Rønninge Søgårds tilliggende 1642:94, over mølledæmning 1648:58
- Hans Jørgensen, Måle (Viby s., Bjerger h.), fuldm. for Hans Knudsen Krag, ridefoged, Hverringe, sag om ulov-lig pantning 1641:313
- Hans Jørgensen, Stavlund (Sallinge h.) på Sidsel Høg t. Fjællebros vegne, overfald på husbonds tjener 1643:187 (jfr. 227), 252, 400; 1647:259
- Hans Knudsen Krag, ridefoged t. Hellerup og Hverringe (se hovedreg. under Mesinge), fuldm. for Knud Ulfeldt, fæsters skiftesag 1642:253; 1643:181 (jfr. 206), 221, 278, 339; ang. skatteydelse 1645:97, 98, 99, 100, 101; skovsyn 1641:271, 281 (jfr. 375); skov-hugst 1641:282, 283, 388; 1645:128; ang. øksnesalg 1641:196, 229; fast hjemmel for gårdfæste 1641:272. - Jfr. hans bude: Anders Pedersen, Røjerup; Hans Jen-sen, Måre; Hans Jørgensen, Måle; Mads Nielsen, Havn-drup; Peder Pedersen, Ferritslev (se disse)
- Samme, fuldm. for sitzhaftig Jens Pedersen Krag, Hellerup, gældssag 1644:259; 1645:270
- Hans Larsen Lunde, Fraugde, fuldm. for Lars Poulsen, Fraug-degård, arvesag 1641:375; ang. stedsmål 1642:245; ang. betaling for fæsteres andel i dragonhest, sadel og tømmer 1644:35
- Hans Madsen, foged, Hollufgård, Henrik Pogwisch' fuldm., efterlysning af fole 1643:84; oplysning af stud 1646:198; gårdes brøstfældighed 1642:298, 332; 1646:176, 235, 251; istandsættelse af bygninger 1643:61; 1647:50; fæsteforbrydelse 1646:176; 1647:99, 112, 119 (jfr. 141), 155, 184; 1648:101; ang. gærder, markeskel og veje 1644:96-97; 1646:112, 113, 129, (134), 140, 150; 1647:99 (jfr. 112), 104; seddel udstedt om græsningsret for fæsteres ungnød på fæled 1646:100; lejermål 1644:84; fæsteres levering af dragonheste, hø og halm 1644:27; ang. mølletvang 1645:40; pantning for udgifter til dragonheste m.v. 1644:43; restancesager 1643:60;

- 1644:42, 189; 1646:65, 176; 1648:101, 150; rømning 1643:245; skovsyn 1645:137a, 193; ulovlig skovhugst 1642:337; 1643:54; ulovlig sæds afførsel, forbud 1648:88, 91 (jfr. 102), 132; syn over mark, hvorpå sten er optaget 1647:174 (jfr. 173), 183a; syn over ødegårdes jorder 1647:216 (jfr. 203); advarsel ang. pil, ymper og humlekuler 1647:50; varsel til tinge efter husbonds seddel 1645:113; beskyldninger for uredelighed og skudsmål 1647:122, 127, 142
- Samme, fuldm. for rådmand Jesper Hansen, Odense, restancesag 1647:260, 281
- Hans Madsen, Rynkeby Skovgårde, fuldm. for Niels Banner t. Ringstedgård, ang. udfordring af godsejer om natten foran hovedgårds vinduer 1647:42, 72 (jfr. 58), 80
- Samme, (på Mads Hansens vegne), fuldm. for Hilleborg Aschersleben t. Søholm (Køng s., Båg h.), ang. gæld 1647:198
- Hans Mortensen, foged, Vejlegård, for Ellen Marsvin. - Hans bud:Lars Larsen (s.d.)
- Hans Nielsen, foged (?), for Kirstine Lützou t. Hellerup, restancesager 1647:218, 297, 298; 1648:221
- Hans Pedersen, Tving, bud for ridefoged Mikkell Pedersen, Fraugdegård, skovsyn (olden) 1646:174
- Hans Rasmussen Kraft, foged, Ørbæklunde, fuldm. for Jesper Friis, ang. ransagning efter person 1641:240
- Hans Und, Svendborg, fuldm. for Erik Kaas t. Lehnskov, godkendelse af aftægtskontrakt 1647:94; kaution ved opførelse af bygninger 1646:153, 154
- Henrik Olsen, ladefoged, Ringstedgård, fuldm. for Jytte Bild, bagtalelse af en af husbonds "kvinder" 1642:60; oplysning af svin 1641:330; overhørighed m.h.t. ægt 1642:11 (jfr. 51); restancesag 1645:58; skovsyn (olden) 1641:331
- Houle Jensen, foged, Torpegård, fuldm. for Iver Vind, restancesager 1646:149; 1648:213; syn over magelagte jorder 1648:7, over skove (hugst) 1646:69, og skove (olden) 1646:171; 1647:209; ang. ubrændte svin på skov 1648:211 (jfr. 231); ulovlig sæd på gårds grund 1646:147; trusler mod fogden 1648:140. - Bud:Simen Tønnesen (el. Thomesen), Torpegård (s.d.)
- Jacob Nielsen, fuldm. for Claus Mule, Odense, restance med tiendekorn 1640:71
- Jakob Pedersen, Rønninge, delefoged, Rønninge Søgård, fuldm. for Casper Due, ang. ulovlig slæt m.v. 1647:220
- Samme, fuldm. for Anne Gyldenstjerne, restancesager 1640:52, 107; efterlysning af kvæg 1641:201; gårdfæstes forbrydelse 1641:20, 43
- Samme, fuldm. for Melchior Oldeland, afløsning af ulovlig sæd 1643:160, 168, 192; 1644:99, 104a, 107; 1647:133, 136, og do. af ulovligt tørveskær 1644:99, 104a, 107; afdød kvindes lejermålsbøder 1643:158, 219, 260; sag om overfald på fæster 1643:191; 1644:80; restancesager 1643:384; 1644:79 (jfr. 102); fæsteres skatteansættelse 1644:37; strid om eng 1643:347; tyveri af ved og brændsel 1643:62, 69; 1646:21; ulovligt ølsalg 1643:159, 203, 218

- Samme, fuldm. for Niels Pedersen Vognbjerg, ridefoged på Rønninge Søgård, afdragning uden opsigelse af gård 1646:86; aflysning af ulovlig sæd 1646:88, 103; 1647:116; bygfæld på gårde 1645:54, 266 (?); 1646:79, 81, 104; fordeling af person iflg. dom 1643:268 (jfr. 285, 290), 303; fordring i dødsbo 1641:200; 1647:107; fæstes forbrydelse 1645:284; 1646:51 (jfr. 60); 1647:264; 1648:158; gældskrav på Fr. og Hans Markdanner 1648:47; gærdes afkastning 1646:87, 98 (jfr. 99); krohold, ulovligt 1647:265; lejermålssager 1647:64, 69, 222; lysning efter køer 1645:137; oldengæld betalt fogden i nye penge 1648:172; overfald på personer 1644:148; 1647:227; 1648:158; restancesager 1644:18 (jfr. 20), 24; 1645:283, 285; 1646:32, (60), 86, 133 (jfr. 126); 1647:265; skovsyn, olden 1643:297; 1644:139; 1645:220; 1646:10; 1647:167, 205 (jfr. 197); 1648:180; soldaterudrustnings tilbagelevering 1647:108, 117; ang. stjålet ved 1645:178, 182, 192, 206; 1647:83, 169, 170; tømmeres udvisning til hovedgård 1647:105; ydelse af stedsmål 1645:285; ødegårde og avling dertil 1644:19, 52
- Samme, på sin husbonds vegne, ang. afbrændt, nu øde hus 1646:38; skovsyn (olden) 1648:172a
- Samme, fuldm. for Ejler Sørensen, foged, Bramstrup, skovsyn (olden) 1647:207; 1648:179
- Jens Andersen, Bramstrup, bud for Ejler Sørensen, foged, Bramstrup, restancesager 1648:9, 10 (jfr. 22); møllertvang 1648:25
- Samme, bud for Jens Lassen, foged, Skjoldemose, tidl. Bramstrup, restancesag 1648:12
- Jens Clemmensen, bud for Hans Oldeland, sitzhaftig i Kersteminde, restancesag 1640:7
- Jens Eriksen, foged (?), Stubbendrup, afdød, hans regnskabsbog i gældssag 1643:75
- Jens Hjeresen (Eriksen), Fraugde, bud for Thomes Brodersen, Odense, ang. restancer 1646:220
- Jens Hansen, skriverdreng, Rønninge Søgård, fuldm. for Anne Gyldenstjerne, restancesag 1640:20; gældssag (privat ?) 1642:168; sag om hest 1640:80
- Jens Hansen, Øksendrup, bud for Hans Hansen, foged, Søby Søgård, syn over forladt gård 1645:147; (privat) skiftesag 1645:152
- Jens Ibsen, ladefoged, Fraugdegård, tiltalt for overfald 1643:187
- Jens Jensen, foged, Klingstrup, befaling ang. ægt 1647:123
- Jens Lassen, 1641 ridefoged, Bramstrup, fuldm. for Holger Axelsen Rosenkrantz, ang. bygfæld 1641:61 (jfr. 116); ang. lejermål 1641:64; restancesager 1641:106, 107, 116, 165; ang. ulovlig skovhugst 1641:62, 118. - Fuldmægtige: Ejler Sørensen, ridefoged, Bramstrup; Lars Jensen, Bramstrup; Lars Juel, Højby; Steffen Larsen, Sdr. Nørå (se disse)

- Jens Lassen, foged, Skjoldemose, tidl. Bramstrup, ang. restancer 1645:93 (jfr. 111). - Fuldmægtige (bude): Ejler Sørensen, ridefoged på Bramstrup; Jens Andersen, Bramstrup (se disse)
- Jens Madsen, Sdr. Nørå, bud for Lars Hansen Skriver, Erik Kaas' foged på Tøjstrup, ang. gårdfæstes forbrydelse 1643:325 (jfr. 271, 304)
- Jens Mortensen, Fraugde, bud for Thomes Brodersen, Odense, gældssag 1645:121
- Jens Nielsen, fhv. foged, Boltinggård. - Fuldmægtig: Lars Poulsen, Fraugdegård (s.d.)
- Jens Terkelsen, foged (?), Fraugdegård, ang. gæld 1647:233; tiende 1647:211, 243; på fæsters vegne ang. skade på havre 1648:212. - Bud: Christoffer Nielsen, Fraugdegård (s.d.)
- Jep Christensen, ladefoged, for ridefoged Lars Poulsen, Fraugdegård, efterlysning af godsejers hund 1640:55; oplysning af orne 1640:51; aflysning af ulovlig sæd m.v. 1641:191; tingstævner for L.P. 1641:50
- Jep Larsen, Tobo (Brylle s.), bud for Steen Bille t. Kærsgård, vedr. borttagning af 2 lejede stude 1642:124
- Jep Pedersen, Hollufgårds mølle, bud for Henning Pogwisch, Hollufgård, ang. syn på mølledæmning 1643:44
- Jørgen Dinesen, V. Egense, fuldm. for Ellen Gøye t. Jerstrup og Beate Gøye t. Jungetgård, ang. landgilde-
restance 1643:337
- Jørgen Knudsen, Rønninge, fuldm. for Melchior Oldeland på Hans Markdanners arvingers vegne, ang. udsættelse af skiftesag 1643:178
- Jørgen Mikkelsen, Nr. Lyndelse, bud for Ejler Sørensen, foged på Bramstrup, restancesager 1645:162, 163, 293; 1647:244; ang. ulovlig sæd, skovhugst m.v. 1645:151 (jfr. 153, 158), 164
- Knud Jakobsen, Odense, fuldm. for Holger Rosenkrantz og Karen Krabbe, sag om forleningsbrev 1642:49
- Knud Larsen, foged på Vejlegård (Sallinge h.), gældssag 1643:78
- Knud Rasmussen, fuldm. for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, ang. troldkvinde 1643:48
- Lars Andersen, Allested, bud for Hans Hansen, foged, Søby Søgård, restancesag for alle gårdens fæstere i Asum h. 1648:227
- Lars Andersen, Bregnemose (Verninge s.) på Per Banners vegne, ang. modvillighed ved hoveri 1643:313, 327
- Samme, på Ture Bielkes vegne, ang. restancer 1646:230
- Lars Christensen, Bullerup (Bjerger h.), fuldm. for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, restancesager 1641:10; 1645:120
- Lars Clausen, Birkum, fuldm. for Mogens Kaas t. Sellebjerg, ang. skat af halvgård 1642:39
- Lars Frandsen, foged, Fraugdegård, sidder retten 1645 5/6; hans skudsmål 1646:36, 55, 61; rejser på husbonds vegne injuriersag 1645:155; ang. gårdes brøstfældighed 1645:146; mølletvang 1645:239; syn af humlekuler m.v. 1645:146; syn af skove 1644:124 (jfr.118);

- 1646:72 (jfr. 74); ihjelslået svin 1645:288; restancesager 1644:192, 223 (jfr. 209); 1645:240; tiendeydelser 1645:287
- Lars Hansen, Allested, bud for Hans Hansen, foged, Søby Søgård, restancesag 1646:24, 217
- Lars Hansen, Neder Holluf, bud for Henning Pogwisch t. Hollufgård, aflysning af ulovlig sæd 1648:84
- Lars Hansen Skriver, foged, Tøjstrup og Lehnkov, på Erik Kaas' vegne, ang. fæstefortabelse 1643:186, 271 (jfr. 304), 325; 1645:264; tidl. fogeds skyld på regnskab m.v. 1643:239; fæsters ødelæggelse af gårds bygninger m.v. 1643:246; restancesager 1643:152; (ved unævnt fuldm.) 1644:199; 1645:263; ang. fæsters skat 1645:45; skovsyn 1643:272. - Fuldmægtige: Jens Madsen, Sdr. Nærå; Mads Andersen, Torup; Morten Rasmussen, Sdr. Nærå; Peder Rasmussen, Galtebjerg (se disse)
- Lars Jensen, fhv. ladefoged, Bramstrup, fuldm. for ridefoged Jens Lassen, sst., ang. førlov 1641:67; soldats forøvelse af udleveret rustning 1641:69; restancesag 1641:249
- Lars Juel, Højby, fuldm. for Jens Lassen, foged, Bramstrup, sag om førlov 1641:128
- Lars Jørgensen, Rønninge, på ridefoged Niels Pedersen Vognbjerg, Rønninge Søgårds vegne, ang. formodet gåsetyveri 1644:147, 242; borttagelse af pantsat kvie 1644:243; restance og fæstefortabelse 1644:241; 1645:305; på fæsteres vegne i skattesag 1645:66
- Lars Jørgensen, ladefoged, Ringstedgård, fuldm. for Jytte Bild t. Ringstedgård, ang. husning af personer mod forbud 1642:235; restancesag 1642:234 (jfr. 248, 261)
- Samme, fuldm. for Ernst Hack, foged sst., ydelse til soldaterhold 1642:220
- Lars Larsen, Heden, delefoged for Ellen Marsvin t. Vejlegård o.a., bortførsel af seng m.v. fra bo 1645:302; efterlyser okse 1647:285; afgræsning af ødegårdes enge 1641:189; død kalv 1644:115, 128; bygfæld på gårde 1640:106; fæstefortabelse 1644:127; gærdesyn 1647:148; lejermålssager 1644:63, 103 (jfr. 109), (122); overfaldssag 1647:270, 284; restancesager 1641:343; 1643:308, 352; 1644:57, 214; skattesag 1645:286; 1646:214; uefterrettelighed med bøders betaling 1640:16; ang. øksnesalg 1645:303
- Samme, delefoged, bud for Hans Mortensen, foged, Vejlegård, beskyldninger for skælmeri 1645:131
- Lars Pedersen, Rønninge, på Casper Dues vegne, restancesag 1644:78
- Lars Poulsen, ridefoged, Fraugdegård, efterlysning af hund 1640:55; af får 1644:3; oplysning af stude 1640:33; 1641:346, af svin 1643:129; drabssager 1640:76 (jfr. 77), 96, 97, 98; 1644:9, 10; syn på bygningers brøstfældighed 1641:348, 396; 1643:388; ang. ildebrand og gårdes genopbygning m.v. 1641:264;

- 1642:328; 1643:66 (jfr. 20, 36); injuriersag 1642:270, 296; magelæg af fæsteres jorder 1643:99, 120; 1646:46; overfaldssag 1643:187, 188; restancesager 1640:78; 1641:228, 393; 1642:2, 190, 192, 272; 1643:45, 65, 229, 356, 401; 1644:7, 45, 225; 1646:95; skiftesager 1641:282, 283; 1642:253; 1643:181, 206, 221, 228 (jfr. 247), 251, 257, 278, 339, 351, 365, 388, 389, 402; 1644:11, 15; skovsyn 1640:90; 1641:347; 1644:118, 124; skovtyveri 1641:33; ulovlig sæd 1641:225; 1642:136, 141, 143; 1643:151, 155, 166, 269, 350; 1644:86, 90, 94; ulovligt tørveskær 1642:143, 275, 316; 1643:151, 161; 1644:86, 90, 94; ang. leverance af dragonheste 1644:35, 43; ang. udsætning 1642:72, 82, 97; tiendesager 1641:400 (jfr. 1642:5, 29); 1642:53; 1643:166, 184; trusselsag 1641:175; øksnesalg 1641:197; om frister ved kald m.v. 1640:9; 1641:227, 247, 266; 1642:3; 1643:18; herredsfoged stævnet for kaution 1644:40; hans underskrevne seddel, dat. Fraugdegård 1641:50; herredsmænds skudsmål for ham 1643:44; privat udestående 1644:226, 227. - Fuldmægtige: Anders Hansen; Christen Pedersen; Hans Andersen; Hans Larsen Lunde; Jep Christensen (se disse)
- Samme, specielt på sin husbond Dorete Daas vegne, Fraugdegård, restancesag 1645:157; ang. tilvurderet gods 1646:96 (jfr. 110, 111)
- Samme, ridefoged over Valdemar Daas og jfr. Dorete Daas gods på Fyn, hans skudsmål som foged i 6 år 1643:44
- Samme, fuldmægtig for Gregers Krabbe t. Fraugdegård, ang. frøgæld og lejegæs 1646:95; restancesag 1646:94
- Samme, fuldm. for Jens Nielsen, fhv. foged, Boltinggård, restancesag 1641:83
- Lars Sørensen, Sdr. Nørå, fuldm. for Erik Kaas t. Lehnskov, kald til lensmand i skattesag 1646:6
- Mads Andersen, Torup, fuldm. for Lars Hansen Skriver, Tøjstrup (se også delefogder, gruppe 471), restancesag 1644:126
- Mads Andersen, Tvinge, fuldm. for Mikkel Pedersen, ridefoged, Fraugdegård, restancesag 1648:15; ang. ulovlig skovhugst 1648:136
- Mads Christensen, bud for Mikkel Pedersen, ridefoged, Fraugdegård, skovsyn (olden) 1647:203
- Mads Mortensen, foged, Ørritslevgård, på vegne af Tønne Friis' arvinger (se 1644:25, note), restancesag 1644:25. - Fuldmægtig: Niels Pedersen Vognbjerg (s.d.)
- Mads Nielsen, Odense, tjener hos Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, gældssag (landgilderestance ?) 1643:381
- Mads Nielsen, Havndrup, bud for Hans Krag, ridefoged t. Hellerup, restancesager 1642:291; 1643:134
- Mathis Jørgensen, Rønninge, ladefoged, Rønninge Søgård, fæsteforbrydelse 1641:207 (jfr. 216); sag om hest 1640:80; 1641:167; ang. ulovligt krophold og ølsalg 1641:39, 48; ulovlig skovhugst 1642:211; syn på ejendom 1641:103

- Mikkel Hansen, Havndrup, fuldm. for Iver Vind t. Torpegård og Nørholm, ang. bygfæld 1641:31, 152; eventuelt drab 1641:204; lejermål 1642:183; ikke lovligt kald 1641:186; ulovlig sæds afførsel 1645:167
- Samme, fuldm. for Knud Ulfeldt t. Hellerup, restancesager 1640:37; 1641:38, 144, 152
- Samme, fuldm. for Knud Ulfeldt t. Hverringe, vurdering af hest 1641:82
- Mikkel Pedersen, ridefoged, Fraugdegård, bygfæld, syn 1647:132, 161; 1648:110, 118; forbud mod husfolks indtagelse 1648:148; fæstefortabelse 1647:134 (jfr. 162); 1648:122; restancesager 1647:134; 1648:122, 168 (?); skovhugst (syn) 1648:110, 117; svinsolden (syn) 1647:210; ulovlig sæds aflysning 1646:93. - Fuldmægtige: Hans Pedersen, Tving; Mads Christensen (se disse)
- Samme, fuldm. for Christian Daa og hans tjenere, kvindes injurier mod byfæller 1648:120 (jfr. 106), 121 (jfr. 153, 166); overfaldssag 1645:70, 105, 106 (jfr. 107-108); sender klage til Ravnholt 1645:105. - Fuldmægtig: Mogens Pedersen, Fraugde (s.d.)
- Mogens Pedersen, Fraugde, bud for Mikkel Pedersen, ridefoged, Fraugdegård, sag om restancer og gårdfæstes forbrydelse 1648:35, 41; om bygfæld og gårdfæstes forbrydelse 1648:208 (jfr. 223)
- Morten Rasmussen, Sdr. Nærrå, bud for Lars Hansen, foged, Tøjstrup, restancesag 1643:296
- Niels Andersen, fhv. foged, Alslefgård (?), hans tilgodehavende 1648:119
- Niels Christensen, foged, Torpegård, fuldm. for Iver Vind, ang. gårdes bygfæld 1645:114; oplysning af driftekvæg 1642:214; 1644:196; lejermålssag 1642:62; mølletvang 1642:289 (jfr. 313); restancesag 1641:341; 1644:160, 180; restancer, tiende 1641:380, 384; 1642:6, 34; 1645:15 (jfr. 28, 55); skovsyn (olden) 1644:138; ulovlig skovhugst 1642:262, 333
- Niels Hansen, Odense, bud for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, ang. gæld 1645:300
- Niels Ibsen, foged på Skinnerup (Bjerger h.), ang. øksnekøb 1641:196
- Niels Markursen, ladefoged, Ørbæklunde, fuldm. for Jesper Friis, sag om ransagning efter person 1641:240
- Niels Mogensen, Ravnholt, på godsejerens tjeneres vegne i overfaldssag 1645:89
- Niels Olsen, Sødinge (Gudme h.), fuldm. for Erik Kaas t. Tøjstrup, restancesag 1647:17
- Niels Pedersen, tjener for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, gældssag 1644:202, 226; vidne om øde kirkebol 1645:195
- Niels Pedersen Vognbjerg, ridefoged på Rønninge Søgård, borger i Kerteminde, fuldm. for Anne Gyldenstjerne t. Rønninge Søgård, ang. gæld i bo 1641:148; ang. lejermålsbøde 1647:90; mølles brøstfældighed 1647:115; syn over skove, pile, podede træer og humlekuler 1641:146; skovsyn (hugst) 1641:151, 163; skudsmål 1648:134. - Fuldmægtige: Jakob Pedersen, delefoged; Lars Jørgensen (se disse)

- Samme, fuldm. for Gregers Krabbe, ang. syn på pile, podede træer, humlekuler og sået hampefrø 1646:101
- Samme, fuldm. for Melchior Oldeland, ang. Hans Markdanners testamente og skifte 1643:48, 115; proklama m.h.t. pant fra adelige 1642:206; edelige forklaringer fra fæsterne om deres landgilde 1644:135; syn, mølles brøstfældighed 1645:43; syn, skove, pile, podede træer og humle 1642:165, 179; overfaldssager 1642:180, 181; ang. fæsteres overhørighed 1645:53; restancesager 1642:231; 1645:124; ang. trusler mod ladefoged 1647:31; tyveri af ved 1642:208, 228, 239; 1643:47, 69; 1645:206; ulovlig skovhugst 1642:210, 211, 242; udvisning af ved 1642:240; øksnesalg 1642:209, 227 (jfr. 223), 238. - Fuldmægtig: Jakob Pedersen, Rønninge (s.d.)
- Samme, fuldm. for oftest uangiven husbond, antagelig Frederik og Hans Markdanners arvinger, ang. Frederik og Hans Markdanners gæld 1648:47, 55, 123; ang. afkastning af gærde 1646:99 (jfr. 87, 98); fæsteforbrydelse 1643:52; deltagelse i boreregistrering 1645:144; ang. jorder m.v. lagt under hovedgård 1645:36; overfaldssager 1643:227; restancesager 1643:37, 53; 1644:150; 1648:124, 192 (ved ubenævnt bud); syn, hovedgårdens bro og led 1646:170; syn, omtvistet grund 1643:315; tømmer til mølle 1646:70; ulovlig bortført ved fra skov 1646:21 (ved ubenævnt bud): - Fuldmægtig: Jakob Pedersen, Rønninge (s.d.)
- Samme, fuldm. for skriver og ridefoged Hans Christensen, Odensegård, spørger troldmands slægtninge, om de vil påtage sig hans sag for retten 1642:178
- Samme, fuldm. for Mads Mortensen, foged på Ørritslevgård, restancesag 1645:24
- Niels Pedersen, Vøjstrup (Sallinge h.), bud for Ellen Marsvin t. Vejlegård m.v., restancesag 1647:262
- Niels Rasmussen, ladefoged, Rønninge Søgård, bud for Hans Markdanner, ang. hest 1642:74, 81; oldengæld 1642:32
- Samme, fuldm. for Casper Due, sitzhaftig på Rønninge Søgård, syn på hovedgård R.S. og dens huses brøstfældighed 1642:207, 212
- Niels Terkelsen, foged, Haraldskær, fuldm. for Anne og Edel Munk, ang. kreaturer bortført fra adelig ladegård 1643:86 (jfr. 115), 379
- Otte Hansen, Rønninge, fuldm. for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, restancesag 1642:277
- Peder Andersen (Laag), ridefoged på Sanderumgård, bud for Sivert Urne, restancesag 1646:224
- Peder Andersen, ladefoged på Sanderumgård, bud for Sivert Urne, ang. kald til Sivert Urne 1647:135; skudsmål 1647:199, 207
- Samme, fuldm. for Hans Hansen, foged på Søby Søgård, ang. rømning af gård og gårdfæld 1645:194 (jfr. 147, 159); 1646:52; ang. fæsteforbrydelse 1645:307; lejermålsbøde 1646:149; syn, brøstfældig gård 1645:159; ulovlig pantning 1645:295 (jfr. 1646:12)

- Peder Christensen, Vejlegård, Ellen Marsvins tidligere foged, ang. lejermålsbøde 1644:122
- Peder Ebbesen, bud for Ejler Sørensen, foged på Bramstrup, restancesag 1645:282
- Peder Hansen, Rønninge Søgård, fuldm. for Hans Markdanner, fremlæggelse af husbonds svar i sag om heste 1641:139
- Samme, fuldm. for Casper Due, sitzhaftig på Rønninge Søgård, gældssag 1643:329; lejermålsag 1647:62
- Peder Jensen, Findinge (Sallinge h.), delefoged på Boltinggård, fuldm. for Henrik Thott t. Boltinggård, restancesag 1642:212
- Peder Madsen, fuldm. for Jytte Bild t. Ringstedgård, ang. gårdfæstes forbrydelse 1640:102; overfaldssag 1643:195-196
- Peder Pedersen, Ferritslev, delefoged på Hellerup, fuldm. for Hans Knudsen Krag, Mesinge, ridefoged t. Hellerup og Hverringe, restancesag 1644:260; 1645:292; ang. møllers nedbrydning af møllebygninger 1646:27
- Samme, fuldm. for Mogens Kaas t. Sellebjerg (Bjerger h.), ang. bygfæld på gårde 1641:233, 252, 270; ang. forlov 1643:220
- Samme, fuldm. for Kirstine v. Lützou t. Hellerup, ang. ejendomsret 1648:226; restancesag 1647:154; ang. ulovlig skovhugst 1648:87 (jfr. 75)
- Samme, fuldm. for Knud Ulfeldt t. Hverringe, ang. fragåelse evt. af arv og gæld i fæsters dødsbo 1645:86; restancesager 1643:380 (møllers); 1644:114; ang. stigsbords opdragning og ulovligt fiskeri i mølledam 1645:186
- Peder Rasmussen Galtebjerg, Højrup og Sdr. Nørå, fuldm. for Jytte Bild t. Ringstedgård, ang. bygfæld med fastefortabelse 1640:65 (jfr. 75); bøder til husbond i forligt sag 1645:143 (m. note) (jfr. 161); restancesager 1644:17; 1646:39 (landgilde ?)
- Samme, fuldm. for Erik Kaas t. Lehnskov, afpløjning og aførsel 1642:232 (jfr. 265); restance ved fasteforbrydelse 1640:43 (jfr. 75); kautionsag vedr. byggeri 1646:153, 154; tyverisag 1642:271
- Samme, for Lars Hansen Skriver, foged, Tøjstrup, restancesag 1643:390
- Samme, stævner for gæld 1643:391; stævnet for gæld og for ugodkendt udvisning af træer til hugst 1643:239; for gæld og restance 1647:15, 17, 19, 40
- Peder Sørensen, foged, Skovsbo, fuldm. for Henrik Gyldenstjerne t. S., ang. hests værdi 1640:80, 95; 1641:139, 154, 168, 291, 295, 342, 351, 353, 365, 374, 386; 1642:74, 81; evt. erstatning for ikke afholdt retsmøde 1641:351 (jfr. 365), (385); 1642:1; overfaldssag 1642:218, 225
- Peder Sørensen, fuldm. (tjener) for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, restancesag 1641:376; 1642:254
- Predbjørn Hansen, Bågegård (Odense h.), foged for (svensk) Per Banner, sag om trætte mellem ægtefolk 1642:230
- Predbjørn Mouridsen, fuldm. for Henrik Gyldenstjerne t. Skovsbo, ang. hests værdi 1641:304

- Rasmus Hansen, ladefoged på Rønninge Søgård, fuldm. for Casper Due, sitzhaftig på R.S., ang. gæld (restancer ?) til C.D. 1644:168; 1645:252, 272, 304; ang. tilskadekommet kreatur 1645:205, 207, 242 (jfr. 231); opædning af havre (af gæs) 1644:169 (jfr. 185); restancesag 1645:253 (soldaterbesoldning)
- Rasmus Hansen, Ferritslev, fuldm. for Mogens Kaas t. Sellebjerg, jfr. gruppe 471, delefoged til Nyborg
- Rasmus Knudsen, foged, Hesselager (Vindinge h.), fuldm. for Tønne Friis t.H., efterlysninger, husbonds øksne 1641:350
- Rasmus Ladefoged, Vejrupgård, påhører kald 1642:184
- Rasmus Madsen, Ørbæk, fhv. delefoged til Ørbækklunde (Vindinge h.), ransagning efter person 1641:240
- Simen Hansen, Hjadstrup (Lunde h.) for Thomes Brodersen, rigskanslerlenet, forbud mod afførsel 1643:202
- Simen Tønnesen (el. Thomesen), bud for Houle Jensen, foged på Torpegård, ang. øg i T.s korn 1648:86; ang. svinsolden 1648:189
- Steffen Larsen, fuldm. for Jens Lassen, ridefoged på Bramstrup, skovsyn (olden) 1641:310
- Søren Sørensen, bud for Johan Brockenhuus t. Lerbæk, fremlæggelse af stævning i skiftesag 1643:92
- Terkel Jensen, ladefoged på Fraugdegård, vidner i tiendesag 1647:211
- Willum Jensen, foged på Harritslevgård, stævnet som vidne i ejendomsstrid 1647:251

310. administration af godset (jfr. 287, 308, 329)

- m.h.t. krongods, se gruppe 471
- jordebøger, se gruppe 618
- bøder til godsejere ved brud på indgåede forlig 1642:338; 1645:143 (note)
- bøder til godsejere ved overtrædelse af oldermands forlig 1641:28
- bøder til godsejer for ulydighed m.h.t. mølletvang 1642:260; 1643:369
- forbud, godsejers, at huse eller helle person 1642:133, 235
- forbud, godsejers, mod uden hans tilladelse at bortflytte noget af rømt fæsters gods 1641:92 (jfr. 136)
- forbud, godsejers, mod indtagelse af husfolk uden forudgående angivelse til godsejer eller dennes foged 1648:148
- forbud, godsejers, mod krohold og ølsalg 1642:229
- forbud, godsejers, mod salg af øksne uden forudgående tilbud til ham 1641:197
- mølletvang påbudt fæstere, inkl. husmændene, på gods 1642:260, 289 (jfr. 313), 317, 322; 1643:212, 369, 375; 1644:117
- mølletvang, herredsfoged ukendt med, om sådan pålagt et gods' fæstere 1643:46
- møllesager, se iøvrigt gruppe 422

aftægtskontrakt godkendt af godsejer ved fuldmægtig
1647:94
henrettet fæsters boslod tilfalder hans husbond 1642:282;
1643:357
dødfunden mand synet for foged 1644:9
afdøds gods synet for foged 1643:402
godsejer ved ridefoged (eller dennes fuldmægtig) indkalder
gældsfordringer i fæsters dødsbo 1641:148, 200
godsejers fuldmægtig deltager i registrering af afdød fæ-
sters gods 1645:144
fæster af hus hævder, at smørafgift oppebåret af ny foged
efter salg 1643:337
godsejers udlæg af soldaterpenge, restancer indkrævet
1644:189
pantsat gård skal høre og svare til pantgiver 1641:129
(jfr. 113)
forlov at føre fange fra et gods til et andet 1640:96
magelæg af jord mellem to fæstere gjort på deres husbonds
gode behag 1643:120; 1647:45
godsejer gør 2 jordløse huse af ødegård, hvis jord gods-
ejer dyrker 1644:165; 1645:286; 1646:214
jorder frataget fæstere af godsejer og indlemmet i hoved-
gårds enemærker 1645:36
sten optaget på mark, syn herover 1647:174, 183a
syn med åstedsforretning over ejerforhold til areal med
græs 1642:284, 295, 297
syn med åstedsforretning over jord 1643:315, 319, 348
syn over agre omtvistede mellem godsejere 1648:196, 204,
205
syn ved magelæg af jorder 1643:99, 120; 1648:7, 16
syn vedr. nedslagne skelpæle 1645:219, 225
syn over ødegårdens jorder 1640:4; 1642:95; 1647:216
syn over gårdfæld og brøstfældighed, bol, gårde og huse,
se gruppe 301
syn over møller, disses inventar m.v., se gruppe 422
syn, se også gruppe 25
m.h.t. fæsteforhold, se gruppe 300
m.h.t. adelsgods og de enkelte godsers besiddere, se
gruppe 273

312. pastvang (jfr. 81, 114, 314)

pas krævet for husning af løse personer over en natstid
1648:148
godsejers forbud mod at indtage husfolk uden angivelse
til husbonden og bevis for deres ærlighed 1648:148
godsejers forbud mod at huse og helle navngivne personer
1642:133, 235

313. overdragelse af fæstegods fra en fæster til en anden (jfr. 78, 79, 98, 114)

pantsætning af ager for lån 1641:51
m.h.t. aftægtsoverdragelser, se gruppe 540

314. flytninger og rømninger (jfr. 79, 81, 114,
238, 300, 312, 607)

rømningsmænd 1640:96, 98; 1641:115, 166 (jfr. 182, 188);
1643:245 (jfr. 256), 275
fæster bortrømt, medtagende en del af sit gods 1641:92
(jfr. 99, 136)
fæster af hus bortrømt 1642:337; 1643:245 (jfr. 256), 275
fæster af gård bortdraget uden lovlig opsigelse 1645:194,
201; 1646:52, 86
fæster af hus bortdraget uden opsigelse 1641:341
bondsoldat rømt (?) 1641:69 (jfr. 67)
syg tjener bortrømt nøgen om natten 1646:107
persons forpligt ved ny forseelse straks at rømme by med
hustru og børn 1647:121
kone rømt fra ægtefælle 1643:88
landflygtig på grund af tyveri 1642:282
drage af gårde og rømning derfra, se også gruppe 300
fra- og tilflytninger, se gruppe 238
frarømte huse, se også gruppe 251
tjenestekarles og tjenestepigers brud på fæstemål, se
gruppe 232

UDNYTTELSE AF AREALET 320 - 349

320. omdrift (jfr. 215, 217, 302)

marker (vange) omskiftede i nabolandsbyer 1647:165
fælled ligger mod vang i nabolandsbyer efter omskifte af
marker 1647:165, 167
mark altid været til fælled, når korn afhøstet 1647:251
mark ligger til fællesbed (fælled) hvert 3. år 1644:87,
108
mark bliver vang tilkommende år 1644:97
mark i fælled, gærdes i fællesskab med naboby, når bliver
i vang 1646:134
vang, vogtning heraf 1646:143
fælleder 1641:233, 273; 1642:186; 1644:76, 87, (97),
108; 1646:100, 123, 134 (jfr. 113), 145; 1647:165,
167, 182, 251
fælled og fælles græsbed 1647:251
årlig inddel og indhegning, der aldrig ligger til fælled
1646:134 (jfr. 113)
bygmarker 1643:232
byglænd til gårde, udsæd angivet 1647:216
havresæd 1643:350
havreland til gårde, udsæd angivet 1647:216
havreagre 1648:229; i rugmarken 1648:229, 240
havre sået i rugmarken (for øde gård) 1645:234
havrestykke 1648:212
rugsæd 1643:324, 330
rugmarker 1643:232; 1645:234; 1647:167, 211; 1648:229
rugjord til gård, udsæd angivet 1644:239

rugland til ødegårde, udsæd angivet 1647:216
 rugland årligt i hver mark 1 ørt til at så i 1643:200
 rugagre 1641:51; 1645:226, 227

vårkorn 1647:211
 høbund (høavl) til gårde, angivet i læs 1647:216
 græsning i bymarken 1642:41
 græsning i særindhegnet mose i bymark 1646:112, 134
 engbrug, se gruppe 324

321. jordforbedring

jord opbrudt til hør dyrkning 1645:225
 jordstykke indtaget af fælles græsbed 1644:97
 jord frahegnet fællesjord til opdyrkning 1647:251
 jord holdt for årlig inddel og indhegnet til landsby
 1646:112, 134
 jord indtaget (indgårdet) af enemærke (skov) til hus
 1643:253
 grøftning, se gruppe 212
 gødsning, se gruppe 322

322. jordens bearbejdning

arbejde med landbrug i almindelighed 1640:96
 avle og dyrke jord 1642:204
 alle, som har kornsæd, svende, drenge og mændene (gård-
 mændene) 1646:232
 håndværksmænd, med og uden avl 1648:155
 fælging af areal som godtgørelse for fjernelse af heste
 fra gård uden dom 1641:111
 pløjning 1640:32, 37; 1641:111; 1642:20, 93 (jfr. 102);
 1643:266, 298, 312; 1644:136, 140, 211; 1645:5, 53,
 120, 225, 232, 233, 256; 1646:86, 214; 1647:97, 101,
 172, 205; 1648:21, 205
 pløjning som hoveri 1644:88; 1647:92, 237; 1648:172
 pløjning, til blandkorn 1645:5
 gårds jord opløjet 1647:101; næsten opløjet 1647:207
 pløjning eller såning, fæsters, umulig i forår, da heste
 frataget ham 1646:86
 møllere, der ikke pløjer eller sår 1643:281
 pløjning, husmand ikke selv god herfor, men lejer andre
 dertil 1644:136
 pløjning, bolsmand ikke selv god herfor, men lejer andre
 dertil 1644:140
 pløjning og såning, uretmæssig, af jord i bymark 1640:32;
 1642:232; 1645:225
 pløjning og brug af omstridt jordstykke 1645:233, 256
 pløjning og såning af bymark 2 år, det 3. fælled 1644:87
 pløjning eller fælging af jordstykke med flid, som det kun-
 ne være deres eget 1641:111
 pløjning tværs over ryg og ren 1648:205
 pløjning med plovstude 1642:93 (jfr. 102)
 pløjning med lånte (eller lejede) stude 1644:211; 1647:
 97; 1648:21

pløjning, bæster at sætte foran plovstude i plov 1642:93
 godsejers pløjning af ødegårdes jorder 1642:20; 1645:53;
 1646:214. - Pløjning til hove, se ovenfor
 godsherres pløjning af afdød fæsters jord 1645:120
 afpløjning, se gruppe 236
 harvning 1642:324; 1646:84
 såning 1640:32, 37; 1641:275, 380; 1642:20, 38, 232,
 256; 1643:266, 298, 312, 350; 1644:87, 239; 1645:
 5, 6, 53, 120, 167, 234 (?); 1646:86, 214; 1648:133
 såning til halned (hælvten) med andre 1641:275; 1642:38
 såning af bymarken 2 år (det 3. fælle) 1644:87
 godsejers tilsåning af ødegårds jorder 1642:20; 1645:6,
 53, 120, 234 (?); 1646:214; 1648:133
 godsherres tilsåning af afdød fæsters jord 1645:120
 kornsæd, pebersvendes, svendes o.a.s 1643:266
 kornsæd, karle, der har sådan 1647:211 (jfr. 343)
 agre med angiven udsæds størrelse 1647:216
 udsæd af korn til gård angivet, skyldig til godsejer
 1643:53
 korn, hver gårds udsæd i hver mark, 4 tdr. 1656:156
 såning af blandkorn 1643:53, 328, 390; 1645:5
 såning af byg 1642:38, 73; 1643:53. - Sædebyg, se gruppe
 324
 såning af havre 1643:53, 390; 1645:225, 234, 301; 1646:
 57, 66, 88, 234
 havresæd (såkorn?), del af tjenestekarls løn 1640:46;
 1641:275; 1642:163
 hør, såning af 1645:225
 såning af rug 1643:53, 206, 324, 330, 390, 402; 1644:64,
 239; 1645:159; 1646:45, 86, 132; 1647:94, 177
 sæderug, del af tjenestekarls løn 1641:46; 1642:163, 256
 gårds jord næsten usået 1641:207
 møllere, der ikke pløjer eller sår 1643:281
 sæd, ulovlig, se gruppe 302
 gødskning:
 gødning (møg), udkørt på mark og læsset af vogn 1640:96
 møgagning, se gruppe 466

323. avling og afgrøde (jfr. 114, 302, 322)

avling 1642:327
 indavling af korn 1646:234
 korn indaget 1643:166; 1645:287; 1647:211
 korn indført i husene 1646:232
 høst på mark 1648:162, 163, 164, 171
 korn afhøstet 1647:251
 rug høstet 1644:148
 ødegårds avl indhøstet af godsejer 1642:20; 1646:214
 korn høstet og afført af ager 1646:210
 korn flyttet på marken 1648:163
 korn borttaget på mark 1648:163
 fæstere avler til meget af godset, der da stod øde 1648:
 133
 fæstere hævder, at de ikke er gode for at avle til ødegård
 1644:52

avl af korn, tjenestekarles og drenges 1646:193, 232
 karle med kornsæd 1647:211 (jfr. 243)
 høst efter ulovlig udsæd, se gruppe 302
 sædekorn, fæsters indavl af ulovligt 1648:150
 (af)grøde, gårdes 1641:267; 1642:263
 grøde, indaget 1645:287
 grøde af jordstykke, afført imod forbud 1643:383
 udsæd til gård og hø tildømmes husbond efter gårdbrand, da
 fæster ikke genopbygger gård 1641:264

324. kornavl (jfr. 320, 322, 323)

korn, aftærsket, uspecificeret 1641:12, 120 (thoeren),
 196, passim
 korn, på marken, uhøstet 1641:274; 1643:200; 1645:225,
 226; 1646:187, 194; 1647:104; 1648:86, 163, 164,
 184, 200
 kornsæd, indaget (af mark) 1643:166
 korn, tælle korn på mark 1648:229
 korn, i kærve 1641:400; 1642:282; 1643:266
 korn, i travet 1643:266, 276; 1647:88; 1648:195
 korn, indhøstet, utærsket 1641:151, 163; 1643:324, 402
 (i laden)
 indavlingskorn 1641:400; indavlet korn 1646:232
 korn, drøftet og udrøftet 1642:274
 korn, godt, ydefærdigt 1642:34
 korn, rent, ustraffeligt 1642:201; 1647:192
 korn, hårdt 1642:289
 korn, ukastet 1642:274
 korn, uskiftet ved afkalds givelse 1643:189
 korn, bragt til mølle til maling 1644:117
 kornsæd, se gruppe 320 og 322
 korn, såning af, se gruppe 322
 korn, som landgilde, se gruppe 304
 såkorn 1641:54; 1643:390; 1646:234
 vårkorn 1647:211
 blandkorn 1641:70, 360; 1642:73, 106; 1643:206, 312,
 390; 1644:155; 1646:223; 1647:279; 1648:133
 blandkorn, sået 1643:53, 328; 1645:5; til at så 1642:
 73; 1643:390
 blandkornsneg 1648:171, 200
 boghvede 1643:206, 359; 1644:45; 1648:10
 bondekorn, til brødbagning 1642:63
 byg, aftærsket 1640:7, 24, 31, 42, 43, 93; 1641:13, 59,
 70, 71, 138, 290, 293, 343, 349, 359, 360, 363, 387;
 1642:3, 34, 73, 163, 201, 221, 277, 285, 315, 329,
 335; 1643:23, 24, 45, 48, 53, 55, 59, 104, 134, 152,
 182, 206, 214, 235, 299a, 312, 328, 329, 353, 359,
 370, 381, 390, 391; 1644:8, 17, 24, 45, 88, 114, 135,
 152, 180, 194, 237; 1645:23, 24, 58, 64, 85, 90, 124,
 195, 252, 272, 279; 1646:17, 39, 48, 60, 148; 1647:
 5, 15, 17, 40, 51, 78, 96, 181, 216, 248, 256, 269;
 1648:21, 44, 118, 133, 155, 182, 221, 237

- bygafgifter, se gruppe 304
 byg, såning af, se gruppe 322
 sædebyg 1640:58; 1642:38, 73, 163; 1643:328, 390;
 1647:21; fæsters gæld til præst for sædebyg
 1640:58
 skriverbyg, se gruppe 304
 byg, god 1641:398
 byg, uaftærsket, i neg 1642:275
 byg, uaftærsket, i kærve og traver 1641:37, 81, 384;
 1642:275; 1643:402
 byg, i støb, se gruppe 384
 bygmalt, se gruppe 384
 havre, aftærsket 1640:7, 24, 43, 52, 93; 1641:28, 56,
 70, 71, 157, 183, 293, 343, 358, 359, 363; 1642:34,
 73, 106, 163, 222, 244, 260, 274, 289; 1643:43, 53,
 71, 104, 134, 182, 206, 280, 294, 308, 310, 312, 321,
 328, 356, 359, 390; 1644:24, 27, 45, 114, 135, 152,
 169, 180, 194, 237; 1645:165, 234, 252, 272, 301;
 1646:17, 60, 66, 148, 206, 223, 234, 247; 1647:40,
 78, 96, 111, 134, 216, 245, 287; 1648:21, 34, 133,
 203, 212, 221, 225, 229, 237
 havreafgifter, se gruppe 304
 havre, såning af, se gruppe 322
 gæsterihavre, se gruppe 304
 gåsehavre 1641:70
 sædehavre 1640:46; 1641:275; 1642:163
 havresæd 1640:46; 1641:275; 1642:163, 275
 havre, uaftærsket, i kærve 1641:142; 1643:266; i traver
 og kærve 1646:57
 havre, uaftærsket, i traver 1641:81, 384; 1642:275; 1643:
 266, 402 (?); 1647:88
 havre, ukastet 1642:274
 havre, urenset (udrøftet) 1642:274
 havre, ustraffeligt 1648:203
 rug 1640:19, 20, 26, 52, 58, 61, 64; 1641:59, 71, 88, 338,
 371, 393; 1642:17, 19, 73, 75, 126, 201, 244, 250,
 256, 275, 279, 286, 317; 1643:45, 48, 53, 75, 134,
 197, 214, 274, 301, 308, 310, 312, 317, 321, 323, 324,
 328, 256, 358, 390, 391; 1644:24, 45, 64, 75, 88, 92,
 135, 148, 168, 237, 239, 244; 1645:16, 64, 115, 227,
 252, 304; 1646:86, 95, 133, 223; 1647:15, 18, 51, 78,
 94, 179, 181, 216, 245, 278; 1648:12, 21, 24, 28, 33,
 155, 181, 182, 186, 187, 191, 215, 219, 221, 237, 246
 rug, utærsket i lade 1642:337
 rug, i kærve, neg og traver 1640:50; 1641:384; 1642:275,
 286; 1643:402 (i lade); 1648:21
 rugafgifter, se gruppe 304
 rug, sået i jorden 1643:206; 1644:239; 1645:262. - Jfr.
 gruppe 322: såning af rug
 sæderug (sårug) 1641:46; 1646:5, 60; 1647:18; 1648:221,
 246
 frøgæld, rug 1646:95
 tærskning, af korn (uspecificeret) 1641:12; 1643:200,
 324; 1648:133, 242

tærskning, af byg 1641:37
 tærskning, af havre 1643:294; 1646:66
 tærskning, af rug 1642:337; 1648:215, 219
 tærskedage, som hoveri, se gruppe 305
 gryn, se gruppe 382, dog tiendegryn, se gruppe 510
 malt, se gruppe 384
 mel, se gruppe 382
 foder 1641:120; 1642:275, 332; 1643:131, 200; 1645:5,
 294
 foder, til stude, intet haves 1642:93
 halm 1643:131, 402; 1648:12
 langhalm, se gruppe 253
 sengehalm 1642:271

325. særlige afgrøder

hamp 1647:48; 1648:161
 hampefrø, såning af 1641:199; 1645:146; 1646:89, 90,
 114, 116; 1647:144
 hampeland 1648:162
 hør 1647:48
 hør, dyrkning af 1645:225
 lyngslet, selvejergårds skøde herom 1641:176; 1642:176
 arter 1641:257; 1644:45, 252

326. engbrug

enge, se grupperne 215 og 217
 afgræsning, ulovlig, se grupperne 236 og 237
 afslæt, ulovligt, se gruppe 236
 engslæt 1645:204, 211, 222
 græs, slået af 1642:295; 1643:242, 250, 282, 286, 347;
 1645:186, 225; 1647:220
 græs, afhugget med le og bortført 1648:96 (jfr. 114),
 134, 156
 græs, groende på ende af ager, omtvistet 1642:295, 326;
 1643:56
 græs for enden af ager 1646:209
 græs på hidtil omtvistet ende ved ager fremtidigt at hø-
 stes skiftevis af to fæstere hvert 2. år 1643:56
 høbund i markerne 1642:41; 1647:216
 hø 1641:92, 120, 132, 260, 263, 264, 288, 338; 1642:189,
259, 296; 1643:200, 232, 234, 237, 242, 250, 261,
282, 402; 1644:27, 162, 186, 191, 294; 1647:216;
1648:225
 hø, læs, se gruppe 676
 rengræs 1646:210
 stargræs, slået i mose, til forbedring af hustage 1647:
 220, 221

327. havebrug (jfr. 222)

humlehaver 1641:284
 humleplanter, humlekuler 1641:146, 151, 163, 199, 207;
 1642:122, 165, 179; 1643:210, 226; 1645:146; 1646:
 89, 90, 101, 114, 116; 1647:50, 144

humlegaden (stednavn ?) 1644:169
 humlestænger, i forvaring 1644:200
 humle, det færdige produkt til brygning, se gruppe 384
 kåljord, se gruppe 222
 malurt 1643:67
 piletræer 1641:146, 151, 163, 199, 207; 1642:122, 165,
 179; 1643:120, 210, 226; 1645:146; 1646:89, 90, 99,
 101, 114, 116; 1647:50, 144
 podede træer (ymper) 1641:146, 151, 163, 199, 207 (?);
 1642:122, 165, 179; 1643:210, 226; 1645:146; 1646:
 89, 90, 101, 114, 116; 1647:50, 144
 æbler 1643:67

328. mosebrug

heder, se gruppe 200
 lyng, se gruppe 200; lyngslet, se gruppe 325
 moser, se gruppe 200
 tørv, skæring heraf 1641:296; 1642:276
 tørveskær, selvejergårds, i skøde 1641:176; 1642:176
 tørveskær, til gårde, kan ikke synes på grund af vand
 1641:151
 tørv, skæring heraf, hjemmel krævet herfor 1642:276, 316
 tørv, skæring heraf kun tilladt, når anvist 1642:160
 tørveskær, betaling herfor 1643:77
 tørveskær, ulovlig, aflysning heraf 1641:191; 1642:143,
 160, 161, 164, 316; 1643:151, 155, 161; 1644:86,
 89, 93, 94, 99, 100, 104a, 107
 tørveskær, ulovlig, klage herover 1645:151 (jfr. 153,
 158)
 tørveskær, aftægtsnyders, se gruppe 540
 "thorge selning (el. felning (?))" (ant. salg af tørv) 1641:43
 tørv (som brændsel), se gruppe 256
 tørvegrave 1641:390, (401); 1642:12
 tørvegrave, uden opløb 1641:251, 286, 361; 1644:146;
 1647:201, 223
 tørvegrave, aftale om opløb herfra 1641:289
 tørv, kørsel heraf, se gruppe 466
 tørv, læs, se gruppe 676

329. skovbrug

skove, hovedgårdes, se gruppe 285
 skove, ejendomsgårdes, se gruppe 271, og 1641:176; 1642:176
 fællesskove, landsbymænds (bønders) 1642:208 (m. note);
 1647:165; 1648:48 (?)
 bønders skove 1642:240; 1646:10, 167, 169, 171
 skove eller skovparter, gårdes 1640:3, 90; 1641:151, 163,
 271, 281, 310; 1642:104, 109, 121, 176, 179, 182, 295;
 1643:124, 128, 190, 199, 236, 271; 1644:124, 138, 139,
 256; 1645:137a, 156, 193, 220, 243, 308; 1646:141,
 171, 174; 1647:105, 203, 205, 206; 1648:48, 180, 189
 skovpart, fælles for flere fæstere 1642:179
 skove, landsbyers, se hovedreg. under de enkelte landsbyer
 bøs skovmål 1644:138

- underskov til gård 1641:131, 207
 bolsmand uden part i skov 1645:235
 husmænd uden part i skov 1644:136, 140
 hugst til hovedgårds fornødenhed og i andre måder 1644:
 124; 1647:105
 hugst, udvisning af træer hertil 1641:283 (jfr. 282);
 1642:170, 211, 240, 242, 262, 333; 1643:54, 239, 240,
 278; 1646:141; 1648:118, 147, 208
 hugst, udvisning ved skovfoged eller ridefoged 1648:147
 hugst, stempling med skovstempel på stubben af træer, fæl-
 det efter udvisning 1648:147
 hugst, ulovlig 1640:79; 1641:33, 62, 92, 96, 118, 131,
 136, 151, 163, 207, 281, 282, 283, 388; 1642:122, 170,
 175, 179, 210 (jfr. 211), 242, 262, 333, 337; 1643:54,
 124, 127, 128, 190, 271, 278; 1644:15, 127; 1645:128,
 151, 153, 158; 1646:69, 76, 114, 141; 1647:169, 170,
 288; 1648:48, 87, 110, 117, 136, 147, 165, 214
 skov, ganske forhuggen 1642:179
 træer, ulovligt hugne, anvendte til forbedring af gård
 1641:118
 udvisning af bygningstømmer til fæstegårdes forbedring
 1643:52, 240; 1648:118, 208 (jfr. 223)
 udvisning af bygningstømmer til præstegård 1644:67
 udvisning af tømmer til møllesluse 1646:70
 udvisning af tømmer til vindebro og led ved hovedgård
 1647:105
 udvist bygningstømmer solgt eller forbrændt 1643:240
 byggematerialer, se også gruppe 253
 udvisning af faldet ved til hovedgårds fornødenhed
 1648:133
 brændetræer, til ildebrændsel 1642:240
 brændeved 1646:21
 brændsel, se også gruppe 256
 træ, til godsejers brug på hovedgård og i Odense 1643:271
 tømmer, hugget og savet til bro og led 1648:133
 tømmer, til mølle 1648:233
 hjultømmer, se gruppe 330
 ved, til hjul 1643:124; til løftestang 1648:48; til
 plovshoved 1648:48
 humlestænger 1644:200
 bøg, rodhuggen, fjerding stor 1648:87
 bøg, bul heraf 1643:124; grene heraf 1647:170; 1648:48
 bøgeris, afhuggede, bortført 1646:21
 bølgeved 1647:169
 eg, stykke 1641:282
 rodstykke 1648:118; af eg. 1644:67
 rod, hugst heri forbudt 1646:141
 tømmer, stykke, i skoven 1644:124
 træer, solgte 1643:271
 stubbe (stabbe) 1641:151, 163, 281, 283; 1642:122, 175,
 179, 262, 333; 1643:124, 127; 1644:124; 1646:69,
 76, 114; 1648:48, 117, 147
 stubbe, trøskede 1645:206
 stubbe, overgroede med mos 1648:48
 stub, slået op af jorden 1645:206

smågrene, afhuggede 1642:122; 1643:278
 grene, afhuggede 1648:87, 214
 toppe af træer, afblæst 1643:124; forbrugt 1648:118
 toppe, hugst heri forbudt 1646:141
 træ i skov stynet 1645:291
 træer og pile på mageskiftet grund følger med jorden
 1643:120
 tjørn (torne) og træer 1642:295, 326
 vindfælder 1642:182; 1646:114; 1647:288; 1648:133;
 kvas heraf 1647:288, 289

 sædeland i skove 1641:288
 enge i skove 1641:288; 1643:253; 1646:69
 græsning, i skove 1641:288; 1642:92; 1643:241, 253;
 1645:235, 312; 1647:165
 malkning, i skov 1646:105

 skov, selvmorder fundet hængende her 1641:256; 1643:136

 skoves olden, syn herover, og svin herpå 1640:2, 3, 90,
 92; 1641:288, 307, 308, 310, 331, 347; 1642:56;
1643:241, 253, 297; 1644:131, 132, 138, 139, 178;
1645:193, 212, 218, 220, 223, 228, 243; 1646:10,
 169 (jfr. 167), 171, 174, 175, 177, 207; 1647:203,
 204, 205, 206, 209, 210, 215, 217; 1648:133, 172a,
 179, 180, 189
 skov, når den bærer fuldkommen olden 1646:10
 stank agern (spredt agernfald) 1646:177; 1647:215 (noget)
 olden, kun på enkelte træer, ikke noget at brænde svin på
 1647:215
 svin ikke brændte på naboers skove 1648:133
 svin fremført til brænding af fæster, skønt tilhørende
 person i Odense 1646:207, 233 (jfr. 219, 229)
 svin fundet i skov uden brændemærke 1641:330; 1648:211
 (jfr. 231)
 svin ulovligt taget af skove 1642:56; 1648:211 (jfr. 231)
 svin vogtet i skov 1643:93
 svinesti i skov 1643:6
 svin stiet ulovligt i bøndernes skove 1642:247
 oldengæld 1641:83; 1642:32; 1643:391; 1644:260; 1645:
 157, 162, 163; 1644:260; 1646:37, 60; 1647:265;
 1648:12, 35, 133. - Jfr. også restancer, oldengæld,
 gruppe 304

 vedpenge 1644:137
 gærdsel, se også gruppe 212
 hospitalsskove, se også gruppe 272
 kirkeskove, se også gruppe 509
 mølleskove, se også gruppe 422
 staver, se også gruppe 212

 skovbog (over hugst i skov) 1648:145
 skovfogder 1646:141
 regnskab for hugst i skove 1648:147

 træarter, skovenes:
 ask 1641:92, 96, 136; 1642:337; 1643:54
 bøg 1640:79 (jfr. 1641:33); 1641:62, 151, 163, 281; 1642:
175, 179, 210, 211, 242, 262, 333; 1643:124, 127, 239,

271, 278; 1644:124, 205; 1646:21, 76; 1647:169,
 170, 288; 1648:48, 87
 eg 1640:90, 92; 1641:62, 151, 163, 281, 282; 1642:122,
 175, 179, 188, 262, 333; 1643:239, 240, 271, 278;
1644:67, 124, 127, 131; 1646:70, 76; 1647:105, 115;
 risege 1641:282; 1643:243; 1645:43, 193; 1648:48
 el 1645:205
 pil, se gruppe 327

330. redskaber i landbrug og skovbrug; vogne, slæder

agekurve, se vognkurve ndf.
 buløkser 1642:76, 83, 108; 1647:31, 270, 284
 fjederbomme 1648:113
 forke 1640:96, 98; 1642:83, 195, 197; 1643:170, 191;
 1648:45, 98, 99, 107, 111, 115, 140, 163, 200. - Jfr.
 også ndf. høforke
 gåsebænke, se gruppe 611
 hakker 1641:95, 256; 1645:173
 hakkeskafter 1641:256
 harehamre 1646:131
 haresteder (ambolter) 1646:131. - Jfr. også ambolter,
 gruppe 615
 harver 1642:324; 1643:206, 402; 1646:131
 haver, se høsthaver ndf.
 hjulbører 1645:173
 hjultømmer 1642:337; 1643:124. - Jfr. gruppe 329: ved,
 til hjul
 høforke 1643:191. - Jfr. ovf. forke
 høsthaver 1642:324; 1643:108
 jernlænker, til at binde hunde med 1646:123. - Jfr. ndf.
 lænker
 jernstænger 1643:206; 1648:65
 kværne, se gruppe 614
 kyllingetrug 1647:270
 kæppe 1647:31, 139; 1642:140, 163, 200
 kærre 1643:255
 leer 1642:286; 1643:104; 1647:96; 1648:96, 171
 lænker 1645:302. - Jfr. ovf. jernlænker
 løftestænger 1648:48
 mejetøj 1645:233; 1648:171
 plove 1642:93; 1646:137, 144; 1648:21; med jern og til-
 behør 1643:402; med tilbehør 1643:206
 plovhjul 1645:5
 plovjern 1645:5; 1648:234
 plovshoveder 1648:48
 plovtøj 1642:324
 pæle, til afmærkning 1645:219
 risøkser 1648:21. - Jfr. ndf. økser
 ror (redskab ved maltgøring) 1647:284
 rustvogne 1645:173. - Jfr. ndf. vogne
 skovle 1645:173
 slibestene 1643:28
 slæder 1641:282; 1646:21
 slædetræer 1641:289
 solde 1643:358

spader 1645:173; 1648:182
 stager, til afmærkning 1645:219
 stiger, korte 1641:358; lange 1641:358
 stænger af jern, se ovf. jernstænger
 svøber 1643:191
 svøbeskaffer 1645:108
 sække, se gruppe 615
 såstænger 1647:270, 284
 tingsler (økser) 1643:206. - Jfr. ndf. økser
 tøj, se gruppe 365
 tømmer, til at styre forspand med 1641:296; til dragon-
 heste 1644:35, 43; 1645:118
 tømme strenge 1640:96
 vogne 1640:21, 42a, 54, 96; 1641:92, 240, 250, 296;
 1642:7, 195, 197, 271; 1643:191, 195, 196, 206, 310,
 370; 1644:16, 117, 161, 251; 1645:107, 124, 206,
 225, 232, 259; 1646:12, 242; 1647:3, 31, 104, 169,
 173; 1648:65, 98, 105, 164, 171; gamle 1645:121;
 med alt tilbehør 1643:402
 vognfjæl (wongfeld) 1648:73
 vognkurve (agekurve) 1643:80
 vognkæppe 1645:106, 107, 225; 1648:128
 vægges (kiler), af jern 1640:94; 1642:76, 108; 1643:206
 æskespænder 1646:5
 økser 1642:123, 282; 1643:206; 1645:173; 1647:270, 283.
 Jfr. risøkser og tingsler

331. salg af afgrøder (jfr. 124)

byg (sædebyg) 1640:58
 humle 1643:67
 hø 1644:191 (salg ?)
 korn 1647:198
 korn, i trav 1648:195
 malurt 1643:67
 rug 1640:58, 61, 64; 1643:75; 1648:215
 ved (stjålet) 1641:207
 æbler 1643:67
 forbud mod salg af foder 1641:120; af hø 1641:120; af
 korn ("thoeren") 1641:120
 bytte af afgrøder mod øl 1643:235

332. lerggravning

lerggravning 1641:256; 1642:230
 lerggrave, uden opløb 1644:105

336. udleje af jord (jfr. 115)

gårds tilliggende, forbud mod bortleje eller -lån heraf
 1641:43
 agre, forbud mod udlejning heraf 1641:43, 120
 agerland og engbund, ulovlig bortleje eller -lån heraf
 1641:43; 1642:160 (?)
 enge, forbud mod udlejning heraf 1641:43, 120

have i skov, udlejning uden godsejers minde 1641:207
 mose, forbud mod udnyttelse heraf ved salg 1641:43;
 1642:160

337. fiskeri og fiskeredskaber

fiskere, se tilnavnereg.
 fiskeri i mølledam 1645:186
 fisk, som madvarer, se gruppe 388
 torsk, som landgilde, se gruppe 304
 fiskegarn 1645:186

HUSDYRHOLD 350 - 379

350. husdyrhold i almindelighed

få, se gruppe 351
 kræ 1641:58, 273, 383; 1642:61, 92, 134, 319; 1643:214,
 244, 318, 348; 1644:39, 115; 1645:100, 183, 226,
 227, 262, 314; 1646:86, 226; 1647:165, 201; 1648:6,
 86, 184, 212
 kræ og kvæg 1645:313
 kvæg 1642:71, 134, 246, 314; 1645:100, 225; 1646:123,
 145, 187; 1648:185

351. kreaturer

foderokser, se gruppe 304
 få (fæshøvder) 1641:210, 269, 273, 288; 1643:241, 253;
 1644:158; 1645:226; 1646:134, 145
 fæmon 1643:379
 fødenød, se gruppe 304
 kalve 1643:86, 206, 234, 269; spædkalve, nyfødte 1644:
 115, 128. - Jfr. kviekalve, studekalve og tyrekalve
 ndf.
 kviekalve 1641:2; 1643:379
 kvier 1640:11, 73; 1641:3, 4; 1642:214, 271, 275, 282;
 1643:11, 402; 1645:21, 301; 1646:64; 1647:8;
 1648:23
 kvier, små 1645:21
 kvier, med affødning 1643:206
 kvier, med kalv 1644:243
 køer 1640:11; 1641:58, 59, 198, 201, 354; 1642:73, 86,
 134, 177, 321; 1643:48, 86, 93, 206, 214, 379;
 1644:39, 45, 58, 211; 1645:21, 26, 137, 160, 235,
 312; 1646:105, 115, 121; 1647:286; 1648:11, 12,
 23, 46
 ko, fremlig med kalv 1644:77
 ko kælver i skov 1644:115
 køer, aftægtsfolks, se gruppe 540
 nød 1640:11; 1642:282; 1643:39; unge 1646:100. - Jfr.
 ndf. slagtenød og studenød
 plovstude 1642:93 (jfr. 102). - Pløjning med stude, se
 gruppe 322

slagtenød 1643:48, 214. - Jfr. ovf. nød
 staldokser, se gruppe 304
 stude 1640:33, 70; 1641:251, 286, 361, 390, (401); 1642:
 12, 102, 120, 271, 282; 1643:2, 6, 7, 248, 391, 402;
 1644:26, 211; 1645:2, 242, 303; 1646:198, 225; 1647:
 101; 1648:21; stude i 3. år 1643:206; unge 1645:21;
 1647:223. - Jfr. ovf. plovstude
 studlinge 1648:2, 125 (lille)
 studekalve 1648:44. - Jfr. ovf. kalve
 studenød 1640:53; 1643:402. - Jfr. ovf. nød
 tyrekalve 1643:379. - Jfr. ovf. kalve
 øksne (okser) 1641:164, 196, 197, 229, 350; 1642:124, 135,
 146, 209, 227, 238, 260, 271, 338; 1643:86, 146, 182,
 379; 1644:30, 211; 1645:89, 205, 207, 301, 303; 1646:
 85, 124, 146, 273, 285; 1647:146; 1648:82, 95

352. heste

bæster 1642:94, 324; 1643:344; 1645:196; 1648:8, 70
 dragonheste, se gruppe 483
 foler 1641:273; 1643:8, 84; 1646:206; 1648:3
 føl 1643:86 (marføl), 379; 1644:211; 1648:200
 følhopper 1647:191 (jfr. 193). - Jfr. ndf. hopper
 gildinge 1643:135, 338
 heste 1640:47, 80, 95; 1641:6, 82, 92, 100, 111, 124,
 139, 154, 168, 240, 241, 247, 250, 254, 255, 277 (jfr.
 285), 291, 295, 297, 304, 311, 342, 352, 353, 365;
 1642:7, 106, 139, 282, 314, 324; 1643:9, 11, 27, 50,
 87, 108, 133, 134, 142, 182, 206, 240, 258, 274, 310,
 318, 338, 391; 1644:16, 43, 117, 144, 234; 1645:25,
 41, 52, 100, 141, 225; 1646:209, 242; 1647:3, 31,
 266, 280, 292, 293; 1648:70, 112, 134, 164, 184;
 gamle 1643:402; gode 1643:43; små 1641:340;
 svenske 1641:311; vrinske 1643:9; 1646:123, 187
 hest, pasgænger (gangere hest) 1641:1
 heste, to, spændte for vogn 1641:92
 hesteklod 1643:402
 hopper 1641:255; 1642:222, 282, 314, 324; 1643:108, 142,
 214; 1644:32; 1645:62, 100; 1646:60, 187; 1648:
 163, 171, 188, 200; unge 1643:48; 1648:209. - Jfr.
 ovf. følhopper
 hopper, med affødning 1643:206
 hopper, ifolede 1645:62
 horseklod 1643:402; 1647:263
 kloder 1642:275; 1646:187
 klode, gildet 1646:182
 øg 1641:255, 328; 1642:82, 275; 1643:15, 27, 108, 133,
 142, 198, 323; 1644:4, 31, 211; 1645:47, 56, 301;
 1646:1; 1647:193; 1648:70, 86, 184

353. svin

bolgalte, se gruppe 304
 galte 1641:314
 galtesvin 1643:4, 13, 129; 1644:65, 72; 1645:3; 1646:207
 grise 1642:18, 246, 252, 274, 294; 1644:31; 1647:4

orner 1640:51
 svin 1640:67; 1641:211, 274, 314, 328; 1642:56, 247,
 282, 320; 1643:5, 93, 206, 244, 266; 1644:65, 104;
 1645:104, 226, 288; 1646:233; 1647:215; 1648:12,
 23, 211, 244
 svin, med affødning 1643:206
 søer (sosvin) 1641:314; 1643:1, 403; 1646:16, 92, 104;
 1647:214, 240; 1648:65; gamle 1643:6; gode, fede
 1641:59; unge 1641:330; 1642:186; 1643:309, 402
 sosvin nær med grise 1641:95
 svin på olden, se gruppe 329

354. får

får 1641:9, 11, 36, 58, 59, 60, 74, 96; 1642:73, 82, 92,
 222, 271; 1643:10, 16, 48, 55a, 214, 224, 238, 402;
 1644:2; 1645:7; 1648:8, 65; unge 1643:359
 får, med affødning 1643:206
 får, med uld og lod 1643:10
 får, aftægtsfolks, se gruppe 540
 gimmerlam 1643:3. - Jfr. ndf. lam
 lam 1640:93; 1641:60, 83, 163, 343; 1642:92; 1643:45,
 48, 53, 71, 214, 224, 238, 309, 356; 1644:135, 223,
 244, 245; 1645:36, 252; 1646:60, 94; 1647:78, 200,
 250; 1648:12. - Jfr. ovf. gimmerlam og ndf. vædderlam
 væddere 1642:92, 271; 1644:1
 vædderlam 1645:9

356. fjerkræ

gæs 1640:19, 20, 93; 1641:58, 59, 83, 163, 311, 358;
 1642:221, 244, 275; 1643:45, 53, 71, 182, 206, 356,
 381; 1644:24, 135, 146, 147, 161, 169, 189, 242;
 1645:36; 1646:60, 94, 95; 1647:5, 78, 134; 1648:
 182, 184; unge 1644:105; gamle 1641:357
 gæs, med afkom (grøde) 1641:357
 gæs, aftægtsfolks, se gruppe 540
 gæslinger 1643:206 (unger)
 høns 1640:7, 20, 31, 52, 93, 107; 1641:70, 83, 163,
 343; 1642:221, 244, 275; 1643:53, 356, 390, 391;
 1644:24, 135, 214; 1646:60; 1647:78, 134, 269;
 1648:12, 221

357. hunde og katte

hunde 1640:55; 1641:284; 1642:61, 92, 125, 166; 1643:
 224, 238, 309; 1646:123
 hund, adeligs, bortkommen, efterlyst 1640:55
 hund, bidsk 1642:166
 hund, bundet 1646:123
 hunde, løsgående 1641:284; 1642:125; 1646:123
 hunde, ulemlestede mod forordning 1641:284; 1643:224,
 238
 hundes drab af får og lam 1643:224, 238, 309
 hundes drab eller skader på kreaturer 1642:61, 92;
 1646:123

hundes drab af ungsvin 1643:309
 hundes drab af vædder 1642:92
 kattekillinger 1642:134

358. bier

bier, arvepart heri 1643:189
 biers optagning 1645:140
 bifamilie, bortfløjet 1644:145
 bifamilier (stader), solgte 1644:145; 1645:140
 bistader 1641:58; 1648:28, 44
 bistader, leveret anden person til halne på regnskab 1644:
 145; 1645:140
 bistader, udbytte heraf 1644:145
 bistader, uddøde 1644:145

359. mærkning af husdyr (jfr. 112)

foler, mærker på 1643:8; 1645:62
 foler, uden mærke eller brænde 1648:3
 får, mærker på 1641:9, 11, 36; 1643:10, 16; 1644:2;
 1645:7
 galtesvin, mærker på 1643:13, 129; 1645:3; 1646:207
 grise, mærker på 1647:4
 gris, "taxmerche" taget af 1642:246, 252
 gås, mærker på 1644:147
 heste, mærker på 1641:340; 1643:338; 1644:144, 234;
 1645:25; 1647:292, 293
 heste, uden mærker eller brænde 1641:6; 1643:9, 12 (?),
 50; 1647:280; 1648:112
 hopper, mærker på 1648:209
 horseklod, mærker på 1647:263
 kvier, mærker på 1640:73; 1641:3, 4; 1642:214, 275;
 1643:11
 kvier, uden mærker 1647:8
 kviekalve, mærker på 1641:2
 køer, mærker på 1642:127, 292
 lam, mærker på 1643:3
 orner, mærker på 1640:51
 stude, mærker på 1640:33, 56, 70; 1641:346, 350; 1643:2,
 6, 7, 248; 1644:26; 1645:2; 1646:198, 225
 stude, uden mærker 1641:350
 studenød, mærker på 1640:53
 studlinge, uden mærker 1648:2
 svin, mærker på 1640:67; 1641:211, 314, 330; 1642:186;
 1643:1, 4, 5, 13; 1644:65, 72, 196; 1645:103;
 1646:207, 233
 svin, uden brænde (mærke) 1641:330; 1648:211
 svin, brændt på olden 1647:215; 1648:133
 søer (sosvin), mærker på 1643:6 (gamle); 1646:16, 92,
 104; 1647:214, 240
 væddere, mærker på 1642:31; 1644:1
 vædderlam, mærker på 1645:9
 øg, mærker på 1643:15; 1644:4; 1646:1
 øksne, uden mærker 1647:285

mærke, adeligs, på kreaturer = l. bogstav i slægtsnavn
 1641:350
 gårdsmærke på oldensvin 1646:233
 ridefogeds mærke på stud = forbogstaver i hans navn
 1644:26

360. røgtning, staldfodring

foder i gård ventet fortæret o. l. maj 1643:200
 vanding: stude drikker af bæk 1642:93
 får, overfødnig af får og lam eet år mod at få ulden
 1641:60 (jfr. 74)
 får, foder til aftægtsfolks 1641:59
 grise, havre tærsket til 1643:294
 grise, oplyste i januar, har været på hovedgård siden høst
 1647:4
 gæs, foder til aftægtsfolks 1641:59
 kvier, fodring af 1642:275; vinterføde af 1646:64
 kvier, foderløn, se gruppe 660
 ko, fralokket person og indsat til andens kræ 1644:39
 køer, foder til aftægtsfolks 1641:59
 kvæg, opfødt om vinteren af fæster selv 1646:123
 plovstude, lejede, utilstrækkeligt fodrede 1642:93 (jfr.
 102)
 stud, optaget og fodret på hovedgård 1640:33; 1641:346
 stud, udtaget eller udslaget af stald 1642:93, 102 (jfr.
 120, 124)
 svin, tilløbet, fodret hos fæster vinter igennem, udleve-
 ring mod betaling af omkostninger 1643:129
 vædder, hjemme om natten, på græs i skov om morgenen
 1642:92
 øksne, foderløn, se gruppe 660
 foder, halm, se gruppe 324

361. græsning, vogtning, tøjring

fægang, fælles græsbed, se gruppe 214
 græsning i bymarken, gårdes ulige del heri 1642:41
 græsning i særindhegnet mose i bymark, godsejers tjener in-
 gen del heri 1646:112, 134
 græsning på fællede 1644:87; 1646:123, 134
 græsning, i skove 1642:92; 1643:253; 1647:165
 græsning, husmænds, i skove 1641:288
 græsning, køers, i skov og kohave, dog ikke for bolsmænd
 1645:235, 312
 græsning, landsbymænds kræs, i skove 1647:165
 græsning, fæhøveders, i enemærke (skov), anslået 1643:241
 græsning, hestes, på lyngareal 1641:297
 græs, fornødent, til heste, ikke at nægtes vejfarende
 1648:134
 kvæg afløbet af mark 1645:225
 hopper sluppet løse i korn på marken 1648:163, 200
 græsning på hovedgård af optaget stud 1640:33
 græsbed, degns, for 3 køer 1648:12
 hus, ingen græsning hertil 1644:136
 bol, ingen græsning hertil 1644:140

græsning, betaling herfor 1644:137; 1645:301
 græsning, betaling herfor i smør til godsejer 1642:213
 græspenge til godsejer for 2 hopper 1644:32
 græsningspenge for 2 øksne udlånt til pløjning 1644:211
 græsning, kos, mod betaling 1648:12
 græspenge, betaling til bymænd for fremmed kvæg 1648:185
 græsning, aftægtsfolks fårs, gæs' og køers 1641:59
 marken, svinesti her 1643:4, 5
 mark, svin går herpå 1641:274
 fælled, ungsvin fundet her 1642:186
 driftesvin en tid lang hos fæsters svin 1644:65, 72
 tøjring på ødegårdes enge 1642:189; på ødegårdes grund
 1643:182, 274; på ødegårdes lejder 1643:180
 tøjring (græsning), lejet 1643:180 (jfr. 182)
 tøjring, forbud for pebersvend at tøjre på de andre bymænds
 grund 1643:182
 heste løsgående, da tøjre udueligt 1645:225
 heste, flytning heraf 1643:258
 vogtning af vang, bymænds deltagelse heri sammen med andre
 efter tilsigelse 1646:143
 vogtning af mark mod kvægskader 1648:229
 vogtning af bymark finder ikke sted 1645:184
 vogtning af kræ i skov, kalv født her 1644:115
 vogtning af svin i skov 1643:93

362. malkning

malkning, på toft 1640:96; i skov 1643:105
 malkning af køer, pigers 1643:258; 1646:105
 malkning, på hovedgård 1643:134
 malkning af pantsat (eller købt) kvie (ko), erstatning
 herfor, for angivet tidsrum 1644:243
 mælkeprodukter, se gruppe 386

363. husdyrprodukter, uforarbejdede

bove, fårekød 1642:271
 bukkeskind 1644:176, 181
 fetalje, se gruppe 380
 fjer 1643:162
 flæsk 1642:10, 282; 1647:198
 flæskesider 1642:249
 fårekød 1642:271. Jfr. ovf. bove
 fårelår 1642:271
 huder, af okser 1642:271, 282
 kød 1647:198
 lod, på får 1643:10
 nyrer, af okse 1642:271
 oksekroppe 1642:271, 282
 oksekød, sider 1647:35
 skind 1641:311; af får 1641:311; af lam 1641:311; af
 væddere 1641:311 (werbelle)
 svinehoveder 1642:133
 talg, af får 1642:271; af okser 1642:271

uld 1641:60; 1643:10; 1644:245; 1647:48
 æg 1640:7, 31; 1642:244; 1643:390; 1644:135; 1646:60

364. gødning

gødning, på marken 1640:96
 gødning (møg), læsset af vogn af kvinde 1640:96
 gødning (møg), kørsel af, se gruppe 466
 gødning, læs, se gruppe 676

365. seletøj

bidsler, til dragonheste 1644:71
 hovedlad, smøget af øg 1648:86
 hundehalsbånd, af sølv, med godsejers navn og våben indgraveret 1640:55
 sadler, til dragonheste 1644:35, 43, 55; indkøbt og forevist på bystævne 1644:54; udleveret 1644:71
 tøj 1643:12; 1645:225 (udueligt)
 tømmer og tømmestrenge, se gruppe 330

366. driftekvæg og optagne dyr

får, frakomne person 1641:60, 74, 96
 heste, optaget i korn 1648:112
 orne, optaget på hovedgård (?) 1640:51
 stude, optaget på hovedgård 1640:33; 1641:346

driftekvæg m.v., efterlysning af:
 foler 1643:8, 84; 1648:3
 får 1641:9, 74, 96; 1644:2, 3
 galtesvin 1643:4, 13
 gildinge 1643:135
 gimmerlam 1643:3
 heste 1641:340, 352; 1643:9, 12, 338; 1644:144, 234;
 1645:25; 1647:292, 293
 hopper 1645:62; 1648:209
 horseklod 1647:263
 kvier 1641:3; 1643:11; 1647:8
 køer 1641:201; 1642:177, 292; 1644:77 (med kalv);
 1645:137
 orner 1640:51
 stude 1640:70; 1642:248; 1643:2, 6, 7; 1644:26, 225
 svin 1640:67; 1641:211, 314; 1643:4, 5
 søer (sosvin) 1643:6 (gamle); 1646:92, 104; 1647:214,
 240
 øg 1643:15
 øksne 1641:350; 1647:285

driftekvæg m.v., oplysning af:
 driftekvæg oplyst både til herreds- og landsting 1648:125
 får 1641:36; 1643:10, 16; 1645:7
 galtesvin 1643:129; 1645:3
 grise 1647:4
 heste 1641:1, 6; 1643:50; 1647:280; 1648:112
 kvier 1640:73; 1641:3, 4; 1642:214
 kviekalve 1641:2

køer 1641:354
 orner 1640:51
 stude 1640:33, 56; 1641:346; 1645:2; 1646:198
 studenød 1640:53
 studlinge 1648:2, 125
 svin 1641:330; 1644:65, 72, 196; 1645:103
 søer (sosvin) 1643:1; 1646:16
 ungsvin 1642:186
 væddere 1642:31, 271; 1644:1
 vædderlam 1645:9
 øg 1644:4; 1646:1

367. udleje af dyr, lån af dyr til brug o.l. (jfr. 115)

leje af vogn, se gruppe 466
 hest modtaget af fæster til gårds opbyggelse og forbedring
 fra godsejer 1643:240
 husmand lejer andre til at pløje for sig 1644:136
 bolsmand lejer andre til at pløje for sig 1644:140
 får, i leje 1641:74 (jfr. 60), 96
 gæs, i leje 1646:95
 køer, i leje 1642:73, 86, 321
 plag, i leje 1642:275
 plovstude, leje af 1642:93, 120 (jfr. 124); 1647:101;
 1648:21
 stude, leje af 1643:391
 øksne, leje af 1642:124 (jfr. 93, 120)

368. køb og salg af dyr, bytte af dyr (jfr. 124, 126)

handel med:
 bier 1644:145; 1645:140
 foler 1646:206
 føl 1644:211
 gæs 1644:147, 161, 242
 heste 1640:47; 1641:311; 1642:139, 282, 324; 1643:27,
 87, 108, 133, 142, 240; 1645:26, 41, 141; 1647:266
 hopper 1642:232 (køb af borger i Svendborg), 324; 1643:
 142; 1646:60
 kalve 1643:234, 269
 kvier 1642:271, 275
 køer 1643:93; 1644:211, 243; 1645:160; 1648:23
 nød 1642:282
 stude 1644:211; 1645:303
 svin 1648:23
 tyr (bytyr) 1648:185
 øg 1643:27, 108, 133, 142, 198; 1644:211; 1645:47, 56 (?)
 øksne 1641:196, 197, 229; 1642:135, 146, 209, 227, 238;
 1643:146; 1645:303; 1646:85, 124; 1647:146;
 1648:82, 95
 hestehandel går tilbage på grund af dyrets sygdom 1640:47
 pantsættelse med evt. overgang til eje: af kvier 1640:11;
 1644:243 (med kalv); af køer 1640:11

369. salg af uforarbejdede husdyrprodukter m.v. (jfr. 124)

oksehuder 1642:271, 282
 korn, se gruppe 331

370. sygdomme og skader hos husdyr

bæster, fradøde 1645:196
 bæster, skabede 1642:324; 1644:76
 følhopper, døde 1647:191, 193
 får, døde 1641:60, 96; ihjelbidte af hunde 1643:224, 238
 gæs, døde i tørvegrav 1644:146; unge, døde i lergrav 1644:105
 heste, frafaldne (døde) 1643:318; 1645:100
 heste, syge 1641:241, 248, 277, 285
 heste, fulde af flåd 1640:47; 1641:241 (jfr. 248), 277, 285; ganske ilde med flåd og sygdom 1648:70
 heste med hovne fødder 1641:168
 heste med øjenskade 1641:168
 hopper, fradøde 1645:100
 hopper og kloder, ilde slået og fordærvet af vrinsk hest 1646:187
 kalv, nyfødt, død 1644:115 (jfr. 129)
 kræ, fradøde (fracaldne) 1642:319; 1643:318; 1645:314; 1646:226; 1647:229; 1648:6
 kvæg, dødt 1643:32; forgjort 1643:32
 kvæg og kræ, sygdom hos 1642:134
 kvæg og kræ, fradøde 1645:100, 313
 køer, døde 1647:286; 1648:11
 køer, syge 1642:274
 lam, ihjelbidt af hunde 1643:224, 238, 309
 lam, druknet i tørvegrav 1647:201
 okse (stud) med sønderbrudt ben 1645:205, 207, 242 (jfr. 238)
 stud, druknet i tørvegrav 1641:251, 287, 361, 381, 390, (401); 1642:12
 svin, ihjelslået på hovedgård 1645:288
 svin, slået med økse for ikke at skringe 1642:282
 svin, slå svin som en skælm 1642:320
 sosvin nær med grise, ihjelslagning af 1641:95
 ungsvin, ihjelbidt af hund 1643:309
 vædder, dræbt af løsgående hund 1643:92
 øg, kørt til døde af hest 1641:255 (jfr. 279, 294)
 sygdomme hos kvæg: gulsot, lungesot, modsot, svindsot 1642:134
 helbredelsesmidler (medicin) for sygdom hos kvæg og kræ 1642:134
 havre som helbredelsesmiddel for sygdom hos køer 1642:274
 åreladning af sygt kvæg og kræ 1642:134
 syn over døde dyr: gæs 1644:146; stud 1641:251; ungstud 1647:223; øg 1641:255

HUSHOLDNING OG HUSFLID 380 - 399380. kost og tæring

fetalje 1643:206
 forsørgelse af umyndige børn, se gruppe 540
 fortæring, i Nyborg 1646:206
 fortæring af mad, hindret af løsslagne tænder 1648:164
 fosterløn for uægte barn 1647:36 (jfr. 49)
 kost og tæring 1642:1, 100, 110; 1647:28, 305
 kost, livsvarig 1645:249
 løn og kost 1642:332
 kost, tjenestefolks, som husbond ikke vil spise 1640:46
 kostpenge, billig 1645:152
 logement i kost i Odense 1645:136
 mad, se gruppe 388
 øl og mad, nødtørftig, fortæret af personer ved skifte-
 registrering 1645:144
 opholde (ernære) ved forskelligt arbejde 1640:96
 proviant, persons, i vadsæk 1648:99, 105, 107

381. konservering o.l.

salt 1643:235; 1645:259; 1647:11, 66; Lüneburger salt
 1642:84; 1643:194

382. rensning og hjemmemaling af korn

drøftning af korn 1642:274
 boghvedegryn 1643:80; 1648:126 (jfr. 159)
 gryn 1648:159
 mel 1640:8, 19, 26; 1642:222, 255; 1643:206, 274, 301;
 1644:135, 260; 1648:126, 159
 rugmel 1643:234

383. bagning

bagning 1645:206
 bageved og bageovne, se gruppe 256
 brød 1641:360; 1642:63; på loft 1643:388

384. brygning

bryggekedler, se gruppe 614
 byg, i støb 1643:206
 blandkornsmalt 1643:206; 1644:152; 1645:252; 1648:12
 bygmalt 1641:290
 malt 1642:134; 1644:45; 1645:252; 1648:12
 humle 1640:47, 48; 1641:59, 79; 1643:67, 206; 1648:182
 øl, se gruppe 389
 øltønder, se gruppe 614

385. slagtning

slagtning, af stud 1642:271

386. mælkens behandling, mælkeprodukter

malkning, se gruppe 362

mælkebøtter, se gruppe 614

ost 1643:32

smør 1640:22, 23, 43, 52, 93, 107, 111; 1641:221, 228, 343, 359; 1642:133, 134, 190, 192, 200, 213, 221, 234, 261, 279, 315; 1643:45, 53, 71, 134, 152, 182, 229, 296, 337, 356, 391; 1644:24, 25, 114, 126, 135, 189, 214, 223; 1645:36, 160, 190; 1646:60, 94, 130; 1647:78, 134, 218, 219; 1648:101, 118, 124, 131, 187

387. anden tilberedning af fødevarer

vand, hedt, i gryde over ild 1646:191

"søden" byg som helbredelsesmiddel for kvæg 1642:134

388. madvarer og retter

mad 1644:219; 1645:21

mad, få 1641:204; bære mad til 1641:240

flæsk, se gruppe 363

fisk, i almindelighed 1642:7

groffenbrad 1642:133

gråsej, saltet 1644:137; 1645:95

hønsekød 1642:132

sild 1642:275; 1643:213; 1645:269; 1648:245

skuller 1642:283

spegesild 1642:134

torsk, saltet 1644:137; 1645:36

tørfisk 1642:275

389. drikkevarer

øl 1640:64, 74, 84; 1641:28, 85, 204, 210, 274, 284, 289, 306, 332, 344, 345, 369, 391; 1642:7, 92, 125, 208, 338; 1643:19, 38, 43, 132, 185, 235, 370, 402; 1644:74, 227; 1645:21, 142, 144, 204, 211, 225; 1646:12, 18, 58, 123, 134, 145, 172, 209; 1647:120, 168, 198, 236, 284; 1648:21, 105, 120, 126, 144, 152, 240, 244

390. måltider

davre 1641:257; 1643:258

middagsmåltid 1645:1

391. garn- og tekstiltilvirkning (jfr. 394)

vævere, se tilnavnereg.

væv, brug af 1642:112

væv, ejet af flere 1645:302

spindepenge, se gruppe 304

hovspind, se gruppe 305

garn 1642:244; småt 1643:14

garn, til dynevår, sat i blød i haven 1643:17

karter 1648:73

394. hosebinding, syning o.l.

hoser, binding af 1642:299
 skjorte, syning af 1646:237

398. salg af egen fremstilling (jfr. 124)

brød, bønders salg i købstæder 1642:63
 hoser, bundne 1642:299
 ost 1643:32
 rugmel 1643:234
 tørv 1642:160
 ø1 1640:64 (?), 74 (?); 1641:85 (?), 344 (?), 345 (?),
 369 (?); 1642:229 (?); 1643:19 (?), 38 (?); 1647:
 236 (?)

KØBSTAD OG HOVEDSTAD 400 - 419400. afgrænsning, volde og grave

Odense bys 4 porte, kald her m.h.t. bortrømt fæster
 1641:92
 Ostebæk, Odense bys østgrænse 1645:107

401. købstadsjord uden for byen

Odense mark 1642:197

402. gader, torve og pladser

Odense: Nedergade 1642:48, 282

403. gårde og huse

Nyborg kirke 1640:1; 1643:335

Odense:

gård, borgmester Hans Nielsen Kølenbruns 1646:242
 hus, det store, rådmand Mathis Diderichsen (død 1635) op-
 satte, udskud i gården, opsat af Johan Graff 1644:
 238; 1645:7a; trappe til hus, udvendig (?) 1644:
 238; 1645:7a

hus, Berete Kochs (Lars Niensens), gadedør, inderste stue,
 anden stue 1644:68

hus, Christen Hansen Lunds, professor 1641:398

hus, Søren Lund Rasmussens, tingskriver 1642:152

Gråbrødre Kloster, varsel for port 1643:242

Odensegård, varsel for port, se gruppe 280

405. beboere

Bergen (Norge ?), borger 1641:324

Bogense, beboere, bl.a. præsteenke 1641:319, 324

Bogense, borger ved fuldmægtig, stævner for gæld i herredet
 1645:129, 133 (jfr. 132), 160 (jfr. 139)

Bogense, fuldmagt, dateret her 1641:324

- Fåborg, borger begærer gæsterets dom 1643:201
 Fåborg, seddel, dateret her 1643:201
 Kerteminde, fuldmægtig for adelig sitzhafvig her 1640:7, 8
 Kerteminde, ridefoged på Rønninge Søgård Niels Pedersen
 Vognbjerg boende her, se gruppe 309
 Kerteminde, rådmand her, Henrik Sørensen, ridefoged for
 Nyborg len i Bjerger herred, senere også Åsum herred,
 se gruppe 471
 Kerteminde, sogns tiendekorn at leveres her eller i Odense
 1642:201
 Kolding, fiskemester i Koldinghus len, her (?) 1643:86,
 379
 København, borger, forsøgt stævnet 1648:103, 131
 Køge, borger, stævnet i gældssag 1643:201
 Køge, gældsbev, dateret her 1643:201
 Middelfart, person stævner bl.a. adelige i gældssag 1648:
 123
 Nyborg mænd 1642:138
 Nyborg, købmand, modtager korn fra hovedgård, gør regnskab
 her 1645:124
 Nyborg, hos købmand udtager snedker her (for præst) søm
 1643:194
 Nyborg, købmænd, salg af varer 1643:28, 194
 Nyborg, købmænd stævner i herredet for gæld 1642:50, 84,
 98; 1647:266
 Nyborg, dokumenter, daterede her 1643:358; 1644:161
 Odense, enkelte borgere, se navnerog.
 Odense, biskop og sognepræst stævner adelig i herredet
 1644:44
 Odense, tiendekorn at leveres her eller i Kerteminde 1642:
 201
 Odense, korn leveret her 1648:203
 Odense, tiender, ejet af borgmester 1642:201 (m. note),
 204
 Odense, efterlysning af beboeres kreaturer, heste og svin
 i herredet 1642:177; 1644:144; 1646:92, 104;
 1647:240
 Odense, overfødning af beboeres får og lam eet år på landet
 1641:60
 Odense, apotekerenke stævner for gæld hos adelige i herredet
 1648:47, 55
 Odense, borger stævner for skyldigt degnekorn 1642:47
 Odense, snedker stævner for betaling for ligkiste i herredet
 1646:28
 Odense, borgere stævner for forskellig gæld i herredet
 1641:138, 311, 329, 332, 338, passim; ofte ved ting-
 skriveren Søren Lund Rasmussen f.eks. 1642:43; 1643:
 235, 355, 386, 387, eller ved delefoged Mads Andersen,
 Torup; f.eks. 1642:293, 311
 Odense, møder hersteds for at gøre regnskab 1645:92;
 1648:39
 Odense, møder af voldgiftsmænd her, udtaget på herredstin-
 get 1641:40; 1646:240
 Odense, slagters køb af øksne i herredet 1642:209
 Odense, borger skænket træ af godsejer, men skænker denne
 krudthorn 1642:210, 211

Odense, tingskrivere og sætteskrivere, boende her, se Carsten Iversen, Hans Olsen, Hans Troelsen, Søren Lund Rasmussen, se navnereg. og gruppe 471

Odense, dokumenter, daterede eller påtegnede her 1642:206; 1643:125, 277; 1644:44; 1645:14, 113, 173; 1646:119, 211; 1647:192, 251; 1648:81

Svendborg, borger her fuldmægtig (prokurator) for adelig på herredstinget 1641:113, 129

Svendborg, borger her tiltaler ved fuldmægtig for restgæld efter salg af 2 hopper 1642:222, 224

Svendborg, beboer, tidl. foged, stævner for gæld i herredet 1648:26

Svendborg, foged for adelig her, se Hans Und, navnereg., og gruppe 309

406. hospitaller i købstæder

Gråbrødre Kloster (Odense hospital), Odense 1645:249; 1647:44, 183a, 251

forstandere: Hans Nielsen Kølenbrun, borgmester; og Hans Dyre, borger, begge Odense, se hovedreg. under Odense (jfr. noter til 1643:347 og 1642:201)

hospitalsmestre Lars Hansen og Hans Kraft, Odense, se gruppe 272 og hovedreg. under Odense

hospitalspræst: Anders Christensen (Riber) 1645:89 (m. note) fæstegods, se gruppe 272

portner (navn uangivet) 1647:165

adelsmands lån hos hospitalet, hvorfor jordegods i Åsum og Odense herreder pantsat 1647:44

dreng at skaffe i hospitalet 1645:249

ægter og hovningspenge af fæstere under hospitalet (?) 1646:241, 242

408. lav

Odense: bagerlav, lavsskrå, læst på herredsting 1642:63

410. bystyre

Fåborg, byfoged 1643:201

Kerteminde, rådmænd, tillige ridefoged for Nyborg len i Bjerge herred, senere også Åsum herred, se Henrik Sørensens hovedreg. under Kerteminde og gruppe 471

Nyborg, rådmænd, se Jakob Lerche og Niels Boesen i hovedreg. under Nyborg

Odense, borgmestre: Hans Nielsen Kølenbrun og Jørgen Nielsen Skriver, hans enke Karen (Willumsdatter), se hovedreg. under Odense og 1643:42

Odense, borgmestre og råd, rettergang i sag om manen og signen 1642:134 (jfr. 145)

Odense, borgerskabet, at holde k.m.s tyngde vedlige 1642:63

Odense, rådmænd: Augustinus Ebel, se hovedreg. under Næsbyhoved; Erik Jørgensen, Jesper Hansen, Peder Gaas, Thomes Brodersen, se hovedreg. under Odense

Odense, byfoged, Erik Nielsen, senere Jens Olsen, se hovedreg. under Odense

Odense, byfoged efterlyser ko 1642:292; 1644:77; som vidne på herredsting 1644:68; 1648:160
 Odense, byskriver, Jens Olsen, se hovedreg. under Odense
 Odense, byskriver efterlyser ved fuldmægtig får 1641:9
 Odense bys fuldmægtige stævner Odensegårds tjenere ang. leverance af sten 1644:117
 Odense, kæmnere: Anders Ladefoged, Ditlev Jørgensen, se hovedreg. under Odense
 Odense, kæmner påminder om bønders leverance af sten 1641:162; som vidne på herredsting 1644:68; 1648:160
 Odense byting 1642:336; 1646:63; 1647:195

HÅNDVÆRK 420 - 439

420. i almindelighed

håndværkere, med og uden avl 1648:155
 håndværkers betaling for at oplære lærling 1643:67
 lærling medbringer sengetøj under oplæring 1643:67

421. de enkelte fag

badskærere, se gruppe 552
 bagere 1642:63. Jfr. også tilnavnereg.
 brolæggere, se tilnavnereg.
 bødkere, se tilnavnereg.
 gravere, se tilnavnereg.
 hattemagere, se tilnavnereg.
 hjulmænd, se tilnavnereg.; ved forarbejdet til hjul 1643:124
 kleinsmede, se tilnavnereg.
 murermestre, skåle med kalk og forfærdige revnet mur 1642:212. Jfr. også tilnavnereg.
 skindere, tilberedning af fåre- og lammeskind 1641:311; af vædderskind til korduan 1641:311. Jfr. også tilnavnereg.
 skoflikkere, se tilnavnereg.
 skomagere, i landsby stævnet for gæld 1640:29; forarbejdning af sko, forfødnings af støvler og tilberedning af hud 1640:29. Jfr. også tilnavnereg.
 skræddere, arbejde 1643:74; leveret skind til forfærdigelse af trøje, der forholdes dets ejer 1644:176, 181; lære person skrædderhåndværk 1643:67. Jfr. også tilnavnereg.
 skræddersvende, svend som soldat, løn delvis hos husbond 1644:22
 slagtere, se tilnavnereg.
 smede, løn 1643:28; leje af ambolt (smedested) 1641:171; smedehuse 1642:159; smedier 1642:195, 197
 snedkere 1647:123; snedker i Odense arbejder for præst i herredet, bl.a. på døre 1648:149; snedker på landet leveret tømmer og fjæle til vindueskarme, men udfører ikke arbejdet 1644:156; snedker på landet leveret tømmer til bagstole, men udfører ikke de ønskede stole til præst i Odense 1644:157. Jfr. også tilnavnereg.

stenhuggere, se tilnavnereg.
 stensættere, se tilnavnereg.
 sudere, se tilnavnereg.
 svarrer, se tilnavnereg.
 tømrrersvende, se tilnavnereg.
 vævere, se tilnavnereg; væverske 1645:198

422. mølleri

møllere, se tilnavnereg.
 møllere (med "grønne" huse), der hverken pløjer eller sår
 1643:281
 møller, fæste af 1644:260; kronens, fæstet af rådmænd i
 Odense 1643:212 (m. note)
 mølleres bagning og salg af brød 1642:63
 mølles husbonds vedligeholdelse af den lille kværn 1642:179
 mølles dæmning, udbrud heri repareret ved fæsteres hoveri
 1643:313 (jfr. 327)
 mølle delvis nedbrudt af møller 1646:27 (jfr. 44, 54)
 mølle, landgilde heraf 1642:221; 1644:135, 260; 1645:
 43; tilbud om afkortning heraf 1648:233 (m. note)
 mølleres restancer med landgilde 1643:380; 1644:260;
 1648:232
 møllere, restancer med mel 1642:221; 1644:260
 møllere, restancer med stedsmål 1642:318
 møller, specielle, se hovedreg. under: Bjernemølle; Blang-
 sted mølle; Borreby mølle; Braberigs mølle (Rynkeby
 (?) s.); Bramstrup mølle; Bullerup mølle; Davinde
 mølle; Ejby mølle; Fraugdegårds mølle; Hollufgårds
 mølle; Holtsmølle; Hverringe mølle; Kilde mølle; Køng
 mølle (dæmning); Lindved mølle; Mellemmølle; Nærå
 mølle; Næsbyhoved mølle; Revninge mølle; Rolsted
 mølle; Sanderumgårds mølle; Søby Søgård mølle; Søn-
 der Nærå, se Nærå, Sønder; Tarup mølle; Tøjstrup mølle
 (den lille); Ørritslev (gårds) hestemølle
 hestemøller 1644:25; 1645:24
 møller og møllesøgende bønder, kontrakt mellem 1644:117,
 129
 møller, fæsteres kornafgift årligt til denne 1645:40
 møllevej, møllers klage over, at bonde har aflagt denne
 1645:76
 mølle, føre korn hertil for at få det malet 1643:274
 mølle, korn ført hertil, men uden at det blev malet 1648:25
 mølle, rug malet til mel her 1643:274
 mølle, mel hentet herfra 1643:274
 mølles malen forhindret ved stigsbords opdrag 1645:186
 møllers brøstfældighed (bygfæld), syn herover 1642:179;
 1645:43, 138; 1646:27, 180, 186; 1647:110, 115;
 1648:233
 møllers istandsættelse 1642:196; 1646:70; 1647:115;
 1648:233; tømmer fra skov hertil 1646:70; 1648:233;
 forbedres møllen ikke med sten, kan mølleren ikke give
 landgilde 1647:115; hjælp nødvendig hertil, om land-
 gilde skal betales 1645:43
 mølledæmning, over å, syn herover 1642:44, 58
 mølledæmning, udbrudt og repareret 1643:313 (jfr. 327)

møllesten og mølles træværk, syn herover 1647:110, 115
 møllesten, syn herover 1646:160, 186
 vandhjul i mølle, syn herover 1646:186
 rende, til vandløb 1642:179
 åløb, gammelt, ved mølle, tilgroet og opgrøftet 1641:383;
 1642:44, 58
 ågang 1642:58
 sluser 1642:179; 1645:43
 sluse, lille, med bro 1647:115
 sluse (eller karm), mølles, tømmer hertil 1646:70
 mølletvang, kongens tjenere påbudt at søge kronens møller
 som af arilds tid 1645:115
 mølletvang, påbudt til bestemte møller, og overtrædelse
 heraf 1642:260, 289 (jfr. 313), 317, 322; 1643:212,
 369, 375; 1644:117, 172 (jfr. 184); 1645:40, 75, 94,
 239, 248; 1646:82, 117, 122, 127, 132; 1648:25
 møllere, bøder til sådanne ved overtrædelse af mølletvangs-
 bestemmelser 1642:260, 289, 317; 1643:46, 212;
 1645:115
 møllere, overtrædere af mølletvangsbestemmelser i deres
 minde 1643:369, 375; 1644:117, 129; 1645:40, 75
 møller, bevis fra denne, at fæstere har ladet male 1645:
 49; 1646:127
 mølles gæld 1642:310; 1645:252, 270; 1646:19; 1647:
 96, 233, 268, 294; 1648:138, 206, 230
 mølles tilgodehavende 1648:230
 møllere overhørig med ægter 1642:196
 møllehusene 1648:233
 fårehus, mølles 1646:27
 gavl, mølles 1642:179
 herberghus, mølles 1646:27
 korsstue, mølles 1646:27
 kælder, lille, mølles 1646:27
 langelade, mølles 1646:27
 møllestald, bygget til møllesøgendes heste, vogne og korn,
 nedfalden 1644:117
 spærhus, mølles 1646:27
 mølles enemærke 1642:58
 mølles grund 1642:44; tilsået af andre 1645:196 (jfr.
 180, 187)
 mølles løkker 1645:205, 207, 242 (jfr. 231)
 mølles marker 1641:383
 møller, svinsolden hertil 1646:10
 mølles skove eller skovsparter 1642:179
 mølleskove, som stednavne, se tilnavnereg.
 møller efterlyser hoppe 1645:62
 mølledamme, skader på hø 1645:186
 mølledamme, udledning af vand heraf 1645:186, 204
 mølledam, påstået fiskeri heri 1645:186
 møller, dele heraf:
 aksler 1642:179
 bislag (om møllestene) 1647:115
 bygningsmaterialer, almindelige, se gruppe 253

gjorde, til mølleaksel 1642:179
 hamre (tværbjælker) 1645:43
 kværne 1645:43; 1646:186; 1647:115; forreste 1645:43;
 små 1642:179
 møllestén 1646:160, 186; 1647:110, 115, 227. Se også
 overmøllestén og undermøllestén
 overmøllestén 1647:115
 stigbord 1642:179; 1645:186
 stigbord, optrukket og lagt på land af fæster af hensyn til
 engslæt 1645:186
 tappe, af eller med jern 1642:422
 tværhamre 1645:43
 undermøllestén 1642:179; 1645:43; 1647:115
 vandhjul 1642:179; 1646:186

 mølleseres folk 1645:205, 242, 299; 1648:186
 møllesvende 1643:281; 1645:118, 127, 242; 1646:158
 møllesvendens resterende skat krævet af møller 1646:158
 møllere uden svende 1646:158
 mølleseres drenge 1643:281

HANDEL OG SØFART 440 - 459

440. køb, salg og leje (jfr. 122, 124; bøndernes salg af egne produkter, se dog 331, 364, 368, 369, 398)

brændevinsmand, se tilnavnereg.
 forprang på landsbyerne 1642:63
 kræmmer, se tilnavnereg.
 køb og salg: brød 1642:63; bøsser 1644:183; fisk (art
 uangivet) 1642:7; gråsej 1644:137; 1645:95; indbo
 (i dødsbo) 1647:107; køkkentøj (i dødsbo) 1642:76
 (jfr. 90), (91), 108; leer 1642:286; ligkister
 1641:344, 345; 1642:7; 1646:28; læder 1648:54;
 salt 1643:235; 1645:259; salt, Lüneburger 1643:194;
 sild 1643:213; 1645:269; 1648:245; slibestene
 1643:28; torsk 1644:137; ved 1642:208, 228 (jfr.
 223), 239; vogne 1640:54; værktøj (i dødsbo) 1642:
 76 (jfr. 90), (91), 108; væv 1642:112; øl 1641:344,
 345; 1642:7; 1643:185, 235
 landkøb på landsbyerne mellem bønderne 1642:63
 takst for brød bagt i købstad og på landsbyer 1642:63
 leje: ambolt 1641:171

442. torvehandel

torvedage, bøndernes salg af deres bagte brød kun herpå
 1642:63

443. øksnehandel (jfr. 368)

øksnehandel 1641:196, 197, 229; 1642:135, 146, 209, 227,
 238; 1643:146; 1645:303; 1646:85, 124; 1647:146;
 1648:82, 95
 forprang ved øksnehandel 1642:238; 1645:303
 handel med stude, se gruppe 368

444. krohold og ølsalg

kroer 1641:11
 krohold, ulovligt, offentligt 1641:39, 48; 1642:229;
 1644:149 (jfr. 170); 1647:265
 krohuse 1642:145
 kromand, se tilnavnereg.
 kromænd, ulovlige 1644:170
 ølsalg, ulovligt 1641:39, 48; 1643:159, 203, 218; 1644:
 149 (jfr. 170); 1647:265; lovligt, se gruppe 398

446. købmænd og andre handlende

kræmmere, se tilnavnereg.
 købmænd i Nyborg, se hovedreg., f.eks. Jens Hansen, Jakob
 Lerche, Niels Boesen, Niels Vintapper, Peder Pedersen
 (Lerche), sen. i Odense
 købmænd i Odense, se hovedreg., f.eks. Claus Bang (død 1624,
 enke Margrethe Rickerts datter Seeblad), Claus Frederik-
 sen, Erik Jørgensen, Hans Eggertsen, Herman Rippendal,
 Jens Sørensen (guldsmed), Jørgen Johansen (hattemager),
 Knud Jakobsen (Blanchenborg), Mads Hansen, Mathias
 Didriksen, Mikkel Pedersen, Peder Pedersen, Peder Sam-
 sing, Rasmus Anskaris, Tyge Poulsen

447. servicefag

apotekere 1642:137
 bude 1645:118
 prokuratorer 1641:129 (jfr. 113); 1642:253; kgl. forord-
 ning af 9. sept. 1638 herom 1641:129; beedigelse
 1641:129; oprejsningsbrev for sådan 1641:129
 spillemænd, se tilnavnereg.
 trompetere (o.a. instrumentalister) 1648:167

448. arbejdere

karl, tjenende i Odense 1647:62; pige, tjenende sammesteds
 1647:62

449. regnskaber, regnskabsbøger o.l. (jfr. 38, 618)

regnskaber 1643:101; 1648:149
 regnskab, klart 1647:94
 regnskab, rigtigt, at gøre år fra år 1644:145
 regnskab, rigtigt, gøre, værge for myndlings kapital
 1645:230
 regnskab, rigtig rede og, ang. skifte, takke for 1641:159,
 160
 regnskab, rigtig rede og, ang. værgemål, takke herfor
 1641:134; 1646:11; 1647:30
 regnskab, fogeds skyld til husbond 1643:239
 regnskab, urigtig påstand om fogeds forgørelse (forfalsk-
 ning) heraf 1647:122
 regnskab for udbytte af bistader leveret til halne 1644:145
 regnskab, gøre, med hverandre 1642:152; 1644:244; 1646:18;
 1648:39, 149, 185

regnskab, gøre, godsejer med købmand 1645:124
 regnskab, have, m.h.t. fordring 1641:95, 153; 1642:148,
 286; 1644:244; 1646:183, 184
 regnskab, komme til 1642:148
 regnskab, skyde sig til 1646:18, 183, 184
 regnskab, takke for, se ovenfor
 regne parter imellem 1646:183
 regning, rigtig, være over, ved arveskifte 1645:92
 kvittering, give 1647:270
 kirkebog (regnskabsbog) 1644:12
 regnskabsbøger, apotekers 1648:47, 55
 regnskabsbøger, købmænds 1641:329, 364; 1642:43, 50, 84,
 293; 1643:93, 114, 255, 355, 386, 387; 1644:120, 121,
 188, 247, 258; 1646:162; 1647:1, 7, 9, 34, 234, 266,
 268, 294
 regnskabsbog, købmænds, fremlagt på tinge, men ikke til ful-
 de nummereret, og gælden ikke antegnet ved dag og tid
 1643:114
 regnskabsbøger, købmænds, folieret 1642:84
 regnskabsbog, præsts 1644:106
 regnskabsbøger, ridefogders o.a. fogders 1640:35; 1642:
 190, 254; 1643:75
 regnskabsbøger, hospitalsforstanders 1645:112
 regnskabsbog, udtog af 1645:129; 1647:234; 1648:47, 197

SAMFÆRDELSE OG TRANSPORT 460 - 469

460. færdsel i almindelighed

rejsende mand 1646:208
 rejsende personer 1643:223
 vejfarende 1646:201; 1647:238; 1648:83, 134
 vejfarende mand 1644:116
 vogne, se gruppe 330

461. rejser, distancer (jfr. 466)

hjemvej fra Dømmestrup 1647:270
 hjemvej fra Kerteminde 1646:50
 hjemvej fra Odense 1648:113
 rejse (kørsel ?) fra Odense 1642:195
 rejse til hylding i København med herredssegl 1648:80
 kirke, gang, til eller fra, se gruppe 502
 levering af tiendekorn fra Davinde s. i Odense eller Ker-
 teminde 1642:201

462. veje og gader (jfr. 104, 213)

veje, i almindelighed 1640:91; 1643:120, 204; 1645:108;
 1647:216; 1648:200
 veje, overfald her 1640:91; 1645:70; 1647:92, 227;
 1648:45, 98, 99, 105, 113
 veje, syn ang. 1641:105, 212
 alfarvej 1644:96, 97; alfarvej 1645:105

landeveje 1647:216; 1648:163
 vej, forhindre person i at komme hans vej frem 1648:113
 vej, forjage herfra 1645:69
 veje, holde tværs i 1647:227
 veje, ligge i veje for person 1645:74
 vej, spærret ved indhegning af løkke 1644:96, 97
 vej, ny, opstået p.g.a. alfarvejs spærring 1644:97 (jfr. 96)
 kirkevej, se gruppe 213
 Fraugde vej 1640:91
 Kerteminde, vej fra og til 1645:259; 1646:50; 1648:98, 99, 105
 Middelfart - Ravnholt vej 1648:171
 Odensevejen 1643:204; 1648:113
 Odense - Sanderumgård vej 1648:45
 Svendborg veje 1641:212

463. broer og vadesteder (jfr. 104, 213)

broer, i almindelighed, i Åsum herred, syn vedr. 1641:105, 253
 broer, syn over enkelte 1641:143, 213, 215, 224; 1642:15, 45; 1643:204a, 225, 243; 1646:170
 bro, vedligeholdelse liggende til flere herreder og sogne 1641:224, 250; 1642:15, 16, 45; 1643:18, 225; 1644:116; 1646:201, 204, 208, 238; 1647:238; 1648:83 (?), 199
 bro, vedligeholdelse af gammel bro, indtil ny færdig, erstatning af ridefogeds udlæg 1644:116
 sognepart i bro, fæstere forpligter sig at vedligeholde den 1646:208; 1647:238
 bros brøstfældighed, fogders klage herover 1647:126, 238; 1648:83
 bro, reparation af 1641:351; 1642:45; 1648:199
 bro, nyopbygning af 1643:225, 243; 1646:170
 fjælebro 1647:227
 tiljebro 1643:225
 brobjælker 1642:45
 brodæmninger 1643:225
 brokar 1643:243
 broplanker (tiljer) 1641:224, 351; 1647:238
 bropæle 1643:225
 brotømmer 1642:45; 1644:116; 1646:170; 1648:199; tømmer til bro hugget og savet for godsejer i skov 1648:133
 egebul, tykke, bro overlagt hermed 1643:243
 risege, på brodæmninger 1643:225, 243
 rækværk, ved bro 1643:225, 243
 stenbro 1647:227, 238
 stenbro, ved bros ender 1641:224; 1642:45; 1643:225, 243
 stenkister (stenkar) 1642:45; 1643:225; 1644:116
 broer, enkelte, se hovedreg. under Åsum bro, Kerteminde bro, Rønninge: Nybro, Slagbro over Odense Å (Killerup bro)

bekostning ved forfærdigelse af bro, synsmænd udmeldt ang.
 1641:143
 omkostninger anslået ved færdiggørelse og nyopbygning af
 bro 1643:243
 udlæg, ridefogeds, til tømmer, betales andelsvis af bønder
 1644:116
 udlæg, delefogeds, til tømmer og arbejds løn, at betale an-
 delsvis af bønder 1648:199
 betaling, resterende, for bekostning på sognes parter af
 bro 1646:204; 1648:199
 arbejds løn ved bro forfærdigelse 1642:45; 1648:199
 herredsfoged befalet at møde på bro i anledning af repara-
 tion 1641:351, 366
 vad 1645:184

464. færdsel til fods

drive hopper 1647:193; 1648:171; ko 1644:115; stude
 1642:93; vædder 1642:272
 følge fange til vogn 1640:96
 føre hopper og føl ad vej 1648:200
 føre person fangen til hovedgård 1645:108
 gang bagefter person 1640:96
 gang bort 1641:257
 gang frem ad vejen 1642:197; ud af vejen 1648:200
 gang ud i gården 1644:219
 gang fra gård til dens led 1640:96
 gang i have, adelsmands 1642:129
 gang til hovedgård el.lign. 1640:96; 1642:268
 gang til præst for at hente denne til berettelse 1640:96
 gang ind til davre 1641:257; til sit eget 1640:96
 gå og lede efter noget 1642:181
 komme gående på kirkegård 1642:208; i skov 1642:92
 komme ind i stue 1644:219; ud af stue 1645:118
 jage personer med vold ind i hus 1643:170, 171; i gård
 1645:118; af ager 1648:163; fra vogn 1643:191,
 195; 1648:164
 lede i gård med okse 1642:271
 lede person (fange) til vogn 1640:96
 løb 1642:93; under slagsmål o.l. 1641:192; 1642:195,
 197; 1643:191; 1645:118, 127; 1648:163. Jfr.neden-
 for undløbe
 løb, fæsters, til hovedgård om undsætning under slagsmål
 1648:171
 rejse med vadsæk på ryggen 1645:118
 skikke bud til 1643:191
 undløbe 1642:271. Jfr. ovenfor løb

465. transport til hest

ride 1644:10; 1648:200
 sidde på hest 1645:118, 127; 1648:163, 171
 stige af hest 1645:127; 1648:200

466. transport med vogn (jfr. 119)

drage til Odense (med vogn) 1645:118
 køre (age) vogn 1642:195; 1645:206
 køre på mark 1648:171
 køre med vogn 1648:171
 køre med på vogn 1642:197
 køre med tom vogn 1647:83
 holde med vogn uden for hus 1644:161
 falde af vogn 1645:107
 sidde i (eller på) vogn 1642:197; 1647:163; 1648:113
 springe af vogn efter kørsel 1641:240; 1645:107
 stå af vogn 1642:195, 197
 komme kørende i gård 1641:240
 køre ud med heste på lyng 1641:297
 kørsel af fange på vogn 1640:96
 komme kørende fra Odense 1645:107
 køre fra Kerteminde 1645:259
 kørsel med kærre om natten mellem Odense og Nyborg 1643:
 255
 køre person hjem fra Nyborg til Sdr. Nørå 1642:282
 køre person til Nyborg med 2 kreaturer 1642:282
 køre til Odense på vogn 1644:16
 kørsel af personer og (stjålet) svin fra Kullerup til
 Sdr. Nørå 1642:282
 køre diverse gods 1641:92
 køre byg til Nyborg 1645:124
 køre en sæk mel fra mølle 1647:83
 køre korn ind af mark 1643:166; 1645:287; 1647:211
 køre møg 1640:96
 køre møllesten 1647:227
 køre sten 1647:173 (jfr. 183a)
 køre tømmer o.a. (ægter) 1642:196
 køre tørv 1641:251, 296, 297
 køre ved (brændeved) 1641:219; 1645:178, 192; 1647:83,
 169. Med slæder, se gruppe 468
 køre øl 1642:8
 vognægter, til tinghus' opførelse 1643:246
 læsse tørv på vogne 1641:296, 297; aflæsse tørv 1641:297
 læsse ved (brændeved) 1645:178, 182; 1646:21
 leje af vogn 1640:21
 heste og vogne, egne 1642:7
 heste og vogne, møllekørende 1644:117
 heste og vogne, bymænd at møde hermed ved brosforfærdi-
 gelse 1641:250
 vogn, forreste væltet om, bageste stående 1644:16
 vogne, se iøvrigt gruppe 330
 læs, se gruppe 676
 ægter, se gruppe 306

467. bæretransport

bære gås 1644:147
 bære nyfødt kalv 1644:115
 bære oksekrop 1642:271

468. slædetransport

transport af træ fra skov 1641:282
 transport af brændeved fra skov 1646:21

FORHOLDET TIL KONGE OG CENTRALADMINISTRATION 470 - 479470. len, herreder og birk (jfr. 1-2, 11)

len, se hovedreg. under: Dalum Kloster; Hagenskov; Hindsgavl; Nyborg len; Odensegårds (St. Hans Klosters) len; Rugård; Sankt Knuds Klosters len; Tranekær; rigskanslerlenet (Provstegården), se hovedreg. under Odense og indledning s. XII; landsdommerlenet, se indledning s. XII
 herreder, se hovedreg. under: Bjerger herred; Gudme herred; Odense herred; Sallinge herred; Skam herred; Vends herred; Vindinge herred

Åsum herred: landområde, indledning s. IX ff.; menige almue i herredet 1643:33; herredsmænd 1640:9; menige herredsmænd i A. h. 1641:137; menige herredsmænd, som i dag søgte tinget 1643:44; samtlige herredsmænd 1641:212 (jfr. 215); samtlige menige herredsmænd 1648:20; menige mand 1647:23; 1648:89; menige mænd til stede på tinget 1641:280; menige mand i dag søgte tinget 1641:392; 1642:158, 269, 314; 1643:318, 361, 396; 1645:224, 294; 1647:75, 91, 212, 291; 1648:6, 183; menige mænd i A. h. resterende med kongskat 1643:374; alle kongens, herremænds o.a.s bønder og tjenere i A. h. stævnes 1642:67. - Jfr. iøvrigt gruppe 6

Åsum herred, bønderne heri at levere sten til Odense bys bygningsforbedring iflg. kgl. bevillingsbrev 1641:162 (jfr. 1644:117 for Odensegårds tjenere i A. h.)

Åsum herred, lensmand påmindet menige almue heri om retterstedets forfærdigelse 1643:33

Åsum herreds segl 1648:80

Åsum herred giver fuldmagt til herredsfoged og 4 mænd af herredet at møde med herredsseglet til hertug Frederiks hyldning; fuldmagten påtrykt herredsseglet i de 8 tingsvidnesmænds påhør 1648:80 (m. note)

Hindsholm, menige mænd på H. (Viby, Mesinge, Dalby og Stubberup sogne) 1641:213 (jfr. 1641:224; 1643:225; 1644:116; 1646:201)

Åsum herred, ekstraordinært er en lørdag valgt til tingdag ved udstedelsen af fuldmagten fra herredet ved Frederik III.s hyldning 1648 10/6 (m. note)

Åsum herred, fuldmægtig for godsejer kræver 14 dages kald, da dennes bopæl var uden for herredet 1641:113

Åsum herred, fæster tiltalt, skønt herredet ikke hans værneting 1641:108

Åsum herred, personer skyder sig til andre ting som deres værneting 1642:286; 1643:55, 108; 1647:287; henviser til andre ting som deres værneting 1643:55, 187; 1647:287; 1648:12

Odense herred, godsejers fuldmægtig henviser til, at dennes værneting er Odense herredsting 1641:113; 1642:49

471. kgl. embedsmænd, lokale (jfr. 3-4, 11)

kongens fogder, ingen til stede på tinget 1644:113
 husbond, hvis denne vil "strenge" med fæster 1642:99

delefogder:Odensegårds (Sankt Hans Klosters) len

Jørgen Clemensen, Agedrup (Bjerge h.) (også kronens dele-
 foged i Bjerge h.) 1640-42 (Jfr. 1640:17 (m. note))
 Mads Andersen, Torup, 1643-48

delefoged, til Odensegård, Jørgen Clemensen, Agedrup, se
 hovedreg. under Agedrup; giver (men da afgæet som de-
 lefoged i Asum h.) afkald for hustrus arv 1646:119
 delefoged (Jørgen Clemensen) til Odensegård nævnt som fuld-
 mægtig for eller på kongens og lensmandens vegne
 1640:17, 30; som fuldmægtig for lensmanden eller på
 hans vegne 1640:60, 72 (jfr. 104, 108); 1641:32,
 101, 105, 120, 137, 143, 164, 199, 212, (213), 224,
 (299); 1642:15 (Henning Valkendorfs delefoged);
 som fuldmægtig for ridefoged el. (udskikket) bud for
 ham 1641:316; 1642:45, 109, 122; uden angivelse
 af hvis fuldmægtig 1641:190; 1642:127

delefoged til Odensegård (Jørgen Clemensen, Agedrup):
 sager ang. bortleje af ager- og engbund m.v. 1641:120
 sager ang. broer 1641:105, 143, 213 (jfr. 215), 224;
 1642:45

sager ang. gårdsyn og hussyn 1641:105, 190; 1642:109, 122
 sag ang. førlovs betaling 1641:316

sager ang. skat 1640:17; 1641:32

sager ang. skovsyn m.v. 1642:109, 122

sag ang. stedsmål af kirkejord 1641:101

sager ang. vejsyn 1641:105, 212

delefoged udeblevet trods kald af fæster 1642:127

delefoged som sættemand 1641:299, 307; 1642:148

delefoged som beseglingsmand (bisidder) 1640 1/10 - 3/12
 egentlig, derefter spredt til 1642 30/6

delefoged, til Odensegård, Mads Andersen, Torup, selvejer-
 bonde, tilskødes af broder part i selvejergård 1642:
 176; gæld til kronen efter jordebog 1642:150; pri-
 vate gældssager 1642:43; 1644:29; stævnet for bro-
 ders gæld 1648:119, 169; dom for barnegods 1642:
 304; fuldmægtig for Bogense borger 1645:129 (jfr.
 132, 133, 139), 160, for Odense borgere 1642:293,
 311; 1645:179, 209, 215; 1646:207; på møllers
 vegne 1643:212 (jfr. 375); 1644:117; 1645:115;
 1646:82, 117, 122, 127 (jfr. 132); for professor
 1645:229; for præster 1644:157; 1645:177; 1646:
 121; på adelsgodsets fogders vegne 1644:126; 1647:
 41; på kirkes vegne 1642:175; på landsbys vegne
 1648:200; på forsk. andres vegne 1645:140; 1647:
 46, 278

delefoged, til Odensegård, Mads Andersen, Torup, nævnt
 som delefoged 1643:137, 138, 149, 253 (i Asum h.);
 1644:60 (i Asum h.), 93 (do.), 117, 123; 1645:190;

- nævnt som fuldmægtig for eller på kongens vegne
 1643:145, (146), (147), 243, 244; 1644:174 (jfr.
 175 ?), 190, 268; 1648:7;
 fuldmægtig for lensmanden eller på hans vegne 1643:
 130, 209, 378, 385, 394; 1644:27, 60, 100, 117;
 1645:306; 1646:89, 90, 116, 177; 1647:3, 23, 118,
 128, 144; 1648:7, 95, 109, 134, 137;
 som fuldmægtig for lenssskrivere 1645:39, 89, 90;
 1646:37; 1647:2, 57, 225; 1648:145, 198, 216;
 som fuldmægtig for tidl. lenssskriver (Ole Olsen)
 1646:29;
 som fuldmægtig for ridefoged 1643:127, 137, 138, 140,
 144, 148; 1644:27, 28, 110; 1646:201, 204; 1647:92,
 98, 123, 126, 176, 189, 238, 288, 289, 304; 1648:27
- delefoged til Odensegård (Mads Andersen, Torup):
 sager vedr. afførsel og ulovlig sæd 1643:147; 1644:93,
 100; 1645:85, 90, 102, 116; 1647:118, 125, 128,
 145; 1648:82, 85, 95
- sag vedr. bavnehus' sammenstyrtning og to drenges drab
 1644:205
- sager vedr. broer 1643:243; 1646:201, 204, 238; 1647:
 126, 238; 1648:83
- sager vedr. dragonheste 1644:27
- sager vedr. fæsteres forsømmelighed 1643:363 (jfr. 373);
 1644:60
- sager vedr. fæsteforbrydelse 1643:127, 210, 244; 1647:
 123; 1648:109
- sag vedr. gæld 1643:138
- sager vedr. gårdfæld 1643:137, 149 (jfr. 144)
- sag vedr. hovspind 1646:83
- sag vedr. ildsteder 1647:23
- sager vedr. landgilde 1644:117, 174; 1645:190; 1647:
 225, 226; 1648:109, 137, 198, 216
- sager vedr. lejermål 1647:176 (jfr. 188), 189
- sag vedr. magelæg 1648:7
- sager vedr. mølletvang 1643:212, 375; 1644:117, 129;
 1645:115; 1646:82, 117, 122, 127, 132
- sager vedr. panttagning 1643:376, 378, 394; 1644:175
 (jfr. 199)
- sager vedr. pil, podninger, humle og hamp (syn) 1646:89,
 90, 116; 1647:144
- sager vedr. restancer (diverse, jfr. også landgilde og
 skatter) 1643:374; 1644:174 (?); 1644:28; 1645:
 39, 90, 268, 306; 1646:37
- sager vedr. skatter 1643:145, 372 (jfr. 364), 374, 385;
 1644:27, 151, 174; 1645:191; 1646:29; 1647:3;
 1648:109, 137
- sager vedr. skifter 1644:111; 1648:27
- sager vedr. skove 1643:140 (jfr. 128); 1643:253; 1647:
 288, 289; 1648:145 (jfr. 147)
- sager vedr. svinsolden 1644:178; 1646:177
- sager vedr. tørveskær 1644:93, 100
- sager vedr. vold (slagsmål, overfald) 1646:84; 1647:92,
 98; 1648:200
- sager vedr. ægter 1644:27, 117, 129; 1647:3, 123, 304

sager vedr. øksnesalg før tilbud til lensmand 1643:146;
1646:85; 1647:124, 146; 1648:82, 95

delefoged til Odensegård (Mads Andersen, Torup):
befalet at forsvare kongens tjenere (fæstere) ved retten
1648:134; pålagt af ridefoged at føre sag for person
1642:162

delefoged som sættedommer (før 1643, se under herredsfoged)
1643:19/1, 9/3, 13/4, 128, 131, 269, 28/9, 326, 30/11;
1644:21/3, 25/4, 31/5, 11/7, 22/8, 12/9, 163, 12/12;
1645:20/2, 83, 20/3, 144, 5/6, 10/7, 195, 4/12;
1646:12/2, 26/2, 23/4, 10/9, 24/9, 8/10, 10/12;
1647:4/2, 25/2, 17/6, 157, 16/9, 230, 231, 21/10;
1648:3/2, 10/2, 37, 46, 13/4, 27/6, 6/7, 104, 147, 217;
udsteder erklæring til herredsfogden 1641:386

delefoged som beseglingsmand, se hovedreg.

delefoged som domsmand 1642:282

delefoged som lægdsmand for skatteopkrævning, tiltalt af
ridefoged for forsømmelighed med opkrævning af k.m.s
skatter o.a. i Åsum og Bjerger h. 1643:372 (jfr. 364)
(jfr. som lægdsmand også 1640:109; 1644:151 (?))

delefoged som synsmand ved syn over gårde, broer, skove
o.l. (før 1643: 1641:87, 92, 99, 166, 194, 231, 253,
288, 366; 1642:44, 58, 109) 1643:188; 1645:310;
1647:153; ang. Fraugdegårds skove 1644:118, 123,
131; 1648:110, 117, 118

delefoged som sandemand 1641:300 (?)

delefoged som voldgiftsmand 1643:41, 398 (jfr. 1644:6);
1645:148, 185

Nyborg len

delefogder:

Jørgen Rasmussen, Sdr. Nærrå 1640-41 (død mellem 4/2 og
15/4) (jfr. 1643:note til 220)

Morten Rasmussen, stensætter, Sdr. Nærrå 1641-43

Rasmus Hansen, Ferritslev 1643-48

delefoged til Nyborg, Jørgen Rasmussen, Sdr. Nærrå, se hoved-
reg. under Sdr. Nærrå; afkald for arv efter ham 1641:

126; nævnt som "forrige ladtzfougit i Nere" 1643:182

samme, nævnt som delefoged for lensmand 1640:35, 93; 1641:
34; som fuldmægtig for samme 1641:100

samme, sager vedr. gårdes bygfæld 1640:35; 1641:34

sager vedr. landgilde (restancer) 1640:93; 1641:100;
1643:182

sag vedr. penge udlagt til soldat 1641:22

delefoged til Nyborg, Morten Rasmussen, Sdr. Nærrå, se hoved-
reg. under Sdr. Nærrå; fæste af ødegård 1642:35; for-
gældet, tiltalt for restancer 1641:341; 1642:23, 47,
263; 1643:152, passim; tiltalt af ridefoged for gård-
fæstes forbrydelse 1643:183; 1644:30; 1648:218; på
Tøjstrup-fogeds vegne 1643:296; lægdsmand (skat)
1644:73 (jfr. 151)

samme, nævnt som delefoged 1642:221, eller på lensmandens
vegne 1641:359; 1642:164, 244, 292, 293

samme, på ridefogeds vegne 1642:172, 196, 244; 1643:136,
 232, 284, 293
 samme, på lensskrivers vegne 1643:180
 samme, sag ang. boopgørelse 1643:141 (jfr. 150), 154
 sager ang. bygfæld 1642:172
 sager ang. gårdfæste 1641:359
 sager ang. landgilde o.a. (restancer) 1642:221, 244, 318;
 1643:232
 sag ang. sandemænds opkrævelse 1643:136
 sag ang. tørveskær 1642:164
 sag ang. udlejning af tøjring 1643:180, 182
 sag ang. ulovlig sæd 1642:164
 sag ang. ægters overhørighed 1642:196
 delefoged til Nyborg (dog ikke direkte nævnt som sådan),
Rasmus Hansen, Ferritslev, godsigelse for andens gæld
 1648:108, 220; jfr. også gruppe 309
 nævnt på lensmandens vegne 1644:30, 171, 172 (jfr. 184),
 173 (?), 239; 1647:214, 272; 1648:215
 nævnt på ridefogeds vegne 1647:219; 1648:19, 90, 193, 195,
 218, 219
 sag ang. gæld 1647:272; 1648:19, 193
 sag ang. fæsteforbrydelse 1648:215, 218
 sag ang. gårdfæld 1644:173, 239; 1647:214
 sager ang. landgilde o.a. (restancer) 1644:30, 171;
 1647:219; 1648:215, 218
 sag ang. mølletvang 1644:172 (jfr. 184)
 sag ang. bortførsel af sæd 1648:195, 219
 sag ang. sæds afførsel 1648:90
 sag ang. ægters forsømmelse 1648:218

Rugård len

delefoged:

nævnt som Steen Bille på Rugårds delefoged 1643:280 (gælds-
 sag)

Sankt Knuds Klosters len

delefoged:

Poul Hansen Reff, Asum 1640-48, se hovedreg. under Asum
 samme, på ridefoged Mads Hansens vegne 1640:31 (jfr. 12)
 samme, på ridefoged Anders Pedersens vegne 1642:104, 118,
 194, 216; 1647:251
 samme, sag vedr. gård-, gårde- og skovsyn 1642:104, 118
 sag om landgilde (restance) 1640:31 (jfr. 12)
 sag om overfald 1642:194, 216
 sag ang. strid om grund 1647:251

herredsfogder:

i Asum herred: Mads Andersen, selvejer, Højby, se hovedreg.
 under Højby
 tiltalt for kautioneret beløb 1644:40
 på regnskab med person m.h.t. udbetalt beløb 1642:148
 (jfr. 1641:177), 152
 på lensmands vegne læst ridefogdens seddel med forbud mod
 ulovlig skovning i skovparter, herredsfogden som
 skovfoged svarer til 1646:141

- tiltalt for manglende førelse af skovbog om hugst i skov,
 fremlægger skriftligt svar 1648:145
- stævner landsbys beboere ang. sit regnskab for hugst i
 skov 1648:147
- stævner for gæld 1648:217
- stævnet for kaution for sagefald og for fogedpenge
 1647:230
- stævner for beløb, han har måttet betale ved kaution
 1647:231; 1648:37 (jfr. 46)
- stævnet af Odensegårds ridefoged ved tjener vedr. synsmænd
 i sag om skovhugst 1643:116 (jfr. 128)
- stævnet og dømt for ikke at ville gøre udlæg efter bytings-
 og landstingsdom 1642:336
- stævnet ang. dom overleveret ham, men ikke tilbageleveret
 1643:269
- forbudt såvel mundtligt som ved stævning f.t. at forringe
 skatten 1644:113 (m. note)
- stævnet af underskriver på Odensegård ang. sønderrivning
 af seddel; begærer forseelsen efterladt 1642:151
- givet ny fæster af gård lov at hjemføre et stykke træ
 1644:67
- sagsøger udtaler, at herredsfoged ikke bør være både dom-
 mer og sagsøger 1642:253
- herredsfogeds forfald 1642:7/7, 21/7; 1643:12/1, 19/1,
 9/3, 13/4, 28/9, ~~26/10~~, 30/11; ~~1644:12/12~~ (delvis);
 1645:20/2, 20/3, 24/4, 5/6, 10/7, 4/12; 1646:2/2,
~~19/2~~, 26/2, 9/4, 23/4, 13/8, 10/9, 8/10, ~~10/12~~;
 1647:28/1, 4/2, 18/2, 25/2, 20/5, 17/6, 21/10;
~~1648:3/2~~, 10/2, 13/4, 29/6, 6/7, 3/8, 14/12
- herredsfogeds seddel om, hvem der sidder retten i hans
 forfald 1642:1/9
- lensmandens seddel kræves, at sættemdommer må betjene ret-
 ten 1641:386
- herredsfogeds svaghed (sygdom) hindrer syns beskrivelse
 1640:91, 92; svaghed giver forfald 1646:19/2
- herredsfoged ønsker forskånsel for øvrigheds befaling og
 bestilling før deltagelse i udlæg 1641:8
- herredsfoged hindret i rettens betjening af befaling fra
 lensmandens ridefoged om at møde ved bros istandsæt-
 telse, bevilliget anden person at betjene den 1641:
 351, 366, (385)
- sættemdommere i Åsum herred:
- delefoged for Odensegård, Jørgen Clemensen, Allerup,
 1641:299, 307; 1642:148
- delefoged for Odensegård (Mads Andersen) (også angivet før
 hans tid som delefoged) ~~1641:18/3~~, 26/3, 130, 27/5,
 17/6, 15/7, 351, 385, 386; ~~1642:1~~, 7/7, 21/7, 288,
 315, 336; ~~1643:19/1~~, 9/3, ~~13/4~~, 128, 131, 269, 28/9,
 326, 30/11; ~~1644:21/3~~ (delvis), 25/4, 31/5, 11/7,
 22/8, 12/9, ~~163~~, 12/12 (kun 237); ~~1645:20/2~~, 83,
 20/3, 144, 5/6, 10/7, 195, 4/12; ~~1646:12/2~~, 26/2,
 23/4, 10/9, 24/9, 8/10, 10/12; ~~1647:4/2~~, 25/2, 17/6,
 157, 16/9, 230, 231, 21/10; ~~1648:3/2~~, 10/2, 37, 46,
 13/4, 29/6, 6/7, 104, 147, 217; udeblevet som sætte-
 dommer 1641:366; udsteder erklæring til herredsfogden
 1641:386

- Anders Hansen, Torup 1646:141, 13/8
 Hans Hansen Bendtsen, Højby 1648:145
 Hans Jørgensen, Allerup, bevilliget som sådan af herredsfogden 1641:351, 366; 1642:1
 Hans Larsen Juel, Højby 1643:12/1
 Hans Markursen, Birkum 1648:14/12
 Hans Pedersen, Tving 1642:1/9
 Jep Pedersen, Torup 1641:317, 322; 1642:24/2; 1643:26/10; 1645:24/4; 1647:18/2; 1648:3/8
 Jesper Madsen, Torup 1647:20/5
 Knud Pedersen, Sdr. Nørå 1642:151
 Lars Iversen, Højby 1643:116, 140
 Lars Nielsen, Højby 1646:19/2
 Niels Larsen, Torup 1647:28/1
 Peder Larsen, Lumbygård 1641:92, 93, 288
 Rasmus Andersen, Birkum 1646:9/4
- herredsfogeds personlige deltagelse i udlæg (nam) 1641:82; 1642:72; 1643:131
 herredsfoged med to vurderingsmænd gør udlæg 1645:21
 vurderingsmænd i herredsfogeds sted ved udlæg (nam) 1642:82, 83, 97
 herredsfoged tilsiger vurderingsmænd m.h.t. udlæg 1644:33
 herredsfoged som forligs- og voldgiftsmand 1640:38; 1641:40, 140; 1642:199; 1646:240
 herredsfoged overværer med andre venlig skifteforhandling 1645:185
 herredsfoged får tingsvidne ang. skovfogedstilling 1646:141
 herredsfoged af lensmand befalet møde ved broistandsættelse 1641:351, 366, (385)
 herredsfoged vidner 1645:195; 1648:171
 herredsfoged klager over 6 mænds udeblivelse, tilsagt af ottemænd til fremmøde på tinget 1641:317
 herredsfoged tilbyder på ridefogeds vegne tilbagebetaling af stedsmål 1640:41
 herredsfoged betales af debitor penge, skyldige i.h.t. voldgiftskendelse 1641:177; 1642:148 (jfr. 152)
 herredsfoged fordrer syn ang. bygfæld 1641:322; 1642:288, 315; ang. skov og huses såland og eng deri 1641:288; ang. skoves olden 1641:307
 herredsfoged på egne og bymænds vegne stævner med tilbud om opgravning af tilgroet grøft 1641:383
 herredsfoged påminder oldermænd at advare deres bymænd om bros forfærdigelse 1641:250
 herredsfoged stævner efter landstingsdom adelige arvinger ang. udførelse af testamente 1643:178
 herredsfoged stævner efter landstingsdom i overfaldssag 1643:400
 herredsfoged udsteder ikke vurderingsdom, før landsdommer har dømt i sag 1645:78
 herredsfoged henviser sager ang. adelige til overdommer 1641:149, 374; 1642:110; 1643:48; 1644:66 (m. note)

- herredsfoged (sættedommer) henviser sag ang. kost og tæring til tilbørlig dommer 1642:1; 1647:305 (m. note)
- herredsfoged henviser (på grund af mened ?) sag til landsdommer 1647:139
- herredsfoged skyder sag ang. formentlig urigtigt ført regnskabsbog for landsdommer 1643:114
- herredsfoged henviser p.g.a. regnskabets art gældsfordring til landsdommer 1648:55
- herredsfoged henviser sager ang. ære til tilbørlig dommer (overdommer) 1641:133, 136; 1643:54; 1644:101 (3 gange besøvet kvinde); 1647:71, 257 (jfr. 235, 241); 1648:165
- herredsfoged henviser sag om lejermål (m. kokkevinde på hovedgård) til landsdommer, da angående liv og ære (efter gårdsretten) 1647:71, 80
- herredsfoged vil ikke dømme i sag med voldgift, da selv en af voldgiftsmændene, henvist for sin tilbørlig dommer 1641:140
- herredsfoged stævner person, der talte til ham uden for tinget p.g.a. bøde for ulyd på tinge 1641:24
- herredsfoged stævner oldermand o.fl. i samme by for udsagn, at han havde skilt 4 ved deres gårde 1644:163
- herredsfoged stævner m.h.t. klage over ham 1645:83
- herredsfoged overfaldet med slag 1648:94 (jfr. 104)

herredsfoged i Vindinge herred, Jens Nielsen

se hovedreg. (personlige sager)

- herredsfogeds len 1642:72
- herredsfogeds honorar, se gruppe 661

herredsskrivere (tingskrivere):

- i Åsum herred: Jens Nielsen, Møllegård (Odense)
1640 1/10 - 22/10; Hans Olsen, Odense 1640 29/10 - 12/11; Søren Lund Rasmussen 1640 - 48
- herredsskriver skal skrive i tingbog, ikke på løst papir
1643:autorisation; 1645:autorisation
- herredsskriver skal skrive så tæt, at ej noget rum gives, se autorisation i alle 3 bind
- herredsskrivers forfald 1642:5/5, 20/10; (1643:2/11);
1646:28/5, 11/6, 9/7, 16/7, 30/7, 8/10, 15/10, 26/11;
1648:15/6, 31/8, 12/10
- sætteskrivere i Åsum herred:
Carsten Iversen, Odense 1642:5/5, 20/10; 1646:8/10,
15/10, 26/11; 1648:15/6, 31/8, 12/10
Hans Troelsen, Odense 1646:28/5, 11/6, 9/7, 16/7
Rasmus Rasmussen, Verving (?), se hovedreg.: uden sted
(s. 94); 1643:2/11; 1646:30/7
- herredsskriver leveres tingbog af lensskriver på Odensegård 1640:43
- herredsskriver udsikkert bud for lensskrivere på Odensegård (eller på deres vegne): ang. kald af alle bønder i herredet 1642:67; ang. fæstefortabelse 1641:337; ang. forsømmelighed med ægter 1643:373; tiltaler (lægdsmand Mads Andersen, Torup (delefoged)) for

forsømmelighed med skatteopkrævelse o.a. restancer i Asum og Bjerger herreder 1643:372; ang. gæld 1642:334; 1644:251

herredsskriver stævner for betaling af afgifter for udstedte dokumenter 1641:367; 1642:13 (?); 1644:249; for gæld til ham 1647:40; 1648:203

herredsskriver fuldmægtig i arvesager 1642:205; 1647:61; fuldmægtig i tiendesag for borgmester i Odense 1642:204

herredsskriver fuldmægtig for møller i gældssag 1642:24
herredsskriver fuldmægtig i gældssager for købmænd 1642:43; 1643:235, 355; 1644:247, 258; 1645:14, passim; for landstingshører 1645:63, 64

herredsskriver voldgiftsmand, med møde hos ham i Odense 1646:30

herredsskriver giver med fuldmagt uforvarende manddraber tingsvidne om fri forsikring for fejde, manddrab, eftertale og mandebod 1645:150

i Bjerger herred:

genparter af tingsvidner fra Bjerger h. at tages hos skriver dér eller efter fremlæggelse på Asum herredsting her 1641:258

herredsskrivers honorar, se gruppe 661

landsdommere, Fynbo landsting

se hovedreg. under Fyn: Fynbo landsting, og Hollufgård: Henning Pogwisch, og Nordskov: Claus Brockenhuus (død 1646)

landsdommerlenet, se indledning s. XII

landsdommer, se gruppe 10

sager: herredsfogeds henvisning hertil, se ovenfor herredsfoged

efterlysning af driftekvæg her 1641:96; 1648:125

kald her m.h.t. borttrømt fæster 1641:92

landsdommer og landstingshører som forligsmænd 1645:130

landstingshører Jørgen Rasmussen, Stubbendrup, se hovedreg. under Stubbendrup og Odense

landstingsdomme, se gruppe 617

landstingsstævninger og kaldssedler, se gruppe 617

lensmænd:

på Odensegård (Sankt Hans Klosters len): Holger Jørgensen Rosenkrantz 1618-28; Henning Valkendorf til Glorup og Klingstrup 1628-55

på Dalum Kloster: Arent von der Kuhla 1642-45; Iver Vind til Torpegård (se hovedreg. under Torpegård) 1645-59

på Hindsgavl: Hans Lindenov til Søby Søgård (se hovedreg. under Søby Søgård) 1639-43; hans enke Lisbeth Sofie Rantzau til Søby Søgård og Sanderumgård (se hovedreg. under disse gårde)

på Nyborg slot: Mogens Kaas til Støvringgård, Sellebjerg (Bjerger h.) og Vejrupgård (Bjerger h.)

for rigskanslerlenet, forvaltet af rigens skriver Thoms Brodersen (Riisbrig), Provstegården, Odense (se hovedreg. under Odense, jfr. gruppe 271)

på Rugård: Sten Bille til Kærsgård
 på Sankt Knuds Kloster, Odense (kongens kanslers len):
 Christian Thomesen Sehested
 over Vester Ålen og Lofoten (Norge): Melchior Oldeland
 (se hovedreg. under Uggerslevgård)

lensmanden på Odensegård (Sankt Hans Kloster):

delefoged som hans fuldmægtig, se defoged ovf.
 lensskriver som hans fuldmægtig, se lensskriver ndf.
 ridefoged som hans fuldmægtig, se ridefoged ndf.
 hans fuldmægtige uden angivelse af navne 1641:72, 137;
 1642:39, 41 (?); 1645:171
 autoriserer tingbøger i Odense el. på Odensegård, se ting-
 bøgernes autorisationer 1640, 1643 og 1645
 lensmands brev, dat. Odensegård 1645:172
 to fynske rigsråder tilskriver om heste til rustvogne og
 levering af spader m.v. til forsvarsforanstaltninger
 1645:173
 på k.m.s vegne ang. bønderes forfærdigelse af bavner og
 vagt 1645:172
 lader rigsmarskens missive med befaling til landsoldater
 læse 1645:154
 hans befaling om absenterede soldater og underhold af sol-
 dater 1645:174
 hans forbudsseddel ang. Odense instrumentisters eneret at
 spille til gæstebud i lenet 1642:167
 befaler ulovlige ildsteders afskaffelse og nedtagelse
 1647:23
 at tillade prokuratorer at procedere 1641:129
 hans seddel krævet i sag, at sættemøder må betjene tinget
 1641:386
 at forordne dommer i sag 1641:298, 299
 ridefoged samtykker på lensmands gode behag i forlig på
 tinge i tvistighed mellem fæstere 1641:111
 stadfæster aftægtsbrev for nyders livstid uanset aftægts-
 yders eventuelle død 1641:59
 (ved fuldmægtig) repræsenteret ved magelæg af jordstykker
 mellem præst og godsejer som præstens forsvar 1648:
 16 (m. note) (jfr. 7)
 lader præst kalde med skriftligt vidne i retten i trolddoms-
 sag 1642:134
 forfølger trolddomssag (ved fuldmægtig) 1642:129, 133,
 137, 145
 eftergiver eventuelt skatterestanter 1641:86; 1645:255;
 1646:45; for halv skat 1645:200
 lader herredsfoged fordre synsmænd i rette ang. skov og hu-
 ses sædeland og engbund 1641:288
 lader (ved fuldmægtig) udmelde synsmænd m.h.t. broer og veje
 1641:143, 212, 213, 215
 øksne skal tilbydes ham af lenets tjenere før salg 1642:
 135, 146; 1643:146
 stævner (ved fuldmægtig) alle menige Åsum h.s mænd mod dom
 1641:137
 stævner (ved fuldmægtig) adelig godsejers fæstere i by p.g.a.
 pantning fra en af kronens fæstebønder 1645:171

- stævnet til tinget 1641:72, 130; 1642:39, 41, 99, 117, 185, 300, 319, 327; 1643:139, 157, 163, 222; 1644:37, 113, 151, 216, 217; 1645:18, 19, 31, 48, 66, 80, 81, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 116, 156, 169, 201, 251, 286, 296, 312; 1646:6, 7, 8, 20, 31, 178, 196, 214, 215; 1647:135, 165, 182, 186, 228, 229, 299
- stævnet ang. gårds jord lagt under hovedgårds enemærke (skattesag) 1642:300; 1643:157 (jfr. 72), 222; 1645:286
- stævnet ang. gårdbrugs størrelse (skattesag) 1643:139
- stævnet ang. tingsvidne om ødegård 1642:185 (skattesag); 1645:156
- stævnet ang. tingsvidne om fæsters tyendeforhold (skattesag ?) 1643:163
- stævnet i andre skattesager 1641:72; 1642:39, 41, 319, 327; 1643:139; 1644:37, 113, 151, 216, 217; 1645:18, 19, 169; 1646:6, 7, 8, 20, 31, 178, 196, 214, 215; 1647:186, 228, 229, 299
- stævnet ang. tingsvidne om blind forarmets fritagelse for skat, ægter og arbejde 1642:99
- stævnet vedr. strid om gårder 1647:135, 165, 182
- stævnet ang. syn over gårdes størrelse 1645:156
- lensmanden på Dalum Kloster:
- samtykker magelæg af fæsters jord ved fæster i Allerup 1643:120
- stævnet med fuldmægtig (foged ?) vedr. ejendomsgård 1644:256
- lensskrivere som fuldmægtige, se ndf.
- lensmanden på Nyborg slot:
- delefoged som hans fuldmægtig, se delefoged ovf.
- lensskriver som hans fuldmægtig, se lensskriver ndf.
- ridefoged som hans fuldmægtig, se ridefoged ndf.
- Jakob Rasmussen, Nyborg slot, på hans vegne i sag vedr. delefogeds tiende 1641:384
- på hans vegne aflyser Knud Pedersen, Sdr. Nørå, ulovlig sæd, forbyder tørveggravning uden aftale m.v. 1642:160
- på hans vegne, Frederik Larsen, Birkende, i restancesag 1646:17
- hans fuldmægtige for hans privatgods vanskelige at skelne fra fuldmægtige for len, jfr. gruppe 273
- i h.m.s forfald 1648:226
- hans sedler 1643:201, 205
- stævnet 1643:264; på Nyborg, Sellebjerg og Vejrupgård 1648:226; for Nyborg og Vejrupgård, hvor M.K. selv påhørte 1647:165; for Nyborg og Vejrupgård for at modtage bødebeløb idømt person ved herredagsdom 1642:193 (jfr. 184); for Nyborg med ridefoged ang. indgårdning 1644:87; eventuel indstævning 1643:205; ikke stævnet for Nyborg slot 1642:184
- hans skriftlige løfte at ville tilfredsstille for afdød slotsskrivers gæld 1643:205 (jfr. 201)
- skal søges for tiende af tidl. ødegård, ny delefoged er indflyttet i 1641:384
- i hans minde for ulovlig tøjring på ødegårds grund 1643:180, 182

lensmanden på Rugård:

delefoged som hans fuldmægtig, se delefoged ovf.

lensmanden på Sankt Knuds Kloster, Odense:

delefogder repræsenterende ham, se ovf.

ridefogder som hans fuldmægtige, se ndf.

hans eventuelle benådning af fæster 1641:399

lensskrivere:

Odensegårds (Sankt Hans Klosters) len

Hans Christensen (Carstensen, jfr. Krag) 1640:19/11, der-
 efter ridefoged (således omtalt 21/10 1641 (1641:322))
 (1642:137, 144, 145, 170, skriver og ridefoged)

Ole Olsen 1642-44

Jørgen Wichmand 1645-48

skriver: Hans Jespersen; underskriver: Peder Jensen

lensskriver på Odensegård Hans Christensen, se hovedreg.
 under Odensegård

overleverer på Odensegård tingskriveren for Åsum h. ting-
 bogen 1640:19/11

fuldmægtig for lensmand 1642:18, 39 (som ridefoged ofte
 fuldmægtig for lensmand, se under ridefoged ndf.)

får tingsvidne om tilliggendet til jordløst hus (skatte-
 sag ?) 1642:18

lensskriver på Odensegård Ole Olsen, se hovedreg. under
 Odensegård

fuldmægtig på lensmandens vegne 1643:32, 33; 1644:37,
 151

modtager kald for lensmand 1643:125, 139, 216, 217

møder i trolldomssag 1643:32

påmindrer herredssalmuen om retterstedets forfærdigelse
 1643:33

ang. vidne i gældssag 1643:125

ang. skatteansættelse af adelige fæstere 1644:37

hans fuldmægtig bud Anders Hansen, Torup, i ulydighedssag
 1642:268

stævner (som forhenværende) ved fuldmægtig alle skattebøn-
 der i herredet for dom 1645:209

lensskriver på Odensegård Jørgen Wichmand, se hovedreg. un-
 der Odensegård

fuldmægtig for lensmand 1648:16

modtager kald for lensmand på Odensegård (i sager vedr.
 nedsættelse af skat) 1645:(200), 201, 255, 286, 296;
 1646:6, 20, 31, 196, 214

hans seddel, dat. Odensegård, om ydelse af hovved læst
 1645:208

hans seddel læst ang. mulig afløsning af udskrivning af
 soldater med penge 1648:170

overværer syn ved magelæg af jorder 1648:16

hans fuldmægtig, delefoged Mads Andersen, Torup, i restance-
 sager 1647:225; 1648:198; i sag mod herredsfogden
 for førelse af skovbog 1648:145

skriver på Odensegård Hans Jespersen, se hovedreg. under
 Odensegård

møder i gældssag 1648:81; på ridefogeds vegne i gældssag
(sagefald) 1647:230

udviser træer til hugst på ridefogeds vegne 1648:147
hans fuldmægtig i gældssager herredsskriver 1642:334;
1644:251

hans fuldmægtig mest i gældssager delefoged 1645:89, 90,
317; 1646:37; 1647:2, 57; 1648:216

underskriver Peder Jensen, se hovedreg. under Odensegård
modtager kald for lensmand 1643:157

ager pantsat ham af fæster 1641:51

møder i fæsteres restance- og gældssager 1640:24 (ved fuld-
mægtig), 101; 1642:147

stævner herredsfoged for sønderrivning af skriftlig medde-
lelse 1642:151

Dalum Klosters len

lensskriver Jørgen Christensen Naur 1643 (forhenværende
1644:164); Thomes Jensen 1646

skriver på Dalum Kloster Jørgen Christensen Naur, se hoved-
reg. under Dalum Kloster og som forhenværende under
Odense

møder i sag om magelæg af fæsters jord 1643:99; overværer
opmåling af jord 1643:120

stævner ved fuldmægtig (i gældssag ?) 1644:164

skriver på Dalum Kloster Thomes Jensen

møder for fæster i sag om ulovlig pantning 1646:150

Nyborg len

lensskrivere på Nyborg: Hans Markursen 1641 (måske da død)
(nævnt som død 1643:201, 205); Jens Madsen 1643

skriver på Nyborg Hans Markursen, se hovedreg. under Nyborg
len

lensmandens seddel, dat. Nyborg slot 10/6 1641, at han vil
stille H.M.s evt. skyldnere tilfreds 1643:201, 205

skriver på Nyborg Jens Madsen ved delefoged i sag om ulov-
lig tøjring 1643:180

Sankt Knuds Klosters len

skriver Anders Pedersen, nævnt som skriver 1647:275, 276;
iøvrigt som foged, se under ridefoged

stævner ved bud Poul Hansen, Asum, i restancesager 1647:
275, 276

ridefogder:

Odensegårds (Sankt Hans Klosters) len

ridefogder på Odensegård (Sankt Hans Kloster): Lars Nielsen,
foged 1627 (i lensmand Holger Rosenkrantz's tid);
Jakob Hansen 1640-41 (omtalt endnu 1641:351, 366);
Hans Christensen, tidl. lensskriver (s.d.) 1641-48

ridefoged på Odensegård Lars Nielsen, se hovedreg. under
Odensegård (hans enke Johanne Pedersdatter, under Odense)

bortfæster o. 1627 kirkeskov og får penge på hånden af
 stedsmål 1641:130

ridefoged på Odensegård Jakob Hansen
 på lensmands vegne 1641:59, 130, 149, 253, 351, 366
 bortfæste af kirkejord og kirkeskov 1640:32, 41; 1641:
 84, 101, 130, 149

stadfæster skriftligt aftægtsbrev for nyders livstid
 1641:59

befaler forbud mod fæsters udleje af agre og enge samt bort-
 salg af afgrøder 1641:120

tilsiger synsmænd over broer 1641:253

befaler herredsfoged at møde på tingdag ved bro og bevilli-
 ger stedfortræder på tinget 1641:351, 366

ridefoged på Odensegård Hans Christensen, tidl. lensskriver
 sst.

nævnt som fuldmægtig for lensmand eller på hans vegne 1642:
 18, 39, 99, 117, 129, 133, 134, (135), 137, 145, 146,
 150, 185, 215; 1643:116, 128, 137, (163); 1644:27,
 (113), 151; 1646:178

kaldet i skattesager 1642:18, 39, 99, 117, 185; 1643:(163);
 1644:113 (ikke kaldet, men jfr. 119), 151; 1646:178;
 kaldsmænd talte med ham 1647:135; med ham i skriver-
 stuen 1646:178

hans sedler 1643:138; 1644:43, 110; 1646:141; 1648:145;
 hans skriftlige klage, dat. Odensegård 1647:126; un-
 derskriver til vitterlighed 1645:150

personligt fremmøde på tinge, i trolddomssager 1642:129,
 133, 134, 137, 145, 215; i andre sager 1642:135, 140,
 144, 146; 1643:258; 1644:116, 119

møder på tinge ved skriver på Odensegård ang. herredsfogeds
 gældssag 1647:230

møder på tinge ved herredsskriver 1641:337; 1642:67;
 1643:372, 373

møder på tinge ved underskriver 1642:150

møder på tinge ved delefogder 1641:322; 1642:45, 109, 122;
 1643:127, 137, 138, 140; 1644:27, 28; 1646:92, 141,
 201, 204; 1647:123, 126, 176, 189, 238, 288, 289

møder på tinge ved hans tjener Christen Hansen 1642:162,
 170; 1643:116; ved hans tjener Jep Pedersen, Torup
 1643:124

møder ved andre 1642:178; 1645:223

stævner Mogens Kaas og Tønne Bille samt deres fuldmægtige
 på fæsters vegne efter landsdommers stævning 1643:264

fordrer vidnesbyrd i.h.t. landsdommers stævning 1643:258

personer delagtige i overfald vil tale sagen i minde hos
 ridefoged 1647:92, 98

udsteder skiftebreve mod betaling 1648:27

udviser træer til hugst 1648:147

ang. aflysning af ulovlig sæd 1642:135, 140, 144

ang. broistandsættelser 1643:225; 1644:116

ang. fremskaffelse af dragonheste med tilbehør fra adelig
 foged 1644:43

ang. delefogeds befaling at være fuldmægtig for en for trold-
 dom m.v. anklaget person 1642:162

kaldet i sag ang. tvistige gårder 1647:135

kalder herredsfoged i sag om skovhugst 1643:116, 128
 lader seddel af herredsfoged som skovfoged læse med forbud
 mod ulovlig skovhugst 1646:141
 tiltaler herredsfoged for sagefald, han har kautioneret
 for, og for fogedpenge 1647:230
 kaldet i skattesager, se ovf.
 meddeler, at k.m.s skat ikke bør forringes, men den rige
 hjælpe den fattige i lægdet 1644:119
 sag ang. skifte og gæld 1644:112 (jfr. 110)
 ang. forbud mod videre skovhugst end udvist 1642:170
 sag om skaldsord 1642:166
 syn over brøstfældige gårde og bol 1643:226
 syn over græsning og svinsolden i enemærke (skov) under Ny-
 borg slot 1643:241
 syn over humlekuler, podede træer og pile 1643:226
 syn over skovhugst 1643:116, 124
 syn over svinsolden 1645:223
 sager vedr. trolldom, se ovf. under hans personlige fremmøde
 kald til tingsvidnes beskrivelse 1642:117
 forbyder lenets tjenere at sælge deres øksne før tilbudt
 lensmand 1642:135, 146
 efterlyser privat (?) stud 1644:26

Dalum klostres len

foged (?) Jens Basse 1644:88, 256

Nyborg slots len

ridefogder på Nyborg slot:

Jørgen Karel 1641-44; Henrik Sørensen, rådmænd i Kerteminde,
 tidl. ridefoged i Bjerge h., fra 1644 også i Åsum h.

ridefoged på Nyborg slot Jørgen Karel, se hovedreg. under
 Nyborg slot

nævnt på k.m.s. vegne 1641:112; 1643:182, 220

ikke mødt på tinge 1643:119

nævnt som fuldmægtig for lensmand eller på hans vegne 1641:
 100, 111; 1642:324; 1643:274; 1644:87

hans sedler 1643:136, 142; hans underskrevne forsæt, dat.
 Nyborg slot 1643:292

personligt fremmøde på tinge 1641:100, 111, 112; 1642:
 324 (?); 1643:182, 183, 220, 344 (?); 1644:87

møde ved delefogder 1642:172, 196, 244; 1643:136, (142),
 (150), 232, 284, (292), 293; 1644:30

møde ved tjener Niels Rasmussen, Nyborg 1643:108

kaldet i sag om boopgørelse 1643:133, 344

fæster vil tale med ham om landgilde, hævdet betalt 1642:
 244

arve- og skiftesag 1642:324; 1643:108

sag om fæstes forbrydelse 1643:182

sag om indgårdning 1644:87

sager om restance med landgilde 1643:182, 220; med steds-
 mål 1643:182; 1644:30

sag om udtagelse af heste for beløb kautioneret for fæsters
 landgilde 1641:100; forligt 1641:111

sag ang. ulovlig tøjring 1643:182, 274

kaldet i privat sag vedr. hans hustru 1643:133

ridefoged på Nyborg slot Henrik Sørensen, se hovedreg. under Kerteminde (rådmænd her)
 nævnt som fuldmægtig for lensmand eller på hans vegne (NB Mogens Kaas var også privat godsejer på Fyn) 1647: 137, 138; 1648:205; på husbonds tjeners vegne 1647: 168
 hans regnskabsbog 1640:35 (privat ?); hans seddel 1644: 241
 personligt fremmøde på tinge 1641:131; 1647:137, 138, 168; 1648:173, 205
 møde ved delefoged (Rasmus Hansen, Ferritslev) 1647:219; 1648:19, 90, 193, 218, 219
 møde ved andre (bude) 1647:84, 206; 1648:204
 voldgiftsmand 1645:148, 185
 fordrer lensmanden kaldet 1648:173
 sag om aflysning af ulovlig sæd 1647:138; 1648:90
 sag ang. strid om agre 1648:204, 205
 sag om bygfæld 1648:218 (?)
 sag på fæsters vegne i gælds- og voldgiftssag 1641:140
 sag om ikke udført hoveri 1648:218
 sag på fæsters vegne om pantning 1647:168 (jfr. 183); 1648:174
 sag ang. restancer 1647:219; 1648:90, 193, 218
 syn ang. svinsolden i skove 1647:206
 sag ang. beskyldning for trolddom 1647:84, 137

Sankt Knuds Klosters len, Odense

ridefogder på Sankt Knuds Kloster, Odense: Mads Hansen 1640; Anders Pedersen 1641-47 (også lensskriver s.d.)
 ridefoged på Sankt Knuds Kloster Mads Hansen, se hovedreg. under Sankt Knuds Kloster
 kaldet i sag om sølv udtaget i skifte 1640:81
 ved delefoged ang. resterende landgilde 1640:31
 ridefoged på Sankt Knuds Kloster Anders Pedersen, se hovedreg. under Sankt Knuds Kloster
 personligt fremmøde på tinge 1647:251 (?)
 møde ved delefoged 1642:104, 118, 193, 216; 1647:251
 fæsters forpligt at tilfredsstille ham for husbonds tiltale 1641:399; 1642:198
 ang. indskrænkning af bys fællesgræsning 1647:251
 ang. lejermålssag 1647:276
 ang. sager om overfald 1642:194, 198, 216
 ang. restancer 1647:275, 295
 ang. syn over gård og skove 1642:104, 118
slotsfogder:
 på Nyborg slot uden angivelse af navn 1641:111
toldere:
 Mads Hansen, Odense, se hovedreg. under Odense

472. kgl. embedsmænd, centrale

herredage (k.m. og Danmarks riges råd), domme herpå 1641: 353, (366), 374

rigens ret 1640:80; 1641:139 (?)
 rentemester Melchior Oldeland, se hovedreg. under Uggerslev-
 gård
 renteriet 1645:200; 1646:6
 rigsmarsken, missive om landsoldaters møde ved kompagnier
 1645:154
 samme, missive om forsvarsforanstaltninger 1645:173

473. kongen som øverste myndighed

øvrigheds befaling og bestilling 1641:8
 øvrighed tilforordner væge for børn 1644:112
 hylding af konge ved repræsentanter for herred med dets segl
 1648:80
 k.m.s regnskaber, lensmand friholder person for disse o.a.
 1643:201
 k.m.s tjeneste på Bremerholm i fængsel og jern 1641:69;
 1642:282
 kongens forordnede inspektion på Fyn - som på Sjælland -
 af rigsråder og lensmænd under det svenske indfald 1644
 1644:38 (m. note)
 herskab eller lensmand på k.m.s vegne, f.eks. 1643:68
 ridefoged på k.m.s vegne, f.eks. 1641:112; 1642:139, 145;
 1643:182, 220
 delefoged på k.m.s vegne, f.eks. 1643:243, 374
 lensmand på Odensegård på k.m.s vegne ang. bønderes forfærdi-
 gelse af bavner og god vagt derved 1645:172
 lensskriver som fuldmægtig for lensmand på k.m.s vegne
 1642:32 (hekserisag); 1643:33 (om forfærdigelse af
 rettersted)
 kongelige breve om militære formål ang. land og rige
 1644:27
 kongelige breve, tinglysning heraf, se gruppe 20
 kongelig bevilling om levering af sten fra bønderne i Åsum
 h. til Odense bys bygningsforbedring 1641:162
 kongen, stedsmål af kirkejord evt. forbrudt til ham, hvis
 ikke tilbagebetaling modtages 1641:101
 missiver og breve, kongelige, se også gruppe 618

474. kongelige skatter

k.m.s skattebog 1644:119
 k.m.s skattebønder i Åsum h. 1644:174; 1645:209 (jfr.
 213, 216), 268; 1646:202; 1647:226 (jfr. 232);
 1648:198
 skatter 1640:17; 1641:14, 32, 86; 1642:52, 88, 324;
 1643:49, 108, 222, 385; 1644:22, 113, 136, 140, 143,
 158, 159, 174, 204, 235; 1645:66, 191; 1646:8, 29,
 202; 1647:180, 181, 232; 1648:14, 116, 137, 155, 198
 skatter at betale til mortensdag 1640:17; 1643:49;
 1644:22
 skatter at betale til sankt hansdag 1645:191
 bådsmandsskatter 1645:191; 1648:116, 137
 dobbeltskat og landehjælp af 18. sept. 1645 1646:8 (den
 store skat)

kobberskat 1646:202
 kornskatter 1641:86; 1642:88, 324; 1643:108; 1644:136,
 140, 142, 143, 159, 235; 1646:29, 202; 1648:155
 kornskat betalt med landbrugsredskaber 1643:108
 månedsskatter 1645:66; 1646:29
 pengeskatter: af 30. maj 1646 1646:202 (den store penge-
 skat); af 31. maj 1647 1647:180; 1648:137; af 26.
 juli 1648 1648:155
 provianskatter 1646:29; 1647:181; 1648:137
 skatterestancer 1641:14, 17, 32, 86; 1642:52, 88, 264,
 324; 1643:49, 145, 280, 372, 374, 385; 1644:27, 73,
 174; 1645:217, 268; 1646:45, 158, 202; 1647:226
 (jfr. 232); 1648:14, 116, 137, 198, 216
 skattefritagelser eller skattenedsættelser ved tingsvidner
 1640:109; 1641:14, 125; 1642:99, 319; 1643:399;
 1644:141, 142, 143, 151, 159, 162, 167, 204, 210, 213,
 216 (?), 217, 229, 231, 235; 1645:32, 34, 45, 66, 67,
 81, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 116, 312, 313, 314;
 1646:7, 8, 31, 49, 215; 1647:228, 229
 ødegårde fritaget for skat 1643:165; 1644:165; 1645:312,
 313. - Ødegårde, se iøvrigt gruppe 251
 skat og udgift, gårde øde på grund heraf 1645:201
 skattefritagelse for forarmede, hvis lensmanden vil 1641:86
 skat, den store, kan ikke udgives af forarmet 1644:210
 skat, forarmede har intet at skatte af 1641:334; 1644:162,
 213; 1645:47, 67, 98, 313; 1646:7, 20; 1647:299;
 1648:67
 forarmet, tidl. gårdfæster, nu tigger, intet at skatte af
 1645:312, 314
 forarmet efter ildebrand intet at skatte af 1645:312
 fattig, blind, forarmet mand intet at skatte af 1646:49;
 1648:224
 ganske forarmet, blind intet at skatte af 1646:205
 fattig enke i hus intet at skatte af 1645:312
 forarmet enke intet at skatte af 1645:314
 forarmet med halvgårdsbrug intet at skatte af 1645:255
 forarmede ikke gode at udgive månedsskat 1645:66
 forarmet ikke god at give uden halv skat 1645:45, 99, 101;
 1646:178, 203
 forarmet ikke god at udgive den store skat 1646:8
 forarmede kan ikke betale kongeskat 1641:14, 373
 forarmede kan ikke betale fuld kongeskat 1644:158
 forarmede kan ikke give kornskat 1644:142, 143, 235
 forarmet kan ikke skatte til fuld skat 1644:119, 158;
 1645:313
 så forarmet, at han ikke er god for at give skat 1645:34;
 1647:229
 forarmet, fradømt alt for restance, kan ingen skat udgive
 1644:162
 fattig enke med 6 små børn kan ikke give skat 1644:141
 fattig, gammel, forarmet mand kan ikke give skat 1644:217
 forarmet kan ikke tåle at give uden halv skat 1642:319
 forarmet med ikke fuld gårdsbrug ikke god at give uden
 halv skat 1645:116
 forarmede med halvgårdsbrug kan ikke give fuld skat
 1644:37

forarmede med halvgårdsbrug ikke god at give uden halv skat
 1645:6, 95, 102; 1646:196, 203; 1647:187; 1648:67
 forarmet med halvgårdsbrug intet at skatte af 1647:228
 forarmet med fjerdepartsbrug kan ikke give halv skat
 1645:81, 97
 ganske forarmet bolsmand med fjerdepartsgårdbrug ikke god
 at give uden fjerdepart af helgårds skat 1646:215
 forarmet kan ingen skat udgive af aldeles øde bol 1643:362
 forarmet kan ikke udgive helskat af ganske ringe bolig
 1640:109; 1641:72
 forarmede, gunstig øvrighed evt. efterlade dem skat, ellers
 inddrives som gæld 1646:45
 bolsmand kan ikke give kornskat 1644:140, 159
 husmand kan ikke give kornskat 1644:136
 tingsvidne om forarmet kan efter defoged på Odensegård
 ikke komme k.m.s skatter til forringelse 1644:151
 ridefoged på Odensegård kan ikke svække k.m.s skattebog
 m.h.t. nedsættelse af hel skat for forarmet, men hen-
 viser til at lægge i læg sammen, så den rige hjælper
 den fattige 1644:119
 skattefritagelser til evt. godtgørelse for lensskriver i
 Renteriet 1645:200; 1646:6
 ugedagstjenere i by under Odensegård len afkrævet fuld skat
 mod tidl. halv 1646:29
 ugedagstjenere, adelige, fritagne for skat 1643:157
 fæster i hovedgårds enemærke søgt fritaget for kongeskat
 o.a. kgl. tyng 1643:222, 254 (jfr. 263)
 stor skat af fæstere uden hovedgårds sogn 1645:53
 gårdes størrelse (hele eller halve) ukendt m.h.t. skattean-
 sættelse 1645:30
 selvejergårdens skat 1644:88; 1647:180, 181; 1648:155
 selvejergårds tyng og besværing (herunder skat) delt i
 overgangstid mellem ny ejer og gammel ejers enke
 1644:81 (jfr. 88)
 fæstebønders skat 1647:180, 181; 1648:155
 helskat (fuldskat) 1640:109; 1641:72; 1642:39, 41;
 1644:37, 113, 119; 1645:59; 1646:29
 fuld skat hidtil af gård, forringelse af skat forbudt dom-
 meren 1644:113
 helskat ikke af ikke fuldt en halvgårdsbrug 1642:39, 41
 to halve gårde regnes for en hel m.h.t. skat 1648:155
 halvgårdsbrug kan ikke give fuld skat 1644:37; 1645:59
 halvgårdsbrug, kun et føjte, kan kun give halv skat 1645:19
 halv skat af halvgårdsbrug 1642:327; 1645:19, 31, 45, 169
 (jfr. 200), 201; 1646:178; 1647:103
 forskånsel ved dom for halvgårds skat 1645:200
 halv skat kan ikke gives af fjerdepart gård 1645:81
 halv skat formås ikke givet af gård med ringe brug 1644:151
 halv skat formås ikke givet af hus 1644:37
 fæster af fjerdepartsgård har intet at skatte af 1645:313
 bolsmand med ikke 1/4 af helgårdsbrug kan kun give 1/4
 (skat) mod naboer 1645:235, 312
 skat over evne tidligere af fæstere af bol, hvorfor ganske
 forarmede 1646:215

skat omtvistet af grund til gård, fæstet før skatten blev
 pålagt 1648:116
 penge kan gives i stedet for korn i skat 1648:155
 skat, af pebersvende 1648:155
 skat, af håndværkere med og uden avl 1648:155
 skat, af unge karle 1642:88
 skat, af karl, betalt af husbond 1648:14, 186
 skat, af svende 1641:356; 1642:52; 1644:22 (skræddersvend)
 skat, af svend, krævet hos husbond 1644:22
 skat, af tjenestefolk 1642:52; 1648:198
 skat, af tjenestedrenge med fuld eller med halv løn
 1648:155
 skat, af møllersvende 1643:281; 1646:158; 1647:29
 skat, af møllersvende, krævet af møller 1646:158 (jfr.
 168, 173)
 skat, af møller drenge 1643:281
 lægds mænd for skatteinddrivning 1640:109; 1641:14, 86;
 1642:52, 88 (jfr. 89), 263 (m. note), 264; 1643:49,
 281; 1644:22, 73; 1645:191; 1648:109, 137
 lægds mænds klarering af skat 1642:263, 264; manglende kla-
 rering 1648:137
 lægds mænd indfordrer ikke skat 1645:191; 1648:109
 lægds sedler (for skat) 1648:109, 137
 rodesedler, lægds mænds 1645:191
 skattelægd, hvor den rige hjælper den fattige 1644:119

475. kongelige forordninger og bevillinger

love, recesser, forordninger m.v., se gruppe 60
 skattebreve, k.m.s 1640:17; 1644:159; 1647:180
 k.m.s bevillingsbrev om bønderes levering af sten til Odense
 bys bygningsforbedring 1641:162
 k.m.s brev om eneret for instrumentister i Odense at spille
 til gæstebud i Odensegårds len 1642:167
 k.m.s befaling om syn over enemærkes græsning og svinsolden
 1643:241, 253
 kirkeordinansen af 1539 1643:266, 312; 1646:232

476. kongerejser

bro skal holdes vedlige, så kongen og prinsen (den udvalgte
 Chr. V) uden fare kan komme over 1644:116

MILITÆRVÆSEN 480 - 499

480. bondesoldater

soldater 1640:9; 1641:22, 69, 102, (110), 119; 1642:105,
 241; 1643:130, 291; 1644:22, 161, 222; 1645:82, 106;
 1648:170
 soldater, indskrevne 1643:130, 291
 soldater, udskrivning heraf kan evt. afløses med betaling af
 penge 1648:170

landsens soldater befalet af rigsmarsk at møde ved kompagnier 1645:154
 mønstring 1643:291; 1645:224
 mønsterpladsen, soldater mødt på 1643:130
 mønsterpladsen, soldat ikke mødt her, på grund af indgået fæste 1643:130
 mønstring ved kirke 1645:68
 soldater, absenterede, under livsstraf at indstille sig ved kompagni 1645:174
 fæster på vagt under det svenske indfald 1644:39, 88
 vagt, person hertil lejet 1645:82
 soldat ligger på vagt ved Middelfart 1644:22
 vagt ved Middelfart, fæsteres forsømmelse heraf 1644:60, 69, 70, 83, 85; 1646:58
 bavner, bønders vagt herved 1645:172
 dragoner 1644:43; 1645:118, 127
 dragoners plyndring af civile 1645:118, 127
 soldat, age 1644:222

481. soldaterhold

skrivere og fogder på Fyn (som på Sjælland) at stille og underholde rytteri 1644:38 (m. note)
 soldater at underholdes af bønderne 1645:174
 person lejet som soldat og til at gøre vagt 1645:82
 leje af karl til soldat 1642:241; 1643:291
 årsløn for soldat, se gruppe 661
 soldats løn betalt, men den lejede udeblev 1643:291
 soldats løn delvis betalt, rest + krudtpenge krævet 1645:82
 delefogeds udlæg for fæster til soldat 1641:22
 soldaterhold, ydelse betalt af tjenestekarl 1642:220
 soldaterhold, ydelse herfor udlagt 1648:235
 soldaterpenge, karls, betalt af husbond 1648:42
 soldaterhold, betaling udlagt af anden, nu krævet af denne 1646:231
 soldaters løn (soldaterpenge), restancer, hvorfor fæstere o.a. stævnes 1641:102, 107, 110, 119; 1642:105, 153, 241; 1643:79, 189; 1645:38, 253; 1646:65, 106, 246; 1648:12
 soldaters løn (soldaterpenge), svendes (karles), restancer hermed 1648:12
 soldaterleje, drengs, restancer hermed 1648:12
 soldats "bønder" gav ham gås 1644:161

482. lægdsmand og soldaterlægdsvesen

lægdsmand, soldaters 1648:170
 rodemænd ang. leje af soldat 1646:106
 rulle, indskrive heri 1643:291

483. soldaterudrustning (jfr. 640 ff.)

bondesoldats udrustning leveret af godsejere 1641:69; 1647:108
 pik og sidegevær leveret soldat 1647:108, 117

spader, hakker, økser, skovle og hjulbører leveres til forsvarsforanstaltninger 1645:174
 heste til rustvogne skal "udgøres" 1645:173
 soldat kræver løn eller vil levere "geværet" tilbage 1642:241
 karl afkræves soldaterholdspenge af godsejer eller skal modtage dennes "gevær" som soldat 1642:220
 godsejer ved foged kræver soldaterudrustning tilbageleveret 1647:108, 117
 harnisk med pik og stormhat indkastet om natten i gård 1644:49
 bondesoldat forkommer udrustning (bortdrukket, fordærvet, sønderbrudt) 1641:69
 krudtpenge, til lejet soldat 1645:82
 dragoner:
 hvert sogn skal fremskaffe 2 gode heste med sadel og tømmer til dragoner 1644:43
 dragonheste med tilbehør skal fremskaffes af bønderne 1644:27, 43, 48, 54, 71
 fæsteres andel i dragonhest med sadel og tømme, leveret af ridefoged, men kræves betalt 1644:35, 43
 dragonhest, ydelse hertil af selvejergård 1644:88
 dragonheste, ugedagstjenere hævder at være fri for at stille sådanne 1644:41
 betaling for dragonheste med tilbehør, restancer 1644:41, 48, 54, 71
 leverance af hør og havre til dragonheste 1644:27 (m. note)
 sadler og tømmer til dragonheste, se gruppe 365

484. officerer

kaptajner 1645:154
 majorer 1645:127
 kompagnier 1645:174

485. militære bygninger, befæstningsarbejder o.l.

befæstningsarbejder, spader, hakker, økser, skovle og hjulbører leveret hertil 1645:173
 bavnehus 1644:205
 bavner skal færdiggøres af bønder over hele Odensegårds len 1645:172
 strandvagt og strandvagtområder 1644:22 (m. note)
 stor vagt af fæstere 1645:53

KIRKELIGE FORHOLD 500 - 519 (jfr. 13, 60, 71, 74, 560-562)

500. kristelig øvrighed

Guds og kristelig lov 1642:145
 kirkeloven 1642:145 (m. note)
 3. Mosebog 24 som begrundelse for dødsstraf 1642:145 (m. note)

kirkeordinansen af 1539 1643:266, 312; 1646:232
 biskoppen over Fyns stift: Hans Mikkelsen 1646:44 (m. note)

501. sognet og sognemænd, menigheden

Guds børn 1642:134, 145
 fromme kristne 1641:392; gode fromme kristne 1642:314
 kristne mennesker, ikke levet som sådanne 1642:145
 ukristeligt overfald 1645:105
 Guds ord, præst advarer også privat signekone mod misbrug
 heraf 1642:134
 menighed, den ganske 1642:134
 menighed hindret i Guds ords hørelse 1642:133
 sogns grund 1643:276
 sognemænd 1640:17; 1642:15, 16; 1644:116; 1646:201, 232,
 238; 1647:238
 sognemænd, menige 1640:34
 sognetiendere (tiendeydere), menige 1647:211
 sognestævner 1640:34; 1642:123, 145, 194 (jfr. 198), 208;
 1644:43, 54; 1647:211
 sognestævne holdt søndag 1647:211; efter prædiken 1642:
 194, 208
 sognestævne holdt ved kirkegård 1644:54
 sognestævne, fogeds forbud her mod indførsel af korn før af-
 tale og notat hos ham 1647:211
 sognestævne, okse efterlyst her 1642:123
 sognestævne, klage over stjålet ved her 1642:208
 sognestævne, bymænd fra 3 landsbyer vedtager her, at hver
 mand skal betale sin andel af stillet dragonhest m.
 tilbehør 1644:43, 54. - Jfr. også bystævner, gruppe
 235
 sognevidne om persons armod og hjælp i Guds navn 1644:221
 sognevidne, dets besegling og med præstens underskrift
 1644:221

502. kirkegang og kirketider

kirke, gang til eller fra 1641:100; 1642:93, 133, 271;
 1646:137, 144; 1648:86; sjældent eller aldrig gang
 til kirke 1642:145
 kirke, komme i 1642:133
 kirke, være i 1641:100; 1642:208; 1644:39; 1645:186
 kirke, ikke være i 1642:133
 ringning første gang til prædiken 1641:100
 2 timer før det ringede til prædiken 1641:100
 gudstjenester, på de 3 julehelligdage 1642:133; på pinse-
 dag 1641:230; 1648:86; på 2. pinsedag 1641:192
 hellige dage 1641:207; julehelligdage 1642:133
 gudfrygtigheds øvelse 1642:134
 prædiken 1641:100, 192; 1644:222; efter prædiken var
 ude 1641:230; 1642:194, 195, 208
 prædiken, herunder især hemmeligt skovtyveri 1641:207;
 herunder kørt til Odense med stjålet træ 1648:48
 sovende i kirkerne, vækning heraf 1645:175

503. kirkelige embedsmænd (jfr. 13)

degn, tale med ham i klokketårn 1644:222
 sognedegn, Fraugde 1643:118
 degn, Nørre Søby (Hans Degn), gældssag 1643:306
 degn, Nørre Lyndelse (Hans Andersen, se også hovedreg. under Lumby), ved fuldmægtig, gældssag 1640:82; stævner for byggtiende 1645:23; restance med betaling for græsbed for 3 køer 1648:12
 degn, Rolsted (Hans Degn), gældssag 1642:310
 degn, Rønninge (Jørgen Knudsen), stævner for skyldige penge og byg 1645:279
 degn som tilnavn, se tilnavnereg.

herredsprovst i Åsum h.:

Søren Iversen Winum, Rønninge, se også hovedreg.
 hans vidner 1642:133, 145
 underskriver sognevidne 1644:221
 latinsk missive til ham fra præst om gudsbespotter og troldmand 1642:145
 andre klager til provsten over troldmand 1642:145
 kaldet i strid om gærder 1647:165
 ang. tjenestekarl og præstens svin 1643:267
 ang. hans fæsters restancer og fæsteforbrydelse 1642:237 (jfr. 257)
 klager med sine bymænd over ubekvem vej m.v. 1646:187
 gave til ham fra adelig godsejer i sognet 1643:48, 178, 214
 afviser præsts gældssag fra gejstlig til verdslig ret 1648:149

hospitalspræst, Odense, Anders Christensen Riber, ydet en okse i sagefald for en fæster, stævner for dens betaling 1645:89

kirkeværgær, i købstæder 1640:1; 1643:335

sognepræster at nedskrive, hvad pebersvende, svende o.a., der bruger kornsød, har indavlet og på hvis grund 1643:266

sognepræster, enkelte:

Carsten Lauritzen, residerende kapellan, 1642 sognepræst Odense St. Hans kirke; ved fuldmægtig ang. syn på fæstegård 1642:132 (her ?); ved fuldmægtig ang. håndværkers uefterrettelige levering af stole 1644:157

Christen Ebbesen, afdød, Fraugde, hans enke Malene Jørgensdatter; ved fuldmægtig stævner nuværende præst i embedet for penge og korn 1644:237 (jfr. 1645:10)

Christen Olufsen Braad, Fraugde; se også hovedreg.; personligt fremmøde på tinge 1644:237; 1645:10 (jfr. 9); 1648:134; kaldet i trolddomssag 1642:134; hans skriftlige vidnesbyrd i trolddomssag 1642:134;

- hans skriftlige svar i gældssag 1644:237; kaution for fæster 1644:40; ved fuldmægtig ang. inddrivelse af kautioneret beløb 1647:261; værge for enke efter sognepræst 1641:324; frastjålet hest 1642:282; 1643:12; oplyser stud ved fuldmægtig 1640:56; oplyser lam 1644:9; sag om beskyldninger mod præstens folk for ulovlig malkning af køer 1646:105, 115, 121; stævnet i gældssag 1644:237; 1645:10; ved fuldmægtig ang. kreaturers skade på rug 1648:8 (jfr. 24); stævner for ran af græs 1648:96 (jfr. 114), 134, 156, 157; stævner i tiendesager 1643:266, 276, 312; 1646:193, 232 (jfr. 222); stævner i gældssager 1643:223; 1645:79
- Christen Rasmussen Schmidt, Nr. Lyndelse; ved fuldmægtig, i sag mod bymænd, tilbudt bilagt af disse 1645:177
- Claus Christensen, Oure-Vejstrup (Gudme h.); efterlysning af hest 1645:25
- Hans Hansen Egensen, afdød, Sdr. Nørå, hans enke Anne; tillagt ydelser af Nørå præstegårds visse indkomst 1647:15; ved fuldmægtig ang. landgilderestancer 1641:13; 1647:15
- Iver Andersen, Sdr. Nørå og Årslev; personligt fremmøde på tinge 1642:282 (om persons tyverygte); hans skrivelse 1640:1; skriver på skifte efter bonde 1643:220; vidnesbyrd i sag om gudsbespottelse 1642:133, 137; overværer syn ved magelæg af præstegårds jord 1648:16; påstået trussel fra troldkvinde mod ham 1642:215; sag ved fuldmægtig om karls undvigelse af tjeneste 1641:174; stævnet af snedker i Odense i gældssag 1648:149 (jfr. 167); stævner ved fuldmægtig i gældssager 1640:58, 61; 1641:290; 1642:249; 1643:182, 233; 1644:152, 250; 1648:149, 225, 237; ved fuldmægtig, opbydelse af pant 1644:182 (jfr. 177, 201), 215; salg af $\frac{1}{2}$ td. øl 1643:185
- Jakob Sperling, St. Knuds kirke, Odense; stævner med bispem ang. nådsensår af Assens provsti 1644:44
- Jens Jespersen Stampe, Gislev; forhold til troldkvinde 1642:215
- Jørgen Hansen Faaborg, Nr. Søby, afsat 1646; se også hovedreg.; hans forsæt, dat. Søby præstegård 1645:136; hans hustru deltager i besigtigelse af kvinde efter fødsel i dølgsmål 1645:1; hans broder som hans fuldmægtig på tinge 1645:136; tiltalt i skiftesag 1645:135, 136, 152
- Jørgen Jørgensen, Allerup-Davinde, død 1641; arvegods efter ham 1641:319, 324; bygningstømmer udvist ham 1644:67; hans enke Anne får arveafkald 1641:324
- Mikkel Rasmussen, Mesinge, afdød; hans forhold til troldkvinde 1642:215
- Niels Lauritsen Snog, Nørre Søby, død 1640; latinsk misive til herredsprovsten om gudsbespottelse og troldmand 1642:145
- Niels Rasmussen Cramer, Allerup-Davinde; personligt fremmøde på tinge 1641:319; 1642:282; 1647:263 (efterlyser hest); ang. arvegods efter afdød formand 1641:

319; ang. uretmæssig bortførelse af bygningstømmer udvist til hans forgænger 1644:67; gældssager 1642:76; sag ang. gårder 1647:135
 Poul Olsen, Dalum, død 1643; hans enke Elisabeth Jensdatter og svigersøn borgmester i Odense ved fuldmægtig tiltaler for gæld iflg. afdødes regnskabsbog 1644:106

504. kirkelige handlinger

aflysning fra prædikestol af ølsalg og kro 1644:149
 altergang, aldrig været til Guds bord 1642:137; brug af Herrens sakramente 1642:133; brug af det højverdige alters sakramente 1642:134
 bandlysning af trolldmand 1642:145 (m. note); af troldekvinde 3 søndage i træk 1642:215; ved tyverier af genstande 1640:94. - Jfr. lysning ndf.
 begravelser 1641:204, 344, 345; 1643:143; 1645:21 (jfr. 92), 120, 302; 1646:2
 berettelse, af syg hjemme 1640:96, 98; 1641:192, 193; 1642:134
 bryllup, komme i ægteskab 1640:50; 1644:187, 220
 lysning, præsts, efter stjålet ved 1642:208, 239
 påtale, præsts, fra prædikestolen mod misbrug af Guds ord ved signen 1642:134
 præst straffer person med ord for uskikkeligt levned 1642:215
 skrifte, være til, i kirken 1642:133
 udlæggelse, kvindes, af barnefader for præst 1642:37; 1644:84
 velsignelsens lysning 1642:133

505. kirkelige bygninger

kirker 1640:96; 1641:44
 kirke, mønstring herved 1645:68
 kirke, afdøds værktøj og køkkentøj m.v. opbevaret her 1642:76, 90, 91, 108
 kirke, gave til, adelig godsejers 1643:48, 178, 214
 kirkelader 1641:100; 1642:282
 kirkespir 1642:129
 klokketårn 1644:222

506. kirkeinventar

prædikestole 1642:134, 145; 1644:149
 skriftestol 1642:132

507. begravelsespladser i kirker

lejersted i kirke, hustrus 1641:44

508. kirkegårde (begravelsespladser)

kirkegårde 1641:204; 1642:208, 215; 1643:143; 1646:216
 kirkegårde, levende begravelse i jorden her som magisk helbredelsesmiddel 1642:129

kirkegård, bylav (bystævne) her 1646:216
 grav, enke og arvinger fragår gæld og formue herover
 1643:401
 grav, enke, der fragår arv og gæld, kaster nøglerne herpå
 1645:120
 kristen jord, henrettet barnemorders krop bevilliget begra-
 vet heri 1645:1
 høj og heden jord, selvmorder fængslet for trolddom, hængt
 sig i fængsel, dømt at begraves heri 1643:68
 ligsten 1645:21 (jfr. 92)
 kirkegårdsmur 1648:96, 156

509. kirkegods og herligheder

kirkebol 1644:120
 kirkes ejendom og grund (købstadkirkes) 1640:1; 1643:335
 kirkejorder 1640:41 (jfr. 32); 1644:256
 kirkejord, bortfæstet, men urigtigt udlagt 1641:101
 kirkejord, bortfæstet af ridefoged på Odensegård, stedsmål
 tilbagebetalt 1640:(32), 41; 1641:101, 114
 kirkejord, fæstebreve herpå, se gruppe 618
 kirkeskove 1641:84, 130, 149; 1642:175; 1647:288 (jfr.
 289)
 kirkeskov, fæste af 1641:130 (jfr. 149)
 kirkeskov, vurdering af træer her 1642:175
 kirkeskov, ulovlig hugst heri 1647:288 (jfr. 289)
 nådsensår af provstigods, forlenet til adelige o.l. 1644:
 44 (m. note)

510. afgifter til kirker og kirkelige embedsmænd (jfr. 109)

degnekorn 1642:47; bygtiende til degn 1645:23
 tiende ydes efter ordinans og recesser af alle slags korn-
 sæd 1643:266
 tiende til præst at ydes i kærven efter ordinans og reces-
 ser 1643:266
 tiende, af hensyn hertil skal alle, som har kornsæd (sven-
 de, drenge og gårdmænd) lade deres indavlede korn
 "skrive" 1646:232
 tiendeejers og sognemænds aftale om ydelse af konge- og
 kirketiende årligt i bestemt kvantum 1642:201 (jfr.
 204)
 tiende, nytilkommen fæster af gård kræves for tiende af
 korn, hans formand såede og høstede 1641:380
 gårds tiende, angivet for de forskellige kornsorter i tra-
 ver og kærve 1641:384
 konge- og kirketiende af præsts fæstebonde, strid herom
 1642:201, 204; tidl. oppebåret af præst 1642:204
 kirketiende 1641:341, 380, 400; 1642:34 (jfr. 6), 201,
 204; til godsejer 1648:133
 kongetiende 1641:341, 380, 400; 1642:34 (jfr. 6), 53,
 201, 204; 1645:15 (jfr. 28, 55); 1648:133
 tiende til præst afsat på ager 1643:266
 tiende til præst ydet 1647:149
 tiende ydet til præst, ikke til k.m. 1645:15 (jfr. 28, 55)
 tiende til præst af pebersvende, svende o.a. 1643:266, 312

- tiende til præst undladt opgivet af svende (karle) 1646:
 193, 232 (jfr. 222)
 tiende til godsejer ikke afsat på ager 1645:287; 1647:
 211, 243
 tiende ydet til en godsejer, krævet af en anden 1647:149
 (m. note)
 tiende, af gårde, at leveres i kærve på hovedgård 1641:
 400
 tiende tilbudt leveret i kærve eller skæppe 1647:211
 kornet (tienden) indført, varefoged havde ladet grøden
 indage på husbonds vegne 1645:287
 korn må ikke indføres før aftale med foged og opskrivning
 1647:211, 243
 korn talt på marken 1647:211, 243
 kornsæd afført og indaget uden tiende deraf 1643:166, 182,
 266 (jfr. 276), 312
 tiende (til lektor i Odense) afløst med tærsket korn 1647:
 192 (m. note)
 tiende, blandkorn 1641:71
 tiende, byg 1641:71, 384; 1642:34, 201; 1645:23; 1647:
 192
 tiendebyg efter overenskomst at leveres 8 dage før St. Mor-
 tens dag 1642:201
 tiendebyg og tienderug af sogn at leveres i Odense eller
 Kerteminde efter befaling 1642:201
 tiende, havre 1641:71, 142, 384; 1642:34; 1647:192
 tiende, havre, i kærve, borttaget uden forlov 1641:142
 tiende, rug 1640:50; 1641:71, 384; 1642:34, 201; 1645:
 163; 1647:192
 tienderug efter overenskomst at leveres senest Sankt Mor-
 tens dag 1642:201
 tiendekorn, restancer 1641:71, 341, 380, 384, 400; 1642:
 34 (jfr. 6), 53, 204; 1645:23, 163
 tiendegryn, restancer 1645:163; 1648:12
 tiendelam, restancer 1647:250
 fæste af tiender, afgift heraf til kongen 1647:159
 præsteved 1644:117 (restancer), 129
 betaling til kirke for lejersted heri 1641:44
 kirkekorn, landgilde af kirkejord 1644:256
 landgilde af kirkebol 1645:195
 kirke, landgilde hertil, restance 1644:12 (jfr. 33)
 kirkeskov, landgilde heraf og stedsmål (indfæstning)
 1641:84

511. præste- og degneboliger, præsters tjenestefolk

- præstegård, innam af bæster og får hertil, siden ulovligt
 udtaget 1648:8
 præstegård, innam af øg på hovedgårds mark hertil, ulov-
 ligt befriet 1648:86
 præstegårds visse indkomst, heraf afgifter til præsteenke
 1647:15
 præstegård, person her 1645:133

præstegård, dokument dateret her 1645:136
 præstegård, bygningstømmer udvist hertil 1644:67
 præstens karle 1640:58, 61; 1641:318; 1642:75, 249;
 1643:267; karls brud på indgået fæstemål 1641:174
 præstens piger 1640:30; 1641:64; 1642:137; pige be-
 skyldt for at malke andres køer 1646:105, 115, 121
 præstens tjenere 1644:182; hans folk og tjenere 1648:8
 (overfald)

512. andre huse tilhørende kirken

kirkelader 1641:100; 1642:282

513. præstegårdsjord og rettigheder til præstegårde

præsts mageskifte af jordstykker ved præstegård med gods-
 ejer, får god fyldest 1648:16
 ager, lille, ved præstegård 1648:16
 have, præsts 1648:16, 96
 byggested, øde, til præstegård 1648:16
 gård tilhørende præsteembede, dens grund med ager, eng og
 al herlighed bortfæstet mod afgift 1647:15
 jord, præsten bruger 1642:201
 præstens degnehave 1640:96
 præsts skovparter 1641:310
 præsts fæstere, strid om deres konge- og kirketiende 1642:
 201. Jfr. iøvrigt hovedreg. under Knud Pedersen, Sdr.
 Nærå, og Claus Christensen, Davinde.

519. helligbrøde, brud på kirkefred o.l. (jfr. 13, 74, 501)

gudsbespottere 1642:133, 137, 145
 foragt for det hellige prædikeembede og Guds ords tjenere
 1642:145
 karikering af præstens prædiken 1642:145
 signen i Gud Fadere, Søns og Helligånds navn 1642:134

OPDRAGELSE, UNDERVISNING OG BOGLIG LÆRDOM 520 - 539

521. skoler

gymnasium, Odense, professorer, se Christen Hansen Lund og
 Jens Poulsen Winding i hovedreg. under Odense

524. læse- og skrivekunst

tingskriver skal skrive tæt uden mellemrum 1640:indledningen;
 1643:indledningen
 fæster beder herredsfoged læse seddel 1642:151
 karmærker, sædvanlige 1643:200
 mærker (som underskrifter), fæsteres, som kautionister
 1643:45
 mærker med 2 bogstaver (som underskrifter) 1647:192
 navn med 3 bogstaver (som underskrift) 1648:48

525. sprogkundskaber

latinsk missive, præsts 1642:145

527. trykte bøger

bibelen (den hellige bog), brugt ved edsaflæggelse 1648:
108

FORSØRGELSESVÆSEN 540 - 549540. private forsørgelsesforanstaltninger (jfr. 78, 80, 90, 114)

aftægt 1641:59 (jfr. 58); 1643:200; 1645:168; 1647:94
husværelse og underhold tilsagt nu afdød mand og ægtefælle
1648:63, 68, 72 (jfr. 79), 129, 142, 154, 182

husværelse for kvinde (aftægt ?) 1648:71, 100

aftægt, opladelse af gårde, til sønner 1641:59 (jfr. 58);
1647:94; til stedmoder med børn 1643:200

aftægtskontrakt mellem fader og søn, godkendt af foged på
godsejers vegne 1647:94

aftægtskontrakt mellem moder og søn, godkendt af ridefoged
på lensmands vegne 1641:59

beboelse for aftægtsfolk:

et af de bedste huse i byen, foreløbig dog den liden stue
i gården 1643:200

fri husværelse, et kammer og loftet derover 1648:182

liden stue ved nordre side af stuehuset med loftsrum over
stuen 1641:59

aftægtsfolk bevilliget at bygge og bekoste 4 fag hus på
gårds havegrund 1647:94

kålgårde til aftægtsfolk:

kåljord, stykke, ved parken mod det vestre gårde 1647:94

kåljord, halvparten af den jord, enke havde i hendes mands
tid 1648:182

lys og varme til aftægtsfolk:

ildebrændsel efter eget nøje 1641:59

½ dags tørveskær med een spade 1648:182

inventar, aftægtsfolks personlige:

gryder 1641:58

kobberkedler 1641:58

aftægtsfolks husdyrhold:

køer, aftægtsfolks 1641:58, 59

ko på græs og foder hos aftægtsyders egne 1641:59

får, aftægtsfolks 1641:58, 59

får på græs og foder hos aftægtsyders egne 1641:59

gæs, aftægtsnyders 1641:58, 59; 1648:182

levegæs på græs og foder hos aftægtsyders egne 1641:59

fedning af aftægtsnyders gæs 1641:59

aftægtsnyders gæs gående i gården, som hun selv skal føde
1648:182

aftægtsnyder må beholde tillæg af husdyr 1641:59

aftægtsnyders bihold:
bistader 1641:58

aftægtsfolks agre, agerjord og enge:
i hver mark årligt en ørte rugland at så i, og 3 læs eng
1643:200

agre eller jorder i alle 3 marker til 4-5 skæpper rugs
udsåd uden afgift 1647:94

agers øverste ende afpælet til aftægtsfolk 1647:94

naturalieydelse til aftægtsfolk:

byg 1641:59; 1648:182

humle 1641:59; 1648:182

rug 1641:59; 1648:182

svin, gode, fede 1641:59

aftægtsfolk, diverse:

enke beholder lille stue i gård til 1/5 (til kornet bli-
ver aftærsket og foderet fortæret), men flytter 29/9
med sit gods til hus 1643:200

folkehold midlertidigt i fællesskab 1643:200

aftægtsnyders køb af kræ (kreaturer) og bohave 1641:58
(jfr. 59)

forsørgelse af umyndige børn:

til det yngste barn bliver 12 år 1645:92

forrentning af arveparter til børnenes bedste 1645:92

værges at underholde dreng nødtørftigt af hans mødrene gods
1645:230

værges at underholde søstersøn med kost og klæder hans livs-
tid og skaffe ham ind i Odense hospital 1645:249

fosterløn krævet af barnefader for ægtefælles uægte barn
1647:36 (jfr. 49)

diverse anden hjælp og underhold:

underhold, nødtørftigt, i 2 år i h.t. skifte 1645:136

adelig godsejers testamentariske gave til person og dennes
hustru for lang og tro tjeneste 1643:48, 178, 214

adelig godsejers testamentariske gave til de fattige i
hans sogn 1643:48, 178, 214

øl, beslaglagt af godsejer, givet til de fattige 1642:229

541. stiftelser og hospitaler

hospitaler i købstæder, se gruppe 406

542. tryglebreve (jfr. 80)

1641:280, 335, 392; 1642:158, 269, 314; 1643:318, 361,
396; 1644:221; 1645:224, 294; 1646:226; 1647:75,
86, 91, 212, 291; 1648:6, 89, 183

543. almisser (jfr. 80)

dreng menes at gå om og tigge 1645:230

slet forarmet med 5 børn går om og tigger 1641:14

person går om og tigger, uden tilhold hvor han stævnes
1642:295

Jfr. iøvrigt tryglebreve under gruppe 542

DØD, SYGDOM OG SYGDOMSBEHANDLING 550 - 559550. sygdomme og sygdomstegn hos mennesker (jfr. 25, 37, 551)

syge 1642:129, 133, 137, 163; 1646:107
 sygdom 1643:32; stor 1641:280
 syg forladt sin plads om natten nøgen 1646:107
 ilde tilpas, være 1642:60
 give sig (= stønne), efter overfald 1644:219
 svaghed, stor, og skrøbelighed 1642:269, 314
 svaghed, tjenestekarls, årsag til brutt fæstemål 1641:46,
 109
 gale 1642:32 (som tilnavn)
 galt menneske, te sig som, men ved sin gode fornøft
 1642:145
 vanføre 1645:96; 1648:183; vanfør og gammel 1646:226
 blinde 1642:99; 1644:193; 1646:49; 1647:103, 208;
 1648:67
 brok (nederløb) 1640:34; 1641:230, 335; 1642:158
 lam, højre hånd 1642:269
 ondt i knæ, forgjort 1646:144
 opkastninger 1643:32
 pistolkugle udtaget 1645:224

551. mén efter slagsmål, overfald o.l. (jfr. 37, 580)

sår 1641:181; 1643:252, 400; 1644:177, 222; 1646:84;
 1647:163, 259, 305; 1648:162, 202, 242
 sår, dødelige 1643:187
 sårbod 1647:100 (jfr. 114, 130), 259; 1648:188, 202
 blødninger 1640:96; 1648:73, 86, 160
 blodige rifter 1642:216
 blodige rifter under øje 1648:94
 blodig skade i ansigt 1648:71, 73
 blodige slag 1647:259; 1648:171, 200; i hovedet 1647:164;
 1648:160; bag i hovedet 1645:259; på hænder 1643:
 400; på kind 1646:200
 blåslag 1647:259; 1648:171
 blåslag, i ansigt 1641:187 (jfr. 230); 1642:216, 217
 (jfr. 218); 1643:400; 1648:160 (?), 164
 blåslag, på arme 1641:257; 1642:114; 1643:400; 1647:164,
 284; 1648:100
 blåslag, på bryst 1643:400; 1647:284
 blåslag, i hoved 1643:400; 1645:259; 1647:164, 284
 blåslag, på lår 1643:400
 blåslag, ved mund 1648:100
 blåslag, på ryg 1643:400; 1645:259
 blåslag, på skuldre 1641:187 (jfr. 230); 1644:9 (stort
 slag)
 blåslag, i tinding 1644:9
 blåslag på eller ved øje 1648:94, 100
 blå knæskaller 1644:9
 blå og blodig, 7 år gammel dreng slået således 1648:98, 105
 bevidstløshed efter slag 1643:204
 nyfødt barn ombragt ved kvæstning af hoved eller hals 1645:1
 fødende kvinde i livsfare ved forskrækkelse 1643:171

hud sprukken efter slag 1643:204
 hug, i og på arm 1644:177; 1648:242; i finger 1644:177
 hulsår, i hoved 1640:91; stort 1640:9; på hånd 1647:
 164
 hævelse på arm 1645:106; på kind og bryst 1647:284
 ildmedhandlet ved overskoldning med hedt vand 1646:191,
 194
 ilde medfaren, meget, ved stenslag 1648:171
 knivssår i hoved 1648:86
 knude, lille, oven i hoved 1642:216
 knuder, i hoved 1643:204
 kød bag på ben gennemhugget 1645:259
 lår, sønderslået under skovarbejde 1645:291
 lemlæstet, slidt og slagen, så sengeliggende 1645:70
 mundbask 1642:181
 rifter, i ansigt 1640:9; 1642:216; 1646:84; i hud
 1641:257. - Jfr. blodige rifter ovf.
 slag 1643:188, 191; 1644:222; 1645:69, 74; 1646:123,
 131; 1647:52, 92, 163, 164, 259; 1648:162, 171, 200
 slag, med døden til følge 1641:179, 180, 181, 257; 1642:
 180 (jfr. 187); 1644:9
 slagen og ilde medfaren, så trælbåren 1645:74
 slag, på albue 1641:257; på arm 1645:105, 106, 107;
 1646:200; 1647:270; på ben 1646:84; slag bagpå
 1641:256; i hoved 1640:98; 1641:219; 1642:114 (blo-
 digt), 133, 204; 1644:222; 1646:84; 1648:164; på
 kind 1646:200; på knæ 1645:106; på kæbe 1648:200;
 på lår 1645:259; i pande 1641:191; på ryg 1645:
 107; i side 1640:98; 1645:105, 107; på skulder
 1641:257; under øret 1648:73
 spidde (med ske) i bryst 1647:270
 stik 1643:188; i bug (med fork) 1648:45
 sting (stik ?), i arme 1642:217 (jfr. 218)
 stød, for bryst, med såstang 1647:270; hårdt for bryst
 1640:9
 sønderbrydning, af arm 1643:211; af arm ovenfor handledet
 1643:177, 217
 sønderslagning, af arm 1646:226; af lår, efter fald fra
 træ 1646:226
 søndertrædning, af ben 1648:126, 158
 tænder, løsslagne 1648:164
 utilpas, person ej så tilpas, at han kan møde på ting
 1648:178
 trælbåren på venstre side og arm 1645:105
 trælbåret kvinde så meget ilde, at hun næppe kan komme af
 stedet 1648:71
 sengeleje og trælbåren, så kvinde næppe kan røre sig 1642:
 580
 sengeliggende efter overfald 1644:219; 1645:106
 førligheds generhvervelse, vil Gud 1648:126; usikker
 1648:242

552. badskærer og læger; jordemødre (jfr. 553)

doktorer (læger) 1642:129, 158
 behandling af badskær og læger, se gruppe 553
 badskær- og lægeløn 1641:280, 335; 1642:158; 1643:211,
 217; 1645:224, 291; 1647:89; 1648:89, 126, 158
 (jfr. 159)
 badskærløn, aftalt, størrelse angivet og at betale af ska-
 devolder 1648:126 (jfr. 159)
 badskærløn, fattig mand intet at betale denne med, derfor
 tryglebrev 1648:89
 mestepart af formue anvendt til hustrus førlighed, hvorfor
 tryglebrev 1642:314
 kvinder hjælper fødende kvinde 1643:170, 191

553. medicin og sygdomsbehandling (jfr. 552, 571)

apotek, medicin hentet der 1642:137
 apotekerregning 1648:47, 55 (jfr. 1642:137)
 smørelse (olier), som medicin 1642:137
 teriak (theragels), folkemedicin, anvendt ved kvægsyge
 1642:134
 urter (som medicin) 1642:137
 urter i kedel hængende på ildsted 1642:129
 under lægers hånd 1642:158
 læge evt. forhjælpe til førlighed 1642:269; 1645:224
 badskær, behandling af 1641:280, 335; 1648:89; påkrævet
 1640:34
 badskær forbinder sønderbrudt lem 1648:126
 overfalden lader sig forbinde i Odense 1647:163
 syg må lade sig opskære 1642:158
 sygeseng, ligge på 1640:9; 1642:134, 230; 1643:55
 seng, ligge ved, efter overfald 1645:106
 seng, ligge ved, så forslået, at hun næppe kan røre sig
 1642:180
 seng, aldrig komme op af, efter overfald 1640:96
 seng, skjorte skiftes på sengeliggende 1641:230

554. kvaksalveri

kvaksalveri 1642:137
 kvaksalver, betaling til 1642:133
 urter koges til medicin 1642:129
 urter, adskillige, brugt mod sygdom 1642:132, 137

555. dødsfald, drab, selvmord (jfr. 70)

dødsdomme, se gruppe 43
 Guds ords bespotter og gudsforagter at lide på sit liv
 1642:145
 drab 1640:76; 1641:50, 195, 230; af nyfødt barn 1645:1;
 eventuelt drab 1641:204; 1644:9, 10, 16
 drab, bod herfor 1641:195
 død efter slagsmål 1640:96, (97), 98; 1641:179, 180, 181
 dreng, slået blå og blodig, befrygtes næppe at blive ved
 livet 1648:98

dragon, skudt under slagsmål med civile 1645:118, 127
 mand, uforvarende skudt 1645:150
 to drenge dræbt under sammenstyrtet bavnehus 1644:205
 ved død inden år og dag, da beskyldte person for at være ba-
 nemand 1640:9, 98; 1642:180; 1645:70, 74, 105;
 1646:50, 191; 1647:163, 164, 270; 1648:71
 ingen sår eller skade, hvoraf person kan dø inden år og dag
 1643:187
 livsstraf krævet for forsømmelse af (militær) vagt ved Mid-
 delfart 1644:60
 galge og gren, lide hertil 1642:271, 282 (jfr. 1643:323)
 henrettelse 1643:68; ved sværd 1645:1
 dømt til bål og brand, troldmand 1642:215
 henrettelse af troldkvinde 1642:134; 1643:68
 12 læs ved til at brænde troldmand 1633:124
 selvmordere, dødfunden ved hængning i skov 1641:256; 1643:
 136; kvinde anholdt for trolddom, hængt sig i fængsel
 1643:68
 lig, burde være synet tidligere 1641:187
 døde i: Birkum 1645:308; Bullerup (Agedrup s.) 1643:
 289; Fraugde 1640:76 (drab); Højby 1643:179, 326;
 1645:29; Måde (Viby s., Bjerger h.) 1643:179; Ny-
 bølle (Sallinge h.) 1641:134; Pederstrup 1640:65;
 Rolsted 1642:314; Røjerup 1642:253; 1643:181,
 206, 339; Rønninge 1642:76, 108; Rågelund 1640:24;
 1641:246; Seden 1646:119; Svendborg 1643:201; Søn-
 der Nærå 1643:133, 142, 274; Torup 1643:104; Tving
 1641:157; Asum 1640:26

RELIGION OG FOLKETRO 560 - 569

560. bibelcitater, fromme udtryk og talemåder (jfr. 500, 501)

bibelhenvisning 3. Mosebog 24. kapitel 1642:145
 alting er af Gud, livet og 1644:188
 Gud forbande 1642:137
 Gud forbyde 1647:157
 Gud har forlent enhver noget 1641:280, 335, 392; 1642:
 158 (jfr. 1642:269, 314); 1643:318, 361, 396; 1645:
 294; 1647:75, 91, 291; 1648:6, 89
 Guds hjælp, næst 1642:137, 269
 Gud tilhjelpe 1641:175, 192, 204, passim
 Gud, så sandt hjælpe ham Gud huld at vorde 1648:107
 Gud, lovsang til G. ved gæstebud 1642:133
 Guds navn, i 1644:221
 Guds navn, hjælp i 1642:158, 314; 1643:361; 1645:313;
 1647:75, 86, 91, 212, 291; 1648:6
 Guds navn, meddele noget i 1645:224; 1647:86, 212
 Guds nåde, bede herom 1642:133
 Guds ord 1642:134
 Guds sandhed, i 1647:208, 249
 Gud den Allerrhøjeste, forventendes løn af 1641:392, 396;
 1645:224, 294; 1647:75, 86, 91, 212; 1648:6, 89
 Gud den Allerrhøjeste, tagendes løn derfor af 1642:314, 361;
 1643:318; 1647:291

Gud den Allerhøjeste, vil rigeligt igen belønne 1641:280
 Gud Allermægtigste Eder vil forbelønne 1642:269
 Gud den Allerhøjeste som alle barmhjertigheds gerninger
 igen betaler 1643:318
 Gud den Allerhøjeste, som alle velgerninger belønner, skal
 betale derfor 1642:158
 Gud, salig hos (om afdød præst) 1642:145
 Gud, tak til 1642:133
 Gud ved bedst 1642:134
 Gud vil 1648:126
 Gud årsag, ingen anden næst 1642:180
 JHS 1644:188
 JHM 1646:ved årets begyndelse; 1648:ssst.; 1647:29/4
 Jesu navn, i 1643:361
 Jesu navn, hjælp i 1646:226
 Christi legeme og blod 1641:192
 kristeligt og ret 1644:220
 kristelig kærlighed, skøde (fæstensgave) af 1643:236
 ikke slå, men tale sig til rette 1642:197

561. edsaflæggelse

ed med hånd på bibelen 1648:107
 bogsed 1642:133; 1643:378 (jfr. 394); 1646:137; 1648:
 105
 m.h.t. edsaflæggelse, se grupperne 34 og 65

562. magi og trolddom (jfr. 74)

aflivning af præster, troldkvinders, ved trolddom, påstået
 1642:215
 begravelse af kattekillling under dørtræ 1642:134
 begravelse af levende kvinde i jorden på kirkegård som hel-
 bredelsesmiddel 1642:129
 djævelen fare i hund 1642:166; fare i månen 1642:133;
 fare i personer 1641:240; 1645:107, 131; 1648:171
 djævelen føre dem 1647:227
 djævel, få en d. i sig 1644:148
 djævelske karakterer 1642:145
 Fanden, slået af 1642:133
 forgørelse af kvæg 1643:32 (jfr. 31); af person 1646:
 137, 144
 Guds hellige navns misbrug 1642:134
 Gud Faders, Søns og Helligånds navn anvendt ved signen
 1642:134
 Guds fortørnelse ved signen 1642:137
 læsning både over mennesker og kræ 1642:134
 Rokus og Sebellus (djævle ?) 1642:133
 signen både for folk og kræ 1642:134
 spøgeri og signelse 1642:133, 137
 spøgeri brugt til mennesker og kvæg 1642:145
 spøgelse, kamp med 1642:145
 stikker, at sætte nogle sådanne i ager 1646:194
 trolddom og trygleri 1646:194

trusler om allerstørste skade, fordærv og undergang 1642:145
 trusler om at forgøre folk 1642:145; om at fremkalde sygdom 1642:133
 træer, syv slags, at sætte i korn (på ager) 1646:194
 underfundighed og skælmeri, skille bonde fra sin dreng herved 1645:131

563. troldkvinder og troldmænd (jfr. 74)

kvinde hæftet for trolddom 1642:134
 kvinde sigtet for trolddom 1643:32; 1646:137 (jfr. 142, 144); 1647:74, 84, 95, 137
 kvinde, fængslet for trolddom, hængt sig i fængsel 1643:68
 mand forfaren i trolddomskunst 1642:145
 mand sigtet for trolddom 1642:133 (jfr. 137)
 troldkvinde (som skældsord) 1644:222

565. monumenter uden for landsbyer og købstæder

kors, fjernet, på bakke ved Odense-vej 1642:197

OMGANGSFORMER, SÆD OG SKIK 570 - 589

570. årets højtider og fester

gilder, i landsbyer 1641:204; 1642:125. Jfr. iøvrigt gruppe 590

571. livets højtider og fester (jfr. 85, 93, 504)

barsel 1642:167; 1648:133 (adelig)
 barselseng, gravid enke endnu ikke heri 1643:289
 barselseng, gå i 1647:31
 barnefødsel, barselkvinde i hendes 1643:170, 171, 191
 barselkvinde, død uforløst 1643:219
 begravelser 1641:344, 345; 1642:7; 1645:21, 120, 302 (betaling)
 begravelser, udgifter hertil 1645:21, 92, 302
 ligkister 1641:344, 345; 1642:7; 1645:21, 123, 126; 1647:120
 liglagner 1645:21
 ligsten (gravsten) 1645:21
 mad, til begravelse 1645:21
 gravøl 1641:344, 345; 1642:7; 1645:21; 1647:120, 236
 æreøl (ved dødsfald) 1643:132
 berettelse, byfæller til stede herved 1640:98
 bryllupper 1642:167
 bryllup, bede til 1641:317, 351
 fæstensøl 1642:167
 gæstebud 1642:167

572. dagens gang

aften 1641:111; 1644:222; 1645:70; aftenvarsel 1642:109; aftenen før 1641:317, 351; 1642:133; ad aften 1641:192, 257; 1642:166; 1647:283; om aftenen 1641:257, 297; 1642:166, 195; om aftenen, ved solens nedgang 1648:98; inden i morgen aften 1641:111
 eftermiddag 1645:137
 formiddagen, om 1643:131
 morgen 1641:179, 230, 317; 1642:274; 1643:258, 274; om morgenen 1641:257, 297, 351; 1642:92
 morgenstund, en 1644:181
 nat 1640:98; 1641:240, 257; 1642:92; 1643:255, 258, 396, 399; 1647:61; i går nat 1642:274; noget ud på natten 1647:42; om nettertide 1641:91, 136; 1642:133, 337; 1643:11; 1644:9, 49; 1645:69, 294; 1646:107
 midnat, noget før 1641:296; midnatstide, ved 1641:192
 nat og dag 1642:145
 solbjerg, imod 1641:257
 solens nedgang, ved 1648:99; efter solens nedgang 1648:200; sol gået ned 1647:61; inden dag gik af himmel 1647:61
 solens opgang: så tidligt som solen opgår 1646:242
 stund for dag, en 1644:219
 søgnedage 1641:207
 klokken 7 (morgen) 1640:96
 mellem 9 og 10 slet om natten 1647:72

573. personlig rengøring, udseende

skidden skjorte skiftes med ren på sengeliggende mand
 1641:230

575. hilseformer

dannemand (ved tiltale) 1641:240
 byde god aften 1642:117

576. gaver (jfr. 110)

godsejer giver købmand i Odense et træ, får et krudthorn igen 1642:211
 gaver fra moder til datter, tilbageholdt af anden person i 8 år 1643:162
 fæstens gave, selvejerbonde skøder halvparten af sin ejendom til sin tilkommende fæstemø 1643:236

577. gæster

gæstebud 1642:167
 overnatning 1640:98; 1641:257; 1643:258
 lægge sig om natten hos karlene 1641:257; 1643:258

578. omgang mellem kønnene (jfr. 74, 87)

trøtte mellem ægtefolk 1642:230
 jomfrukrænkelse og bøder herfor 1644:63, 103 (jfr. 109),
 104, 122
 beliggelse, lejermål, lejermålsbøder 1640:1, 5, 18, 19,
 30; 1641:7, 64; 1642:37 (jfr. 57), 62, 65, 101, 111,
 183; 1643:158, 260, 335, 371, 397; 1644:63, 84 (jfr.
 101), 103 (jfr. 109), 122; 1646:149; 1647:62 (jfr.
 71), 64, 69, 90, 176 (jfr. 188), 189, 222, 276;
 1648:26
 lejermål ønskes straffet efter gårdsretten 1647:62
 lejermålsbøder, betale eller lide på kroppen 1647:222
 lejermålsbøder, hvis ikke rettidigt betalt, da lide på
 kroppen 1642:101, 183
 barnefader lovet at betale også den besøvedes lejermåls-
 bøde 1647:276
 lejermålsbøder, kvinde har intet at betale med 1647:90
 lejermålsbøder, omkostning til foged herved 1648:26
 mands ægteskabsløfte til besøvet kvinde 1643:371 (jfr. 397)
 lejermål 2 gange med samme kvinde, ægteskabsløfte fra mand,
 der ønsker forlig, kvinden vil først ikke have penge
 1643:371, men får ved forlig penge 1643:397
 lejermål 3 gange, kvinde begæres straffet til kagen eller
 lide på kroppen 1644:84 (jfr. 101)
 avlingssted for barn opgivet 1640:1, 30; 1642:66, 183;
 1643:335; 1644:103; 1647:62
 svangerskab, rygter herom, hos en af en adelsfrues "kvin-
 der" 1642:60
 fødsel i dølgsmål og ombringelse af barnet 1645:1
 uægte barns forsørgelse 1647:35
 uægte barn lyst i kuld og køn 1646:77; 1647:37
 efterleverske frugtsommelig ved ægtemand, men endnu ikke i
 barselseng 1643:289
 besigtigelse ved 3 andre kvinder af kvinde efter dennes fød-
 sel i dølgsmål 1645:1
 kvinders besigtigelse af kvinde efter overskoldning 1646:
 195, 199
 kvinder skifter skjorte på sengeliggende mand, der derved
 sad nøgen i sengen 1641:230

579. hustugt og revselse (jfr. 87)

fader klager over slag mod søn 1643:196
 fange, bundet på vogn 1640:96

580. slagsmål (jfr. 70, 551)

bårdag, overfald, slagsmål 1640:96; 1641:240; 1642:216,
 217, 218 (jfr. 225), 226; 1643:170 (jfr. 171, 191,
 252), 195, 196, 204, 216, 400; 1644:80, 148, 177,
 219, 222; 1645:69, 70, 74, 105, 106 (jfr. 107, 108),
 118, 127, 259; 1646:50, 191, 200; 1647:52, 89, 92,
 163, 164, 270, 284, 305; 1648:8, 45, 71, 86, 98,
 99, 100, 105 (jfr. 111), 113, 128, 158, 162, 164, 171,
 177, 188, 200, 202, 242

kvinders overfald på kvinder 1643:177 (jfr. 211), 217;
 1648:71, 73; på mand 1644:148
 kvinde deltager i overfald 1644:222
 kvinde, holdt af mand, mens ægtefællen slår hende 1648:100
 4 mænds og 2 kvinders overfald på mand 1645:259
 slag på børn 1641:219; 1647:139 (jfr. 160); 1648:98
 overfald, dragoners, på civile 1645:118, 127
 fejde, borgen mod 1641:189
 hug 1641:230; 1642:180; 1644:177, 222; 1645:105; 1646:
 123; 1647:52, 92, 163; 1648:71, 162
 hårdragning (hårgreb o.l.) 1640:91; 1642:180; 1646:84;
 1647:270; 1648:71, 73, 164, 200
 jordskud (slået til jorden o.l.) 1640:92; 1646:84; 1648:
 71, 73, 160, 164; omskudt på gulvet 1644:219
 hus- og gårdfred, brud på 1643:171 (jfr. 191, 252);
 1645:118; 1646:200; 1648:71
 hærværk 1647:271, 283; 1648:8, 161
 klammeri 1641:192; 1645:106
 mundbask 1642:181
 overskoldning af kvinde med hedt vand 1646:191
 rifter, i ansigt 1647:52
 rive hat af andens hoved 1648:73
 råb om hjælp og fred 1645:127
 skade ved gilde 1641:204
 slagsmål med døden til følge inden 11 ugers tid derefter
 1640:96, 98
 slag, afværge 1642:197
 slag med: buløkse 1647:270; bøsse, lille 1640:98;
 degen, dragen 1648:113; fork 1640:96; 1642:195,
 197; 1643:170, 191, 400; 1648:98, 200; hakke(skaft)
 1641:256; hånd 1648:160; ildske 1646:200; kyllin-
 getrug 1647:270; kæp 1643:204 (stor hasselkæp);
 1644:177; 1647:139; 1648:200; næver 1643:191, 400;
 staver (fra gårde) 1642:180, 197; sten 1641:219;
 1643:170, 400; 1644:148; 1646:84; 1648:164, 200;
 svøbeskaft 1645:108; træstykke 1641:192; 1644:222;
 vognkæp 1645:106, 107, 225; 1648:128
 stavshug 1645:105
 stik, med fork 1648:45; med kniv 1645:143
 styrt ud af døren 1647:270
 styrt til jorden, efter slag 1640:96, 98
 stød, med fødder 1647:139
 trusler om overfald 1642:195; 1647:31
 trusler, hovbondes, mod foged 1648:140
 trussel og undsigelse af foged 1641:240
 trussel om ond aften 1648:105
 trætte mellem mand og kone 1642:230
 ørefigner 1642:194, 195, 197, 198; 1644:80; 1648:160
 råd (overfald med døden til følge) 1640:9

589. diverse

domsmænd (med herredsfoged) i barnemordssag 1645:1; i
 trolddomssag 1642:145; 1643:68; i tyverisag med
 hængning 1642:282

de 8 mænd på tinge spørges og svarer 1641:140, 168, 186;
 1642:253; 1643:131
 sandemænd og nævninger, se iøvrigt gruppe 40
 tingstævner (kaldsmænd) tilspørges 3 gange, om de vil gø-
 re ed ang. lovligt kald 1641:186
 begge for en og en for begge 1644:188
 en for alle 1645:270
 en for alle eller alle for en 1648:220
 en for alle og begge for en 1647:267
 de enlige for sig og de andre en for alle og alle for en
 1644:247, 258
 forsikring, tryk og fri, for fejde, manddrab og al efter-
 tale og fuld mandebod for manddraber (ved uforvarende
 skud) 1645:150
 halne, få havre og ærter til 1644:45
 halne, bistader leveret til 1644:145
 lægge hånd på tyves hoveder og oversvære dem tyveri
 1642:271
 tage datter i hånd ved lysning i kuld og køn 1646:77
 håndslag ved forskellige retshandler, se gruppe 65
 kag, straf til 1644:84 (jfr. 101)
 krop, debitor forbeholder sig at søge skyldner straffet
 herpå 1645:64
 30. dag, rette, i skifter 1641:268; 1643:206, 339
 retsterminer, se iøvrigt gruppe 66

FORLYSTELSER 590 - 599

590. gilder og sammenkomster (udover gruppe 571)

gilder i landsbyer 1641:204; 1642:125
 gilde, komme fra 1642:166
 gilder gjort videre end kgl. forordning tilholder 1640:16
 selskab med tak og lovsang til Gud 1642:133
 få mad og drikke øl 1641:204

591. drikkelag

drikkelag 1644:9
 drik, ødelæggende 1646:134
 drukkenskab, beskyldninger i 1641:120; 1642:137, 162
 drukkenskab, overfald på personer i 1642:218; 1648:73
 drukkenskab, soldat bortdrukket af sine våben 1641:69
 uskikkelig levned med drukkenskab, hujen og skrigen 1642:
 132, 145

594. musik og musikinstrumenter

bondemusikant spiller - mod forbud - ved gæstebud 1642:167
 forbud mod musik ved bryllupper o.l. 1647:159
 Odense bys instrumentister privilegerede ved musik til gæ-
 stebud i Odensegårds len 1642:167
 trommer 1641:175
 trompeter (musiker), Odense 1642:167

595. væddemål

1644:306 (jfr. 332)

SOCIAL STATUS 600 - 609 (jfr. 23, 73 ff.)600. social placering

dannemænd 1641:37, 40, 120, 166, passim
dannemand, god, vederhæftig 1646:153
dannemænd, vildige 1642:72
fæstemænd 1643:121
gode mænd 1642:332
godtfolk 1640:55, 67, 96, 111, passim
herremand, en ung 1645:108; herremand på Fraugdegård
1645:108
ærlige mænd 1642:197

kvinders stilling:
kvinders ed 1645:1
mands vidnesbyrd på hustrus vegne 1642:37; 1644:13
kvinders vidnesbyrd, f.eks. 1640:96; 1642:60, 166, 299;
1643:191
umyndig piges vidnesbyrd regnes ikke for gyldigt 1647:80
kvinder gildesøstre i landsbygilder 1643:132
brødre begærer, at deres søster får fuld broderlod 1643:
200
brødre enige, at søster skal gå i lige skifte med dem
1645:185
kvinder (hustruer og datter) tiltales med mandspersoner for
overtrædelse af forordning 1640:16
moder tiltales, da hun har afdød datters efterladte gods,
for denne datters lejermålsbøde 1643:158
fæstengave 1642:236
enke udkårer på tinge sin ældste søn som værge for sig
1641:265
kvindes værgemål og arv 1642:55
enke i uskiftet bo giver sig i fællig med fæstemand 1643:121
enke ulovligt siddende i uskiftet bo udover 30. dag 1641:
268 (jfr. 272, 283, 305)
kvinde stævnet for husbonds gæld f.eks. 1643:89, 197, 198
hustru og mand, pengelån hos tjenestekarl (?) 1646:223
kvinders deltagelse i overfald, se gruppe 580
kvinde udkælder anden kvinde 1644:222
kvindfolk råber op ved bøsseskud 1640:96
kvinder klæder sengeliggende i ren skjorte 1641:230
hustru draget fra ægtefælle for 14 år siden 1643:88
søster løser fanget broder af bånd 1640:96

601. særlige rettigheder

adelige våbener: våben indgraveret på hunds sølvhalsbånd
1640:55
forarmedes skattefritagelser, se gruppe 474
ugedagstjenere, adelens, fritagne for skat 1642:157

ugedagstjenere, adelens, hævder at være fri for at stille
 dragonheste 1644:41
 instrumentalister i Odense privilegerede ved musik til gæ-
 stebud i Odensegårds len 1642:167

602. æresbegreber (jfr. 23, 73, 82, 83)

ære, dyd og godt, takke dem allesammen 1641:204
 ærlige og ægte forældre, født af 1644:59
 ærlig karl, skikket sig imod alle som en 1647:199
 ærlig mand i alle måder vel anstår, intet at vide end det
 en 1643:338; 1644:242; 1648:143
 ærlig person, skikke sig som en 1644:59; 1647:199
 ærligt, ikke befatte sig med andet end det er 1640:5
 ærligt, intet at vide med hverandre, end hvis ærligt er i
 alle måder 1644:230; 1646:135, 216
 ærligt i alle måder, ingen vidste andet at eftersige end
 det er 1644:59
 ærligt i alle måder, ikke vide andet end (om personer)
 1641:120; 1642:166; 1643:56, 294; 1648:57
 ærligt og tilbørligt i alle måder, intet at vide end 1641:
 145
 ærligt og kristeligt i alle måder, ikke vide andet end
 1643:299
 ærligt, kristeligt og vel i levned og omgængelse (om fo-
 geds forhold) 1643:44
 ærligt, kristeligt og vel, skikket og forholdt sig 1647:
 207, 247
 ærligt, kristeligt og vel, skikke sig, som det en ærlig
 karl egner og anstår 1648:36, 55, 61, 133
 ærligt, kristeligt og godt i alle måder, intet andet vide
 end det, der er 1642:60; 1647:213, 237
 alt ærligt og kristeligt er i alle måder, ikke vide andet
 end 1647:122
 hvis ærligt og godt er i alle måder, aldeles intet har at
 beskylde end 1647:127, 142
 ære, få den ære, du bør have (ved slagsmål) 1641:192
 æressag henvist til overdommer (tilbørlig dommer) 1641:
 133, 136; 1643:54; 1644:101; 1647:71, 257; 1648:
 165
 ærekrænkelser, se gruppe 73
 tyverygte, oldermænd med menige mænd i by giver 2 personer
 et 1642:282
 skudsmål af fæstebønder i herred under gods for fogder
 1643:44; 1646:36 (jfr. 55); 1647:122, 127, 142;
 1648:133
 skudsmål for ladefogder, afgivet af fæstebønder i herred
 1647:199, 207, 213, 237, 239, 247
 skudsmål for person i Skælskør om hans ophold i Fraugde i
 opvækst 1644:59
 skudsmål, jfr. også grupperne 23 og 83

603. skældsord og nidviser (jfr. 73)

skældsord 1641:175; 1642:166, 195, 197, 270; 1644:222;
 1645:107, 155, 181; 1647:271; 1648:128
 skænderier (brummen), mellem karle 1640:96
 skænderi, på bystævne 1642:296
 smædenavne, kvindes, på byfæller 1648:120 (jfr. 106), 121,
 144, 152
 overfalde med mange ord 1644:148
 overskælde person 1641:167
 ord, faldne 1641:145; 1648:143, 149, 160
 ord, onde 1643:204, 294
 ord, sagt i drukkenskab 1642:137, 166; 1648:57 (jfr. 29,
 30, 38, 51)
 ord, mange unyttige og utilbørlige 1647:271
 ord mellem kvinde og trolddomssigtet 1642:133
 nogle ord kommet imellem to byfæller 1643:294
 nogle ord faldet mellem to personer 1648:74
 ord, komme i ord sammen 1641:219; 1644:68
 ord sagt om ulovlig malkning 1646:105
 uenighed i ord 1640:5
 løgn 1648:135; løgnagtig 1643:216
 love (få) en ulykke f.eks. 1641:167, 175; 1642:187; 1644:
 68, 148
 beskyldninger ang. ære, i drukkenskab 1641:124 (jfr. 133);
 1645:155. - M.h.t. ærekrænkelser se iøvrigt grupperne
 73 og 602

604. uærligt folk

berygtede personer 1648:148
 utro folk 1642:246
 tyverygte 1642:282
 tyverisigtelser, se gruppe 112
 ran og ulovlig tilegnelse, se gruppe 112

605. stakler og fattigfolk (jfr. 80, 542, 543, 606)

armod 1644:221; 1645:45, 294
 armod, bedrøvelig 1647:291
 armod, stor 1642:269, 314; 1644:193; 1645:224, 312, 313;
 1646:226; 1648:6
 armod og fattigdom 1640:34
 armod, stor, og fattigdom 1641:280, 335; 1643:361
 armod og elendighed 1641:393; 1646:226
 armod, stor, og elendighed 1642:158
 fattige 1647:291; 1648:67, 183, 224
 fattigdom, stor 1643:317
 fattige enker 1645:312, 314; med 6 små børn 1644:141
 fattig, syg kvinde, besovet, tigger 1644:84
 fattige mænd 1642:158, 269, 314; 1643:318; 1645:224, 294;
 1647:103; 1648:89
 fattig nabo 1643:361
 fattig, gammel, forarmet mand 1644:217; 1645:255
 fattig, forarmet, blind mand 1647:208
 fattig, vanfør mand 1645:96

fattige blinde 1646:205; 1647:103
 fattig på grund af udgift til badskærløn 1645:224
 fattig på grund af ildebrand o.a. armod 1644:143
 forarmede 1640:109; 1641:14, 25, 35, 72, 86, 373; 1642:
 319, 362, 399; 1644:37, 119, 141, 142, 151, 158, 162,
 167, 204, 210, 213, 228, 231, 235; 1645:19, 32, 34,
 66, 67, 81, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 116, 312,
 313; 1646:6, 8, 20, 49, 178, 196, 203; 1647:103,
 186, 228, 229, 291, 299; 1648:67, 224
 forarmede, ganske 1641:334; 1645:48, 235; 1646:7, 31,
 205, 215; 1647:103
 slet forarmet med 5 små børn 1641:14
 forarmet, blind på 5 års tid, har hel hob små børn 1642:99
 blind på 11-12 års tid, fattig, forarmet mand 1648:67,
 224
 forarmet efter ildebrand 1645:312
 bolsmands formænd altid ganske forarmede 1645:312; 1646:
 215
 forarmet kvinde kan ikke udrede lejermålsbøder 1644:84;
 1647:90
 forarmet, kvæg og kræ, heste og hopper fradøde 1645:100
 vilkår, armelige 1643:318
 vilkår, bedrøvelige 1643:396; 1647:212; 1648:6, 7;
 meget bedrøvelige 1648:89
 vilkår, store, elendige 1642:314
 nød og trang 1647:157
 nød, højtrængt 1643:361, 396
 vanfør intet at ernære sig af 1648:183

606. tiggere (jfr. 80, 542, 605)

slet forarmet med 5 små børn, som går om og tigger 1641:14
 person uden særligt tilholdssted går om og tigger 1642:295
 tidl. gårdfæster med hustru og børn går om og tigger 1645:
 312
 forarmet besøger godtfolk om hjælp 1645:313
 syg, besøvet, fattig kvinde tigger 1644:81
 tryglebreve, se gruppe 542

607. fremmede (jfr. 81, 312, 314)

fremmede, forbud mod at huse dem uden tilladelse 1648:148
 (jfr. 1642:235)
 til- og fraflytninger, se gruppe 238

608. særlige slægtskabsforhold m.v. (jfr. 87)

goefar, se svigerfader
 halvbrødre 1645:185
 stedbørn, stedforældre, se gruppe 87
 søn byder sig i rette på faders vegne 1647:27
 svigerfader 1641:45 (goefar); 1646:119 (wifader)
 ungarle menes ikke at burde sidde ting 1641:317
 viefader, se svigerfader

INVENTAR, HUSGERÅD OG LØSØRE 610 - 619610. indbo i almindelighed (gods)

bohøve 1641:58
 boslod 1642:282; 1643:357; 1644:60
 børnegods 1641:68; 1642:304; 1644:253; 1645:21, 92
 formue, enlig mands efterladte, specificeret 1643:104
 formue, fortæret af ildebrand 1643:361; næsten brændt
 1643:396, 399
 fosters (endnu ikke født barns) anpart afdelt ved skifte
 1643:289
 gods, fæster fradømt gård forbydes at bortføre sit gods,
 før lensmand og ridefoged stillet tilfreds for byg-
 fæld 1643:137
 gods opbrændt ved ildebrand 1647:291
 gods og formue, kvindes, ganske opbrændt 1647:86
 ganske indehavende, families, opbrændt med gård 1641:392
 hus og hvad person ejede afbrændt 1647:91
 hus og våninger samt alt andet, person havde, opbrændt
 1647:75

611. møbler

bagstole 1643:402; 1644:157, 227; 1646:96, 110 (jfr.
 139). - Jfr. også stole ndf.
 borde 1643:48 (træskive), 214 (do.); 1644:181, 227;
 1645:16, 52, 72 (skive), 120; 1646:96, 111; 1647:
 107 (skive), 284; gamle 1643:402. - Jfr. også ting-
 bord ndf.
 bænke, gamle 1645:120
 fodkister, gamle 1645:72
 gåsebænke 1645:5
 kister 1641:302; 1642:71; 1643:55a, 227; 1645:145;
 1646:96, 111; 1647:102, 107, 113; 1648:230. - Jfr.
 også fodkister ovf.
 kiste, svends 1642:37
 kiste, sidde på 1642:37
 kister, gamle 1643:402; 1645:72, 120
 kister, nye, af eg 1647:48; nye, af eg med jernbeslag og
 lås 1645:21
 skabe 1644:227; 1645:16, 52, 120; 1647:107
 skabe, hvori penge opbevares 1641:11
 skabe, gamle 1643:402; 1646:96, 111
 skabe, små 1645:72
 skiver, se borde ovf.
 skrin 1642:71; af eg 1643:67
 skrin, små 1645:72
 stole 1646:139. - Jfr. også bagstole ovf.
 tingbord 1640:24; 1641:140, 374
 vugger 1642:271

612. sengetøj og boligtekstiler

bænkedynner 1643:162. - Jfr. også dynner ndf.
 duge, af drejl 1643:48, 214

dug og disk 1647:135; 1648:123
 dundyner 1643:206; af bolster 1645:21. - Jfr. også dyner
 dyner 1643:55a, 67, 104; 1645:302. - Jfr. også bänkedyner
 og dundyner ovf. samt hoveddyner og underdyner ndf.
 dyner, uldne 1641:11, 92
 dynevår 1643:17
 dækkener 1643:206; af skind 1643:67
 hoveddyner 1641:14; 1645:16; af bolster 1645:21
 hynder 1643:162, 402; 1644:227; 1646:96, 110, 139; flam-
 ske 1645:21
 lagner 1643:206; 1645:16; af blårgarn 1643:67; 1645:
 127; af hørgarn 1641:68; 1644:188, 215; af hørgarn
 med hel søm 1645:21
 puder 1643:67; 1644:175; af bolster 1645:21
 puder, polstrede (pudestopninger) 1641:11
 pudevår, med gemen knipling 1645:21
 seng, en god opredt 1643:48, 214
 sengeklæder 1642:271; 1643:67, 104, 206; 1644:227; 1645:
 302 (klæder, her?); 1646:96, 110; 1648:99, 105, 107;
 ikke tjenlige 1646:139; aldeles intet tjenlige 1643:
 402
 sparlagen (sengeomhæng) 1643:48, 214; med messingringe
 1645:21
 tæpper 1641:11 (sallen); 1644:175; 1645:16 (sallen)
 underdyner 1643:206; af bolster 1645:21

613. service og spisebestik

fade, af tin 1643:48, 206, 214; 1644:182, 215
 gafler 1647:283
 kander, af tin 1642:76, 108; 1643:206; 1644:182, 215. -
 Jfr. også ølkander ndf.
 kander, store, af sølv 1643:48, 214
 kopper 1642:76 (?)
 potter, af ler 1646:200; af tin 1642:76, 108
 skeer 1647:270; af sølv 1645:203
 tallerkner 1643:48; af tin 1643:214
 ølkander 1641:356. - Jfr. kander ovf.

614. køkken-, bage- og bryggerstøj

bryggekedler 1642:76, 106; 1644:254; på 2 tønner 1643:
 206; ny 1641:11
 bækkener, af drevent messing 1643:48, 214
 dejtrug 1643:402; 1644:227; 1646:96, 111
 gryder 1641:355; 1642:76, 108; 1643:104; 1646:58, 66;
 til een spand vand 1641:58; til 2 spande vand 1643:
 323
 gryder, små, gamle 1645:72
 gryder, af jern 1643:376, 378; 1646:191
 gryder, af kobber 1646:206, 323, 402; 1644:219; 1646:
 209, 226 (brugelig); 1647:249; vægt 11 mk. 1646:
 227
 halvtønner 1641:370. - Jfr. tønner og øltønner ndf.
 ildskeer 1643:206; 1646:200
 jerntøj, se gruppe 615

kedler 1642:129; 1645:145; til een spand vand 1641:58;
 til to spande vand 1645:16; fjerdinge 1644:36;
 halvtønde 1643:359
 kedler, af kobber 1642:76, 108; små, af kobber 1644:
 182, 215
 kedler, af kobber, til een spand vand 1643:162
 kedler, af kobber, til 3 spande vand, med jerngreb 1641:
 58
 kedler, af messing 1641:355; 1642:76, 108
 kværne 1643:402; 1644:227; 1646:96, 111
 madolden (trug) 1641:370, 389
 mælkebøtter, med låg 1646:105, 115, 121
 potter, se gruppe 613
 riste 1643:206
 skæpper, se gruppe 678
 tøndes, hele, nye 1647:198; halve, nye 1647:198. -
 Jfr. også halvtønder ovf.
 ølkar 1643:206; 1646:111; på 2 tøndes 1644:227; på
 3 tøndes 1643:402; 1646:96
 øltønder 1641:358. - Jfr. halvtønder og tøndes ovf.

615. andet værktøj, andre redskaber og genstande i stue- og
 udhuse (jfr. 330, 365, 614)

ambolte (smedested) 1641:171. - Jfr. også haresteder under
 gruppe 330
 bor, se navere ndf.
 grydekobber 1643:19
 jernstænger 1643:206
 jerntøj 1641:242
 kobber, se grydekobber
 låse, på møbler 1645:21
 navere (bor) 1643:206; 1645:16
 sække 1641:92; 1642:38; 1643:274; 1645:5, 16; 1647:
 198; 1648:21, 99, 105, 111, 115; uduelige 1643:402
 tin, gammelt 1644:215
 vadsække 1645:118; 1648:99, 105, 107, 115
 væve 1642:112

617. personlige ejendele (undtagen klæder og smykker)

knive 1645:143; 1647:270, 283; 1648:86
 nøgler 1645:120
 punge 1641:140; 1645:118; 1647:270, 284
 forsegling, se gruppe 65
 signeter, påtryk af, f.eks. på aftægtskontrakt 1647:94
 bylovs besegling af bymænd 1643:167

618. bøger og breve (jfr. 449)

adkomstbreve 1648:226
 afkaldsdokument 1641:367. - Jfr. iøvrigt gruppe 95
 afsigter 1641:152, 270, 281; 1642:159; 1643:402; 1644:
 116; 1646:114, 116; 1647:148, 167, 182, 283; 1648:
 218, 233
 afsked, voldgifts 1641:37

angivende 1648:48
 antegnelser (optegnelser) 1642:196, 240
 befaling, lensmands skriftlige 1645:172, 174
 begæringer, underskrevne 1642:32; fremlagte 1642:220
 beretninger, skriftlige 1640:41; 1641:46; 1644:97;
 1648:147
 beskyldninger, skriftlige 1641:69, 313; 1647:84
 bevillingsbreve, k.m.s 1641:162
 beviser (herunder gældsbeviser), skriftlige 1640:1; 1642:
 10, 243, 309; 1644:166; 1645:14, 124; 1646:78;
 1648:119, 238
 bog, godsherres, over tilgodehavende 1640:19
 breve 1640:95; 1643:200, 207, 278, 314; 1646:106, 138;
 1648:57; adeliges 139, 167, 386 (seddel); 1643:48,
 214; kongelige 1640:1; 1641:105; 1642:167; 1644:
 27; 1645:175; 1646:123; 1647:159, 180, 181; 1648:
 155; rigsrådets 1648:80
 breve om aftægt 1641:59 (jfr. 58)
 breve (gældsbreve) 1640:82, 101; 1641:40, 51, 81, 140,
 172, 245, 302, 387; 1642:24, 130, 331; 1643:59, 102,
 125, 194, 201, 215, 231, 277, 299a, 305, 358, 360,
 381; 1644:166; 1645:64, 90, 269; 1646:3, 188, 211;
 1647:16, 131; 1648:18, 26, 66, 169; adeliges 1647:
 44
 dokumenter 1641:139, 168, 342, 353, 365, 385; 1642:215;
 1643:48, 86
 domme, gæsterets 1643:201; bytings 1646:63
 forbudssedler, lensmands 1642:167
 forhandlinger, skriftlige 1645:185; 1646:153, 154; 1647:
 94, 192
 forleningsbreve, adelige 1642:49
 forskrivelser (forskrivninger) 1641:342; 1643:360
 forsæt 1640:80; 1641:39, 68, 139, 388; 1642:1, 49, 237;
 1643:48, 140, 187, 201, 276, 292, 314, 360, 379;
 1644:87, 237; 1645:23, 95, 136, 177, 274, 281; 1646:
 134; 1647:25, 245; 1648:38, 185
 fortegnelser, ang. gæld 1640:85, 110; 1641:49, 65, 153,
 186; 1642:43, 73; 1643:41, 403; 1644:212, 226;
 1645:263; 1648:21, 141
 fortegnelser, diverse 1640:90; 1641:151, 242, 308; 1643:
 21, 59, 363; 1646:176; 1648:20
 fuldmagter 1641:58, 129, 237, 268, 304, 324; 1642:205,
 253; 1643:201; 1646:119
 fæstebreve, på kirkejord 1640:32, 41; 1641:101
 genparter, af skiftebreve 1644:249; af tingsvidner fra
 andre ting 1641:258
 herredagsdomme 1641:353, 366, 374; 1642:74, 193
 hjemmelsbreve 1643:348
 håndskrifter (gældsbreve) 1641:170, 291, 374; 1643:201,
 205; 1646:179; 1648:81
 håndskrifter (diverse dokumenter) 1641:168; 1643:207,
 277; 1647:261
 indførsler 1645:113
 indlæg, skriftlige 1640:1; 1641:168; 1642:238; 1643:187
 indvisningsdomme 1645:21

jordebøger 1640:78, 93; 1641:264; 1642:2, 36, 150, 190, 200; 1643:76; 1646:86, 130, 224; 1647:121; 1648:12
 kaldssedler 1641:139, 291; 1643:18; 1644:110
 kirkebøger (regnskabsbøger) 1644:12
 klager 1640:5; 1641:248; 1642:199, 226; 1643:187, 191, 193, 250, 378 (jfr. 376); 1644:222; 1645:105, 186; 1647:63, 92, 100, 126, 193, 259, 270, 271, 283, 284, 305; 1648:29, 30, 38, 45, 71, 73, 105, 106, 107, 163, 164
 konceptkøbebreve 1647:157
 kontrakter 1641:140; 1643:200; 1644:46, 117 (jfr. 129), 237; 1648:230
 kopier 1645:105
 købebreve, se konceptkøbebreve
 landstingsdomme 1641:168, 374; 1642:253, 336
 landstingskaldssedler 1643:401, 402; 1644:11
 landstingsstævninger 1640:76; 1641:186, 192, 204; 1642:253; 1643:258, 264 (?), 276; 1647:80, 251
 lavsskråer 1642:63
 lægdssedler, se gruppe 474
 låsebreve, k.m.s og rigens 1647:251
 magelægsbreve 1643:348
 memorialer, adeliges 1641:129
 missiver, latinske 1642:145; rigsmarsks 1645:154, 173; andre adeliges 1644:166, 173
 opdragelser 1643:201
 oprejsningsbreve, kgl. 1641:129
 opskrifter 1643:264 (på stævning); 1644:44 (på stævning); 1648:119, 206
 optegnelser 1642:2, 4; 1646:183; 1647:259; om lån af penge 1640:39; 1642:155; om betalte renter 1642:222
 pantebreve 1643:360; adeliges 1641:129 (jfr. 113)
 regnskabsbøger, se gruppe 449
 restancer 1640:78; 1641:221, 249, passim
 rodesedler 1642:88 (m. note)
 rådstuevidner 1642:134, 145
 sedler 1640:19, 55, 56; 1641:9, 103, 143, 162, 191, 226, 317, 328, 369, 386; 1642:74, 151, 324; 1643:39, 88, 161, 207, 241; 1645:83, 113; 1646:127; 1647:5, 95; underskrevne 1641:50, 180; 1642:202; 1643:194; 1648:145, 148, 159
 sedler, for landgildekorns og smørs levering 1645:284 (jfr. 1646:51, 60); 1647:264
 sedler, godsejers 1644:43; 1645:193; herredsfogeds 1642:1/9; lensmænds 1643:280; lenssskrivers 1645:208; 1648:170; ridefogeds 1643:136, 138, 142; 1644:43; 1645:12; 1646:93, 141; 1648:15, 47, 159
 skattebøger, k.m.s 1644:119
 skattebreve, k.m.s 1640:17; 1644:159; 1647:180
 skiftebreve 1640:13, 45, 81, 87, 111; 1641:49, 68, 83, 159, 161, 223, 246, 328; 1642:19, 84; 1643:19, 56; 1644:207, 208, 220, 249 (?), 253, 255; 1645:21, 52, 78, 79, 136, 152, 185; 1646:249; 1647:12, 33, 48; 1648:27, 44
 skifteforhandlinger 1642:71; 1645:21; 1647:33
 skovbøger (over hugst) 1648:145

skrivelse, lensmænds (og rigsråders) 1644:38
 skudsmål, af sognestævne 1642:145
 skøder 1641:176; 1642:176; 1643:199, 236, (307); 1645:
 168, 185. - Jfr. også gruppe 124
 stævninger, biskops og provsts 1644:44; k.m.s 1643:92;
 landsdommers, se ovf. under landstingsstævninger
 svar, skriftlige 1643:276; 1647:195, 242; 1648:145, 149;
 adeligs 1641:139; fæsters 1642:238, 276; præsts
 1644:237
 synsafsigt 1642:49; 1647:216
 synsvidne, af Gudme herredsting 1643:400; af Ravnholt
 birketing 1648:186
 syn og tingsvidne, af Bjerre herredsting 1647:100
 testamenter 1640:24, 45; 1641:40; 1643:48
 tingsvidner, passim; ubeseglet 1641:124 (m. note)
 udtog (af regnskabsbøger ?) 1645:129; 1648:47, 197

KLÆDEDragt OG SMYKKER 620 - 639

620. stoffer og garner

atlask 1645:21
 baj 1647:168
 blågarn (= tøj) 1640:46; 1643:58, 67, 90; 1645:127;
 1646:40; 1647:129; 6 alen til en skjorte 1647:177
 blågarns lærred 1641:153
 bolster 1645:21
 bukkaskind 1644:176, 181. Jfr. skind ndf.
 drejl 1643:48, 214
 garn 1642:244; til dynevår 1643:17; småt 1643:14
 hørgarn 1641:68; 1644:182, 215
 hørlærred 1643:13; 1647:129; 7 alen i et lagen 1644:215
 hørgarnslærred, 6 alen til en skjorte 1646:237
 klæde 1642:317; 1647:159
 kniplinger 1645:21
 læder 1648:99, 105, 107, 115
 lærred 1641:205; 1642:71, 256; 1644:244; 1647:88, 177;
 småt 1644:203. - Jfr. blågarnslærred, hørlærred og
 hørgarnslærred ovf. og skjortelærred ndf.
 skind 1643:67. Jfr. bukkaskind ovf.
 skjortelærred 1648:21, 138
 taft 1643:214; 1645:21
 uldent 1641:11, 92
 vadmel 1640:46; 1641:46, 153, 157, 183, 326; 1642:256;
 1643:55a, 58, 90, 392; 1644:23; 1645:278; 1646:40,
 223; 1647:48, 88, 102, 113, 129, 177

621. klæder i almindelighed

klæder 1648:105
 klæder, kvindes 1641:68; 1642:71; 1643:206; 1645:21
 klæder, mands 1643:206; kvindekåbe foræret hertil
 1645:152
 klæder, mands, tage af, oven omkring sig 1641:257
 klæder, drengs (mands), holde livsvarigt hermed 1645:249

gangklæder, moders 1642:71
 klædebon, vadmæl til 1641:183
 klædning, vadmæls 1643:55a
 sørgedragt, i anledning af udvalgte prins' død 1647:159

622. klædningsstykker (og dele heraf)

bukser 1640:96; af læder 1648:99
 handsker 1645:118; 1647:270, 283
 hatte 1641:257; 1648:99, 105, 107, 113, 115
 huer 1641:80
 klædning, af læder 1648:105, 107, 115
 kraver 1645:118; 1648:99, 105, 107, 115
 kåber, kvindes 1645:152
 linklæder 1645:118
 pindehoser 1642:299; 1644:1
 skjorter 1641:230
 skjorter, lærred til 1641:205; 1642:256; 1648:138; 6
 alen blårgarn hertil 1647:177; 6 alen hørgarnslær-
 red hertil 1646:237
 skørter 1641:177; 1643:29; 1645:21; af klæde 1642:317
 skørter, kvindes 1641:117; af baj 1647:168
 strømper, par 1642:299
 særke 1645:127
 trøjer, af læder 1648:99; af skind 1644:176, 181
 trøjer, drengs 1648:99, 105, 115; af læder 1648:107;
 kvindes 1645:21
 tørklæder 1642:181

623. bæltter, knapper og spænder

hundehalsbånd, se gruppe 365

624. fodtøj

sko 1641:46; af læder 1644:155
 sko, en 1640:29, 392
 sko, par 1640:29; 1641:153, 157, 183, 326; 1642:256;
 1643:58, 90, 174; 1644:153; 1645:84, 278; 1646:40;
 1647:88, 129, 177, 279; 1648:21, 138, 228
 støvler, par 1640:29
 træsko, par 1640:46; 1642:256; 1647:177

VÅBEN 640 - 649

640. værger

degener 1647:42; 1648:113; dragne 1645:118
 hellebarder 1648:21
 kårder 1641:69; 1644:47
 sidegevær 1647:108, 117

641. skydevåben, hagl, krudt og kugler

bøsser 1641:183; 1645:118, 127; små 1640:98
 bøsser, afskydning af 1640:96; 1645:118, 127
 musketter 1644:68 (kan ikke gå af)
 pistoler 1640:96
 pufferter 1640:96
 kugle, afskudt, fløj over hus og kirke 1640:96
 pistolkugle, indskudt i bryst 1645:224
 krudthorn 1642:211
 lunter, tænde lunte 1644:68; klemme lunte på panden
 1644:68; passe lunte på musket 1644:68

642. spyd, piker og lanser

piker 1641:69; 1647:108, 117

643. harnisker

harnisker 1641:69

644. bandolerer, gehæng o.l.

bandolerer, nye 1641:11
 gehæng (bærerem til våben) 1641:69

645. gevær

gevær (bondesoldats udrustning) 1641:69; 1642:220

MØNT, PRISER OG PENGEVÆRD 650 - 669650. møntsorter (jfr. 651)

album 1643:356; 1645:285; 1646:94; 1647:78
 daler 1640:11, 13, 14, 24, passim
 daler m. (mønt) 1644:260
 daler, i penge 1644:260
 kurantdaler 1647:161; 1648:117
 rigsdaler 1640:1, 22; 1641:243, 343, 374, passim
 rigsdaler in specie 1641:291
 rigsdaler in specie, enkende 1643:201
 speciedaler 1644:166, 180
 sletdaler 1640:12, 14, 23, passim
 sletdaler i rigsmønt 1645:269
 snese slette dalere 1643:360
 mark 1640:8, 14, 19, 20, passim
 mark danske 1642:81, 211
 mark penge 1642:275
 rigsmark 1643:67; 1648:155
 slette mark 1641:266
 ort 1641:342; 1643:71, 77; 1644:260; 1646:60
 rigsort 1641:67, 128, 316; 1644:63, 103, 104, 122, 223;
 1644:25

skilling 1640:8, 13, 21, 24, passim
 skilling, ikke en skilling skyldig 1641:223
 skillings gods, have en 1641:240
 rigsskilling 1641:152; 1646:148

651. møntværdier, penge o.l. (jfr. 650)

pengegedskrivning, nye penge betalt forleden år, gik da
 for fulde, siden afsat at skulle gælde ringere
 1648:172
 penge, en daler og 3 slette daler i 1645:56
 rede penge 1643:206; 1648:108, 220
 penge, i pung 1641:140; 1645:118; 1647:270; i tørklæde
 1642:181
 penge, udtaget af skab 1641:11
 penge, skyldige, betalt på tinget 1641:37, 183; 1645:95;
 1647:96
 penge, fremsat på tingbord 1641:140; lagt på tingbord
 1640:24
 bøder betalt på tinget til foged 1644:104
 penge deponeret i retten 1642:81; 1643:344
 penge, for restancer, frembudt i rette, men ikke modtaget
 1648:35, 41
 penge, nedtalt, på tingbord 1641:374, 386
 sum penge, stor 1642:158
 skilling eller skillings værd 1640:24
 betale med varer 1644:253; 1645:83; 1648:21
 rug krævet betalt i penge 1642:17

652. jord- og gårdpriser

købesum for ejendomsgård 1643:360

653. kornpriser

blandkorn, pr. skæppe 1642:73; 1645:301; 1646:223; til
 at så 1642:73
 byg, pr. skæppe 1641:138; 1642:73; 1643:370; 1644:152;
 1645:24, 64; 1646:148; 1647:17, 51
 byg, pr. tønne 1646:148
 sædebyg, pr. skæppe 1640:58; 1642:73; 1647:21
 havre, pr. skæppe 1642:73; 1643:280, 310; 1645:301;
 1646:223; 1647:134; 1648:21, 225; sædehavre 1642:
 275
 havre, pr. tønne 1643:71; 1646:148; 1647:245
 havre, pr. ørte 1643:71; 1648:187
 korn, pr. skæppe 1647:198
 rug, pr. skæppe 1640:58, 61, 64; 1641:371; 1642:17, 73,
 250; 1644:75; 1646:223; 1647:18, 51, 246, 278;
 1648:28, 187; pr. 5 skæpper 1643:310
 rug, pr. tønne 1641:338; 1648:21
 rug, pr. ørte 1648:33

654. priser på andre afgrøder end korn

græsningspenge, for 2 hopper 1644:32
 humle, pr. skæppe 1640:47, 48; 1641:79; 1643:67
 hør, pr. læs 1641:132, 338; 1643:234; 1644:191

655. priser på husdyr

bolgalte 1640:107; 1643:71; 1647:134
 bytyr 1648:185
 foderokser, fødenød 1640:31; 1643:71; 1646:148
 føl 1643:86 (marfø1); 1644:211
 får 1641:60; 1642:73
 grise 1644:31; 1645:57
 gæs 1643:71, 75; 1644:161; 1647:134
 heste 1640:47, 80, 82; 1641:311, 324; 1643:27, 133, 142,
 240, 310
 høns, pr. par 1640:31; pr. stk. 1647:134
 kalve 1643:86, 234, 269
 kvier 1642:275
 køer 1641:198; 1643:86, 93; 1644:211, 243; 1645:26;
 1647:286; 1648:11, 23
 lam 1641:60; 1643:71, 309; 1647:201
 nød (kreaturer) 1642:282; 1643:39
 stude 1641:251, 286, 361; 1644:211; 1645:303; 1648:21
 studekalve 1648:44
 svin 1641:328
 ungsvin 1643:309
 øg 1641:255, 328; 1643:27, 142, 323; 1644:31, 211;
 1645:56, 301
 øksne 1641:196; 1643:86; 1645:89

656. priser på husdyrprodukter

flæsk, pr. side 1642:249
 oksekød, pr. side 1647:35
 ost, pr. stk. 1643:32
 smør, pr. tønne 1640:22, 23; 1643:71
 smør, pr. fjerding 1646:148; 1647:134; 1648:118, 187
 kød, en fjerding, og et hjerteslag 1643:93

657. priser på andre fødevarer

blandkornsmalt, pr. skæppe 1648:12
 brødpriser, for bøndernes brød, efter Odense bagerlavs
 takst 1642:63
 gråsej, pr. halvtønner 1644:137; pr. $\frac{1}{2}$ wog 1645:95
 mad til begravelse 1645:21
 mel, pr. skæppe 1642:255. - Jfr. rugmel ndf.
 rugmel, pr. skæppe 1643:234. - Jfr. mel ovf.
 sild, pr. tønne 1643:213; 1645:269
 torsk, pr. fjerding 1644:137
 øl, pr. tønne 1640:64, 74, 84; 1641:85, 344, 345, 369;
 1643:132, 235, 370; 1644:74; 1646:18; 1647:198,
 236; 1648:126
 øl, pr. $\frac{1}{2}$ tønne 1643:185; pr. $1\frac{1}{2}$ tønne 1645:21
 øl, pr. fjerding 1648:21

658. priser på garn og stoffer

blårgarn (stof), pr. alen 1640:46; 1643:58; 1647:129
 hørlærred, pr. alen 1647:129
 vadmel, pr. alen 1640:46; 1647:129, 177

659. priser på beklædning

huer 1641:80
 trøje og skørt 1645:21

660. diverse andre priser

begravelsesudgifter 1645:21, (302); børns anpart heri
 1645:21
 bistader 1644:145; 1648:28, 44
 bukkeskind 1644:176
 dyner 1643:67
 dække, af skind 1643:67
 hellebard 1648:21
 høsthaver 1642:324
 kister 1646:96. - Jfr. også ligkister ndf.
 krudthorn 1642:211
 lagner, af blårgarn 1643:67. - Jfr. også ligkister ndf.
 leer 1642:286; 1647:96
 ligkister 1641:344, 345; 1645:123, 126; 1646:28
 ligkiste og lagen 1645:21
 ligkiste og 1 tønde øl 1647:120
 ligsten 1645:21
 plovjern 1648:234
 puder 1643:67
 risøkser 1648:21
 salt, pr. tønne 1643:235; Lüneburger, pr. tønne 1642:84
 salt, skæpper og fjerdingkar 1647:11
 sengeklæder 1643:67
 sko, par 1640:29, 46; 1643:58, 174, 392; 1647:10, 88,
 129, 177; 1648:19, 228
 sko, en 1640:29
 skrin, af eg 1643:67
 sække 1642:38; 1647:198; 1648:21
 træsko, pr. par 1640:46
 tønner, hele og halve, nye 1647:198
 vogne 1640:54; 1643:310; 1644:251
 vognkurve 1643:80
 økser, se risøkser ovf.
 kvier, fodring af 1642:275; vinterføde af 1646:64
 kvier, foderløn for 1648:23
 øksne, foderløn for 1647:274; 1648:23
 leje af ko, pr. år 1642:73, 86
 leje af ambolt (smedested), pr. år 1641:171

661. arbejdsløn (jfr. også 660)

løn, mands, pr. dag 1648:186
 løn, kvindes, pr. dag 1640:21

tjenesteløn, mands, 45 dages, betalt i naturalier 1641:360
 tjenesteløn, mands, løn i naturalier 1648:21
 tjenesteløn, mands, for $\frac{1}{2}$ år, pr. dag 1648:28
 tjenestekarles løn i penge og/eller naturalier 1640:46; 1641:46; 1642:163, 256; 1643:58, 90, 174; 1644:23; 1645:278; 1646:40, 223; 1647:177; 1648:138, 186
 arbejds løn, kvindes, helt eller delvis, i penge og/eller naturalier 1642:38; 1646:18; 1647:279; 1648:228
 arbejds løn, mands, billig, for 8 dage, skyldig, beløb ikke angivet 1647:198
 arbejds løn, skomagere, for forfødning af et par støvler 1640:29; for tilberedning af hud 1640:29
 arbejds løn, snedkers 1648:149
 smedeløn 1643:28
 arbejds løn, tærskers, pr. pund tærsket korn 1641:12
 arbejds løn, væverskes 1645:198
 soldater løn (besolding) for 1 måned 1645:253; for $\frac{1}{2}$ år 1641:102; for 1 år 1642:241; for uangivne tidsrum 1643:291; 1645:82
 fagedpenge for skiftebrev 1641:83; 1648:27
 herredsfoged, betaling for hans umage med skifte 1645:21
 dompenge 1642:82; 1648:12
 herredsskrivers betaling for dom 1641:338, 367
 indvisningspenge for dom 1645:21
 herredsskrivers honorar for afkald 1641:367
 stævningmænds honorarer 1642:268
 vurderingsmænds salær 1642:82
 tegnepenge 1641:134; 1642:82

662. husleje (jfr. 304)

leje af hus 1640:8; 1641:341; 1643:189 (beløb uangivet); 1648:12

663. indfæstningsafgifter, fôrlov, hovningspenge, sagefald

fôrlov 1640:8; 1641:67, 128, 316; med uangivet beløb 1643:220; 1646:52; 1648:15
 hovningspenge, pr. dag 1648:159
 indfæstningsafgifter (stedsmål), af bol 1648:133 (havre), 133 (penge)
 do., af huse 1640:8; 1642:219, 243, 245, 328 (jfr. 1643:20, 36, 66); 1643:77; 1644:42; 1646:80; 1647:97; 1648:133
 do., af halvgård 1648:133
 do., af gårde 1640:63, 89; 1641:155, 156, 165; 1642:190, 191; 1643:183, 194; 1644:28, 30; 1645:285, 306; 1646:86 (beløb uangivet); 1647:97, 260, 262; 1648:26, 35, 133
 do., af kirkejord 1640:41; 1641:101
 do., af mølle 1642:318
 do., af ødegårde 1648:133 (smør)

sagefald 1645:89 (en okse), 285 (penge); 1647:230, 231
 sagefald, lejermålsbøder 1640:1 (jfr. 30), 19; 1641:7,
 64, passim

665. rente (jfr. 116)

rente, 4 skilling af daleren 1642:50
 rente, billig 1642:222; 1646:188; 1647:18
 rente, ubillig 1640:39
 rente uangivet, for angivne åremål; for 1 år 1644:53,
 190; 1646:244; for 2 år 1643:57; 1645:57; 1646:
 24; 1647:266; for 3 år 1641:320; 1642:14, 21;
 1645:260; for 3 1/4 år 1648:216; for 4 år 1643:
 235; 1647:12; for 5 år 1643:29; 1647:19; for
 6 år 1641:98; 1645:317; 1647:14; for 7 år 1642:
 50; 1646:247; for 8 år 1642:222; for 9 år 1645:
 317; 1648:32; for 10 år 1642:22; 1647:198; for
 12 år 1643:87; for 12½ år 1643:393; for 14 år
 1645:317; 1646:247; for 17 år 1643:19
 rente angivet (i beløb) for angivne åremål og angivne be-
 løb for 1 år 1641:170; 1645:238; for 2 år 1645:
 238 (m. note)
 legatkapitaler til kirke og fattige at sættes på årlig
 rente 1643:214
 rente af fædrene arv 1627-1643 1643:156 (jfr. 201)
 rente af arv eet år 1645:185
 rente på 3. års tid 1643:206
 forrentning af arvelodder til børnenes bedste 1645:92
 børns arvelod renteløs, til det yngste barn bliver 12 år
 1645:92
 børns arvelod foruden rente udbetales, når de bliver deres
 egen værge 1643:200
 søns arvelod udbetales, når han bliver 18 år, og forrentes
 1645:185

666. ædle metaller, uangivet anvendelse

sølv 1640:81

MÅL OG VÆGT 670 - 689

670. arealmål

agre o.a. jorder i bymark med angiven udsæd 1647:216
 fjerdingkar jord 1647:45
 skæpper land 1643:120, 253; 1644:136, 140; skæpper rug-
 land 1647:177
 skæpper korn gadeland 1643:120
 sædeland anslået i tønnder korn 1641:288
 ørte land 1641:111; ørte rugland 1643:200
 læs eng 1643:200, 253
 læs hø, engbund anslået heri 1641:288; 1647:216
 mål jord 1645:36, 225

mål skov (skovmål) 1640:90, 92; 1641:151, 163, 281;
 1642:122, 179, 182, 189, 262, 326; 1643:124, 128,
 271, 278; 1644:124, 139; 1645:178, 182, 192, 193,
 220; 1646:21, 69; 1647:105, 165, 217; 1648:48, 87,
 117, 172a
 tørvemål 1642:276; på lyng 1641:296

671. længdemål

alen, ager 1643:120; 1645:225
 alen, bjælker 1647:115; fjæl 1642:179; 1647:115
 alen, bro 1642:45
 alen, lærred 1641:153; 1642:256; 1644:244; 1645:198;
 1647:88; blårgarn 1640:46; 1643:58, 90; 1646:40;
 1647:129, 177; hør(garns)lærred 1643:13; 1644:
 215; 1646:237; 1647:129; vadmel 1640:46; 1641:
 153, 157, 326; 1642:256; 1643:58, 90, 392; 1645:
 278; 1646:40, 223; 1647:48, 88, 102, 129, 177
 bøsseskuds afstand 1648:171, 200
 fag (bindinger, væggerum) huse 1641:131, 199, 322;
 1642:26, 27, 80, 118, 172, 179, 203, 212, 332;
 1643:237, 240, 399; 1644:5; 1646:27, 154; 1647:
 94, 144
 favne 1641:296; 1643:120; 1647:99; 1648:96, 156
 fod, jord 1645:225
 furer, jord 1643:298; 1646:75; store furer, jord
 1645:225
 kvarter (af alen ?), ager 1643:120
 otting (af alen ?), træer ikke tykkere end en 1641:118
 skaft, agermål 1645:225
 skår, græs 1648:96, 155
 trin, ager 1645:225
 væggerum, se fag huse ovf.

672. kornmål (inkl. malt og mel)

fjerdinger 1641:71; 1643:134; 1647:216
 fjerdingar, boghvedegryn 1643:80
 halvskæpper, havre 1641:275. - Jfr. skæpper ndf.
 halvtønder, blandkorn 1643:206; havre 1643:206. - Jfr.
 tønder ndf.
 halve ørter 1640:52; 1643:356; 1647:78. - Jfr. ørter ndf.
 pund 1640:7, 24, 43, 93; 1641:12, 13, 343, 359; 1642:
 222, 260, 277, 289, 315, 335; 1643:48, 53, 71, 104,
 134, 152, 182, 214, 308, 328, 358, 390, 391, 402;
 1644:24, 114, 135, 180, 214, 237, 260; 1645:24, 58,
 124, 163, 195; 1646:60, 148; 1647:15, 17, 192, 256,
 278; 1648:21, 44, 133, 212, 221, 225
 skæpper 1640:7, 20, 24, 26, 52, passim; gryn 1645:163;
 1648:126, 159. - Jfr. også halvskæpper ovf.
 sække, korn 1648:25; mel 1647:83; rug 1643:274
 toppe (?), rug 1643:45
 tønder, korn 1641:288; rug 1641:338; 1643:402; gryn
 1643:80; mel 1643:206. - Jfr. halvtønder ovf.

ørter 1640:19, 24, 43; 1641:28, 59, 70, 387; 1642:329;
1643:45, 53, 71, 104, 206, 299a, 321, 323, 324, 328,
 356, 359, 390; 1644:24, 114, 135, 194, 237, 239, 256;
1645:16, 90, 124, 227; 1646:5, 39, 60, 86, 94, 133;
1647:15, 78, 287; 1648:23, 33, 181, 187, 191, 215,
 219, 221, 229. - Jfr. også halve ørter ovf.
 kærve, havre 1641:142; 1643:266; 1646:57; korn 1641:
 400; 1642:289; 1647:211; rug 1640:50; 1641:384;
 1648:21
 neg, blandkorn 1648:171, 200; byg 1642:275; rug 1648:21
 travet, byg 1641:37, 81, 324; 1642:275; 1643:402; havre
 1641:81, 384; 1642:275; 1643:266; 1646:57; 1647:88;
 korn 1643:266, 276; 1647:88; 1648:195; rug 1641:
 384; 1642:275, 286; 1643:402
 8 travet rug agtet = 3 tønner 1643:402
 8 travet byg agtet = 1 pund 1643:402

673. smørmål, smørvægt

fjerdinger 1640:43, 52, 93, 107; 1641:228, 343; 1642:
190, 192, 200, 279; 1643:45, 53, 71, 152, 296, 337,
 356, 391; 1644:24, 114, 126, 135, 223; 1645:190;
1646:60, 94, 148; 1647:78, 134, 218, 219; 1648:118,
124, 133, 187
 halve ottinger 1640:22, 23; 1641:359; 1642:234; 1644:
 135; 1645:160, 190; 1646:60. - Jfr. ottinger ndf.
 mark 1643:134, 391 (?); 1645:190
 ottinger 1640:111; 1641:228; 1642:190, 192, 213, 221,
 279; 1643:182; 1644:24, 25, 135, 223; 1645:36,
 190; 1646:60, 148; 1647:134, 219. - Jfr. halve ot-
 tinger ovf.
 skæpper 1642:315; 1645:190

674. rummål for flydende varer

fjerdinger, øl 1641:274; 1645:211, 225; 1648:21, 244
 halve tønner, øl 1641:210, 289; 1642:125; 1643:38, 185;
 1645:21; 1646:58, 145, 172; 1648:144, 152, 240. -
 Jfr. tønner ndf.
 kander, øl 1642:208; 1643:38
 ottinger, øl (= 8 kander) 1643:38; 1646:209; 1648:244
 spande, vand 1641:58; 1643:162, 323; 1645:16
 tønner, bryggekedel på 2 1643:206
 tønner, ølkar på 3 1646:96
 tønner, øl 1640:64, 74, 85; 1641:28, 85, 204, 284, 306,
 322, 344, 345, 369, 391; 1642:7, 92, 125, 338; 1643:
 38, 132, 235, 370, 402; 1644:74, 227; 1645:21, 204,
 225; 1646:18, 123, 134; 1647:120, 168, 198, 236;
1648:120, 126, 144, 152. - Jfr. også halvtønner ovf.

675. rummål iøvrigt (jfr. 672)

fjerdinger, salt 1647:11
 fjerdinger, sild 1642:275
 fjerdinger, torsk 1644:137

halvtønder, gråsej 1644:137
 halvtønder, sild 1648:245
 halvtønder, skuller 1642:283
 skæpper, humle 1640:47, 48; 1641:59, 79; 1643:206
 skæpper, salt 1647:11
 skæpper, ærter 1644:45
 tønder, salt 1643:235; Lüneburger 1642:84
 tønder, sild 1643:213; 1645:269
 tønder, torsk 1645:36
 våg (vog), gråsej 1645:95

676. andre mængde- og størrelsesangivelser, stykketal

fjerdinger, kød 1643:93
 halve læs, hø 1640:50. - Jfr. læs ndf.
 halve snese, lægter 1645:206. - Jfr. snese ndf.
 læs, brænde 1647:83
 læs, halm 1643:402; 1648:12
 læs, hovved 1645:208
 læs, hø 1641:132, 288, 338; 1642:189; 1643:232, 234, 237,
 402; 1644:191; 1647:216; 1648:225. - Jfr. også hal-
 ve læs ovf.
 læs, møg 1640:96
 læs, sten 1647:183a
 læs, tømmer 1646:70; 1647:105
 læs, tørv 1642:276; 1643:237
 læs, ved 1641:219; 1642:182, 208, 228 (jfr. 223), 239;
 1643:124, 278; 1644:200; 1645:178, 182, 192; 1647:
 83, 169, 288; 1648:48, 133
 læst, kalk 1642:212
 ol, æg 1640:7
 par, høns 1640:19; 1647:269
 par, høsthaver 1643:108
 par, sko 1640:29; 1641:153, 157, passim
 par, strømpær 1642:299
 par, træsko 1640:46; 1642:256
 par, øksne 1643:86
 sider, oksekød 1647:35
 snese, humlestænger 1644:200
 snese, æg 1644:135. - Jfr. også halve snese ovf.
 travær, langhalm 1641:131, 163; 1642:212; 1643:402;
 1645:305; 1646:81
 tylt, deller 1642:179

677. vægt

kors, kedler 1643:359; 1644:254
 mark, brød 1642:63
 mark, garn 1642:244; 1643:14; lysegarn 1647:179
 mark, kobber 1643:19; 1644:215; 1646:227
 mark, tin 1644:215
 pund, Lüneburger salt 1643:194

678. veje- og måleredskaber; vejning og opmåling

skæpper, "strog", med jern 1643:402
 opmåling af korn 1648:133
 byg ydet og målt 1645:124

TIDSREGNING OG KALENDER 690 - 699690. dagens inddeling

dagens gang, se gruppe 572
 aftenvarsel for udvisning af forbrudt gård 1641:166
 onsdag møde god betiden 1641:146

691. årets inddeling (jfr. 66)

årstider og tider på året:
 sidst i bygsæd 1645:193
 sidst i byghøst 1647:105
 noget før de høstede rug 1644:148
 sidst i rughøsten 1643:17
 forår 1646:134
 sommer 1641:175, 297, 336, 383, 384; 1642:20, 35, 37, 61,
 73, 96, 101, 200; 1643:274; 1644:19, 84; 1645:15,
 63, 234, 313; 1646:48, 134; 1647:94, 106, 133
 midsommer 1642:232; 1643:14
 midsommertide, ved 1644:146
 høsten, om 1645:36; 1648:133
 høst, i 1647:4
 efterhøst 1646:134
 vinter 1641:282, 284; 1642:96, 251, 274, 286; 1643:129,
 163, 174, 200; 1644:88, 165; 1646:123, 144
 vinter mellem jul og St. Mortens dag 1646:144
 højtider, helligdage o.l.:
 nytårsdag, tirsdag før 1646:2
 Helligtrekongersaften 1642:19; 1643:143; 1647:106
 20. dag jul, søndag efter (15/1) 1647:251
 Sankt Knuds dag (7/1 eller 10/7) 1643:6, 7
 kyndelmisse (2/2, kiørmis) 1642:95
 fastelavn 1641:135; 1646:106
 fastelavn, 14 dage før 1641:100
 faste 1640:4; 1643:370; 1645:124
 faste, 1. uge i 1646:86
 palmesøndag, lørdag før 1644:68
 dimmeluge (ugen før påske), onsdag før (31/3) 1647:86,
 91
 skærtorsdag, mandag før 1643:206; onsdag før 1642:7
 påske 1640:46; 1641:46, 155, 156, 222, 275, 311; 1642:
 66, 185, 256, 278; 1643:10, 125, 305, 358; 1644:
 166; 1647:21; 1648:66
 påsketide, ved 1648:186; ungefær ved 1643:156
 påske, før 1647:99, 107; ungefær 14 dage før 1648:152;
 3 ugers tid før 1642:163; ungefær 3 uger før 1647:
 212

påskedag 1642:274; 1645:143
 3. påskedag 1647:169
 påske, noget efter 1641:257; 1643:13; 14 dage efter
 1645:312
 påske, næste ting efter 1641:128; 1642:100, 101, 102,
 106; 1643:111; 1646:60; 1647:73, 77
 maj, næstkommende 1644:152
 Philippi et Jacobi (Philippi) dag (1/5) 1641:264; 1643:
 45, 71, 239, 356; 1644:260; 1645:197; 1648:118,
 124
 Voldermis' tide 1641:273; 1646:172
 Voldermisse 1643:79, 81, 200; 1644:81
 Voldermis' dag 1641:289
 Voldermis' dag, anden dagen efter 1647:99; ottende dagen
 efter 1648:126
 Vor Herre Himmelfartsdag, dagen før 1644:87; tirsdag før
 1648:73
 pinsedag, søndag før 1641:192
 pinseaften 1646:84
 pinsedag 1641:230, 275; 1644:166; 1646:84, 86; 1648:86
 pinsedag, noget efter 1642:92; noget lidet efter 1647:
 173; nogle dage efter 1646:137
 2. pinsedag 1641:192, 230, 256
 3. pinsedag 1645:155
 4. pinsedag 1646:194, 216
 bededag (her 1. onsdag i juni måned), mandag derefter (12/6)
 1648:86
 midsommer, søndag efter 1645:204
 S. Johanni dag 1643:200
 Sankt Hansdag 1643:201, 229; 1648:118, 124, 137
 Sankt Hansdagstide 1641:273
 Vor Frue dag (Mariæ visitationis, 2/7) 1645:186
 Sankt Knudsdag (10/7, jfr. også Sankt Knudsdag (7/1) ovf.)
 1641:290; 1643:213; 1645:269
 Sankt Knudsdag, nogle dage før 1641:257
 Sankt Knudsdag, mandag efter 1641:240; noget efter 1647:
 201
 Sankt Knudsdag, næste ting efter 1648:81
 Sankt Laurentius (Laurids') dag (10/8) 1641:127
 Michelmis tid 1644:234
 Mikkelssdag (Michaeli) 1640:46, 47, 63; 1641:27, 46, 127,
 150, 157, 393; 1642:71, 95, 185, 203, 256, 309;
 1643:8, 9, 11, 75, 101, 200, 235; 1644:190, 243;
 1645:63, 90, 261, 314; 1646:74, 78, 153, 188, 220;
 1647:21, 237; 1648:81, 108, 155, 186, 220
 Mikkelssdag, nat mellem mandag og tirsdag før 1643:396,
 399
 Mikkelssdag, søndag før 1644:161; 3. søndag før 1642:
 259, 296
 Trinitatis, 16. søndag efter 1644:221
 Sankt Sørensdag (23/10) 1645:259; 2. dagen efter 1645:
 259
 Allehelgensdag (1/11) 1640:11, 34; 1647:35
 Sankt Mortensdag (Martini, 11/11) 1640:14, 17, 37, 40,
 43; 1641:60, 264, 266; 1642:201, 291; 1644:22, 56,
 237, 243, 260; 1645:64, 124, 154, 241; 1648:18, 19,
 125, 137, 155, 182

Sankt Mortensdag, 8 dage før 1642:201
 Sankt Mortensdag, 14 dage efter 1647:192
 jul 1642:113; 1644:237, 249
 jul, inden 1641:306
 jul, siden 1644:89, 95
 jul, 2. fredag før 1643:18; mandag før 1646:7; torsdag
 før 1645:7a; 1646:9
 juleaften 1648:220
 juleaften, aftenen før 1643:4, 6; tirsdag før 1645:7a
 juledag, mandag efter 1645:4
 jul, næste fulde landsting efter 1640:98
 jul, næste (fulde) ting efter 1640:75, 94, 99; 1641:384,
 401; 1642:322, 323, 326, 395, 404; 1644:237, 242,
 244, 260; 1645:295, 308, 310, 311; 1646:249, 252,
 303; 1648:244

692. historisk tid o.l.

bofasthed, se gruppe 239
 år og dag 1641:29, 163, 167; 1642:89
 af arilds tid 1642:58, 176; 1643:56, 199, 236; 1644:
 97, 151, 256; 1647:148, 165, 166, 251
 den tid kejserens folk (under Kejserkrigen) lå i Holsten
 og Jylland 1646:29
 for 14 år siden, da rytterne var her i landet (d.v.s. un-
 der Kejserkrigen ca. 1629) 1641:130
 denne farlige tid 1644:113, 256
 denne farlige krigs tilstand 1646:29
 denne onde og besværlige tid 1645:53
 denne besværlige tid 1647:157

O R D L I S T E

aa- se å-.

aaq er præteritum af age 'køre' 1642:282; 1644:16 o.s.v.

abildhave (abeldhauge) 'frugthave' 1647:42.

adelkonebarn (liuste hinde i kuld och kiønd lige wed adelkonne baren) 'barn født i ægteskab' 1646:77; 1647:37.

adelsgoods 273.

adgå (dersom hun nogit adgaar jnden aar och dag) 'tilstøde' 1646:191; 1647:163.

adschellig se adskillig.

adskille (partterne jmellem ... wed endelig dom at adschille) 'træffe afgørelse' 1646:30.

adskillig (adschillig queg, adschellig wrtter) 'forskellig' 1642:71, 134.

advare (aduaire) 'underrette' 1641:250 o.s.v.

advarsel 54.

afbed (engs afbed och afftøyrning) 'afgræsning' 1642:189.

afbede (eng afbet och afftøyrnit) 'afgræsse, æde græsset op' 1642:189.

afbevise (affbeuße) 'uigendrivelig bevise' 1644:180; 1645:136.

afbryde (ladet den gaard ... affbryde) 'rive ned' 1645:286.

I afdele (broe at siune och en huer sogne deris part at affdeelle) 'dømme til at udføre' 1642:16.

II afdele (fosterits anpart paa skiffte affdeelt) 'fraskille' 1643:289.

afdø (den gaard, AH affdøde) 'dø fra, efterlade ved sin død' 1641:271.

aff- se af-.

affpellis se afpæle.

affsatt er snarest (fejl for ?) afsagt (se afsige) 1648:172.

affset se afsætte.

affødning (quier, suin ... med deris afffødning) 'afkom' 1643:206.

afføre 'føre bort, fjerne' spec. om ulovlig fjernelse (i salgsøjemed) af hø o.l. 1640:50; 1641:92 o.s.v.

afførsel 'ulovlig fjernelse (i salgsøjemed) af hø, korn o.l.' 20, 302.

- afgangen 'afdød' 1643:278, 401.
- afgifter (af fæstegods) 303, 304, (til kirken) 510.
- afgrøde 1) 'udbytte af jord' 323.
2) (frogtning och affgrøde [af biavl]) 'afkast' 1644:145.
- afhandle 'afkøbe' 1643:236.
- afkald 'arveafkald, kvittering for rigtigt arveskifte' 95; 1641:26 o.s.v.
- afkalding 'afkald' (se ovf.) 1641:26; 1648:92.
- afkaldstil (ep̄ter seduanlig affkald stiell) 'formulering i arveafkaldsdokument' 1641:26, 104.
- afkaste (jt gierde affkast, saa AP ey kand faa wddriff̄t med sit kræ) 'opkaste som spærring' 1643:348.
- afkorte 'reducere, trække fra' 1645:21.
- afkortning (offuer rougseedens affkortning) 'fradrag, reduktion' ('med fradrag af den såede rug') 1644:119; 1646:133.
- aflyse (affliuße ald wlouglig sed) 'bekendtgøre, at noget er ulovligt' 1641:226; 1642:135 o.s.v.
- aflysning 'bekendtgørelse om, at noget er ulovligt' 20; 1643:166 o.s.v.
- aflægge (hand mølle weyen ... haffuer afflagt) 'sløjfe' 1645:76.
- aflønning 4.
- afmærkning 210.
- afpløjning 'frapløjning, uretmæssig tilegnelse af tilstødende jord ved at der pløjes ind på den' 1646:12; 1647:135.
- afpæle (affpellis for thuistighed schyld) 'afmærke med pæle' 1647:94.
- afsiige 'bedømme, afgive kendelse om, pådømme' 1640:2 o.s.v.
- afsiḡt (affsiḡts bemelding) 'kendelse, afgørelse' 1641:136 o.s.v.
- afskaffe 'fjerne' 1641:241, 248, 277.
- afsked (ep̄ter woldgiff̄ts affsched) 'aftale, overenskomst' 1641:37, 177; 1648:142, 182.
- afslag (affslag) 'afmejning, ulovlig afhugning (f.eks. af græs, hør) på anden mands mark' 1643:250; 1648:114.
- afslå (høe ... som HM selff affslog) 'afmeje, afhugge ulovligt (f.eks. græs, hør) på anden mands mark' 1643:250.
- afsætte (hand sin thinde paa ageren affsat haffuer) 'anbringe, sætte fra' 1643:266; 1647:243.
- aftale (schaffe beuiff̄, at sagen er afftald) 'afgøre' 1644:6.
- aftenvarsel 'forkyndelse (af stævning) aftenen før (den dag da retsmødet skal holdes)' 1641:166, 317; 1642:109.

- I aftægt 'livsvarigt underhold' 78, 540.
- II aftægt (afftegt i det høyere øre) 'skår, hak i øret (muligvis af en form, som gøre øreranden lige), som ejer-mærke' 1640:67 o.s.v.
- aftøjre (affbet och afftøyrit) 'afgrasse, opæde af kreaturer der står i tøj'r' 1642:189.
- aftøjrnng (affbed och afftøyrnng) 'afgræsning' 1642:189.
- afvinde '(ved væddemål) vinde fra' 1641:306, 332.
- afvise (sagen er thil NOs werne thing affuist) 'afslå domsafsigelse og henvise til anden instans' 1647:287.
- afvisningsdom 'kendelse, hvorved dommeren afviser en sag' 1643:339; 1648:149.
- agekurv (agerkore) 'vognfading' 1643:80.
- agerne (nogle stench agne) 'ager' 1646:177.
- agerren 'jordstrimmel som markskel' 1647:173.
- agne se agerne.
- agt er participium af age 1642:196.
- agte (agted for) 'vurdere til' 1641:331 o.s.v.
- agter i forbindelsen til agters (hand megit er thil agters kommen) 'i dårlige økonomiske omstændigheder' 1642:314.
- aksel (thuinde axeler wnder bugen) 'vinkelformet hak' (? , jfr. akselmærke) 1645:25.
- akselmærke sb. (axelmerche) 'øremærke bestående af en indklipping i form af en ret vinkel (som den der dannes mellem akselen (skulderen) og halsen)' 1640:53.
- akselmærke vb. (axelmercht) 'forsyne med akselmærke' (se ovf.) 1640:70 o.s.v.
- al se alen.
- albus (alb.) 'hvid' (møntenhed) 1643:45; 1645:285.
- alen (al, all, alle, allen) mål (ca. 2/3 meter) 671; 1640:46; 1641:153; 1643:58; 1644:244 o.s.v.
- al(1)den(n) se olden.
- alle i forbindelsen en for alle og alle for en 'med fælles (solidarisk) forpligtelse og ansvar' 1642:13.
- allehelgensdag (all heligen dag, alle helgens dag) '1/11' 1640:34; 1647:35.
- alle(n) se alen.
- allermand er oldermand 1642:186.
- almitter 543.
- altergang 504.
- anerkendelse 35.
- anheftid se anhæfte.

- anhengig se anhängig.
 anholde (optagen och paa Fraugdegaard anholden om natten)
 'holde tilbage' 1645:69.
 anhæfte (for throidom ... anhefftid) 'fængsle' 1642:134.
 anhängig (sagen ... er anhengig gjort) 'indbragt til rettens
 afgørelse' 1644:45, 355; 1645:202.
 anke 10.
 anlove (præteritum anloffuit) 'love' 1640:74 o.s.v.
 annamme 'tage imod' 1640:23 o.s.v.
 annammelse (wergemaalls annammelse) 'modtagelse' 1642:71.
 anseende 'i betragtning af at' 1647:99.
 ansvar 140, 141, 142.
 antegne (gielden ey wed dag och thid er antegnit) 'påtegne'
 1643:114.
 antegnelse (wed en mundtlig antegnelse angiffuit) 'påtegnelse,
 anmærkning' ('påtegnelse efter mundtlig besked')
 1643:206.
 antvor (thagen i andtuort) 'varetægt, forvaring' 1642:112.
 anvende i forbindelsen med dets anvendte, med billig anvendte
 o.l. 'med det som pengene (rimeligt) er anvendt til,
 sat i' 1640:21, 48 o.s.v.
 arbejdsløn 233, 661.
 arbejdspenge 304.
 are (ar:e) 'havre' 1641:275 o.s.v. Jfr. ore.
 arealmål 670.
 arffue(-) se arv(e-).
 armelig 'jammerlig, elendig' 1643:318.
 arv 90-96.
 arveafkald 95.
 arvehovedgård (arffue hoffuedgaard) 'nedarvet hovedgård, slægts-
 gård' 1643:115.
 arvelig(en) (arffuelig(en)) 'ved arv' 1642:76, 176.
 arvesvig 94.
 avling 323.
 axelmerche se akselmærke.
 axseler se aksel.
- badskær (ba(d)scher) 'barber og kirurg' 552; 1640:34; 1641:
 335; 1648:89.
 bagende (deris bag end i mosen) 'bageste del' 1645:183.

- bageovn 256.
- bageved (bageued) 'brændsel til bagerovn' (?) 1644:67.
- bagning 383.
- bagstol 'stol med ryglæn' 1643:402; 1644:157.
- bagtelle er bagatel 1640:81.
- band (liust band fore) 'bandlysning' 1640:94.
- bande sb. (clauger hand paa NL for hans banne) 'skældsord, forbandelser' 1640:9.
- bande vb. (huem er det du bander?) 'bruge skældsord om, forbande' 1644:68.
- bandeller se bandoler.
- bandlysning 151.
- bandoler (bandeller) 'skulderrem' 1641:11.
- banne se bande.
- barsel 571.
- bascher se badskær.
- bech sigit se bæksig.
- bedagen se bededag.
- I bede (bæde) '(lade) græsse' 1641:297; 1643:182.
- II bede (bede til sit brøllup) 'indbyde' 1641:317, 351.
- bededag (bedagen) 'den til bøn fastsatte helligdag (første onsdag i måneden)' 1648:86.
- bedrage sig (huis summa sig bedrog wdj alt penge 29 dlr.) 'beløbe sig til' 1641:38; 1648:150.
- bedriff se bedriv.
- bedrift 'gerning, hvad en foretager sig' 1641:240.
- bedriv (hans største nering och bedriff) 'foretagsomhed, hvad en bedriver' 1641:207.
- beer se bære.
- befalingsmand 'person som er befuldmægtiget til at lede noget på en overordnetes vegne' 1643:125.
- befatte 1) (sit skriffthlig forseet wittløfftig befatted) 'affatte, formulere' 1643:201.
- 2) befattes (schifftebreff, huor wdinden jblant andet befattis) 'indeholdes, stå' 1640:111.
- 3) befatte sig (hand ... sig befatted, med huis i boen fanttis) 'tilegne sig, overtage' 1645:144.
- befinde 1) (som ... nu en kort tiid sidenn er befunden) 'erfare' 1642:246.
- 2) befinde sig (ladet sig moduillig befinde) 'opføre sig' 1641:399.

- beflygtige sig (sig ... beflygtiget) 'beflitte sig, bestræbe sig' 1642:133.
- befri (de udj rette kallede iche wistis at befri) 'frikende' 1642:56.
- begenget er formentlig fejl for beganget, participium til begå 1640:30.
- begier se begær.
- begravelse 504, 507, 508, 571.
- begribe (participium begreben) 'omfatte, indbefatte' 1641:176.
- begængelse (leyermaals begængelse) 'handling, det at begå' 1643:32; 1647:176.
- begær (ep̄ter JPs begier) 'begæring' 1647:197.
- behag i forbindelsen på behag 'under forudsætning af samtykke' 1641:111; 1643:120.
- beholden (en kiedel ... i gaarden er beholden) 'i sikkerhed, bevaret' 1645:145.
- behøring 'tilbehør' 1641:69; 1644:41.
- bekende sb. (ep̄ter deris egen bekiende) er muligvis fejl for bekiendelse 'tilståelse' 1643:108.
- bekende vb. i forbindelsen være bekendt (da wor MA bekient at hund kiøbte en ost for 1½ mk.) 'vedgå' 1643:32.
- bekendelse 'tilståelse' 1643:32.
- beklædningsgenstande 621, 622.
- bekomme 'få, modtage' 1642:73; 1643:67, 78; 1645:118.
- bekostning (her C i bekostning ... thilforaarsaged) 'udgift' 1643:312.
- bekvemmelig (ep̄terdj [bønderne] bequemmeligere ... haffuer bonde korn ... end borgerschabet) 'let, belejlig, med nem adgang' 1642:63.
- belade (belat med flod, med stoer suaghd ... belatt) 'plage, besvære' 1641:277; 1642:314; 1648:70.
- belangende 'angående' 1642:32.
- belove 'love' 1640:66, 68.
- bemelde (bem:tt) 'nævne' 1642:16 o.s.v.
- bemelding 'ordlyd' 1640:78 o.s.v.
- benchedyne se bänkedyne
- benægtelsesed 34.
- benådning 152.
- bequemmeligere se bekvemmelig.
- ber se bære.
- berbrun (en berbron hest) 'lysebrun' 1644:144.

- berette 1) (participium berett) 'forberede ved skriftemål og sakramente' 1640:96.
- 2) 'berette, fortælle' 1640:96 o.s.v.
- berettiget (at haffue siunit Røeløffue skouff, saauit CD er berettigit) 'med rettigheder' 1647:210.
- bering se bjæring.
- berygte (HP hannem berøgted) 'bringe i vanry, bagvaske' 1643:38.
- besch- se besk-.
- besecling (clagis beseigling) 'stadfæstelse ved segl' 1642:218.
- beseplingsmand 'person med myndighed til besecling (se ovf.) af tingsvidner o.l. 3; 1642:71, 288.
- besigte (brøstfeldighed at besigte) 'syne' 1642:207.
- beskeden (som icke haffuer rigtig paß och beschen) 'hjemmel' 1648:148.
- beskikke (NO ... haffde ladet beschicke, om JT wilde thelge ... paa ageren) 'sende bud (ved stævningmænd), stævne' 1647:211.
- beskikkelsevis 'efter at være blevet beskikket' (se ovf.) 1646:105.
- beskrive (thingswinde at giffue beschreffuen) 'formulere, udfærdige' 1641:72 o.s.v.
- beskrivelse (thingswindið beschriffuelße) 'skriftlig udfærdigelse' 1642:18 o.s.v.
- beskyldde (om de weste breffuit nogit at beschylde) 'klage over, anke på' 1642:19.
- beskyldning (jmod hannem til beschyldig (!) fremblagde ...) 'sigtelse, anklage' 1643:128.
- beskyldning 32.
- beslå (participium beslagen) 'beslaglægge' 1641:356; 1642:73.
- besnære (besnerit) 'binde' 1641:284.
- besolding 'løn' 1645:253.
- best se bæt.
- bestille 1) (kunde ... icke benegte ... med K at haffue hafft at bestille) '(have at) gøre (med)' 1642:37.
- 2) (en affkalding, som hans broder ... haffuer ladet bestille) 'udføre, udfærdige' 1641:367.
- bestå (bestaa med) 'stå hen, få udsættelse med' 1640:14.
- besvære sig (aarsag andre mend ... at lade udmelle och sig offuer dennem besuerge) 'beklage sig' 1645:193.
- besværing (besuering) 'afgift' 1644:81.
- besynderlig (besønderlig pebersuene) 'specielt' 1643:266.

- besøge (got folch om hielp at besøge) 'anmode' 1643:318,
396; 1647:212.
- betengt se betænke.
- betiden (paa onsdag goed betiden) 'betimelig, i god tid'
1641:146; 1646:242; 1648:204.
- betleri 542.
- betro (Parterne betroede huer en dannemand at giøre dennem
richtighed emellum) 'overlade til afgørelse' 1648:186.
- betroelse 113.
- betænke (thil widere bleff betengt) 'overveje alvorligt'
1645:204.
- bevilling 'samtykke' 1640:60 o.s.v.
- bevis (en schrifftelig beuiß) 'vidnesbyrd' 1640:1 o.s.v.
- bevisførelse 34-39.
- beviskrav 39.
- bevismangel 39.
- bi 358.
- biestaerer er bistader 1645:140.
- billig 'rimelig' 1640:1 o.s.v.
- binde 1) (de hose ... haffuer hans huustrue bunden) 'strikke'
1642:299.
- 2) (binde dom wed, binde bogs æd paa) 'retslig forpligte'
1643:32; 1646:137.
- bindinger 'sammenføjede tømmerstokke (i bindingsværksmur)' 253;
1641:252 o.s.v.
- bisidder 3.
- bislag (fattis bislaug omkring bege steenne [d.v.s. møllesten])
'beskyttende overbygning' (?) 1647:115.
- biug- se byg-.
- bjæring (nering och bering) 'det ved arbejde erhvervede'
1641:129.
- blakbroget (blach brogit koe) 'grå med store pletter af anden
farve' 1641:58; 1643:11.
- blakhjelmet (blach hiemelt stud) 'grå med hjelm lignende hvid
plet på hovedet' 1640:33.
- blakhudet (blachhuet ko) 'med grålig hud' 1641:201; 1642:275
jfr. 282.
- blakket (blachet) 'grålig' 1640:70 o.s.v.
- blandkorn (blendkoren) 'byg og havre' 1641:71 o.s.v.
- blandkornsmalt (bland korens malt) 'malt af blandkorn' (se
ovf.) 1644:152.
- blendkoren se blandkorn.

- blodig (jt blodig slag) 'som fremkalder blod' 1642:114.
- blodtadder (et ... øg ... haffde en blod thare jmellem kiebene)
'blodig udvækst' 1643:15.
- blok (lod hannem sette i bløcken) 'træklods med huller til
en forbryders ben' 1645:108.
- blå (jt blaaf slag) 'som fremkalder en blå, blodunderløben
farve' 1642:114.
- blårgarn 'garn spundet af blå (affald af hør)' 1640:46.
- bod (hiolpit en pige ... med bod ... i hindiß siugdøm) 'hel-
bredelse' 1642:137.
- bodme 'stort stykke (voks, tælle)' 1642:271.
- bodtzmandtzskatt se bådsmansskat.
- boel se bul.
- boelgalt se bolgalt.
- boell er bål 1642:215.
- boell se bol.
- boel økse se buløkse.
- boeslod se boslod.
- bofasthed 239.
- boged(gryen) er boghvede(gryn) 1643:80; 1644:45; 1648:125.
- bogsed (bogsæd) 'ed, der sværges med hånden på biblen' 1642:
133 o.s.v.
- boidreng se buddreng.
- bol 'bolig' 251; 1642:159 o.s.v.
- bolgalt (boelgalt) 'galt (kastret orne), der gives i afgift
(egl. af et bol)' 1640:93 o.s.v.
- bolgaltpenge 'pengeafgift svarende til en bolgalt' (se ovf.)
1644:214.
- boligpenge (bole peng) 'husleje' (?) muligvis dog fejl for
bolgaltpenge (se ovf.) 1644:214.
- bolt (hesten stod paa bolten paa deris egen grund) 'jernstang
med forbenslænke' (?) 1643:274.
- boløxe se buløkse.
- bondegård (Fraudegaardtz bundegaard och stuehuß) 'avlsgård'
1643:120.
- bordag se bårdag.
- borde 611.
- boren (siden kom HR løbendiß fra Hls gaard med en forch, boren
forchen i weyrit thoe gange) 'løftede, hævede' (?),
stedet synes forvansket 1642:197.
- borgen 56.

- borttøjre (en deel, som haffuer bort thøyrit den gode mandtz greß) 'aftøjre, afæde, afgrasse' 1647:158.
- boslod (boeslod) 'formue (undtagen jord)' 1642:282; 1644:60.
- brænde(-) se brænde(-).
- breve 38, 618.
- bro 104, 463.
- broden se bruden.
- brofællig (anlangende broefellidz thuistighed) 'fællesskab om vedligeholdelse af bro' 1643:18.
- brokar (broe och broekar) 'kiste (med sten) til bropæl' 1643:243.
- brommit se brumme.
- bruden (windurffuerne ... er megit broden) 'gået i stykker' 1642:212.
- brug (halgaardtz brug) 'drift, avling' 1642:39, 41, 327.
- brumme (nogle karle brommit paa thofften) 'skændes' 1640:96.
- brunblisset (en brun blesit hest) 'brun med en lys plet eller streg på forsiden af hovedet' 1647:31, 280.
- brunsnuppet (brunsnupit gangere hest) 'brun med hvid plet på mulen' 1641:1.
- bryggers 254.
- brygning 384.
- bryllup 571.
- brænde sb. (brænde) 'brændemærke' 1641:6, 331; 1643:50.
- brænde vb. (Høyby schouff er vel nogit stench olden, mens jcke nogit, som kunde brendis suin paa) 'brændemærke (svin, som skal gå på olden)' 1647:215; 1648:133.
- brændemærkning 359.
- brændepenge (brændpeng(e)) 'afgift for brændemærkning' 304; 1641:83; 1645:157, 162.
- brændetræ (hand wduiste nogen brendetrær) 'træ til brændsel' 1642:240.
- brændsel 256.
- brødefældig 'strafskyldig' 1646:12.
- brødig 'strafskyldig' 1647:168.
- brødrelod (brødere laader) 'den arvepart, som tilkommer en broder' 1641:68.
- brøgekiedel er bryggekedel 1642:76.
- brøst (skal oldermanden der i byen, som brøsten er hoß, skaffe dennem same wide) 'forseelse, brøde' 1646:123.
- brøstfældig 'forfalden' 1640:35 o.s.v.

brøstfældighed 301.

buch skind er bukkeskind 1644:181.

bud (de eller nogen deris bud) 'tyende' 1642:189; 1648:186.

buddreng (Sanderum gaard, huor de boidrengen wedtalde) 'dreng eller karl (som bruges som bud ?)' 1647:135, 182.

buget (hans quinde den bugit theffue) 'fed, tykmavet' 1648:120.

bul (en boel aff en bøg) 'træstamme' 1643:124.

buløkse (bo(e)løxe) 'tømmerøkse' 1642:83; 1647:31, 270.

bundegaard se bondegård.

byde bruges bl.a. således:

1) byde an (N ... bød PC an och kaldet P en hunsfot) 'udæske, opfordre til at komme an' 1642:195.

2) (RP ... bød sig i rette) 'tilbyde (at stille sig til rådighed for retsforfølgning)' 1643:82.

bye- se by-.

byg 324.

bygfæld 'forfalden tilstand' 114.

bygfældig (hans gaard at were bøgfældig) 'brøstfældig, forfalden' 1640:65 o.s.v.

bygfældighed (bøgfældighed) 'brøstfældighed, forfalden tilstand' 114; 1641:396; 1648:233.

byggefælding (om MH ey for:ne bøged felding ... burde betalle) 'byggefældighed' 1646:235.

byggested (jt øde bøgested) 'mindre gård' eller 'tomt' 1648:16.

bygmalt (biugmaalt) 'malt af byg' 1641:290.

bygninger 105.

bygsåd 1) (4 scheper biugsaad) 'udsåd af byg' 1642:38.

2) (de haffuer werit nu sidst i biug saa paa KRs skoumaall i Allerup) 'den tid på året, hvor byggen sås' 1645:193.

bylav (paa deris byelauff paa kierckeqaarden) 'bystævne' 1646:216.

bylov 173.

bymand 'bosiddende mand i landsby' 171, 230.

bymark 215.

bystyre (i købstæder) 410.

bystævne 235.

bæde se bede.

bæksig (bech sigit) 'fugtig lavning med langsomt rindende bæk' 1643:347.

bænkedyne (benchedyne) 'hynde til bænk' 1643:162.

bære bruges bl.a. således:

(til sexsten swins aalden, naar schouen beer alt sammen;
naar olden ber thil) '(tegner til at) give (rigeligt)
udbytte' 1641:288; 1645:193.

bæst (best) 'hest' 1642:93, 324; 1644:76.

bøde (der kand saas fire thønder korn thil huer gaard i huer
march, den enne bøde paa den anden) 'råde bod på'
('må opveje, hvad den anden mangler') 1645:156.

bøder 143.

bøged felding se byggefælding.

bøgesnøde (brende, som wor bøge snøe; i udgaven gengivet bøge
føer) 'afhugget ris af bøg' 1646:21.

bøge stabe er bøggestub 1641:151 o.s.v.

bøgested se byggested.

bøgfældig(hed) se bygfældig(hed).

børn 76, 87.

bøste (it bøste flesch) 'skinke' 1642:10.

bådsmandsskat (bodtzmandtzschatt) 'matrosskat' 1648:116, 137.

bådsmandswerbung 'bådsmandsskat' (se ovf.) (egl. -hvervning)
1645:191.

bårdag (baardag, bordag) 'slagsmål' 1640:96; 1642:226;
1647:305.

c- se også k-.

certificere 'bevidne' 1643:44, 361, 396.

contentere 'stille (økonomisk) tilfreds' 1641:129; 1643:48.

dag bruges bl.a. således:

(hand wille gierne betalle hannem, wille hand giffue
hannem dag) 'frist' 1645:68.

dagleje 233.

dall er daler 1648:18.

dannemand 'pålidelig, hæderlig, agtværdig mand' 600; 1641:
240 o.s.v.

defendere 'forsvare' 1643:44.

degen (drog deris degener) 'kårde' 1645:118 o.s.v.

degen trou se dejntrug.

degne 503.

degnehave er et stednavn 1640:96.

degnekorn er en kornafgift til degnen 1642:47.

- dejntrug (degen trou) 'trug hvori man ælter dej' 1643:402.
 delation se dilation.
 dele sb. (delle) 'retsforfølgning' 1640:16 o.s.v.
 delefoged (deelle fougit) 'foged, der retsforfølger på sin
 husbonds vegne' 1640:93 o.s.v.
 delle se dele.
 demel wge se dimmeluge.
 demme, dempt se dæmme.
 deponering 113.
 deßen (deßen gaffuen) 'dets' 1648:80.
 des werd er desværre 'ulykkeligvis' 1645:53.
 dilation (delation) 'udsættelse' 1641:165; 1648:81.
 dimmeluge (demel wge) 'ugen før påske' 1647:86, 91.
 dis 1) 'dens, dets' 1642:1 o.s.v.
 2) i forbindelsen til dis (eptersom PS ey thil diß haffuer
 naffuen giffuen ...) 'hidtil' 1642:1 o.s.v.
 disk 'fad' i forbindelsen holde dug og disk 'have husholdning'
 1643:115; 1647:135; 1648:123.
 domme 43, jfr. 41.
 dommer 3, 471.
 dommersted i forbindelsen i dommersted 'som sættemdommer' 1641:
 79 o.s.v.
 dompenge 'afgift for udskrift af dom' 4; 1642:82; 1648:12.
 donnet er dånet 'besvimet' 1643:204.
 dore jeren er et skældsord af uvis etymologi og betydning (jfr.
 forslag i kommentar) 1648:120.
 drab 70, 555.
 drages (drogis med) 'brydes (med)' 1640:96.
 dreffe er dræbe 1641:296.
 dreng 'tjenestedreng' 1641:196 o.s.v.
 drift 366.
 drikkelag 591.
 drikkevarer 389.
 drukkenskab 591.
 drøfte (kom hand ... med noget wkast koren och ... drøffted
 det i Hansis lou) 'rense' 1642:274.
 dug i forbindelsen holde dug og disk 'have husholdning' 1643:
 115; 1647:135; 1648:123.
 dunslå (han war dun slaget i hans hoffuet och been aff steen)
 'slå lydeligt, gennembanke' 1646:84.

- dyet (jt huit dydet faar) 'dyndet, mudret' (?) 1641:9.
- dæmme (findis wandet dempt aff den gamble aagang) 'opdæmme'
1642:58; 1643:313.
- død (dom ... schal ... were død och magtisløß) 'ugyldig, uden
retsvirkning' 1642:236.
- dødsbo 92, 97.
- dødsdomme 43.
- dødsfald 555.
- dør 253.
- ed 34, 65, 561.
- efterlade (thør jeg mig icke wnderstaa sig (!) at epterlade;
fordring ... epterlatt; forseelsen bleff epterlat)
'eftergive, afstå fra (krav)' 1640:98; 1645:197;
1648:240.
- efterleverske 'enke' 1642:84; 1643:401.
- efterlysning 21.
- eftermand (RCs eptermænd i Thorup) 'efterfølger' 1642:150.
- eftermaning 'senere krav, efterkrav' 1641:41 o.s.v.
- eftermæle (liuste for alle, huis lougmaall med rette eptermeldið
kand) 'retsligt forfølge' 1642:114 o.s.v.
- eftersige (om hand wiste HH andet end erligt at eptersige) 'ud-
tale vurderende om' 1647:122.
- efterstede (thingswinde eptersted) 'udstede senere' (?)
1641:2.
- efterstræbe (formentte den gode mand dem der fore ey epter-
streber) 'forfølge, søge at komme til livs' 1647:220.
- eftersætte (eptersætte) 'sætte efter, forfølge' 1641:50.
- eftertale (Æ suarit, at hand icke kunde benegte HH io at haffue
eptertald) 'bagtale' 1647:122.
- egebul (egeboel) 'egestamme' 1643:243.
- egedelle (egedeller) 'egeplanke' 1644:156.
- egefjæl (egefielle) 'egetræsbræt' 1644:156.
- egeklov (egeklou) 'afkløvet stykke egetræ (til brændsel)'
1643:28.
- ege stabbe er egestub 1641:151 o.s.v.
- egne (som det en erlig person wel egner och anstaar) 'sømme
sig' 1642:145; 1644:59.
- egt(er) se ægt.
- eiger er pluralis af eg 1640:90.

- ejendomsgård (eyendomsngaard) 'selvejergård' 270; 1643:360.
 ejermærker 112.
 eldred er ældre 1642:85.
 ellestaver (elle stauffre) '(gårde)stolpe af elletræ' 1645:205.
 en bruges bl.a. i forbindelsen en for alle og alle for en 'med fælles (solidarisk) forpligtelse og ansvar' 1642:13.
 en er end 1645:225 (side 15 linje 11).
 enche(nde) se enke(nde).
 end (Egeboel fiering staar en) 'endnu' 1641:281.
 end er en 1643:88.
 ende (naar hand med ... JH kom thil ende) 'overenskomst, forlig' 1643:201.
 I endel (de holder det [d.v.s. en jord] for aarlig jndel och jndhegnit) 'særejet, indhegnet område uden for fælleskabet' 1646:112, 134.
 II endel (dog wedgich, suendens løn endel hoß sig haffde) 'for en del, delvis' 1644:22.
 endelig 'nødvendigvis' 1641:335 o.s.v.
 endskab (dog dermed ey kunde kome thil endschab) 'afgørelse' 1643:358.
 enemærke (enmercher) 'privat, indhegnet område, især skov' 1640:3; 1647:210 o.s.v.
 engbrug 326.
 engslæt (engslett) 'høhøst i eng' 1645:151, 158.
 enke (det er jckun enche threr, som er olden paa) 'enkelte' 1647:215.
 enkende (128 enchende rigsdaller) 'enkelt, hvis værdi kun er enheden en gang taget' 1643:201.
 enker 77.
 enlig 1) (de enlig for sig, de andre en for alle och alle for en) 'som (kun) repræsenterer sig selv' 1644:247.
 2) (it enlig winde) 'enkeltstående' 1647:80.
 en(ne)merche se enemærke.
 entledige (huem for deris wdschreffne soldatter wille were endtledigit) 'fritage' 1648:170.
 epter(-) se efter(-).
 eragte 'anse, skønne, vurdere' 1642:1 o.s.v.
 erbyde (JJ ... erbød sig i sagen dom at wille lide) 'tilbyde' 1642:55 o.s.v.
 erholde (wed deris æd erholte, at ...) 'bekræfte' 1648:183.
 eridtz penge se ærredspenge.

erklære (erklære) 'afgive en retfærdiggørende udtalelse'
1640:8 o.s.v.

erklæring (epterdj jngen erklering møtte) 'retfærdiggørende udtalelse' 1640:62, 63.

erlange 1) (LP dom offuer hannem haffuer erlangit) 'få, opnå'
1642:191.

2) (eptersom MK ... for:ne skouff at skulle taxsere haffuer erlangit) 'få tilladelse til' 1643:253.

erlig se ærlig.

erstatning 132.

erøll se æreøll.

erørigt se ærerørig.

eschning se æskning.

eske se æske.

eskespender se æskespænde.

eskning se æskning.

eyendomsgaard se ejendomsgård.

faffne se favn.

fag 'den flade eller det dertil svarende rum, som ligger mellem to lodrette vægstolper eller to tagspær i et bindingsværkshus' 1642:80 o.s.v.

fald er fold 1646:145; 1647:191.

falde bruges bl.a. således:

- 1) (huis breffue och gienparter ... som jmellem LS och MG falden och forhuerffuit er) 'forefindes' 1647:74.
- 2) (huor nogen wide falder) 'blive dømt' 1646:123.
- 3) falde til (der PR sagde hannem thil, falt egter hannem icke thil) 'tilfalde' 1645:131.

faldefougit se foldefoged.

faldsmål 'bøde (for at udeblive til vidneudsagn)' 1641:317;
1645:140.

falsk 136.

fare bruges bl.a. i følgende forbindelser:

- 1) have med at fare (som rigtighed kand haffue med at fare) 'have at gøre med, forenes med' 1647:194.
- 2) farende vej (hans rette farne wey til Kiertteminde) 'vej, rejserute' 1648:45, 98.

fast (fast mindere) 'meget, langt' 1641:154.

fattigdom 80.

fattigfolk 78, 80, 605.

- favn (faffne) er et længdemål (3 alen) 1641:296.
- fe se fæ.
- febod se fæbod.
- fejde 162.
- feld se fæld.
- felde se fælde.
- felde støche se fældestykke.
- felle se følge.
- felli(d)tzbed se fælledbed.
- fellig se fællig.
- felling se fælding.
- fellit se følge.
- ferdig se færdig.
- feschewand se fiskevand.
- feshoder se fæshoved.
- fest er præf. part. af vb. fæste 1643:130.
- feste se fæste.
- festemand se fæstemand.
- fetalje (fettallie) 'fødevarer' 1643:206.
- fie- se fje-, fjæ-.
- firhøns se fjerhøns.
- firslinderet (it støche fir slendered tømmer) 'tilhugget på alle fire sider, firkantet' 1644:124
- fiskeri 337.
- fiskevand (feschewand och fægang) 'fiskedam' 1642:176.
- fjederbudme (fiederbom) 'lænkeklods, klods hvori en lænke er gjort fast' (?) 1648:113.
- fjerding 1) (fiering smør, rug) er et rummål, 1/4 tønde 1640:43, 52 o.s.v.
- 2) (Egeboel fiering) '1/4 bol' 1641:281.
- fjerdingkar (5 fieringcar rug) er et kornmål, 1/4 skæppe 1647:11, 216.
- fjerdingskedel 'kedel som rummer en fjerding, 1/4 tønde' 1644:36.
- fjerhøns (fir høns) 'tjurhøns, urfugle' 1648:12.
- fjerkrå 356.
- fjæl 1) (en fiel i døren) 'bræt' 1642:337; 1647:283.
- 2) (naar ... fiellen eller budet kommer til hannem) 'budstikke' 1646:143.

- fjællebro (fiellebroen) 'plankebro' 1647:227.
- flid (med flid siunit och seet) 'omhu' 1646:10.
- flitteligst (wi ... haffuer ... flitteligst eragted) 'på det omhyggeligste' 1643:200.
- flod se flåd.
- fly 1) (hand wille fly den s. quinde ... hindiß helbred) 'skaffe, give' 1642:129.
- 2) (kalch at ... fly wed muren) 'reparere' 1642:212; 1643:61.
- 3) i forbindelsen fly bedre 'helbrede' 1642:129.
- flytning 314.
- flåd (hesten wor fuld aff flod) '(afsondring af) materie' 1640:47; 1641:241, 277; 1648:70.
- fod 1) (føeder i et par støffle) 'støvlefod' 1640:29.
- 2) i forbindelsen bringe på fode (fougeder ... nogit rytteri wille bringe paa fode och wnderholde) 'sætte på benene, gøre klar' 1644:38.
- foderløn (foerløn) 'betaling for opfodring af husdyr' 1647:274.
- fodernød (førnød) 'stykke kvæg, som af en fæstebonde skal opfødes for herremanden' 1641:70. Jfr. fødenød.
- fodernødspenge 304.
- foderokse (foeroxe) 'okse, som af fæstebonden skal opfodres for herremanden' 1640:93; 1642:221; 1643:71.
- fodkiste 'kiste på fødder' (?) 1645:72.
- fodstykke (fo(e)dstøcher) 'syldstykke' 253; 1641:118 o.s.v.
- fodtøj 624.
- foer er foder 1642:93.
- foer- se foder-.
- foester se foster.
- fogeder 309, 471.
- fogedpenge 'afgift til ridefoged på 10% af bøde' 4, 304; 1640:1 o.s.v.
- fol i forbindelsen i folet (en brun hope, wor i follet) 'drægtig' 1645:62.
- foldefoged (faldefougitt) 'tilsynsmand ved byens fold' 1646:145.
- folk, folkehold (på hovedgårde) 288.
- follet se fol.
- for bruges bl.a. således:
- 1) (hand bløde for i sit ansigt; for winduffuerne med en degen ... wdfordrit) 'foran' 1642:14; 1647:42; 1648:160.

- 2) (jngen forbud for midsommer der paa at were giort) 'før' 1641:101; 1642:232.
- 3) (sette bester for dennem [d.v.s. stude] i plougen) 'i stedet for' 1642:93.
- 4) (at haffue wdlagt for barnefader) 'i egenskab af, som' 1642:37, 62; 1644:103.
- 5) (da søgte [ML] NBS thienner ..., for hand epter ... dom wdleg begierit) 'fordi' 1642:83.

for er foder 1643:131.

forarge (huis udj den gaard, som kand were forargit) 'ødelægge, misligholde, gøre ringere' 1641:87; 1646:27.

forbeholden (sin betalling forbeholden) 'havende betinget sig' 1642:336.

forbud 'tilbageholdelse (af gods, penge til dækning af krav)' 54, 310.

forbudsseddel 'dokument, hvori forbud (se ovf.) pålægges' 1642:167.

forbygge (stuehusit schal forbøgis 5 bindinger) 'reparere, istandsætte (med)' 1641:270 o.s.v.

fordeling 50.

fordelt (en fordeelt mand) 'dømt' 1642:295.

forderffuere er fejl for forderffuelse 1642:145.

forderit er fordærvet 1642:324.

forderlig i forbindelsen med forderligst 'snarest, hurtigst muligt' 1648:170.

fordrag i forbindelsen have i fordrag (hand skulle haffue i fordrag med at sette sticker i hans korn) 'bære over med' 1646:194.

fordrage (der mennischen wille loffue Gud, da kunde hand det iche fordrage) 'tåle, finde sig i' 1642:133.

fordrikke (fodruchet) 'drikke op' 1641:306; 1643:39; 1645:225.

fordølge (mens dersom det [et pant] iche bliffuer thilkiende-giffued, men worder fordult) 'holde tilbage, skjule' 1642:206.

fore er fure 1646:75.

foregive 1) (jmod dom och huiß widne kand foregiffuis) 'forelægge (til juridisk bedømmelse)' 1642:315; 1643:145; 1645:155; 1647:122; 1648:105.

2) (MA foregiffuer, at her iche maa senteres) 'hævde' 1642:1; 1645:193; 1647:97; 1648:21.

3) (siunit och seet [nogle oldenskove], eptersom de aff NP ... bleff foregiffuen) 'pålægge' 1646:10.

foregøre (wederlag, regenschab foregiortt) 'udrede' 1647:122.

- forekomme 1) 'træffe på, komme for øje' 1640:55, 67; 1642:158; 1643:84.
2) forekommes 'forhindres' 1641:383.
- forene (førend alle naaboerne der om anderledis bleff forænit)
'forlige, gøre enig' 1645:204.
- foreninge (Partterne bleff foræningit, at ...) 'forlige, gøre enig' 1643:41.
- fore thiuff er fåretyv 1644:222.
- foreøxen se foderokse.
- forfald i forbindelsen i NNs forfald 'da NN er forhindret' 1648:226.
- forfang (forhindring eller forfang) 'skade' 1647:251.
- forfare (forfaren udj throidoms konst; di ... skulle forfare)
'erfare' 1642:145; 1644:256; 1648:171.
- forflytte (participium forfløt) 'udskyde' 1640:75 o.s.v.
- forfærdelse (Nere møllis forferdelse) 'istandsættelse' 1642:196; 1644:117.
- forfærdige (kand icke forferdigis wnder 60 sdrl.) 'sætte i stand' 1642:118.
- forfølge 'retsforfølge' 1640:91 o.s.v.
- forfølgning 'retsforfølgning' 1646:113.
- for handheffuit se forhåndhæve.
- forhandle (huorledis hand sig skichet och forhandlit haffuer)
'handle, opføre sig' 1644:59; 1645:118.
- forhjelpe (forhuelpe (!)) 'hjælpe' 1641:317.
- forholde (epter at winderne æden bleff forholt) 'pålægge' 1643:88, 139 o.s.v.
- forhuelpe se forhjelpe.
- forhverve (epter forhuerffuede dom) 'erhverve, få' 1642:83 o.s.v.
- forhåndhæve (om hand ... dennem icke med loug och rett for handt-heffuit haffuer, som det sig burde) 'beskytte, værne' (?) 1643:44.
- forklejnning (deris ære thil forkleyring (!)) 'formindskelse, krænkelse' 1641:317.
- forkleyring se forklejnning.
- forkomme (en hald thønd ... skuller, som ... KC haffuer ladet forkome) 'ødelægge, spolere, sætte over styr' 1642:283; 1643:240.
- forkorte 'formindske' 1646:123.
- forkortelse 'formindsket areal' 1646:123.
- forkortt se kort

forkøbsret 125.

forleden 1) (forleden skiertorsdag) 'foregående' 1642:7 o.s.v.
 2) (8 dage forleden till i dag) 'for ... siden'
 1640:1 o.s.v.

forlene (huiß Gud en huer med forlendt haffuer) 'skænke, give'
 1642:158 o.s.v.

forleningsbrev 'lensbrev, skriftlig overdragelse' 1642:49.

forlest se forlæse.

forlig 33, 163, 236.

forligelse (wed god jmellehandling och forliggelse) 'forlig'
 1643:200.

forligelsemaal (AJ ... thilbød hinde forliggelse maall) 'forlig'
 1643:371.

forlov 1) (forløff) 'forlov, tilladelse' 1640:96.

2) (forløff, før loug, førløff) 'den pligtige afgift
 for tilladelse til at fraflytte et gods' 304, 663;
 1640:8 o.s.v.

forlove (AM ehr forloffuit otte wngnøed ... paa det gres) 'til-
 lade' 1646:100.

forlover (forloffuer) 'kautionsist' 1640:63 o.s.v.

forlægge (de irettekallede bleff forlagt en huer sin skat burde
 betalle) 'pålægge' 1643:145 o.s.v.

forlæse (forlæst, forlest) 'læse op for' 1642:259, 296.

forløfte 'kaution' 123; 1641:55 o.s.v.

forløftningsmand 'kautionsist' 1646:154.

formand (TM och AP och deris formend haffuer slagit deris eng)
 'forgænger' 1643:59; 1645:204.

formelde 'oplyse om, angive' 1640:5; 1642:63.

formelding 'oplysning' 1640:5.

formene (formeentte de burde betalle) 'være af den opfattelse'
 1642:4, 59, 145 o.s.v.

formue '(fast eller løs) ejendom' 1642:2.

fornemme (siden thid haffuer hand huerchen seet eller fornemmit
 hinde) 'høre om' 1643:88.

fornær er for nær 1643:282; 1645:225.

fornødenhed (hosbundens fornødenhed) 'behov' 1643:271.

forordninger 475.

forprang 'ulovligt opkøb eller salg før marked' 1642:63, 239;
 1645:303.

forrejse (IH ... fra byen wor foreist) 'rejse væk' 1643:201.

forrer er furer 1645:225.

- forruste (forøste) 'ruste op' 1641:69.
- forråde (Lige saa snart som jeg har forraad her M i M., saa snart schal her J i G. ... faa deris løn) 'gøre det af med, ødelægge' 1642:215.
- forschind er fåre skind 1641:311.
- forschriffning se forskrivning.
- forschriffuelse se forskrivelse.
- forschylde se forskyldte.
- forse 1) (boelligit ... er forsett med landgilde) 'pålægge, forsyne med' 1645:312.
- 2) forse sig (hand maa giffte och forsee sig, huor hannem ... lyster) 'forsørge (en kvinde) ved giftermål' 1643:397.
- 3) forse sig (hand sig med Karen ... forseet haffuer) 'forbryde sig' 1642:37; 1643:266.
- forset se forsæt.
- forskrivelse (forschriffuelse) 'skriftlig anbefaling, forbøn' 1641:393; 1645:224; 1647:291.
- forskrivning (epter forschriffning) 'skriftlig forpligtelse' 1641:113 o.s.v.
- forskyldte 'gengælde' 1641:280; 1642:292.
- forslæt (forslet(terne)) 'forpløjning' 1642:295; 1645:225.
- for soeret se forsværge.
- forspidse (AP aff AE ... wor for spidtzit i for:ne sag) 'bagtale' 1648:49.
- forsvar (thage HJ i forsuar; de wmøndige med deris forsuar) 'værge' 1640:98; 1643:278.
- forsvare 'være ansvarlig for' 1640:indl.
- forsvarlig (som de ... forsuarlig fra dem wil giffue beschreffuen) 'som lader sig juridisk forsvare' 1642:284 o.s.v.
- forsværge (penge haffuer hand for soerett sig fra) 'frasisige sig ved ed' 1640:23, 38.
- forsæt (PSs schrifftelig forsets widere bemelding) 'skriftligt indlæg, fremstilling' 1640:80 o.s.v.
- forsørgelse 78.
- fortegnelse (huis de hannem epter hans regenschabs bog schyldig [er] epter fortegnelsis jndhold) 'regnskabsliste' 1642:43 o.s.v.
- fortingning 'overenskomst' 1648:149.
- fortøffuit se fortøve.
- fortørnelse se gudsfortørnelse.
- fortøve 1) (RM ... har ... iche wden faa gange fortøffuit, epter at welsignelse wor giort) 'vente, blive tilbage' 1642:133.

- 2) (sagen er fortøuid) 'forsinket, forhalet' 1643:
257.
- forvaring 113.
- forvinde (som en rømning och loug for wunden mand) 'overbe-
vise (om en forseelse med deraf følgende tab af rettig-
heder)' 1640:98.
- foræningit se foreninge.
- forænit se forene.
- forøgt er forødt 1645:144.
- forøste se forruste.
- forårsage (HS ... [har] foraarsag [fejll for foraarsagit] werit
sig wnder legers haand at schal begiffue) 'foranledi-
ge' 1642:158.
- foster (AA ... sit foester ... ombragt haffuer) 'nyfødt barn'
1645:1.
- fosterløn 'betaling for at pleje og opfostre et barn' 1647:36.
- fradrage 'rejse væk fra' 1642:20.
- frafald 33.
- fraflytning 238.
- fragærde (it gierde, som liger wden om Langkielnd grund, och
SL hannem haffuer fragierdet) 'ved gærde berøve ejen-
domsret til' (?) 1642:131.
- framærke (wor samme griß LS fra merchit) 'frarøve ved at fjer-
ne ejermærke' 1642:252.
- frapant er participium af verbet frapante 1642:85.
- frasige 'afsigte kendelse om' 1642:93; 1645:61.
- frasigelse (siunß fraßigelse) 'kendelse' 1640:9 o.s.v.
- frastede (hindis gaard er hinde frasted) 'frakende' 1646:31;
1648:61.
- frastå 1) (HM frastoed den thiltalle) 'frafalde' 1643:93, 400.
2) (frastaa oc oplade sit huß til hannem) 'afstå'
1643:67.
- fravidne (for:ne winde kand iche ... frauinde den s. mandtz arf-
fuinger deris schouff) 'berøve gennem beviser eller
edsaflæggelse' 1642:211.
- fred (hand ... haffuer ... fred fornøden som de andre byemend)
'sikkerhed' 1646:143.
- fredløshed 149.
- fredsbrud 71.
- frelse (fri, frelser, hiemler och thilstaar) 'give til fri rå-
dighed og besiddelse' 1643:236.
- fremage (hand haffuer ey willet frembagit hans houffe och pre-
steued) 'køre (til bestemmelsessted)' 1643:226.

- frembringe (jt ... suin ... som de hannem nu ... haffuer frembragt) 'bringe frem for, fremlægge' 1643:129.
- fremfordre (fremfordrit siunsmend) 'forlange fremkaldt' 1642:45; 1643:294.
- fremføre (fremføre deris høe) 'føre frem (til bestemmelsessted)' 1644:27.
- fremlig (en ... koe, fremlig med kalffue) 'langt henne i drægtighedsperiode' 1644:77.
- fremlysning 21.
- fremmede 81, 607.
- fremmers 'forreste del af stuehus, brugt til køkken' 254; 1641:118 o.s.v.
- fremmersdør 'dør til fremmerset' (se ovf.) 1640:96.
- fremmøde 31.
- fremsigelse (wurderings mendtz fremsigelse) 'udtalelse' 1642:82.
- frifindelse 42.
- frihedsberøvelse 72.
- frugtning (at giøre ... regenschab om [et bistades] frogtning och affgrøde) 'udbytte' 1644:145; 1645:140.
- frøgæld 'erstatning for udsød' 1646:95, 234.
- fuld 1) (en fuld gaarsbrug) 'af fuld størrelse' (jfr. fuldgård ndf.) 1642:319.
- 2) (et fuldt siun; neste fulde landtzting) 'med uindskrænket retsgyldighed' 1640:2, 98 o.s.v.
- fuldgøre (fuldgiøre sit breff) 'gøre fyldest for, opfylde betingelser i' 1640:82 o.s.v.
- fuldgård 'helgård, gård af fuld størrelse' 1642:319; 1645:51.
- fuldkommelig (huoroffuer HL fuldkomelig kierit och claget) 'efter alle juridiske forskrifter' (?) 1645:105.
- fuldkommen (at wille giffue CM fuldkommen skiøde) 'nøjagtig' 1643:307.
- fuldmagt 131.
- fuldmægtig 'befuldmægtiget' 309; 1640:61 o.s.v.
- fuldmægtige (wdmelt och fuldmegtigit) 'bemyndige' 1648:80.
- fuldting 'ting med fuld retsgyldighed' 1640:105.
- fuldværd (fylleste fulduerd och betalling) 'fuld værdi' 1642:176.
- fyldest (at giøris fylliste) 'økonomisk godtgørelse, erstatning' 1640:1; 1642:176.
- fylding (da bleff ... neffningerne fylling paasatt) 'vidnesbyrd om at nævningeprocessen foregår og afsluttes efter lovens forskrifter' 1648:107.

- fyrredelle (1 tylt før deeller) 'fyrreplanke' 1642:179.
- fæ (fe) 'kvæg' 1641:269.
- fæbod (en føye febod) 'kvægskur' 1642:133.
- fægang (feschewand och fægang) 'græsningsareal' 1642:176.
- fæld i forbindelsen sige i fæld 'erklære brøstfældig' 301;
1643:127, 137; 1648:233.
- fælde (it støche felde paa sex laß) 'rydning' 1642:182 (bis).
- fældestykke (epterschr:ne felder, nemblig: en liden felde støche paa PMs maall ...) 'ryddet stykke' 1642:182.
- fælding (RJs gaars felling 36 d.) 'erstatning for misligholdelse af fæstegård' 1642:179, 315.
- følge (felle, participium fellit) 'pløje første gang' 1641:111.
- fælled 214, 320.
- fælledsbed (Hemarchen ... haffuer werit fellit och brugt til fellitzbed) 'græsning på fælleden' 1643:164; 1644:87, 108.
- fælleseje 111.
- fællesgræsning 237.
- fællig sb. (giffuit sig i fellig med) 'kønslig forbindelse' 1643:121.
- fællig adj. (fri, fellig och sicher) 'sikker' (?) 1641:129.
- fæmon 'kvæg' 1643:379.
- fængsling 55.
- færdig (icke kand sit egit [tømmer] endten ferdig eller wferdig jgien bekomme) 'i (god) stand' 1644:156.
- fæshoved (feshoder) 'kreatur' 1641:210, 273
- fæste (feste) 'fæstemål' 300; 1640:35 o.s.v.
- fæsteafgifter 114.
- fæstebrev 618.
- fæstefortabelse 300.
- fæstegodsoverdragelse 313.
- fæstegårdsdrift 302.
- fæstemand 'trolovet mand' 1643:121.
- fæstemål 114, 300.
- fæster 79.
- fæsterestance 117.
- føde (thoe plog stude ... er saa louglig fød, at ...) 'opføde' 1642:93.
- fødenød (føed nød, førød (!)) 'fodernød' (se ovf.) 1640:31, 43; 1642:228.

føer se bøgesnøde

føje (en føye febod; en føye halffgaars brug) 'ringe' 1642:133; 1645:19.

følgagtig 'til disposition, hjælp' 1642:240; 1645:105.

følge 1) (fire laß wed ... och hannem ey nu wil lade følge)
'tilfalde' 1644:200.

2) (de, som haffuer thald och fuld denne sag, haffuer fuld den løgenagtigen) 'rettsforfølgge' 1643:258.

før 1) 'arbejdsdygtig' 1643:200; 1648:200.

2) (en før bilche) 'kraftig' 1643:402.

før se for betydning 2.

før deller se fyrredelle.

føre på (och aff jt wuilligt siun, om paa bliffuer ført, skal bliffue wfelt) 'pålægge' 1646:154.

førge thiuge er fyrretyve 1642:45.

førloff, førlov se forlov.

førnød se fodernød.

førstehøring 'rettsforfølgelse ved første høring' 1640:57.

føye se føje.

få 1) 'få, modtage' 1640:14 o.s.v.

2) (PH haffuer faat PC en ... koe) 'give, overlade' 1640:11; 1643:18; 1646:145; 1647:173.

får 354.

gaaregang se gårdegang.

gade (Frelltofte gade) 'landsbygade' 1641:198.

gadeland 'areal, som ligger ud til landsbygaden' 1643:120.

gader 220.

gaffel 'den del, som i en overtræskværn forbinder de drivende dele med den lodrette drivaksel' 1642:179.

galtsvin 'kastretet ornegris' 1643:128; 1644:65; 1646:207.

gangen se gå.

gangerhest 'pasgænger' 1641:1.

gaver 110.

gebiur se gebur.

gebur (ep̄ter standens gebur, gebiur) 'skyldigt hensyn' ('således som det passer sig for hver enkelts tilstand, omstændigheder') 1641:280, 335; 1642:158; 1643:318.

gehæng 'akselskærf til at hænge sidevåben i' 1641:69.

- gemen (huß ... som dieris queeg gemeent till søger; gemen knip-
ling) 'almindelig' 1642:278; 1645:221.
- gemes 'i overensstemmelse med' 1641:375.
- genmæle (gienmelde; thagen wed gienmelle) 'indsigelse, protest'
1640:58, 76.
- gesterij se gæsteri.
- gevalt (med geualtt) 'magt' 1648:105.
- gielde- se gæld-.
- gielde se gilde og gælde.
- gielding se gilding.
- giempe se gimpe.
- gierde se gårde.
- gierdested se gårdsted.
- giert se gårde.
- gieste- se gæste-.
- giestlig er gejstlig 1642:145.
- giffue se give.
- gild er gæld 1643:93.
- gilde sb. (Thorup gielde, som holdis den 16 may) 'landsbygilde'
235, 590; 1641:204 o.s.v.
- gilde vb. (en klod, som hand haffde ladet gielde) 'kastrere'
1643:182.
- gildesdrik (gildesdrich) 'drikkevarer ved gilde' 1646:143.
- gildesøster 'kvindeligt medlem af landsbygilde' 1643:132.
- gilding (gielding) 'kastreret hingst' 1643:135.
- gimmerlam 'hunlam' 1643:3.
- gimpe (giempe) 'vrikkerøv' er et skældsord til en kvinde
1648:120.
- giorde se gjord.
- give bruges bl.a. således:
- 1) (gaff sin sag til MA) 'overgive, overdrage'
1640:38.
 - 2) (huad hesten widere kand koste giffuer tiden) 'må
(tiden) vise' 1640:80.
 - 3) give efter (da ... gaff PJ MA forseelsen epter)
'eftergive' 1642:151.
 - 4) give til (at di wille giffue hinde det till for di
ord, hun haffde tald) 'tilgive' 1648:152.
 - 5) give ud (att giffue sin clauge wd) 'udtale, lade
høre, give udtryk for' 1640:9.
- giøre se gøre.

giørelß se gørelse.

gjord (thoe gjorde thill mølaxselen thil den lille queren
'rem' 1642:179.

god 1) (den goede mand) 'anset' i omtale af adelige 1640:
55 o.s.v.

2) (er goed fore) 'i stand til' 1641:14; 1642:39; 1644:
52, 136, 140; 1647:115.

3) (jt skiørt, huilchet de agted goed for sex daller; saa
god som en daller) 'værd' 1641:117; 1642:211; 1643:
67; 1644:31.

godfar (goefar) 'svigerfar' 1641:45.

godsadministration 310.

godsejer (som husbond) 308.

godsige 'garantere økonomisk for' 1640:89; 1641:100 o.s.v.

godtfolk (got folch) 'hæderlige, skikkelige mennesker' 1640:67.

grangivelig (da haffuer de grandgiffuelig forfarit baade i mar-
cken saauelsom i byen) 'nøjagtig' 1644:256.

gres- se græs-.

grobelted se gråbæltet.

groe er grov 'gravede' 1642:230.

groffenbrad '(stykke) oksesteg' 1642:133.

grydekobber 'kobber til at støbe gryder af' 1643:19.

gryder 614.

grydestøber (HK ... at haffue kaldet grydstøber) er et skælds-
ord, 'løgnhals' ? jfr. kommentar.

græsbed (thil fellidtz gresbed) 'græsningsareal' 1644:97
o.s.v.

græsning 215, 361.

græspenge (1 rd. grespeng for 2 hoper) 'græsningsafgift'
1642:18; 1644:32; 1648:185.

grøde 1) (grøen affført) 'avl' 1642:232.

2) (1 gammel gaaß med sin grøe) 'afkom' 1641:357.

grøfter 212.

grøn (hand ickon haffuer jt grønt hus, haffuer huercken at
pløye eller saa) 'med (lidt) græsningsareal' (?)
1643:281.

gråblisset (en graableset [hest]) 'grå med lys plet eller
streg på forsiden af hovedet' 1643:338.

gråbæltet (en grobelted søe) 'grå med et hvidt, bæltelignende
aftegn på kroppen' 1648:65.

gråsej er en torskefisk (Sadus virens) 1644:137; 1645:95.

gudsfortørnelse (signen, gudtz fortørnelse och spøgeri) 'ugudelighed, handling hvorved gud krænkes' 1642:134.

gudstjeneste 502.

gunstig (gunstig hoßbund) 'nådig, velvillig' i om- og tiltale til højerestående personer 1640:60 o.s.v.

gyde 'smal landevej' 1642:188.

gæld sb. 91, 116, 117, 118, 119.

gæld adj. (ehr begge [hæstel] giæld) 'gold' 1643:338.

gælde i forbindelsen arve eller gælde 'vedgå gæld' 1643:143; 1646:2.

gældsbetaling (gieltdtzbetalling) 'tilbagebetaling af gæld' 1643:132.

gældsbreve 116.

gældskyldig (gieldschyldige) 'debitor' 1642:336.

gærde sb. 107, 212.

gærde vb. (formeentte SL samme gierde self burde gierdet) 'sætte gærde' 1642:131 o.s.v.

gærdested 1) (i lengden och i bredden epter gamel gierdested) 'sted for (tidligere) gærde' 1647:157.

2) (der sad nogen haar och blod i gierde stedit) 'gærde' 1645:205; 1646:87.

gæs 356.

gæsteretsdom (giesteretts dom) 'dom over person med ejendom men uden bopæl i retskredsen' 1643:201.

gæsteri (g(i)esterij) 'afgift i stedet for modtagelse og husning af embedsmænd' 304; 1640:31 o.s.v.

gæsterihavre (½ ørtte giesteri ar:e) 'havreafgift i stedet for modtagelse og husning af embedsmænd' 1643:356.

gødning 322, 364.

gøre bruges bl.a. således:

1) (giør iche sin hosbond wden en gaaendis wge dag) 'udrede sin forpligtelse' 1645:97.

2) gøre godt (Jøren loffuit at thalle med fogden, at det schulle bliffue gaatt at giøre med Madsis hoffning, jndtil hand bleff før jgien) 'gennem betaling holde skadesløs for' (jfr. holde kvit smst.) 1648:126.

3) gøre rede (at giøre rigtig rede, som det sig bør) 'aflægge regnskab' 1644:145.

4) gøre sig (HH giorde sig megit wnøttig, spillede øl ... och slog i bordet) 'optræde, opføre sig' 1647:284.

5) gøre til (for en hud han giorde till) 'behandle, forarbejde, berede' 1640:29.

gørelse (toe march for same egtis giørelß) 'udførelse'
1647:3.

gå bruges bl.a. således:

- 1) gå, gå om (den anden sag ... er henuist til hans werne thing der at gaas, huiß rett er; derom [om en retslig tvist] gaaß epter louglig medfart) 'behandle og afgøre (en sag)' 1643:55; 1644:108; 1645:78, 226; 1648:14.
- 2) gå på (schiffte breffuet, som ehr gangen paa samme schiffte) 'udfærdige, udstede' 1640:13, 45.
- 3) gående (en gaaendis wge dag) 'som udføres gående' 1645:97.

gård bruges bl.a. om 'fiskegård' 1645:186.

gårde 251.

gårdegang (gaaregang) 'gårdeeftersyn' 1641:289.

gårdfred (husfred och gaardfred) 'krænkelse af gårdfred ved ulovlig indtrængen og overfald' 1646:200; 1648:71.

gård(s)fælding (gaardfelding, gaardtz felding) 'erstatning for misligholdelse af fæstegård' 1640:111; 1641:116; 1642:179, 315; 1643:137; 1647:303. Jfr. fælding.

gård(s)fæste (gaard feste, gaarsfeste) 'gårdindfæstning, fæste af gård' 1640:43, 65 o.s.v.

gårdsret (epter gaarsretten) 'samling af retsregler for kongens og de adeliges gårde' 1647:42, 62.

gåsebænk (gaasebench) 'lukket bænk med rum til rugende gæs' 1645:5.

gåsehavre (gaaße ar:e, gose ar:e) 'havreafgift (til at fede gæs)' 1641:70; 1642:221.

gåsemærke 'ejermærke på gås' 1644:147.

haffresed se havresød.

haffuende se havende.

halff- se halv-.

hallom er halm 1648:12.

hallscheper se halvskæppe.

halned (halne) 'halvdel' 1641:275; 1642:38; 1644:45.

halvelvte '10½' 1643:120.

halvgærde (Jmellem de hauger i Blangsted schouff skal PJ thage halffgierde fra ...) 'den ene halvdel af et gårde' 1642:188; 1647:167.

halvgård (det er iche fuldt en halgaardtz brug, som LC paaboer) 'mindre gård, som skattetakseres til ca. halvdelen af en normal gård, helgård' 1642:39, 41, 327. Jfr. fuldgård.

- halvniende '8½' 1644:48.
- halvsjette '5½' 1646:86.
- halvskæppe (2 hallschepper are) er et kornmål 1641:275.
- halvsyttende '16½' 1642:201.
- halvtiende '9½' 1643:132.
- hammer 'tværbjælke, tværtræ' 1645:43.
- hampeland 'areal til dyrkning af hamp' 1648:162.
- hand se hånd.
- handel 1) 'køb og salg' 124, 368.
- 2) (fordj hand søger indtet deris steffne om Nymarchs handel) 'behandling, fremgangsmåde' 1645:204.
- 3) (KWs sag anlangende Røgerup handel) 'affære' 1645:103, 119 (jfr. 1645:128).
- handle 1) (huiß de partterne jmellem [i en voldgiftssag] handle, skal were ... wpaatald) 'forhandle sig frem til' 1648:79.
- 2) (du haffuer handlit dig som en god karell) 'opføre sig, bære sig ad' 1647:283.
- handschrift se håndskrift.
- hare er harve 1642:324; 1643:402.
- harehammer (harehammer ... och harested) 'hammer, som leens æg udbankes med' 1646:131.
- harested (harehammer ... och harested) 'ambolt' 1646:131.
- hart se hård.
- hastighed (MA benegted iche, io zedellen udj hastighed sønder [at have revet]) 'hidsighed' 1642:151.
- hattebånd (hatte boend) 'bånd omkring pulden på en herrehat' 1646:131.
- I have 1) (Ottense hauger) 'løkke, indhegnet jordstykke' 1647:163.
- 2) 'køkken-, frugthave' 222.
- II have (hand fich haffuerne, før M døde) 'høsthave' (se ndf.) 1643:108.
- havebrug 327.
- havende (at age ... HV ... med haffuende godtz) 'som er i besiddelse af' 1643:373.
- havre 324.
- havresæd (haffresed) 'havrekorn' 1640:46.
- he er hede 1643:294.
- heden (i høy och heden iord) 'hedensk, ikke indviet' 1643:68.
- hedenfunden se henfinde.
- hedenuist se henvise.

- heder 200.
- heelschat se helskat.
- heffuid se hævd.
- hegning (hegning jmod fellit) 'opsættelse af hegn' 1647:182.
- helgenmesse (till hellmers) 'allehelgensdag, 1/11' 1640:11.
- helle se hæle.
- hellebard (hellebore) 'huggespyd' 1648:21.
- heller 'eller' 1640:76 o.s.v.
- helligdage 691.
- helligtrekongersaften '5/1' 1647:106.
- helskat (heelschat) 'skat i fuldt omfang' 1640:109.
- hemmelig (hiemblig) 'i smug, lønligt' 1641:207.
- hende, hender, hendet se hænde.
- hendt er præt. part. af hente 1642:137; 1647:236.
- henfest er præt. part. af henfæste 1642:163.
- henfinde (jeg sagen for sin thilbørlig dommer ... wil haffue hedenfunden) 'henvise, vise herfra (til et andet ting)' 1642:110; 1643:48; 1648:14.
- hengerne se hæng.
- hengslet se hængsle.
- henstrække på (ep̄ter som clagen paa liff och ære henstrecher) 'vedrøre' 1643:187.
- hentage (thoe laß sten [er] hentagen och opgraffuen) 'føre bort' 1647:183a.
- hentyde 'tyde i den retning' 1640:98.
- henvise (heden uist) 'henvise, vise herfra (til et andet ting)' 1641:133 o.s.v.
- herberghus 'forrådshus, lagerhus' 1642:118; 1646:27.
- herlighed (Rønninge Sjøgaard ... diß herlighed) 'rettigheder (og deraf flydende indtægt)' 1642:94; 1647:15.
- herredsfoged 3, 5.
- herredsmænd (herridtz mænd) 'beboer i et herred' 6, 470; 1640:9 o.s.v.
- herrene se hårde.
- herteslag se hjerteslag.
- heruerch(-) se hærværk(-).
- hest 352; også i betydningen 'hingst' 1641:255; 1642:282, 324.
- hestklod 'ung hingst, plag' 1643:402.
- hiaubhiaub er et øgenavn, som måske hentyder til en talefejl 1648:120. Jfr. kommentar.

hidkalde 'stævne' 1640:1 o.s.v.

hiem- se hjem-.

hiemblet se hjemle.

hiemblig se hemmelig.

hiemmels mennd se hjemmelsmand.

hierteslag se hjerteslag.

hins er hendes (hindis) 1642:7.

hjemgæld i forbindelsen have for hjemgæld 'selvforskyldt tab, som ikke giver ret til erstatning' 1644:96; 1646:123.

hjemle 1) (hiemblet wed deris æd) 'bekræfte, fastslå lovligheden af' 1640:1 o.s.v.

2) (HP hiembler bunden kornit) 'overdrage, tildele' 1642:53.

hjemmel 112.

hjemmelsmand (hiemmels mennd) 'tingmand, mand som hjemler, bekræfter tingsbegivenheder' 1640:19, 38.

hjemvise (bleff hiemuist dem sig at rette epter deris byeloug) 'vise en sag fra en overordnet instans tilbage til en underordnet' 1643:80.

hjerteslag (herteslag; kiød och hierteslag) 'et slagtet dyrs hjerte og indvoldene omkring det' 1643:93.

hoe er trykfejl for thoe 1647:205.

hoffdage se hovdag.

hoffgaarden se hovgård.

hoffning(-) se hovning(-).

hoffnit se hovnet.

hoffpenge se hovpenge.

hoffued se hovved.

hoffue dyne se hoveddyne.

hoffuid- se hoved-.

hold (søldatteris hold) 'afgift i stedet for underhold' 1642:153. Jfr. soldaterhold.

holde bruges bl.a. således:

1) i forbindelsen holde det ud med 'holde stangen' 1641:240.

2) holde inde (Allerup mend holder [et område] ... aarligen jnde som jnddeell och jnnemercke) 'indhegne' 1646:134

3) holde til bedste (om den [en ko] nogen got folck forekommer, dj wilde holde hannem den thil beste) 'opbevare' 1642:292.

4) holde ved lige (holde kong.may. och byens thonge wed lige) 'fortsætte (at udrede)' 1642:63.

- homlekuler, hommelkuller se humlekule.
- hompengomp se humpengump.
- honder er fejl for hønder 'hynder' 1644:227.
- horestykke (jndtil hand hinde horestøcher offuer beuiste) 'utug-tige handlinger, opførsel' 1645:155.
- horsklod 'ung hest, plag' 1643:402; 1647:264.
- hosbundet se husbonde.
- hose 'strømpe' 1642:299. Jfr. pindhose.
- hospitaler (i købstæder) 406.
- hospitalsgoods 272.
- hospitalmester '(underordnet) embedsmand ved hospital' 1648:69.
- hosvarelse (i AHAs hoß werelse) 'tilstedeværelse' 1645:68.
- houffe se hov og hovved.
- houffwed se hovved.
- hov i forbindelsen til hove (at pløye thil houffue) 'på hoveri-arbejde' 1647:92.
- hovdag (hoffdage) 'dag, på hvilken der skal ydes hoveriarbejde' 1644:88.
- hoveddyne (hoffue dyne) 'hovedpude' 1641:11; 1645:16.
- hovedgårde 280-99.
- hovedgårdsdrift 287.
- hovedgårdsmål (hoffuidgaars maall) 'skovstykke, som hører til en hovedgård' 1646:69.
- hovedgårdstilliggende 285.
- hovedlag (MA ... smøgit hoffuidladet aff dem [nogle øg]) 'hovedtøj (til heste)' 1648:86.
- hovedlod (hoffuidlod) 'den lod som tilkom en person i et godsfællesskab' 1643:68.
- hoveri 305.
- hovgård (hoffgaarden) 'hovedgård' 1646:69.
- hovnet (armen wor hoffnit) 'opsvulmet' 1645:106.
- hovning (hoffning til Fraudegaard) 'hoveriarbejde' 1642:28 O.S.V.
- hovningspenge (hoffnings peng) 'afgift i stedet for hoveri-arbejde' 1642:254; 1643:280.
- hovpenge (hoffpenge) 'hovningspenge' (se ovf.) 1643:390.
- hovved (for hand ey paa threj aars thid haffuer agit och yt sin hoffued; houffued; houff wed) 'afgift i brænde til en hovedgård' (?) 1643:209, 226, 385; 1645:208; 1647:304.
- hue (en hue for 2 mk.) er hud 1641:80.

hueg se hvege.

huet er præteritum af vb. huje 1645:155.

huid- se hvid-.

huien er hujen 1642:133.

huiet er præteritum af vb. huje 1642:166.

huillit se hvile.

huiß se hvis.

huld (saa sant hielpe hannem Gud huld at worde) 'nådig'
1648:107.

hulsår (hull saar) 'dybt sår' (egl. som går ind til en af legemets hulheder, indre dele) 1640:9, 92.

humle 327, 384.

humlekule (hommel kuller) 'kule i jorden, hvor humlerødderne nedlægges' 1642:122; 1643:226; 1645:146.

humpengump (hompen gomp) er et skældsord, 'halterøv' (?)
1648:120. Jfr. kommentar.

hunde 357.

hundsfot (hunsfot) er et skældsord (egl. 'hunhunds kønsdele')
1642:195.

huse 251, 252, (i købstad) 403.

husbonde (paa sin hoßbundtz hendis weigne) er benævnelsen på den person, mand eller kvinde, i hvis tjeneste man står 12; 1640:52; 1642:326; 1645:31.

husbondsfunktion 308.

husdyr 350.

husfolk (jngen ... maatte jndtage nogen husfolch) 'tyende'
1648:148.

husfred (husfred och gaardfred) 'krænkelse af husfred ved ulovlig indtrængen og overfald' 1646:200; 1648:71.

husmænd 233.

huspenge (huspeng) 'fæsteafgift af landhus' 1644:135.

husrum (husrom thil sit koren) 'rum i et hus' 1642:179.

husværelse 1) (formedelst hand iche haffuer anden huß werelse thil hans eget høe och thøre) 'plads i hus'
1643:237.

2) (anlangende hand JM och hans huustrue deris husuerelse ... forwndt haffuer) 'husholdning'
1645:168; 1648:63, 71.

hut 'lille stykke jord' 1647:216.

hvege (HH ... hueg bøgen omkring) 'gå rundt om, bevæge sig frem og tilbage ved' 1643:278.

hvidblakket (huid blachet) 'hvidgrå' 1641:350.

- hvidlødet (1 huid lødit stud nød) 'hvidlig' 1643:402.
- hvile (med gielden er huillit ... 16 aars thid) 'standse
(afbetaling af gæld ?)' 1643:205.
- hvis 1) 'hvad' 1640:indl. o.s.v.
2) 'hvilke' 1640:5.
- hæle (huse eller helle) 'skjule' 1642:133.
- hænde 1) (thil alle och enhuer, bem:tte HN hender fore at
komme) 'ske, indtræffe' 1642:269; 1643:318; 1647:
23; 1648:6.
2) (hendet dom) 'opnå en retslig afgørelse' 1641:80.
- hæng (hengerne paa poertlogen) 'hængsel' 1641:252 o.s.v.
- hængslet (hengslet hund) 'med halsbånd' 1640:55.
- hærde (jmellem herrene) 'skulder' 1643:400.
- hærværk 134.
- hævd 110.
- hævn 162.
- hø 326.
- høbund (eng och høebond; gresning eller høebond) 'engstykke
til at avle hø på' 1642:41; 1647:167.
- høffd se høvd.
- høgulv (høegu(e)l) 'rum til hø i lade eller udhus' 1642:271.
- højtrængt (aff høytrengte nød) 'i højeste grad trængende, sær-
deles påtrængende' 1643:361, 396.
- høns 356.
- høre sig til rette 'lytte sig til hvad der er rigtigt, retfær-
digt (i forbindelse med et eventuelt søgsmål)'
1642:230.
- høreelse (hindre meningheden fra Gudtz ords høreelse) 'det at
høre' 1642:133.
- høring (lide høring; høring offuersted) 'særlig procesmåde,
der anvendtes bl.a. når et krav støttedes på en tidli-
gere afsagt dom' 50; 1640:16; 1642:46 o.s.v.
- høringsdele 'retsforfølgelse ved høring' (se ovf.) 1640:13
o.s.v.
- høsthave 'sidefjæl på høstvogn' 1642:324; 1643:108.
- høvd (en ager wender paa høffden) 'forpløjning' 1647:216.
- høytrengte se højtrængt.
- hånd 1) (den s. mans hand at bliffue med magt) 'håndskrift,
underskrift' 1643:214.
2) i forbindelsen i hånd og hævd (i hand och heffuid
haffuer) 'besiddelse' 1648:147.

- 3) i forbindelsen lyse på hende (liuste der fore ... RR rann paa hende) 'bekendtgøre at et søgsmål anlægges' 1643:376.
- håndskrift (handschrift) 'skriftlig erklæring, spec. gældsbevis' (egentlig håndskrevet dokument) 1641:154, 168; 1647:261.
- håndslag 65.
- håndværk(er) 421.
- hård i forbindelsen hård(t) korn (saa frembt de iche ... fire schepper hart koren wil haffue forbrut 'rug og/eller byg' 1642:289.
- hårdræt (haardret) 'trækken i hår' 1640:91.
- hårgreb (wold och haargreff och offuerlast) 'griben i hår' 1648:164.
- igengro (den gamble aagang ... er jgien groet, saa wandet iche kand haffue sin gang) 'gro til' 1642:58.
- i hud er i hu 1642:133.
- ildebrand 1) 'ildsvåde' 258; 1640:183.
2) 'brændsel' 1642:240; 1648:133.
- ilding 'brændsel' 1641:59.
- ildsted 256.
- imeden (imeden de hannem kient haffuer) 'sålænge som' 1642:282.
- imellemhandling 'mægling' 1645:130.
- indage (det [korn] wden forloff ... haffuer affført och jndagit) 'køre ind, køre hjem' 1643:166.
- indavle (aauxst jndafflit) 'indhøste' 1642:20.
- indbo 610.
- indfinde (mens sagen for min offuerdommer ... wil haffue jndfunden) 'indstævne, lade komme for' 1643:54, 114; 1647:71; 1648:55.
- indførsel (dit [det] boelleg ... bleff ... wed jndførsel paa ... Axsell Wernis wegne ... annamit) 'udlæg, eksekution' 1645:36.
- indgrøfte (hoßbundens enmerche, som baade er jndgierdet och jndgrøffted) 'afgrænse med grøfter' 1642:300.
- indlæg (effter hans jndlegs och tingswindis wiidere bemelding) 'skriftlig redegørelse' 1642:238.
- indlægge 1) (steen och ... hiull [i mølle] schall jndleggis och forferdiges aff ny) 'afmontere' ? 1646:186.
2) (RH loffuit restandtzen ... at wille jndlege) 'udrede' 1648:90.

- indnam 'opbringelse af dyr' (jfr. indtage 2 ndf.) 120, 175.
- indskrive (hand er jndschreffuen for at were søldat) 'indkalde' 1643:130.
- indslå (en wrinsch hest, hand haffuer indslagit i dieris march)
'slippe ind, lade komme ind' 1646:187.
- indtage 1) (eptersom ... nu er ... jndtagen jt støcke jord, som thil forne haffuer ligit thil fellidtz gresbed)
'inddrage under ens besiddelse' 1644:97.
- 2) 'indfange dyr og anbringe hos sig på ejerens bekostning' 1641:210, 274; 1646:145; 1647:191.
- 3) (jngen ... maatte jndtage nogen hußfolch epter denne dag) 'optage i husstand' 1648:148.
- indvisning (lide, nyde jnduisning) 'indførsel, eksekution' 1643:76, 86 o.s.v.
- innam se indnam.
- interesse 1) (at betalle med billig interesse) 'rente' 1642:244; 1643:45.
- 2) i forbindelsen rente og interesse (hoffuidstoell, rentte och jnteresse) 'omkostning' 1645:64; 1648:20.
- iord egne se jordeggen.
- irettekalde 'stævne' 1640:43 o.s.v.
- irettesættelse (jrettesettelße) '(juridisk) påstand' 1641:110 o.s.v.
- irring (jring och thrette) 'strid' 1641:28.
- isbrud (paa det de reisende ... udj isbrod och wand flod kand offuuerkomme) 'det at isen bryder op, tøbrud' 1643:225, 243.
- især (huad de samtlig i en by wedgaard i ser, bør at kome byen thil nytte) 'hver for sig' 1646:135.
- j- se også i-.
- jeffne se jævne.
- jeffnit(-) se jævned(-).
- jerngreb 'jernhank' 1641:58.
- jerntøj (jeren thøy) 'redskaber af jern' 1641:242.
- jernvægge (jeren weg(g)e) 'jernkile' 1640:94.
- jnd(d)e(e)ll se endel.
- jnnemercke se enemærke.
- jomfru er titel i til- og omtale til adelige frøkener 1643:86, 277.

- jomfrukrænken (9 rigs ort for jomfrue krencken) 'jomfrukrænkeri' (se ndf.) 1644:63.
- jomfrukrænker (jomfru krencker) 'person som begår jomfrukrænkeri' (se ndf.) 1644:103, 104.
- jomfrukrænkeri (EM ... for jomfru krenckeri at haffue thilfreds stillit) 'defloration i forbindelse med frivilligt samleje uden for ægteskab' 1644:122.
- jord 100.
- jorddrot 'godsejer' 1642:59; 1647:135.
- jordebog 618.
- jordegen 1) (iord egne bunde) 'selvejende' 1647:180.
2) (dend jord egne gaard) 'som er selveje' 1643:200; 1644:187, 256.
- jordejerbonde (thj jordeiger bønder) 'selvejerbonde' 1648:155.
- jordløs (jordløß gadehuße) 'uden tilliggende jord' 1646:214.
- jordskud 'skubben til jorden' 1640:91; 1642:76.
- jukke (RM har ... løbet siden som it galent mennische, som hand skrymter sig att were, er dog wed sin gode for-nufft, jucher och schriger) 'tale stammende' eller 'vrikke med bagdelen' 1642:145.
- jævne (stod NN ... rett i weyen jeffne smeden) 'i højde med, ud for' 1642:197.
- jævned (jeffnit och schiffte) 'deling, skifte' 1641:283; 1648:16.
- jævnedgårde (thage jeffnit gierd med) 'ligelighedsgårde, halv-gårde' (se ovf.) 1647:182.
- kaarß se kors.
- kag (straffis thil kagen) 'skampæl' 1644:84.
- kald 'stævning' 1640:9 o.s.v.
- kalde 'stævne for retten' 1640:8 o.s.v.
- kammers 'kammer' 1642:37.
- kander 613.
- karde 'redskab til rensning og udredning af uld' 1648:73.
- kare se karre.
- karl 1) (de Thorup karle) 'ung ugift mand' 1641:204.
2) (en før karell) 'tjenestedreng' 1643:200.
3) i forbindelsen karl i tømme (nu har jeg ret karel i thømme med hannem) 'styr på, herredømme over' (?) 1641:175.
- karmærke 'bomærke', egl. kendemærke på kar 1643:200.

- karre (bøger, bleff thafft aff en kare) 'tohjulet køretøj'
1643:253 (kan også læses kore 'vognkurv', jfr. kom-
mentar).
- kast er participium af kaste 1642:92 o.s.v.
- kaution 236.
- kavere (loffue och cauere) 'garantere' 1646:153.
- kedler 614.
- kende 1) (thillader Hans May.s forordning iche nogen heridtz-
fougit paa kost och thering at maa kiende) 'dømme'
1642:1, 173.
- 2) kendes 'vedkende sig' 1640:9 o.s.v.
- kendelser 41.
- kie- se ke- og kæ-.
- kiere er kær 1642:282.
- kierke- se kirke-.
- kirkeafgift 510.
- kirkebygning 505.
- kirkegods 509.
- kirkegård 508.
- kirkejord 'jord som tilhører en kirke' 1644:256.
- kirkekorn 'korn som afgift til en kirke' 1644:256.
- kirker 502, 505, 506.
- kirkeskov 'skov som tilhører eller ligger ved en kirke'
1641:130 o.s.v.
- kirkeværge 503.
- kister 611.
- kiæbe- se kæbe-.
- kiørmis se kyndelmesse.
- klage 32.
- klamme (clammede) 'gøre klammeri' 1641:192.
- klammeri 'skænderi, som udvikler sig til slagsmål' 1640:96
o.s.v.
- klampe (befindis det [et møllehjul] gandsche brøstfeldig och
er 9 klampher derpaa) 'træklods (bremseklods ?) på
hjul' 1646:186.
- klarere (hans thiende, hand ... ey haffuer clarerit) 'bringe
økonomisk i orden, udrede' 1642:204.
- klar(t)gøre (for hand sin landgild ey haffuer ... yt eller klar-
giort) 'bringe økonomisk i orden, udrede, klarere'
1644:241; 1648:109, 158.
- klatast (klot ast) er et skældsord, egl. 'person som begør
sig selv' 1648:120.

klede(-) se klæde(-).

kleffstiffuit se klovstivet.

klod 'plag' 1642:275; 1643:182; 1646:187.

kloffstiffuit se klovstivet.

klot ast se klatast.

klovstivet (kloffstiffuit, kløffstiffuit, kleffstiffuit) 'afskåret i øret i form af en klov(e), et kløftet træstykke' (?) 1642:31; 1643:4; 1645:3.

klæde vb. (at mand skulle eller wille klede dem sort kled) 'i-klæde' 1647:159.

klæder 621, 622.

klædeskørt (klede schiørt) 'skørt af klæde' 1642:317.

kløffstiffuit se klovstivet.

knubbet (i huor knobit J gjør eder och giffuer nu onde ord thil) 'trodsig, umedgørlig' 1643:294.

kobberskat 'skat i kobber (til kanonstøbning)' 1646:202.

kokkekvinde (kochequinde) 'kokkepige' 1647:62.

kompetence 10, 11, 12, 13, 171.

konfirmats (dom LP haffuer ladet ind steffne till confirmadz och ey dend haffuer kundet bekommet confirmerit) 'stadfastelse' 1643:339.

konfirmere 'stadfæste, meddele konfirmation' 1643:339. Jfr. konfirmats ovf.

konfiskation 144.

kongen 473.

kongskat 'krigsskat til kongen' 1641:14, 32 o.s.v.

kongsægt (kongs egte) 'pligtkørsel for kongen' 1641:351; 1642:41.

korde er kårde 1644:47

korduan (kordeuand) 'fint gedeskindslæder (egl. fra Cordoba)' 1641:311.

korn 324.

kornmål 672.

kors (kiellen wog threj kaarß) er en (ubestemmelig) vægtangivelse 1643:359; 1644:253.

korsstue (thoe fag huß, stod op til korsstuen, och haffuer affbrot loffted offuer korsstuen) 'fløj, bygget vinkelret ud fra den ene side af en stuelænge' 1646:27.

kort i forbindelserne ske forkort, sige forkort 'i forurettende eller bedragerisk hensigt' 1641:40; 1648:49.

korte (NA bleff thilfunden for:ne kraff at betalle ... dog at kortte, huis ... ertter billig eragtis at were werd) 'reducere, fradrage' 1644:45 o.s.v.

- kost i forbindelsen kost og tæring 'forplejning', om betaling som den ene part i en retssag skal udrede til modparten som godtgørelse for dennes forgæves møde for retten (på grund af den førstes udeblivelse) 58, 380; 1642:1 o.s.v.
- kraghoße se kroghase.
- kravsløs (kraffuis løes) 'fri for (fremtidige) krav eller fordringer' 1640:11.
- kre se kræ.
- kreaturer 351.
- krigsret 'lov gældende for krigsforhold' 1646:138.
- kroer 444.
- kroghase (ZH [at have kaldet] windben kraghoße) er et skældsord '(med) krumme haser' ? 1648:120. Jfr. kommentar.
- kromhornit se krumhornet.
- krongods 271.
- krop i forbindelsen lide på kroppen 'straffes korporligt' 1642:101.
- krudhorn 'horn til krudt' 1642:211.
- krudpenge 'penge til krudt' 1645:82.
- kruhus er krohus 1642:145.
- krumhornet (en huid kromhornit weer) 'med krumme horn' 1642:31.
- kræ (queg och kre, heste och hoper) 'småkreaturer' 1641:58; 1645:100 o.s.v.
- kulmand (kulmend) 'kulsvier' 1643:170.
- kundskab (samptlig for deris winde och kundschab at giffue beschreffuen) 'meddelelse, vidnesbyrd' 1643:44.
- kurantdaler (curant daller) er en mønt, 6 mark 1647:161.
- kuske 288.
- kvarter (ni fauffne jt quartter) '1/4 alen' 1643:120.
- kvinde (quinde) 1) 'hustru' 1641:102; 1647:170; 1648:100.
2) 'tjenestepige' 1640:21; 1645:259; 1647:176.
- kvinder 77.
- kvist (aasen i samme huß [var] gangen thuert i thoe i en quist) 'udbygning på siden af et hus' 1644:205.
- kvittere 1) (hand ... haffuer maat quiteere sin gaard) 'forlade' 1646:226.
2) (quitterit i Madtzis landgild aff hans gunstig hoßbünd) 'fritage' 1646:234.
- kvægmærke 359.
- kyllingstrug (kyllings throu) 'trug til kyllingsfoder' 1647:270.

kyndelmesse (kiørmis) '2/2' 1642:95.

kæbefaldet (di ... haffuer jndtagit thuinde hans fülle hopper i deris byes fald och holt dennem jnde, til di er bleffuen kiæbe falden) 'med hængende købe' formentlig symptom på rygmarvstygfus, botulisme 1647:191.

kældersvend (kiældersuend paa Fraudegaard) 'person som passer vin- og viktualiekældereren' 1642:72.

kærv 1) (threj thraff haffre mindere sex kiere) 'kornneg' 1646:57.

2) i forbindelse tiende i kærven 'hver tiende kærv (se ovf.) på marken' 1643:266.

køb 124, 440.

køkkentøj 614.

kønsed 34.

kørsel 466.

laader se lod.

lade bruges bl.a. således:

1) i forbindelsen gøre og lade (huiß de i sagen gjør oc lader, skal were aff parterterne wpaatald) 'undlade' 1643:87; 1646:240.

2) (om ald huis arffue di første kuld børen ... kunne lade och thilfalde) 'få i arv' 1645:185.

3) (lat for lungesoet) 'årelade' 1642:134.

ladefoged 309.

ladehus 'ladebygning' 1641:92 o.s.v.

lader 252.

lafougit er ladefoged 1643:78.

lamme 'halte' 1641:168.

land (hand hans stiboer haffuer opdragen och lagt dem paa landet) 'jord, det faste land' 1645:186.

landarbejdere 233.

landboret 109.

landbyg (landt biug) 'landgildebyg' (se ndf.) 1641:70.

landgilde 304.

landgildebyg 'byg, der erlægges i landgilde' 1641:349.

landkøb (forprang och land kiøb paa landtz byerne) 'handel på landet (og ikke på byens marked)' 1642:63.

landsbystyret 176, 177.

landskabet 200.

- lang egter se langægt.
- langelade (der er aff Roldsted mølle affbrøt paa den wester ende paa langeladen saa megit som it fag) 'ladelænge' (?) 1646:27.
- langhalm (langhallom) 'halm af særlig lange (til tækning vel-egnede) strå' 253; 1641:131 o.s.v.
- langsommelig (i langsommelig thid) 'længevarende, lang' 1648:218.
- langstige (langsti) 'lang stige' 1641:358.
- langægt (thi lang egter) 'ægt (se ndf.) over længere strækninger' 1644:88; 1647:31.
- lanne (saavit de kunde lonne at møde udj boen) 'tilkomme, have krav på' (?) 1641:283.
- lasit er participium til lasse 'læsse' 1640:96; 1641:92; 1645:178, 182.
- laß er læs 1640:50; 1642:182 o.s.v.
- last i forbindelsen last og klage 'klage, bebrejdelse' 1642:180 o.s.v.
- lat se lade 3.
- lattis (fattis der fodstøcher under wegerum paa den westerlade; thag och legter paa samme lattis fattis offuer fire fag hus) er vel fejl for lade under påvirkning af følgende ord 1642:26.
- lavsskrå (laugs skraa) 'vedtægt for et laug' 1642:63.
- lavværge (lauguerge) 'værge for umyndig person' 1642:7 o.s.v.
- led 212.
- leder, lederne er pluralis (bestemt form) af led 1646:170; 1648:133.
- ledig 1) (en ledig wogen) 'tom' 1648:171.
2) i forbindelsen ledig og løs 'fri, af fri vilje, uforpligtet' 1642:129 o.s.v.
- leffuer se leve.
- leg se læg.
- lejd (de haffuer thøyret ... paa de ødegaardes leyder i Nere) 'udyrket græsningsareal, grønjord' 1643:180.
- leje 1) (ley, leye) 'lejemål' 115, 367.
2) (25½ daller med diß leye) 'rente' 1644:190.
- lejermål (leyermaall) 'samleje' 74, 578; 1640:19 o.s.v.
- lejermålsbøde (leyer(ß) maalß bøeder) 'bøde for ulovligt samleje' 1640:18 o.s.v.
- lejersted (leyersted) 'begravelsesplads' 1641:44.
- lejligh (epterdj de [bønderne] bequæmmeligere och lideligere haffuer bonde korn och wed end borgerschabet) 'belejligh, bekvem' 1642:63.

- lejlighed (ep̃ter forberør̃tte leylighed) 'omstændigheder' 1643:
187 o.s.v.
- lemlæste (FHs hund er iche lemblest paa sin foed) 'afhugge et
lem' 1641:284.
- lemmit se læmme.
- lensmænd 471.
- ler 253, 332.
- lerffuit er lærred 1642:71.
- lerschoe er lædersko 1644:155.
- lesning se læsning.
- lest se læse.
- lester se læst.
- leve (leffuer) 'overleve' 1641:59.
- lexmend se lægsmand.
- lexszedelenn se lægsseddel.
- leyder se lejd.
- ley(e) se leje.
- leyer- se lejer-.
- leylighed se lejlighed.
- lide 1) (lide namb) 'tåle, finde sig i, udsætte sig for' 1642:
2, 55, 69; 1643:115; 1648:70.
- 2) i forbindelsen lide på kroppen 'straffes korporligt'
1642:101.
- 3) lides (deris heste och øg er gandsche jlde med flod
och siugd̃om bellat, saa de ey kand lidis hoß deris be-
ster, med mindre de der offuer lider skade) 'tåles,
tillades at være sammen med' 1648:70.
- lideligere se lejligh.
- lidt i forbindelsen et lidt (Her J. maa gaa it lit endnu, thi
ellers bliffuer hun paa greben) 'et lille stykke tid'
(' ... må gå fri et lille stykke tid endnu ...) 1642:
215.
- lig i forbindelsen ved lige (de andre [gårde] er wed god heffd
och lige) 'i stand' 1643:226.
- lige (wed lige soren æd, lige tiltalle) 'samme' 1642:16 o.s.v.
- ligge bruges bl.a. således:
- 1) ligge i (da stoed AAs hund och laa i en wedder ...
och aad deraff) 'ligge (med hovedet begravet) i'
(?) 1642:92.
- 2) ligge til (Roldsted kierke thinde haffuer ligit
thil Søegaard) 'henhøre under' 1648:133.
- linklæde (linkleder) 'lærredsklæde' 1645:118.

liuse(-) se lyse(-).

livsstraf 145.

lob er løb 1643:225.

lod 1) (nogle maal aff deris tilschiff t laader [at] gierde
'andel (af)' 1647:99.

2) (Dauindemend suarer til Sanderumgaard, huor de och gjør
deris lodtz arbed) 'jordlod, jordstykke' ('udfører
det hoveriarbejde, som svarer til deres jordlod' (?)
1645:120; 1647:135.

loed se låd.

loed Berckende 1644:124 er et stednavn, = Lodbirket 1645:137.

loffsuin se lovsvin.

loffuen se loven.

loffuit se love.

loftesøm (200 loffte søm) 'specielle søm til brug ved påmonter-
ring af loft' (?) 1648:149.

loftsrum 254.

lon(d)t- se lånt-.

lonne se lanne.

los se lås.

loßebreffue se låsebrev.

lost er præteritum singularis 2. person af vb. le 1645:107.

lotte (hand gaff MH en lotte [eller latte] aff en kiep) 'tjat'
(?) 1644:177.

loug- se lov-.

love 1) (loffuit jnden i dag 8 dage at wille betalle) 'give
løfte' 1647:82.

2) love for (fire slette dlr. som ... HA for hannem haf-
fuer loffuit for) 'kautionere, stille økonomisk garan-
ti for' 1642:243; 1643:79, 391; 1646:63, 153; 1647:
82.

loven (haffuer skaffet wisen och loffuen) 'sikkerhed, garanti'
1643:226; 1648:218.

lovmål (loug maall) 'søgsmåls- og rettergangsfor skrifter'
1640:32 o.s.v.

lovsvin (oldennen blef samptlig hoßbundtz thienner thil deris
loffsuin forundt) 'svin med retmæssig oldenadgang, ol-
densvin' (?) 1648:133.

lovsøgt (en loughsøgt wey) 'som er genstand for søgsmål' 1644:96.

lung (at nogen haffuer slagit for enden aff lungen for Wester-
schouff) 'højmose, eng omkring mose' 1647:223, 247.

lungesot (lungsoet) 'lungetuberkulose' 1642:134

lychen se løkke.

lydesløs (lydißløs) 'uden fejl' 1640:47.

lyng (Lundby løng) 'lyngklædt område' 1641:251, 289 o.s.v.

lyngslæt (løngslet) '(ret til) afhugning af lyng' 1641:176
o.s.v.

lyse 1) lyse efter (HH liuste epter en graa foelle) 'efter-lyse' 1643:84.

2) lyse for (liuste for wold) 'bekendtgøre offentligt' 1640:32; 1642:194.

3) lyse på (liuste ... RR rann paa hende) 'bekendtgøre en anklage for' 1643:376.

lysegarn (liusegaaren) 'garn til væger' 1647:179.

læg 1) (at lege i leg sammen) 'skattelæg' 1644:119; 1648:170.

2) (de er pantted for en thønd øl epter seks mandtz leg) 'afgørelse' 1645:204.

3) i forbindelsen på læg (suaritt, at de wel wor wdtagen paa leg) 'udvalg af bymænd som træffer afgørelser i fælles anliggender' 1646:134.

læge 552.

lægge i (otte mend som lagde hannem i straf) 'idømme' 1643:38.

lægsmand (lexmend) 'tilsynsmand i et skattelæg eller i et militært udskrivningsanlæg' 1641:14, 86 o.s.v.

lægsseddel (schat epter lexszedelenn at clarere) 'skatteliste' 1648:109.

lægte 253.

læmme (de ey haffuer lemmit deris hunde) 'gøre halt' 1643:224, 238.

længdemål 671.

læs 676.

læse (lest och paaschr:en) '(officielt) læse op' 1642:2 o.s.v.

læsning (hun haffuer omgaaist med lesning och signen) 'fremsigelse af trylleformler o.l.' 1642:134.

læst (lester) er et rummål 1642:212.

løfter 33, 121.

løkke (en deel jord ... bleff fratagen och i løcken i enmerchen jndhegnit) 'indhegnet areal' 215; 1645:36 o.s.v.

løn 117, 130, 661.

lønborgsalt 'salt fra Lüneburg i Nordtyskland' 1642:84.

løng(-) se lyng(-).

løs i forbindelsen ledig og løs (lod ... for retten ledig och løß frembfordre en fange) 'fri, af fri vilje, uforpligtet' 1642:129 o.s.v.

låd (wld och loed) 'forårsuld' 1643:10.
 lån 115, 116.
 låntpenge (lontpenge, londt peng) 'lånte penge' 1641:205, 328;
 1643:23.
 lås 1) (los for falden) 'lukkeanordning, lås' 1647:193.
 2) (formodet <hand>, heris fougden icke thilsteder, at nogen
 snacker derom udj retten bag paa losen) 'juridisk stad-
 fæstelse af ejendomsret' 1647:251.
 låsebrev (loßebreffue) 'skriftlig stadfæstelse af ejendomsret'
 1647:104, 251.

maalle, maallen, maalt er male, malen, malet (korn på mølle)
 1643:274, 369; 1645:186 o.s.v.

maannelse se manelse.

maannis skat se månedsskat.

madolden 'trug, beholder til madvarer' 1641:370, 389.

madvarer 388.

mag i forbindelsen til mags (til mags wille bytte och deelle
 ... som dem siunis kunde ... til mags were) 'for be-
 kvemmelighedens skyld, hensigtsmæssig' 1643:120.

magelag (offuerverendiß paa jt magelaug jord ... huilchet LP
 ... bevilgit thill magelaug) 'magelæg, bytte' 1643:
 120.

magelagsbrev (magelaugs breffue eller anden adkomst) 'skrift-
 ligt dokument på magelag' (se ovf.) 1643:348.

mageskifte 126.

magt 1) (hand jngen magt haffuer med arffuingerne at holde skiff-
 te) 'indflydelse, bemyndigede magtmidler' 1643:228.

2) i forbindelsen være, holde ved magt (Høybymens gaarde
 er wed magt; dennom, som [slagbroen] schall uid magt
 holde) 'i (god) stand' 1641:224; 1643:226; 1648:83.

3) i forbindelsen stå ved magt (emeden [regnskabsbogen] wed
 magt staar) 'være i kraft, have retsgyldighed' 1640:30;
 1643:114.

malkning 362.

malt 384.

mandbod (fuld mandboed) 'bøde for manddrab' 1645:150.

manelse (huorlediß hun omgickis med den maannelse) 'fremsigelse
 af besværgende trylleformularer' 1642:134.

march(-) se mark(-).

marføl 'hunføl' 1643:86, 379.

- mark er 1) en møntsort 650; 1640:8 o.s.v.
 2) en vægtangivelse 673, 677; 1642:63, 244 o.s.v.
- markmode (marchmoede) 'møde, afholdt i skellet mellem forskellige byers vange' 235; 1641:268a, 277; 1642:92.
- marsis er genitiv af marsk 1645:154.
- Martini se Sankt Mortens dag.
- may (HMs quinde [at have kaldet] graa may) er et skældsord af ukendt betydning 1648:120.
- medbroder 'fælle, kollega' (om andre sognemænd, sandemænd o.s.v.) 1641:210, 300.
- med consorter se medkonsorter.
- meddele (hannem nogit aff, huiß Gud en huer med forelendt haffuer, [i] Gudtz naffuen medelle) 'tildele, give, overlade' 1642:158; 1643:318.
- medfart (epter loughlig medfart) 'fremgangsmåde, procedure' 1644:108; 1645:226
- medhavende (Christian Daa och hans medhaffuende) 'ledsagende person(er)' 1645:105, 122.
- medkonsorter (med consorter) 'medfølgere, fæller' 1644:43.
- medicin 553.
- megtig se mægtig.
- mejetøj (mey thøy) 'mejerede (leskaft med mejekroge) med påsat lejern' 1645:233; 1648:171.
- mel 382.
- melchening se mælkning.
- mellemgærde 'gærde mellem to gårde eller agre' 1643:120, 295.
- memorial 'erindringsskrivelse, aktstykke med kort redegørelse for en sags fakta' 1641:129.
- men (jngen ... maa forkortte deris gresbed, men Lundtzmarchen ehr fellit) 'medens' 1646:123.
- menig (menige sougne mend; miening mand; meninge mend) 'almindelig, som ikke indtager en ledende stilling', ofte med overgang til betydningen 'samtidig' 1640:34; 1642:129; 1648:152.
- meninge se menig.
- menighed er menighed 1642:133.
- meningsindhold 'mening' 1642:1.
- mens 'men' 1640:96 o.s.v.
- merche se mærke.
- mesten 1) (dermed skier stoer forprang ... i sønderlighed aff pebersuene, husmend och møllerne som misten samme brød bage) 'for det meste' 1642:63.
 2) (gierden ... er mesten øde) 'næsten' 1642:118, 210.

- mester er titel til professor 1641:398.
- mey thøy se mejetøj.
- miening se menig.
- Mikkelsdag (Michels dag) '29/9' 1642:95, 203; 1644:161.
- Mikkelsmesse (wed Michelmis thid) '29/9', egl. kirkefest, der afholdes på denne dag 1644:234.
- mime (hand schulle ... haffue ... giort mimer epter dennem paa predickestollen) 'mimisk efterabning' 1642:145.
- minde 1) (wden minde) 'tilladelse, billigelse' 1642:56, 235; 1643:180.
- 2) i forbindelsen have i minde 'have tilladelse til (at bruge)' 1642:232, 324; 1643:182.
- 3) i forbindelsen tale i minde 'træffe aftale (om forlig)' 1643:28; 1647:92.
- 4) i forbindelsen være i ens minde 'være underkastet en, overlade en afgørelse til en' 1641:82.
- mindre (threj thraff haffre mindere sex kiere) 'minus' 1646:57; 1648:23.
- mindreårige 76.
- mishandle (huor fore hand formeentte sig indted at haffue mishandlet med sit kald) 'handle urigtigt' 1642:145.
- misligholdelse 114 (af bygninger), 122 (af aftaler).
- missive 'lukket brev' 1642:145; 1644:166; 1645:154.
- modсот (hun signit for modsot, gulsoet, suindsoet) 'mat, svækket tilstand' (ofte forstadium til gulsot, svindsot o.l.) 1642:134.
- modstand ([han] wiste jngen modstand at haffue med nogen) 'uoverensstemmelse' 1647:163.
- modvillig (NN ... wille [ej] thage laß ..., mens motuillig bort kiøred) 'uden at adlyde, opsætsig' 1647:123.
- moksen (jt støche thoffte jord moxsen baeg hans lade) 'umiddelbart, lige' 1643:120.
- monnen er månen 1642:133.
- monstring er mønstring 1645:68.
- Mortensdag se Sankt Mortens dag.
- moser 200.
- motuillig se modvillig.
- moksen se moksen.
- muge (at mue giøre) 'mätte' 1642:63.
- mundbask 'slag på munden' eller 'ørefigen' 1642:181.
- munstring er mønstring 1645:224.
- musik 594.

- musket (da wdkom PF af Berttis gadedør med en muschet och pasit sin londte paa muschetten) 'bøsse' 1644:68.
- mægtig i forbindelsen være mægtig (kierche schouff haffuer for:ne mend megtig werit) 'have rådighed over' 1641:84; 1642:23.
- mælkning (huem ... haffde werit aarsag til Holluffgaardtz melkning, at det kiørene er fratagen) 'mælkeydelse' 1642:134.
- mærke (sb.) 1) (deris merchers paa for:ne restandtzt wnderschref-fuen) 'signatur, underskriftmærke' 1643:45.
2) (merche) 'øremærke' 1641:6.
- mærke (vb.) (merche, participium mercht) 1) 'lægge mærke til' 1641:140.
2) 'sætte ejermærke i' 1640:33.
- mærkning (af husdyr) 359.
- møbler 611.
- møggagning 'udkørsel og spredning af møg' 1640:96.
- mølleaksel (mølaxselen) 'den vandrette aksel, hvorpå vandmøllens hjul er fæstet' 1642:179.
- møllekarm (møelle karem) 'træramme om møllesten' 1646:70.
- mølleri 422.
- møllested (i den mose i møllesteden ... er jt laß afftøyrit) 'sted for forsvundet mølle' 1642:189.
- mønsterplads 'mønstringsplads' 1643:130.
- møntsorter 650.
- mål (længde-, rum-) 670-676.
- mål 1) (nogle maal aff deris thilschiff t laader gierde) 'længde, strækning' 1647:99.
2) 'skovstykke' 1640:90; 1641:151 o.s.v.
3) 'tørvemål, mosepart til tørveskæring' 1641:296.
- måltider 390.
- månedsskat (maanidtz schat, maanins skatt / maannis skatt) 'skat, som forfalder hver måned' 1645:10; 1646:29.
- naffre se naver.
- naff(ue)ngiffuen se navngive.
- nam (lide nam och wurdering) 'retsligt udlæg (i løsøre)' 53; 1640:43 o.s.v.
- naver (2 naffre) 'stort bor' 1643:206; 1645:16.

- navngive 1) (fordj hun jngen naffngaff) 'nævne ved navn' 1642:60, 166, 296.
- 2) (PS vill icke naffuen giffue, at en hest schal were saa goed, at ...) 'fastsætte, angive' 1640:80, 95; 1642:1; 1643:344; 1648:185.
- nederlob 'brok' 1640:34, 230; 1642:158.
- nedfalde 'forfalde' 1641:207.
- nedgå (epter soel war negaaen) 'gå ned' 1642:49.
- nedtælle 'tælle og lægge ned' 1641:374.
- ne(e)r se nær.
- nering er næring 1642:167.
- nest(e) (-) se næst(e) (-).
- nettertide er nattetide 1641:92.
- noksom (PC mentte, kaldet nochsom loughlig er) 'fuldtud, i tilstrækkelig grad' 1648:123.
- nyde (nøed dom, høring, jnduisning) 'få, modtage' 1640:24 o.s.v.
- nyrit er bestemt form af nyre 1642:271.
- nytte (for de threj kiør och des nøtte 69 rdlr.) 'mælkeydelse' 1643:86.
- nær 1) (at AH ... icke haffuer neer halgaardtzbrug) 'tilnærmelsesvis' 1642:41.
- 2) i forbindelsen så nær som (saa ner som en thoe lau thorn langt) 'med undtagelse af' 1648:61.
- næst 1) (sag ... er ... thil neste thing epter paasche optagen) 'nærmest (i tid)' 1642:100 o.s.v.
- 2) i forbindelsen næst tilforn (forleden skiertorsdag nest onsdag tilforn) 'nærmest foregående' 1642:7.
- næsteanden (sagen er til nesteandet thing epter juel optagen) 'anden, nummer to' 1642:326.
- næstforgangen 'næstforleden' (se ndf.) 1643:71.
- næstforleden i forbindelsen i dag otte (o.s.v.) dage næstforleden 'for ... siden' 1642:10 o.s.v.
- næstfuld (thil nestfulde thing) '(i tid) nærmeste med fuld rets-gyldighed' 1645:308, 309, 310.
- nævninger 40.
- nød 'kreatur' 1640:11; 1642:282; 1643:39.
- nøed se nyde.
- nøjagtig (nøyagtig affkalding) 'tilstrækkelig, fyldestgørende' 1642:40; 1643:307.
- nøje (epter hindis egen nøye) 'tilfredshed' 1641:59; 1646:153; 1647:157.
- nøjes (huilchet di ... gierne med nøyedes) 'være tilfreds med, tage til takke med' 1643:120, 200; 1647:249.

nøtte se nytte.

nøygagtig se nøjagtig.

nøye se nøje.

nøydīs, nøyedes, nøyes(t) se nøjes.

nådsensår 'år, i hvilket embedsindtægter m.m. tilfalder en afgået embedsmand eller hans bo' 1644:44.

offuen se åben.

offuer(-) se over(-).

offuerdellen se overdåle.

oftebemelde (offtebem:tte MA) 'ofte omtale' 1642:176 o.s.v.

ol (wold eg) 'ol, 80 stykker' 1640:7.

olden (alden, alldenn) 'svineføde i form af frugter af bøg og eg' 329; 1640:2, 3 o.s.v.

oldengæld 'afgift for at lade svin gå på olden' 1642:32.

oldermand (aldermand, oldermand) 'formand for ejerlag' 176; 234; 1646:99, 123.

olietet (huis wrtter och oliteter och huis andet hand der till brugte ...) 'fin sæbe' 1642:137.

olmet (en olmit stud) 'olm, gal' 1643:7.

ombede (NL ... ombad hannem, at hand wille thie stille) 'bede om' 1642:123; 1646:63; 1647:284.

omdrift 320.

omgængelse (angaaende MAs ... hindiß liff och leffnidtz omgængelse) 'adfærd, vandel' 1642:134.

omgå 1) (en i kierkerne skulle omgaa dem, som soffue, at skulle sla dem paa hodit) 'gå omkring' ('gå omkring og slå dem ... , som sover') 1645:175.

2) omgås med (at R. altid haffuer hafft ord fore at omgaaist med signen) 'give sig af med' 1642:137; 1646:194.

omskyde (der hand jndkom, wor hun omschut paa gulffuet) 'skubbe omkuld' 1644:219.

omtvistende (jt omtuistende aasted) 'som omtvistet, som der er strid om' 1648:205.

omvidne (participium omu]ndet) 'aflægge vidnesbyrd om' 1642:92.

ond 1) (onde tilsuun) 'dårlig, elendig, forsømmelig' 1641:264.

2) (jeg haffuer hafft en dreng, j haffuer haft wndt noch før j fich den fra mig) 'besværlig, vanskelig' 1645:131.

3) (skulle PH faa en wnd afften) 'ubehagelig, skadelig' 1648:105.

4) (och giffuer nu onde ord thil) 'ondsindet' 1643:294.

opbiudelse se opbydelse.

opbryde (fire skafft, som AJ haffuer opbrøt forleden aar) 'oppløje, tage under plov' 1645:225.

opbud 57.

opbyde (præteritum opbøed) 'indkalde kreditorer og tilbyde betaling (til dækning af gæld eller indløsning af pant)' 1640:23 o.s.v.

opbydelse (opbiudelse) 'opbud, offentligt tilbud om at ville opbyde' (se ovf.) 1642:1 o.s.v.

opdrage 1) (hand hans stiboer haffuer opdragen) 'trække op' 1645:186.

2) (sex slette daller ... som her Christen i betalling er opdraget) 'overdrage' 1641:163; 1645:79.

opdragelse 1) (fuldmagt och opdragelse paa samme handschrift) 'overdragelse' 1643:201.

2) (epter paafølgende opdragelser) 'overdragelsesdokument' 1643:277.

opdrikke (som weggen bleff opdruchen) 'drikke op' ('hvor værdien af veggen blev drukket op') 1640:94.

opet er opædt 1646:209.

opfyldelse 33.

ophold (wden widere ophold) 'udsættelse' 1645:160.

opholde (hand wille opholde med sin slet) 'holde op' 1645:204.

opkrævelse (jmod clage och siunsmendtz opkreffuelße) 'indkaldelse' 1642:15.

oplade 1) (stod HR jnden for sin port ... och icke vilde oplade) 'åbne' 1647:61.

2) (frastaa och oplade sit huß til hannem) 'afstå' 1643:67.

opladelse (NH loffuit AH thil opladelse aff sin gaar 20 slette daller) 'afståelse' 1646:5.

opliudelße 1641:101 er fejllest for opbiudelße (jfr. opbydelse ovf.)

oplob se opløb.

oplyse (opliuste) 'fremlyse' 1640:33 o.s.v.

oplæse (stendig wor at haffue noget thros paa sin wogen offuen paa en sech mel, ... som hand opløste wden for Oldelund) 'samle op' (?) 1647:83.

opløb (oplob i for:ne thoregreff; at were graffuit opløff) 'opgang, hvoraf mennesker og dyr kan reddes op af en tørvegrav' 1641:251, 286, 289; 1647:201, 223.

opløste se oplæse.

opmåling 210.

oppestaa se opstå.

oprejsning 152.

oprejsningsbrev 'skriftligt vidnesbyrd om oprejsning (gengivelse af juridiske rettigheder)' 1641:129.

opretning (hinde sin skadiß oprettning ... hoß JSs arffuinger at søge) 'skadesoprejsning, fyldestgørelse' 1642:98; 1645:226.

opskrift (steffningens widere bemelding med sin opschrift) 'påskrift' 1643:264.

opspørge (om widere ... i boen haffuer werit, det da at opspørge) 'finde (ved at spørge efter det)' 1643:206.

opstå (opstaa, oppestaa) 'stå i bero' 1640:104; 1641:39.

opsætte (thilmed wor der iche halffanden dag, fra hand feste sig med AP och til hans thienste jgien bleff opsatt) 'udbyde' (?) 1642:256.

opsøge (der de haffde opsøgt thalligen och kiødet) 'finde ved at lede' 1642:271.

optage 1) 'modtage' 1640:41.

2) (RM och RP i Kielling hauge optagen och paa Fraudegaard anholden om natten) 'pågribe' 1645:69.

3) (om dyr) 'indfange og beholde på ejerens bekostning' 1641:210; 1644:16; 1648:86.

4) 'udsætte' 1640:1 o.s.v.

optagelse af dyr 54.

optegnelse (huilchet hand sagde sig med optegnelse att wille gjøre beuisslig) 'skriftlig dokumentation' 1642:2, 4, 222 o.s.v.

optøjre (PS haffde optøyrit hans gres) 'æde op af tøjret kvæg' 1646:209.

opuelt se opvælte.

opvise (hand hannem i skoffuen i jt thre opuiste at stiffue) 'vise op i, kræve opstigning i' 1645:291.

opvælte (da er opuelt it støche jord) 'opløje' 1645:225.

ord i forbindelserne komme ord mellem, komme i ord sammen 'komme i skænderi' 1642:133; 1644:68.

ordele (participium ordelt) 'træffe afgørelse, dømme' 1640:45.

ore (or:e) 'havre' 1640:24 o.s.v. Jfr. are ovf.

ort er en mønt, = 1/4 daler 1643:71.

ortte se ørtug.

oßen se ås.

otting 1) '1/8 tønne' 1640:22 o.s.v.

2) mål for trætykkelse 1641:118.

over (offuer ald regenschab kiendiß LJ sig til AH skyldig at were femb slette daller) 'ud over, foruden' (?) 1643:101.

- overbevisse (epterdj RM ... er offuerbeuist, at hand haffuer ...)
'bringe til at erkende' 1642:145.
- overbødig 'parat, rede' 1640:45 o.s.v.
- overdommer 'dommer ved højere retsinstant' 1642:1.
- overdæle (stuehusit, offuerdellen duer jndtet) 'den øverste planke' (?) 1642:26.
- overfald 70, 551.
- overføde 'fodre vinteren over' 1641:60.
- overhørighed 75.
- overkomme (paa det de reisende ... udj isbrod och wand flod kan offuerkomme; at de schulle offuerkome [til Lolland] arffue at anname epter hinder) 'komme over' 1643:225; 1647:194.
- overstede (jngen dom dem burde offuerstediß) 'idømme' 1643:114; 1646:127, 130; 1647:226, 233.
- oversten 'øverste møllesten' 1647:115.
- overtømmer (wnder och offuerthemer) 'tømmer til tagkonstruktion' 1646:154.
- paa korttis se prokvote.
- pande 1) (hanß pande wor reffuet) 'hjerneskal' 1640:9.
2) (klemtte lundtten thil panden) 'fængpande, krudtpande' 1644:68.
- pant 127, 128, 129, 236.
- pantning 174, 175.
- pantsætning 276.
- parlament (perlement) 'klammeri, ufred' 1641:192.
- passse (pasit sin londte paa muschetten) 'ordne, lægge til rette' 1644:68.
- passere (thingbog ... huor paa thingschriffueren skal skriffue ... , huiß for dom och rett passerer) 'ske, foregå' 1640:indl.; 1643:indl.
- pastichere (?) (hand schulle der haffue sit och paxtierit mange presters predichen) 'abe efter, efterlignende vrængende' 1642:145.
- patrimonium 'fædrearv' 1645:152.
- paxtierit se pastichere.
- pebersvend 'omvandrende, ugift kræmmer' 1642:63; 1643:266; 1648:155.
- penge 651.
- pengeskat (pengskat) 'skat i penge, kontantskat' 1646:202.

perlement se parlament.

Phillipi 'Philippi Jacobi dag, Valborgsdag, 1/5' 1643:45;
1644:260.

pibeskæg (RJ [at have kaldet] robelte pibesceg) 'spidst skæg',
som skældsord 1648:120.

pik (pich) '(slags) spyd' 1641:69; 1647:108, 117.

pile 327.

pilestage (at sette pillestager) 'ung pil til plantning, sætte-
pil' 1647:50.

pindhose 'strikket strømpe' 1642:299; 1645:1.

pinseaften (pindtzafften) 'aftenen før pinsedag' 1641:231.

pligtig (threj rigsdaller ... hand ... pligtig er) 'skyldig'
1643:138.

plog stude se plovstud.

ploug thøg se plovtøj.

plovshoved (plous hoffued) 'træstykke, i hvilket plovjernet er
sat fast' 1648:48.

plovstud (plog stude) 'trækstud (til pløjning)' 1642:93.

plovtøj (ploug thøg) 'tilhører til plov' 1642:324.

pløjning 322.

pode 'ungt træ' 1641:146 o.s.v.

politi (werslig politie) 'forvaltning' 1648:55.

port 253.

porthus 'bygning, hvorigennem indgangsporten går' 1642:27.

portnere 288.

postdreng 'ung mand, som på herregårde bruges som postbud'
1643:18.

presteued se præsteved.

priser 653-660.

privatim 'særskilt, for sig selv' 1642:134.

procedere (bør hand med den gode mand at procedere) 'føre proces'
1642:53.

processere (de winder, i dag ført er, huorom ochsaa i dag otte
dage er processerit, burde ey at winde) 'føre proces'
1646:134.

procueris 1641:351 er enten fejl for procureris 'føres rets-
sag' eller skal læses procideris 'føres retssag'.

prokvote (paa korttis, procuota) er formentlig pars quota
'à conto' 1641:123, 266.

proppehov (propenhouff) er et skældsord, 'ædedolk' (?)
1648:120.

provstekorn 'kornafgift til provsteembedet' 1641:349.

- præjudikater 62.
- præstegårde 511.
- præstegårdsjord 513.
- præster 503.
- præsteved (hans houffue och presteued) 'afgift i brænde til præsten' 1643:226; 1644:117, 129.
- publice 'offentligt, åbenlyst' 1642:134.
- pudestopning 'polstret pude' 1641:11.
- puffert (pistoel eller puffert) 'lille pistol' 1640:96.
- pund er pung 1645:118.
- påbinde (naar nogen wilde ... hannem bogsæd paabinde, wilde hand sig erklære) 'retslig forpligte' 1642:133.
- paabindelse (bogs æds paabindelse) 'retslig forpligtelse' 1643:378; 1648:105.
- påfølgge (och wdstaa, huis mig med retten bliffuer paafult) 'retsligt påføre' 1646:153.
- påføre (hun haffuer ladet hannem thuinde laß høe och thu laß thøre paaføre) 'belemre med' 1643:237.
- påkende (den sag ... bleff paakient, at ...) 'afsigende kendelse' 1642:53, 86.
- pålægge (bunden ey er thillat nogit sin gaard at paalegge jmod sin hoßbundtz wilge) 'lægge til, supplere' (?) 1646:134.
- påskade (der som hand paa sinne naabors gierder paaschader) 'øve skade på' 1642:12.
- påskrive (lod leße och paaschriffue) 'undertegne' 1642:63 o.s.v.
- påskyde 1) (de paaschydende marche) 'grænse til' 1646:134.
 2) (at hun iche ... nogen penge schal haffue annammit ... som MR skal haffue paaschut) 'påstå, påberåbe sig' 1644:13.
 3) (de winder ... burde ey at winde, epterdj de ... ey naffuengiffuen den dag er paaschut) 'kræve' 1646:134.
- påstød (Røncheby mend haffuer paastød med gres och grund) 'grænsefællesskab' 1644:108.
- påstå (stedet det paastod staar endnu øde) 'stå på' 1646:38.
- påtale 'rejse klagemål over' 1642:12.
- påtalende 'som der bliver rejst klagemål over' 1641:166.
- påvise (at møde paa aasted, de i Høybyeschouff kand paauses) 'udpege' 1643:116.
- påvisning (epter paauisning) 'udpegning' 1643:124.

qu- se kv-.

queren er kværn 1642:179.

rage (att hand skulle were aff deris skoumaall at rage [græs]
'rive sammen' 1642:326.

ramleskrample (ramble schramle) er et skældsord, 'rappenskralde'
(?) 1648:120.

ran (wold och ran; rand) 'åbenlys, uvoldelig borttagelse af
fremmed gods' 134; 1647:270; 1648:107.

ranke (rancker) 'skræstiver' 1646:170.

ransagning 25.

rebning 'opmåling (ved hjælp af reb)' 1643:120.

rebsbrev 'dokument om afgørelse ved rebning' (se ovf.) 1648:117.

recher se ræk.

rede (sb.) 1) i forbindelsen vide rede til (huiß windißbyrdene
haffuer ombwundet ... wed hand hverken rede eller
schil thil) 'være i stand til at forstå, kende
baggrund for' 1642:338.

2) (rede och regenschab) 'regnskabsafleggelse' 1641:
134, 159; 1646:11. Jfr. gøre rede under gøre ovf.

rede (vb.) (rede sin landgild fra sig) 'udrede' 1644:216.

redemend 1646:138 er fejl for rodemend, se ndf.

reder (for gudtz schyld reder) '?' 1640:96.

redskaber 330, 615.

reen(-) se ren(-).

reff se rev.

reffuet se rive.

registre 'registrere' 1643:388.

registrering 'registrering' 1643:121.

regne (parterterne jmellem at regne och forlige) 'afregne'
1646:30.

regning (at haffue ... werit offuer rigtig regning paa AMs bro-
der børen) 'afregning' 1645:92.

regnskaber 449.

regnskabsbøger 38.

rejser 460, 461.

religion 74.

rem 'øverste eller nederste vandrette stolpe i bindingsværk'
253; 1641:252 o.s.v.

ren 'jordstrimmel, som danner skel mellem agerstykker' 1643:182;
1645:225; 1647:216; 1648:205.

- rengræs 'græs på en ren' (se ovf.) 1646:210.
- rensbroder 'person man har ren (se ovf.) fælles med' 1643:348;
1645:225.
- rente 116, 665.
- rentemester 'leder af statens pengevæsen, finansminister'
1642:206.
- renteri 'rentekammer, finanshovedkasse' 1645:200; 1646:6.
- restancer 114, 304.
- reste 'være tilbage, restere' 1640:23.
- restere (6 schepper rug, som hand resterit epter sin s. fader)
'være i restance med' 1642:19.
- ret bruges bl.a. således:
- 1) (RJ haffuer giffuit sin ret thil byen, huorfor de och pantted bleff) '(resultat af) lovmæssigt krav'
1648:229.
 - 2) i forbindelsen stå til rette 'møde som anklaget i retten' 1642:53 o.s.v.
 - 3) i forbindelsen kalde i rette 'indkalde for retten'
1642:19.
 - 4) i forbindelsen imod retten (eptersom de JEs gierde ... imoed retten haffuer aff kast) 'med urette'
1646:87.
- retfarende (den gamle retfarende wey) 'direkte' 1644:97.
- retskilder 60, 173.
- retsskikke 65.
- retssædvaner 61.
- retsterminer 66.
- rette for (participium reted) 'udrede, hvad der skyldes' 1640:16.
- rettighed (hand jche ... haffuer yt sin landgilde och rettighed)
'retmæssig afgift, betaling' 1643:76.
- rev (thoe blodig reff wed det høyere øye; riff) 'dyb flænge'
1642:216; 1646:84; 1647:52; 1648:94.
- richtighed se rigtighed.
- ridemand 'mand, som udpegedes til at foretage udlæg hos sagsøgte'
1645:193.
- riff se rev.
- rigs i forbindelsen skilling rigs 'rigsskilling, skilling'
1646:148.
- rigsdaler er en mønt, = 96 skilling 1640:80 o.s.v.
- rigsmønt 'den i riget gangbare mønt' 1645:269.
- rigsort er en mønt, = 1/4 rigsdaler 1641:67, 316; 1648:25.
- rigtig (wille hannom da rigtig betalle) 'retmæssig' 1648:81

- rigtighed 1) (parterne betroede huer en dannemand at giøre den-
nem richtighed emellum) 'retfærdighed' 1648:186.
- 2) (hand ... jnghen rigtighed derom [om udbyttet af
nogle bistader] giort haffuer) 'regnskab' 1644:
145.
- rin (rin igjennem det enne faars horen) 'revne' 1641:36.
- ringere (21 sldr. ringere 1 mk.) 'minus' 1640:24; 1642:275.
- riseg 'ung eg (med mange grene)' 1641:282; 1643:225, 243;
1645:43; 1648:47.
- rist (ou rist i samme stiffning) 'udskæring' 1640:51 o.s.v.
- riste (ristet i det wenstere øre) 'skære ud' 1640:67.
- risøkse 'lille økse til at hugge kvas med' 1648:21.
- rive (hanß pande wor reffuet) 'sønderrive, flænge' 1640:9 o.s.v.
- robelte se rødbæltet.
- rodehugen se rodhugge.
- rodemand (redemend, rodemendtz) 'person i rode, område med
militære forpligtelser' 1646:106; 1646:138.
- rodessedel 'skatteliste' 1642:88; 1645:191.
- rodhugge (thoe ege hand haffuer rodehugen) 'fælde ned til rød-
derne' 1641:62; 1648:48.
- rodstykke 'det nederste stykke af et (fældet) træ' 1648:118.
- roer se ror.
- roffsnider se røvsnider.
- rolden er (lægds)rullen 1643:291.
- rom se rum.
- rondet er rådnet 1642:295.
- ror (roer) 'støder, stødestang til at røre om i en vædske
(spec. ved ølbrygning)' 1647:284.
- roste er præteritum af ruske, se ndf.
- rug 324.
- rugkærv (sex rug kierffuer) 'rugneg' 1640:50.
- rugsæd (paa steffne senneste rugsed) 'tidspunkt for såning af
rug' 1646:75.
- rum (poder och piller haffuer en huer sat ... eptersom en huer
haffuer rom til; rom [i tingbogen]) 'ledig plads'
1640:indl.; 1642:122, 179; 1643:indl.; 1645:indl.
- rummål 674, 675.
- ruske (saade hør ... och den roste och bortførde) 'rykke hør-
planter op med rode' 1645:225.
- rustvogn (røstvognen) 'transportvogn til bagage, militær ud-
rustning m.m.' 1645:173.

- ryddelig (giøre welbem:tt gode mand husene rødelig) 'tom, ryddet' 1643:61.
- rydning 211.
- ryg (røg och reen) 'agerryg, fure, som danner agers midte' 1648:205.
- ræk (recher) 'rækværk' 1643:225, 243.
- rødbajs (jt ... røebayes skiørt) 'af rødt flonel' 1647:168.
- rødblisset (jt røblesit øg) 'rød med lys plet i panden' 1644:4; 1648:209.
- rødbroget 'rød med hvide pletter', egl. om kvæg 1648:120.
- rødbæltet (robelte pibescheg) 'rød med hvid stribe', egl. om svin 1648:120.
- rødelig se ryddelig.
- rødgrimet (thoe kiør, en suarthielmit och en røe grimmit) 'rød med hvid plet i hovedet' 1645:137; 1646:198.
- rødhjelmet (en røehielmit stud) 'rød med hjelmlignende aftegn på hovedet' 1644:26.
- rødhudet (en røehuet quikalff) 'med rød hud' 1641:2.
- rødrygget (en røe røgit koe) 'rød med hvid stribe ned ad ryggen' 1645:21.
- rødsodet (jt røt soedet soesuin) 'sodfarvet, mørk med rød tone' 1646:94.
- rødstjærnet (en røe stiernit [hest]) 'rød med hvid plet i panden' 1642:324; 1643:142; 1647:292.
- røe (it røe øg) er rød 1642:82.
- røe- se rød-.
- røg se ryg.
- røgter 288.
- rømning 314.
- røstwognen se rustvogn.
- røveri 135.
- røvsnider (roffsnider) er et skældsord, 'bagtaler' (?) 1648:120.
- sage (sagit och beschylt) 'anklage' 1643:68.
- sagefald 'bøde' 1645:89; 1647:230.
- saggive (PC saggaff och liuste for alle) 'sagsøge' 1642:194; 1643:177.
- sagsomkostninger 58.
- salg 124, 331, 368, 440, 444.
- sallen 'tæppe (egl. fra Chalons)' 1641:11; 1644:175; 1645:16.

- samfæld (threj samfeld thing) 'efter hinanden følgende' 1644:
 254.
- samtlig (HR ... och HL ... for retten fremstod och samtlig i
haand thog RH) 'tilsammen, i forening' 1643:100 o.s.v.
- samtykning (jmod deris byelougs samtøchning) 'vedtagelse'
 1643:167.
- sancke winder se sankevidne.
- sandemand (sandmend) '(slags) nævning' 40; 1641:300 o.s.v.
- sandhed (en huer for sin sandhed att stendig were) 'sandt vid-
 nesbyrd' 1642:7 o.s.v.
- sankevidne (slig sanche winder ey burde [ham] til schade at
 komme) 'falsk vidne' 16; 1643:278.
- Sankt Hans dag '24/6' 1641:273; 1648:118.
- Sankt Knuds dag '10/7' 1641:240, 257, 290; 1643:7; 1645:269;
 1648:81.
- Sankt Mortens dag (Martini, Mortensdag) '11/11' 1640:14, 17;
 1641:264, 266 o.s.v.
- Sankt Søren's dag '23/10' 1645:259.
- sch- se sk-.
- schelling se skilling.
- schepper se skæppe.
- schiel se skel.
- schielden se skælden.
- schiellem se skælm.
- schiffuen se skive.
- schil se skel.
- schilne se skelne.
- schiuffe se skive.
- sd. se sletdaler.
- se bruges bl.a. (med flid siunit och seet) i betydningen 'efter-
 se' 1646:10.
- seddel 1) (epter zedels jndhold) 'dokument, skriftlig udfærdi-
 gelse' 1642:164, 324; 1643:99, 136.
- 2) (zedel fra kiøbmanden ... paa for:ne smør schyld)
 'kvittering' 1647:219.
- selegere er selvejer 1647:181.
- selvejerbønder 270.
- selvejergods 108.
- senge 255.
- sengetøj 612.
- sentere 'afsige dom' 1640:30; 1642:1.

serlig se særlig.

service 613.

sette er sjette 1646:232.

sidegevær (en pig och jt side geuer) 'sidevåben' 1647:108.

siden (siden nogit thilforne sad K och RJ paa en kiste) 'se-
nere' 1642:37.

sidrøv (HAs dotter [at have kaldet] graa faar och sirøff) 'bred-
røv' 1648:120.

sidst i forbindelsen for det sidste 'endelig' 1643:206.

sidthafftig se sishafftig.

sige bruges bl.a. således:

- 1) (sagt i feld, sagt bøgfeldig) 'erklære' 1640:102;
1643:127, 137, 233.
- 2) (hand haffuer sagt hannem thienste) 'tilsige'
1640:46; 1642:163.
- 3) sige fra (otte mend ... haffuer sagt Anders fra ...
den omtuistende jord) 'fradømme' 1645:233.

sigelse (epter dannemendtz siggelse) 'afgørelse, bestemmelse'
1644:88.

signe 'øve hjælpende trolddom ved ord og gerninger' 1642:134.

signen (lesning och signen) 'hjælpende trolddom ved ord og
gerninger' 1642:134.

sigte (at hand handschiffen jche ... [vidste ?] at sigte el-
ler beschylde) 'beskyldte, erklære falsk' 1643:207.

sirøff se sidrøv.

sishafftig (sidthafftig, zidthafftig) 'bosat' 1640:7; 1642:
212, 310.

sit er participium af vb. sidde 1642:145.

siuff er syv 1642:119.

siune er syne 1642:9 o.s.v.

siuns- se syns-.

skabe 611.

skader 132.

skadesløsholdelse 132.

skafft (fire skafft) er et længdemål 1645:225.

skatte (hand jndted haffuer at skatte aff) 'betale skat' 1641:
334; 1644:213; 1647:228.

skattebonde 'skatskyldig bonde' 1643:145.

skatter, kongelige 474.

skb. se skriverbyg.

I skel 'grænse' 212.

- II skel 1) (huiß windißbyrdene haffuer ombwundet ... wed hand huerken rede eller schil thil) 'rimelighed, billig-
hed' 1642:338; 1646:216.
- 2) (med wiße schiel) 'grund, årsag' 1648:87.
- skelne (neffninger om sligt bør at schilne) 'afgøre, dømme'
1648:156.
- skendtz ord se skændsord.
- skiellene se skælne.
- skielling se skælling.
- skiellmeri se skælmeri.
- skifte 1) 'boopgørelse og -fordeling' 97-98; 1640:13 o.s.v.
- 2) (jt skiffte epter hand wor slagen) 'stund, tid'
1640:96.
- skiftebrev 'skriftligt vidnesbyrd om skifte' 1640:81 o.s.v.
- skille ved (att haffue skilt fire wed deris gaarde) 'berøve'
1643:267; 1644:163.
- skilling (schelling) er en mønt 1640:24 o.s.v.
- skindtækken (schind techen) 'skindtæppe' 1643:67.
- skiuder se skyde.
- skive (schiffuen, schiuffue, skiuffue) 'bord' 1645:72; 1647:107.
- skiøtte er præteritum af skøde 1643:199.
- skjolde (hans quinde [at have kaldet] gamle skiolle) er et skælds-
ord, opr. et konavn, til skjoldet 'med (rundagtig) plet'
1648:120.
- sko 624.
- skoe stempt se skovstemp.
- skolegods 272.
- skou(ff)- se skov-.
- skovbog (hannem thiltallit for schouffbogen, han med resterer)
'regnskabsbog over træfældninger m.m.' 1648:145.
- skove 101, 217, 329.
- skovmål 'skovpart' se mål 2) ovf. 1642:326; 1643:278.
- skovstemp (och icke HC eller hans skoe stempt findis at were
slagen paa roden) 'skovstempel' 1648:147.
- skrive (de ey dem hoß presten for deris thiende haffuer ladet
skriffue) 'opnotere' 1646:193.
- skriverbyg (skb.) 'bygafgift til (slots)skriveren' 304; 1640:
93; 1642:221 o.s.v.
- skrivere 309, 471.
- skriverpenge (schriffuer peng) 'skriverhonorar' 1642:221;
1644:135.

skrivnerskæppe (schriffuer schepe) er en kornafgift til skri-
veren 1644:135.

skrømte (RM har ... løbet siden som it galent mennische, som
hand skrymter sig att were, er dog wed sin gode for-
nufft) 'give sig ud for' 1642:145.

skudsmål 23, 83, 602.

skulde (en hald thønd hugen skuller) 'rødspætte' 1642:283.

skyde bruges bl.a. således:

1) (saauit deris grund schyder thil samen) 'løbe sam-
men, have grænsefællesskab' 1647:167.

2) (MP ... schjød paa widnisbiurdt) 'påberåbe sig'
1642:244.

3) skyde sig til (NP ... schjød sig til sit werneting)
'appellere til, indanke for' 1642:286; 1643:108;
1645:29.

skyde sig til (CJ ... skiød sig thill skifftebref-
fuet) 'henholde sig til' 1643:319; 1645:79;
1646:183, 184.

4) skyde sig under (de skiuder dennem wnder krigsretten)
'henholde sig til' 1646:138.

skyldde 'beskyldde' 1640:9 o.s.v.

skyre se skøre.

skælden (han burde sin schielden at beuise) 'beskyldning' 1642:
270.

skældsord 603.

skælling (fattis skielling paa den gandsche store lade) 'kalklag,
puds' 1642:212.

skælm (schiellem) er et kraftigt skældsord 'slubbet, bandit'
1642:145, 320; 1643:216; 1648:128.

skælmeri (med wnderfundighed och skiellmeri) 'svinestreger'
1645:131.

skælne (kalch at skiellene med) 'bestryge med kalk, puds langs
fugerne' 1642:212.

skændsord (skendtz ord) 'skældsord, injurier' 1644:222.

skæppe (schepper) er et rummål (om byg, havre, mel) 1640:7
o.s.v.

skøre (schøre wnder i samme øre; skyre) 'skår, indskæring'
1641:3; 1642:214; 1643:2; 1648:2.

skøtte (der for thør du jndtet schiøtte) 'bekymre sig om'
1642:215.

skår (it schaar greß, threduffue faffne langt) er et længdemål,
ca. 3 alen 1648:96.

sla se slå.

slag 70, 551, 580.

slagsmål 551, 580.

slagtenød 'slagtekvæg' 1643:48, 214.

sleer er slæder 1646:21.

slet 1) (leer och winder er slet bortte) 'helt, aldeles, fuldkommen' 1642:26 o.s.v.

2) (jmellem ni och thj slet) 'præcis' 1647:72.

slet se også slæt.

sletdaler (slete daller; sd.) 'daler i slette (d.v.s. almindelige) penge' = 64 skilling 1640:21; 1642:175, 193 o.s.v.

sletred, sletrer se slædetræ.

slide (lemlest, slit och slagen) 'piske' 1645:70.

slippe (wed hyernit ... som stengierdit sliper) 'holde op' 1648:99.

slutte (da haffuer di samptlig slutted, at ...) 'beslutte' 1643:41, 211.

slydestang (slydestenger) 'stang til at lægge over bjælkerne i høloftet (slyden, stænget)' 1643:240.

slædetransport 468.

slædetræ (sletred, sletrer) 'slædemede' 1641:282.

slæt (han wilde opholde med sin slet) 'høslæt, slåning af hø' 1645:204.

slå bruges bl.a. (forgangen sommer, der hand begøntte at sla) om at 'slå græs' 1642:37.

slåland (engbond, slaaland och alt andet) 'areal til hø(slæt)' (?) 1647:237.

smeden er smedjen 1642:93.

smedjested (smede sted) 'ambolt' 1641:171; 1647:76.

smitte (6 al. smee lerit) 'forsyne stof med mærke af en bestemt farve med bestemte mellemrum' 1644:23.

smør 386.

smørmål 673.

smørskyld 'afgift i smør' 1647:106.

snakke bag ((formodet [hand] heris fougden icke thilsteder, at nogen snacker derom udj retten bag på losen) 'have indvendinger efter en truffen afgørelse' (?) 1647:251.

snuppet (snopit po nesit) 'med hvid plet på snuden' 1643:8.

sodblisset (thoe foeller, en soed blesit och en suallebrun) 'sodfarvet med lys plet eller streg på forsiden af hovedet' 1648:3.

soelberig se solbjerg.

soesuin se sosvin.

sogn 501.

- sognemand 'mandlig beboer i et sogn' 501; 1642:15 o.s.v.
- sognestævne 'møde af sognemænd (se ovf.)' 1640:34; 1644:55.
- solarium 'salær' 1642:82.
- solbjerg (soelberig) 'solnedgang' 1641:257.
- soldater 480, 481, 482, 483.
- soldaterhold (soldatter-, søldatter hold) 'skat til soldaterunderhold' 1641:107; 1642:220; 1646:65; 1648:234.
- soldateri 1) (forløffte for soldatteri) 'soldatertjeneste' 1643:79, 291.
- 2) 'skat til soldaterunderhold' 1646:246.
- soldaterihold 'skat til soldaterunderhold' 1646:231.
- soldaterleje (soldatter ley) 'udlejning til soldat' 1648:12.
- soldaterpenge (soldatter-, søldatter penge) 'soldaterløn' 1644:189; 1648:12.
- soldaterudrustning 483.
- som bruges bl.a. således:
- 1) (de ... haffde hidkaldet alle Nere mend som wnge karle) 'såvel som' 1642:88.
 - 2) (LP kom ... jnd i kammersit, som hans suend ... laa) 'hvor' 1642:37.
- soren er participium af sværge 1640:43 o.s.v.
- sortblakket (suortblachet hest) 'sortegrå' 1641:340; 1643:8; 1647:293.
- sorthjelmet (en suarthielmit stud; sorthielmit) 'sort med hjelm-lignende aftegn på hovedet' 1643:6, 248, 402; 1645:2; 1647:8, 223.
- sorthudet (suarthuet koe; suort huet) 'med sort skind' 1641:354 o.s.v.
- sorthættet (jt sort hitted søsuin) 'mørk med hættelignende aftegn på hovedet' eller 'med aftegn på hovedet som en sort hætte' 1646:16.
- sortrygget (sort røget koe; sort røget quege) 'sort med hvid stribe ned ad ryggen' 1640:11.
- sortspjældet (en sort spieldet koe) 'sort med hvidt (firkantet ?) aftegn på bugen og ved bagbenene' 1644:77.
- sortstjærnet (suortstiernit stud) 'sort med hvid plet i panden' 1641:251.
- sortysset (suart øset faar) 'sortegrå' 1641:11; 1643:10.
- sosvin (soesuin, søesuin) 'so' 1641:95; 1646:16; 1647:240.
- speciedaler 'udmøntet rigsdaler' 1644:166.
- spedseri se spidseri.
- spende(-) se spænde(-).

- sperhuß se spærhus.
- sperlagen se spærlagen.
- spidde (KJ spiedet hannem paa hans wenstre side for hans brøst med en skee) 'stikke' (?) 1647:270.
- spidseri (AEs ord formedelst hans spedseri kunde staa thil troendis mere end hans ord och andre deris) 'bagtale' (?) 1648:49.
- spiellit se spjældet.
- spilde (spilde kald och warsel; deres sager er bleffuen spilt) 'gøre ugyldig' 1641:299, 317; 1642:49, 253; 1648:43.
- spilding 'ugyldiggørelse' 1641:375; 1647:148.
- spind (jmod dom for spind, der er leffuerit) 'en vis mængde hør og blå, som hovbondens kone eller pige skulle spinde for herregårdsfruen' 1646:83.
- spindepenge 'afgift i stedet for spindearbejde' 1640:93.
- spjældet (spillet stud) 'med hvide pletter på bug og bagben' 1641:251.
- split (split i huer øre) 'skår, revne' 1641:346.
- sprendt se sprænge.
- sprænge (jt øg, som schall were sprendt aff en hest) 'ødelægge ved misbrug, køre fordærvet, køre til skamme (af en kraftigere hest)' 1641:255.
- spænde (spænde udj stuehußit) 'sammenføjede tagspær' 1641:118; 1646:27.
- spændetræ (udj wogen schiulit fattis ... 1 spænde thre) 'tagspær, -sparre' 1642:212.
- spærhus (threj fag sperhuß med spænde och legter) 'hus med spærtag, tagspærskonstruktion' 1646:27.
- spærlagen (sperlagen) 'sengeomhæng' 1643:48, 214; 1645:21.
- stabbe (4 staber; en gammell trødsche stappe) 'stub' 1641:151; 1642:122; 1645:206 o.s.v.
- staffre, staffuer er staver 1642:180, 195, 197, 337.
- staffuen se stavn.
- stage (skiel och stager, som nu er satt) 'pæl, træstamme (sat som grænsemærke)' 1643:120; 1646:75.
- stakket (stachit) 'kort' 1641:358 o.s.v.
- staldbroder 'fælle, arbejdskammerat' 1641:12, 257.
- staldfodring 360.
- staldokse 'okse opfodret på stald (modsat græsokse)' 1644:142.
- stand (en huer epter standens gebiur) 'tilstand, omstændigheder' 1641:280, 335; 1642:158; 1643:318. Jfr. gebur ovf.
- stavn (paa kongens stauffn) 'hjemhørighedsområde' 1640:30, 196; 1642:65.

- sted (leye aff stedet, nemlig smedestedit) 'ambolt' 1647:76.
 stedbørn 87.
- stede 1) (bleff sted beschreffuen) 'tillade' 1640:92 o.s.v.
 2) (præteritum stede, participium ste(e)d) 'fæste' 1640:32; 1648:133 o.s.v.
- stedsmål 'fæsteafgift' 114, 663; 1640:63 o.s.v.
- stedsmålspenge 'penge, som fæsteafgiften udgøres af' 1640:8.
- steed se overstede.
- steer se stær.
- steffne se stævne.
- stempe (hans skoe stempt ... som hand ... stemper roden med paa ... threr) 'stemple' 1648:147.
- stenbro 'brolagt vej (ved broende)' 1641:224; 1642:45; 1643:225, 243.
- stench se stænk.
- stendig se stændig.
- stenkar 'kiste med vand som forstærkning for bropille' 1643:225; 1644:116.
- stenkiste 'stenkar' (se ovf.) 1642:45.
- stente (hand gjør stendter paa dieris gierder) 'gærdeovergang' 1642:247; 1643:347.
- I sti (it ... suin ... som hannem fra sin sti i marchen ... bleff thiuffstollen fra) 'aflukke på marken til dyr' 1643:4.
- II sti er stige 1641:358.
- sticher se stikke.
- stiern(it) se stjærn(et).
- stiff se stiv.
- stiffning se stivning.
- stiffuit se stive.
- stifsøskende 'halvsøskende' 1644:207.
- stikke (hand haffuer satt nogle sticher i AHs ager) 'pind' 1646:194.
- sting (thoe sting uden i den høyre arrem) 'stik' 1642:217.
- stisted (wforhindrede sti steder) 'primitivt aflukke, skjul, for oldensvin i skoven' 1647:251.
- stiv (stiff paa det wenstre øre) 'afkortning, stump' 1640:53.
- stive 1) (stiffuit paa det høyere øre) 'forkorte ved at afhugge' 1640:51, 56 o.s.v.
 2) 'styne' 1641:62; 1642:122; 1645:291; 1647:170.
- stivning (tuou rist i samme stiffning) 'stiv' (se ovf.)

- stjærn (stieren) 'hvid plet i panden' 1641:1.
- stjærnet (noget stiernit i panden) 'med hvid plet i panden'
1643:8.
- stoch se stok.
- stoffer 620.
- stok (satte hannem i stoch) 'fængsel', egl. træblok med huller
til forbryderes ben 1645:108.
- stole 611.
- stormhat 'stål- eller jernhue' 1644:49.
- stouffhußit er stuehuset 1642:332.
- straffe 145, 146, 147, 148.
- strengte (dersom hans hoßbund wil strengte med hannem) 'handle
strengt, tvinge' 1642:99.
- strogskæppe (1 strog schepe med jeren paa) 'strøget skæppe'
1643:402.
- studekalv (stuekal) 'kastretet tyrekalv' 1648:44.
- studenød 'stud' 1640:53.
- studling 'studekalv' (se ovf.) 1648:2, 125.
- stuekal se studekalv.
- stuehuse 252.
- stuelengden er stuelængen 1642:172.
- stuer 254.
- stykke (vb.) (en aas och remme støchet sønder) 'hugge i styk-
ker' 1642:172.
- stykkevis (støchuiß thil fir eller otte schilling) 'enkeltvis'
1642:63.
- stændig i forbindelsen være stændig (for deris sandhed at sten-
dig were) 'vedkende sig' 1640:65 o.s.v.
- stænk (nogle stench agne; nogit stench olden) 'pletvis forekomst
af' 1646:177; 1647:215.
- stær (stendig wor nogit lidit steer i Lungmosen at haffue slaget)
'stargræs' 1647:220.
- stævne 1) (Bierkom steffne) 'bystævne, møde' 170; 1643:294.
2) (hand søger indted der[i]s steffne om Nymarchs handel)
'forhandling' 1645:204.
- stævning 5, 6, 30.
- støb (20 schepper biug i støb) 'hvad der står til blødgøring'
(spec. om byg i forbindelse med maltgøring) 1643:206.
- støchet se stykke.
- støchuiß se stykkevis.

- støde (NJ ... støtte hinde med føder) 'skubbe kraftigt' 1647:
139.
- stå bruges bl.a. således:
- 1) stå til rette (thil rette stande; staa thil rette)
'være underkastet retsforfølgelse' 1642:53 c.s.v.
 - 2) stå åben for (hans forseelse at staa hannem oben fore) 'stå hen til senere afgørelse' 1642:151;
1647:121.
- suallebrun se svalebrun.
- suart(e-) se sort(-).
- suecke se svække.
- suen(e)- se svende-.
- suindsot se svindsot.
- sule (en sulle er sønder i den østerlade) 'lodret træstolpe'
1642:172.
- suollet se svalet.
- suort- se sort-.
- suøbe se svøbe.
- svalebrun (thoe foeller, en soed blesit och en suallebrun) 'mat-
sort, sortebrun' 1648:3.
- svalet (it suollet schimlit [hoppe]) 'svalebrun' (se ovf.)
1648:209.
- svend (suend) 'tjenestekarl' 1640:5, 43 o.s.v.
- svendekammer (suen kammerit) 'karlekammer' 1642:212.
- svendekammers (suene kammers) 'svendekammer' (se ovf.) 1642:37.
- svig 133.
- svin 353.
- svindsot (hun signit for ... suindsot) 'lungetuberkulose'
1642:134.
- svække (formentte windiðbyrddene icke kand svecke kongl.may.s
skattebog jmod den gamle wdgifft) 'afsvække, omstøde'
1644:119.
- svøbe (suøbe) 'pisk' 1643:191.
- syde (søden biug) 'koge' 1642:134
- sygdomme 370 (hos husdyr), 550.
- syn 25, 37, 301 (over bolig), 310, 312.
- synderlig (HP ... haffde jngen sønderlig thilhold, huor hand
kunde søgis) 'særlig, speciel' 1642:295.
- synderlighed i forbindelsen i synderlighed (i sønderlighed)
'specielt' 1642:63.
- synsafsigt (siunsauffsigt) 'synserklæring' 1642:49; 1645:194,
256; 1647:216.

sædelighed 74.

særlig (formeente de burde betalle, de særlig for sig, och de andre en for alle och alle for en) 'som (kun) repræsenterer sig selv' 1644:258.

sætte bruges bl.a. i forbindelsen sætte i rette 'forelægge retten en sag til påkendelse' 1640:19 o.s.v.

sættedømme 3.

søden se syde.

søge 1) (att søeges efter forordningen) 'anklage' 1640:17.

2) (da kom ML i Nere med en boløxe och søgte NBS thienner LA) 'fare ind på, angribe' 1642:83.

søldatter- se soldater-.

søldatteris er soldaters 1642:153.

sønderlig(hed) se synderlig(hed).

sønderstyrte (Anne hindiß arm er sønderstørt) 'brække' 1643:211.

søren er participium til sværge 1642:179; 1643:344.

sører (thoe gamle sører) er muligvis fejl for søer, pluralis af so 1643:6.

såkokorn 'sædekorn, korn til udsæd' 1641:54.

såland 'dyrket jord' 1641:288.

såning 322.

sår 551.

sårbod (hand bør saarbod ... betalle) 'bøde for tilføjet sår' 1647:100; 1648:188, 202.

sårug 'rug til udsæd' 1641:46.

såstang 'stang til at bære en så (tønde med ører) i' 1647:270.

såvidt 1) (S skal beholde den ende jmod Damhaugen och gierde, saauit som gyden er ... saauit som gierdet er thygt) 'så langt' 1642:188.

2) (Wdj Skouffrehs maallit er afbedet ... saauit som it laß høe) 'i et omfang som' 1642:189.

tafft er præteritum af tabe 1642:74.

tag 1) 'hustag' 253.

2) (med ler och thag) 'tagrør' 1643:60, 61.

tagdråb (de thoe pelle icke rettelig at were slagen epter thag drobet) 'tagdryp, den del af en grund, som ligger mellem tagets fremspring og husets væg' 1645:225.

tage ind (thager de och den gode mandtz thienners fæ jnd) 'indtage, indfange dyr og anbringe hos sig på ejerens bekostning' 1646:134, 145.

tagmærke (tax merche, thaxs merche) 'ejermærke' 1642:246, 252.

takst (da schal deris brød ... altid weigne en marck eller thre mere end bagernis (eptersom thiden er) och thaxsten paa brødet ... thilholder) 'pris' 1642:63.

tale bruges bl.a. således:

- 1) (fri ... for huer mandtz thiltalle, som der paa kunde eller wille thalle) 'tiltale, sagsøge' 1643:199.
- 2) tale ved (age thil PNs i Lundbygaard och der talle wed LL) 'henvende sig mundtlig til' 1645:131 o.s.v.
- 3) i forbindelsen tale i minde (wille de sagen thalle i minde hoß HC) 'søge forlig' 1647:92.

tax merche se tagsmærke.

te i forbindelsen te på hænde (HP ... sigted ... NPL for hand hannem ... haffuer frastollen ... haffre och threj grise och thede hannem det paa hende her for retten) 'rette anklage imod' 1642:274.

tegnepenge (teignepeng, theignispeng) 'gebyr for udstedelse af skriftlige vidnesbyrd (tingsvidner, domme m.m.)' 1641:134 o.s.v.

teriak (theragels) er et universallægemedel mod smitsomme sygdomme, gift m.m. 1642:134.

testamente 90.

th- se t-.

thage er fejl for dage 1643:313.

thallig(e) er talg 'tælle' 1642:271.

thaxs merche se tagsmærke.

thaxsten se takst.

thelge er tælle (vb.) 1647:211.

thellebroe se tiljebro.

them(m)er er tømmer 1642:45, 172; 1643:402; 1645:114.

themermenden er tømmermændene 'tømrerne' 1642:332.

thensteløn se tjenesteløn.

theragels se teriak.

thering se tæring.

thienner se tjener.

thige er tigte 1645:118, 230.

thilbiudelse se tilbydelse.

thilbøden er præteritum participium af tilbyde 1642:146.

thillebroen se tiljebro.

thil(lerne) se tilje.

thingsel se tængsel.

thiurt er neutrum af tør 1642:176.

thore er tørvt 1641:251.

thorffue- se tørve-.

thorge selning se tørvesælning.

thorschen er præteritum af tærsk 1642:337; 1643:294.

thoug se tov.

threlboren se trålbåret.

thren se trin.

threschiffue se traskive.

thrinde se trende.

throselig se trodslig.

thrøgelerj se trylleri.

thuer hammere se tværhammer.

thuestiffuit se tvestivet.

thønge se tyng.

tid kan bl.a. (hun iche saa den tid, de sad paa kisten thilsammen) betyde 'gang' 1642:37.

tidsregning 690-692.

tielse 'tavshed' i forbindelsen sætte tielse på (ko.may. ... haffuer sat euig thielse der paa) 'erklære for endelig afgjort' 1647:251.

tiende 510.

tiende (vb.) (thinde) 'yde tiende' 1641:384; 1647:149.

tiendegryn (thindegryn) 'gryn som tiendeafgift' 1645:163; 1648:12.

tiendehavre 'havre som tiendeafgift' 1641:142.

tiendelam (thinde lam) 'lam som tiendeafgift' 1647:250.

tienderug (thinde rug) 'rug som tiendeafgift' 1640:50.

tiennendis se tjene.

tiggeri 606.

til bruges bl.a. således:

- 1) (Anders Rasmussen til Pouel Hansen) 'i tjeneste hos' 1640:45.
- 2) (Niels Hanßen ... war ... til Anders Hansens) 'på besøg hos' 1642:7.

tilbagesøgning 112.

tilbehøring (en wogen med ald sin thilbehørig) 'tilbehør' 1643:402.

tilbud (jmod thilbud och dom) 'opbud, opbydelse' (se ovf.) 1642:55; 1648:147.

tilbydelse (jmod opbiudelse, thilbiudelse, wurdering och dom) 'tilbud' (se ovf.) 1646:172.

- tilbørlig (for sin tilbørlig dommer) 'kompetent' 1642:1.
- tilegne sig (formedelst suinit haffde hans gaars merche, wiste hand ey andet, end det hans wor, mens der Clauß sig det thilegnit, sagde hand sig same suin fra) 'erklære som sit ved den årlige "tilegnelse" af de på fælleden sammendrevne dyr' 1646:233.
- tilfald (wløckelig thilfald) 'hændelse, begivenhed' 1645:53, 150; 1647:291.
- tilfinde (til fundenn att betalle) 'dømme til' 1640:19, 44 o.s.v.
- tilflyttere 238.
- tilfordring (epter thilfordring) 'tilsigelse' 1642:189.
- tilfortænt i forbindelsen være tilfortænt (de skulle were thilfortengt at søge MM i Tharup mølle med huiß de lader maalle) 'sørge for' 1642:289; 1644:116; 1647:50.
- tilfreds i forbindelsen være tilfreds 1) (maa ieg iche endnu were for dig til friß) 'være i fred' 1642:133.
- 2) (hand wor thilfredtz, huor kalffuen henkom) 'være ligeglad' 1644:115.
- i forbindelsen stille tilfreds 3) 'erstatte økonomisk' 1641:33.
- tilfredsstille (thilforpligted hannem at thilfredtz stille for den ørfigen) 'erstatte økonomisk' 1642:198.
- tilgiven (wden nogen thilgiffuen aarsage) 'som er blevet givet' 1647:163.
- tilhjælper (PG wor en goed thilhielper, at J. fich at wide, at hesten stod der) 'hjælper' 1643:182.
- tilhold (HP ... haffde jngen sønderlig thilhold, huor hand kunde søgis) 'tilholdssted' 1642:295; 1647:42.
- tilholde 1) 'tillade' 1640:16; 1642:63.
- 2) (receßen till holder, at ...) 'oplægge' 1640:9; 1643:132.
- 3) tilholde sig (for:ne gres haffuer ... werit brugt til hans gaard, jndtil ... RL sig det it aar haffuer thilholt) 'gøre krav på, tiltage sig' 1642:326; 1643:298, 348.
- tilhørig (Mrs gaard och deß thilhørige) 'tilhørende' 1648:194.
- tilje (thillerne) '(bro)planke' 1641:224, 351; 1647:238.
- tiljebro (thillebroen, thellebroe) 'lille fjællebro, plankebro' 1643:225.

- tilkende (dersom hand worder tilkient at søge MK for HMs andeell)
'dømme til' 1643:205.
- tillæg (samme hestes thilleg) 'tilbehør, seletøj m.m.' 1644:54.
- tilsige (slog ... sin eng ... naar hans thid thilsagde) 'fore-
skrive' ('således som omstændighederne på det tidspunkt
påbød') 1645:204.
- tilskifte (deris tilschiff t laader) 'tildele ved skifte' 1647:
99, 184.
- tilslå (thilmed er stor armod thilslagen, saa at han ey er god
for at giffue nogen skatt) 'ramme' 1644:193; 1646:226.
- tilstrække (saa uit boen kunde thilstreche) 'strække til' 1643:
94.
- tilstå (10 scheper rug hand hoß NA thilstaar) 'have til gode'
1644:45.
- tilståelse 35.
- tilsyn (AHs onde thilsuon) 'påpasselighed, agtpågivenhed' 1641:
264.
- tilvare (hand med SL ... wor til warit wurderings mend at were)
'tilsige' 1642:83.
- tilværelse (thiluerele hoß LA) 'ophold' (Pedersdaatters er
fejl for Pedersdaatter) 1641:256.
- tingbog 36.
- tinge (M haffde thingit med PB ... for bøgenat omhug) 'for-
handle' 1642:210.
- tingest (hand skulle hentte nogit thingist ... med win wogen)
'sager' 1645:131.
- tingkalde 'stævne for tinge' 1640:9 o.s.v.
- tinglysning 20.
- tingmænd 3.
- tingskriver 3.
- tingsted 1.
- tingstævner (thingsteffner) 'stævningsmand' 1640:1 o.s.v.
- tingsvidne 'skriftligt vidnesbyrd udstedt på tinge' 24; 1640:
4 o.s.v.
- tingsvidnesmand (thingswindiß mend) 'mand som udsteder tings-
vidne' (se ovf.) 1640:61 o.s.v.
- tingtider 2.
- tjene 'stå i tjenesteforhold til' 1640:9 o.s.v.
- tjener (thienner) 'fæstebonde' 1640:27 o.s.v.
- tjenestefolk 79, 130, 232.
- tjenesteløn (thiensteløn, thensteløn) 'løn som tyende' 130;
1642:38; 1646:18.

- toft (thofften) 'areal ved gård' 221; 1640:96 o.s.v.
- toftejord 'jordstykke ved gård' 1643:120.
- togger (E ... fischit i mølledammen med thoe thoger) '(slags) fiskenet' 1645:186.
- told er talordet tolv 1643:58.
- tommering (hans quinde [at have kaldet] thomeri) er et skældsord, egl. 'tommelfingerring, (skomager)syring' 1648:120.
- top (en thop rug, fire ørtter biug) 'topskæppe, skæppe med top-mål' (?) 1643:45.
- torn (med thoren eller threr) 'tjørn (som gærdemateriale)' 1642:295.
- tornemål (thornemaal) 'mindre areal med tjørnebevoksning' 1647:251.
- tov 1) (fuldkomme deriø toug) '(edeligt) vidnesbyrd' 1643:394; også i forbindelsen i lov og tov 'med ret til at være vidne for retten' 1641:129, 180.
- 2) (neffningers æd och toug) 'nævninges embedsforretning' 1643:378; 1648:105.
- transport 466.
- trave (thraff, thrauff) 'samling af (på Fyn som regel 40) kornneg' 1641:37, 81 o.s.v.
- trende (de andre thrinde mend) 'tre' 1642:41.
- trin (fem threen jord i lengden) 'skridt' (som målsbetegnelse) 1645:225.
- trind (en ... JBs quinder wor trind) 'gravid' 1642:60.
- trodslig (eptersom de JEs gierde ... throselig och plusligh haf-fuer aff kast) 'trodsigt, i trods' 1646:87.
- trolldom 74, 562.
- trolldfolk 563.
- trolovelse 85.
- tros (at haffue noget thros paa sin wogen) 'kvas' 1647:83.
- trusler 160.
- tryglebreve 542.
- trykke (MP ... want ... at HM thrøgte hinde fra hindiø gaard) 'tvinge' 1643:324.
- trylleri (hand omgieckis med thrøgelerj och throlddom) 'trolldom' 1646:194.
- træhugst 101.
- trælbåret (saa threlboren, at hun sig nepelig kand røre) 'skamslået, mørbanket' 1642:180; 1645:74, 105; 1648:71.
- træskive (threschiffue) 'træbord' 1643:48, 214.

- trøsk (en gammell trødsche stappe) 'rådden, frønnet' 1645:206.
- tvende (de thuinde gaarde) 'to' 1642:35 o.s.v.
- tvestivet (thuestiffuit paa bege ører) 'med dobbelt skår' 1640:51; 1647:214.
- tvistende (deris thuistende jord) 'omtvistede, som er genstand for strid' 1648:196.
- tværhammer (thuer hammere [på en mølle]) 'tværbjælke' 1645:43. Jfr. hammer.
- tyge (bleff de ... opkreffuit at thy och suerge om NP) 'vidne' 1643:136.
- tykke (kunde de iche siune eller thycke, at ...) 'skønne, mene' 1644:256.
- tylvt (tylt) 'antal af tolv' 1642:179.
- tynge (sb.) (byens thønge) 'økonomisk eller arbejdsmæssig forpligtelse over for en myndighed' 1642:63; 1643:157; 1647:148.
- tyveri 112.
- tængsel (thingsel) 'bødkerhammer' 1643:206
- tæring i forbindelsen kost og tæring 'forplejning' 1642:1 o.s.v. Jfr. kost ovf.
- tærskning 324.
- tøj (sit tøy, nemblig sadel och bidtzel) 'krigsudrustning' 1644:71; 1647:108.
- tøjre (om de ey bør dem thil for:ne thøyrit hiemmel at føre) 'tøjring' (?) 1643:274.
- tøjre af (huercken de eller nogen deris bud haffuer thøyrit noget aff den gode frues) 'aftøjre, afgræsse af kreaturer, der står i tøjre' 1642:189.
- tøjring 361.
- tøjrsæt (da fanttis nogit gres ... at were opet, dog det icke wor fuld thøyer sett) 'tøjrsæt, område som et tøjrsæt rækker over' 1646:209.
- tømme i forbindelsen karl i tømme (nu har jeg ret karel i tømme med hannem) 'styr på, herredømme over' (?) 1641:175.
- tømmer 253.
- tømmestreg (thømstreg) 'enkelt line, som tjener som tømme' 1640:96.
- tønder (rummål) 674-675.
- tørvemål (thoremaallit) 'mosepart til tørveskær' 1641:296.
- tørveskær (thorffue schier, thore skiør, thorffue schør) 'tørveskæring' 100, 328; 1641:151, 176, 191 o.s.v.
- tørvesælgning (thorge selning) 'tørvesalg' 1641:43.

- tøve (der hand fornam, jngen wdleg wor at bekomme, wille hand ey thøffue, til M kom) 'vente' 1643:131.
- tåd (at hun ... hannem iche widere thaad paaføre) 'skade' 1643:237.
- tåle (thaalte at wdgiffue heelschat) 'være i stand til' 1640:109; 1642:319.
- ubevaret i forbindelsen være ubevaret (hand ... skal were AP ... wbewarit) 'holde sig fra, ikke befatte sig med' 1647:121, 122; 1648:143.
- ubrændt (ni suin ... som haffde gaaett ... wbrentt) 'uden brændemærke' 1648:211.
- ubyttet (deris part i kornit ... som endnu wbytt er) 'uskiftet, udelt' 1643:190.
- udbringe (dom ... som hindiß herschab ... agter offuer hinde at føre och wdbringe) 'bringe til udførelse' (?) 1643:68.
- udbryde (Køng mølle demening, som wor wdbrut) 'gennembryde' 1643:313.
- uddrag (sagsens wddrag) 'afgørelse' 1645:105.
- uddrift (der findiß jt gierde affkast, saa AP ey kand faa wd-drifft med sit kræ) 'græsningsadgang' 1643:348.
- udeblivelse 31.
- uden bruges bl.a. således:
- 1) (thoe sting uden i den høyre arrem) 'på ydersiden af' 1642:217.
 - 2) (wden thiuge och jt laß, som der aff bleff solt) 'undtagen' 1648:133.
 - 3) (bleff till dømbt at betalle ... wden de dennem anderledis kand erklere) 'medmindre' 1640:8; 1642:18.
- udfordre (om en hest wdfordris wed rigens ret) 'kræve inddrevet ad rettens vej' 1640:80.
- udfå (hand betroede hannem det [kvæget] at vdfaa [af folden]) 'få ud' 1646:145, 161.
- udgive 1) (hand er iche god for at wdgiffue nogen skat) 'udrede' 1642:99.
- 2) (JSs wdgiffne steffning) 'udstede' 1644:44; 1645:14.
- udgøre (heste at skulle thil røstwognen wdgiøris) 'stille, ud-ruste' 1645:173.
- udgå 1) (haffuer holt skiffte, før HKs kald er wdgangen) 'fremkomme, foreligge' 1643:278.
- 2) (effter forordningen om leyermaall wdgangen ehr) 'udkomme, foreligge trykt' 1640:30 o.s.v.
- udkomme (de ... pandted oldermanden ... for samme queig vdkom) 'slippe ud' 1646:145.

- udkåre (PJ paa sin side wdkorit LA) 'udvælge' 1642:173;
1643:87.
- udlade (begierit, hand [mølleren] sitt wand ... wille wdlade
'lukke ud' 1645:186; 1647:193.
- udleje 115, 336, 367.
- udlove (wdloffuit en stoer sum penge) 'give løfte om (tilbage-
betaling af)' 1641:280; 1645:224 o.s.v.
- udlæg (han wilde haffue wdleg thil NK) 'retslig fremtvungen udre-
delse' 53; 1643:131.
- udlægge 1) (dersom den jord ... wor wdlagt) 'lægge ud til græs-
ning' 1643:253; 1644:97.
2) (14 mk. som hand for hannem haffuer wdlagt thil JN)
'lægge ud i betaling' 1641:22.
- udløbe 1) (nar Sanderum mølle dam wor wdloben) 'løbe tør for
vand' 1645:204.
2) (den anden steen [i en mølle] wdloben) 'afslide af
vand' (?) 1645:43; 1647:115.
- udmelde 'udpege' 1641:87 o.s.v.
- udmeldelse 'udpegning' 1640:106 o.s.v.
- udrette (wdrette, wrete) 'udrede, erlægge' 1640:1, 17, 30 o.s.v.
- udrøftet (wdrøffted koren) 'urenset' 1642:274.
- udskikke (Hening Paauischs wdschichede bud) 'udsende' 1642:44;
1643:127, 130.
- udskud (it wdschud wdj gaarden) 'udbygning' 1644:238; 1645:7a.
- udslå 1) (R haffde wdslagit baade groffenbrad och hønse kiød wd
i gaarden) 'kaste ud' (?) 1642:133.
2) (for:ne stude wor aff stalden wdslagen) 'slippe løs'
1642:93.
- udstå (di formedelst stor wagt ... icke haffuer kundet wdstaad
dett at eptercome) 'overkomme, klare' 1641:335;
1645:53.
- udsættelse 32, 53.
- udsøge 'søge inddrevet ad rettens vej' 1640:80.
- udtage 1) (1 sdrl. for 1 le, hand haffuer wdtagen til HE i Otten-
se) 'føre bort' 1642:286.
2) (hindis dreng wor med ... for:ne øl at wdtage) 'be-
slaglægge' 1642:7.
3) (LJ suarit, at det her jndted wed komer, for hand er
derom icke wdtagen) 'udpege (som vidne)' 1646:75.
- udtjene (wdtiene sin tienste) 'tjene til ende' 1641:109;
1648:186.
- udtog (AP ... berette, at JM paa fordringen er betald widere,
end wdtoGIT om formelder) 'regnskabsoversigt' 1645:
129.

- udtærsk (wdtersche byg) 'aftærsk, tærsk så at kernerne udskilles' 1641:37.
- udvise (wduise en bøg) 'anvise' 1640:79 o.s.v.
- udvisning 'anvisning' 53; 1641:283; 1642:262.
- udvurdere (der bleff en koe wdwurderit til gielden) 'foretage udlæg til dækning af gæld' 1648:46.
- udvurdering 53.
- udædisk (it wdedisch mennische) 'forbryderisk, slet' 1643:68.
- uforment (epterdi hidjntil haffuer werit wforment bønderne huer dag ... at komme) 'uhindret' 1642:63; 1645:204.
- ufældet (aff jt wuilligt siun ... skal bliffue wfelt) 'ikke forkastet' 1646:154.
- ufærdig (icke kand sit egit [tømmer] endten ferdig eller wferdig jgien bekomme) 'ubrugeligt' 1644:156.
- uførme (med mange wnyttig ... ord och skielden haffuer wdførmit hannem) 'forulempe' 1647:271.
- ugedag (giør iche sin hosbond wden en gaaendis wge dag) 'arbejde på hovedgård én dag om ugen' 1645:97.
- ugedagsgerning (wgdags gierning) 'arbejde på hovedgård én dag (sjældent flere dage) om ugen' 1641:14.
- ugedagstjener (adelens wgedags thiener) 'fæstebonde med arbejde på hovedgård én dag (sjældent flere dage) om ugen' 1643:157; 1644:41; 1646:29.
- uhjemlet (staa thil rette for whiemmelt) '(hvad der er) uden lovlig hjemmel' 1641:62 o.s.v.
- uitløfftig se vidtløftig.
- ukasseret (epterdj den s. mandtz testement kaldet vcasserit for mig i rette legis) 'ikke gjort ugyldigt' 1643:48.
- ukastet (nogit wkast koren) 'ikke kastet, urenset' 1642:274.
- ukæret (wkierit och wpaaklaget) 'ikke køret, ikke påklaget' 1642:295.
- ulovlig brug 112.
- ulyd (wlyd, hand ... gjorde her paa thingit; AAs wlod (?)) 'støj, støjende adfærd' 17; 1641:24; 1642:151.
- ulydighed 75.
- umærket (en ... qui wmerchit) 'uden ejermærke' 1647:8.
- unde (da wndte M for:ne JS en graa hest ... for thiuge och threj daller) 'overlade' 1643:132, 142; 1645:206.
- under bruges bl.a. således:
- 1) (axelmercht wnder aff bege ørnene) 'i den nederste del af, i undersiden af' 1640:70, 73 o.s.v.
 - 2) (wnder en thønd øls wide) 'under straf af' 1645:204 o.s.v.

- underfundighed (med wnderfundighed och skiellmeri) 'list'
1645:131.
- undergive (were nam och wurdering wndergiffuen) 'underkaste'
1642:192, 279, 280.
- underhold(n)ing (husuerelse och wnderholdning) 'underhold'
1648:63, 72.
- undermøllesten 'den underste møllesten' 1642:179.
- underpant 'pant i noget, som bliver i pantsætterens besiddelse'
1640:11.
- underskriver 'underordnet skriver' 1640:101; 1642:151.
- underskøre (wnderschiøre i samme øre) 'skår på undersiden'
1640:33.
- understen 'den underste møllesten' 1647:115.
- understå (thorde herisfougden sig ey wnderstaa dom ... at wdste-
de) 'påtage sig' 1648:55.
- undertagen 'undtagen' 1640:27; 1642:214.
- undertrykke (huilcken fuldmagt ... schal worde wndertrøgt) 'tryk-
ke nedenunder' 1648:80.
- undertømmer 'bærende tømmer, tømmer i bindingsværksvægge' 1641:
264; 1646:154.
- undrende (RNR ... wille haffue slaget hannem, dersom PC ey ...
haffde wundrent) 'undslippe' 1642:195.
- undsige 'true (med at anvende vold)' 1641:240; 1647:227.
- undtagen (lide nam, wndtagen de dennem anderlediß kand erklere)
'medmindre' 1642:50.
- ungefær (wngefer) 'omtrent' 1640:50 o.s.v.
- ungnød 'ungkvæg' 1646:100.
- unyttig 1) (HH gjorde sig megit wnøttig, spillede øl ... och slog
i bordet) 'genstridig, voldsom' 1647:284.
2) (mange wnyttig och wtilbørlig ord) 'usømmelig'
1647:271.
- upåklaget (wkierit och wpaaklaget) 'uden retslig påtale' 1642:
295.
- upåtalte (wpaatalde i alle maader) 'uden at give anledning til
retslig påtale' 1643:193.
- urter 205, 553, 554.
- uryggelig (fuld, fast, thryg, æuig och wrøgelig affkalding)
'uomstødelig, uigenkaldelig' 1648:92.
- urygget (huer mandtz paatalle wrøgit och wigienkaldet) 'urok-
ket' 1643:200.
- uskikkelig (hans wschichelig leffnit) 'usømmelig, dadelværdig'
1642:215.
- ustraffelig (rent wstraffelig koren) 'upåklagelig, udadkelig'
1642:201; 1648:182

- ustævnet (wdsteffnit) 'ikke indanket' 1640:81.
- uterlig (JH ... beclagit sig ... aff Høybymend ... wor wterli-
gen med hug och slag offuerfalden) 'skændigt' 1648:
171.
- utro (wtroe folch) 'uærlig, uden borgerlig ære', jfr. ærlig 2)
ndf. 1642:246.
- uærlig (dersom nogen hannem werligt kunde offuerbeuisis) 'som
ikke er i overensstemmelse med ens moralske retskaf-
fenhed' 1643:294.
- vagte (EP ... haffuer leyet ... HP for søldat och at wagte for
hannem) 'holde vagt' 1645:82.
- Valborgmesse (Woldermis, Woldmes) '1/5' 1641:273; 1643:79,
81; 1644:81; 1646:172; 1648:126.
- valborgmessedag (woldermis dag) '1/5' 1647:99.
- vandflod (saa wandet kand haffue sin lob, naar wand flod kommer)
'indrængende vandmasser' 1643:225, 243.
- vandløb 102, 201.
- vang i forbindelse blive vang (thil kommende aar, naar wang
bliffuer) 'blive brugt til dyrkning (i forbindelse
med dyrkningsrotationen)' 1644:97.
- vangefred (clage for wangfred) 'indgreb mod retten til at have
sin vang i fred for andres husdyr' 1648:184.
- vangelåge (wandlogen for erterne) 'led til vangen' 1641:257.
- vanvittighed (eptersom NJ aff wantuittighed ... sig med en pi-
stoell kulle ... haffuer jndskut) 'afsindighed, sinds-
forvirring' 1645:224.
- vare (vb.) (da ... Rønninge mend bleff warit paa steffne)
'varsle' 1642:208.
- varefoged (warefougden) 'budfoged, foged som tilsiger bønder
til hoveri' 1645:287.
- varsel 30.
- vcasserit se ukasseret.
- ved (wid, wed) 'brænde, brændsel' 1641:207, 219; 1642:63;
1645:178.
- vedbinde (formeente, hand sig hinde burde wedbinde och sin ord
beuise) 'forpligte sig retsligt over for' 1647:137.
- vedburde i forbindelse som vedbør 'som sig hør og bør' 1641:
81 o.s.v.
- vederhæftig 'i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtel-
ser' 1641:198.
- vederhæftighed 77.
- vederkendelse 'godkendelse' 1640:45.

- vedermæle (wedermelle) 'genmæle, forsvar' 1643:251.
- vedermålsting 'det ting, hvor modparten møder til vedermål, forsvar på anklager' 1640:92 o.s.v.
- vedernavn (de wedernaffne, hun haffde giffuen hannem; weiger-
naffn) 'øgenavn' 1648:120, 144, 152.
- vederpart 'modpart' 1643:278.
- vedkast 'brændestabel' 1642:320.
- vedkendelse ([hans] wrange wedkiendelß [af at et svin tilhører ham]) 'gøren krav på' 1646:207.
- vedpenge 'pengeafgift i stedet for brænde' 1644:136.
- vedtale (efftersom de der wed talde for porten en røgter) 'henvende sig mundtlig til, tale til' 1640:80, 97 o.s.v.
- vedtægt (huis for:ne thingswinde ... jndeholder, som er deris wedteg, er hand jndtet stendig) 'vedtagelse, overenskomst' 1645:168.
- vedtægtsbrug 171, 172, 173, 174.
- vegge (wege, wegen) 'kile' 1640:94 o.s.v.
- veje 104, 213, 462.
- vejrlig 203.
- velagt 'meget agtet' i titulatur 1643:120.
- velbejligt (samme gaard welbeyleligt) 'hensigtsmæssigt beliggende' 1643:120.
- velbemeldt (alle welbem:tte gode mandtz thiennere) 'før nævnt' i omtale af især adelige personer 1642:36 o.s.v.
- velbyrdig 'af adelig stand' i titulatur til adelige 1642:1 o.s.v.
- velfærdig 'i god stand' 1641:69.
- velment (det udj alt herretis welment och deßen gaffuen och nøtte at søge) 'interesse' ? 1648:80.
- vende på (Rønninge Maa, som wender paa aæn) 'støde op til' 1647:70, 216.
- venlig (wenlig forligt; wenligen) 'i mindelighed' 1640:11; 1643:200; 1647:45.
- vide 'bøde' 1641:85, 274 o.s.v.
- videnskab (wden hosbundens ... widenschab eller wilge) 'vidende' 1645:210.
- videpenge 'bødeafgift' 1641:203.
- videre (de haffuer opreist jt gierde, de widere end seduanligt haffuer werit) 'på et andet sted end' ? de videre er dog måske fejlagtig foregribelse af fortsættelsens "som de widere agtes at beuisis" 1643:164.
- vidisse (vidis) 'bekræftet genpart af et dokument' 1643:81, 165.
- vidne (sb.) (winde) 'vidnesbyrd' 1640:30; 1642:7; 1643:258 o.s.v.

- vidnesbyrd (windisbyrd) 36.
- vidskab (jmod OOs willie och widschab) 'vidende' 1646:145.
- vidtløftig (uitløfftig; epter dens wittloftiger jndhold) 'udførlig, detaljeret' 1640:41; 1645:217; 1647:305.
- vildig (willig) 'partisk' 1641:282 o.s.v.
- vilding (i willing; wilding) 'fejltagelse' 1645:256; 1646:115.
- ville bruges bl.a. (de will aff ny opbøgis) i betydningen 'burde' 1641:224; 1643:225; 1644:5 o.s.v.
- villighed 'frivillig (modsat kontraktlig eller juridisk forpligtende) ydelse, f.eks. i forbindelse med en handel' 1647:18.
- vind i forbindelsen lægge vind på (den thid der bleff lagt vind på barnett) 'avle' 1640:30 o.s.v.
- vindben (PK [at have kaldet] windben kraghoße) er et skældsord, 'skævben' 1648:120.
- vindfælde 'skovtræ, blæst om af vinden' 1646:114; 1647:288.
- vindsked (wendschede, windsche) 'bræt på yderkanten af husgavl fra tagryg til tagskæg' 1641:252; 1642:27 o.s.v.
- vis bruges bl.a. således:
- 1) (Nere prestegaars wiße jndkom) 'sikker, som med sikkerhed kan forventes' 1647:15.
 - 2) (icke der fanttis nogen wise schiell [mellem to agerstykker]) 'sikker, pålidelig, troværdig' 1643:282.
 - 3) (huiß hugen er, findis paa fruens grund med wiße schiel) 'ubetvivlelig, uomtvistelig' 1648:87.
 - 4) i forbindelsen til visse (SH ... haffuer gjort sin hoffning thil Søgaard thil wiße i siuff aar) 'med sikkerhed' 1645:44.
- vissen (wisen och loffuen, wesen) 'garanti' 1643:226; 1645:218.
- vitterlig (witerlig gield) 'uomtvistelig, ubestridelig og ubestridt' 1640:52; 1648:81.
- vivfader (wifader) '(mands) svigerfader' 1643:236; 1646:119.
- vog (en wog blachet stud) 'dårlig, syg' 1640:70.
- vogne 330, 466.
- vognfjæl (?) (da jndkom BAJ med en wongfeld och leffuerit hannem) 'sidefjæl på vogn' 1648:73.
- vognkurv (wogenkoren) 'kurvefading', spec. om løs kurvefletning, som kan anvendes i arbejdsvogn som bagsmække 1643:80.
- vognskjul (wogen schiulit) 'vognskur' 1642:212.
- vogtning 361.
- vold 134.

voldgift 15, 236.

voldgive 'overgive til voldgift' 1641:140.

vonhaftig (JT, wonhafftig paa Fraudegaard) 'bosiddende' 1646:193.

Vor Frue dag '2/7, Mariæ besøgsdag' 1645:186.

Vorherre Himmelfartsdag (Wor Here Himmelfars dag) 'Kristi Himmelfartsdag' 1644:87; 1648:73.

vrang (wrange wedkiendelß) 'uretmæssig' 1646:207.

vride (haffde hand hafft en mand thill sig, da schulle Niels haffde wreden sin finger) 'tvinge rundt, forvrیده' 1642:320.

vrinsk (en wrinsch hest ... som haffuer giort dennem schade paa dieris hopper och kloder) 'brunstig' 1643:9; 1646:123, 187.

vurdering 25.

vurderingsdom 'dom der giver tilladelse til vurdering i forbindelse med eksekution (nam)' 1643:152; 1644:185; 1646:230, 238; 1647:226.

vød (wedet, wedit) 'væddemål' 1641:306.

vædderbælg (werbelle) 'vædderskind' 1641:311.

væggerum (wegerum) '(hus)fag' 1641:199 o.s.v.

vægt 677.

værd (sb.) 1) (den som graffuen thil hør, huor udj studen er død bleffuen, bør dens werd at betalle) 'pris' 1642:12.

2) (neegted ... iche at were hannem enten schelling ellers werd schiuldig) 'gods, vederlag af en vis værdi' 1640:24; 1643:152.

værd (adj.) i forbindelsen lige værd ([en have] strecher sig lige werd udj lengden, bredden och alle kantter) 'af samme form, beskaffenhed' 1643:120.

være forbi (da sagde møllersuenden: wer mig forbi; mens dragonneren wilde endelig jnd paa hannem och gjøre hannem schade) 'forsvinde' (?) 1645:118, 127.

værelse (werelße) 'ophold' 1640:1 o.s.v.

væрге 1) (hand er were for ..., werff) 'væрге, formynder' 1642:76; 1645:291.

2) i forbindelsen i væрге (MR iche til forne er werit boesidendis, før nu hun er kommen i hans were) 'i samliv, kønslig forbindelse med' 1643:126.

3) (hand burde hannem sit werge jgien forschaffe) 'kârde' 1644:47.

værgemål 'formynderskab' 76, 77.

værgende (med wred hue och werind hand) 'bevæbnet' 1647:42.

værneting (werneting) 'den retsinstant (i reglen hjemting),
hvor en retssag mod en person skal anlægges' 1641:
108; 1642:286; 1643:108.

værtskab (brølluper eller andre werdschaff) 'fest' 1647:159.

våben 640-649.

våg (en halff wog graasei) er en vægtenhed, ca. 18 kg. 1645:95.

vånd (ler och wender) 'gren (som fletværk i lervæg)' 1642:26.

vårkorn 'korn, der sås om foråret' 1647:211.

vårtiende (waar thinden) 'tiende, som ydes om foråret' 1647:211.

w- se v- og u-.

waat er neutrum af våd 1642:176 o.s.v.

wagted er uagtet 1645:226; 1647:76.

wandlogen se vangelåge.

want er præteritum af vidne 1640:4 o.s.v.

wbekom er måske fejl for wdkom 1641:274.

wdedisch se udædisk.

wdførmit se uførme.

wdsteffnit se ustævnet.

wduending er udvendige 1643:240.

weder er vædder 1642:92.

wedet se væd.

weer er vædder 1642:31.

wegerum se væggerum.

weidmell er vadmæl 1646:223.

weigernaffn se vedernavn.

weigne er snarest fejl for weige 'veje' 1642:63.

weigrit er vægret 1642:253.

wender se vånd.

wendschede se vindsked.

wer se være.

werbelle se vædderbælg.

werd se værd.

werdschaff se værtskab.

were se væрге.

werelße se værelse.

were thing er fejl for werne thing, se værneting 1643:108.

- werff se værgel).
- werff er hverv 1646:50.
- werge se værgel.
- werind se værgende.
- wer lam er vædderlam 1645:9.
- werligt se uærlig.
- werneting se værneting.
- wid se ved.
- wifader se vivfader.
- willig se vildig.
- willing se vilding.
- winde (sb.) se vidne.
- winde (vb.) er vidne 1642:7 o.s.v.
- winders byrdene er vidnesbyrdene 1643:32.
- windißbyrd se vidnesbyrd.
- wnderschr:ne er forkortelse af underskrevne 1642:32.
- wnderøyen se øje.
- wnd(t) se ond.
- wog (sb.) se våg.
- wog (vb.) er præteritum af veje 1643:359.
- wold se ol.
- Woldermis(-), Woldmes se Valborgmesse.
- wond er ond 1648:48.
- wongfeld se vognfjæl.
- wrete se udrette.
- wtorschen er utærsket 1643:324.
- wtrøcheligen er udtrykkelig 1640:80.
- wuen er uven 1648:73.
- wuer er uvej 1644:117.
- wuilligt er uvildigt 1646:154.
- wuiser er udviser 1648:147. Se udvise ovf.
- wundet er participium af vidne 1642:7 o.s.v.
- wundrent se undrende.
- yde (de iche haffuer yt deres land gilde) 'præstere, udrede'
1640:37, 40.
- yde (de yde gaarde i Holluff) er måske fejl for ydre 1646:100.

ydefærdig (got ydeferig koren) 'i en tilfredsstillende tilstand til at kunne ydes (i landgilde)' 1642:34.

ympe (pillen och ømper) 'pode' 1645:146.

ynghing (øngling) 'dyreunge' 1643:206; 1647:4.

ysset (øsit graa hest) 'grålig, blakket, uklar i farven' 1641:340.

zedel se seddel.

zidtzhaftig se sishaftig.

zigel er segl 1647:44.

æd er ed 1642:2 o.s.v.

ægt (egt) 'pligtkørsel' 114, 306; 1641:317 o.s.v.

ægtefæller 86.

ægteskab 85.

ære 602.

ærekrænkelser 73.

ærerørig (epterdj sagen erørigt angaar, wiste jeg mig her paa ey dommer at were) 'ærekrænkende' 1643:54.

æreøl (huem som der døde i deris by, skulle de haffue til erøll en thønde øll) 'gravøl' 1643:132.

ærlig 1) (erlig och wellb. mand) 'retskaffen i retslig og moralsk henseende' 1640:7 o.s.v.

2) (andet end det som ehrligt er) 'som vedrører æren og det gode rygte' 1640:5 o.s.v.

ærredspenge (eridtz penge) 'pengeydelse i stedet for hoveri' 1640:31, 43 o.s.v.

æske 1) (holde skiffte med AHs arffuinger, som br[e]ffue esker) 'gøre retsligt krav på' 1644:15; 1647:131.

2) (HAM ... robte och beschreg hindiß hoßbund och esket ham wd) 'udæske, udfordre' 1642:166.

æskespænde (eskespender) 'asketræstagspær' 1646:5.

æskning (eschning) 'retslig forfølgelse af en ved retten godkendt fordring' 53; 1640:80; 1641:154.

øde 'ubenyttet' 1641:207; 1642:89 o.s.v.

ødegårde 251.

ødelægge ([herremanden] dennem icke alle formedelst den pløyning ... wille haffue ødelagt) 'slå ud, tilintetgøre' 1645:53.

øg (en hest och it øg) 'hoppe' 1641:255; 1643:27 o.s.v.

øje i forbindelsen under øje (samme sag hannem skal were wnderøyen gangen) 'imod' 1641:129.

øksnehandel 443.

øl 389, 398.

ømper se ympe.

ørtug (ørte) er et kornmål 672; 1640:19 o.s.v.

ørtugland (ørteland, ørtterland) 'areal, hvorpå der kan dyrkes en ørtug' (se ovf.) 1641:111.

øngling se yngling.

øsit se ysset.

øvelse (gudtzfrøgtighedtz øffuelse) 'udøvelse' 1642:134.

åben (oben, offuen) bl.a. i forbindelsen stå åben for (hans forseelse at staa hannem oben fore) 'stå hen til senere afgørelse' 1641:257; 1642:151; 1647:121.

ågang (den gamle aagang) 'åløb, åleje' 1642:58.

årets inddeling 691.

årgammel '1 år gammel' 1643:1.

åråd 'overfald' 1640:9.

ås (JH ... hans gaard er en aas och remme støchit sønder) 'vandet liggende bjælke, som bærer tagværket' 1642:172; 1644:205; 1647:144.

åsted 1) 'sted, hvorom der er tale eller hvor en begivenhed finder sted' 1641:263 o.s.v.

2) (det gamle aasteder som wandet thilforne haffuer haftt sit lob, er jgien groen) 'åleje' 1641:383.

åvending 'forpløjning, jordstrimmel ved agerende, hvor der vendes med ploven' 1648:205.

åvækst (seden och aauixst jndafflit) 'afgrøde' 1642:20, 154; 1643:312, 330.

I serien af »Ældre danske tingbøger« har Selskabet indtil nu udgivet følgende:

Herlufsholm birks tingbog 1616-33. Ved Karen Marie Olsen. 1954-59. 86 kr. (57 kr.)

Sagregistre til Herlufsholm birks tingbog 1616-33. Ved Ole Fenger, J. Kousgård Sørensen og C. Rise Hansen. 1979. 40 kr. (30 kr.)

Aasum herreds tingbog 1640-48. Ved Aksel E. Christensen og Troels Dahlerup. 1956-62. 160 kr. (120 kr.)

Sagregistre til Aasum herreds tingbog 1640-48 ved Ole Fenger, C. Rise Hansen, Ebba Hjorth og J. Kousgård Sørensen. 120 kr. (100 kr.)

Skast herreds tingbog 1636-40. Ved Poul Rasmussen. 1954-69. 213 kr. (142 kr.)

Sagregistre til Skast herreds tingbog 1636-40. Ved Ole Fenger, J. Kousgård Sørensen og C. Rise Hansen. 420 s. 100 kr. (80 kr.)

Sokkelund herreds tingbog 1621-22 og 1624-37. Ved Ole Karup Pedersen, Karen Marie Olsen og Poul Olsen. 1956-74. Samlet tilbud (inkl. bindet 1624-25): 300 kr. (214 kr.)

Sælges tillige i hæfter à kr. 20 for årgangen 1624-25 og registret 1630-37 dog à kr. 40 (30 kr.)

De anførte priser er dels bogladeprisen, dels i () en særpris, der er gældende for medlemmer af amtshistoriske samfund og andre foreninger under Dansk Historisk Fællesforening, studerende m.fl. Bøgerne kan bestilles på Landbohistorisk Selskabs kontor, adresse: H.C. Andersens Boulevard 38, 1553 København V, Tlf. (01) 14 26 20, mellem kl. 9.30 og 13.00 (postkonto nr. 409 27 75). Priserne er eksklusive moms og porto.